IOANNIS TRITEMII

ABBATIS

ORDINIS S. BENEDICTI

AD

MONACHOS DEHORTATIONES

CURIS
MONASTERII S. BENEDICTI
DE URBE
ITERUM EDITAE

ROMAE
TYPIS VATICANIS

MDCCCIIC

IOANNIS TRITEMII

ABBATIS

ORDINIS S. BENEDICTI

AD

MONACHOS DEHORTATIONES

CURIS
MONASTERII S. BENEDICTI
DE URBE
ITERUM EDITAE

ROMAE
TYPIS VATICANIS

MDCCCIIC

IOANNIS TRITEMII ABBATIS ORDINIS S. BENEDICTI AD MONACHOS DEHORTATIONES

MEDIOLANI
Ex Typographia Philippi Ghisulphi 1644.
Superiorum permissu.

Johannes Trithemius

IOANNIS TRITEMII

ABBATIS

ORDINIS S. BENEDICTI

AD

MONACHOS DEHORTATIONES

CURIS
MONASTERII S. BENEDICTI
DE URBE
ITERUM EDITAE

PAX

ROMAE
TYPIS VATICANIS

MDCCCIIC

Dates, as given in Opera Pia de (Mainz,
Madrid. Quando ... de causa de

INDEX EORUM

QUAE IN HOC VOLUMINE CONTINENTUR

Ioannis Tritemii vita per ipsummet conscripta in libro scriptorum Ecclesiasticorum.
Sermonum, et exhortationum ad monachos libri duo.

Tituli primi libri, qui proprie dicitur Homiliarium, sunt hi. pub. 1486

Tituli secundi libri, qui proprie dicitur Sermonum.

Liber Penthicus eiusdem, distinctus in haec capita.

FINIS.

VITA
ABBATIS IOANNIS TRITEMII

PER IPSUMMET CONSCRIPTA

IN LIBRO SCRIPTORUM ECCLESIASTICORUM.

IOANNES Abbas monasterii Sancti Martini episcopi in Spanhem, ordinis Divi Patris Benedicti; Moguntinae dioecesis, natione Teutonicus, patria Mosellanus, ex villa Tritenhen Treverensis dioecesis oriundus. Quamvis non sim dignus, quod nomen meum cum scriptoribus ecclesiasticis poneretur propter ingenii paupertatem; tamen amicis urgentibus compulsus sum in fine huius Catalogi, mearum quoque lucubrationum titulos, et exordia ponere; exemplo divorum patrum Hieronymi, Gennadii, Honorii praesbyteri Augustudunensis, et Sigeberti monachi Gemblacensis; qui se quoque in fine suorum tractatuum de his ipsis rebus aeditorum posuerunt. Scripsi ergo praeter hoc opus, etiam subiecta. Et primo quidem ex mandato praesidentium generalis Capituli abbreviavi.

Statuta eiusdem Capituli.	lib. I.	Quoniam volent.
De visitatione monachorum.	lib. I.	Fratres tuos.
De modo servandi capitulum.	lib. I.	Quoniam in cel.
In Reg. Sancti Benedicti.	lib. II.	Venite filii, aud.
Exhortationem ad monachos.	lib. II.	Militiae Christ.
De Tentationibus.	lib. II.	Humanum gen.
De Vita Sacerdotum.	lib. I.	Petis a me.
De vitio proprietatis.	lib. I.	Omnes ad vitam.
De Misteria huius vitae.	lib. I.	Cum nihil sit.
De Ruina ordinis nostri.	lib. I.	Cum ordinis.
De Illustribus viris nostri ord.	lib. IIII.	Cogitanti mihi.
Laudes ord. Carmelitanorum.	lib. II.	Precibus, et inst.
De Laude Scriptorum.	lib. I.	Venerabili pat.
De luminaribus Germaniae.	lib. I.	Quoniam sunt.
Epistolarum ad diversos.	lib. I.	Petitis, ut copias.
De Sancta Anna.	lib. I.	
Sermones varios.	lib. I.	

Collationes vero tam in Capitulis Generalibus, quam in observantialibus, vel alias habitae sine certo numero partim habentur, partim subtractae sunt. Haec ergo sunt (praeter ea quae adhuc in manibus imperfecta versantur) quae me scripsisse ad praesens recolo. Anno aetatis meae quarto, et trigesimo: Assumpti Abbatiae officii decimo: Conversionis vero duodecimo: Sub Maximiliano Romanorum Rege, et Summo Pontifice Alexandro Sexto. Anno Domini (quo cathalogum scriptorum Ecclesiasticorum iam tertio emendavi, augmentavi, et complevi) per septennium ferme in eo laborans. MCCCCXCIIII. Indictione duodecima.

EPISTOLA

IOANNES Tritemius vocatus Abbas Spanheimensis, Reverendo Patri, et Praeceptori suo, Domino Ioanni de Colenhausen, Abbati Monasterii Sanctorum Marcellini, et Petri Martyrum in Selgenstat, quondam vero Spanheimensi, antecessori meo, reverentium, et honorem.

Nescio, praeceptor mihi semper venerande, sub quo sydere infortunato monasterium istud Spanheimense constet extructum, quod Abbas in eo moritur rarus, sed omnes pene taedio affecti, iam ferme ab annis septuaginta, sicut ex annalibus reperi, spontanea voluntate cesseruut. Tu etiam praecedentium exemplo, nos pauperes ante tempus quare deserueris, non penitus ignoramus, qui nostram, et inopiam accusamus merito, et rebellem quorundam temeritatem. Experior iam nunc, proh dolor, causam, quae tuum impulit animum, ut Spanheimensem dimitteres Abbatiam, sterilem penitus, et infructuosam, in qua tredecim a reformatione praesedisti annis, non sine animi solicitudine continua, et laboribus infinitis. Transeo, quas pertuleris fratrum iniurias plurimorum, quae quidem super me quotidie omnia duplicantur. Librum Exhortationum mearum ad fratres, quem nuper inter furentes mundialium rerum occupationes lucubravi, ut Paternitati tuae transmitterem, praecepisti: qui etsi tua sit lectione indignus, nolui tamen obsistere iussioni parentis. Unde precor mansuetudinem tuam, limam correctionis dignanter adhibeas: et, si quae desunt, adiicias: superflua rescindas: ineptaque, vel tradas ignibus, vel certe componas. Vale dulcissime Pater, memor nostri. Ex Spanhem, sexta die mensis Augusti, Anno Christianorum MCCCCLXXXVI.

SERMONES ET EXHORTATIONES

AD MONACHOS

IOANNIS TRITEMII

ABBATIS SPANHEIMENSIS,

POSTEA HERBIPOLENSIS: QUORUM SERMONUM DUO SUNT LIBRI: PRIMUS VOCATUR HOMILIARUM, SECUNDUS SERMONUM.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI, INCIPIT LIBER PRIMUS EXHORTATIONUM AD MONACHOS.

De militia spirituali Monachorum. Homilia I.

MILITIAE Christianae convenit fratres, et praecipue Monachorum, variis mundi huius subiacere calamitatibus, et sicut aurum in fornace, continuis exerceri, atque probari tribulationibus. Monachorum est enim militiae Christianorum communem normulam altiore modo vivendi transcendere, et non solum praeceptis dominicis, sed etiam consiliis obedire. Monachorum est divitias, honores, et omnes praesentis mundi voluptates pro Dei amore penitus contemnere, et superatis carnalibus desideriis, soli Deo ingiter vacare. Monachus namque quasi solitarius ab unitate dicitur, qui etiam ipso nominis sui vocabulo ad contemptum seculi moneatur. Monachi proinde officium est secum in solitudine mundum, et purificatum a vitiis consistere, et Christum super omnia dulciter amare. Scopus enim Monachorum, ad quem regularis institutio dirigitur, Christus est, quem imitari quisquis recusat, nec Monachus quidem, nec christianus est. Unde fratres mei scire debemus, quoniam quisquis Dominum, et Salvatorem nostrum in vera patientia, et humilitate non sequitur, nihil ei prodest ad salutem, quod christianus, vel Monachus nuncupatur. Ipse namque est, qui in sacro Evangelio dicit: Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum coelorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in coelis est, ipse intrabit in regnum coelorum. Quae autem sit Dei voluntas, sanctus Apostolus aperuit, dicens: Haec est voluntas Dei, sanctificatio vestra. Sed cum huius praeceptae nobis sanctificationis necessaria consummatio magnam requirat in omnibus tolerantiam malorum, et humilitatem, quoniam nemo sanctus viribus suis: oportet nos fratres mei continuam vocationis nostrae penes nosmetipsos habere considera-

Monachorum partes.

Monachi etymon.

Monachi scopus.

Matt. 7.

1. The. 4.

1. Pet. 5. tionem: ut nunquam ocio torpentes perniciosissimo, in agone militari
ab hoste vincamur, qui tanquam leo rugiens circuit quaerens incautum,
et languescentem animo, quem devoret pereuntem. Milites enim sumus
Dei contra adversarium triplicem pugnantes, carnem videlicet, mundum,
et diabolum. Anceps bellum, et nimis durum certamen, illum pati
Arma adversus hostes longe validissima. hostem, quem natura dedit familiarem. Armemus nos igitur fratres
charissimi ornamentis virtutum: quoniam non facile ab adversario vin-
citur, quisquis bonorum operum splendore decoratur. In primis mu-
Fides. niamus nos fide constantissima Sanctae, ac Individuae Trinitatis: cuius
devota, et syncera mentis, et oris confessio, cunctas daemonum iniquas
machinationes, et fraudes procul eliminat, et maximum hostem devin-
cens prosternit, ac penitus enervat. Arripiamus deinde nobis ferventis-
Charitas. simam Dei, et proximi charitatem, quae daemonibus super omnia est
Humilitas. formidabilis, maxime si in vera humilitate christiana fuerit radicata.
Non demus animae nostrae confidentiam, quoniam beatus dicitur, qui
Timor. semper est pavidus: qui autem mentis est durae, corruet in malum.
Ioan. 14. Ducem nostrum sequamur Christum, qui in Evangelio dixit: Ego sum
via, veritas, et vita, quia nemo venit ad Patrem, nisi per me. Nunc
Dux Christus. ergo fratres attendite his, quae in sanctis scripturis de Salvatore no-
stro leguntur, quoniam qui dicit se in Christo, hoc est via veritatis
1. Ioan. 2. manere, studeat sicut ille ambulavit, et ipse ambulare. Oportuit autem
Luc. 24. illum primum pati opprobrium crucis, et sic intrare in gloriam suam,
quo moneremur, et nos milites eius quamvis indigni, quoniam oportet
Acto. 14. nos per multas tribulationes intrare in regnum Dei. Idcirco Dominus
Mar. 8. ipse Rex universorum nos admonuit in Evangelio, dicens: Qui vult
venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie,
Philip. 2. et sequatur me. Ecce Christus via nobis ad vitam aeternam proponi-
tur, qui cum esset Dominus caelestium, et mundanorum, pro nobis
exinanivit semetipsum formam servi accipiens, in qua voluntarie, non
coactus, infirma nostra portavit, factus Patri obediens usque ad mor-
tem: mortem autem crucis. Itaque si Dominum totius universitatis
primum oportuit pati, fieri certe non potest, quin et nos imitato-
res eius iniquos, et vilissimos peccatores oporteat multa pati, qui totum,
Psal. 31. quod patimur, nostro merito iuste sustinemus. Nemo enim venit ad glo-
riam supernae civitatis, nisi fuerit hic primum iustificatus a peccato, sed
cum multae sint tribulationes iustorum, nequaquam iustus esse poterit,
qui adversa sustinere pro iustitia in hoc mundo recusavit. Imitemur ergo
fratres mei charissimi, in multa patientia, et humilitate Dominum, et Sal-
vatorem nostrum Iesum Christum, qui homo factus pro nobis maxima
voluntarie sustinuit, et in hoc mundo nunquam sine amaritudine per-
secutionis fuit. Ab hora enim sacratissimae nativitatis suae usque ad
exitum spiritus sui de corpore, semper in amaritudine praesentis vitae

pro nobis patientissimus extitit, et futurae passionis amaritudo praecognita nunquam ab eius praescientia recessit. Cum enim Deus esset omnipotens, homo factus pro nobis, omnia novit, omnia scivit, omnia praevidit, nec eum quicquam eorum, quae passurus erat, latere potuit, qui, ut pateretur in mundo, passibilis factus, Deus quod erat, impassibilis permansit. Natus autem de Virgine Maria sine virili commercio, ut legem consummaret, octavo mox die circumciditur, et qui nullum habuit peccatum, pro nostris reatibus vulneratur. A facie persequentis noctu puer in Aegyptum ducitur, et qui dominus erat omnium, pauper, et egens in medio gentium incognitus septennio exulat. Denique cunctis vitae suae diebus in hoc mundo labores continuos patientissime sustinuit, et nulla unquam subire adversa pro gloria Patris recusavit. Omnia namque dura, et aspera voluntarie iustus, et innocens pro nobis in dignissimis passus est, morte nos amarissima crucis de interitu perpetuae damnationis redemit, et in proprio sanguine nos Patri misericorditer reconciliavit. Christo igitur passo pro nobis in carne, sicut Princeps Apostolorum praemonuit, eadem cogitatione fratres mei armemur: ut ea, quae pro nobis ille sustinuit, nos compatientes innocenti, ad memoriam sedulo revocemus. Nam si compatimur, et conregnabimus gloriose triumphanti. Ecce Christus nos vocat, quo praecessit ad gloriam, arma dat, quibus ipse prius mundi principem superavit, praescripsit formam, qua miles regem sequi debeat ad coronam. Ad coeli palatium Christus milites suos vocat, quos comitantibus donis virtutum praessurae deducunt, praemiaque victores suscipiunt perpetuo regnaturos. Unde militiam nostram fratres charissimi semper studiosissime prosequentes, bellum vitiis, et concupiscentiis iugiter indicamus: ut quemadmodum caro militat adversus spiritum, ita nos pugnemus assidue vigilantes in oratione, et ieiunio contra incentorem vitiorum. Quamdiu enim vivimus in hoc mundo, peregrinamur a Domino, et quasi athletae certamus in stadio, necessarium vitae cursum in agone continuo peragentes. Pugnamus autem non viribus nostris, sed regis nostri miseratione suffulti, qui suis imitatoribus in sancto Evangelio dixit: Sine me nihil potestis facere. Et ne pugnam militiae nobis propositam, ut impossibilem refugeremus, alibi dixit: In mundo pressuram habebitis: sed confidite, ego vici mundum. Et ut sciremus Dominum Iesum servulis suis in hoc mundo semper esse praesentem, ita nobis in Apostolis pollicetur: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Hac securitatis accepta pollicitatione O milites Christi fratres mei charissimi, cur haesitamus? quare non fortiter stamus adversum omnes huius insolentias mundi? Regem, et protectorem nostrum pugnantibus nobis semper habemus praesentem, et dimicare contra infirmum hostem, qui neminem superat nisi volentem, miseri formidamus? Accingite, vos precor, ad

Luc. 2. Matt. 2. 1. Petr. 4. 2. Tim. 2. Adhortatio ad militiam spiritualem. Gala. 5. 2. Cor. 5. Ioan. 15. Matt. 28. Monachi bis astricti bis dede-

runt nomina Imperatori Christo. insuperabilem militiam Christi, quam estis duplici conditione professi, altera quando in fonte sacri baptismatis abrenunciantes Satanae, in verba christianae institutionis iurastis: altera vero quando hoc indumentum monasticae religionis solemniter induistis. Magna vos proficendi necessitas constringit, si professionem vestram debita consideratione pensetis, quoniam ut mandata servare debeatis Evangelica, ratio nominis christiani praecipit: et, ut monasticae institutionis praecepta custodiatis, votum, quod emisistis voluntarie, requirit. Non vobis iam sufficit ad salutem, ea complere praecepta, quae christianis in communi proponuntur servanda, nisi etiam diligentissime custodiatis instituta, quae promisistis, monastica. Vovete, inquit scriptura, et reddite. Iterumque
Psal. 75. alia scriptura dicit: Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere, displicet
Eccles. 5. enim ei infidelis, et stulta promissio, multoque melius est non vovere, quam post votum promissa non reddere. Et sanctus Augustinus, quam sit necessarium Deo reddere promissa, nos admonet dicens: Sunt quaedam, quae etiam non voventes Domino debemus, et sunt quaedam, quae nisi voverimus, non debemus. Sed postquam ea Domino promittimus, necessario reddere constringimur. At nunc fratres mei quid voveritis Domino Deo vestro, solerter quaeso perpendite, et sub qua necessitate redditionis promissorum sitis constituti, sedulo pensate. Vovistis enim Deo vestro, non homini, obedientiam, et conversionem morum vetrorum secundum regulam sanctissimi legislatoris nostri Benedicti, et perpetuam in hoc religionis ordine stabilitatem. Obedientiam vero, quam Deo promisistis, eius vicario homini debetis, quem vices Christi gerere in monasterio ex regula, quam profitemini didicistis. Conversio autem morum qualis debeat esse secundum regulam, in capite quarto de instrumentis bonorum operum praenotato plane conspicitis, in quo totius perfectionis monasticae summam paucis comprehensam invenitis. Enimvero quod faciendum circa novitios divus pater noster praecepit, omnes audivistis, et in unoquoque vestrum factum in exordio professionis suae non ignoratis. Sic enim dicit: Suscipiendus autem in oratorio coram omnibus promittat de stabilitate sua, et conversione morum suorum, et obedientia, coram Deo, et sanctis eius, ut si aliquando aliter fecerit,
Monachi foedifragi non Monachi, sed irrisores. a Deo se damnandum sciat, quem irridet. Considerate nunc itaque fratres sub quanta sitis necessitate constituti observantiae regularis: quoniam nisi opere compleveritis, quod in susceptione monastici habitus promisistis, non servi Dei, non amici, non monachi, sed irrisores coram omnipotenti Domino eritis iudicandi. Semper ergo memores estote eorum, quae vobis regula praecipit, secundum quam instituere mores vestros promisistis, et laborate, sicuti veri milites Iesu Christi, assidue in timore Domini vigilantes, quoniam sicut dicit scriptura, nisi vos constanter
Eccli. 27. tenueritis in timore Domini, cito subvertetur domus vestra.

Attendite vocationem vestram, quia non ad ocium, non ad huius mundi voluptates, neque ad carnis prosequendum desideria: sed potius ad laborem continuum, ad omnium deliciarum abstinentiam, et iugem carnis macerationem sub imagine crucifixi, ut portetis in cordibus vestris eius stigmata, Dominus vos vocavit. Misistis iam certe manus vestras ad aratrum sanctae agriculturae coelestis, in qua vobis praecipitur continuo desudare labore, et non solum retro nunquam respicere, sed proficiendo semper de virtute in virtutem ad supremae culmen perfectionis anhelare. Nihil enim aliud est monachum vivere, quam hominum declinare consortium, in solitudine soli Deo per amoris ferventissimi desiderium actualiter placere. Hinc scriptura dicit: Bonum est viro, cum portaverit iugum Domini ab adolescentia sua, sedebit solitarius, et tacebit, quia levabit se supra se. Unde si vultis esse perfecti vos, qui perfectionem ex regulari instituto tenemini amare, a conversatione, quam Christus docuit, incipite, et qui iam pro eius amore contemnitis omnia, etiam vosmetipsos vincere, superare, et contemnere humiliter non negligatis. Servus autem Christi nihil habet praeter Christum, nihil amat, nihil curat, nihil quaerit nisi Christum, ut possit esse perfectus, et ei placere, cuius militiam voluntarie est professus. Monachus autem, qui aliquid habet praeter Christum, non potest esse perfectus, quoniam verus amor non dividitur, nec diversis, atque contrariis mens veraciter unitur. Propterea Dominus dicit: Si vis perfectus esse, vade, et vende omnia, quae habes, et da pauperibus, et veniens, sequere me. Vos quidem amantissimi fratres iam, ut confido, reliquistis mundum, et quicquid habuistis in mundo, nec solum res mundi omnes, quas possedistis, et habere potuissetis: sed etiam desiderium omne deposuistis habendi, venistisque ad hoc divi praesulis Martini coenobium, in quo rerum temporalium paupertas est magna, et hoc solum est nobis divitiarum loco donatum, avaritiae causas non invenire. Verum sicut poena martyrem non facit, sed causa, sic inopia beatum non efficit pauperem, sed voluntaria pro Christi amore in ipsa paupertate patientia. Non enim quoslibet Dominus in Evangelio pauperes praedicavit beatos, atque regno donandos coelorum: sed pauperes spiritu praenuntiavit esse, ut nostis, dumtaxat beandos. Contemptus namque divitiarum non sufficit ad salutem, nisi renunciator auri studeat etiam totis viribus per patientiam, et humilitatem constanter imitari salvatorem. Facilius est enim contemnere mundum, quam spernere, et abnegare semetipsum. Attamen quicumque vult imitari Filium Dei, et perfectionem consequi Evangelicam, oportet, non solum mundi, et rerum temporalium, sed sui quoque ipsius, fieri contemptorem. Dicit namque Salvator in sancto Evangelio: Nisi quis renunciaverit omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus. Et ne putaremus hoc

Luc. 9.

Thre. 3.

Servo Christi Christus unus sufficit.

Matt. 19.

Pauperem beatum non inopia, sed patientia et contemptus facit.

Matt. 5.

Luc. 14.

sufficere ad perfectionem: iterum de proprio contemptu protestatur
Luc. 9. apertius dicens: Si quis vult me sequi, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. Qui enim voluerit animam suam salvam
Phil. 2. facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me, et Evangelium, salvam faciet eam. Christus factus est obediens Patri usque ad mortem, quem, si ut promisistis, imitari volueritis, necessarium est fratres, ut vosmetipsos vobis abnegetis. Monachus enim esse non poterit qui suae voluntati propriae non in toto prius renunciavit. Vos qui coram Deo, et sanctis eius omnibus promisistis secundum regulam monasticam vivere, propriam voluntatem non licet vobis deinceps usurpare, quoniam quod semel est Deo consecratum, in humanos usus non est amplius revocandum. Non enim vobismetipsis, sed Christo regi militatis, unde neque velle, neque nolle in potestate vestra retinetis. Mortui nanque estis, ut sacer Christophilus inquit, et vita vestra ab-
Coloss. 3. scondita est cum Christo in Deo: cum autem Christus apparuerit vita vestra, tunc, et vos apparebitis cum ipso in gloria: cum quo si gaudere sine fine cupitis, oportet, ut nunc in tempore hoc pro eius amore stre-
2. Tim. 2. nue militetis. Nemo enim coronabitur cum Christo, nisi qui legitime certando perseveraverit usque in finem, cum non possit vincere, qui nescit perseverare.

De profectu militiae spiritualis. Homilia II.

QUOTIESCUNQUE fratres charissimi ad memoriam illius recordatio momenti venerit, quando reclamantem, et renitentem me vobis indignum constituistis abbatem, toties amaritudine cordis mei totus in memetipso concutior, et lachrymas etiam invitus, et nolens fundere compellor. Novi enim, quod meritis meis non sum vobis praelatus: si autem vestris id factum sit, nescio: concedat omnipotens Deus, ut demeritis non sit facta vel meis, vestrîsve haec ipsa de me ordinatio. Cur ita voluistis fratres? iuvenem me indoctum, et nequaquam idoneum ad militiam, quam profitemur, erexistis in ducem, ut mihi, docere simul, et discere omnino iam sit necessarium, quando nec vitae perfectio commendat doctrinam, nec aetatis consideratio necessariam pastori adhuc consequitur auctoritatem. In isto iam triennio satis experior, quantis sum miseriis involutus, dum omnium vestrum portare infirmitates solus ipse compellor, et a nemine infoelix ego supportor. Quis me liberaverit de mundi huius vanitatibus, in quas revocatus sum, qui, ut omnem praesentis vitae curam, et solicitudinem subterfugerem, monasterium intravi? Quoniam quidemvero necesse est onus portare humeris meis impositum, vos precor fratres, sedulo manus adiutrices mihi orationum vestrarum porrigite, quatenus in medio vestrum Domino largiente ita conversari

merear, quo spiritualis militiae conditionem, quam regula nobis praecipit, non excedam. Eiusdem nanque militiae sumus professores, nec votum discernit officium, quo me pastorem cum ovibus professio solemnis in exordio huius vitae fecit obligatum. Unde cum vobis loquor de spirituali militia, quam sumus Deo miserante professi: intentio est mea, quantum Dominus Iesus donare dignabitur, et meipsum de plumis ignaviae, ac tepiditatis ad fervorem sanctae novitatis excutere, et vos omnes pro viribus ad custodiam militaris ordinis provocare. Sumus enim fragiles, et infirmi, nec diu stabiles in sancto proposito consistimus, nisi quotidianis exercitiis fervorem spiritus continue renovemus. Mei nanque ratione officii astringor vobis ea, quae ad salutem vestram vobis possunt conducere, in medium proponere: ad vos pertinet loquentem me, ut pastorem animarum vestrarum, patienter in omnibus audire. Quamvis enim ad docendum tantam multitudinem seniorum iuvenis non sim idoneus, quia tamen me vobis constituistis pastorem, compellor sub necessitate salutis gregem pascere, quem suscepi gubernandum. Ego quod meum est libenter pro viribus, et ago, et agam quandiu in hac sollicitudine curae pastoralis vixero: senes vos iuvenis docebo, et quemadmodum illi militare debeatis in cuius arma iurastis, sine intermissione demonstrabo. Non enim me fugit horrenda legislatoris nostri comminatio dicentis: Sciat abbas culpae pastoris incumbere, quicquid in ovibus pater familias utilitatis minus potuerit invenire. Et vos fratres mei concernit quod sequitur, si me praedicante, et monente Dei verbum contemptus oriatur. Tantum, inquit, iterum erit liber, ut si inquieto, vel inobedienti gregi pastoris fuerit omnis diligentia attributa, et morbidis eorum actibus universa fuerit cura exhibita, pastor eorum in iudicio Domini absolutus, dicat cum propheta: Domine, Iustitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, et salutare tuum dixi: ipsi autem contemnentes spreverunt me. Et tunc demum inobedientibus curae suae ovibus, poena sit eis praevalens ipsa mors. Nullum hic velamen excusationis relinquitur, subterfugiendi locus non praestatur, sed periculum utrarumque partium publice describitur. Ego nanque locum tenens abbatis, si non vobis annunciavero iustitiam Dei, si peccantes vos non emendavero secundum regulam, officium meum negavi: et mihi totum imputabitur, quod minus in vobis sanctitatis invenitur. Meum est enim ratione pastoralis officii, quid vobis ad salutem animarum vestrarum expediat dicere: vestrum vero est ea, quae in nomine salvatoris pronunciavero, humiliter audire: et quantum unusquisque praevalet, corde magno fideliter adimplere. Audistis periculum meum si non clamavero: audivistis, et vestrum si me vobis contempseritis verbum Dei praedicantem. Ut autem miseratione salvatoris omnes evadamus securi, id studiose prosequatur unusquisque nostrum, quod sibi in hac militia

Pastoris et Abbatis munus.

Psal. 39.

spirituali praecipitur: summopere caventes, ne veritatis surdi auditores facti, Domino mentiamur. Voti sedulo recordemur, quod emisimus: et ordinem sanctum, quem profitemur usque ad mortem inviolabilem conservemus. Audiamus Regem nostrum suis in Evangelio militibus dicentem: Si quis mihi ministrat, me sequatur: et ubi ego sum, illic, et minister meus erit. Ministri sumus regis aeterni sacerdotes atque levitae, omnes monachi claustrales: duplicique ratione ad magnam obligati sanctitatem: quippe qui ordinem simul suscepimus clericorum, et monasticae puritatis regulam profitemur. Sequamur ergo praeceptorem nostrum, cui militamus, per iter asperitatis omnium virtutum: et armemus nos per fidem rectam, spem firmam, Deique ac proximi ferventissimam charitatem: in qua totius sanctitatis perfectio comprehenditur. Quisquis enim charitatis munimine cingitur: nunquam ab adversario superatur. In charitate nanque veraciter Christi dulcescit militia: et eius fervor cum in corde militis ardere coeperit, nulla metuit adversa. Charitas enim, ut Divus Gregorius inquit, nunquam est ociosa, sed magna operatur, si vera est: quod si operari renuit, perfecta charitas non fuit. Milites ergo claustrales, qui vos aeterno regi perpetuo servituros spopondistis, abiicite iam nunc opera tenebrarum, et induite charitatem Dei, et proximi, quae est armatura salutis omnium fortissima: qua si quis indutus fuerit, nullos labores quantumlibet duros, nulla huius mundi contraria formidabit. Non timebit famem: non sitem: non persecutiones hominum: non opprobria: non irrisiones: non carceres: non vincula: non quaecunque dura, et adversa: sed omnis, qui charitatem Dei perfecte semel gustaverit, invictus contra quaecunque mundi furentia permanebit. Dei verus amator in tribulationibus gaudet: in adversis laetatur: in persecutionibus propter iustitiam exultat. Regem sequitur suum in Coelis residentem: ibi mente conversatur, et animi desiderio, ubi suum regnare non dubitat Salvatorem. Quicquid in mundo voluptatis, et deliciarum uspiam cernitur servo Christi in vera charitate fervescenti, quasi vilissimum stercus foetorem, et horrorem generat, quoniam nihil terrenum, nihil transitorium, nihil caducum, sed illum, cui se devovit, solum tota mentis intentione amat. Verus etenim Christi miles nihil de rebus mundi cogitat, non carnem, sed mentem curat, utpote qui scriptum non ignorat. Nemo militans Deo, implicat se negociis secularibus, ut illi placeat, cui se probavit. Enimvero quicunque terreno militant Imperatori, praeceptis eius in cunctis semper obediunt, et statim quo iusserit ille, sine contradictione vadunt. Ducem sequuntur omnes unum, et quicquid ille regis nomine praeceperit, nemo ex omni militia contradicit. Vos quoque milites regis saeculorum, qui me vobis Ducem eius vice, ac praeceptorem constituistis, mandatum Imperatoris vestri Iesu Christi per os meum audite, et quod, ille praecipit nobis in sancto

Ioan. 12.

Monachi sacris ordinibus in augurati sanctitatem ampliorem debent.

2. Tim. 2.

Evangelio, facite. Audite, quid iubeat, et, quemadmodum militare vos oporteat in observantia disciplinae regularis, considerate. Qui mihi ministrat, inquit, me sequatur. Audi Monache, claustralem portans militiam attende. Dicit ad te Christus, cui militas, te alloquitur Coelestis Imperator, cui ad altare ministras. Si meus vis esse minister, virtutem patientiae, et humilitatis, quam ex me didicisti, oportet, ut sequaris. Exemplum enim dedi vobis, O milites mei, ut quemadmodum ego feci, et vos similiter faciatis. Charitas, O Monache, me compulit, ut ex virgine homo nascerer in mundo, ipsa te mei amore purum, et humilem semper conservet in claustro. Pater quod mihi praecipit opus humanae salutis, tui causa studui semper indesinenti meditatione perficere: et tu si me diligis, sanctum Monasticae conversationis propositum, quod assumpsisti, pro peccatis tuis usque ad mortem cura inviolatum conservare. Ego Patri meo coelesti semper in cunctis voluntarie usque ad mortem crucis amarissimam subiectus, et obediens extiti: tu quoque, si venire ad me volueris, Abbati tuo loco mei constituto, in omnibus semper, iuxta regulam humiliter obedi. Ego mandatum, quod dedit mihi Pater meus, nunquam in aliquo sum transgressus, et tu, nisi tria principalia Monasticae institutionis vota usque ad mortem inviolata servaveris, inter ministros meos, et milites nequaquam es numerandus. Ego cum essem dives, propter salutem tuam factus sum pauper, et egenus: tu vero nisi amore mei contempseris, et dimiseris omnia, meus non poteris esse discipulus. Inopiam, famem, sitim, aestum, frigus, et continuos in mundo labores tui causa sustinui: in quibus, nisi me secundum regulam tuam pro viribus patienter, ac voluntarie secutus fueris, meus certe, nec minister, nec miles, nec Monachus eris. In patientia enim tua possidebis animam tuam. Ego in hoc mundo nihil concupivi, nihil habui, nihil terrenum amavi, sed pauper, humilis, et mansuetus incedens, me paternae voluntati perfectissime semper in omnibus susceptibilem iniuriarum, et verberum subieci. Tu autem O Monache claustralis, qui Monasticam regulam profiteris sub Abbate, vel Priore, si iam deinceps carnis tuae concupiscentias fueris secutus, si peculium, aut proprium in Monasterio possederis, si praeter me aliquid amaveris, si praeceptoris tui mandata contempseris, si mihi non perseveranter in humilitate militaveris, sciens scito, quoniam non militem te habebo, non Monachum, non Ministrum, non discipulum computabo, sed profugum, apostatam, perfidum, mendacem, irrisorem, et periurum infidelem te iudicans, cum traditore meo Iuda, et recidentibus Angelis in aeternum (sicut meruisti) sine misericordia condemnabo. Quod mihi voverunt labia tua, non amplius est tuum, sed meum, si vero, quod meum est, tibi usurpaveris, non Monachus, et servus meus vis esse fidelis, sed fur, et latro perversus, impius, et iniustus, talem quoque te, cum

Ioan. 12.

Ioan. 13.

Christum quo modo imitetur Monachus, Saluberrima ad monitio.

Luc. 21.

venero, nihil dubites, iudicabo. Si autem in sancto proposito usque ad mortem fideliter perseveraveris, si voluntatem, quam mihi consecrasti solemniter, sub potestate Vicarii mei, quem tibi constitui pastorem, inviolatam custodieris, si obedientiam, paupertatem, et castitatem cum humilitate pro amore nominis mei usque in finem observaveris, si mihi soli complacere in omnibus actionibus tuis semper studueris, si me per arduum iter virtutum sine intermissione sequi curaveris, sciens indubitanter certissime scito, quoniam, ut amicum ex servo te factum charissimum, te habebo militem mecum in regno meo coronandum, te amabo, te diligam, te in medio Sanctorum meorum in aeternum constituam gloriosum. Audi me nunc serve meus: qui propter nominis mei reverentiam, et honorem te militiae inscripsisti Monachorum, et corde magno, atque perfecto sequere vestigia pedum meorum, sicut praeceptor ille tuus quondam Benedictus amicus meus te docuit, et totis conatibus imitatus fuit. Non te decipiant illecebrae carnis, O strenue miles: non seducant animum tuum mihi dicatum, vana, et perniciosa huius commercia mundi: numquam cedas immundi spiritus nimium dolosis suggestionibus, qui totus in tui perniciem debacchatur, sed memento tuum in hoc seculo brevissimum esse incolatum, et ante fores mortem astare, quam subterfugere nemo umquam potuit mortalium. Semper in memoria consistant tua illa, quae necessario subibis, novissima, et ex velocissimo transitu earum voluptatum carnis, quae praeterierunt: et futurarum poenarum cogitatione, huius incolatus horrorem tibi necessarium assumito, et contemptum. Quemadmodum pro me labor brevis in mundo habitus cum patientia, et charitate, foelicitatem militibus meis aeternam praeparat, ita carnis desideria, et voluptates, quae subito transeunt, animam hominis peccatoris ad inferos demergunt sine fine cruciandam. Ad me igitur sint omnia desideria tua, Monache, qui mihi ministras, et, qui per arduum iter observantiae regularis me sequeris, praebe mihi cor tuum, si foelicitatem desideras: me solum quaerito, si vitam, et salutem propriam amas. Me cum amaveris, tranquillus, et sanctus eris, cum secutus fueris, beatus es, et sine fine gloriosus. Quid fratres mei faceretis, si vos contingeret haec verba, quae diximus nos, ex ore Salvatoris, et regis nostri audire loquentis? Quid, inquam, ageretis? Credo certe magnam in cordibus vestris compunctionem futuram, si Christum personaliter audiretis loquentem. Nos autem vicem Christi in Monasterio gerentes, loquimur sermones, quos ille donavit, et non attenditis? contestamur vobis necessariam salutis palaestram, et signa compunctionis nulla exhibetis? Quid causae fuerit, ut ista dicerem, si nescitis, iam precor, intelligite. Video quosdam e vobis sacras abhorrere lectiones, vanitatibus deditos, et nihil minus curare, quam spiritualis militiae perfectionem, quorum Deus venter est, et gloria in confusione. Existimatis

Increpatio ad inutiles monachos.

ne vilissimi nebulones, qui nihil spirituale sapitis, quod Christus iterum de Coelo venturus sit, ut ea vobis loquatur, quae praedicatoribus suis dicenda commisit? An Paulum non audivistis dicentem, Christus resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel, quod autem vivit, vivit Deo? Semel Christus in terra visus est: semel inter mortales visibilis apparuit: semel viam salutis aeternae praedicavit, secundo non adiiciet. Constituit Pastores, et Vicarios super familiam suam, qui doceant ignorantes, quorum volens manifestare auctoritatem in Evangelio dixit, Qui vos audit, me audit, et qui vos spernit, me spernit. Eos igitur audite, quos Christus vobis praefecit rectores, quibus tritici spiritualis dispensationem commisit, sicut in sancto Evangelio dixit, Quis putas est fidelis dispensator, et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille servus, quem, cum venerit Dominus, invenerit ita facientem. Exhortamur vos itaque fratres in Domino Iesu, et qua possumus sedulitate, rogamus, ne dies vestros in vanitate consumatis, sed considerate huius vitae nimiam brevitatem, et facite condignos poenitentiae fructus, dum vobis opportune conceditur, ne, si poenitere neglexeritis, tempus amputetur. Scitis enim, quid scriptura nobis dicat divina: Dies Domini, sicut fur in nocte, sic veniet. Cavete, praecor, differre bonum, quia nemo scit vestrum, quando sit moriturus: quin potius verum illud poetae lascivi Nasonis attendite, ita monentis. Sed propera, nec te venturas differ in horas, Qui non est hodie, cras minus aptus erit. Nemo vitam sibi fratres promittat longaevam, sed unusquisque mortem cogitet potius instare vicinam: ideoque sic vivat paratus, tamquam crastino die de corpore migraturus. Spes enim vitae longioris multos decepit, et a fervore sancti propositi retardans subito ad inferos demersit. Militiam igitur vestram, quae non post multum necessario finietur, ita perficite, ut non timeatis coram rege vestro, cum venerit, apparere. Memores semper estote, quia non habetis hic manentem civitatem, neque in hac vita mortali diu potestis consistere, sed mors cito veniet, quae vos compellet emigrare. Quicumque enim verus est monachus, et miles Christi desiderat esse fidelis, omnia huius mundi oblectamenta contemnit, praesentem sibi Dominum suum semper cogitat, et abiectis a se impedimentis, sarcinulisque omnibus, quemadmodum illi valeat complacere, super omnia curat. In conquirendis vitae necessariis, non debet esse sollicitus, cum haec omnia subiectis disponat providentia pastoris. Omnis cura monachi sit mundum se custodire ab hoc seculo, ut liber, et absolutus ab omnibus nihil quaerat, nisi Deum, nihil cogitet, nisi Iesum pro nobis crucifixum. O foelix Christi miles, cui regna promittuntur coelorum, si fidelis, prudens, ac vigilans in Dei amore usque ad finem permanserit.

Rom. 6.

Luc. 10.

Luc. 21.

1. Thes. 5.

2. Pet. 3.

Monacho bono nihil foelicius. Nihil certe bono monacho foelicius: cui se Dei filius pollicetur in praemium, nihil etiam laboriosius: qui constitutus in agone certaminis quotidie de sua periclitatur salute, et nihil monacho fortius, qui vincit mundum simul, atque diabolum, nihil quoque imbecillius eo, qui a carne propria superatur. Semper igitur tibi, O monache, contra occultum hostem salutis tuae vigilandum est: qui numquam facilius vincitur, quam si procul ab introitu mentis arceatur. Unde si contra eum victor cupis evadere, non patiaris tibi machinas doli, ac fraudis illis propius admoveri. Custodi sensus in primis tuos, ne mors per fenestras ingrediatur: et hostis tunc maxime caveto insidias, cum te ad tempus in tua devotione permiserit esse securum. Admonitionis nunquam oblivi-
Eccles. 24. scaris viri sapientis, qui dicit: Si non in timore Domini tenueris te instanter: cito subvertitur domus tua, id est conscientia. Idcirco Salomon
Prov. 2. in Proverbiis dixit: Beatus homo qui semper est pavidus: qui vero mentis est durae, corruet in malum. Mox enim, ut monachus de securitate praesumpserit, iam sine dubio ad interitum tèndit. Oportet ergo, militem Christi contra suos adversarios semper esse paratum, ut quamdiu vivit in hoc mortali corpore, non se confidat illos perfecte superasse. Semper enim caro concupiscit adversus spiritum, et nequando superetur animus, quamdiu contingit vivere, necessarium est pugnare. Quotiescunque hostem tuum invisibilem viceris, iterum semper insurgens cum maiore saevitia tibi congreditur, ut, qui fortitudine non potest obtinere victoriam, assiduitate saltem inducat desperationem. Tu autem Christi miles fortissime caveto ne in agone huius brevissimi certaminis deficias, cave, ne ante completum in fine praelium, arma necessarii mu-
Matt. 10. niminis deponas. Dicit enim Salvator: Qui perseveraverit usque in finem, salvus erit. Non des requiem animae tuae quamdiu tibi fuerit concessum in hac miserabili peregrinatione morari, sed semper aliquid boni facito, ne umquam diabolus inveniat te ociosum. Memento semper
Eccles. 9. admonitionis scripturae dicentis: Quodcunque potest manus tua instanter operare: quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud
2. Rom. 14. inferos, quo tu properas. Nemo est enim, qui semper vivat: sed omnes morimur, et sicut aquae in terram delabimur, quae amplius ad priorem
Galat. 6. statum non revertentur. Tunc non erit amplius tempus operandi bonum ad meritum foelicitatis aeternae, sed quaecunque hic nunc in tempore
Eccles. 11. seminaverit homo, tunc pro mercede recipiet. Idcirco iterum sancta dicit scriptura, Mane semina semen tuum, et vespere ne cesset manus
2. Tim. 2. tua. Et sanctus Paulus Timotheum admonens dicit: Labora sicut bonus miles Christi Iesu. Nemo autem militans Deo implicat se negociis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit. Nam et eorum, qui certant in agone, nemo coronabitur nisi qui legitime certaverit. Omnis autem, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet. In alio quoque loco

idem Christophilus ait: Volo vos sine solicitudine esse. Tu ergo Christi miles, qui contendis in agone certaminis quotidiani, ut coram Deo tuo tandem in aeternum appareas gloriosus, gymnosophistam imitare corruptibilem, qui decertans in agone, pro corruptibili quidem corona, ne vincatur, ab omnibus se abstinet, ut nudus, et liber expeditius currat. Itaque si viam Dei ambulare in vera puritate desideras, si vincere hostem in agone certaminis optas, proiice abs te omnia vestimenta curarum terrestrium, capillosque depone omnes carnalium voluptatum. Quisquis enim capillis, et vestimentis a se proiectis nudus currere didicit, nihil praeter absolutum corpus, quo teneri queat ab adversario, circunducit. Nam qui nudus currit, omni se solicitudine spoliavit rerum circunstrepentium, et nihil aliud, quam victoriam cogitat, nec quid interim paenes uxorem geratur, aut filios curat. Non eum revocat a cursu, quicquam praesentium, non deterret agilitas sociorum, inter multos contendit quasi solus, ad praemium festinat anhelans quasi certus. Hunc imitare Christi miles in spirituali certamine, nudus in cruce pendentem Salvatorem nudum contemplare, quatenus tanto facilius adversarium queas prosternere, quanto minus de mundi vanitatibus te viderit habere. Nudus itaque, levis, et expeditus ex omni parte dimica, nudus, et absolutus ab omnibus in Caelum vola. Nudus in hunc mundum venisti, nudus in terram reversurus es. Haec fratres mei sedulo cogitantes sic currite, ut vitam comprehendatis aeternam cum omnibus sanctis. Amen.

1. Cor. 7. Pugilibus Christianis imitandi palaestritae carnales.

Quae sit armatura militiae spiritualis. Homilia III.

SANCTUM Apostolum, fratres charissimi, hodie audivimus ad Ephesios in epistola scribentem. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli, quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem, et sanguinem, sed adversus Principes, et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritalia nequitiae in coelestibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et in omnibus perfecti stare. Quae autem sit armatura Dei, subiungit. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loricam iustitiae, et calciati pedes in praeparationem Evangelii pacis; in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: et galeam salutis assumite, et gladium spiritus, quod est verbum Dei: per omnem orationem, et obsecrationem orantes omni tempore in spiritu, et in ipso vigilantes in omni instantia, et obsecratione pro omnibus sanctis. Ad Thessalonicenses quoque similiter ait: Nos autem, qui Dei sumus, sobrii simus, induti loricam fidei, et charitatis: et galeam spem salutis. Haec sunt arma, fratres, quibus induti milites Christi saevum debellant adversarium, haec sunt Monachorum insignia virtutum:

Eph. 6.

1. Thes. 5.

sine quibus victoriam nemo consequitur vitiorum. Militiae humanae, quam plerique nimis studiose sectantur mortales, instrumenta sunt, galea, scutum, thorax, gladius, pugio, lorica, baltheus, lancea, et caetera id genus multa, quibus curiosissime armantur ad bellum processuri homines: et nisi quam diligentissime in toto fuerint corpore muniti ad praeliandum certe minus iudicantur idonei. Spiritualis autem militiae nostrae arma sunt fides, spes, charitas, patientia, humilitas, obedientia, castitas, simul cum sanctis animae virtutibus per Divum praeceptorem nostrum Benedictum enumeratis in regula sub capite quarto, ubi de instrumentis bonorum operum pulchram facit mentionem. Et utinam, fratres mei, tam essemus curiosi, et diligentes pro his militiae nostrae armis spiritualibus, quam homines mundanos pro eorum corruptibili armatura videmus esse sollicitos. Nunc autem, quod nimis dolenter dico, quoniam arma salutis, quibus debellare omnes adversarios nostros debueramus, turpiter abiicimus, quid restat aliud, nisi ut hosti nostro in certamine succumbamus? Sed forsan dicetis, Si fides Christiana, sicut Apostolus testatur, ad armaturam spiritualis militiae pertinet, eam certe numquam abiecimus. Credimus enim firmiter, quicquid nobis credendum Sancta Mater Ecclesia proposuit, et in ea fidei professione usque ad mortem constanter intendimus permanere. Sed esto, quid autem dicit
Iacob. 2. Sanctus Iacobus in epistola? Quid proderit, fratres mei, si fidem quis
Fides quae salvat. dicat se habere, opera autem non habeat? Numquid poterit fides salvare eum? Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est: ita fides sine operibus mortua est. Quoties igitur cumque de fide scriptura loquitur, non vulgaris, et mortua, sed bonis operibus formata, atque Divini amoris dulcedine illustrata semper oportet ut intelligatur. Nemo enim salvabitur per fidem tantum, sicut Iacobus dicit in epistola, sed oportet fidei coniungere Christianae opera pietatis. Vos creditis in unum Deum Omnipotentem, Creatorem Coeli, et Terrae, Patrem, et Filium, et Spiritum Sanctum? Bene facitis. Et daemones credunt, et contremiscunt. Quid enim? Ubi sunt opera, per quae fides vestra declaretur in Christo formata? Ociosa, et mortua est fides, quae Sanctis, et necessariis non commendatur operibus. In Christum credimus, bene est, si Christi sequamur exempla. Nam si Christum pietatis operibus non sequimur, frustra nobis de sola fide blandimur. Vos inquam creditis, et daemones credunt. Cum dilectione fides est Christiani, sine dilectione fides diaboli. Recte creditis, si Deum ex toto corde pro viribus amatis. Si autem vere Deum non diligitis, fidem ociosam, et mortuam habetis. Probatio autem dilectionis, Sancto Gregorio testante, exhibitio est operis. Sic enim loquitur
Ioan. 14. in Evangelio Dominus: Si quis diligit me, sermonem meum servabit. Haec ergo est fides vera, bonis, et sanctis operibus secundum Christi doctrinam ordinata. Si fide simul, et opere in Dominum Iesum creditis,

certe scutum salutis in manibus tenetis, in quo cunctos adversarios ipse largiente Domino facile superabitis. De hac armatura scriptum est: Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt repromissionem. Ioannes quoque ait: Omne, quod natum est ex Deo, vincit mundum: et haec est victoria, quae vincit mundum, fides nostra. Et Princeps Apostolorum Petrus, ita nos commonet, dicens: Fratres sobrii estote, et vigilate, quoniam adversarius vester diabolus, tamquam leo rugiens circuit, quaerens quem devoret, cui resistite fortes in fide. Vera fides, et confidentia in Dominum nostrum Iesum Christum est armatura invincibilis, atque fortissima: cui nemo umquam adversariorum potuit resistere, sicut in libro Paralipomenon scribitur: Dixit Rex Iosaphat exercitui suo: Credite in Domino Deo vestro, et securi eritis. In Ecclesiastico etiam sic legimus: Qui timetis Dominum, credite illi, et non evacuabitur merces vestra. Et iterum. In opere tuo crede ex fide animae tuae, haec est enim conversatio mandatorum. Qui credit Deo, attendit mandatis: et qui confidit in illo, non minoratus erit. Curate nunc igitur fratres charissimi, et summo studio semper elaborate, ut scutum hoc fidei Sanctis operibus formatae, contra omnes hostium vestrorum incursus, manibus portetis: quia nunquam ab adversario vincitur, qui hoc scuto inexpugnabili munitur. Hoc Divus confirmans Augustinus de verbis Domini ait: Nullae maiores divitiae, nulli thesauri, nulli honores, nulla huius mundi maior est substantia, quam est fides catholica, quae peccatores homines salvat, caecos illuminat, infirmos curat, catechumenos baptizat, fideles iustificat, poenitentes reparat, iustos augmentat, martyres coronat, virgines, et viduas, et coniugales casto pudore conservat, Clericos ordinat, Sacerdotes consecrat, credentes in haereditate aeterna cum Sanctis Angelis locat. Sicut in radice arboris nulla prorsus apparet pulchritudinis species, et tamen, quicquid est in arbore pulchritudinis, vel decoris, ex illa procedit: sic ex fidei humilitate, quicquid meriti, quicquid beatitudinis anima susceptura est, totum ex fidei fundamento procedit. Nam sicut Apostolus dicit: Quicquid sive omne, quod non est ex fide, peccatum est, quoniam sine fide impossibile est placere Deo. Credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, inquirentibus se remunerator sit. Quanto autem quisque plus diligit, tanto in fide amplius proficit. Nam fides sine charitate, est sicut proiectum inutile, ac sine retinaculo scutum. O, thesaurus omnibus opulentior, fides, quae formata in mente hominis mortalem immortalibus comparas, daemones vincis, et regna, cunctaque dura superas fortiter, et adversa. Fides est fundamentum omnium virtutum, sine qua nullum spirituale subsistit aedificium. Fides illuminatrix est mentium, et principale spiritualis militiae instrumentum. Nam sine fidei scuto diabolus non vincitur, nec lascivae carnis impetus superatur.

Hebr. 11. — 1. Ioan. 15. — 1. Petr. 5. — 2. Par. 20. — Eccl. 2. — Fidei praestantia. — Rom. 14. — Hebr. 12.

Cogitemus ergo, fratres, quam necessaria sit nobis fides per charitatem formata ad salutem, sine qua, in hac militia nobis certantibus, neque victoria conceditur, neque confidentia reservatur. Fides enim est scutum, in quo facillime hostem salutis nostrae vincimus, si ansam Divini amoris adiungamus. Dicit nanque beatus Papa Gregorius: Tunc enim veraciter fideles sumus, si, quod verbis promittimus, operibus adimplemus. In hac armatura fides, cum sit fundamentum omnium bonorum operum, cunctas operationes nostras iure debet praecedere, ut mens ad amorem valeat pervenire. Nisi enim fides prius teneatur, nullatenus ad spiritualem amorem pertingitur. Non enim charitas fidem, sed fides praecedit charitatem, quia nemo potest diligere, vel sperare, quod bonum renuit credere. Quoniam vero iam, quod etiam iubet, fideliter creditis, fundamentum spiritualis aedificii super firmam petram collocastis: nunc oportet, ut etiam reliqua ad perfectionem restantia sine mora faciatis.
3. Esd. 3. Veritas inter arma Christiani. Pacem igitur, et veritatem diligite, quatenus in fide Christi, ut veri milites possitis omni tempore stabiles, et firmissimi permanere. Nam sicuti scriptura testatur, veritas magna est, et fortior prae omnibus, nec est cum ea quicquam iniquum. Qui veritatem diligit, verus Christi disci-
Ioan. 14. pulus est, ipsumque amat. Christum in evangelio dicentem: Ego sum
Psal. 24. Veritas Monachis necessaria. via, veritas, et vita. Universae quoque viae Domini misericordia, et veritas: a quo Satanas per superbiam cecidit, quoniam in veritate sempiterna non permansit. Iubet ergo Sanctus Christophilus Paulus milites Domini in veritate se praecingere: in quo statum perfectionis, ad quem anhelare maxime debent claustrales, voluit demonstrare. Quidnam aliud est veritatem diligere, quam esse hominem id, quod esse iubetur: et ita vivere ad normam iustitiae, verum, et solidum, qualem naturae per
Veritas contraria vanitati. gratiam sancta perfectio requirit? Hinc Firmianus Lactantius inquit: Qui veritati studet, abiiciat inimicas illi, et anxias voluptates, quae animum sibi vinciunt, et liberum esse non permittunt. Semper autem praeferat vera falsis, aeterna brevibus, utilia iucundis. Nihil aspectui gratum sit, nisi quod iuste, quod pie, quod religiose fieri possit: nihil auditui suave, nisi quod animam reddit meliorem. Milites itaque lumbos in veritate habent praecinctos, quando carnis illecebris, et mundi vanitatibus pro Dei amore contemptis, ita student pro viribus conversari, et vivere, quatenus summae veritati, quae Deus est, valeant in omnibus compla-
Iustitia muniatur miles Christianus. cere. Post haec miles Christi loricam iustitiae iubetur induere, sine qua nemo recte, ac fructuose poterit Domino militare. Iustitia vero est servare, et distribuere unicuique, quod sibi secundum legem, vel naturam
Et quae ea sit. debetur. Et haec est omnium virtutum praeclarissima, sine qua nulla potest esse pietas, nulla religio, nulla sanctitas, nullaque bonorum malorumve discretio, ipsa enim est lux, et splendor magnus, ex qua totius boni consurgit inter mortales vis, atque dominatio. Iustitia mater

innocentiae, concordiae nutrix, parens amicitiae, pietatis genitrix, et servatrix religionis. Iustitia, sicut testatur scriptura, perpetua est, et immortalis: iniustitia autem mortis est acquisitio. Quibus vero modis hanc iustitiae loricam Christianus miles debeat induere, ipse Salvator noster in Sancto Evangelio denunciat dicens: Omnia quaecunque vultis, ut faciant vobis homines, et vos facite illis similiter. Itaque fratres mei hunc vivendi modum in Monasterio servate, ut unusquisque commilitoni suo faciat in omnibus, quemadmodum sibi ab aliis fieri secundum rectum rationis iudicium omni tempore desiderat. Hoc est enim primum iustitiae munus, ne cui quis noceat, deinde, ut communibus utatur sine cuiusquam detrimento alterius: et, quod nostra ulterius requirit militia, id faciat fratri, quod ad salutem iusta ratione conducit, ut proprium. O quanta pace fruerentur mortales, si hortamenta sectarentur Apostoli, qua onera portare alterius, alter praecipitur. Omnis inquit scriptura, qui facit iustitiam, ex Deo natus est. Haec est lorica iustitiae, fratres, mandata Dei custodire, proximum suum diligere, et Deum super omnia ferventissime amare. Hoc est indumentum militiae nostrae fortissimum, Deo cultum, et pietatem: nobis sanctimoniam: et proximo fraternam exhibere charitatem. Omnes sub iustitiae trophaeo Christo militamus. Si quis iniustus fuerit, non ad Christi militiam, sed potius ad daemonum se pertinere consortium ostendit. Iustitia namque virtus est maxima, quae unicuique, quod suum est, distribuit: quam nisi diligentissime custodieris, et Monachi, et militis vocabulum amittis. Redde igitur Deo cultum, et pietatem, superiori tuo, sive rectori obedientiam, simul, et reverentiam, quarum altera cordis, altera vero est operis. Neque enim sufficit exterius obtemperare maioribus, nisi ex intimo cordis affectu similiter de eis recte sentiamus. Haec namque vera iustitia Monachorum est, fratres, qua unusquisque iuxta praescriptam legis normam sine offensione conversatur, tribuens unicuique suam propriam dignitatem, maiori suo reverentiam, pari concordiam, minori disciplinam, Deo cultum, et obedientiam, sibi sanctimoniam, inimico patientiam, pauperi misericordiam, omnibus fraternam in Domino charitatem. Ergo sacer Christophilus inquit: Debitores sumus fratres, non carni, ut secundum carnem, vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Recte igitur militat Deo, qui distribuit unicuique, quod suum est. Calciatos dehinc pedes habere iubemur in praeparationem Evangelii pacis, quatenus bonum, quod ipsi Domino largiente cognovimus, etiam aliis hilariter communicemus. Lex enim nostra, fratres, secundum quam Domino militare iubemur, Evangelium est Iesu Christi, ad quod omnes claustralium regulae, et constitutiones ordinantur. Non enim propter constitutiones Monasticas Evangelium, sed propter Evangelium statuta sunt facta Mo-

Sap. 1. Luc. 6. Galat. 6. 1. Ioan. 2.

Iustitia monachorum quae.

Rom. 8.

Evangelium fundamentum omnium regularum Monasticarum.

nachorum. Christianus namque salvari potest, non Monachus, sed Monachus salvari non poterit, nisi fuerit Christianus. Pudeat quosdam nimis superstitiosos, et fatuos claustrales, qui regulas, et statuta sua pluris faciunt, quam Evangelium Christi, qui traditiones hominum custodiunt usque ad carceres, et vincula, Dei autem constitutiones, et Sanctae universalis Ecclesiae non advertunt. His verba Salvatoris nostri recte conveniunt, Iudaeis κατά Matthaeum dicentis, Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Evangelica namque doctrina, omnibus totius mundi constitutionibus longe est praeferenda. Post Evangelium vero primum auctoritatis locum statuta obtinent Ecclesiae universalis: et nullae Monachorum constitutiones, aut regulae illis dignitate comparantur. Curemus ad Evangelicam vivere puritatem, et erimus in Monastica patrum conversatione perfecti. Sint pedes nostri calciati semper in praeparationem Evangelii pacis, ut mortificemus in nobis desideria carnis, et per amorem Dei, et proximi pacem habeamus cum omnibus. Nam sine pace, et concordia fraternitatis, nihil prodest maceratio carnis, Sancto dicente Hieronymo: Quisquis corpus affligit, sed concordiam deserit, Deum quidem laudat in tympano, sed non laudat in choro. Hinc Salomon pacificum laudans virum dicit in Proverbiis: Melior est buccella sicca cum gaudio, quam domus plena victimis cum iurgio. Et iterum: Honor, inquit, est homini, qui separat se a contentionibus, omnes autem stulti miscentur contumeliis. Sanctus etiam Christophilus amator pacis nos admonet dicens: Pacem sequimini cum omnibus, et sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum. Unde et Propheta Zacharias: Pacem, et veritatem diligite, dicit Dominus omnipotens. Et Salvator noster dicit in Sancto Evangelio secundum Marcum. Habete in vobis sal, et pacem habete inter vos. Non est pax impiis, dicit Dominus. Is autem vere miles est Christi, qui pacem habet cum Deo, cum proximo, et in semetipso. Cum Deo pacem habere homo dicitur, qui bona voluntate motus, et conversus ad ipsum per continuum amoris desiderium, contemptis transitoriis, mentis aciem ad superna dirigit, et omnia, quae Dominus praecipit, diligentissime custodit. Nato enim in carne Dei Filio, Sancti Angeli Domino gloriam cecinerunt, qui super omnia residet in excelsis, et pacem annunciaverunt hominibus bonae voluntatis. Impii autem, et iniusti homines hanc cum Deo pacem habere nequeunt, quoniam suas a Domino voluntates averterunt. Pacem vero habet cum proximo, qui nulli facit iniuriam, qui laesus non reddit vindictam, sed malum vincens in bono, fraternam numquam deserit charitatem. Si contra hunc talem proximorum, quispiam iniuste murmurat, non ideo miles Christi deseruit pacem, quia forsitan alius instituit sine causa iusta iniustam murmurationem. Iustus homo, qui pacem cum Deo habet, nulli cupiens nocere proximorum, recte dicetur pacificus, etiam

Ecclesiae sanctiones secundum Evangelium proximae sunt. Authoritatis.

Pax Evangelica quae, et quomodo possideatur.

Prov. 16.

Hebr. 12.

Zach. 8.

Mar. 9.

Esa. 57.

Luc. 1.

si contra illum consurgat iniuste quicunque perturbatus. Dicit enim vir iustus: Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus: cum loquebar illis, impugnabant me gratis. Hinc Sanctus Augustinus loquitur: Apud veros Dei cultores etiam ipsa bella pacata sunt, quae non cupiditate, aut crudelitate, sed pacis studio geruntur, ut mali coerceantur, et boni subleventur. In semetipso pacem habet, qui puritate, ac sanctimonia illustratus, in conscientia sua vivit, sine errore securus, quem synderesis non remordet anxia, nec iniusta cogitatio perturbat, vel iniqua. Unde rursus Augustinus, Pax est serenitas mentis, tranquillitas animi, simplicitas cordis, vinculum amoris, consortium charitatis. Haec est, quae inimicitias, et simultates tollit, bella compescit, iras comprimit, superbos calcat, humiles amat, discordes sedat, inimicos concordat, cunctis est placida, nulli gravis, nulli molesta, nulli onerosa, nescit extolli, nescit inflari. Hanc, qui accipit, teneat, qui perdidit, repetat, qui amisit, exquirat: quoniam qui in eadem inventus non fuerit, a patre abdicatur, a filio exhaeredatur, et nihilominus a Spiritu Sancto alienus efficitur. Ad haereditatem Domini numquam potest accedere, qui testamentum pacis noluit observare. Locus enim Dei in pace est, diaboli autem mansio in ira, et perturbatione. Omnis itaque homo, qui hanc triplicem pacem in corde suo non habuerit, qui eam in ore non praestiterit, nec in operibus ostenderit, nec Monachus est dicendus, nec Christianus. Hinc dicit in Evangelio Dominus, Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur. Si Dei vocantur Filii, qui pacem faciunt, proculdubio Satanae sunt filii, qui pacem confundunt. Unde fratres mei charissimi habete inter vos pacem illam, quam mundus dare non potest, quae est pax Dei, et Domini nostri Iesu Christi, de qua dixit Esaias Propheta: Et erit opus iustitiae pax, et cultus iustitiae silentium, et securitas usque in sempiternum. Deus enim pacis, et dilectionis est Dominus: unde quicumque pacem, et fraternam dilectionem violat, quod verus Dei amator non sit, manifestat. Si pax Christi vera in cordibus vestris, et nulla huius mundi adversa formidabitis. Inter vos etiam sit pax vera, non fucata, quoniam Christus pacem non ex ore, sed ex corde desiderat, et affectu potius, quam labiis vult proximum salutari. Unde si contristaverit quispiam ex vobis in aliquo fratrem suum, satisfaciat illi quamprimum ante solis occasum, et cavete omnes, ne sol occidat super iracundiam vestram, quoniam ira inveterata generat odium, et spoliat animam omni ornatu virtutum. Ergo, Monache, si peccaveris in fratrem tuum, mox age poenitentiam coram eo, ac procidens ad genua veniam precare. Et gladium, inquit, spiritus, quod est verbum Dei, per omnem orationem, et obsecrationem in manibus Christi, milites, semper teneamus. Verbum Dei, quod in Sanctis continetur scripturis, victoriosum est contra omnes daemonum incursiones munimen, sicut Salvatoris nostri monemur exemplo,

Psal. 119.

Pacis encomion.

Psal. 75.

Matt. 5.

Esa. 12.
1. Cor. 14.
2. Cor. 13.
1. Thes. 5.
2. Thes. 3.

Eph. 4.

Verbum Dei gladius Spiritus.

qui tentatus a diabolo, tranquilla mansuetudine in faciem eius scripturarum Divinarum testimonia iaculavit dicens, Scriptum est, non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit ab ore Dei. Et tu monache, Christo militans, quotiescumque tentaris a diabolo, fronti mox imprimito signum sanctae crucis, et dicito cum sancto Ioanne Chrysostomo in homilia quadam: Abrenuncio tibi, satana, cum omnibus iniquitatibus tuis, et coniungo me tibi, Iesu Christe fili Dei vivi, quia scriptum est: Anima, quae peccaverit, ipsa morietur. Hic est gladius spiritus ab utraque parte acutissimus, quem si manibus in hostem mox a principio tentationis semper vibraveris, cunctas eius machinationes, et insidias Deo protegente facile superabis. Dicit enim scriptura, Resistite diabolo, et fugiet a vobis. Itaque mane de strato consurgens eam mox facito, quam dixi contra salutis tuae adversarium contestationem: et neque diabolus, neque homo perversus tibi nocere poterit incantatione, aut maleficio, sive spaticum sit illud, sive aliud. Hoc ipsum dormiturus ad noctem facito: et quoties aliquam in cogitatione maligni spiritus perceperis insurgere tentationem. Sicque tutus eris in omnibus viis tuis, fugietque procul a te diabolus, nec tibi audebit accedere propius, nisi tua te ignavia supplantaverit in primis, ut, vel abieceris gladium, vel mortale aliquod commiseris peccatum. Ait namque scriptura: Qui faciunt iniquitatem, et peccatum, hostes sunt animae suae. Salomon quoque dicit in Proverbiis: Iniquitates suae capiunt impium: et funibus peccatorum suorum constringitur. Ipse morietur, quia non habuit disciplinam: et in multitudine stultitiae suae decipietur. Idcirco, fratres charissimi, si habitare sub protectione omnipotentis Dei secure volueritis, peccatum fugite: quia peccatum nos a domini auxilio dividit: quemadmodum conscientiae puritas, et munditia Deo nos coniungit, dicente Esaia propheta, Ecce non est abbreviata manus Domini, ut salvare nequeat, neque aggravata est auris eius, ut non exaudiat, sed iniquitates vestrae diviserunt inter vos, et Deum vestrum, et peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis, ne exaudiret. Hieremias quoque ait: Iniquitates nostrae declinaverunt haec, et peccata nostra prohibuerunt bonum a nobis. Omnis enim, qui mortaliter peccat, ianuam cordis sui diabolo aperit, Deo claudit, nec potest in adiutorium Altissimi confidere, quamdiu sine poenitentia in scelere permanserit iacere.

Matt. 4. — Contestatio Ioan. Chrysostomi, in initio tentationis. — Ezec. 18. — Iacob. 4. — Tob. 12. — Prov. 5. — Esa. 59. Peccatum avertit a nobis auxilium Dei. — Hier. 5.

De lectione, et studio divinarum scripturarum. Homilia IIII.

Cum omnis scriptura divinitus inspirata, ut sacer Christophilus inquit, utilis sit ad docendum, vel ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia, ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum

2. Tim. 3.

instructus: libenter debemus lectioni divinarum scripturarum insistere, et omne studium literaturae secularis, in quo aliquando desudavimus, ad huius speculationis aciem ordinare. In scripturis namque divinis, quicquid salutaris requirit scientia, copiosissime reperitur expressum, ut, quod ibi non inveneris, minime ad salutem sit necessarium. Maiestas etenim divinarum scripturarum omnem totius mundi scientiam, atque doctrinam longe procul transcendit, quam spiritus sanctus hominibus Dei, ut scriberetur, infudit, et, ut intelligatur a studiosis lectoribus, illustrationis suae gratiam impendit. Hanc, fratres mei, scripturam sedulo cum puritate mentis, et fervore geminae charitatis revolvite, quoniam quisquis Deum veraciter diligit, omne tempus, quod invenire potest ad ocium, in sacris lectionibus consumit. Sint vobis incitamenta, precor, ad salubre studium scripturarum, furiosa, ut ita dixerim, gesta amatorum carnalium, qui literas, et eulogia suarum accipientes amatricum legere non cessant, saepiusque, et relegunt, et osculantur: et, quod maioris est indicium amoris, vel ad collum suspendunt, vel ad pectus, quatenus nunquam a mente recedat eius, quam cupiunt, dilectae memoria. Considerate, fratres, carnalium in amore dementiam, et vestram circa Dei amorem erubescite tepiditatem. Quis vestrum circa scripturas Dei sanctas tanto cordis amore afficitur, quanto caecus amator circa literas amatorias spurcas, et vanissimas unius meretriculae insaniens prae dilectione inflammatur? Ille propter absentis, quam cupit, amorem, literas, et munuscula crebris osculis prosequitur, apices singulos prae nimio amore considerando, iteratis vicibus rimatur, in omnibus, quae agit, semper absentem cogitat, ad eius venire conspectum anxius festinat. O si nos, qui Monachi dicimur Christiani, qui Regi supremo, et immortali Christo Iesu militamus, qui Deum nostrum super omnia iubemur diligere, et nihil in hoc mundo praeter ipsum praecipimur amare, si inquam tanto Creatorem nostrum prosequeremur amore, quanto suas amicas corruptibiles, et mortales observant, et diligunt homines carnaliter sapientes. Deum nobis scriptura sancta quotidie lecta insinuat, eius voluntatem nobis manifestat, quid facere debeamus, nos instruit, et, quid cavere pandit. Per ipsam Omnipotens nobiscum loquitur, et invisibili nos magisterio informans consolatur, sancto dicente Apostolo: Quaecumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt; ut per patientiam, et consolationem scripturarum spem habeamus. Unde verus Christi miles, et praecipue claustralis, qui Deum in toto corde suo diligit, eique soli placere concupiscit, scripturas divinas, et maxime sanctum Evangelium affectuose amplectitur, et in eius lectione meditando assidue occupatur. Quicunque autem divinarum scripturarum lectiones negligit, quod verus Dei amator non sit, manifeste ostendit. Sed quid ait ipsa scriptura? Qui avertit aurem suam, ne audiat legem, oratio eius erit

Adhortatio ad studium, et lectionem sacrarum literarum.

Rom. 15.

Prov. 28.

Psal. 118. execrabilis. Beati vero, qui scrutantur testimonia Domini, in toto corde exquirunt eum. Vos itaque, fratres mei, si Dominum Iesum in toto corde vestro veraciter diligitis, si complacere illi super omnia, ut veri milites desideratis, si denique ad perfectionem vitae Monasticae cupitis proficere, in lectione divinarum scripturarum debetis vos semper cum affectione fervida occupare. Quam sit utilis lectio scripturarum, Beatus Hieronymus insinuat dicens: Ama scientiam scripturarum, et carnis vitia non amabis. Nihil enim post Deum in hac vita suavius sumitur, nihil dulcius sentitur, nihil mentem ab amore huius mundi validius separat, nihil contra omnes adversariorum tentationes militem Christi adeo confortat, nihil Monachum ad omne opus bonum in tantum disponit, et confirmat, quemadmodum lectio frequens, et studium ardens scripturarum. Enimvero si Omnipotentis beneficia, quae humano impendit generi, per totam late scripturam legendo ad memoriam studiosa devotione reducimus, materiam, et occasionem praestabunt nobis maximam, qua in Dei amore per amplius ardentes proficiamus. Tota enim series divinarum scripturarum quid continet aliud, quam textum quendam bonorum ordinem, quae Deus hominibus, vel iam praestitit, vel etiam se daturum repromisit? Aut quid est, quod nos ad tolerantiam malorum adeo corroborare queat, et voluntarie reddere patientes, sicut si legamus in Evangelio passum innocenter pro nobis Dei Filium, et post eum martyrum victorias sanctorum? Sacra namque scriptura continet, quae nobis ad scientiam salutarem sunt necessaria, et monet nos, quid in hac peregrinatione militantes utiliter debeamus appetere, quid etiam declinare. Hinc divus iterum dicit Hieronymus: Nostrae divitiae sunt in lege Dei meditari die, ac nocte. Praeparemus igitur nobis fortitudinem, assumamus nobis perfectum robur, ut inter errorum tenebras, et confusionem noctis scientiae Christi lumen appareat, diesque, et noctes lucem habeant protegentem, ut scriptura duce ad terram sanctam pervenire valeamus. Quidnam hac eruditione melius? quid suavius disciplina? Quid dulcius Domino nostro Iesu Christo, qui vera est salus, et dulcedo fidelium animarum? Sit autem nobis convivium Christus; sit lectio sacra cibus noster, et potus. Quid enim potest esse vita monachi sacerdotis sine scientia scripturarum? Christum non visu, non auditu, non tactu, sed lectione scripturarum cognoscimus; et quanto plus legendo ad veram scientiam proficimus, tanto in scripturis sanctis amplius delectamur. Quid enim dulcius, quam Dei scire voluntatem, et promissionum precia non ignorare? Nam sicut Hieronymus dicit: Pinguissimus est ager divini sermonis, qui omnes in se habet delicias, et quicquid volueris, ex

Christus in scripturis sacris noscitur.

Sap. 16. illo nascitur, sicut tradunt Iudaei, quod manna in deserto quando comedebatur, secundum voluntatem, et desiderium in ore sapiebat comedentis. Divinas igitur scripturas fratres mei saepius legite, per quas

potestis voluntatem Dei plane cognoscere, et contra insidias diaboli fortissime vos armare. Nam si iuxta Apostolum Paulum Christus Dei virtus est, et Dei sapientia, qui nescit scripturas, nescit Dei virtutem, et sapientiam, et Christum quomodo sciet? Ignorantia enim scripturarum, ignorantia est Christi: et qui nescit Christum, ad eius non pertinebit consortium, sancto dicente Christophilo, quoniam siquis ignorat certe, et ignorabitur. Quanto autem quis in studio divinarum scripturarum magis assiduus fuerit, tanto ex earum lectione maiorem intelligentiam, et dulcitudinem capit. Vos autem maxime decet fratres divinas scripturas quotidie legendo, et discendo revolvere, quibus et tempus copiosum ab occupationibus feriatum conceditur, et locus raritate occurrentium satis conveniens affertur. Idcirco vos hortor, et moneo, si vestram salutem diligitis, ut divinas lectiones in manibus semper habeatis, quatenus omne tempus, quod vobis post orationis cultum sine labore permittitur, ad sacrae scripturae studium expendatur. Non praetereat dies ulla, fratres mei, in qua monachus Christo militans non aliquid legat ex sacris voluminibus, quod eum in sancto proposito faciat meliorem. Quin potius divi Hieronymi sequatur consilium dicentis: Sint scripturae semper in manibus divinae, et iugiter mente volvantur, nec tibi sufficere putes mandata Dei memoriae recondere, nisi studeas illa etiam operibus adimplere. Duo enim Deus a nobis, fratres mei, requirit. Primo enim vult nos scire sanctissimam voluntatem suam, secundo ut agnitam faciamus. Scire autem eius mandata non possumus, si divinarum scripturarum scientiam ignoremus. Neque voluntatem Dei facit, qui eam ignorat, neque scit, qui non didicit. Discito igitur, quae sit Dei voluntas beneplacens, ut facias: facito cognitam, ut amplius intelligas. Nemo enim Dei voluntatem melius intelligit, quam ille, qui cognitam ex amore facit. Itaque si doctissimus divinarum scripturarum paraphrastes cupis evadere, non a verbis, sed a sanctis operibus scientiae studium discas inchoare. Tunc enim sacrae lectionis uberem comprehendes scientiam, si mundum custodieris cor tuum ab omni peccato, et fervens in Dei amore sanctam compunctus iugiter revolveris scripturam. Scientia enim divinarum scripturarum altus est mons, in quo cum domino Moyses loquitur, ad quem ascendere vitiorum sordibus pollutus homo prohibetur. Sic nanque in Exodo legitur: Cavete, ne ascendatis in montem, nec tangatis fines illius. Omnis, qui tetigerit montem, morte morietur. Sive iumentum fuerit, sive homo, non vivet. Homo si quidem montem tangit, et moritur, quoties quis literatura seculari turgidus in simplicitate divinarum scripturarum scandalizatur. Bestia vero montem tangit, et lapidibus obruitur, quoties homo carnalium furore passionum immersus ad sacrae scripturae studium non purgatus animo progreditur. Si ergo lectiones divinarum scripturarum salubriter vultis evolvere, si

1. Cor. 14.

Quibus pateant divinae scripturae.

Exod. 19.

ad veram scientiam legendo cupitis pervenire, omnem curate in primis, et elationem superbiae, et temeritate perfidiae deponere, ac deinde cubiculum cordis vestri ab omni immunditia carnalium voluptatum expurgare. Deus enim, ut ait scriptura canonica, superbis resistit, humilibus
Iacob. 4. autem dat gratiam. Nemo superbus, elatus, arrogans, et temerarius, nemo carnalis animo, luxuriosus, vel inquietus ad studium sacrae scripturae habetur idoneus, sed humilis dumtaxat, mitis, mansuetus, pudicus, castus corpore, et mente tranquillus. Hinc Prosper in epigrammate dicit: Mandata Dei scrutari nisi quieta mens non potest. Ut ergo religiosum exerceatur studium, abiicienda sunt iurgia malignorum. Scrutari legem possunt utcunque quieti, si mundi a strepitu libera corda vacent. Ut mens ergo piis studiis intenta iuvetur, praelia divinus carnea vincat amor. Nam templum Domini per sacra silentia crescit, et tacite struitur non ruitura domus. Mundatis igitur animis, et corde in Dei amore compuncto, atque in vera contritione humiliato ad studium scripturarum procedite, quia non illuminabit vos Dominus, nisi ab omni
Sap. 1. prius fecerit iniquitate purgatos. Nanque, ut scriptura ipsa dicit, perversae cogitationes separant a Deo, probata autem virtus corripit insipientes, quoniam in malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis: quia spiritus sanctus disciplinae effugiet fictum, et auferet se a cogitationibus, quae sunt sine intellectu. Ideoque orandum nobis est cum sancto David crebrius ad Dominum:
Psal. 50. Cor mundum crea in me Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis. Nemo enim sacras Dei scripturas utiliter intelligit, qui se in toto corde suo ad Dominum per potentiam non convertit. Ideoque, si vultis divina eloquia et recte, et salubriter intelligere, summo in primis curate studio, mundos vos ab omni pollutione peccati pro viribus custodire. Non vos, precor, seducat quorundam monachorum vaesana stultitia, qui suam ignorantiam trito conantur excusare proverbio, dicentes: Ad quid nobis scientia scripturarum, qui praedicationis nullum habemus officium? Viri sapientis amplectimur consilium, qui dicit in libro Proverbiorum: Qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter. Sufficit nobis simpliciter vivere: quoniam servus sciens volun-

In monachos sacrarum literarum studium reiicientes.

Prov. 10. tatem Domini sui, et non faciens vapulabit plagis multis: qui autem
Luc. 12. non cognovit, et commisit digna plagis, vapulabit paucis. O stulti, et perditissimi petrones, qui scientiam salutarem contemnitis, et ignorantiam divinarum scripturarum potius, quam intelligentiam amatis: Nunquid affectata ignorantia paucioribus vos plagis reddet obnoxios? Aut propterea delinquentes eritis coram Deo innoxii, quia mandatorum Dei voluntarie estis ignari? Duplici poena cruciandi eritis, altera quod scire viam mandatorum Dei contemnitis, altera quod sermones eius non custoditis. Non est, quam allegatis, simplicitas, sed duplex

potius impietas. Nam, si iuxta propheta beati sunt, qui scrutantur testimonia Domini, quis dubitet illos esse maledictos, qui nec Deum exquirunt, nec scripturas eius advertunt, sed indurato magis animo contemnunt? Audite, quid vobis Salomon dicat in Proverbiis: Ubi non est scientia animae, non est bonum, et stultitia hominis supplantat gressus eius. De vobis etiam, o stultissimi tenebriones, illud intelligitur sancti Hieronymi, quoniam ibi non est ignorantia iam excusabilis, ubi scitur, quod sit illud, quod ignoratur. Magis autem cavendum vobis, ne cum illis tandem computemini, qui dixerunt Deo, recede a nobis, viam scientiarum tuarum nolumus. Verbum Salomonis male intelligitis, qui de ignorantia dictum simpliciter putatis. Qui ambulat simpliciter sine aliqua deceptione proximi, ambulat confidenter in custodiendo mandata Dei: qui autem depravat vias suas, non potest latere, sed manifestus erit. Hinc rursus ait, Labia iusti erudiunt plurimos: qui autem indocti sunt, in cordis egestate morientur. Quid miserabilius sacerdote indocto, qui etiamsi praedicationis non habeat officium, ratione tamen suscepti ordinis ad scientiam obligatur scripturarum? Vult enim Deus, ut omnis homo sanctam eius voluntatem impleat, quam nemo facere sufficit, qui ignorat. Primo itaque iubet Dominus, ut eius beneplacitum discas, secundo ut facias. Quomodo igitur legis ignorantiam putabitis excusabilem, per quam facti estis primae voluntatis Dei transgressores? Quare putatis omnipotens Deus volumina hominibus suarum tradiderit scripturarum? An ut legerentur ab eis, intelligerenturque, vel, ut non lectae, contemnerentur? Certe, ut legerent eas, mortalibus sunt datae scripturae mandatorum Dei, postea vero, ut opere complerentur. Vos autem, qui Dei scripturas animo deliberato vultis ignorare, quomodo voluntatem eius, quam insinuant illae, potestis facere. Aut quemadmodum legis factores esse poteritis, qui auditores antea non fuistis? Fieri nanque potest, ut sciens voluntatem Dei, aut observet eam, aut negligat, sed fieri non potest, ut eam ignorans impleat. Enimvero facilius aliquis non faciet bonum, quod novit, quam impleat opere, quod ignorat. Nemo autem facit bonum, quod nescit. Dicit de ignorantibus in quodam loco sanctus Augustinus: Non omnis ignorans immunis est a culpa. Ille enim ignorans potest excusari a poena, qui, quod disceret, non invenit. Illis autem ignosci non poterit, qui a quo discerent habentes, disciplinae operam non dederunt. Hinc, et sanctus Leo Papa dicit: Si in laicis videtur intollerabilis inscitia, quanto magis in his, qui praesunt, nec excusatione est digna, nec venia? Unde, fratres, non facit vos ignorantia divinarum scripturarum excusatos coram Deo, sed dupliciter reos, qui, ne Dei voluntatem oporteat vos facere, eam penitus cupitis ignorare. Homo enim divinae voluntatis non debet esse ignarus, qui ad hoc in mundo ponitur, ut per illustrationem intellectus, et puritatem affectus,

Psal. 118.

Prov. 19.

Indoctus voluntatis divinae, inexcusabilis.

Cognitio duplex homini necessaria ad salutem.

visionis eius sempiternam fruitionem promereatur. Utraque enim cognitio, Dei videlicet, et sui, unicuique mortalium necessaria est ad salutem, quam nusquam inveniet sine notitia scripturarum. Enimvero sicut ex cognitione sui venit in hominem timor Dei, et ex notitia Dei nascitur amor Dei, ita provenit ex ignorantia sui superbia, et ex neglecta Dei cognitione cum desperatione salutis contemptus. Nihil infelicius monacho indocto, qui studium sanctarum scripturarum vel ignavus omittit, vel contemnit, quia nunquam potest in vera cordis tranquillitate apud semetipsum purus consistere, sed compellitur inquietudine propria contra monasticae conversationis integritatem externis mentem, et inutilibus occupare. Videmus inter vos quosdam scripturarum ignaros, instabiles, mente dyscolos, et vagos, quibus eo magis imputamus ignorantiam, quo minus inclinantur ad disciplinam. Turpe quidem est nescire, quod scire iuberis: turpius non discere: turpissimum vero contemnere. Et sunt inter vos quidam, qui scientiam salutarem nesciunt: sunt etiam, qui discere negligunt: quid si addam esse et alios, qui scientiam divinarum scripturarum penitus contemnant? Certe non mentior: vos scitis, quia verum est, quod dico. Nam studiis meis nonnulli vestrum usque ad invidiam graviter adversati sunt aratorem se malle habere praelatum, quam oratorem cavillantes. Nonne et visitatores in suam trahere sententiam tentaverunt, cupientes me illorum hortatu in abnegationem traducere scripturarum, ut ruricolam facerent, et porcorum curatorem potius, quam animarum? Sed frustra conantur divinum impedire oraculum, quo impellente omnes mundi honores, atque divitias, quamdiu vixero, studio postponere decrevi scripturarum, Abbas sum vester, quamdiu voluerit ille qui me vocavit, si alterum e duobus oporteat, abbatiam malo dimittere, quam sancto scripturarum studio renunciare. Scio enim vere, nihil in hac vita homini claustrali salubrius posse contingere, quam si divinas coeperit scripturas veraciter amare. Quisquis vestrum hanc institutionem meam sequi voluerit, me ducem itineris pariter, et comitem habebit. Qui autem sequi discentem contempserit, docentem nihilominus audire compelletur, vel invitus. Haec dixerim in eos, qui terrena sapientes, et caduca timorem a se domini abiiciunt, qui omnia pene ignorantes discere contemnunt. Ego novi pecoris mei vultum: et singulorum inclinationes cordium vestrorum me credo non penitus ignorare. Idcirco non cessabo vos cohortari ad sancta studia scripturarum, sciens, quod amator sacrae lectionis non potest carnalium operator esse vitiorum. Quanta enim monachus in perdiscendis scripturis fuerit studiosior, tanto minus carnalium voluptatum ardoribus inflammatur. Quamvis enim iuxta sententiam divini Hieronymi monachus non docentis, sed plangentis, potius videatur habere officium: quia tamen Christi profitetur militiam, congruit, immo necessarium est, ut

Necessaria nescire turpe, non discere turpius contemnere turpissimum.

Ioannis abbatis ardor erga literas.

Prov. 27.

Dei omnipotentis, in cuius verba iuravit et arma, beneplacitam noverit voluntatem. Verum sicut miles voluntatem domini sui procul absentis scire non potest, nisi per nuncios, et epistolas, ita monachus aeterni Regis praecepta non intelliget, nisi per sacras lectiones, atque sermones, et Evangelicas scripturas. Ianuam salutis nescientibus lectio scripturarum aperit, studiosum lectorem recto tramite ad Dei notitiam introducit, amatorem sui facit omnia mundana contemnere, et nihil aliud, quam veram sapientiam amare. Nihil autem turpius, quam in spirituali conversatione monachum nolle proficere, et voluntatem Dei scienter velle ignorare. Nemo sibi de sua infirmitate, vel ignorantia blandiatur, quoniam, qui ignorat, ignorabitur, et, qui scientiam odit salutarem, merito condemnatur. Missurus in omnem terram praedicatores Dominus praemonuit dicens. Prudentes estote sicut serpentes, et simplices sicut columbae, ne, vel supplanteris ab aliquo per ignorantiam, vel iniuriam struas alicui per fraudem. Parum nanque distat in vitio, vel decipere posse, vel decipi. Rogo vos igitur, fratres charissimi, ut in regulam divi patris nostri Benedicti velitis intendere, quae vos monet in plerisque locis frequentius lectionibus divinarum scripturarum insudare. In scripturis enim docemur ad omnem pietatem informari, quemadmodum in hac brevissima peregrinatione huius incolatus debeamus vivere, ut Domino Deo nostro possimus super omnia placere. Monachorum namque est mundum, et omnes voluptates praesentis vitae pro Dei amore contemnere, motus carnis illicitos viriliter comprimere, orationi quoque, lectioni, et meditationi scripturarum insistere, et mentem a terrenis ad coelestia iugiter elevare. Beatus ille monachus, qui non abiit in consilio impiorum, et in via peccatorum non stetit, et in cathedra hominum pestilentium non sedit, sed in lege Domini meditatur die, ac nocte, discens hic in scripturis Dei sapientiam, cuius fructum recepturus est post huius peregrinationis terminum vitam aeternam.

Monachus sacras literas discat.

1. Cor. 14.

Matt. 10.

Psal. 1.

De quotidiana renovatione sancti propositi. Homilia V.

AUDIVIMUS, fratres charissimi, lectionem nobis recitatam de libro sancti Iob, in qua humani generis deplangit miseriam, et huius calamitatem vitae, simul ac instabilem brevitatem. Homo, inquit, natus de muliere, brevi vivens tempore repletur multis miseriis, qui quasi flos egreditur, et conteritur, et fugit velut umbra, et nunquam in eodem statu permanet. Ecce, inquit, breves anni transeunt, et semitam, per quam non revertar, ambulo. Deficiet omnis caro simul: et homo in cinerem revertetur: Quid inter haec fratres animadvertitis, quidve cogitatis? Est ne in nobis homo, qui se nesciat esse mortalem, qui cum veritate possit dicere, non movebor in aeternum? Heu, fratres mei,

Psal. 29.

quam sumus caeci, oculos tenentes apertos, quam obliviosi viatores sumus, et desides, qui nos certo certius novimus esse morituros, et ita in vanitate praesentis vitae confidimus, ac si non essemus mortales. Sed quis est homo, qui vivet, et non videbit mortem, eruet animam suam
Psal. 88. de manu inferi? Ecce ait scriptura, omnes morimur, et quasi aqua dilabimur super terram. Idcirco memores estote fratres mei, quoniam mors non tardat, et breve computabitur omne, quod praeteriit, quia, ut sanctus ait Christophilus Paulus, statutum est hominibus semel mori, quam legem necessitatis communem nemo poterit subterfugere. O si nunc venturae mortis horam, quam unusquisque nostrum necessario subibit in brevi, quotidie ante mentis intuitum poneremus, taliterque vitam disponeremus, et mores, quo semper inveniremur parati, quam felix, et tuta fieri posset emigratio nostra. Nonne et rex virorum, et mortuorum ipse Christus Dominus noster ad mortem nos semper volens
Luc. 12. esse paratos, in Sancto Evangelio praemonuit dicens: Ideo, et vos estote parati, quia, qua hora non putabitis, Filius hominis veniet? Quantum vero prosit ad mentis puritatem frequens meditatio mortis, sapiens
Eccles. 7. in ecclesiastico praemonuit dicens: In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, et in aeternum non peccabis. Mortis futurae cogitatio timorem inducit: timor vero mentem necessario concutit, et quasi clavus malleo impulsus, omnes carnis motus superbae ligno crucis affigit. Huius consideratione opinionis plerique philosophorum gentilium omnem viri sapientis vitam quandam meditationem mortis continuam esse dicebant. Hinc et sanctus Hieronymus dicit: Nihil aeque tibi proficiet ad temperantiam omnium rerum, sicut frequens meditatio brevis vitae huius, et incertae, quae sicut folium, quod vento rapitur, defluit, et quando non timetur, in mortem cadit. Idcirco memento mortis tuae, quam nullo consilio potest evadere, et omnes motus carnis facile poteris superare. Nam qui se quotidie cogitat moriturum, praesentia despicit, et se, nisi desipiat penitus, ad futura praeparabit. Scio enim, et partim me fateor expertum, quod mentis humanae voluntas in sancto vitae spiritualis fervore diu uniformis non potest consistere, et propterea memoriam mortis vobis ante oculos placuit saepius revocare, quatenus, dum mens futurorum timore concutitur, sancti fervor propositi quotidie renovetur. Animus etenim humanus colligatus pro exercitio sui ad corpus nimium est fluxus, et instabilis, et nunc ad illud rapitur, nunc vero ad aliud movetur. Propterea dicit in Proverbiis Dei sapientia per Salomonem:
Prov. 23. Praebe fili mi cor tuum mihi, et oculi tui vias meas custodiant. Ac si dicat: Nisi totum amorem cordis tui Divinae sapientiae mancipaveris, nunquam in custodia mandatorum Domini stabilis, et confirmatus eris. Sicut enim cor primum est principium motus in homine, ita maior est illius pro vitae conservatione custodia; quoniam si morborum incursu

Frequens mortis meditatio, quam salubris.

percutitur, vita corporis iam tota periclitatur. Unde scriptum est: Omni custodia serva cor tuum, quia ex ipso vita procedit. Cordis autem nomine affectum intelligimus, quoties ad alicuius rei declinat amorem: illi tantum inhaerens, ut totam implicet voluntatem. Hinc psalmista dicit: Divitiae si affluant, nolite cor apponere, id est, nolite illas ex voluntatis desiderio amare. Nihil humano corde mobilius est, quod ad singulas poene cogitationes alteratur, et in eodem proposito difficulter potest consistere, nisi violenta quadam intentione restringatur. Quod Sanctus David non ignorans ad Dominum dicebat: Ego autem dixi in abundantia mea, non movebor in aeternum. Domine in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem. Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. Idcirco, fratres mei carissimi, si quis est vestrum, qui Domino, et Salvatori nostro in vera puritate cordis famulari desiderat, si quis monachus esse, et opere simul, et nomine optat, discat in primis non sibi, sed Deo confidere, et bonum sanctae conversationis propositum nova semper institutione curet, non solum quotidie, sed singulis quantum praevalet etiam horis, atque momentis renovare. Spiritualis etenim conversationis fervor, ad cuius operationem experimentalem claustralis vitae institutio omnis dignoscitur ordinata, diu in eodem puncto non potest consistere, quoniam si non semper in anteriora proficit, ad inferiora, et quod est deterius, infirmiora necessario recurrit. Non est in palaestra spiritualis exercitii aliqua stationis morosae consistentia, quoniam humani cordis proprietas est suo motu naturali semper, vel ad meliora proficere, vel ad id, quod malum est, recidivare. Unde si non proficis in conversatione spirituali, necessario deficis, si non ad sanctiora progrederis, certe retrocedis. Quod nobis cum experientia perspicuum fecerit, non cesso admonere charitates vestras, ut desiderium vestrum in bona conversatione semper ad ulteriora extendatis, ne ibi perniciosum incidatis deficiendi periculum, ubi proficiendi non innovastis appetitum. Fervor autem spiritualis propositi ad Dei amorem dirigitur, et non aliter, quam in ipso conservatur. Est enim Dei amor igni non absurde comparandus, quoniam sicut ignis subtracto fomento lignorum, necessario extinguitur, sic amor Dei, si desint continuata bonorum operum exercitia, mox evanescens periclitatur. Hinc est illud Salvatoris in Evangelio, Ignem veni mittere super terram, et quid volo, nisi ut ardeat? O monachi foelix conscientia illa, in cuius pectore praeter Christi amorem nihil ardet, qui Deum diligit super omnia, qui vanitatis studia contemnit universa. Considerate nunc fratres, quam diligentissime conscientias vestras, et examussim pensiculate, si Deum super omnia diligitis, et si ardet in vobis iam ignis Divini amoris, quatenus fomentum adhibeatis necessarium, ne quando per vestram tepiditatem sancti fervoris igniculum sentiatis poenitus extinctum. Credite

Prov. 4.

Psal. 61.

Psal. 29.

Sanctum propositum numquam non renovandum.

Amor Dei, igni similis.

Luc. 12.

Facilius retinetur amor recti, quam recipitur amissus.

mihi fratres, quoniam experientia me docuit: ignem in vobis Divini fervoris ardentem faciliori exercitio conservabitis, quam extinctum denuo succendatis. Quicumque igitur iam in se Dei experitur amorem, quicunque coelestem in corde suo recepit charitatem, summa cum sollicitudine caveat in prioris vitae negligentias recidere, sed fomenta adhibeat necessaria spiritualium exercitiorum, quatenus proficientem in se Dei fervorem queat conservare. Caveat non solum peccata grandia, sed etiam negligentias parvas, et quantum poterit minimas, quoniam qui minima spernit, paulatim decidit: et qui non semper metuit periculum, spiritualis fervoris, atque propositi cito sentient detrimentum. Dicit enim scriptura, Si non instanter tenueris te in timore Domini, cito subvertetur domus tua. Beatus igitur homo, qui semper est pavidus, qui de acceptis virtutibus non praesumit, qui certo existimat se deficere, quoties se non invenerit singulis momentis ad altiora profecisse. Sed vereor, fratres, et vehementer timeo, nisi me operum quorundam fallat aestimatio, nonnullis in vobis ignem huius sancti necdum adesse fervoris, quippe cum vera monachorum studia parum videantur diligere, quod, ex illorum conversatione cum sit manifestum, nullus vestrum poterit ignorare. Quos monere quidem non duxi penitus superfluum, quamvis parum hactenus videar profecisse, cum non sit abbreviata manus Domini, quo minus queat salvare poenitentes. Confido enim in misericordia Dei viventis, quoniam propter meam in eos charitatem, et exercitia pietatis illorum, qui ad puritatem regulae in vobis ambulant, dabit eis aliquando resipiscere, et studia sancti fervoris ardentius amare. Quid est, fratres, quod non monastice in monasterio vivitis, et professi conversationem spiritus secundum carnem ambulatis? An nescitis, quam sit periculosum in coenobio monachum seculariter vivere, et votum sanctae puritatis, quod emisimus omnes, tepida conversatione violare? Cognoscite, precor, quoniam novissima omnium claustralium extremis sunt proxima, ut boni, et zelosi amatores propriae salutis monachi, non vulgarium, sed maxima sanctorum in coelo premia recipiant; et qui male, vel tepide in religione conversantur monastica, non mediocri, aut populari, sed gravissimo, et daemonum puniantur cruciatu. Quanto enim status, in quo quis peccat fuerit altior, tanto poena delinquentis in eo erit et gravior. Idcirco si quis inter vos iam viam divini amoris cum fervore spiritus ambulare didicit, progrediatur, necesse est, ut amplius quotidie proficiat: qui vero adhuc iacet in torpore mentis ignavae, conetur quantocyus, ut resurgat; quoniam sicuti iacentibus poena promittitur, ita non perseverantibus corona victoriae denegatur. Cavete igitur, ne mentem subvertat perniciosa tepiditas, quae nimium est periculosa claustralibus, quia molestissima est, et plena miseriarum, et dolorum, ac plane inferno proxima, de cuius voragine

Eccles. 18. Eccles. 27. Prov. 28.

In monachos seculariter viventes.

Monachi omnino aut felices, aut infelices.

Tepiditas laetalis monacho.

raro consurgit monachus, qui semel inciderit. Et heu quot inveniuntur hodie claustrales pusillanimes, remissi, et desides, qui sub onere spiritualis militiae frequenter succumbunt, et raro ad verum spiritus fervorem resurgunt. Horum sane miseranda conditio, qui nomen habent, Apocal. 3. quod vivant, et mortui sunt: quos ad veram compunctionem cordis, nec memoria mortis potuit inducere, nec inferni recordatio proposita emollire. Huiusmodi vero monachi, posteaquam diu ita manserint in accidia torpentes, aut opprimuntur mala consuetudine, et succumbunt, aut fiunt quodammodo in inferno, ut nunquam ad plenum respirent in lucem miserationem Domini, nec in libertatem spiritus, quae sola est regno coelorum proxima, facitque iugum Domini suave, et onus leve, perveniant. Haec illis mala contingunt, propterea quod voluntas eorum a carnalibus nondum est purgata passionibus, nec bonum sic volunt, sicuti noverunt, a propria concupiscentia illecti, et abstracti. Amant enim periturae consolationes carnis, quas, et si interrumpunt aliquando, nunquam tamen penitus rumpunt. Inde est, quod suas affectiones in Deum rarissime dirigunt, et si quando compunguntur, ad horam non diu perseverant, sed pigritia, et inertia fatigantur mox animo, bonum, quod inchoaverant, ex tristitia, et melancholia subito fastidientes. Impleri autem fervore divini amoris non potest mens his agitata procellis, quoniam caro ad ignem posita, saepiusque remota, sicut nunquam bene coquitur, sic anima in accidiam saepius relapsa, divino spiritu nequaquam veraciter illustratur. Dicit enim scriptura ad Dominum: Qui elon- Psal. 72. gant se a te, peribunt, et perdidisti omnes, qui operantur iniquitatem. Quanto namque mens per accidiam longius a fervore divini amoris recesserit, tanto proximior inferno, et desperationi, rarius, et difficilius ad veram poenitentiam convalescit. Quicunque igitur ex vobis, fratres mei, fugere de medio Babylonis desiderat, quicunque venire ad internum fervorem spiritus optat, summo semper conatu torporem mentis, et accidiam a se studeat repellere, et sanctum Divini amoris propositum quotidie innovare. Grave nimis est, fateor, pravae consuetudini carnis resistere, et in corde veteri contra morem nova cogitare. Certe, fratres, nemo cum tepida voluntate de profundis inferni potest resurgere, nec malam quis consuetudinem sine magna violentia, et diuturna consuetudine contraria poterit superare. Nam et si nemo fiat sanctus viribus suis, sed Deus est, qui operatur omnia in omnibus: constat nobis tamen manifeste, quoniam Dei regnum vim patitur, et qui suis inferre motibus carneis vim negligit, ad sanctorum Domini consortium non pertingit. Audi nunc monache, quicunque tepidus es ad amorem Dei, et accidiosus, audi inquam, et contremisce, quoniam, nisi de mala consuetudine torpentis vitae continuo surrexeris, nisi vim tibi metipsi per consuetudinem contrariam intuleris, nisi ad fervorem divini amoris cor

Vim sibi in ferat tepidus.
1. Cor. 12.
Matt. 11.

tuum instanter praeparaveris, numquam Dei faciem in gloria videbis. Radix desperationis est accidia, et non solum radix, sed et nutrix eius, et mater, quae si mentem hominis Deo dicati semel oppresserit, omnem viam ad salutem illico praecludit. Non enim dormientibus regnum coelorum promittitur, non ocio, et desidia torpentibus beatitudo aeternitatis praeparatur, sed his qui motibus carnis viriliter imperant, corona reponitur: et, qui spiritu, non carne vivunt, aeternae foelicitatis gloria donantur. Nulla sine labore virtus acquiritur; hostis sine congressu nullus superatur, si vis coronari, vince: si vincere cupis, necesse est, ut fortiter, ac perseveranter praelieris. Usquequo piger dormies, Salomon tibi clamat, quando consurges e somno tuo? Si impiger fueris, veniet, ut fons, messis tua, et egestas longe fugiet a te. Qui enim colligit in messe, filius sapiens est; et qui stertit aestate, filius confusionis. Nam, qui operatur terram suam, satiabitur panibus: qui autem sectatur ocium, replebitur egestate. Nunc tempus est operandi bonum, fratres; nunc opportunitas promerendi aeternam beatitudinem nobis a Domino Deo conceditur, quae subito in morte amputatur. Dicit enim scriptura: Quodcumque facere potest manus tua, instanter operare; quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quo tu properas. Si vos delectat bonum aeternae beatitudinis, quod promittitur, oportet ne labores pugnandi mentem deterreant, qui proponuntur. Nemo enim a Domino coronabitur, nisi qui legitime certaverit: nemo perveniet ad culmen aeternae celsitudinis, nisi qui fervore spiritus illicitos motus superaverit carnis. Semper est nobis pugnandum, fratres, contra triplicem aciem diaboli, quamdiu in hac peregrinatione vivimus; quoniam nemo hic insuperabilis usque adeo efficitur, qui non tepescens paulatim superetur. Hic sanctus proclamat Augustinus: Nemo securus esse debet in hac vita, quae tota tentatio nominatur, ut qui potuit fieri ex deteriori melior, non fiat ex meliore quandoque deterior. Unde et Salomon in libro Proverbiorum, Desideria, inquit, occidunt pigrum; quoniam sicut in unoquoque opere bono perfectionem tribuit constantia, ita omnis religionis, et profectus animae spiritualis interemptrix, et noverca est accidia. Nam, ut divus inquit Hieronymus, nihil in sancto proposito deterius est ocio; quoniam non solum non acquirit nova, sed etiam turpiter consumit prius acquisita. Sanctae spiritualis vitae ratio processu continuo gaudio proficit, et crescit; cessatione vero torpet, et deficit. Propterea, fratres, quotidianis, ac recentibus virtutum incrementis instauranda mens est, et vivendi hoc iter ratio non de transacto, sed eo, quod restat, metienda. Ociositatem igitur, quae mater, et nutrix est omnium vitiorum, in primis fugite: accidiam autem non fugiendo, sed resistendo fortiter, superate. Dicit autem scriptura: Multam malitiam docuit ociositas. In desideriis enim vanis, et perniciosis est omnis

Otium monacho in primis fugiendum.

Prov. 24.

Eccles. 9.

2. Tim. 2.

Prov. 21.

Eccles. 33.

ociosus. Semper itaque monachus, qui Christo in vera puritate mentis desiderat militare, sit in aliquo exercitio spirituali occupatus; ne ocium generet vitium, et inveniant perniciosae cogitationes, quo roborentur, locum. Quemadmodum rubigo consumit ferrum, et vestis a vermibus corroditur; ita mentem enervat ocium, et virtus diu intermissa animi paulatim defluit, ac penitus enervatur. Ocium igitur fugite; accidiam vero superate. Verum cum non possimus in uno statu divini amoris firmiter, et sine mutatione mentis persistere, necessarium nobis est, ne defluamus penitus, quotidie sanctum propositum innovare, ut quoties per negligentiam humanae infirmitatis, quantumlibet parum torpescere a spirituali fervore incipimus, toties nosmetipsos discutientes memoria futurorum, et dominicae passionis intuitu ad pristinum mox proficiendi propositum conscientiam revocemus. Hoc autem summopere nobis cavendum est, ne hunc sanctum proficiendi conatum differamus in crastinum, quoniam saepe nocuit distulisse bonum in tempus futurum, quod fieri citius potuisset. Hinc sapiens in Ecclesiastico dicit, Ne tardes converti ad Dominum, et ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius, et in tempore vindictae disperdet te. Augustinus quoque ait, Cur bonum differs in crastinum, dicens, adhuc vita longa erit? Quis enim scit, si longa erit? Et si bona non est, quid prodest, quod longa erit? Sine vita bona, mors dicenda est conversatio monachi potius, quam vita. Remedia igitur emendatioris vitae, nullis sunt cunctationibus differenda, ne tempus conversionis pereat tarditate, cum iam nulla dilatio conceditur poenitendi. Qui enim poenitenti indulgentiam promisit, diem crastinum non spopondit. Nemo Deum timens converti differt ad poenitentiam, nec in crastinum salutem prolongat hodiernam. Omnis autem homo sciens se in mentis tepiditate constitutum, qui differt emendationem vitae de die in diem, spe longioris aevi decipitur; quoniam si sciret se in crastino moriturum, hodie procul dubio mutaret propositum. Multos miserabiliter decepit spes vitae longioris: qui dum emendationem conversationis suae quotidie differunt, subito in mortis profundum cadunt. Quis in vobis est, fratres, qui non statuat in animo suo emendatioris vitae assumere propositum, antequam moriatur? Credo enim, quod unusquisque vestrum adhuc maiorem intendat exercere pietatem ad Deum, priusquam mortis periculum incidat. Et quare tam diu expectatis? Quare de die in diem differtis? Ecce, qui nunc sani vivitis, et non datis vos ad spiritualia exercitia divini amoris, quando potestis, et Dominus patienter expectat, veniet dies unicuique vestrum extrema, et iam properat, in qua perurgente angelo mortis, auferetur a vobis potestas, cuius effectum tantundem distulistis. Unde iterum, atque iterum vos rogo, fratres, et qua possum sedulitate admoneo, convertite vos ad Dominum Deum nostrum in toto corde vestro, dum

Monachus ne differat tempori irrepenti occurrere.

Eccles. 5.

Spes vitae longioris multos fallit.

vivitis sani, et incolumes, nec differatis ulterius voluntatem; ne amittatis etiam concessam vobis potestatem. Cogitate, saepiusque recogitate, quoniam non sumus cives huius mundi, sed advenae, et peregrini; neque habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus; et ad mortem quotidie nescientes etiam properamus.

De amore quietis, et solitudinis. Homilia VI.

Duo sunt intellectus ab initio creati: quod neminem vestrum scio latere, fratres charissimi, angelicus videlicet, et humanus. Angelicus vero quando fuerit creatus, sancta scriptura manifeste non aperit, sed Patrum sententia conditionem angelorum opus Dei esse, et inter opera sex dierum computavit. Sunt autem, qui scribunt, angelos fuisse creatos longe ante mundum istum visibilem, quod sicut probare testimonio divinarum scripturarum non possumus, ita neque temere impugnamus. Sunt enim viri graves, et sancti complures, qui conditionem Angelorum principio mundi longe praetulerunt. Fuit autem intellectus Angelicus statim a principio in omnium scibilium actu factus: et omnia novit, quae scire potuit; nihilque ad sui perfectionem deinceps admisit. Creatus enim a Domino in sua perfectione naturali, quam habere potuit, nullius rationem incrementi, quo intelligeret, amplius requisivit. Enimvero cum sine medio sit Deo coniunctus, purus intellectus natura factus est, nec more nostro exercitatione ad intelligendum indiget, cuius esse nullam admittit corruptionem. Itaque suo adhaerens obiecto per affectum amoris, Deum, quem centrum suae beatitudinis esse intelligit, immediate, et immobiliter contemplatur, et diligit; beatus est, et nullam sui alterationem pertimescit. Humanus vero intellectus, quem nostri praeceptores animam vocaverunt, a principio quidem in omni ignorantia creatus est, et nihil eorum novit, quae angelicus intelligit a natura. Differunt autem isti duo intellectus, sicut actus et potentia, lux et tenebrae, scientia et ignorantia; habitus et privatio, principium et finis, simplex et compositum, substantia et accidens, natura et ars, veritas et similitudo. Omnia namque, scriptura testante divina, quae angelico intellectui a natura insunt, et a principio, humanus consequetur per artem in fine, sicut Dominus Iesus in Sancto Evangelio dicit: In resurrectione mortuorum neque nubent, neque nubentur, sed erunt
Marc. 12. sicut Angeli Dei in Coelo. Ut enim mens exerceatur ad intellectum per multos labores, quasi per artem, in ergastulo corporis ad breve tempus posita est; in quo si conversa ad Deum, artificium suum per amorem rite consummaverit, egrediens tandem hinc par Angelo evadit. Quod si carnis motibus consentiens, ordinem suum non custodierit, perturbata, et misera, ruentibus apostatis spiritibus, similis de corpore in aeternum

crucianda emigrabit. Cum enim mens nostra, sive anima in rerum omnium ignorantia, et privatione sit creata, necesse est, ut continua actione, motu, et arte in rerum notitiam perveniat. Finis quippe humanum intellectum aequat Angelico, eius potentiam commutans in actum: facietque de privatione habitum, de vacuo plenum, de imperfecto perfectum, de privato habentem, de tenebroso lucidum, de nocturno diurnum, de lunari solarem, et de terreno caelestem. Finis iste, fratres mei charissimi, salutis aeternae principium est: ad quem venire nemo foeliciter sufficit, qui non totis viribus ad apicem perfectionis tendit. Verum cum sit difficile in medio turbarum hunc necessarium proficiendi conatum semper infractum tenere, ubi mille peccandi praebentur occasiones, sancti patres ordinis monastici fundatores verbo, et exemplo nos docuerunt mundum fugere, et non solum animo, sed etiam corpore frequentiam declinare. Ex eis, qui fortiores erant animo, plures convolaverunt ad eremum, ut eo mente fierent propinquiores Domino, quo corpore longius recesserunt a mundo. De quibus dictum Esaiae Prophetae legimus: Exultabit solitudo, et florebit quasi lilium, germinans germinabit, et exultabit laetabunda, et laudans. Alii vero cupientes prodesse multis instituerunt coenobia, in quibus multitudinem collocarunt monachorum, quorum conservatio segregata esset a populis, et nihilominus sibi mutuo fieret socialis. Non enim omnibus convenit sedere in eremo, quibus in medio fratrum magis congruit Domino militare. Nam et monasteria nostra solitudinem habent suam, ut qui voluerit esse solitarius, possit in medio fratrum, dum cellae, in qua moratur, continuaverit secretum. Monachus enim secundum nominis sui interpretationem solitarius dicitur: propterea quod mente, et corpore a tumultu huius mundi segregatur. Unde sermonem hodiernum facturus ad charitates vestras, moneo vos paterna sollicitudine, et rogo, ne frustra tantundem fuerim locutus: qui nihil aliud quaero, nisi vestrum bonum: nihil magis cupio, quam vestrum in spirituali conversatione profectum. Rogo, inquam vos, et hortor in visceribus fraternae charitatis, ut cellae quietem diligatis, tanquam salutis vestrae officinam, in qua pax est multa diligentibus Deum, et magna commoditas perficiendi ad cognitionem summae veritatis intellectum. Dicit enim propheta Esaias: In silentio, et spe erit fortitudo vestra. Qui non amat solitudinem cellae, et quietem silentii, mentis puritatem nequaquam diligit: sed corpore vagus, novas semper animo vanitates haurit. Hinc divus Hieronymus ait: Quid desideramus urbium frequentiam, qui de singularitate censemur? Mihi enim oppidum carcer est, solitudo paradisus. Si nos, fratres, eremus delectaret, ac solitudo, magnam locus iste proposito nostro commoditatem praestaret, ubi praeter pauperes rusticanos, hospes rarus occurrit, nemo turbat quietem nostram, nemo molestat, nemo spectacula, vel rumores introducit

Solitudo unde inducta.

Adhortatio ad amorem quietis.

Esa. 30

momentaneae novitatis. Sed paucos inter vos amatores internae quietis cerno; et doleo vehementer; propterea quod optime sciam monachum non posse in spirituali conversatione proficere, quem constat cellae quietem non amare. Qui autem novit, quantum animae conferat bonum, solitudinis secretum, cellam suam diligit, nec facile foras egreditur, semper metuens., in tumultu perdere, quod magno in abdito labore congregavit. Nam, ut sanctus Augustinus dicit, minus voluptatibus stimulatur, qui non est, ubi frequentia est voluptatum: et minus avaritiae molestias patitur, qui procul ab hominibus positus divitias non videt. Cum ergo sanctus Dei spiritus mentis amet secretum, horreat autem publicum, ad vos pertinet, fratres, cellarum solitudinem, et omnium ergasterium virtutum diligere, et ab eius habitaculo sine causa rationabili se nunquam alienare. Monachus enim secreti amator non ociosus, qui didicit fortiter in cella consistere, multis interdum sanctis consolationibus fruitur, quibus vagus, et inquietus necessario privatur. Quemadmodum piscis, si diutius teneatur extra aquam, moritur; ita monachi omnis perit devotio, si crebrius extra cellam evagatur. Ioannem imitemur Baptistam, quem Chrysostomus principem dicit esse monachorum, qui monachus, statim ut natus est, in eremo vivit, in eremo nutritur, et Christum in solitudine monachus expectavit. Nam sicut difficile est arborem iuxta viam positam fructus usque ad maturitatem servare, sic difficile est monachum extra cellam suam crebro vagantem, et in actibus mundi occupatum, iustitiae fructus usque ad finem immaculatos custodire. Recedamus igitur de via secularis tumultus, et plantemus nos in secreto monasticae solitudinis; ut nec mundus habeat nobiscum quicquam commune, nec nos cum illo. Mens enim, quae curis, et sollicitudinibus mundi concutitur, raro in Dei amore veraciter radicatur. Motus etenim corporis statum frequenter alterat mentis: et homo, qui semper in externis mergitur, fervore divini spiritus nunquam illustratur. Quies nanque mentis ex solida consistentia corporis nascitur, et vir, qui solitudinem pro Dei amore diligit, fortior, et sibi unitus in sancto exercitio consistit. Quisquis igitur in vobis est, fratres, salutis propriae studiosus amator, discat quietus in cella consistere, et quantum potest, studeat se in operibus divini amoris cum desiderio iugiter occupare. Esto autem quietus in cella, non ociosus; tranquillus, non somnolentus; spirituali semper exercitio deditus, non torpore animi dissolutus. Instrumenta vero spiritualium in cella exercitiorum sunt quatuor, legere, scribere, orare, ac meditari: quintum vero paucis conceditur, qui post veram cordis puritatem in montem contemplationis Domini elevantur. Denique, quatuor ista monachorum exercitia in solitudine cellae manentium, ita sunt moderanda, ut neque taedium generent, neque mentis torporem, sed cuique actioni tempus congruum deputetur, ut dum vi-

Ioannes Bapt. princeps monachorum.

Exercitia spiritualia in solitudine, et silentio, quinque.

cissitudo mentem alleviat, ultra vires corpusculum non gravetur. Habeat igitur horam suam convenientem studio divinarum lectio scripturarum, quae cum senserit devotionis adesse desiderium, mox in orationem ſervidam commutetur. Manualis autem labor, qui monacho commoranti sub tranquillitate solitudinis indicitur, utilis est valde, ne perniciosa in mente tepiditas oriatur. Nam lectio sanctarum scripturarum ad Dei charitatem monachum excitat; meditatio autem passionis dominicae, ac beneficiorum Dei mentem ad fervorem amoris ardentissimi inflammat; oratio vero infirmum animum confirmat, et manualis labor temperate continuatus a torpore, et taedio conservat. Cum oramus instanter, et devote, cum Deo nostro ubique praesente loquimur: dum vero in sanctis scripturis legimus, quid nobis sit appetendum, aut fugiendum, ab ipso Domino edocemur. Oratio, si fuerit ardens in Dei amore, mentem a peccatis, et vitiis purificat; lectio autem instruit, et informat, sancto dicente Isidoro: Orationibus, inquit, mundamur: lectionibus instruimur. Utrunque bonum est, si licet: si non licet utrunque, melius est orare, quam legere. Monachus ergo, qui tempus suum in cella cupit utiliter, et fructuose expendere, his iugiter exercitiis per vices studeat mentem, et corpus occupare: quoniam animus, qui tantis laboribus invigilat, nullum perversis cogitationibus aditum praestat. Hinc divus Hieronymus monachum admonens dicit: Semper aliquid boni facito, ut diabolus inveniat te occupatum; Minus enim pulsatur illecebris carnis, qui semper occupatus utiliter nullum admittit fastidium mentis. Enimvero dum cautus animae suae custos monachus quisque ab unius boni operis exercitio in aliud cum desiderio fervoris sancti per vicissitudinem rapitur, ad constantiam omnium virtutum roboratur, et tanto minus taedium incidit, quanto magis variari studium, et alternis contra fastidium uti consuevit. Unde rursum Hieronymus ait: Lectionem frequenter interrumpat oratio, et animam iugiter adhaerentem grata vicissitudo sanctae operationis accendat. Monachus, qui non amat cellae secretum, verus Christi miles non est: quoniam nomen monachi, et habitum portat sine operibus: et qui solitarius esse pro Dei amore debuerat, mente reversus ad saeculum, vanitatis studium amat. Hinc divus Papa Gregorius ait: Qui corpore remotus ab hominibus vivit, sed tumultibus conversationis humanae, terrenorum se desiderio cogitatione immergit, non est solitarius, quamvis in solitudine commoretur. Si vero prematur aliquis corporaliter popularibus turbis: et tamen nullos secularium curarum tumultus in corde patiatur, non est in urbe, etiam si in medio hominum conversetur. Et hoc est, quod contra Iovinianum sanctus dicit Hieronymus: Sapiens, inquit, nunquam solus esse potest, Habet enim secum omnes, qui sunt, et qui fuerunt boni, et animum liberum, et quaecunque vult, profert, et transfert se, quocunque voluerit. Quod enim

corpore non potest, mente complectitur: et si hominum inopia fuerit, loquitur cum Deo. Nunquam ergo vir bonus solus erit. Itaque consistens in cella tua, semper ocium caveto: quoniam nihil ita vires mentis enervat omnes, sicut ocium; posteaquam ex se produxerit accidiam. Si Deum ardenter amaveris, nunquam eris ociosus, quia verus Christi amor non sinit in animo nasci torporem, sed impellit semper ad voluntatem dilecti amantem. Et sicuti quidam carnaliter sapiens veraciter dixit, qui non vult fieri desidiosus, amet, ita nos docuit experientia in amore spirituali, quia mentem, quam inhabitare coeperit, torpescere ocio, et ignavia non permittit. Semper enim ad meliora divinus amor impellit, et quanto plus ardendo profecerit, tanto sui maius incrementum sumit. Huius vero ergasterium amoris est conscientia munda, quam si monachus, et quod habere, et conservare mundam desiderat, necesse in primis est, quod mundi vanitates, et rerum temporalium negocia contemnat. Non enim possibile est, quod geminus in uno resideat pectore amor, nec praevalet homo diligere Christum, qui non vult contemnere mundum. Deus nanque in Trinitate Personarum, cum sit in essentia substantiae unus, aut solus a nobis diligitur, aut cum socio non amatur. Ut igitur conscientia in omni puritate permaneat munda, utque Deum amare mens valeat super omnia, secretum cellae monachus diligat, et nunquam ab internae dulcedinis exercitio recedat. In cella enim boni, et sapientis monachi summa tranquillitas est: et si uspiam est paradisus terrestris, in monasterio est eorum, qui ad puritatem institutionis coenobiticae conservantur. Est ibi pax, pietas, bonitas, lux, virtus, honestas: est ibi gaudium, puritas, dulcedo, et magna vitae tranquillitas: ubi monachus orator devotus cum Domino loquitur, et futura caelestis regni suavitas a contemplativo milite praegustatur. O cella monachorum Deo veraciter servientium paradisus: tu certe hortulus es honestissimae voluptatis, in quo mens Deo per amorem coniungitur, et per desiderium dulciter elevatur. Monachus, qui te diligit, veneratur, et colit, verus Christi miles est, et Domino in plenitudine virtutum deservit. Ille vero, qui cellae secretum abhorret, et deserit, salutis propriae officinam contemnit. Vos igitur, fratres mei charissimi, precor, ut secretum cellae incipiatis cum desiderio mentis incolere: sine cuius amore nullus ad perfectionem virtutum in coenobio poterit pervenire.

Vir bonus nunquam solus.

Amor Dei nunquam otiosum sinit esse hominem.

Paradisus in synceris Monasteriis.

De labore Monachorum manuali. Homilia VII.

Labores manuum tuarum quia manducabis, inquit Propheta Domini, beatus es, et bene tibi erit. Si beati censentur omnes, qui proprio manuum victitant de labore: nemo certe panem manducat sine reatu, et crimine ociosus. Omnipotens nanque Deus hanc protoplasto Adae

Psal. 127.

poenam pro mandati originalis transgressione inflixit, denuncians ei, quoniam in sudore vultus sui cibum de terra manibus operaturus esset. Cum autem in Adam peccaverimus omnes, eisdem necessario poenis subiicimur, quibus illum constat fuisse suppositum. Manibus ille suis laborabat escam, unde viveret, nec panem ociosus manducabat. Hinc divus pater noster Benedictus ocium detestans monachorum in regula, quam nobis tradidit, inquit: Ociositas inimica est animae, et ideo certis temporibus occupari debent monachi in labore manuum, certisque iterum horis in lectione divina. Tunc enim vere sunt monachi, si labore manuum suarum vivunt, sicut et patres nostri fecerunt, et apostoli. Unde et sanctus Christophilus Paulus in epistola dicit: Qui non laborat, non manducet. Erat in primordio monastici status ista consuetudo monachorum, ut nullum sine labore admitterent in sui consortium, non tam propter victus necessaria, quam propter animae salutem, ne perniciosis cogitationibus per ocium daretur occasio. Non erant monachis illo tempore census, non decimae, non reditus, non proventus ulli annuales: sed victum, et vestitum omnes in comuni conversantes manibus sibi procurabant, neminem debiti exatione gravantes. Sancti quoque Salvatoris nostri apostoli, cum haberent potestatem de praedicatione Evangelii vivendi, manibus suis laborare maluerunt, ne quem fidelium gravasse viderentur, et ut haberent, non solum unde ipsi viverent, sed etiam quo indigentibus necessaria ministrarent. Verum postea quam census monachi habere coeperunt, et reditus, pristina mox simplicitatis studia defecerunt, crevitque paulatim cum divitiis rerum temporalium superbia, intantum ut labores manuum omnes cum tempore monachi recusarent. Quandiu fuerunt pauperes monachi, et genere humiles, Deum in veritate coluerunt: postea vero quum divitiis abundare coeperunt, simplicitatem fugavit duplicitas, et elatio nobilium humilitatem monachorum extirpavit. Integritas nanque observantiae regularis abundantiam peperit rerum temporalium: sed paulatim divitiae monachorum puritatem ordinis funditus extinxerunt. Sublata vero integritate observantiae regularis, mox ètiam in multis coenobiis divitiae rerum temporalium iusto Dei iudicio defecerunt. Ex eorum numero praesens monasterium fuit Spanhemense, neque ultimum, fratres mei, neque primum: quod multis annis in utroque statu miserabiliter mansit desolatum usque adeo, quod quinque in eo duntaxat monachi vitam agentes dissolutam non haberent, unde sibi vitae necessaria desumerent. Unde misericordia Dei tandem providente, Fredericus Dux Transilvanus invocato patrum ordinis reformati consilio, anno Christianorum sexagesimo nono supra quadrigentesimum, atque millesimum, deformatos vita monachos expulit, abbatem nomine Ottonem de Colonia deposuit, et alios de observantia Burssfeldensium ex coenobio Montis Speciosi nuncupatos,

Genes. 4.

2. Thes. 3.

Nemo olim monachus sine labore manuum.

1. Thes. 2.

Divitiae, et census ingens coenobiorum labes.

Puritas vitae Monasticae divitias peperit, easdem exclusa exclndit.

quatuor in hoc monasterio collocavit: quibus Abbatem praefecit Ioannem ex nobili familia de Budisbach, quam vulgo de Carbonaria domo nuncupant: virum qualem vidistis, et audistis aeterna memoria dignum, qui locum hunc in extrema paupertate reperit, et annis ferme quatuordecim in magna patientia praesidens in eum statum, quo nunc vivimus, revocavit. Unde cum nos inopia rerum temporalium adhuc graviter premat, opus continuo esset labore, quo nos victu aleremus necessario, et domum Dei, in qua versamur, ab aere solveremus alieno. Sed qui sunt vestri labores, aut quantum nobis ad tam grandia conducere possunt? Numero sumus pauci, et rusticanos ad labores inepti: nec permittit nos ordinis Sacerdotalis institutio totum in agro diem lapides manibus versare, et Divinam intermittere servitutem. Miseri sumus, et nimia paupertate, inopiaque omnium necessariorum depressi: et si multum laboraverimus, parum exinde proficimus: et si parum fuerimus operati, amplius certe animo deficiemus. Homo enim, scriptura testante, Iob. 5. nascitur ad laborem (quemadmodum avis ad volandum). Ne igitur panem vestrum manducetis ociosi, semper vos aliquo labore honesto, et utili oportebit esse mancipatos, quo et mens a taedio relevetur observantiae regularis, et inopia gravis, vel in parvo saltem reparetur. Messis tempore ad foenum, et autumni diebus ad vindemiam vos duntaxat extra Monasterium consuevimus occupare, quando videlicet labor, et multum est necessarius, et mercenariorum charitas, precium, mercedemque adauget famulorum. Reliquo vos tempore in coenobio decrevimus continere, propterea quod labores vestri comparatione impensarum monasterii utilitatibus parum conducunt, et voluntarii ad rusticana studia paucissimi vestrum, ut nobis videtur, libenter occurrunt. Est et alia consideratio, quae animum concitat meum, ne vos externis operibus manuum de facili occupem sine causa rationabili, et necessitate manifesta: experior etenim, quod labores huiuscemodi operis non conveniunt in vobis observantiae regulari, sed integritatem monasticae disciplinae apud vos magis destruunt, quam promoveant. Erubesco dicere, et nihilominus effari compellor, vestros labores extra Monasterium, et cellam plus destructionis afferre puritati animarum, quam salutis. Quid enim laboratis, et quae sunt studia vestra in laboribus? Nonne vagari, discurrere, comessationibus indulgere, et poculis, ac reliquum temporis sermonibus occupare vanis, et inutilibus? Non habetis in vobis illum spiritus Dei sanctum fervorem, quo priscos institutionis nostrae Monachos legimus quondam inflammatos; qui pro necessitate communi tanto desiderio, tanto studio, tantoque conatu omnes, et singuli manibus suis laborabant, ut putassetis omne Monasterii negocium in uniuscuiusque providentia locatum. Ita enim laborabant, ac si manibus suis singuli omnem enutrire congregationem debuissent. Inter haec tamen Divini

cultus obsequium tanta cum alacritate die, ac nocte persolverunt, quasi laboribus manuum in nulla penitus fuissent occupati. Quis talium in vobis imitator est, fratres, ut inopiam communitatis nostrae totius, vel suam existimet, vel sudore vultus sui laborando pro viribus studeat revelare? Illi manibus laborantes continuis Deum cordibus exorabant: vos autem fabulis intenti, nec manibus officio satisfacitis, nec Monachi mentibus. Tempore quoque ieiunii regularis, illi statutum sibi abstinentiae modum, aut diligenter custodiebant, aut si prae magnitudine laborum nequivissent, ideo manducabant, quatenus laboribus apti, et idonei redderentur. Vos autem non manducatis, ut laboretis, sed laboratis potius, ut manducetis. Quando ex regula fuerat ieiunandum, occasionem ex labore sumitis, ut ieiunium solvatis. Coeterum quam immunde, et vilissime nonnulli ex vobis tractent indumenta sua, quis regularis disciplinae studiosus amator aequanimiter ferat? Cuius nam sunt, fratres mei, quae dispendiose consumitis? Christi patrimonium est omne, quod pertinet ad Monasteria servorum Dei, totumque Deo dicatum est, nec rebus Christi cuiquam licet abuti, vel eas in usum alium commutare. An nescitis, quid vobis Sanctus Legislator noster Benedictus dicat in regula? Si quis sordide, aut negligenter res Monasterii tractaverit, corripiatur: Si non emendaverit, disciplinae regulari subiaceat. Et in capite de cellario Monasterii dicit: Omnia vasa Monasterii, cunctamque substantiam ita servet, ac si altaris vasa sacrata conspiciat. Denique tacere non possum, nec debeo certe, quam sordide, ac negligenter plerique vestrum tractent omnia, quasi vel non conspiciantur a Deo, vel nullum eorum rebus coenobii pariat detrimentum ignavia. Scitote fratres, quoniam praenuncians annuncio vobis, quod pro his omnibus, sicut et pro aliis peccatis vestris Domino Deo rationem estis reddituri. Labores extra Monasterium propterea vobis minui, ne gravius male operando peccaretis, et iniunxi vobis opus manuale, scribere, libros ligare, hisque similia: quae cum tranquillitate mentis, et corporis intra septa Monasterii potestis perficere. Utinam vel ista manuum vestrarum opera cum diligentia pro Dei Amore faceretis, ne panem in toto comedatis ociosi. Nullum est opus manuale, quod Monachum meo iudicio plus deceat, quam libros sacrae lectionis scribere, et scribentibus aliis necessaria praeparare. Hunc enim sanctum laborem oratione plerunque licebit interumpere, et pro cibo mentis non minus, quam corporis vigilare. Necessitas etiam nos urget libris scribendis cum diligentia intendere, si cupimus habere ad manum, unde nos mutuo possimus in studio spirituali utiliter occupare. Cernitis enim huius coenobii bibliothecam omnem, quae olim fuit insignis, et magna, per deformatos ante nos Monachos usque adeo distractam, venditam, et alienatam, ut ultra quatuordecim volumina non fuerint hinc a nobis inventa. Industria quidem impresso-

Ardor antiquorum monachorum in labore manuum.

Scriptio librorum opus monachis dignum.

riae artis nostris diebus nuper ad Moguntiam inventae multa quotidie volumina producit in lucem, sed comparare nobis omnia nequaquam est possibile, qui adhuc maxima deprimimur egestate. Quo circa vos moneo, et hortor, qui ad externos manuum labores non satis libenter occurritis, quatenus ad honorem Dei scribendis voluminibus, quam diligenter laboretis; quia sicut ociositas inimica est animae, sic labor moderatus spiritualis conservator est vitae. Monachus enim, quia miles est regis aeterni, nunquam debet esse ociosus. Ocium nanque parit accidiam, et illa introducit animae perniciosae mortis egestatem. Labores autem Monachorum ita sunt moderandi, ut nunquam a Divinis vacent colloquiis sed inter opera manuum in corde meditatio ferveat scripturarum: quae posteaquam in ardorem spiritus mentem perduxerit, mox in orationem devotissimam commutetur. Sit ergo Monachus Christi miles, sicuti animal Dei mundum, quod ruminat, habens semper in ore cordis sui sanctarum pabula scripturarum, ne vanis, et perniciosis cogitationibus mens pateat, aut verbum ex ore loquentis turpe, sive ociosum erumpat. Memor sit semper inter operandum scripturae dicentis: Beatus vir qui in lege Domini meditabitur die, ac nocte. Omnis enim, qui Dominum Iesum in veritate diligit, doctrinam simul, et passionem eius in corde suo cum lacrymis et orationibus quotidie revolvit. Verus namque Dei amator non est, qui mandatorum eius, vel ad momentum obliviscitur. Enimvero, sicut ait scriptura, qui diligunt Dominum, requirunt, quae beneplacita sunt illi, et qui timent nomen sanctum eius, replebuntur lege ipsius. Hinc quidam sanctorum dixit ad Dominum: In corde meo abscondi eloquia tua, ut non peccem tibi. Excitandus ergo semper animus, et stimulis spiritualibus quotidie renovandus, ne vel ignavia torpeat, vel inerti ocio languescat. Laboris Monasticae institutionis exercitium, lectionis, et orationis studium, et diligens custodia vigiliarum, vera sunt incitamenta virtutum. Nihil autem sancto proposito Monachi perniciosius ocio, quoniam et carnem excitat in libidinem, et mentis omnem enervat virtutem, extinguitque spiritus fervorem. Omnium enim fomes, et nutrimentum malorum in claustro est ocium. Ubicunque igitur fueris, sive in agro, sive in claustro semper ocium ut perniciosissimam animae pestem fugito, mentem ornans, et exercitans vel oratione, vel meditatione scripturarum. Cum bonis, et studiosis Dei amatoribus conversare libenter: negligentes vero, et salutis propriae contemptores devita. Qui enim picem contingit, inquinabitur ab ea: et qui socium se facit peccatorum, non erit immunis a scelere. Sermones tuos diligenter considera, ut nulli detrahans omnino, nec alium auscultes detrahentem: quoniam detractor simul, et libens auditor, uterque daemoni famulator, alter loquendo, alter vero auscultando. Labora sicut bonus miles Christi Iesu: et diligenter operare manibus, quodcunque

Ars excusoria librorum, Moguntiae inventa a quodam Petro.

Monachus ceu animal Mundum, semper quidpiam sanctum ruminet.

Psal. 1.

Eccles. 2.

Psal. 118.

tibi ex obedientia iniungitur: nec tibi durum videatur alterius obedire imperio, pro quo spiritui tuo corona aeternae foelicitatis praeparatur in Coelo. Unde nullus labor gravis, nullum tempus longum, nulla Monacho dura videri observantia debet, quibus gloria aeternae beatitudinis acquiritur. Brevitatem huius vitae fratres mei perpendite, et agite bonum, quandiu licet: quoniam qui nunc parce seminat, post mortem quoque parce et metet: et pro suo unusquisque opere mercedem condignam recepturus est, non pro alieno. Laborandi tempus brevissimum est: mercedis vero, quae bonis debetur operibus, sempiternum. Considerate fratres mei homines mundo implicatos, et omnes huius seculi amatores, quam fortes sunt in rebus terrenis, atque caducis, in coelestibus vero debiles, et infirmi, ut vos intantum Deo placere curetis, quantum illi, ut mundo divites appareant, et gloriosi, continue laborant. Nam pro temporali gloria multi usque ad mortem desudare non refugiunt: sed pro spe futurae foelicitatis etiam parum, vel agere, vel sustinere contemnunt. Pro terrenis lucris quaslibet iniurias patientissime tolerant: et pro coelesti mercede substinere, vel tenuissimi verbi contumeliam recusant. Regi terreno, Principi, vel Iudici toto die fortes possunt assistere: in oratione autem coram omnipotente Domino ad unius horae spacium nequeunt perdurare. Multa pro acquirendis perituris divitiis adversa libenter tolerant: superna vero bona quaerere tanto magis negligunt, quanto in amore terrestrium delectabilius occupantur. Horum vos conversatio, fratres charissimi, admoneat omnes huius mundi curas tanto amplius fugere, quanto iam vobis licet minus terrenarum rerum negocia pertractare. Omnem sollicitudinem vestram, et curam pro acquisitione celestium bonorum semper impendite, et pro mercede futurae beatitudinis omni tempore diligentissime laborate. Nam sicut scriptura testatur, militia est vita vestra super terram: et quaecumque homo seminaverit, haec et metet. Scitote, quia mors quotidie properat, et singulis momentis pars vitae non amplius reversura extinguitur. Vigilate igitur fratres mei charissimi, vigilate: quia nescitis, quando Dominus Deus noster ad iudicium mortis uniuscuiusque venturus sit, sero, an media nocte, an galli cantu, an mane; ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes. Vigilate itaque omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere mala omnia, quae futura sunt, et stare cum fiducia ante conspectum Filii Dei omnia iudicantis. Omnes enim, divo testante Christophilo, stabimus ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum. Beatus ille monachus, quem invenerit Dominus in bonis operibus vigilantem, qui se ad nuptias Agni coelestis in vera puritate cordis praeparaverit, qui occurrere iudici non formidabit. Semper sit illud in cordibus vestris memorabile verbum Divi Hieronymi super Evangelium sanctum Matthaeum

2. Cor. 9.

Monachus exemplo secularium excitetur.

Iob. 7.

Galat. 6.

2. Cor. 5.

dicentis: Sive comedam, sive bibam, sive aliud quid faciam, semper vox illa videtur sonare in auribus meis, Surgite mortui, et venite ad iudicium. Quoties diem illum cogito futuri examinis, totus corde, et corpore contremisco. Unde si qua praesentis vitae est laetitia, fratres mei, ita agenda est, ut amaritudo illius tremendi iudicii nunquam recedat a memoria. O dies illa magna, terribilis, tremenda nimium, et amara valde: in qua Sol, et Luna obscurabuntur, non diminutione luminis, sed comparatione maiestatis: ubi cessabit omne argumentum excusationis: ubi omnia erunt manifesta: nihilque latere Iudicem poterit: quoniam qui novit occultas cogitationes mentium, tunc palam iudicabit: qui nec gratia praevenitur, nec misericordia flectitur, muneribus, et donis non corrumpitur, precibus non mitigabitur, nec satisfactione iam deinceps aliqua placabitur. In hac igitur vita positi, fratres, agat unusquisque vestrum pro anima sua, quantum potest: quoniam poenitentia peccatorum hic facta solum est utilis, et fructuosa, quandiu locus est veniae, et sententia adhuc differtur Iustitiae. Qui bene facere, ac poenitentiam agere differt usque ad mortem, damnationi est proximus: quoniam bonum, quod sanus, et incolumis negligit, raro infirmus, et iam moriturus instaurabit. Dicit enim Sanctus Papa Gregorius: Quisquis poenitentiae fructus differre usque ad mortis horam non metuit, ipse sibi testis est, quod poenitere veraciter nunquam in eius mente fuit. Nunc ergo convertite vos ad Dominum nostrum in toto corde vestro poenitentiam agentes coram illo, et sic vivite, precor, ut cum hinc migrandum fuerit, apparere ante faciem eius non timeatis.

Quod sine intermissione sit orandum. Homilia VIII.

DOMINUS, ac Salvator noster Iesus Christus in Evangelio, fratres, sanctum Lucam, volens nos continuos esse in orationibus, ita praemonuit dicens: Oportet semper orare, et nunquam deficere. Hoc Domini consilium prae cunctis mortalibus maxime decet Monachos, et omnes in quacunque religione claustrales: quorum omnis actio, et tota vita, immo quicquid faciunt, aut oratio esse debet, aut saltem orationi conforme. Dicuntur enim non absque ratione spirituales, quicunque militiam profitentur Monasticam, quatenus ipso moneantur vocabulo, carnis voluptates pro Dei amore contemnere, et per veram charitatem in ardore spiritus ambulare. Dicit nanque Sanctus Christi Apostolus. Qui in carne sunt, placere non possunt: quoniam, si secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Sciens autem sine orationis instantia fervorem spiritu diu nobis non posse subsistere, iterum ad Thessalonicenses ait: Semper gaudete; sine intermissione orate; in omnibus gratias agite, quoniam haec est vo-

Luc. 18. Orare sine intermissione praecipue est monachorum.

Rom. 8.

1. Thes. 5.

luntas Dei in Christo Iesu in omnibus vobis. Quis autem sit modus orandi, Salvator nos docuit in Evangelio dicens: Tu autem, cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio ora patrem tuum in abscondito: et pater tuus, qui videt in abscondito, redde tibi. Et in alio loco dixit ad mulierem Samaritanam: Mulier crede mihi: quia veniet hora, quando neque in hoc monte, neque Hierosolymis adorabitis patrem. Sed venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu, et veritate. Nam et pater tales quaerit, qui adorent eum. Spiritus est Deus, et eos, qui adorant eum, in spiritu, et veritate oportet adorare. Orationem esse cordis, potius quam sermonem oris prolixum, ex Christi doctrina constat manifestum: quia cum Deus sit spiritus, non aliter quam intimo fervore spiritus venit adorandus. Orationis enim cordis in fervore spiritus magna est virtus, multiplicationis vero sermonum sine attentione mentis nulla omnino utilitas. Hinc Sanctus Hieronymus ait: Non in verbis tantum, sed corde orandus est Deus. Quapropter melior est quinque psalmorum decantatio cum cordis puritate, ac serenitate, spiritualique hilaritate, quam totius psalterii modulatio cum anxietate cordis, atque tristitia. Et Divus Papa Gregorius: Vera postulatio est, non in oris vocibus, sed in cordis vocibus, hoc est in sanctis cogitationibus. Nam valentiores voces apud Dei aures non faciunt verba, sed desideria. Exceptis igitur his orationibus, quas dicere, vel ex decreto Ecclesiae tenemur, vel ex institutione ordinis Monastici, prolixitas in reliquis, et multiplicatio verborum nihil, aut parum conducunt ad veram, internamque devotionem mentis: quoniam ubi non est fervens in Dei amore desiderium, superflue extensio introducitur sermonum. Dicit enim sacer Augustinus: Absit ab oratione multa precatio, sed fervens perseveret intentio: quia multum loqui in orando est rem necessariam superfluis agere verbis. Oratio nanque paucis verbis res multiplices comprehendit, ut cito simplicitas fidei sufficientiam suae salutis addisceret, et prudentia ingeniosorum profunditate misteriorum stupesceret. Illis vero, quibus propter duritiam cordis, interni defuerit fervoris compunctio, cum se prosternunt ad orationem, sermone prolixiore, clamore, et lachrymis opus est, ut diuturna excitatione mentis, ignem divini amoris ferventem in semetipsis tandem excutiant, donec in affectum sanctae orationis in Dei spiritu consurgant. Postea vero quam fervor divini amoris, et compunctionis mentem penetraverit, iam deinceps non opus est exercitatione verborum, sed spiritualis fomenti continuatio requiritur, ne fervor spiritualis incendii extinguatur. In hunc finem sanctissimus pater noster orationem in conventu abbreviari voluit: ut si quis in spiritu voluerit orare, seorsum possit. Sunt autem nonnulli, qui usque adeo sunt duri cordis, ut parum, vel nihil inter orandum spiritualis inveniant compunctionis: quibus libertas perniciem, et solitudo frequenter parit desperationem.

Matt. 6.

Ioan. 4.

Oratio potissimum est cordis.

Monachus orare semper spiritu tenetur.

Attendite quaeso fratres charissimi his, quae dico vobis, et pensate, quam sitis ad sine intermissione orandum obligati. Non satis est monacho in schola Christi regis aeterni ad perfectionem tendenti orationes canonicas persolvere: nec sufficit homini, Deo per votum sollemniter dicato preces ordinis communes in conventu adimplere: quoniam qui semper orare sine intermissione praecipitur, ultra verbales etiam ad spirituales orationes obligatur. Nam orationes ab ecclesia, vel ordine institutae, sub merito sunt obedientiae, et lege necessitatis ratione praecepti, ille vero modus orandi, qui spiritualis dicitur, omni tempore monacho utilis, et necessarius ad perfectionem, in libertate spiritus roboratur. Unde notandum, quod ad orationes, quae sunt de praecepto ecclesiae, vel ordinis, prolatio verborum de necessitate requiritur, cum intentione satisfaciendi statuto, quo ad orandum quispiam tenetur. Viderint illi, quomodo satisfaciant mandato ecclesiae, qui orationes septem canonicas verborum prolatione non exprimunt, sed ore clauso seriem precum sola cogitatione oculis ministrantibus percurrunt. In illis autem orationibus, quas non ex mandato, sed propria voluntate ex devotione sola dicendas assumimus, fervor mentis in Deum sine prolatione verborum sufficit; quia tales, qui adorent in spiritu, et veritate, Deus oratores, sicut diximus, requirit. Canonicas vero preces, quas nuncupant horas, dicere tenemur, et non solum cogitare. Utrobique devotio mentis ad Deum est utilis; sine qua nullae preces creduntur efficaces. Itaque, fratres mei, quando stamus ad orationem, summo studio invigilare debemus, et intendere precibus, quas fundimus, ne sine fructu internae compunctionis oremus. Discedat igitur procul omnis cogitatio carnis: mentem nulla impediat occupatio rei familiaris: nec aliud quicquam tunc animus cogitet, nisi hoc solum, quod precatur. Ideo et sacerdos praefatione ante sacrificium de more praemissa, mentes fratrum parat dicens: Sursum corda: ut, dum respondet plebs, Habemus ad Dominum, admoneatur nihil aliud cogitare debere, quam ipsum, quem invocat, Deum. Claudatur ergo contra adversarium pectus, et soli Domino pateat: nec in tempore sanctae orationis quicquam occupationis mundanae penitus admittat. Magna enim orationis purae utilitas, quae veluti nuncius fidelis mandatum fervidae mentis peragit, volansque ascendit in caelum, quo caro non pertingit. Duabus etenim alis sustentatur oratio, quatenus in coelum evolet, quarum altera ieiunium dicitur, altera eleemosyna nominatur. Hinc sanctus Ioannes dicit Chrysostomus: Nihil potentius homine orante, qui orat cum ieiunio; quoniam duplices alas habet, et neque oberrat, neque torpet. Oremus igitur in summo fervore spiritus: et quanta possumus conscientiae puritate vivamus, quoniam illius est perfecta, et Deo placens oratio, cuius et causa clamat, et lingua, cuius actus, et sermo deprecationi consentiunt, cuius vita,

Orationis alae duae.

et cogitatio patrocinium precibus ferunt. Nam sine iustitia veritatis omnis erit infructuosa oratio; quoniam scimus, quod Deus non exaudit peccatores, et quia longe a peccatoribus salus, dicente scriptura: Qui avertit aures suas, ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Sanctus quoque? in psalmo propheta dicit: Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet me Dominus. Sicut enim in vulnere nullum proficit medicamentum, nisi prius extrahatur ferrum: ita nihil proficit illius oratio, cuius adhuc dolus in mente, vel odium manet in pectore. Ut autem Deus orationem exaudiat tuam, in primis oportet, ut conscientia mundetur ab omni macula peccati mortalis, et verum mens propositum subeat emendationis. Multum orare simul, et in multis offendere, quid est aliud quam Deum irridere? Duobus etenim modis oratio intercipitur, ne a Domino exaudiatur: altero, cum orator adhuc peccando committit malum: altero vero, si debitori suo propter Deum non dimittit debitum. Tu ergo, qui habere fructum orationum tuarum desideras; qui venire ad Dei miserationem cum poenitentibus optas, cave, ne quid mali contra Dei voluntatem peragas, et cura diligenter, ut omnia in te commissa hominibus ex corde veraciter dimittas. Scis enim dixisse Dominum: Dimittite, et dimittemini. Postea vero quam mundaveris conscientiam tuam a malo, et remiseris omne delictum proximo, iam eris ad orandum idoneus, si fueris fervore sancti propositi recte ad Deum ordinatus. Iam nunc accede confidenter ad precandum Dominum; prosterne te humiliter in conspectu eius; et ora cum puritate cordis, et fervore spiritus, nec deficias ab oratione, quandiu vivis in carne. Sit oratio tua pura, simplex, dilucida, et manifesta; sit plena gravitatis, et ponderis, et decore ornata verae humilitatis. Non postules quicquam in oratione saluti animae contrarium: neque pro re temporali nimis importune preceris; quoniam impudentia est, ut petas a Deo divitias, quae maximam occasionem praestant superbiae, et christianam puritatem frequenter commaculant. Non est impudentia, si petas panem quotidianum: quoniam aliud est materiam postulare, unde superbias; et aliud est petere alimentum necessarium, unde vivas. Non te iustifices orans, ne sicut Pharisaeus exeas condemnatus: nec postules quicquam a Domino, quasi tuorum ex debito meritorum; sed humilia te in omnibus, ut gratiam recipere merearis. Memento humilitatis publicani, et cum tanta humilitate ora, ut veniam peccatorum, et animi iustificationem cum illo invenias. Uberior enim est Dei gratia, quam oratio supplicantis; et plus orantibus nobis tribuit, quam rogamus. Non in clamore vocis orabis ad eum, qui novit abscondita cordis: sed in fervore spiritus, et intimae clamore mentis aures pulsa divinae maiestatis. Neque longitudinem protrahas verborum ante eum, qui est spiritus, quia non in multiloquio, sed in pura mente orantis placabitur Deus. In tempore

[Margin notes: Ioan. 9. — Psal. 118. — Prov. 28. — Psal. 65. — Duo impediunt orationis fructum. — Luc. 6. — Quid, et quomodo crepandum. — Luc. 18.]

orationis omnem malitiam, et inquietudinem cordis projice abs te: et, quod saepe dicimus, remitte, si quid habes adversus proximum tuum. Nisi enim proximo tuo debitum omne pro Salvatoris amore dimiseris, nihil tuis orationibus a Domino impetrabis. Dicitur quoddam esse genus serpentis, quod cum ire voluerit in aquam ad bibendum, prius evomit omne venenum. Imitare et tu monache hunc serpentem in hac parte, omneque venenum irae, et amaritudinis evome, remittens fratri tuo centum denarios, ut tibi remittat Dominus decem milia talentorum.

Matt. 18.

Qualem erga te cupis esse Dominum, talem te quoque exhibeas ad conservum. Invoca Dominum ex toto corde de tuo, et invenies eum. Sit oratio ardens, atque purissima, ut mens tua in eius amore sanctissimo copuletur. Hoc stude in omni vita tua, ut orationem puram offeras Domino Deo in omni tempore. Nunquam deficias in oratione, nec de misericordia Domini desperes. Deus enim, quod concessurus est, et si differt, non aufert. Non levitate utitur, nec facile sententia movetur, quod promisit est fixum, si oraveris instanter, videbis miraculum. Memento te sub Dei stare conspectibus, qui omnia cordium secreta intelligit, et mentis abdita novit. Vigilanter itaque assiste in conspectu eius, qui omnia cognovit, et, quanto poteris fervore spiritus, ora, ut misericordiam consequi merearis.

Oratio purae mentis quam efficax.

Nam oratione sancta mundatur conscientia poenitentis, et, qui cor suum in vera puritate ad Dominum erigit, eius oratio vacua non redit. O si sciretis fratres charissimi, quam gratae sint Deo purae mentis orationes, et quantam animae conferant utilitatem, nullum transire tempus sine precibus sineretis. Oratio enim nostra, si pura fuerit, et ardens in fervore spiritus, nuncius est fidelissimus ad Deum, pro nobis Deo loquitur, et omnia, quae saluti nostrae sunt necessaria, obtinet, dum precatur. Quocirca vos admoneo, et in vera charitate exhortor, ut sine intermissione oretis, nec a sancti spiritus fervore unquam cessetis. Non sit vobis ullum tempus vacuum, vel in torpore mentis ociosum. In timore Domini semper quaeso vigiles, et solliciti estote, quatenus tentationes imminentes fortiter possitis vincere, ac superare. Mox, ut cogitationes sordidae mentem pulsare coeperint, ad studium orationis recurrite, et minime vobis poterunt praevalere. Oratio nanque grandis munitio est animae; in cuius praesentia deficiunt omnes machinationes partis adversae. Per orationes enim purissimas omnia nobis a Deo tribuuntur utilia, et cuncta procul effugantur adversa. Mens orationibus puris in amore Dei valenter accenditur, et quicquid occurrerit levioris maculae, orando purgatur. Orationibus sanctis, et continuis mundus vincitur: animae pestes devotis precibus sanantur; lachrymis, et fletu superatur diabolus; et, cui mille cohortes ad pugnandum non sufficiunt, unius oratione pauperis infirmatur. Quemadmodum a facie ignis cera liquescens resolvitur, sic ad orationis purae

fervorem omnis daemonum potentia contrita enervatur. Si cogitatio turpis animo tuo per daemones immissa fuerit, impresso mox fronti signo crucis dicito: Salva me Iesu Christe, mediator Dei et hominum, et cunctam a me hostis antiqui depelle nequitiam per tuam innocentissimam passionem. Quid hac oratione brevius, quidve potentius esse potest? Nam statim, ut contra daemonum vel praesentiam, vel suggestionem cum fervore mentis prolata fuerit, omnis iniquitatis machinatio recedit. Orationis enim purae virtus est maxima, quoniam et caelum penetrat, et sua constantia debellat aereas potestates. Oratio mentem illuminat, affectum purificat, veniam delictorum impetrat, spiritum in Dei amore contra omnes adversarios confortat. Nihil sic mentem a terrenis ad coelestium amorem elevat, nihil carnis voluptates tam cito, et valenter exterminat, nihil adeo illustrat intellectum, nihil quoque in tantum veritatis confundit adversarium: sicut oratio pura, quae cum fervore Divini amoris ad Deum funditur, et bonae testimonio conscientiae decoratur. Si daemonibus cupis esse terribilis, si Dei vis esse amicus, conscientiam habeto puram, et spiritualem nunquam intermittas orationem. Omnia enim devota potest oratio, si rectitudine fidei, et vitae puritate decoretur. Oratio daemones fugat, virtutem malignantium enervat, languescentem in tepiditate animam sanat, ac debilem, et infirmum in Dei timore spiritum confirmat. Oratio pura Deo facit proximum, et eum, quem acceperat, servum Dei facit esse amicum. Oratio pura, et fervens in amore Dei coelum penetrat, intellectum orantis mirabiliter illuminat, infernum claudit, Paradisum aperit, animas fidelium introducit. Veritas enim non mentitur, quae in sancto Evangelio promittit dicens: Petite, et dabitur vobis; quaerite, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim, qui petit accipit; et qui quaerit invenit, et pulsanti aperietur. Quis vestrum in toto corde suo conversus ad Dominum oravit unquam, et non est exauditus? Aut quis invocavit Dominum, et elongavit se ab eo? Dicit enim scriptura: Scitote, quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes permanseritis in ieiuniis, et orationibus in conspectu Domini. Memores estote Moysi servi Domini, qui Amalech confidentem in virtute sua, non ferro pugnando, sed precibus sanctis orando deiecit. Multum enim valet deprecatio iusti assidua, et oratio humiliantis se penetrat nubes. Helias homo erat similis nobis passibilis, et oravit oratione, ut non plueret super terram, et non pluit annos tres, et menses sex. Et rursum oravit, et coelum dedit pluviam, et terra dedit fructum suum. Oratione, et lachrimis Rex Ezechias quindecim annos vitae longioris obtinuit, et Prophetae sententiam precibus mutavit. Orationibus viri sancti claruerunt miraculis, et supplicantes ad Dominum mortuos revocarunt ad vitam. Orationis etiam puritati subiecta sunt omnia; et nihil est in nobis tam difficile, quod

Oratio non minus potens quam brevis adversus omnem tentationem.

Matt. 5.

Iudith. 4.

Iacob. 5.

Eccles. 35.

Esa. 38.

oratio devota, et fervida nequeat impetrare. Tunc autem orantes fiduciam impetrandi, quod postulamus, a Domino accipimus; cum precibus nostris vitae pravitas nulla contradicit. Nam iustae precis exauditor est Dominus; quando videlicet orationem vitae commendat integritas, et reatus conscientiae nullus haesitare facit orantem. Inter dissimiles non stabit amicitia, et inter Deum, et peccatorem non poterit esse

Habe spiritum Dei, et omnia impetrabis.

communio. Si vis exaudiri orans, cura in primis, ut a Dei voluntate non discordes. Vive spiritu persimilis Deo, et nullam patieris in oratione repulsam. Enimvero conscientiae puritas in fervore Divini amoris hominem Deo facit intellectu persimilem, similitudo causat amorem, amor vero introducit familiaritatem, familiaritas confidentiam, et confidentia petitionis consequitur facilem impetrationem. Nam sicut inter dissimilia non fit unio, ita inter Deum, et hominem malum nihil proficit oratio. Quicunque igitur vestrum orationum suarum consequi desiderat effectum, in primis per veram poenitentiam cordis sui domicilium ab omni mundet delicto, deinde sanctae compunctionis semetipsum studeat inflammare exercitio, postea mentem continue pascat in Dei amoris studio, quatenus bonum, quod inchoat, nullo deinceps tempore intermittat. Postea vero quam crescente semper in eo Divini amoris desiderio, sanctae puritatis exercitium longo studio perduxerit in consuetudinem; et mens in bono proposito necessariam conceperit firmitatem, tunc primum similitudo Divinae communionis paulatim introducitur, et ad statum debitum oratio formatur. Nam quanto mens in Dei amore amplius excitata profecerit, tanto citius oratio, quod postulat, a Domino impetrabit. Solus etenim Dei amor facit orationem esse potentem, in quo mens quanto ferventius arserit, tanto facilius petitio-

1. Ioan. 4.

num suarum consequetur effectum. Nam si multum amas, multum potes. Deus enim charitas est, et, qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo. In quo vero manet Deus, nihil est illo fortius, nisi Deus ipse solus. Sunt inter vos quidam infirmi, et debiles animo, qui se iam fortes in via Domini existimant, atque perfectos, quorum est rara, et horaria devotio, qui sine veste nuptiali regno se appropinquasse gloriantur coelorum, cum tamen adhuc longe in inferioribus iaceant. His ego, quod saepius dixi, iterum dico, quoniam nemo repente fit summus, et nisi Monachus omnes passiones suas animales per carnis macerationem domuerit, ad montem Divinae contemplationis altissimum non pertingit. Quisquis enim in coenobio sub potestate, et obedientia constitutus voluntatem suam contra Monasticam institutionem sequitur, dignus non est, ut in suis orationibus a Domino exaudiatur. Isti autem, de quibus loquimur, in oculis suis magni sunt, et sapientes, qui propriam voluntatem diligentes ad omnia murmurant: et quicquid ipsi non ordinaverint, male factum putant. Actus fratrum suorum curiosa

inquisitione discutiunt, suas vero discernere negligentias contemnunt. In moribus sunt dissoluti, et incompositi, in verbis leves, et clamosi, ad obedientiam involuntarii, et semper in bonis operibus tardi, et accidia pleni. Communia ordinis exercitia negligunt, privatis iuxta voluntatem propriam intendunt. Et quandiu in sua temeritate permanent, ad verum Dei amorem non consurgunt. Audiant, quid Dominus dicat, monachi propriae voluntatis amatores. Non veni, ut faciam voluntatem meam, sed eius, qui misit me, Patris. Hunc, fratres, praeceptorem attendite, ad cuius imitationem nisi vixeritis, sine fructu orabitis. Eius nanque orationem libenter exaudit Dominus, qui mandata eius in veritate custodit. Qui vero Dei mandatum transgreditur, qui carnis voluptates, et mundi solatia cum desiderio sequitur, eius oratio non exauditur. Deus nanque iustus, et rectus tunc orationem tuam libenter exaudire creditur, quando mens, et vita bona simul deprecantur. Cuius autem conversatio Deo displicet, oratio eius quomodo placebit? Deus enim spiritus est; et homo, qui non in spiritu, sed in carne ambulat, certe ad Deum minime appropinquat. Tu itaque, monache, qui ad puritatem Evangelii, et regulae non ambulas, qui propriam, non Dei voluntatem amas, scito, quoniam orationum tuarum non senties efficaciam, nisi prius emendaveris vitam. Nisi enim conversatio tuae vitae concordaverit orationi, non impetrabis, quod precaris. Tunc magna voce clamas ad Dominum, quando etiam lingua tacente bonis operibus clamas. Orationes enim bonae, et conversatio mala nihil boni merentur. Fac ergo, quod sapiens quidam monuit: Et si peccasti, non adiicias iterum: sed et pristinis deprecare, ut tibi dimittantur. Ante orationem praepara animam tuam, et noli esse quasi homo, qui tentat Deum. Sit mens pura, et ardens in amore Domini, sit conscientia munda, et in sanctae conversationis proposito roborata, et erit oratio divinis auribus grata. Si aliter oraveris, nihil impetrabis. Bene orat, qui bene vivit: et facile impetrat, qui sanctis operibus orat. Denique oratio multum redditur efficax, et grata in conspectu Dei, si fuerit omni tempore consonans passioni Domini nostri Iesu Christi. Christus enim Deus est et homo, mediator inter Deum, et nos, per quem tutum accessum habemus ad patrem, sicut ipse testatur in sancto Evangelio: Nemo, inquit, venit ad Patrem nisi per me. Unde nulla praetereat dies, in qua Christo, ad minus semel, orando gratias non agas, qui suorum dolore vulnerum animae tuae sanavit languores, qui sanguinem pro te suum effudit, et morte sua innocentissima de mortis perpetuae interitu te miserum redemit. Homo certe ingratissimus est, et christiano vocabulo indignus, qui tantorum beneficiorum Christi usque adeo fuerit obliviosus, ut non quotidie, vel semel ad minus gratiarum illi referat actiones. Monachus autem, qui saeculo mortuus Deo soli vivere iubetur, dominicae passionis

Humilitas parendi nihil non obtinet.

Ioan. 9.

Ioan. 4.

Eccles. 21.

Bona vita bona oratio.

Ora per virtutem crucis Christi.

Ioan. 14.

memoriam in suo pectore iugiter portet, semper gratias agens suo Redemptori, semper benedicens, semper adorans, et quotidie, immo quantum fieri potest, singulis momentis amaritudinem vulnerum Christi cum lachrimis compatiendo revolvat. Omni die post orationes singulas regulares, quas Graeci appellant canonicas, flexis genibus, et elevata mente in coelum dicat: Gratias ago tibi, et benedicens adoro te, o mediator Dei, et hominum Christe Iesu dulcissime, Deus et homo pro Incarnatione tua sanctissima, pro Nativitate tua ex Virgine, pro Circuncisione, pro fuga in Aegyptum, et septenni exilio, quod pro nobis sustinuisti. Adoro te, Domine Salvator Iesu Christe pro laboribus tuis, pro fame, et siti, frigore, ac nuditate, pro itineribus tuis, pro doctrina, et praedicatione tua, pro miraculis tuis, pro vocatione gentium, et pro iustificatione peccatorum. Ago tibi gratias Domine Fili Dei vivi, pro dolore vulnerum tuorum, benedico te pro effusione sanctissimi Sanguinis tui: adoro te pro morte tua, quam innocentissime sustinuisti: et rogo te per omnem passionem, pietatem tuam, et clementiam miserere mei nunc, et in hora mortis meae. Hanc brevissimam orationem in die ad minus septies devotus Monachus perorabit, et quoties coram imagine Crucifixi transierit, simili modo cum fervore mentis Christum adorabit. Qui verus Christi amator est, Christum semper cogitat, Christum loquitur, et veneratur, Christum sibi non dubitat ubique esse praesentem. Eius memoriae passio Christi nunquam deest, et prae amoris magnitudine seipsum obliviscitur, et in Christo mente, et desiderio totus occupatur. In amore Christi quisquis fervet animo, terrena contemnit, carnem vincit, sola coelestia concupiscit. Christum vigilans semper cum desiderio cogitat, dormiens Christum somniat, et continue suspirans cum Divo Ignatio clamat: Amor meus crucifixus est. Suspiriis coniungit suspiria, et Iesum, quem toto corde suo diligit, non oculis, sed spiritu praesentem cernit. Urgente amoris desiderio quoties crucifixum intuetur, mox in lachrymas resolvitur, et aestuans charitatis incendio vociferatur: O amor cunctis fortitudinibus fortior, quam dulciter ardet, qui Christi desiderio inflammatur? Recte locutus est, qui dixit: Fortis est, ut mors, dilectio. Quid enim fortius esse potest amore Christi, cuius ardore Sancti Martyres tot millia genera mortis contemnentes superaverunt? O amor crucifixe meus miserere mei, da mihi eam, de qua loquor, dilectionis tuae sentire dulcedinem, ut semper in corde meo circumferam tuam amarissimam Passionem. Scio, fratres mei, scio, quod non est efficacior modus orandi, nec utilior nobis, qui adhuc sumus infirmi, quam in memoria, et virtute Passionis Domini nostri Iesu Christi. Unde cum sit manifestum, quod sine mediatore non est ascensus mentis ad Deum, omne opus bonum in Christi nomine est inchoandum; quia tunc preces ad Deum utiliter effundimus, cum purificata conscientia per eius unigenitum Filium oramus.

Oratio cum gratiarum actione post preces canonicas.

Amor meus crucifixus est.

Amore Christi nihil fortius.

Cant. 8.

De custodia, et origine cogitationum. Homilia IX.

SALOMON rex ille ille quondam sapientissimus in libro, quem proverbiorum praenotavit, filium ad veram cohortans sapientiam, inter caetera dixit: Fili mi attende sapientiam meam, et prudentiae meae inclina aurem tuam, ut custodias cogitationes, et disciplinam labia tua conservent. Non enim minima sapientiae pars est, fratres charissimi, si sciat monachus cogitationes suas prudenter discernere, et earum motus omni tempore sollicite custodire. Magna res est nihil cogitare mali, sed non minoris prudentiae malas ab exordio cogitationes posse repellere. Humani etenim cordis profunda sententia; mobilis, varia, multiplex, et instabilis semper; cuius observare principia, et refrenare motus, summa prudentia est, et magnum sapientiae signum. Molam si dixero perpetuo motu agitatam cor hominis, a veritate non aberravi, maxime si quis eius inquietudinem adamussim pensiculare voluerit. Quid nam aliud est cor humanum, quam mola quaedam in motu semper conterens aliquid? Nunquam est ociosum cor humanum, nunquam sine motu quiescit, sed agit semper aliquid: et sicut mola semetipsam consumit vacua motu proprio, ita cor hominis a semetipso turpiter defluit, dum illud boni cogitatio non constringit. Semper movetur in aliquod obiectum cum amoris sui desiderio, semper molit, semper agit, semper circa aliquid occupatur delectabile, sive bonum sit, sive malum. Sicut corpus non movetur sine anima, sic mens hominis non manet fixa in bono, nisi continue restricta fuerit per sancta exercitia. Propterea dixit in Ecclesiastico vir sapiens: Iucunditas cordis haec est vita hominis, et thesaurus sine defectione sanctitatis, et exultatio viri est longaevitas. Miserere animae tuae placens Deo, et contine, et congrega cor tuum in sanctitate eius, et tristitiam longe expelle a te. Quid est congregatio cordis, nisi diligens custodia cogitationis; Cor etenim suum in sanctitate Domini congregat, qui motus cogitationum suarum in timore Dei iugiter observat. Et ideo scriptura dicit: Omni custodia serva cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit. Sumunt autem cogitationes motuum suorum principia ex his, quae offeruntur a sensibus, quae tanto evagantur periculosius, quanto minus iudicio rationis ab exordio considerantur. Quisquis igitur cogitationum suarum vigilans esse desiderat, quisquis congregare cor suum in sanctitate Domini optat, sensus suos exteriores in primis diligentissime costodiat, et frenum prudentiae singulis imponat. Hinc de auditu, et visu scriptura sic praecipit. Sepi aures tuas spinis, et linguam nequam noli audire, et ori tuo ostia, et seras auribus tuis. Beatus homo, qui obturat aures suas, ne audiat sanguinem, et claudit oculos suos, ne videat

Prov. 5.

Cor hominis mola est perpetuo mota.

Eccles. 30.

Prov. 4.

Cogitationes ex sensibus oriuntur.

Eccles. 28.

Esa. 33

Iob. 31. malum. In sancto quoque Iob sic legimus: Pepigi foedus cum oculis meis, ut ne cogitarem quid de virgine. In eos vero, qui ministerio sensuum corruerunt in foveam peccatorum, sic Dominus contestatur
Hier. 9. per Prophetam Hieremiam: Quia ascendit mors per fenestras vestras, ingressa est domos vestras disperdere parvulos deforis, et iuvenes de plateis. Mors per fenestras domos nostras ingreditur, quoties iniqua cogitatio per ministerium visus, vel auditus ad mentem intromittitur.
Eccles. 27. Domus enim conscientia est, de qua scriptura dicit: Nisi te instanter tenueris in timore Domini, cito subvertetur domus tua, quod est conscientia. Domus haec fragilis est multum, et cito subvertitur, nisi continuo exercitio timoris Domini muniatur. Nisi enim Dominus custo-
Psal. 126. dierit domum, frustra vigilat, qui custodit eam. Timore igitur Domini munienda est domus conscientiae. Sensus quoque diligentissime refrenandi sunt; quia custodire cogitationes suas non sufficit, qui aures, et oculos ab occasione mali non avertit. Itaque, si vis cogitationum tuarum custos esse prudens, et verus congregator cordis in sanctitate Domini, sepi aures tuas spinis compunctionis timoris Dei, ne audiant malum, et oculos averte tuos, ne per visum introducant peccatum. Quod tibi non licet concupiscere, noli cum desiderio videre: et, quod habere non expedit, noli cogitare. Multi perierunt ministerio sensuum, et, qui videre incaute pergunt externa; saepius interiora sua bona turpiter amiserunt. Qui non timet periculum, iam certe prope interitum est: et, qui de sua virtute praesumit, ad ruinam peccati festinanter currit. Qui oculum vibrat in choruscationem fulguris, excaecabitur ad horam: et, qui considerat speciem mulieris, non erit immunis a periculo. Illius laudo prudentiam monachi, qui in medio turbarum est solus, et sensibus suis praeponit censorem, ne quid intromittat mali ad Dominam. Statuit iuxta portam custodes, qui gladio et fuste repellant in composite irruentes. Timor enim Domini sanctus nunquam deserit mentem viri sapientis, sed tanquam pugil fortis, et vigilans semper ad latus stat principis, ita custodit Dominam cordis. Avertit aures suas ab omni scurrilitate verborum, et claudit oculos suos, ne videant malum. Semper incedit iuxta duodecimum humilitatis gradum defixis in terram
Psal. 118. aspectibus, orans cum propheta ad Dominum: Averte oculos meos, ne videant vanitatem, in via tua vivifica me Domine. Ita vos moneo, fratres, sensus vestros in timore Domini dirigite, ut cordis domicilium semper mundum, et inviolatum possitis custodire. Mementote scripturae
Esa. 52. dicentis: Mundamini, qui fertis vasa Domini. Considerate precor, quanta oporteat vos nitere munditia, et puritate mentis, qui non solum ratione ordinis sacerdotalis vasa Domini fertis, sed quod est amplius, etiam vos ipsi vasa Domini estis. Dicit enim sanctus Christophilus Paulus: Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi; Et ite-

rum dicit: An nescitis, quoniam membra vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo, et non estis vestri, ac alibi: Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. Et de ipso Paulo in Actibus Apostolorum Dominus dixit ad Ananiam: Vade, quoniam vas electionis est mihi iste. Monachus, qui ordine sacerdotali in Dei ecclesia fungitur, duplici ratione ad sanctissimae puritatis observantiam tenetur. Oportet enim Christi militem propter votum, quod Deo fecit, esse purum, sanctum, et in bonis operibus iugiter infaticabilem, et ratione sacerdotalis ministerii circumspectum, ac diligentissime vigilantem. Scriptum est enim: Maledictus homo, qui facit opus Dei negligenter. Vos ministri estis Dei omnipotentis, qui ad altare quotidie filium eius immolatis, cuius opus in manibus vestris committitur, et magna propterea puritas mentis, et corporis in vestra conversatione postulatur. Ut ergo casta permaneat puritas mentis, necesse est, quod restringatur instabilitas cogitationis. Custodiendi sunt omni tempore sensus, per quos corrumpitur integritas mentis. Mortui enim estis mundo, et coepistis iam vivere Christo, non licet vobis cogitare, nisi sanctum, nec decet vos Dei ministros aliquid amare terrenum. Deus est enim, cui servitis o monachi; omnipotens est, cui ministratis o fratres mei. Vivite puri, sancti, et innocentes, quia non decet vos occupari mundi negociis, qui ad militiam Dei vocati estis. Crescat in vobis cum tempore amor Dei, et puritas cordis, ut quanto diutius in hoc mundo vivitis, tanto sanctiores evadatis. Visum ab omni malo semper avertite, ut possitis in bonis cogitationibus sine defectu permanere. Oculos mentis vestrae semper in coelum erigite; et visum carnis in rebus perituris nolite occupare. Auditum quoque vestrum ab omni sermone inutili, vano, et stulto semper claudite; et futurum Dei iudicium semper cum pavore cogitate. Manus vestras illicito, et turpi contactu quarumlibet rerum nolite polluere, ut Dei filium mundo corpore, et pura conscientia possitis immolare. In cibo, et potu non est monachorum sapores discernere, nec decet milites Christi corporales delicias amare. Natura pauca requirit, et, quibus alatur, rusticana, cibaria: appetitus autem, nisi restringatur imperio rationis, ad illicita rapitur, per quem naturae simplicitas violatur. Crapulam in omnibus fugite, et in victu regularem temperantiam servate. Nemo vestrum patienter audiat detrahentem fratri suo, aut male de proximo loquentem. Linguam suam unusquisque vestrum ab inutili sermone cohibeat, et male loqui de hominibus christianis bonus monachus erubescat. Nunquam recedat a memoria vestra illa comminatio Domini in sancto Evangelio dicentis: Ex abundantia cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona, et malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis, quoniam omne verbum ociosum, quod locuti fuerint homines,

2. Cor. 6.
2. Cor. 6.
Act. 9.
Hier. 48.
Matt. 12.

reddent rationem de eo in die iudicii. O nimis metuenda sententia. Si de ocioso sermone ratio exigitur, detractio, scurrilitas, et turpiloquium quid merentur; aut si verbum inutile rationi districti examinis censetur obnoxium, quid respondebit, qui tam facile loquitur malum, et perniciosum? Ociosum verbum est omnis locutio hominum, quae sine iusta utilitate prolata est ratione carens legitimae necessitatis. Própterea fratres considerate sermones vestros; et nemo loquatur verbum ad rem non pertinens, vel iustae utilitatis, vel necessariae rationis. Audivistis enim formidabilem Domini sententiam, et Divi legislatoris nostri praeceptum non ignoratis in regula dicentis: Scurrilitates, verba ociosa, et risum moventia, aeterna clausura in omnibus locis damnamus, et ad tale eloquium discipulum aperire os non permittimus. Tria hic verborum genera sanctus Pater Benedictus monachis interdixit, et aeterna clausura in omnibus locis damnavit. Scurrilia videlicet, ociosa, et risum moventia. Quid autem sit scurrilitas, grammaticorum nobis interpretatio declaravit. Est enim scurrilitatis vitium urbanitati, et modestiae oppositum, et iucularitas quaedam lasciva risum provocans auditorum sine verecundia, vel honestate immoderatum per verba, et gestus, qui non congruunt rationi, nec virum decent bonum, nec sapienti conveniunt. Dicitur autem scurrilitas a scurra, qui domos sequitur divitum, lascivis, et inhonestis verbis, et gestibus auditores praemii, vel stipis gratia provocans ad risum. Et hoc genus verborum monachis Divus Pater Benedictus interdixit, et penitus damnavit, quoniam, qui Deo serviunt, merito abstinere in conspectu eius perpetuo a verbis turpibus, et inhonestis iubentur. Inter scurrilitatem vero, et multiloquium hoc interesse videtur, quod illa excedit ratione inhonestatis, et ista causa superfluitatis. Illa est turpis, et inhonesta, ista vero sine utilitate superflua. Stultiloquium his recte coniungitur, quoniam non solum monachis, verum etiam omnibus interdicitur christianis. Hinc sanctus Christi apostolus dicit: Fornicatio autem, et omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, aut turpitudo, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quae ad rem non pertinet, sed magis gratiarum actio. Verbum ociosum similiter monachis cunctis interdicitur, quoniam a Domino, sicut audivistis, in sancto Evangelio prohibetur. Risum quoque moventia verba non decent homines christianos, et multo minus conveniunt claustralibus. Monachus enim, qui mortuus est mundo, sua novissima semper cogitare praecipitur, risum vero, et omnem praesentis vitae insolentiam pro Dei amore ubique locorum contemnere iubetur. Est autem risus vox confusa, internam animi laetitiam hilaritate immoderata denuncians. Nihil autem, quod modestiam, et temperantiam excedit, monachis adesse permittitur, quorum vita, et conversatio non carni, et sanguini, sed angelicae puritati

Ociosum verbum quid.

Tria loquutionem genera D. Benedictus damnat.

Scurrilitas quid.

Eph. 5.

Risus monacho omnino interdictus.

comparatur. Risus autem intempestivus, et immoderata levitate profusus dissolutae mentis indicium est, et ostendit hominem moderatae honestatis, et modestiae oblitum. Monachus vero, qui Christum imitari iubetur, et ea conditione saeculo renunciat, ut maiore puritate vivere possit, ab omnibus cavere debebit, quae statum mentis virilem subvertunt, et vana huius mundi gaudia pro caelestis patriae desiderio cuncta despicere, seque in omni maturitate mentis, et corporis perpetuo insuperabilem conservare. Et quemadmodum risus immoderatus monachis in omni tempore, et loco interdicitur, ita et loqui verba risum auditoribus moventia prohibetur. Hic iam fratres charissimi vosmetipsos attendite, et quomodo refrenare linguas debeatis vestras, sedulo cogitate. Quid propheta dicat in psalmo, ad memoriam saepius revocate: Psal. 38.
Dixi, custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam, obmutui, et humiliatus sum, et silui a bonis. Recogitate vos in omni loco astare Domino Deo, qui ubique est praesens, omnia audit, omnia videt, omnia novit, omnia intelligit, a cuius notitia nihil absconditur, cuius districto examini omnia reservantur: in cuius aspectu sic vivite, ut venire ad eius iudicium secure valeatis. Quoties de licentia nostri, vel prioris convenitis ad colloquium, a verbis scurrilibus, ociosis, et risum concitantibus iuxta praeceptum Legislatoris nostri summopere caveatis. Sint eloquia vestra modestiae plena, non clamosa, non frivola, non temeraria, non contentiosa, ne rationi exactae reddantur obnoxia. Multiloquium similiter fugite, quoniam non Prov. 10.
est sine peccato, et Monachum facit cunctis hominibus onerosum. Seniores loquantur non quaelibet, sed verba doctrinae salutaris, quibus animos iuniorum ad semitam Iustitiae instruant, et ad Dei amorem peramplius incendant. Nam Sancto Legislatore nostro dicente, loqui, et docere magistrum condecet; tacere, et audire discipulum. Et ideo seniores loquantur utilia, et doceant; iuniores autem tacendo audiant, et discant. Et si quae requirenda sunt a priore, cum omni humilitate, reverentia, et subiectione requirantur, ne quis videatur plus loqui, quam expedit. Ex verbis suis cognoscitur vir, et, qui multiplicat locutiones in ore suo, insipiens est corde. Conscientiae testis est sermo viri, et, qui pudicitiam et innocentiam cordis diligit, illius pudicos, et sine vanitate opportet esse sermones. Dei nanque viventis ministri estis o fratres mei, omnis sermo vanus, inutilis, et ociosus non exeat de ore vestro, sed si quis bonus est ad aedificationem auditorum, ut charitatem augeat mentibus ad illustrationem cordis in cognitionem, et amorem summae veritatis. Preciosa lingua Monachi, quae nihil omnino loquitur, nisi sanctum, et os benedictione dignum, de quo nihil profertur, nisi Divinum. Cor suum unusquisque mundum custodiat ab omni cogitatione iniqua, quoniam, qui bonus est corde, malum non lo-

quitur verbum: et, qui Deum veraciter diligit, sermonem non profert ociosum. Omnem sollicitudinem, et considerationem adhibete cogitationibus vestris, quoniam ibi praecipua intentione observandum est malum, ubi suorum processuum sumit exordium, quatenus mox, ut oriri coeperit, radicitus amputetur. Nulla enim tam debilis cogitatio mali, quae tempore non crescat, si consensu nutriatur cogitantis. Mox igitur a principio vincendum est adhuc debile malum, quia dum mora interponitur, vires accipit malum, quantumlibet parvum in exordio videatur. Magnum ex parva scintilla saepe oritur incendium, et de minuta cogitatione grande nonunquam surgit peccatum. Cogitatio dum parit delectationem, mox in consensum solet irrumpere, et consequenter in opus etiam, si potest, semetipsam praecipitem dare. Dum autem cogitationi malae in opus per delectationem praestiterit voluntas consensum, etiam si non perficiatur, quod concupiscit animus, iam tamen consummatum est coram Deo peccatum. Sed quid dicit scriptura? Peccatum, cum fuerit consummatum, generat mortem. Omnipotens etenim Deus voluntatem hominis respicit, sive bonum, sive malum velit. Propterea in Sancto Evangelio dicit: Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo. Voluntatem Deus pro facto computat, quoties homo non potest in effectum deducere, quod volebat. Idcirco iterum, atque iterum moneo fratres, et quanta possum sedulitate contestor, ut iuxta Sanctum Apostolum caute ambuletis, non quasi insipientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Insidias daemonis mali cautissime observate, malisque, et immundis cogitationibus statim a principio resistite, quoniam sero nimis cogitatur de remedio, cum morbus invaluit tempore diuturno. Assuescite omni tempore bonis, et sanctis cogitationibus insistere, et malarum insolentiam facile poteritis superare. Nam sicut vasa bonis liquoribus plena, nihil corruptionis externae suscipiunt, ita mentes repletae cogitationibus bonis, malarum intemperantiam non admittunt. Mundi cordis oculus est, quo Deus cernitur, et per puritatem conscientiae, ad gloriam aeternae foelicitatis pervenitur. Dicit enim in Sancto Evangelio Dominus: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Cor mundum Spiritus Sancti habitaculum est, et ubi mala cogitatio non admittitur, Deus procul dubio moratur. Cor mundum sedes est sapientiae, et ubi custoditur puritas mentis, nulla nocebunt pericula adversitatis. Memores estote scripturae dicentis; Perversae cogitationes separant a Deo, probata autem virtus corripit insipientes. Quoniam in malevolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Spiritus enim sanctus disciplinae effugiet fictum, et auferet se a cogitationibus, quae sunt sine intellectu. Perversa vero cogitatio est, quaecunque admittitur Evangelicae puritati contraria, cuius commercio

Nascentes malae cogitationes opprimendae.

Iacob. 1.

Matt. 5.

Ephes. 5.

Matt. 5.

Sap. 1.

mens cogitantis polluitur, quoties in his, quae Deo adversantur, cogitando, et revolvendo delectatur. Et istae cogitationes perversae mentem cogitantis a Deo separant, et paulatim in profundum malorum praecipitant. Mala enim, atque perversa cogitatio mentem, quam penetraverit, primo per delectationis venenum intoxicat, deinde rationem obnubilat, postea voluntatem ad consentiendum suggestioni malae pertrahit, postremo peccatum in opere consumat. Iam deinceps malum semel praesumptum licentius agitur, et omnis verecundia, seu timor per consuetudinem aufertur. Peccatum peccato coniungitur, et paulatim consuetudo malefaciendi roboratur. Dum vero consuetudini malae tempus conceditur, quaedam mox peccandi necessitas generatur. Hic durissimum mortis imperium, hic extrema profunditas malorum, Quicunque hanc semel, abyssum peccatorum intraverit, sine speciali Dei gratia, et maximo labore poenitendi ad puritatem cordis raro, immo non facile consurgit. Voluntate sua peccator in hac foveam mortis cecidit, resurgere autem sine Dei miseratione non valebit. Durissimum est iugum consuetudinis malae, cui si quis collum semel submiserit, ad pristinam libertatem spiritus raro convalescit. Haec omnia operatur cogitatio perversa, cum ad mentem imtromittitur, et per delectationem in consensum, et opus commutatur. Nulla enim cogitatio tam parva est, quae paulatim non crescat, si a mente non repellitur. Beatus igitur ille Monachus, qui omne cogitatum suum iactat in Dominum, qui pravis cogitationibus semper, et ubique denegat locum, qui omnes mundi perituras divitias despicit, qui cuncta corporis solatia contemnit. Cordis munditiam sui Domino praeparat; nihil in hoc mundo praeter Dominum amat; omnes cogitationes suas ad gloriam salvatoris ordinat, et mandata illius diligentissime observat. Quid illo foelicius monacho, qui se non civem, sed peregrinum exhibet mundo? In mundo vivit, quasi non sit in mundo: immo maior est mundo, cuius conversatio tota in coelo. Considerate nunc igitur fratres charissimi huius brevitatem temporis, et semper mementote quia mortales, et cito transituri estis. Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus; et qui tot millia hominum per mortem nos praecessisse cognoscimus, quam cito simus necessario et ipsi morituri, cogitemus. Tempus nunc quidem breve, sed acceptabile nobis multum conceditur, in quo fructus aeternae vitae operemur. Nunc enim laborandi est tempus: nunc hora seminandi bonum, quia post mortem unusquisque mercedem laborum suorum recepturus est, cum laborandi iam facultas nulla conceditur. Idcirco fratres mei hanc mortis horam sanctis praevenite operibus, et nolite nunc in semine laboris deficere, ut in aeterna retributione possitis sine fine gaudere. Nulla praetereat dies, in qua unusquisque vestrum se melior non evaserit, et ad ea, quae praemisit opera bona,

Consuetudo mala durissimum telum.

Hebr. 13.

Iob. 7.

novum aliquid non addiderit. Semper cogitate futurae precium messis, et nulla vos terrebit magnitudo laboris.

De quotidiano certamine tentationis. Homilia X.

Hesterno sermone admonui charitates vestras, dilectissimi fratres, principiis malarum cogitationum obsistere, et vos bonis, ac sanctis operibus ad futurae mercedis praemium totis viribus praeparare. Sed cum, scriptura testante, tentatio sit vita hominis super terram, necessarium duxi de hac ipsa materia, quantum dederit Dominus, in auribus vestris disserere, ut praemoniti fortius contra adversarium invisibilem possitis dimicare. Verba non ignoratis viri sapientis, qui in Eccles. 2. Ecclesiastico dicit: Fili accedens ad servitutem Dei, sta in iustitia, et in timore, et praepara animam tuam ad tentationem. Nemo se liberum a tentatione existimet, fratres, quandiu in hac mortali conversatione graditur, sed quanto in Dei timore quisque amplius profecerit, tanto sibi noverit cautius esse vivendum. Dicit enim sanctus Papa Gregorius: Hostis noster, quanto magis rebellari sibi conspicit, tanto amplius expugnare contendit. Eos enim pulsare negligit, quos quieto iure se possidere sentit. Fugientem a se diabolus persequitur, et eum, qui rebellat suo imperio, subvertere conatur. Vos o viri quanto amplius in spirituali conversatione proficitis, tanto maiore instantia contra adversarium salutis vestrae oportet vigiletis. Nam ut sanctus Ioannes Chrysostomus ait: Nunquam dormit noster adversarius, sed in perniciem semper vigilat generis humani, cui nemo nostrum potest resistere, nisi qui omni tempore in timore Domini didicit vigilare. Et sanctus Leo Papa urbis Romae, in quodam sermone dicit. Non desinit antiquus hostis tentationum laqueos ubique praetendere, ut quoquo modo fidem credentium corrumpendo valeat denigrare. Novit enim, cui illecebras carnis ingerat, cui vires invidiae infundat, cui incitamenta luxuriae apponat. Novit, quem moerore conturbet, quem gaudio fallat, quem metu opprimat, quem admiratione seducat. Omnium discutit mores, omnium scrutatur affectus. Et ibi quaerit causas nocendi, ubi viderit quenquam studiosius occupari. Nulla sunt sine tentationum experimento opera virtutis; nullum sine hoste certamen; nulla sine con-
Iacob. 1. gressione victoria. Hinc sanctus Iacobus Apostolus in epistola dicit: Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam, cum probatus fuerit, accipiet coronam vitae, quam repromisit Deus diligentibus se. Hinc ite-
Eccles. 27. rum dicit scriptura: Vasa figuli probat fornax, et homines iustos tentatio tribulationis. Sed ne quis putaret diabolo permissum tentare ho-
1. Cor. 10. mines, quantum desiderat, sanctus Christophilus clamat: Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum, ut possitis sustinere. Et sanctus

Augustinus. Tantum, inquit, permittitur diabolus tentare, quantum tibi prodest, ut exercearis, ut proberis, ut qui te nesciebas, a te ipso inveniaris. Potest enim diabolus, permittente Deo; excitare tentationis motum, sed in tua est liberrima potestate, si velis tentanti dare, vel negare consensum. Unde, cum tentaret in deserto Dei filium, non impulit, non tetigit, non coegit, sed tantum dixit, Mitte te deorsum, ut intelligas, quoniam non potest vincere, nisi volentem. Idcirco divus Christi archiapostolus dixit: Resistite diabolo, et fugiet a vobis. Potest enim Matt. 4.
suggerere malum diabolus, cogere non potest, nec superare, nisi con- Iacob. 4.
sentias. Vita nostra, sancto testante Augustino, in hac peregrinatione non potest esse sine peccato, et tentatione: quia profectus noster per tentationes augetur; nec sibi quisquam innotescit, nisi tentatus; nec potest coronari, nisi vicerit; nec potest vincere, nisi certaverit; nec potest certare, nisi inimicum, et tentationes habuerit. Dicit nanque scriptura: Qui non est tentatus, qualia scit? Nemo enim coronabitur, Eccles. 34.
nisi qui legitime certaverit. Accedentes igitur ad servitutem Dei, fratres 2. Tim. 2.
charissimi, state in iustitia et timore, et quandiu potestis vinci ab adversario, et subiici, de securitate nolite gloriari. Semper vigilate, semper timete, quoniam hostis, cum quo inistis certamen, nunquam dormit, non quiescit, non cessat a persecutione: vobisque insidians semper, nunquam fatigatur. Quod si aliquando superatus fuerit, mox ad novum certamen consurgit, nec desistit ab impugnatione bonorum, donec victus omnino succumbat, aut certe importuna perseverantia concertantem vincat. Unde et sanctus Papa Gregorius dicit: Antiquus hostis ex primo certamine, dum se succumbere considerat, alia tentationum bella restaurat. Intuetur humani generis cautelosus adversarius, uniuscuiusque mores, et cui sint vitio propinquiores, illa ponit ante faciem cordis, magnisque utitur viribus, ut subvertat statum mentis. State in timore Domini firmiter radicati, et cunctas facile superabitis tentationes inimici. Scriptum est enim in libro proverbiorum. In timore Domini fiducia fortitudinis. Et iterum: Per misericordiam et fidem, purgantur Prov. 14.
peccata, per timorem autem Domini declinat omnis a malo. In Eccle- Prov. 15.
siastico vero sapiens dixit: Timor Domini expellit peccatum. Nam, qui Eccles. 1.
sine timore est, non poterit iustificari. Iracundia enim animositatis illius subvertit eum. Idcirco, Salomonis testimonio, beatus ille dicitur Prov. 2.
homo, qui semper est pavidus: qui vero mentis est durae, corruet in malum. Animas quoque vestras per studium sanctae conversationis praeparate ad tentationem, ut cum venerit possitis resistere, et eo fortiores stare. Nam facile superabitis diabolum, si praeparati semper acces- 1. Petr. 5.
seritis ad bellandum. Ecce adversarius vester tanquam leo rugiens circuit, quaerens quem devoret, cui vos oportet in fide Domini nostri Iesu Christi resistere, si victoriam cupitis obtinere. Nullus hic fugiendi locus

conceditur, nulla securitatis morula pugnantibus indulgetur, sed congrediaris necesse est, superaturus hostem, si fortiter steteris; aut vincendus ab eo, si male pugnaveris. Hac lege mundum intravimus omnes, ut pugnando vincamus; hac sumus conditione homines facti, ut, superatis illecebris carnis, pares angelis sanctis evadere debeamus. Nunquam desunt monachis certamina, quoniam, quandiu versamur in carne,
Psal. 33. tentationibus necessario sumus expositi. Dicit enim scriptura: Multae tribulationes iustorum, et de omnibus his liberabit eos Dominus. In omnibus autem tentationibus nostris illud Esaiae prophetae ad memoriam sedulo revocemus dicentis: Qui ablactati estis a lacte, qui abstracti ab ubere, tribulationem super tribulationem expectate, spem super spem adhuc pusillum propter malitiam labiorum, propter linguam malignam. Ablactati et abstracti ad ubere sunt viri aetate provecti, quorum est tribulationem super tribulationem propter Deum suscipere, ut super
Rom. 5. spem mereantur reportare, sacra dicente scriptura. Sed et gloriamur in tribulationibus nostris, scientes, quod tribulatio patientiam operatur, patientia autem probationem, probatio vero spem. Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum, qui datus est nobis. Per multas enim tribulationes oportet nos
Act. 14. intrare in regnum Dei. Tentationibus nanque nobismetipsis innotescimus, et experimur, si Deum veraciter timeamus. Hinc Dominus per
Deut. 13. Moysen ad populum loquitur dicens: Tentat vos Dominus Deus vester, ut sciat, si diligatis eum de toto corde vestro, et de tota anima vestra.
Mundus hic fornax quaedam est iustis. Mundus iste, fratres charissimi, fornaci comparandus est, in qua continue ardet ignis tentationis, et adversitatis, per quam necessario nobis est transeundum. In hac fornace tribulationis palea comburitur, aurum vero et argentum ab omni macula purgantur; Palea in cinerem vertitur, aurum ad ornatum et decorem regalis palatii reservatur. Fornax, inquam, est mundus, ignis tentatio, sive tribulatio, aurum homines iusti, palea vero iniusti, et peccatores: artifex, qui purgat aurum, ipse est Omnipotens Deus, qui nostris profectibus favet, et ad virtutis meritum cooperatur per gratiam. Quod ergo vult Deus, faciamus; quod imponit, patienter pro eius amore toleremus, quoniam, ut sacer Christophilus inquit, Non sunt condignae passiones huius temporis ad superventuram
Rom. 8. gloriam, quae revelabitur in nobis. Hinc sanctus Hieronymus ait: Quis non tribulari velit, quis se maledici non desideret, ut mereatur Christi voce laudari, et coelesti, copiosaque mercede munerari? Utinam propter Domini mei nomen, atque iustitiam, cuncta infidelium turba me persequatur, et tribulet. Utinam in opprobrium meum totus hic mundus consurgat, tantum ut merear a Christo laudari, et ad suae pollicitatio-
Eccles. 27. nis properare mercedem. Et sapiens in ecclesiastico dicit. Vasa figuli probat fornax, et homines iustos tentatio tribulationis. Quisquis igitur

vestrum, o fratres mei, ad regnum coelorum pervenire desiderat; quisquis Deo placere super omnia curat, pro eius amore tribulationes tentationum libenter discat suscipere, et quicquid occurrerit adversi, gaudenter sustinere. Nemo enim est nostrum, qui purgatione quotidiana non indigeat, nemo qui singulis momentis ferme non delinquat. Si ergo propriam salutem diligimus, si nobis remitti nostra delicta, et purgari ab omni cordis macula flagitamus, patienter sustineamus, quicquid adversi nobis acciderit; quoniam plus animam purgant mala tribulationis, quae pro Dei amore patienter tolerat, quam opera bona, quae nunc in hoc mundo sua sponte patrat. Magna nobis in hoc loco patiendi materia relicta est, quos inopia graviter premit, paupertas deprimit, aeris quoque alieni debitum constringit. Quid in hoc monasterio non experimur adversi? quas non procellas, et tempestates patimur, fratres? quibus non exagitamur incommodis? Quam fuerint omnia desolata huius coenobii bona, cum ante annos quindecim observantia introduceretur regularis, nullus vestrum ignorare potest. Sed in me gravius debacchatur inopiae communis tribulatio, qui vobis vitae necessaria providere debeo: et saepius, unde reddam, non satis scio. Consolatur autem spiritum meum patientia vestra, et spes, quam in Domino salvatore humilium concepistis, ut non dubitem eius misericordiam cum tempore affuturam, et audio mihi dicentem per Esaiam prophetam. Ecce excoxi te, sed non quasi argentum, elegi te in camino paupertatis. Libenter autem habebo patientiam in paupertate, quam, Deo sic ordinante, nunc patimur, ut venire post mortem ad aeternitatis divitias mereamur. Quanto enim in hac peregrinatione nostra iam persecutionibus, paupertate, inopia, laboribus, et tribulationibus fuerimus afflicti, tanto in futura remuneratione iustorum, Domino largiente, maiora praemia consequemur. Mecum itaque, fratres mei, tolerate patienter, quicquid omnipotens Deus pati nos praeordinavit, quoniam, sicut divus Papa Gregorius ait: In omnipotente Deo tunc certa est fiducia, quando pro opere bono adversitas additur, et in hoc mundo flagellum Dei cum gaudio recipitur, ut pulchrior merces in retributione sanctorum futura servetur. Iterum quoque dicit. De spe sempiternae haereditatis gaudium sumunt, quos adversitas vitae temporalis humiliat, quia non salvandos in perpetuum cerneret, si erudiendos sub disciplinae regimine Divina dispensatio non frenaret. Afflicti terrena perdimus, sed afflictionem humiliter sustinentes bona nobis caelestia multiplicamus. Via quippe est vita praesens, qua ad patriam tendimus, et idcirco frequenter in ea perturbationibus tangimur, ne hic esse patriam arbitremur. Gaudeat ergo in adversitate sua Monachus, laetetur tentatus, cui crucifixus est mundus: ad Dei se confidat pertinere consortium, qui pura conscientia bonum semper operatur, et recipit in tribulatione contrarium. Verissimum enim Divinae miserationis

Magis purgant tolerata mala quam bene peracta.

Esa. 48.

Variis modis tentat ac servat Deus homines.

indicium est, si homo Christianus variis adversitatibus in hoc mundo percutitur, qui pura conscientia Deo serviens in vera humilitate sine offensione conversatur. Frequenter enim misericors Deus eos, quos diligit, variis modis in hoc mundo percutit, quibus aeterna praemia in coelo praeparavit. Quosdam vero, sciens multum posse peccare, ne peccent, infirmitate corporis praeoccupat, et in salutem eorum misericorditer flagellat, cernens eorum animabus utilius esse languoribus frangi ad salutem, quam vivere incolumes ad damnationem. Alios vult esse pauperes, quos praenovit divitiis uti non posse ad salutem. Multis enim huius mundi opes, atque divitiae causam aeternae damnationis praebuerunt. Unde sanctus Papa Gregorius iterum dicit. Multos sua peius foelicitas stravit, multos diuturna pax victos reddidit: eoque illos inopinatus hostis gravius percellit, quo longo quietis usu negligentes invenit. Unde sancti viri cum multa se proficere virtutum prosperitate considerant, quodam supernae dispensationis moderamine exerceri se etiam tentationibus exultant, quia tanto robustius acceptam virtutum gloriam custodiunt, quanto tentationis impulsu concussi infirmitatem suam humilius agnoscunt. Compendiosum iter ad Christum est via tribulationis, et citius, quam in tranquillitate, in eo reperitur. Dicit enim sanctus praesul Ambrosius. Multi sunt, qui in ocio quaerunt Christum, et non inveniunt: et sunt, qui quaerunt in persecutionibus, et cito inveniunt. In periculis fidelium suorum adest, quemadmodum in psalmo de iusto loquitur dicens. Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, et glo-
Psal. 90. rificabo eum. Custodiatur in adversitate conscientiae puritas, servetur vitae inviolata semper integritas, et erit nobis proculdubio ad salutis meritum quaecunque adversitas. Neminem antiquus hostis concertando potest deiicere, nisi quem invenerit prius a semetipso defecisse. Ocio quaerit torpentem, incautum supplantat militem, illumque prosternit facillime, quem armis invenerit denudatum. Propterea fratres mei semper vigilate in orationibus sanctis, semper instate operibus bonis, ut quoties tentator accesserit, nunquam inveniat ociosos. Mementote ver-

Tentationibus quomodo resistendum.

Luc. 12. borum salvatoris nostri Iesu Christi in sacro Evangelio dicentis. Sint lumbi vestri praecincti, et lucernae ardentes in manibus vestris, et vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando revertatur a nuptiis, ut cum venerit, et pulsaverit, confestim aperiant ei. Vigilat, qui solidus in timore Domini consistens nunquam torpore mentis dormitat. Vigilat, qui animam suam contra quaelibet huius mundi adversa per sancti constantiam propositi infatigabilem conservat. Vigilat, quisquis proficere quotidie in amore Domini non cessat. Lucernam in manibus baiulat, quisquis sanctitatis propositum condignis operationibus exornat. Lucernam quoque tenet in manibus, quisquis mente, et corpore purgatus proximo lucet operibus sanctae pietatis. Hinc sanctus Christi

amator Paulus in epistola dicit: Obsecro vos, charissimi, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem. Qui corpus suum per sanctae abstinentiae studia castigans in servitutem spiritui redigit, viventem Domino hostiam consecravit. Quisquis autem cor suum ab omni pollutione peccati mundum, et purum conservare iam didicit, sanctam proculdubio hostiam Domino immolavit. Quisquis vero in sanctitatis proposito perseveraverit usque ad finem, hostiam sine dubio obtulit placentem. Lumbos autem praecingimus, dum nos ab omni specie libidinis puros, et immaculatos corpore, et mente custodimus. Magni apud Deum meriti virtus est sanctae castitatis, et pro magnitudine certaminis singulari praemio in retributione iustorum donanda, dicente Domino per Esaiam Prophetam. Haec dicit Dominus eunuchis. Qui custodierint sabbata mea, et elegerint, quae ego volui, et tenuerint foedus meum: dabo eis in domo mea, et in muris meis locum, et nomen melius a filiis, et filiabus. Nomen sempiternum dabo eis, quod non peribit. Et de his in Sancto Evangelio dicit Dominus. Sunt enim eunuchi, qui de matris utero sic nati sunt, et sunt eunuchi facti ab hominibus, et sunt eunuchi, qui se ipsos castraverunt propter regnum coelorum. Qui potest capere, capiat. Quare autem dixit, qui potest capere, capiat? Puto, quod ista eunuchorum illatio, qui seipsos castrant amore regni coelorum, non ad excisionem genitalium referenda sit membrorum, quod plerique existimantes erraverunt a veritate Evangelii, sed potius ad mentis imperium, quo castitas servatur integra, Christi amore concepta. Seipsos enim propter regnum Dei castrant, qui veram mentis, et corporis castitatem pro Dei amore inviolabilem observant. Et sicut corporaliter nemo facile castratur sine magni cruciatu doloris, ita nemo sine maximo laboris studio pervenire sufficit ad perfectionem castitatis. Et certe nemo castus viribus suis; nemo pudicus meritis propriis. Deus est, qui dat bonam voluntatem, ipse est etiam, qui voluntati, ut possit, connectit virtutem. Quoniam vero non est multorum caelibes vivere, suo relinquit unumquenque arbitrio, dicens: Qui potest capere capiat. Abscissio membrorum castam non efficit mentem, quoniam radix luxuriae interior est, quam ut pudendorum amputatione possit auferri. Mens vero si casta, et integra fuerit, facile membrorum insolentiam refrenabit. Nihil enim fortius mente hominis Deum puro corde super omnia dulciter amantis. Cogitate nunc fratres charissimi futura praemia pulchritudinis, et non gravabit vos labor castitatis. Ad magna enim praemia celsitudinis ardui pervenitur instantia laboris. Quicunque igitur laborem subterfugit certaminis, nunquam perveniet ad celsitudinem honoris. Breve nunc tempus est, in quo laboramus resistentes diabolo, sed veniet quantocyus aeternum, quo regnantes sine fine exultabimus

Rom. 12.

Esa. 56.

Mat. 19.

Felices eunuchi qui.

Caro castigetur. cum Christo. Castigetur corpus abstinentia discreta, ne mentis imperio recalcitret; frangatur concupiscentia carnis sanctis exercitiis, ut semper obediat consiliis rationis. Si quando lascivis mentem pulsare motibus ceperit, etiam coerceatur verberibus, quia melius est, ut livor plagarum humiliet dorsum, quam carnis petulantia animam praecipitet in infernum. Prov. 19. Dicit enim scriptura. Qui delicate a pueritia sua nutrit servum suum, postea sentiet eum contumacem. Caro servus est mentis, quae semper imperio debet obedire rationis. Quod si caro nimis licenter nutrita fuerit, ferre spiritus imperium iam voluptatibus assueta recusabit. Servus enim Domino suo contumax efficitur, quoties delicate ab eo per consuetudinem nutritur. Difficile autem est servum rebellem, et contumacem ad humilem obedientiam reducere, postea quam longo tempore consuevit Prov. 29. recalcitrare. Scriptum est enim. Servus verbis non potest erudiri, quia, Eccles. 33. quod dicis, intelligit, et respondere contemnit. Propterea sapiens in ecclesiastico dicit. Cibaria, et virga, et onus asino; panis, et disciplina, et opus servo. Operatur in disciplina, et quaerit requiescere: laxa manum illi, et quaerit libertatem. Iugum, et lorum curvant collum durum, et servum inclinant operationes assiduae. Si haec scripturarum testimonia ad moralem sensum a literali mutare ceperimus, omnia, quae de servo, et asino sunt dicta, quam recte conveniant carni pigrae, ac delicatae, inveniemus. Vere etenim caro servus est animae, quae semper contra Dominam erigitur, nisi disciplina, et opere quotidie fatigetur. Hanc enim, qui in ocio, et voluptatibus omni tempore delicate nutrit, contra spirituales instinctus necessario sentient contumacem, quia dum caro in superbiam erigitur, spiritus ocio languescens, et tepidus infirmatur. Nisi ergo hunc servum tuum, videlicet carnem, o frater monache, per opus, et abstinentiam continue humiliaveris, nisi motibus eius illicitis frenum continentiae, ac sobrietatis imposueris, totus, illo Galat. 6. praeeunte, in praecipitium ibis. Scimus enim, sancto dicente Apostolo, quoniam caro concupiscit adversus spiritum, et nisi spiritu mortificaverimus opera carnis, in eius corruptione moriemur. Nihil amplius praecipitat animam in foveam peccati, quam insolentia carnis, quae dum suo vivere arbitrio permittitur, Domino servus contumax reluctatur. Caro infelix, quae concupiscentia vanitatis praecipitas animam, non tibi cedet impune, si quid te suggerente mali commiserit, quoniam Deus utranque iudicabit. Vae tibi, cum illa peccaverit, quia dum Adam de paradiso transgressor mandatorum expellitur, Eva incentrix malorum necessario miserum comitatur. Esto consentiens spiritui caro, quia dicit Galat. 5. Apostolus: Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis, et concupiscentiis. Et vos, o viri fratres, qui Christi militiam profitemini, qui in legem monasticae conversationis voluntarie iurastis, qui salvatoris imitari vestigia promisistis, attendite vocationem vestram,

ut caute ambuletis, non quasi insipientes, qui omni vento agitantur, sed tanquam veri amatores Iesu Christi, qui spiritu facta carnis mortificarunt. Vos, inquam, commilitones mei amantissimi semper in bonis operibus vigilate, mortificantes pro Christi amore corpora vestra, quae sunt super terram, in ieiuniis, et orationibus assidui, et in meditatione divinarum scripturarum iugiter occupati. Semper vos in anteriora extendite, quotidie fervorem sancti propositi novo studio reformate. Ocium, et omnem desidiam fugite, et quam breve sit huius vitae tempus, sedulo cogitate. Non vos terreat brevis, et modicus labor duri certaminis, non reddat pusillanimes improbitas hostis, quoniam labor omnis importunitate voluntaria cito vincitur, et diabolus quantumlibet saeviat, mox, ut Christum invocaveritis, superatur. Mementote verborum Domini, et salvatoris nostri Iesu Christi in sancto Evangelio dicentis. Qui vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me. Crux autem nostra, fratres mei, quid est, nisi vita tentationibus, et adversitatibus plena, et onus disciplinae regularis, sub quo die fatigamur, et nocte? Sed congregemus corda nostra, fratres charissimi, et sustineamus pro Dei amore gaudenter quicquid ille nos voluerit sustinere, ut dicere in eius iudicio mereamur: Transivimus per ignem, et aquam, et induxisti nos in refrigerium. O quam gloriosa merces in regno coelorum servis Dei reponitur, qui in hoc brevi stadio certantes, nunc pro eius amore fatigantur. Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit illius immensitas boni, quod omnipotens Deus suis amatoribus in aeterna foelicitate praeparavit sine fine perpetuo mansurum. Huius autem boni summa foelicitas humilitate acquiritur, puritate cordis, et divini fervore amoris possidetur. Illo festinemus, fratres charissimi, illo, quanta possumus devotione mentis, curramus, ubi creatori suo per fruitionem dulcedinis coniungitur spiritus, ubi in cognitione summi boni, quod est Deus, perficitur intellectus. Ibi est gaudium sempiternae foelicitatis, quod non minuitur; ibi laetitia, quae non terminatur; ibi laborum omnium perpetua requies; ibi tribulationum, et iniuriarium pro Christo gloriosa merces. Quicquid boni nunc agimus, ibi procul dubio inveniemus repositum: quicquid pro amore Christi patienter sustinuerimus adversi, ibi recipiemus praemio copiosissimo remuneratum. O monache, monache, qui tempus infructuose expendis tibi ad bene operandum a Domino Deo misericorditer concessum, quid metes, aut quid mercedis recipies in illa terribili hora, qui nunc tam piger, et involuntarius es ad seminandum; An scriptum de sanctorum laboribus non legisti? Euntes ibant, et flebant, mittentes semina sua: Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Iam tempus est operandi agrum cordis tui, o monache, nunc hora seminandi bonum semen cum hilaritatis benedi-

Luc. 9.

Crux monachorum quae.

Isa. 64.

1. Cor. 2.

Psal. 125.

ctione, quoniam qui parce nunc seminat, in illa quoque futurae mercedis retributione parce et metet. Laborandum nunc est, et nunquam a bono opere cessandum, quoniam quicquid iam hic operati fuerimus, ibi procul dubio recipiemus. Si quis ergo fidelis inter vos est monachus, si quis propriae salutis studiosus amator, semper horam futurae mercedis, quam nemo potest subterfugere, cogitet, semper ad reddendum villicationis suae rationem se paret. Nulla dies unquam praetereat, in qua non fecerit aliquod opus bonum singulariter, quod ad futuram retributionem praemittat. Illum se diem expendisse inutiliter existimet, in quo non praemisit bonum opus, quod remunerandum expectet. Agrum cordis sui monachus bonus omni tempore studeat excolere, et omnes sentes, ac tribulos malarum affectionum paenitus, quantum praevalet, extirpare. Discat Dominum Iesum super omnia pura mente diligere, et quicquid mandavit ille, diligentissime custodire. Seminet in lachrymis devotionis, et constantiae, quod metat cum omnibus sanctis in exultatione. Non deterreat mentem laborandi difficultas assidua, non frangat animum carnis decertatio dura, quoniam qui parum laborat, parum fructus in messe colligit: et qui nunc multum pro Christi amore in lachrymis seminat, fructum in illo die copiosissimum reportat. Haec enim destinatio nostri est itineris, fratres, quod in praesenti peregrinatione agimus, ut continua laborum, et adversitatum exercitatione purgati, hinc mundi, et puri ad patriam exeamus.

De fugiendo pravorum consortio. Homilia XI.

PRAVORUM consortia multos a via Domini, et salvatoris nostri Iesu Christi retraxerunt. Propterea, fratres mei amantissimi, non cessamus admonere vos, quatenus cum bonis, et sanctis in via Domini ambuletis, quorum institutione, et exemplo quotidie meliores evadatis. Nam
1. Cor. 15. sicut divus ait Christi Apostolus, Menandri cuiusdam graeci senarium imitatus, corrumpunt bonos mores colloquia prava. Bonus esse veraciter non desiderat, quem pravorum conversatio delectat. Nemo enim prava loquitur, nisi qui prius in corde suo contra puritatem evangelicae traditionis corruptus, et depravatus invenitur. Qualis unusquisque est, et qualia in secreto cordis sui ruminando, et cogitando peragit, talis ab eius ore sermo frequentius procedit. Cordis enim testis veracissimus est sermo loquentis, Domino, ac Salvatore nostro in sancto Evangelio dicente: Quoniam ex abundantia cordis os loquitur. Nam bonus homo de thesauro cordis sui profert bona; et malus profert similiter mala. Cum ergo bonus non sit, qui male loquitur, cavendi nobis sunt omnes, qui pravis, scurrilibus et perniciosis utuntur sermonibus, in quorum locutione turpiora quaedam frequenter resonant; sanctitatis autem verba,

Index pectoris sermo.

Luc. 6.

aut nunquam, aut rarissime audiuntur. Turpis sermo impudici cordis indicium est, etiam si opera non sequuntur. Vos igitur, fratres mei charissimi, qui non solum in opere castitatem, et omnimodam pudicitiam servare usque ad mortem implicita professione simul, et expressa secundum regulam̃, et statuta divorum patrum ecclesiastica promisistis, verum etiam ab omni cogitatione immunda longe debetis esse alieni, consortia pravorum hominum fugite, et conventus malignantium: et, qui loquuntur iniqua, turpia, seu ociosa, omni tempore declinate. Mementote scripturae dicentis. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea, et qui communicaverit superbo, induet superbiam. Hinc sanctus Papa Gregorius dicit. Infirmi vitare debent societatem pravorum: ne mala, quae frequenter aspiciunt, et corrigere non praevalent, delectentur imitari. Et divus Ioannes episcopus: Bonus, inquit, malo si connectitur, aut pares redduntur, aut cito ab invicem separantur. Amicitiae enim pares aut quaerunt, aut faciunt. Rerum etenim natura sic est, ut quoties bonus malo coniungitur, non ex bono malus melioretur, sed ex malo bonus contaminetur. Diversitas enim rerum nunquam potest habere concordiam, et multos sollicitat nefanda societas. Sunt inter vos quidam, fratres, gemens dico, regularis disciplinae multum obliviosi professores, quibus cella carcer est, chorus obsidium, oratio nausea, silentium poena, scripturarum lectio fastidium. Amor Dei corda eorum aut nunquam, aut raro sursum erigit, quorum conversatio tota in inferioribus consistit. Quotiescunque me contingit esse absentem, mox inter se conveniunt, non de Christo, neque de dulcedine regni coelestis, neque de integritate observantiae regularis, sed longum de vanis, et inutilibus huius mundi negociis sermonem proferunt, et de quibus monacho non licet cogitare, fabulis, regumque bellis se, colloquendo, intromittunt. Quicquid autem his loquor, quicquid dico, quicquid iniungo poenitentiae, nihil proficit, quos mala consuetudo ab initio suae institutionis depravavit. Nihil autem deterius consuetudine mala; Monachus enim, qui novitius, et iuvenis negligitur, omnibus vitae suae diebus in torpore, et ignavia conversatur. Dicit nanque scriptura. Adolescens ambulans iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea. Propterea vobis dico, venerandi senes, vos precor, vos moneo, et per Dei misericordiam, qua possum instantia rogo, ita iam deinceps vivite, ita conversamini, ita ambulate, quatenus annis conveniant mores senectutis, et qui iam longe processistis in senium, exemplum sanctitatis institutioni praestetis iuniorum. Vobis procul dubio ascribitur, quicquid deesse iuniorum moribus invenitur. Vos enim iuniores in omni sanctitate, in verbo, et in opere debetis praecedere; vos illis exemplum totius perfectionis iubemini exhibere, ut dum omnium in vobis opera virtutum perfecta conspiciunt, quasi verecundiae quodam impulsu provocari, ad imitatio-

Eccles. 13.

Prov. 12.

Adhortatio ad senes.

nem sanctitatis vestrae concitentur. Mores etenim seniorum, iunioribus vivendi praebent exemplum, sicuti proverbio dicitur: Quod cecinere senes, hoc et iuvenes didicerunt. Vos autem iuniores reverentiam cum humilitate senioribus illorum considerando caniciem exhibete, et, quos in observantia regularis disciplinae ferventiores cognoscitis, eorum vos consortio habere praeceptores gaudeatis. Cavete illos, qui vel inquiete ambulant, vel puritatem regularis disciplinae negligentius observant. Non omnes, qui dicuntur seniores, iuniorum imitatione sunt digni: nec monachum anni faciunt venerabilem, sed mores in Dei amore cum prudentia constituunt venerandum. Propterea quicunque in vobis, fratres charissimi, verus Dei cupit esse amator, quicunque proficere in sancta conversatione monastica desiderat, quam profitetur, indisciplinatorum fratrum consortia semper fugiat, et suo proposito consentientes in bonum commilitones quaerat. Dicit nanque propheta in psalmo. Cum sancto sanctus eris, et cum viro innocente innocens eris, et cum electo electus eris, et cum perverso perverteris. Multis enim nocuit societas mala: et, qui delectatur habitare cum reprobis, non erit immunis a contagione peccati. Omnis quippe, qui cum malis conversatur, et reprobis, necesse est, ut eorum perversitate aliquantulum eis vitietur integritas. Aut enim diligit illos, et similis eorum efficitur malus, aut odio habebit, et erit inimicus multorum, et ob id necessario inquietus. Quod si multitudine pravorum devictus eorum delectari consortio semel ceperit, iam et ipse depravatus est, et paulatim amplius depravabitur. Si vero malorum opera detestatus fuerit, gravi mentis incommodo laborabit, et erit in proficiendo ad melius tanto tardius in ipso desiderium, quanto inquietatur amplius consortio perversorum. Ago tamen gratias Omnipotenti Deo pro vobis, quoniam, et si non omnes in Dei charitate, ut optarem, estis fervidi, a magnis tamen, ut confido, peccatis, et superbiae temeritate omnes procul vivitis alieni. Exhortationes meas, et paternas admonitiones, quas vobis facio, ut teneor, quotidie libenter suscipitis, quamvis illas in opere nec dum perfecte omnes exhibeatis. Spero autem in Domino Iesu, quoniam perficiet in vobis bonum, quod cepit, ut impleatur gaudium meum, et videam vos omnes uno studio, uno proposito, uno sancti fervoris incendio flagrantes in ergasterio delectari, et exerceri divini amoris. Cum autem hoc desiderium meum non nulli vestrum differant, animum plenioris emendationis necdum assumentes, quem cupio, iusta necessitate compellor admonere proficientes, quatenus consurgentes animo virili, societates privatas, et nocentes fugiant tepidorum. Adhuc enim parvus in eorum cordibus est ignis divini amoris, adhuc novitium, et debile sancti fervoris ardet incendium, et nisi quotidianis fomentetur augmentis, facile sentiet detrimentum. Idcirco iterum, atque iterum admoneo vos, qui amoris interni

Ad iuvenes.

Psal. 17.

Paternae solicitudinis imago.

cepistis experiri fervorem, pergite constanter animo, quo Domino inspirante destinastis, et, si quos in hoc itinere sancto vobis opere, vel sermone inveneritis contrarios, ut pestiferum virus declinate. Nam sicuti aqua extinguit ignem, cui infunditur, sic novitiorum sanctum propositum exemplis tepidorum violatur. Cavete illorum interesse colloquiis, quos in observantia mandatorum Dei, et monasticae puritatis conspicitis negligentes; quia cum sint passionibus agitati carnalibus, ex abundantia cordis nihil aliud, quam vana, et carnalia loquuntur. Corrumpunt enim mores iuvenum bonos senum colloquia prava. Vana sunt cuncta illorum studia, et inutiles, immo pestiferi sermones, qui carnaliter sapientes divini amoris exercitia non noverunt. Enimvero sicut una ovis morbida paulatim universum corrumpit ovile, ita unus in congregatione monachus acidiosus, et perversus, multarum saepe fit causa transgressionum. Quemadmodum, sancto Christophilo testante, modicum fermentum totam farinae massam, cui miscetur, suo corrumpit odore, ita monachi iuvenes, atque novitii, qui cum tepidis, et acidiosis conversantur senioribus, illorum pravis moribus imbuuntur, et nunquam deinceps ad sancti fervoris integritatem reformantur. Quocirca vobis senioribus dico: Estote bonis operibus, castisque, et semper pudicis sermonibus iuvenum forma vivendi, ut quoties pro suis emendantur delictis, seniorum se non tueantur exemplis. Turpissimum est enim seniores in illis esse culpabiles, pro quibus merito corripiuntur iuniores. Ita, precor, senes vivite, ut coram vobis nihil, quod videatur esse reprehensibile, iuniores aut loqui praesumant, aut facere. Iudices vos timeant malorum, non patronatus vicem agentes; quoniam quotquot exemplo vestri peccaverint, vestro periisse magisterio reputantur. Non sit inter vos tepidus quisquam, aut desidiosus, quoniam, et desideria occidunt pigrum, et perimit vanitas omnem monachum ociosum. Non sit in vobis homo verbosus, girovagus, circumcellio, murmurans, et inquietus, quoniam quisquis talibus delectatur studiis, et se malo perdit opere, et fratrem suum occidit exemplis. Non sit inter vos irrisor simplicium, non humilium contemptor, aut temerarius quisquam taxator; quoniam, qui ad ridendum est promptulus, in stultitia sua consumabitur, et non erit gloriosus. Os suum aperit contra humilem, semper quaerit iurgia, et gaudet se factis aliorum esse loquacem. Non prosperabitur in consilio suo, et si fuerit aliquo sublimatus honore, cito corruet in profundum. Odibilis est Deo superbia eius, quoniam, cum sit stultus, et fatuus, eruditum se gloriatur, et sapientem. Cito denudabitur insipientia eius, et gravis eum occupabit interitus. Cor eius meditabitur stultitiam, et non est pax in circuitu eius. Odio erit proximis, atque vicinis, et nullus illum fidelis prosequetur amicus. Vitam ducit in hypocrisi assumptae simulationis, et multos sua stultitia trahet in aversionem. Pacem odit,

1. Cor. 5.

Prov. 21.

Adversus irrisores bonorum operum.

discordiam diligit, in ignavia mentis suae capietur, et non erit, qui condoleat. Afflictione duplici conteretur pro eo, quod habentibus pacem non permisit. Diabolus in lingua eius nidum composuit, et satanas in mente illius fixit domicilium. Propterea non est amor fratrum in corde ipsius, quoniam disseminat inter pastorem, et oves discordiam. Amicum se Dei gloriatur, et similem in observantia regulari neminem accipit, sed maximum ornamentum monachi humilitatem non intelligit. Os suum ad verba spiritualis aedificationis non aperit, et ex corde illius nihil aliud, quam vanitas, procedit. Diem totam mente dissolutus, et corpore vagus discurrit in coenobio, sermoni vacat inutili, et paenitus ocioso, nihil de salute animae cogitat, ventrem pro Deo curat. Custodi mentem tuam ab eius eloquio, et in viam sermonum eius pedem tuum ne posueris. Quisquis te monachum, et Dei ministrum exhibere desideras, quisquis Dominum Iesum in toto corde veraciter amas, esto cautus, et vigilans in omnibus operibus tuis, et consortia semper eorum fugito, in quorum vita nihil doctrinae coelestis conspicitur. Humilium, et perfectionem sectantium monachorum comes esto, et socius; et eum, quem in Dei timore cognoveris esse fundatum, libenter admitte praeceptorem, atque magistrum. Cum his, qui amant disciplinam, et mentis puritatem, libenter ambula, et noli esse quasi homo, qui omni vento cedit agitatus, sed confirma in bono proposito animam tuam, ne pravorum decipiaris consilio. Optimum est enim gratia stabilire cor, et nec posse decipi, nec velle decipere. Fratrem disciplinatum habeas tibi amicum, et eum, qui te verbo corrigit a malo, et exemplo instruit ad bonum, ama, et venerare ut patrem. Cum fratre inquieto non habeas aliquod familiaritatis commercium, ne quando eius confortatus pravo exemplo in rebellionem incidas superborum. Monachus iracundus, et murmuratione plenus non sit in latere tuo: et eum, qui maioribus recalcitrat, nunquam arbitreris amicum. Quem videris sine benedictione senioris canonem violare ieiunii, ut hostem fuge salutis: et, qui loquacitate velox est, non existente causa, subvertit pacem, et suscitat lites. Quasi a facie colubri fuge monachum rebellem, et inobedientem senioribus: quoniam veneno malitiae plenus aestuat, et in elatione mentis perdidit animam suam. Qui non obedit mandato senioris; perversus est: et, qui correptus non humiliatur, apostata est. Qui fratri suo detrahens obloquitur, non sit in colloquio tuo, quoniam longe est fure deterior. Quem omni studio in observantia regulari videris sollicitum, ut patrem amabis, et veneraberis ut amantissimum praeceptorem. Eius familiaritate confidenter utaris, cuius amicitia semper in Dei amore te faciat meliorem. Viros toto studio imitare bonos, et illorum sequere mores, qui vivunt monasticae perfectioni conformes. Fratrem bonae voluntatis habe amicum: ab eo autem, qui duri cordis est, averte aures

tuas. Qui levis est animo, et moribus dissolutus, sit tibi quasi homo, qui sepes in agro dissipat. Noli socius esse illius, qui regulam, et silentium contemnit, qui loca non discernit, nec tempora, qui sine benedictione prioris ubique verba multiplicat: Monachum vino, et potationibus communem monasterii canonem crebrius excedentem, ut fomentum luxuriae, et scaturiginem devita omnium vitiorum. Monachus, qui consilio capitis sui contra senioris mandatum innititur, perditioni est proximus, et festinus anhelat in periculum animae suae. Ne communicaveris operibus monachi pertinacis, et ne habeas illius amicitiam, qui sua temeritate maiorum factis cachinnans obloquitur. In medio disciplinatorum esto continuus, et libenter cum humilibus ambulet anima tua. Qui enim viris coniungitur bonis, virtutem illorum participat: et, qui cum malis graditur, cadet in foveam. Monachus autem perversae voluntatis seducit plurimos, et, qui contemnit obedientiam, nunquam exaltabitur. Qui vocem loquens extollit, et clamat in altum vociferans, stultitiam cordis sui non potest abscondere, et in vanitate sua gloriabitur. Amicitia bonorum virorum firma salus est animae, et in societate pravorum, simplicium innocentia corrumpitur. Societas illorum est optima, quorum Dei timor confirmavit bonorum operum exempla. Nihil preciosius amico timente Deum; et nihil periculosius socio, qui pravae est voluntatis. Frater timens Deum in toto corde suo, pro muro fortitudinis erit amico suo: et, qui tali cum sanitate mentis coniungitur, benedictione Dei spiritus omni tempore sanctificatur. Qui in medio timentium Deum graditur, quasi muro in circuitu fortissimo, ne deficiat, sustentatur. Ex verbis suis cognoscitur servus altissimi, et monachum bonum opera indicant sanctitatis. Omne verbum turpe, scurrile, et ociosum ab ore timentis Dominum non egreditur: et, qui verus amator est Iesu nihil, quod offendat bonitatem, operatur. In ore monachi Deum amantis semper Christus resonat: et, qui verus est Dei cultor; sermonem iustitiae in ore simul, et in opere demonstrat. Qui timet Deum, consiliarius est optimus: et, qui ad canonem ambulat, iudex est prudens cogitationum. Senior timens Deum, et in observantia regulari multo tempore probatus, et expertus, director est iuvenum: et, qui non habet in veste maculam, bonus institutor sit novitiorum. Qui divinarum est intelligens doctor, et explanator scripturarum custodiens in humilitate animam suam, omnia verba oris eius, tanquam sint auréa, libenter excipe, quoniam nervos habent, et soliditatem futurae foelicitatis aeternae. Qui vere doctus est, infirmanti compatitur, et, qui Iesum diligit, fluctuantem animo ad fortitudinem cohortatur. Qui cum homine verboso graditur, non evadet contentionem: et, qui delectatur mendacio, nunquam erit sapientiae amicus. Qui assiduus est in externis, non erit proficiens, et sine causa gloriatur se monachum. Cito propositum san-

ctitatis corrumpitur, quando monachus extra cellam cum desiderio frequentius evagatur. Qui secretum cellae suae sine mandato senioris deserit, ad perfectionem sancti propositi non contendit. Bonorum virorum, ac Deum timentium pulchra societas: et, qui consuevit habitare cum eis, non sentiet confusionem. Tabula munda est cor monachi iuvenis, in qua seniorum conversatio nunquam delenda inscribitur. Cordis pulchri scriptor est pessimus senior, qui turpia coram iuvene vel agit, vel loquitur. Qui sermone temerario mentes iuvenum inficit, quasi Herodes impius, qui pueros interfecit. Malum, quod iuvenis a sene stulto, et negligente recipit, etiam presbyter factus non emendabit. Omne vas, quod impletur aceto, corrumpitur: et monachus, qui in novitiatu negligitur, cum senuerit, non emendatur. Maledictus senex, cuius mala conversatione pereunt iuvenes, quoniam, qui sequentibus relinquit mala vestigia, quasi qui caecum sua manu praecipitavit in foveam. Apud internum iudicem tot quisque mortibus dignus est, quot innocentes pravo exemplo eius perierunt. Senem vitae moderatorem tuae requirito iuvenis: non qui multos complevit annos in sua conversatione dissoluta, et tepida, sed quem timor Domini, et scripturarum Dei scientia commendat. Melior est societas monachi adolescentis, qui timet Dominum, quam senis doctoris contubernium, cuius vita non habet lumen amoris divini, et regularis observantiae integritatem. Senex moribus incompositus, indigens munditia mentis, et carens disciplina, quasi qui laesus in tibia claudus ducitur ad sepulcrum. Monachus senex, et dissolutus similis est homini fatuo, qui, nesciens finem, cum latronibus in convivio potantium capitur. Senior sine maturitate, quasi fistula sambuci contrita pedibus ludentium. Vane gloriatur se multis diebus extitisse monachum, qui conversationis internae non percepit initium. Qui cordis sui munditiam diligit, a consortio indisciplinatorum fratrum se omni tempore custodit. Sicut adhaerens vestibus saltantium macula picis contristat virgines, ita, qui bonus est iuvenis, ad turpia verba seniorum erubescit. Lascivus sermo non est hominis Deum timentis, quoniam ex abundantia cordis os loquitur: et qui turpia profert eloquia, non est mundus coram altissimo. Si odire te coeperint peccatores, propter timorem Dei, non contristeris, quia nisi malis displiceas, bonorum perfectionem non apprehendes. Malis enim displicere propter iustitiam laudabile est, et divini amoris manifestum indicium. Si diligis animam tuam, fuge consilia indisciplinatorum, et cum derisoribus ne communicaveris. Cum bonis ambula, et qui timet Dominum, fiat consiliarius tuus.

De monachis in viam directis. Homilia XII.

MONACHORUM est mundum fugere, et hominum turbas, amore solitudinis, quantum praevalent, omni tempore declinare, A solitudine monachus dicitur, sicut ab unitate unus nominatur. Monachus esse non potest, qui frequentiam sectatur populorum: et, qui delectatur in urbibus, monasticam necdum gustavit dulcedinem. Qui monachus es, coenobii solitudinem sine causa rationabili non debes deserere: et qui obligaris ad silentium, noli colloquiis oblectari mundanorum. Quisquis amat vagos in urbe discursus, conscientiam suam deseruit: et qui frequens est extra monasterium suum, puritatem interni profectus non custodit. Qui domos parentum circuit, et epulis delectatur proximorum, se non considerat monachum: et qui pergit ad convivia potantium, interficit animam suam. Qui dormit in domo cognati sui, quaerit solatia: et qui declinat religiosorum conventus, perniciosam sequitur libertatem. Monachus in domo patris, et matris quasi agnus in medio luporum, et quasi lepus, qui venatorum circumdatus est canibus. Si monachus es, si Dei servus, et miles, quid facis in domo parentum? aut quid requiris in medio populorum? Monachus extra coenobium diu manens in medio secularium, quasi homo, qui sub aquarum profundo sepelivit unigenitum suum. Nam sicuti piscibus non est vita in arido, ita monachis non est salus animae in saeculo. Extra flumen piscis moritur, et monachi conscientiae puritas cito extra monasterium violatur. Monachorum vita in coenobio, et mors animorum in medio negociorum secularium. Magna virtus animi est turbas hominum fugere, aut quibus interesse fuerit omnino necessarium, mente tamen declinare. Compellimur necessitate iter nonnunquam per mundum agere, sed tanto minus ex hominum occursu puritas conscientiae polluitur, quanto mentis desiderium a cellae secreto minus elongatur. Monendus igitur nobis est monachus quisque bonus, ut, quoties pro cuiusque rei necessitate praecepto senioris in viam dirigitur, nunquam foris animo evagetur. Qui sensus suos non custodit, obiecto malo cito corrumpitur: et qui timorem Domini abiicit, ad monasterium impurus necessario revertetur. Cum affluit Rhenus, limositate sua pulchritudinem patentium in circuitu pratorum commaculat: et dum fabulis secularium intendit monachus, puritatem conscientiae deturbat. Antequam ergo de monasterio ponas pedem tuum, sanctis te orationibus munias; et priusquam egrediaris, viam Domino precibus commendare non omittas. Deinde, quod legislator mandavit, exequere, et orationibus tam abbatis, quam fratrum omnium tuendum te committe. Canonem severitatis observantiae regularis tibimetipsi praescribito, sub cuius memoria stabili ab omni animum defluxu occurren-

Monachus animo nunquam extra coenobium sit.

tium custodias vanitatum. De coenobio nusquam progrediaris sine benedictione abbatis, quia, cum debeas esse mortuus, atque sepultus huic seculo, non licebit tibi quicquam ulterius absque senioris imperio. Militem te Regis Iesu Christi agnoscito, tuum imperatorem sequaris oportet, sine quo non est salus. Ille cruci affixus, non suis, sed aliorum manibus deponitur: et tu si cupis salvari, necesse est, tua voluntas abbatis imperio gubernetur. Monachus enim, qui coenobium sine permissione abbatis quoquam egreditur, quasi ovicula in tenebris, quae domus incendio concrematur. Verus autem Christi monachus etiam extra coenobium existens corpore, in claustro mente remanet, et non minus est solus cum multis, quam in cella consuevit esse solitarius. Amator Christi etiam in medio multitudinis Iesum cogitat: et, qui verus est operator virtutum, in omni loco cor suum in Dei timore solidum conservat. Nam et si corpore non sit in monasterio, corde tamen propter vigorem animi semper consistit stabilis, quasi solus in claustro. Corporis motu spiritus non polluitur, quando mentis solitudo custoditur. Eadem tibi sanctitate vivendum est in itinere, o monache, qua conversari iuberis in coenobio, et maiore quadam gradiendum cautela, ne quempiam remissiore scandalizes exemplo, ubi tot monachorum sunt iudices, quot inspectores adesse videntur. Omnium oculi secularium in monachos suspiciunt, et sanctitatem, quam illos audiunt professos, in operibus exquirunt. Plus offendit monachus in uno temerario verbo, quam homo seculo deditus in decem millibus. Quantumlibet enim levis, et scurrilis homo videatur mundanus, monachorum tamen insolentiam aequanimiter tolerare non didicit, quoniam omnes claustrales non quales sunt, sed quales esse deberent, rustica simplicitate credit. Unde malum verbum, aut factum apud illos monacho damnationem ascribitur, quod mundano homini ad veniam imputatur. Nec immerito. Monachus enim, qui sanctum, et approbatum canonem professus est, omnem conatum suum tenetur ad perfectionem dirigere, et conversationem hominum secularium verbo, et opere in omni puritate mentis, et corporis longe superare. Verbum etenim leve, seu ociosum, quod secularibus ad veniam conceditur, claustralibus ad interitum aestimatur. Omnibus metallis aurum praeciosius est, et amplius a mortalibus concupiscitur, et in nullo citius macula, vel corruptio falsitatis accusatur. Et vitium, quod in auro iudiciaria severitate discernitur, in caeteris metallis pro vilitate naturae dissimulatur. Aurum sua pulcritudine laetificat oculos, et confortat in virtute sua praecordia vitae. Aurum conflatum in igne non minuitur: et verus Dei monachus in tribulatione persecutionis a sanctitatis proposito non mutatur. Parva in aureo vase macula multum in conspectu potentis displicet: si curvum sit fictile, nemo detestatur. Monacho delinquente in modicis, clamor multorum contra illum ingens

Syncerus monachus semper monachus est hoc est, solus.

In seculo, monachorum tot sunt iudices, quot spectatores.

Monachus auro similis.

oritur, quoniam auro conversatio eius comparatur. Aureum est speculum, canonica ita monachorum. Aurum in medio luti nullam naturae suae maculam recipit, sed omnem pulchritudinem suam inviolabilem custodit. Monachus quoque verus Christi amator, qualis in secreto cellulae suae conversari didicit, talis etiam directus in viam cum hominibus consistit, quia purus tam mente, quam corpore coram Domino incedit. Nam, si verus est monachus, pulvere alienae conversationis non polluitur, nec a rectitudine sancti propositi, cuiusquam vel praesentia, vel colloquio mutatur. Inter mundanorum tumultuarias fabulationes aliunde cogitat; et aliorum dissoluta conversatio eius mentem non oblectat. Qui secum est corde, etiam in medio tumultuantium non dividitur. Idcirco monache, qui cupis esse bonus, mentem ad te tuam collige, et priusquam egrediaris cellam, ad iter cor tuum dispone. Timor Domini semper tui sit comes itineris, et custodia monasticae disciplinae nunquam discedat de latere tuo. Sepi aures tuas novissimorum memoria, ne sermonis vani auditus mentis tuae polluat integritatem. Oculos humiliter in terram deprime, ne inspiciant quod concupiscere Dei servum non deceat. Colloquiis noli interesse carnalium, quorum si nequiveris declinare praesentiam, caveto ne accommodes mentem. Etiam in medio improborum tuum non transgrediaris canonem, et consuetam ne deseras maturitatem. Contumelias, et opprobria petronum ne timeas, et a verbis tenebrionum non turbetur cor tuum. Conservatio monasticae disciplinae, iustitia; et qui despiciunt simplicem, risu persequuntur innocentem. Sanctum in omnibus conserva propositum, et altissimus vindicabit iniuriam. Non dicas in corde tuo, vim patior, neque verecunderis ad verba deridentium. Gloria monachi sustinere contumeliam: et corona pulchritudinis gaudere in opprobriis. Qui patiens est ad iniurias, Atlante est fortior: et qui non contristatur irrisus, maior est omnibus. Si in coelo fixeris desiderium tuum, nihil te conturbabit in terra: et si monachus es verus, ad iniurias exultabit cor tuum. Est iudex in coelis, qui novit omnia, et est altissimus Deus, qui curat universa. Iustus retributor est meritorum; et pauperum suorum recordabitur. Quanto animam tuam nunc in hac vita pro eius amore deieceris in profundum humilitatis, tanto in futura gloria super caeteros exaltaberis. Patientia enim ascenditur in coelum, et humilitate pervenitur ad regnum. Nam, et ipsum oportuit pati Christum, et sic intrare in gloriam suam. Delicatus est miles, qui, contumelias et irrisiones patiente imperatore, quaerit delicias: et illo pendente in patibulo crucis pro suo exercitu, sequitur voluptates. Miles, qui sine armis ad bellum nudus egreditur, et monachus, qui patientiam, et humilitatem in contumeliis amplecti dedignatur, velox amborum interitus. Qui syncerus Christi amator est monachus, ad iniurias non irascitur, inferentibus

Monachus scommatibus et dicteriis saecularium non moveatur.

Luc. 24.

contumeliam non comminatur, in sancto stat fixus proposito, et quantumlibet irruant improbi, non movetur. Quemadmodum in pratis auget opportuna pluvia foenum, ita monacho crescit meritum ex humili tolerantia iniuriarum. Omnium nervus virtutum humilitas; et minera bonorum operum constans ad iniurias pro Dei amore patientia. Egressurus itaque in viam de monasterio praepara cor tuum ad tolerantiam iniuriarum, et mentem corrobora adversum insolentias derisorum. Cum inclamaverint post tergum tuum nebulones, nomen ingeminantes monachi, Christum memento irrisum, et consputum ante praesidem, qui non respondit verbum, sed tacitus conservabat patientiam. Hunc imitare Ducem o monache: hunc semper ausculta praeceptorem, qui mitis extitit, et humilis corde. Non respondeas te irridentibus verbum, non intorqueas faciem tuam retrorsum, sed dicito cum propheta: Qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates, et dolos tota die meditabantur: Ego autem tamquam surdus non audiebam, et sicut mutus non aperiens os suum: Et factus sum sicut homo non audiens, et non habens in ore suo redargutiones. Hoc Christus fecit, hoc Iesus docuit: hoc Rex omnium praecepit, cuius si vis esse discipulus, ad omnes iniurias semper oportet sis paratus. Constitutus in itinere, qua potes devotione, orationes tuas canonicas dicere non negligas, et semper aliquid boni tecum in mente, vel orando, vel meditando revolvas. Dominus tecum graditur, et sancti angeli eius te ambulantem comitantur. Et ideo cor mundum conserva in omnibus, ne tantorum offendas comitum maiestatem. Dominus oculus est totus, et auris, a cuius notitia nihil absconditur. Sermonibus tuis iugem adhibe custodiam, et praeveniat omne verbum oris deliberatio cordis, ut nihil, de quo poenitere possis, omnino loquaris. Os monachi loquitur, et pauca, et rationabilia, et labia eius nunquam excedunt in sermone. Omnis conversatio eius in aedificationem ponitur proximorum; et, qui moribus docet plurimos, etiam tacens utilia loquitur. Qui amator verus est Dei, humillime in via graditur: et, qui timet altissimum, os suum a cachinno temperat. In omni vita tua mortalem te cogita, et quasi qui iam ultimum emittit spiritum, moriens vivito. Felix regnum, et dives apud Deum provincia, in quibus cum Boote consurgunt monachi, quoniam ubi non est timor Dei, replentur theatra claustralibus. Monachus in via quasi vir, qui dormiens loquitur; cum evigilaverit de somno, nihil eorum, quae somniaverat, meminit. Sic enim canon monasticus praecipit. Nec praesumat quisquam aliis referre, quaecumque foris monasterium viderit, aut audierit, quia plurima destructio est. Quod si quis praesumpserit, vindictae regulari subiaceat. Similiter, et qui praesumpserit claustra monasterii egredi, vel quocunque ire, vel quicquid quamvis parvulum sine iussione abbatis facere. Hanc vitae normam voluntarie suscipientes in eius verba

Humilitas omnium virtutum nervus.

iuravimus: non licet alicui nostrum retrocedere, vel aliquid in contrarium attentare. Quae foris vel audisti, vel vidisti, foris maneant; noli reversus de via fratribus inferre novitatem, ne mentium parias distractionem. Qui timet Dominum, regulae mandata custodit: et, qui amator est disciplinae, semper maturus incedit. Stultus in via gradiens verba multiplicat, et omnium montium vocabula inquirit. Frater autem humilis cum Deo loquens in abscondito cordis, tacenti est similis, et in sua simplicitate exultans graditur. Quicquid patrum constitutio mandavit, diligentissime considerat; et ubicunque fuerit, omnia studiose conservat. Monachus, qui directus in viam, se mundum, et purum custodivit ab omni macula culpae, laetus ad monasterium revertitur, et quasi maris evaserit periculum, ad portum quietis suspirans festinat. Qui autem perdidit verecundiam, insolens factus est, et quasi iturus ad carcerem, tristis, moerensque regreditur. Amicitiam secularium hominum verus Christi monachus non quaerit, nec amat, sed despicit: qui autem familiaritatem dissimilium multiplicat, paulatim decidit a proposito sanctitatis. Maledictus homo claustralis, qui ponit in hominibus confidentiam suam, et recessit a Domino Deo cor eius. Non quaeras amicitias hominum, sed cura, ut invisibilium consequaris consortium angelorum. Non conveniunt monacho frequentes amicitiae mortalium, per quas, et vigor mentis resolvitur, et vanae occupationes ingeruntur. Nam sicut stillicidium longo tempore cavat lapidem, quamvis durum, et solidum; sic nimia secularium hominum familiaritas paulatim rigorem emollit monasticum. Charitatem habeto ad omnes, familiaritatem vero ad paucos. Qui Deum habet amicum, facile hominum contemnit familiaritatem: et, qui cum angelis loquitur, mortalium colloquiis minime delectatur. Quoties in via signum dominicae passionis, aut crucifixi conspexeris, non praetereas, nisi dicas. Ago tibi gratias, Domine Iesu Christe, pro dolore vulnerum tuorum, pro sanctissimi sanguinis tui effusione, et pro morte tua innocentissima, quam in ara crucis sustinuisti pro nobis: et rogo te per amaram passionem tuam, miserere mei nunc, et in tremenda hora mortis meae. Hanc orationem brevissimam saepius inter eundum replica, et nunquam praetereas imaginem crucifixi, nisi gratias egeris salvatori. Non contendas cum eo, qui tecum in via graditur, ne contra te reversus ad monasterium mali quicquam mentiatur. Qui socium itineris ad impatientiam provocat, quasi qui canem furiosum verbere compellit ad latrandum. Mansuetudine vincitur improbus, et qui humilis est corde, mitigat animo concitatum. In medio secularium hominum non effundas sermonem, ne forte contra te sumant irrisionem. Mesopolium loqui bona concedimus inter iuvenes, qui autem minor est ordine, audiat illum. Arator lassus festinat ad requiem, et monachus integer animo, currens de via ad cel-

Monacho nihil sit neque amicitiae neque commercii cum secularibus.

Actio gratiarum quoties in via occurret signum crucis.

lam suam cum desiderio revertitur. Comprimatur in ore verbum, donec ratio sententiam aequitatis proferat, et sermo, qui potest instruere audientes, non abscondatur. Non credideris carminibus palponum, quoniam cum exbalistraverint innocentem, aures mulcent sermonibus incompositis. Mancipiti similis est monachus, qui contentionibus alitur, et quasi homo spaticus, qui sub nomine religionis iurgia suscitat. Coram eruditis non adiicias loqui, ne forsitan cum non intelligas parabolam, irridearis a circumstantibus. Qui monachum se recognoscit, profundo sermone non utitur: et, qui docet parvulos, enodem facit quaestionem. Cum vadis ad homines proposito tuo dissimiles, non glorieris in aliquo, sed si fueris interrogatus, paucis responde humiliter. Constitutus in itinere semper Deum cogita, et senioris tui reverentiam existima comitantem. Nihil facias omnino, quod illi velis non esse manifestum, quoniam, ut sacer inquit Hierodulus, Christi vices in coenobio agere creditur, et ideo ab omnibus merito honoratur. Sic ergo vive, quasi eum semper habeas ante oculos praesentem, et quod agere, vel dicere, illo inspectante, non praesumeres, neque absente, ullatenus attentes. Stulta enim consolatio est, conscientiam mordente reatu hominis latere peccatum, et iudicium fugere pastoris, qui se ad mortem novit aegrotantem. Monachus, qui facit malum, quod suum cupit latere praelatum, monastici canonis integritatem violavit, et in quintum humilitatis gradum enormiter deliquit. Sic enim praecipit: Quintus humilitatis gradus est, si omnes cogitationes malas cordi suo advenientes, et mala a se in abscondito facta, per humilem confessionem abbati non celaverit suo. Haec Benedicti Patris sunt monita; haec sancta monasticae institutionis documenta, quae si tu monache contempseris, vel neglexeris, immemor salutis propriae convinceris. Certum humilitatis indicium est, si monachus aperire seniori cor suum non recusaverit, nihilque malorum, quae commisit, suum cupiat latere pastorem. Qui confitetur delictum suum cum humilitate, contra adversarium salutis suae confortabitur: et qui abscondit cogitationes, proficiet in malum.

Progressus impietatis. Nulla enim tam parva cogitatio malorum, quae paulatim non crescat neglecta, et nullum tam exile vitium, quod vires non sumat, si fuerit dissimulatum. Statim igitur a principio cogitationes malae sunt repellendae, quia cum prava non subito extinguitur cogitatio, parit delectationem, delectatio vero consensum, consensus autem praecipitat in operationem. Deinceps actio mali saepius iterata generat consuetudinem, consuetudo necessitatem, necessitas autem inducit desperationem, desperatio contemptum, contemptus obstinationem, et illa mortem animae parit aeternam. Dicit nanque scriptura: Impius, cum venerit in profundum malorum, contemnit. (Prov. 18.) Nonne abbas tuus, o monache, pastor, et medicus est animae tuae? Nonne, fratres mei charissimi, ego post

Deum ille sum, qui pascit mortalia corpora vestra necessario alimento? Nonne verbum salutis ministrare vobis ego compellor? Si oves pastorem fugitis, quae sunt pascua spiritus, quae a nobis expectatis? Qui medicum fugit infirmus, propriam salutem despicit, et animam suam voluntarie occidit. Monachus ergo ambulans in via malitiae, et declinans a semitis iustitiae, morti est proximus, et tanto magis in profundum vitiorum labitur, quanto minus iudicium corrigentis reveretur. Ille autem vere est monachus, qui ab omni iniquitate custodit animam suam, et nihil agit paenitus, quod suum vellet ignorare pastorem. Qui occultat viam suam, non est purus: et qui fugit praesentiam iudicis, auget suspicionem. Quasi ovis in deserto ambulans, quae a lupo rapitur, monachus negligens, et impurus, qui se a notitia subtrahit pastoris, et a demonibus devoratur. Ovis morbida currens in interitum, et monachus abscondens omne peccatum, non est salus eorum, nisi revertantur ad medicum. Revertentes de via monachi statim ipso die, iuxta monasticum canonem fratrum omnium provolvantur conspectibus, quatenus communibus orationibus expietur, quicquid in via per negligentiam delinquitur. Multum enim valet ad diluendum peccata communis oratio plurimorum, si fuerit cum devotionis fervore profusa ad Dominum.

Probus monachus nihil celat abbatent suum.

De quotidiana peccatorum expiatione. Homilia XIII.

QUANDIU in hac vita corruptibili sumus constituti, fratres charissimi, quotidie in multis offendimus, et quantumlibet sancte conversari videamur, peccato non caremus. Corpus enim, quod corrumpitur, aggravat animam; et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Dicit nanque scriptura: Non est homo iustus in terra, qui faciat bonum, et non peccet. Divus quoque evangelista Ioannes: Si dixerimus, inquit, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est. Commercio nempe carnis nimium delectata peccat anima, et fortitudo imminuitur desperatione spiritus. Mens enim obiectione sensibilium decipitur, et delinquendi promptitudo longa consuetudine roboratur. Infirmitas carnis, fervorem spiritus debilitat, et sancto mentis proposito voluntatis fragilitas repugnat. Hinc Salomon rex sapientissimus in libro Proverbiorum dicit: Septies in die cadet iustus, et resurget, impii autem corruent in malum. Huius sententiae testimonio admonemur in sanctitatis proposito non tepescere, etiam si nos contingeret septies in die cecidisse. Quoties, Monache, per peccatum a sanctitatis proposito cecideris, toties resurgere ad fervorem pristinum non pigriteris. Humanae fragilitatis est cadere, sed pertinaciae diabolicae deiectum in luto sceleris permanere. Semel peccaverunt daemones, et facti sunt in sua obstinatione indurati et pertinaces, ad poenitentiam

Sap. 9.
Eccles 7.
1. Ioan. 1.
Prov. 24.

deinceps nunquam reversuri. Homines autem quotiescunque ceciderint, semper ad poenitentiam possunt resurgere, et Dei gratiam, quam perdiderant peccando, lachrymis et orationibus impetrare. Cor etenim hominis flexibile in utranque partem mov ri potest: quia nunquam homo in carne tam malus fieri posse credendus est, quin valeat, si velit a malitia sua resipiscere, et, Deo largiente, ad bonitatem mentem suam reformare. Rursus quoque nemo tam bonus in hac vita mortali efficitur, qui non fieri malus possit, si gratia Domini abutatur. Quae cum ita se habeant, fratres mei, hodierna mihi cohortatione fueritis admonendi, quatenus caute ambuletis, ut qui coscientia testante, iam in semitis iustitiae graditur, in ipsa proficiendo quotidie perseveret: et qui reum se coram Domino intelligit, vitam quantocyus emendet. Si te humana fragilitas quotidie impellit, sive, ut proprius dicam, praecipitat, facitque delinquere, incitet etiam te amor Dei, et propriae salutis, quotidie culpam tuam per veram contritionem humiliter expiare. Sic enim septies in die cadit iustus, et resurgit, quoniam et si ex humana fragilitate labitur, semper tamen in sanctitatis perseverans proposito, magis, ac magis animo in Dei amore confortatur. A gravibus nanque peccatis conscientiam suam conservans immunem, quotidianis negligentiis invitus polluitur; et cum se vivere sine delictis non posse conspicit, suam humiliter infirmitatem agnoscens, amplius ingemiscit. Quod si etiam graviore delicto praeoccupatus fuerit, mox ad emendationem per poenitentiam resurgit. Unde considerantes humanae fragilitatis conditionem prisci monasticae disciplinae moderatores, varia expiationis genera instituerunt, quibus et bonae voluntatis monachi quotidie proficiant in melius, et improbi ad observantiam regularis vitae compellantur. In regula nanque sanctus Pater Benedictus sic praecipit dicens: Omni sollicitudine curam gerat abbas circa delinquentes fratres, quia non est opus sanis medicus, sed male habentibus. (Marc. 2.) Quamobrem primi observantiae regularis principes provida consideratione instituerunt, ut quotidie post primas in loco deputato conventus celebretur culparum, in quo praesidente, vel Abbate, vel Priore, omnium actus fratrum aequa discussione proferantur in medium. (Capitulum locus expiatorius.) Locus iste, fratres mei typum gerit purgatorii animarum, quoniam hic non solum peccata expiantur praeterita, sed etiam praemunimur contra futura. In hoc etenim loco, quem vocamus capitularem, quicquid in aperto deliquistis, corrigitur, et per salutarem poenitentiam expiatur. Hic quotidie legem vestram monasticam, ad cuius integritatem vivere promisistis, paraphraste pronunciante cognoscitis; hic verbum salutis exhortatorium diebus singulis auditis; hic martyrum Christi victorias, multimodasque pro fide orthodoxa passiones breviter recitatas auscultatis. Haec est monachorum schola pro consideratione disciplinae regularis necessaria, in qua totum

discitur, quod observandum claustralibus mandatur. Duo sunt, fratres mei dilectissimi, quae a vobis iste locus exigit; alterum, ut in correptione humilem semper teneatis patientiam: alterum vero, ut nostram qualemcunque libenter suscipiatis exhortationem. Ad primum cupientes vos esse paratos sancti legislatores nostri fortia martyrum gesta, quorum imitatores fieri debeatis, legenda praecipiunt: ac deinde, ut sitis dociles animo, passum ex regula unum subiungere mandaverunt. Itaque', ut sitis imitatione sanctorum martyrum fortes, et patientes ad increpationes necessarias, series passionis eorum in auribus vestris hic legitur: et quatenus ad salutarem doctrinam praeparetis animos, lectio vobis de regula, quam profitemini, una recitatur. Sancti martyres Christi, exemplo vos suo cohortantur ad patientiam, et ut sitis etiam ad iniurias parati, divus vos admonet Benedictus per doctrinam. Nemo igitur vestrum, amantissimi fratres, in hoc loco poenitentiam recuset pro suis negligentiis quotidie humiliter suscipere, nemo dedignetur. Hic locus est publicum expiandi peccatum, in quo sic iudicii temperatur severitas, ut pietas discretionis non violetur. Medicus enim esse cupio animarum vestrarum, non peremptor: idcirco ad iudicii nostri examen securi accedite, et vosmetipsos de commissis in aperto negligentiis humiliter proclamate. Nolo vos gravare supra regulam, ut secretissima conscientiae delicta de confessione sacramentali ad publicum transferam examen culparum, quod novimus fecisse quosdam in grave animarum detrimentum suorum subditorum. Sic enim dicit legifer noster Benedictus in regula: Si vero animae peccati causa fuerit latens, tantum abbati, aut spiritualibus senioribus patefaciat, qui sciant curare sua, et aliena non detegere vulnera, seu publicare. Duo sunt in monasterio loca expiationis peccati, alter eorum, quae sunt manifesta: et alter eorum, quae sunt occulta. Manifesta enim peccata in proclamatione culparum quotidiana publice coram omnibus expianda sunt: occulta vero, et quorum manifestatio scandalizaret infirmos, ad confessionem sunt remittenda. Nam, cuius peccatum est manifestum, oportet, ut publice quoque puniatur: et, qui deliquit in occulto, etiam in secreto emendetur. Sunt quidam claustralium rectores, qui latentia subditorum peccata ad publicum examen referre non verentur, qui iudicio quidem meo non satis prudenter iura praelationis exequuntur suae, dum subditis viam praecludunt salutis, et confessionem liberrimam constringunt sub vinculo malae voluntatis: quod quam sit periculosum, nemo, vel mediocriter sapiens, qui non intelligat. Hanc enim pastoris temeritatem sanctus institutor monachorum ita redarguit dicens: Magnopere sollicitudinem gerat abbas, et omni sagacitate, et industria curet, ne aliquam de ovibus sibi creditis perdat. Noverit se infirmarum curam suscepisse animarum, non super sanas tyrannide. Ordinavimus vobis ex

Duo in capitulo necessaria fratribus.

Peccata pubblica abbati, occulta confessario aperiantur.

senioribus quatuor spirituales confessores, ut si quis vestrum aliqua fuerit occulta tentatione praeoccupatus, et nostram habuerit inexpertam iuventutem suspectam, ad illos pro consolatione sui securum possit habere recursum. Quamvis neminem in tota congregatione hactenus invenerimus ista, quem nobis fidem tam in confessione, quam extra detraxisse notaverimus. Omnes enim cognoscitis, et aperte videtis, quod nihil in vobis amplius quaero, nihil plus desidero, quam vestram salutem, et spiritualis profectus quotidianum incrementum. Vos enim corona mea, vos honor meus, vos gaudium meum: quia, tunc me foelicem existimo, cum vos in Dei profecisse amore cognosco. Magnam proficiendi opportunitatem consecuti estis fratres charissimi, quoniam, et locus, in quo militamus Domino, ab omni strepitu remotus est et quotidiana vos admonitione ad meliora promovere non cessamus. Quoties vero quispiam vestrum in aliquod peccatum per humanam fragilitatem ceciderit, iacere in deiectione animi diutius non permittitur, ubi alter ab altero in vera caritate fraterna pro suis negligentiis quotidie proclamatur. Haec est officina salutis, in qua mens pabulo coelestis doctrinae pascitur, et anima satisfactione publica quotidie a delictorum maculis emundatur. Hic locus est purgatorii terrestris, in quo monachus pro suis negligentiis discrete corripitur, et per humilem patientiam pro Christi amore quotidie longo martyrio creatori suo immolatur. Nostrum est fratres, in hoc consistorio culparum proclamatos discrete corripere: vestrum est omnia patientissime sufferre. Oportet enim, ut pro nostris satisfaciamus peccatis: quod, si facere in hac vita neglexerimus, in futura compulsi necessario faciemus. Sunt inter vos nonnulli correctiones graviter ferentes, quibus denuntiamus quod saepe diximus; quoniam necesse est ut in futuro gravissima sustineant, qui parva hic sustinere, ac levia recusant. Ego autem considerans eorundem infirmitatem et ignorantiam, penes meipsum graviter crucior, quia mentes eorum saucias video, et tamen adhibere necessaria medicamina pertimesco. Nam, si convenientia morbis applicavero remedia, vereor, ne pusillanimes effecti in desperationem incidant, vel certe in reprobum sensum dati paenitus a sancto proposito recedant. Quanta igitur possum discretione utor, sicut vos omnes mihi testimonium perhibebitis, malens infirmos per patientiam cum charitate mittere ad purgatorium, quam ex iusta severitate desperatos descendere ad infernum. Quis enim in hac mortalitate satisfacere pro peccatis unquam potuit, qui bonam poenitentiae non adhibuit voluntatem? Sola nanque voluntas bona poenitentium opera commendat. Cum autem plures puniantur inviti, adhuc sunt remoti a perfecta satisfactione: Credite mihi fratres mei dilectissimi, quoniam patiendo magis, quam agendo commendatur satisfactio pro peccatis. Nam, et ipse Dominus, ac salvator omnium nostrum Iesus Christus patiendo

Praelatus, circumspectissimus sit.

In patientia magis quam in actione consistit poenitentia.

totius mundi peccatum in ara crucis expiavit. Utinam sciretis quam sit efficax animae peccatis sauciatae medicina, proclamationes, et correptiones cum humili patientia suscipere, et etiam in augmentum perfectae satisfactionis iniurias, et contumelias aequanimiter tolerare? Certus sum, quod omnia satisfactionis genera procul excedit humilis in adversitate patientia: et quanto mens ad tolerandas pro Christi amore contumelias, et iniurias promptior fuerit, tanto facilius, et citius omnium peccatorum suorum veniam, et pleniorem indulgentiam a Domino consequetur. Locus enim iste, in quo nunc loquimur, purgationis, et expiationis ergasterium est, in quo zelus disciplinae regularis principatum obtinet, discretio examini praesidet, charitas omnia dirigit, et complet. Unde in hoc ipso loco patientia vobis multum est necessaria, sine cuius praesentia nulla erit satisfactio consummata. Qui salutis suae studiosus amator est monachus, hunc locum ut officinam expiationis diligit, et nunquam seipso non melior factus inde procedit. Locus enim iste daemonibus metuendus est, atque terribilis, sanctis autem Dei angelis charus, et multum venerandus, in quo humilium monachorum culpa diluitur, et quicquid in aperto delinquitur, etiam publice coram omnibus expiatur. Si quid vero latentis culpae a quoquam vestrum commissum fuerit, occulta similiter confessio poenitentis expurgabit. Utrobique pura confessio cum humilitate requiritur, et tam hic, quam illic patientia vobis necessaria iudicatur. Quisquis igitur monachus cupis esse bonus, in omni patientia praepara animam tuam, ut tam in adversis, quam in prosperis constantissimam teneas mentis tranquillitatem. Cum pro negligentiis tuis ab aliquo confratre proclamatus fueris, patienter feras cum omni humilitate, fideliter inducens ad memoriam, quam innocenter Dei pro te filius fuerit accusatus. Nam si passus est ille contumelias iustus, et innocens, qui peccatum non fecit, quare tu non feras patienter increpationes a seniore, qui in multis quotidie offendis? Innumeras ille pro salute tua patientissime sustinuit iniurias, et tu pro tuis peccatis cur non sufferas humiliter, patienterque, breves et pauculas admonitiones? Nam si iuste proclamaris in iudicio culparum, necessario es patiens, quoniam, quod sustines, ipse meruisti, et imputabitur tibi humilis increpationum tolerantia in satisfactionem peccatorum. Quod si non meruisti proclamationem in iudicio, sustineas tamen pro Christi amore patienter: nam non solum reputabitur tibi ad satisfactionem praecedentium peccatorum, sed multo amplius ad iustificationem. Sive ergo iuste proclamatur monachus, sive iniuste, causam non habet iustae defensionis, quoniam si deliquit, merito suo patitur: si vero est innocens, magis ad patientiam obligatur. Nemo enim nisi patiens, et humilis Christum poterit imitari: sed cum monachus Christi maxime teneatur esse discipulus, et imitator, maxime illum convenit esse pa-

Multum nobis prodest, si Christum amamus, sive iuste sive iniuste deferri.

tientem. Sine ferro, et igne martyr esse potest monachus, si veram ubique patientiam in animo pro Dei amore custodierit. Verus etenim monachus nec laudibus extollitur, nec vituperio contristatur, ad iniurias patientem se exhibet, ad contumelias, et opprobria laetus humiliter tacet. Nemo fortior patiente, qui novit semetipsum vincere, et quaelibet contraria pro Dei amore tranquilla mente humiliter tolerare. Omnis autem impatiens, superbus, et arrogans est, quoniam praeceptorem humilitatis Iesum non sequitur, et idcirco ad iustas increpationes, quas meruit, indignatur. Quemadmodum fornax probat aurum, ita contumeliae, et iniuriae probant monachum, si veraciter diligat Christum. Humilitas, et patientia in adversis vera sunt insignia monachorum: quorum ornatu quicunque non induitur, frustra de nomine gloriatur. Qui humilis non est, monachus veraciter esse non potest: et qui patientiam non custodit in adversis, verus Christi non potest
Prov. 16. esse discipulus. Hinc Salomon rex in libro Proverbiorum dixit: Melior est patiens viro forti, et qui dominatur animo suo, expugnatore urbium. Doctrina enim viri per patientiam dignoscitur, et gloria eius est iniqua
Eccles. 27. praetergredi. Vasa figuli probat fornax, et homines iustos tentatio tribulationis. Ad omnes iniurias patiens est monachus, qui Christum in veritate sequitur: et qui Dominicae passionis meditator est non obli-
2. Tim. 3. viosus, in contumeliis exultat animo, et laetatur. Omnes enim, ut sacer Christophilus inquit, qui pie volunt vivere in Christo Iesu, persecutionem patientur: et quicquid eis acciderit mali, summa constantia pervincunt. Et quamvis patientia monacho in omni loco, et tempore sit necessaria, in quotidiano tamen examine culparum praecipua est intententione diligentius custodienda, ubi de correctione morum agitur, et quicquid fuerit contra normam monasticae puritatis commissum, in unoquoque per seniorem emendatur. Prius, ergo, quam hunc locum ingrediamur, mane cogitanda sunt omnia, et animus adversus ea, quae possunt evenire, firmandus est, ut, si durior forsitan increpatio evenerit, mentem a statu tranquillitatis non subvertat. Nam, et si nulli vestrum contumeliam inferre, sive iniuriam facere statuerimus unquam, fieri posse non negamus, ut ultra demeritum se correptum existimet, quisquis paternam in nobis correptionem verbis potius, quam animo pensat. Vestram salutem, sicut Deus novit, in omnibus, et nihil aliud quaerimus: amputare vitia radicitus iuxta religionis nostra instituta, non laedere quenquam sincere cogitamus. Non possumus omnibus complacere in omnibus, sed illis displicere maxime compellimur, qui peccantes in canonem, quotidie impunitatem sibi scelerum pollicentur: de
Prov. 15. quibus rex Salomon dixit: Doctrina mala deserentium viam vitae, et qui odit increpationes, morietur. Non amat pestilens eum, qui se corripit, nec ad sapientes graditur. Qui male operatur, ex proposito fugit

lucem, et odit correptionem, quia stultus est: qui autem sensatus est animo, gratias aget suo correctori. Propterea in hac parte non vereor odia murmurantium subditorum, sciens me curam infirmarum suscepisse ovium, quibus, et volentibus et nolentibus, salutis teneor adhibere remedia. Si fieri posset, fratres, optarem summopere neminem vestrum, in aliquo vel tenuiter perturbare, sed in medio vestri cum summa tranquillitate conversari, et Domino Deo nostro in pace mentis, et corporis hilariter deservire. Sed quia non omnes, quae Dei sunt, in veritate quaeritis, oportet me corripere, et aliquando turbare inquietos, ne impunitas parvorum scelerum audaciam praebeat graviorum. Scio enim, quam patiar necessitatem periculi curae pastoralis, et ideo silere nec possum, nec debeo vobis peccantibus, ne ab aliquibus iudicer consentiens. Libenter suffero, si me propterea contingat odio haberi: quod cum fieri sine gravissimo animarum vestrarum periculo nequeat, rogamus vos per Dominum nostrum Iesum Christum pro nobis crucifixum, ut paternas, et necessarias increpationes nostras pro Dei amore in remissionem peccatorum vestrorum omni tempore patienter, et cum vera humilitate sustineatis. Cogitet unusquisque apud se nullum esse diem, in quo omnia bene faciat, et non offendat in aliquo; sciatque se mercedem suorum operum in brevi recepturum, pro bonis bona, et pro malis similiter mala. Studeat ergo, quantumcunque potest, in hac vita pro delictis satisfacere, et omnes iniquitates suas quotidiana castigatione corporis humiliter expiare. Scitote fratres mei, quia non est aliquod peccatum tam parvum, quod Omnipotentis Dei iustitia dimittat impunitum. Propterea cum nemo sit nostrum, qui non offenderit in multis, armate vos precor patientia, et humilitate, ut quoties pro peccatis correpti fueritis, cum omni mansuetudine sustineatis. Nam in hoc tempore libertatis arbitrii cum parva expiatione satis potestis facere pro debitis multis, quando post mortem in purgatorio anima etiam pro parvis diu, et gravissime cruciabitur. Enimvero multum valet satisfactio voluntaria: quae autem fit ex necessitate, minus promeretur ad gratiam: Omnino, fratres, convenit, et oportet animam purgari a delicto, si debeat in caelis regnare, et gaudere cum Christo. Anima vero, quae purgationem delictorum in praesenti vita neglexerit, gravius in futuro punietur. Nemo vestrum dicat, fratres mei charissimi, quod plures imperiti homines dicere consueverunt. Sufficit mihi, si anima mea purgatorii poenas consecuta fuerit: Credite mihi fratres, quicunque hoc verbum ex animo dixerit, quid futurum sit purgatorium, non perpendit. Nescit enim, quid petat, qui purgatorium desiderat. Quemadmodum stultus est, qui cum posset solvere debitum liber, contemnit, et libens vadit ad carcerem; ita stultissimus omnium hominum est merito iudicandus, qui satisfacere in hac vita, cum possit Deo pro peccatis, differt

Non potest abbas multorum fratrum [culpas corrigere] quin molestus sit nonnullis.

Purgatorium desiderare an liceat.

ad futuram. Huius vitae fructuosa est poenitentia, et voluntaria satisfactio, multum quoque meritoria: post mortem vero non erit locus poenitendi, sed unusquisque tunc recipiet, prout gessit in corpore suo, sive bonum, sive malum. Haec fratres cogitate, dum sani vivitis, ne mortis imperio praeoccupati sero tandem doleatis. Dubium non expectet crastinum salus hodierna, et, qui debitum potest cum gratia in libertate solvere, non se patiatur ad carcerem trahi cum tortura. Quantum quisque potest in omni vita sua, tantum curet satisfacere pro peccatis, quoniam securus ad Dominum spiritus revertitur, qui adhuc in corpore existens per ignem Divini amoris quotidie purgatur. Habetis hic locum, in quo publicorum reatuum quotidiana expiatio agitur; si veram et humilem tenueritis in animo patientiam, certam procul dubio consequemini omnium remissionem. Pro secretis vero, et occultis quid agere debeatis, non solum regula vos admonet, sed etiam quotidiana confessio sacramentalis ad omnia informat. Ad altare nanque Dei filium quotidie singuli devote immolare consuevimus, ad quod sacrosanctum mysterium nemo nostrum accedit, nisi prius ex more confessus, quoniam summa puritas requiritur, ubi salus per missam totius mundi renovatur. Quis inter haec nostrum, fratres amantissimi, quotidie in Dei amore non proficiat, nisi omnem proficiendi appetitum turpiter, ac paenitus deponat? Audeo namque dicere, quia Monachus, qui in hac sancta congregatione non proficit, salutis propriae paenitus convincitur oblitus. Credite mihi fratres, neminem Deus salvabit invitum : si vos profectum neglexeritis proprium, non illi, sed vobis imputabitur. Deus enim lumen est intellectuale, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, sicut altivolans inquit Ioannes: qui autem lumen non recipiunt, in tenebris necessario permanserunt. Qui mentem suam avertit a fide, quae est in filio Dei, manet in tenebris: et, qui non facit opera lucis, nihil fides ei proderit ad salutem. Extra fidem Domini nostri Iesu Christi non est salus: et qui aliter sentit, non est Christianus. Non te seducat o homo pietatis stultae consideratio, ut credas aliquem extra fidem Christi in qualibet religione salvandum, quantumlibet vivat innocenter, vel ad legem naturae: quoniam sicut extra Noe arcam non fuit hominibus vita, sic extra fidem Christianam non est alicui salus ad vitam aeternam. Christus enim Dei filius unicus, et solus salvator est mundi, in quem quicumque non crediderit, ira Dei manet super illum, et cum diabolo condemnabitur. Vos autem, fratres mei, qui iam in Dominum nostrum Iesum Christum creditis, ita precor, deinceps vivite, ut nomine, et opere Christiani, ad eius consortium pervenire valeatis, qui vivit, et regnat cum Deo Patre in unitate spiritus santi, Deus, per omnia saecula saeculorum.

1. Cor. 5.

Ioan. 1.

Extra fidem Christi non est salus.

De vera poenitentia monachorum. Homilia XIIII.

QUAMVIS tota conversatio nostra, fratres mei charissimi, recte poenitentia nominari possit, quippe qui et nobis mortui, et mundo iam sepulti videmur; quia tamen carne mortali sumus circumdati, et peregrinamur in medio nationis peccatricis, fieri non potest, quin, fragilitatis propriae impulsu, quotidie in aliquo delinquamus, pro cuius expiatione non solum generaliter, sed etiam specialiter fuerit poenitendo satisfaciendum: Est enim poenitentia cunctis mortalibus necessaria, qua et commissa mala deplangant cum emendationis proposito, et deinceps, quantum fieri potest, vivere statuant sine peccato. Monachorum est proprium, sine intermissione poenitentiam agere, et tam pro suis, quam pro alienis peccatis iugiter orare. Non enim docentis officium habet monachus, ut sacer Hieronymus inquit, sed plangentis, qui vel se lugeat infirmus, vel mundum perfectus, et Domini pavidus praestoletur adventum. Si perfectus es monachus, poenitentiam agito pro peccatis alienis: si vero infirmus, oportet ut amplius poeniteas pro propriis. Semper itaque poenitendum est monacho, qui non solum pro suis, sed etiam pro delictis aliorum intercessor ad Deum constituitur. Sed quis in vobis est fratres, qui proprio non gravetur delicto? Quis inquam, est vestrum, qui non indigeat poenitentia? Video vos in multis quotidie offendere, et doleo: cerno, quam praeteritorum negligatis poenitentiam, et contremisco. Nunquid non agnoscitis vos esse mortales? Et quare vocabulo monachi non satisfacitis, ut poenitentiam in tempore necessariam agatis? Mementote quaeso comminantis scripturae dicentis. Ne tardes converti ad Dominum, et ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius, et in tempore vindictae disperdet te. Non enim praeteribitis mortem, quae vobis, o senes, in ianua est, et iunioribus latet in insidiis: sed, quando minus cogitatis, de corpore compulsus exiet spiritus. Unde si vos esse peccatores recognoscitis, si venire ad Dei misericordiam desideratis, amodo iam poenitentiam, precor, assumite, et mores vestros in omnibus secundum regulae puritatem emendate. Satis sit hactenus veram neglexisse poenitentiam, et nimis tepidam tanto continuasse tempore conversationem. Deus etenim, qui dissimulat peccata hominum propter poenitentiam, differentibus poenitere non promisit vitae prolongationem. Considerate longanimitatem Dei, qui vos peccantes quotidie tam diu misericorditer distulit, et agite poenitentiam, quatenus optatam inveniatis remissionem. Dicit enim Dominus per Prophetam: Nolo mortem impii, sed ut convertatur a via sua mala, et vivat. In Sancto quoque Evangelio dicit. Poenitentiam agite, appropinquavit enim Regnum Coelorum. Magnum est bonum poeni-

Sap. 11. Ezech. 18. Matt. 3.

tentia mortalibus, quae sordidas purgat animas, et mentes ab interitu revocat destinato. Hinc Divus dicit Augustinus; Poenitentia languores sanat, leprosos curat, et mortuos suscitat, sanctitatem auget, gratiam conservat. Poenitentia claudis gressum, coecis visum, aridis copiam, debilibus restituit firmitatem, vitia fugat, virtutes exornat, mentem munit, et corroborat. Illa autem vera est poenitentia, fratres, quam necessariae partes, ut totum, veracitater commendant; ubi contritio mentem penetrat, ubi latens peccatum humilis, et pura confessio referat, ubi pro viribus satisfacit obedientia, ubi sic poenitens dolet de praeteritis, ut veraciter omni tempore caveat a futuris. Vera poenitentia est, quam Dei amor gemitibus exornat, et lachrymis: ubi plus dolet peccator de offensa Dei, quam timeat de cruciatu inferni. Et quis nostrum non doleat, fratres amantissimi, quis non ingemiscat monachorum, in legem se deliquisse altissimi, a quo habemus non solum vivere, sed etiam expectamus promissionem foelicitatis aeternae? Vae nobis, fratres, si veram agere poenitentiam in hac vita neglexerimus, quam ut semper ageremus, monachi facti sumus. Nostra enim conversatio in solo crucifixo Iesu Christo debet esse occupata, et a mundi solatiis paenitus aliena. Non decent te mundi solatia o monache, non voluptates, non deliciae, non risus, non cachinni, non aliqua consolatio carnis, sed moeror, et amaritudo cum lachrymis: quibus si non indulseris continue, monachi vocabulum amisisti. Non licet tibi gaudere cum saeculo, qui mortuus es mundo: nec debes aliqua praesentis vitae solatia quaerere, qui Domino promisisti secundum regulam monasticam in solitudine servire. Tuum est, monache, universa huius mundi gaudia pro Dei amore semper, et ubique contemnere, et nulla adversa, vel dura subire pro honore salvatoris tui recusare. Sic enim te canon monet, sic institutio monastica iubet, sic ratio salutis necessaria suadet. Omni vilitate, et extremitate iuberis esse contentus, et semper ad omnia pavidus. Sed video plerosque vestrum regulam salutis pervertere, et aliter, quam oportet in coenobio conversari. Delicias monachi nunc quaerere in coenobiis non metuunt, qui ad conversionem pauperes, et mendici de saeculo venerunt. Nam quae foris habere non poterant, iam si defuerint in monasterio, quasi contumeliam passi gravissimam, contra humilitatem rebelles sunt. Vae monachis, quos non Dei amor, sed inopia fecit claustrales, quorum Deus venter est, et nihil minus quam paupertatem cogitant. Non est vestrum, o monachi, delicias in monasterio deinceps quaerere, quas regula praecipit omnino abnegare. Vobis convenit omnes voluptates praesentis vitae spernere, et praeter Deum nihil in hoc mundo paenitus amare. Tota enim conversatio vestra divinis semper debet esse mancipata obsequiis, qui vivere spiritu, et non secundum carnem promisistis. Nunquam sine poenitentia vivit, qui verus

Poenitentia vera, quae.

In monachos voluptuarios.

est monachus; sed quotidie corpus suum per abstinentiam macerat, quisquis ad aeternae foelicitatis epulas veraciter anhelat. Non enim fieri potest, ut praesentis vitae deliciis utatur monachus, et aeternis, sed necesse est, si ad illas anhelat, istas contemnat. Christi nanque salvatoris esse discipulus iubetur monachus, qui canonem profitetur coenobiticum: cui si placere in veritate desiderat, necesse est, ut eius imitator fiat. Sic enim in sancto Evangelio dicit: Qui vult meus esse discipulus, me sequatur. Quid vero sit, me sequatur, sanctus Ioannes Apostolus in epistola quadam edocet dicens: Qui dicit se in Christo manere, debet sicut ille ambulavit, et ipse ambulare. Et ipse Dominus iterum in Evangelio dicit: Qui vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me. Qui amat patrem, aut matrem plus quam me, non est me dignus. Et: qui amat filium, aut filiam super me, non est me dignus. Et: qui non accipit crucem suam, et sequitur me, non est me dignus. Non est obscure locutus magister tuus, o monache, neque sententiam aenigmatibus involvit, sed enodem protulit sermonem, quo nullam praetendere queas excusationem. Ipse nanque Christus est exemplar, et norma conversationis bonae, et perfectae omni Christiano, et praecipue monacho, quem homo claustralis, qui pro viribus in toto corde non sequitur, de fidei professione frustra gloriatur. Nam sicut a Christo dicitur Christianus, ita nominatur ab imitatione magistri discipulus. Moribus igitur imitare magistrum, ut verum te Christi probes discipulum. Dominus enim Iesus Christus, cuius te profiteris discipulum o monache, cum esset dives, pro nobis pauper factus est: tu autem cum sis vilis, et inops in schola paupertatis omnium rerum abundantiam quaeris: et, quem praeceptor iubet omnia pro sui amore contemnere, rursus omnia cupis in monasterio possidere. Dominus, et magister tuus Patri usque ad mortem crucis obediens pro nobis extitit; tu vero, superbia et impatientia plenus, obedire maioribus pro eius amore, aut renuis, aut invitus, et cum indignatione obedis. Ille propter salutem tuam non solum verba, et opprobria improborum hominum patientissime in omni vita sua sustinuit, sed etiam verbera, plagasque lividas, et horrenda vulnera tui amore toleravit. Mortem quoque subire turpissimam non renuit, ut animam tuam ab errore mortis ad vitam lucis aeternae revocaret. A die nativitatis suae in mundo pauper vixit, et humilis, multisque tribulationibus saturatus, et opprobriis, ut te perditissimum hominem ad Dei cognitionem, et amorem doctrina, et beneficiis repararet. Quid enim essemus, si Dei filius non apparuisset homo, nisi perditissimi? et quid sumus, si non imitemur magistrum pro viribus, nisi ingrati? Vae nobis ingratis mortalibus, qui Dominum, et salvatorem nostrum humillimum sequi contemnimus. Intueamur conversationem nostram, fratres, et comparemus discipulos ad

Matt. 10.

1. Ioan. 2.

Luc. 9.

Quam dissideat multorum vita, etiam monachorum a Christo.

2. Cor. 8.

Philip. 2.

magistrum, cuius nomen invocatum est super nos, et, quam longe recesserimus a semitis benignissimi praeceptoris nostri, manifeste intelligemus. Sed revertamur ad eum in toto corde, precor, et agamus, Poenitentiam, quia procul a via salutis recessimus, carni potius, quam spiritui servientes. Nemo semetipsum spei vanitate decipiat, nullus ultimam huius vitae horam, quando iam nequeat peccare, pro poenitentia expectet, quia nec vitae quantitas habet certitudinem, nec dilatio poenitendi securitatem. Qui sanus non poenitet, stultus est: et qui non emendat vitia, cum potest, iusto Dei iudicio dilatam amittit potestatem. Tunc enim fructuosa est poenitentia, cum arbitrii libertate fuerit voluntaria: sed mortis iam instante periculo videtur potius esse necessaria, quam propria poenitentis electione assumpta. Nemo dicat in corde suo, fratres mei, nemo cogitet durum esse poenitendi laborem, et idcirco usque in ultimam huius vitae particulam differendum. Nimis est periculosa ista cogitatio, quoniam vitae certum terminum, quem unicuique divina providentia statuit, sicuti latere omnes voluit, ita nulli poenitentiam differenti ex intentione prolongabit. Si volumus esse conscientia tuti, atque securi, agamus poenitentiam, dum sani sumus, dum peccare possumus, dum adhuc nulla mortis necessitate instantis urgemur. Valde nanque dubia res est poenitentiam agere, cum iam necessitas compellit, et mortis te instantia facit non amplius posse peccare, quando videlicet non tu peccata, sed illa impotentem te sui dimiserunt. O quam multi spe vitae longioris decepti ad barathrum damnationis aeternae descendunt, qui poenitentiam agere sani contempserunt. Quanto enim diutius poenitentiam distuleris, tanto semper ad poenitentiam minus dispositus invenieris. Sumit nanque malitia cum tempore vires, et nullum est peccatum tam parvum, quod non crescat neglectum. Poenitentiam igitur amplectere, dum sanus es, nec differas de die in diem, quoniam quid hodie possis, intelligis: quid autem futurum sit crastino, ignoras. Affert enim sua quaeque nova incommoda dies, et qui hodie ad poenitentiam non est dispositus, cras forsitan minus aptus erit. Nemo autem dicat vestrum, quid peccavi, ut mihi necessaria videatur poenitentia, cum vita mea tota nihil sit aliud, quam dura quaedam, et prolixa poenitendi necessitas? Audistis, scriptura testante, quoniam non est homo super terram, qui benefaciat, et non peccet, cum nemo sit mundus coram Deo. Nam, et si non committatis grandia humanae impietatis scelera, ut sunt homicidium, furtum, adulterium, fornicationes, et his similia, quia tamen in ea estis vocatione constituti, in qua viribus totis ad statum perfectionis omnem debetis elevare conatum, peccata, quae mortalibus in mundo viventibus parva sunt, vobis certe graviora imputantur. Cavenda sunt enim claustralibus, quantum fieri potest, omnia peccata, non solum, quae salutem impediunt, sed etiam, quae commaculant indictam

Eccles. 7.

Nemo se dicat non egere poenitentia.

perfectionem. Et quis vestrum tanta puritate vivit, quantum perfectio monastica requirit? Grande peccatum est monacho, si a perfectione conatum suum deposuerit, si negligenter in monasterio vixerit, si vel unum canonis, et Evangelii mandatum transgressus fuerit. Et quis in vobis est, fratres, qui Dominum Deum tanta sinceritate, tanta charitate, tantoque diligat fervore amoris, sicut homo factorem, et redemptorem suum tenetur diligere? Aut quem dabitis mihi ex omnibus vobis, qui non excedat aliquando vel in cibo sumendo, vel in potu plus, quam integritati congruit monachorum? Quis vestrum non offendit in verbo? aut quis non vexatur aliquando cogitationibus malis? Quem in vobis non percussit acidia? et quem tristis non turbavit pigritia? Quis est ille, quem in hac parva congregatione vestrum non tangat elatio, et quem non facit impatientia frequentius murmurantem? Consideret unusquisque vestrum semitas conversationis suae, et inveniet se in multis quolibet etiam momento delinquere. Quid enim si nihil mali commiserit monachus? Quid si mundum se custodierit ab hoc saeculo nequam? Perfectus esse non poterit, nisi, et a malo declinaverit, et bonum fecerit, quod eius perfectio requirit. Alterum enim sine altero non sufficit, sed ex utroque perfectio in homine consurgit. Summo igitur studio nobis semper invigilandum est fratres, ut satisfaciamus institutioni sanctorum patrum, secundum quam vivere nos professione publica solemniter obligavimus, quatenus ad perfectionem nobis propositam conatum nostrum sine intermissione dirigamus. Non retrahat nos a sancto conatu propriae infirmitatis nostrae consideratio, quia non minus adiuvamur gratia creatoris, quam nostro curramus desiderio. Sicuti quotidie in multis quidem negligentius conversando qualibet occasione delinquimus, ita singulis quoque momentis a torpore mentis resurgentes, sanctum conatum in bono proposito renovemus. Coniungamus sanctis orationibus lachrymas, et Dei semper auxilium devotis supplicationibus invocemus. Charitatem in omnibus custodiamus inviolabilem, quoniam ipsa est, quae multitudinem operit peccatorum. Singulis diebus bonus Christi miles, qui Domino suo cupit esse fidelis, conscientiam suam ad minus semel discutiendo examinet, et quantum in sancto profecerit desiderio, vel defecerit eo die, diligentius penset. Quoties vero deprehenderit se deliquisse in aliquo, confestim agat poenitentiam, et cum lachrymis a Domino postulet miserationem. Non dubium expectet crastinum salus hodierna, et qui statim potest invenire veniam, nullatenus interponat dilationem. Corde mox doleat se peccasse contra Dominum, sanctum quoque novo fervore innovet propositum, illumque diem se perdidisse paenitus existimet, in quo se melior proficiendo non evaserit. Semper in ore Monachi versetur oratio, in corde sit iugis compunctio, ab oculis lachrymae devotionis continue defluant, et interni amoris

Monachus quotidie se melior fiat.

exercitia nunquam ab eius memoria recedant. Crebro sit in mente hominis claustralis Dominicae Passionis amarissimae recordatio, et omnes preces, quas facit ad patrem, in virtute sanguinis, et vulnerum Domini nostri Iesu Christi porrigamus. Semper in ore sint verba compunctae mentis indicium prae se ferentia, et vel oratio porrigatur ad Deum, vel sermonum eius meditatio revolvatur. Declinet a malo devotus Monachus, et faciat bonum, quod potest, cum hilaritate et discretione spiritus Dei, quoniam, sicut est dictum, ad poenitentiam agendam non sufficit mores commutare in melius, et a malefactis recedere, nisi etiam bonis operibus conscientiam suam studeat exornare. Ad veram igitur poenitentiam quatuor, ut scitis fratres mei, requiruntur. Primum est contritio vera pro peccatis, quae est dolor cordis voluntarie assumptus in eorum detestationem malorum, quae commisit. De qua scriptura dicit: Cor contritum, et humiliatum Deus non despicies. Et iterum: Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent. Comes enim poenitentiae dolor est contritionis, qui quanto maior fuerit, tanto poenitentia fructuosior erit. Contritio nanque vera est, quam et dolor mentis commendat, et lachrymarum mundatio continua testatur. Magna est utilitas lachrymarum, quia nullum est tam grave peccatum, quod contritio lachrymis non deleat comitata. Hinc Sanctus Doctor Augustinus dicit: O humilis lachryma quam potens es, et virtuosa, quia tuum est regnum, tua est potentia. Aspectum iudicis non vereris: inimicis accusantibus silentium imponis: sola intras ad regem, sed sola non recedis: vincis invincibilem, et ligas omnipotentem. Idem quoque ait: Quanto est quilibet sanctior, et desiderii sancti plenior, tanto est, in orando, fletus uberior. Vera compunctio dolorem habet, dolor autem lachrymis ostenditur, et his poenitentia quasi quibusdam ornamentis decoratur. Vera compunctio facit animum horrescere peccatum, quae cum ceperit a timore, suis aucta incrementis paulatim consurgit in amorem, cuius magna est virtus, et vere admiranda potestas, ut cui mox cedit omnis peccatorum enormitas. Quemcunque enim vera cordis compunctio supplicare fecerit, mox hunc misericors Dominus exaudit. O felices lachrymae, o salutaris afflictio, et vere dulcis amaritudo, quam diabolus metuit, per quam anima compuncta ad Dei misericordiam consurgit. Nam, ut sanctus inquit Papa Gregorius, quo uberius culpa defletur, eo altior cognitio veritatis attingitur, quia ad videndum internum lumen polluta dudum conscientia lachrymis baptizata renovatur. Secundum, quod ad poenitentiae veritatem pertinet, est firmum emendationis propositum, quoniam quisquis verbum confessionis in ore habet, et in corde non habet emendationis propositum, aut dolosus est, aut vanus. Qui vero in corde, et non in ore, aut superbus est, aut timidus, et nequaquam ad veram poenitentiam idoneus. Dicit enim scriptura: Corde

Poenitentiae verae quatuor necessaria.

Psal. 50.

Psal. 125.

Contritio quid, et quae germana.

Institutum rectioris vitae.

Rom. 10.

creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Quae Christophili sententia, et si de fide Domini nostri Iesu Christi principaliter intelligenda sit, recte nihilominus ad veram poenitentiam videtur applicanda. Nam, sine confessione oris, non sufficit ad poenitentiam sola contritio cordis, ex eo maxime tempore, quo statutum ecclesiae confessionem decrevit necessariam ad salutem. Tertium igitur oris confessio est ad veritatem poenitentiae necessarium, sine qua nec contritio sufficit, nec emendationis futurae propositum. Qualis vero debeat esse haec salutaris confessio, neminem vestrum latere scio. Dico tamen, quia fortassis non erit inutile, quoniam oportet confessionem esse propriam, integram, liberam, humilem, spontaneam, et verecundam. Dicit enim praesul sanctus Ambrosius, quoniam plurimum suffragatur Deo ad remittendum peccata hominibus verecunda confessio, et poenam, quam evitare defensione non possumus, pudore humili relevamus. Magna res est confessio debita peccatorum, quoniam et sauciam delictis animam confitentis mox ad sanitatem reformat spiritualem, mentem quoque humiliatam iustificat, et veniam peccatis donat. Omnis enim spes nostra post lapsum peccati consistit in humilitate confessionis, quoniam culpa non dimittitur, nisi Deo scienti omnia per sacerdotem in confessione reveletur. In confessione namque locus est misericordiae, sicut Salamon dicit in libro Proverbiorum: Qui abscondit scelera sua, non dirigetur: qui autem confessus fuerit, et reliquerit ea, misericordiam consequetur. In psalmo quoque scriptum est: Dixi, confitebor adversum me iniustitiam meam Domino: et tu remisisti impietatem peccati mei. Sanctus etiam Evangelista Ioannes in epistola prima dicit: Si confiteamur peccata nostra, Deus fidelis est, et iustus, ut remittat nobis peccata nostra, et emundabit nos ab omni iniquitate. Et sanctus praesul Augustinus ait: Confessio est salus animarum, dissipatrix vitiorum, restauratrix virtutum, expugnatrix daemonum, et cumulatrix omnium bonorum. Os claudit inferni, et portas coelestis aperit Paradisi. Cassiodorius quoque virtutem commendans verae confessionis, ita dicit: O beata confessio, quae sempiternum tollit opprobrium, quoniam quicquid reatuum invenerit poenitentia, perpetuis seculis reddit absolutum. Quartum ad veram poenitentiam necessarium satisfactio est, qua videlicet omnes causas peccatorum excidentes auferimus, et pro his, quae commisimus perperam, sanctis operibus Dominum placamus. Hinc Divus Papa Gregorius ait: Nequaquam satisfacimus, si ab iniquitate cessamus, nisi voluptates quoque, quas dileximus, oppositis e contrario lamentis insequamur. Sanctissimus etiam Papa Leo in sermone dicit: Oratione Dei propitiatio quaeritur, ieiunio concupiscentia carnis extinguitur, eleemosynis peccata redimuntur, simulque per omnia Dei imago in nobis renovatur. Est autem confessio

Confessio qualis sit.

Prov. 28.

Psal. 31.

2. Ioan. 2.

Satisfactio.

delinquentis voluntaria accusatio ex erubescentia, et per claves ecclesiae satisfactoria pro peccatis cum obligatione per poenitentiam ea, quae protulit, castigandi in semetipso, iussione Sacerdotis. Oportet autem confessionem esse simplicem, humilem, puram, fidelem, frequentem, nudam et apertam, discretam, voluntariam, propriam, verecundam, integram, secretam, lachrymis plenam, debitis temporibus factam, fortem, et seipsum ex animo veraciter accusantem, quoniam haec omnia requirit vera poenitentia, quae sic peccata deflet praeterita, ut deinceps non committat amplius plangenda.

De abstinentia, et ieiunio monachorum. Homilia XV.

MAGNUM, et necessarium bonum est monacho, fratres charissimi, abstinentia cum ieiunio, ut mente videlicet non delinquat in concupiscentia carnis, et cogitationibus malis, et corpore abstineat ab escis, et potibus lasciviam animi generantibus. Cito enim concupiscentia mentis in libidinem accenditur, si corpus nimis accurate nutriatur. Huius boni utilitatem maximam considerantes olim sanctissimi Patres, qui monachis vivendi praecepta tradiderunt, una omnes sententia ieiuniorum nobis certam statuere mensuram, sub cuius moderamine tantam corpus ciborum refectionem sumeret, quantam natura requireret, non quantam intemperies concupisceret voluntatis. Sancta quoque scriptura ieiunium nobis multipliciter commendat, cuius toties cum laude facit mentionem. Dicit enim Dominus Deus per os Prophetae sui Iohelis: Convertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio, planctu et fletu. In libro quoque Iudith sic legitur. Scitote, quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes permanseritis in ieiuniis, et orationibus in conspectu Domini. In Tobia similiter legimus. Bona est oratio cum ieiunio, et eleemosyna magis quam thesauros auri recondere: quoniam eleemosyna a morte liberat, et ipsa est, quae purgat peccata. Dominus quoque noster Iesus Christus in sancto Evangelio dixit ad discipulos: Beati, qui nunc esuritis, quoniam saturabimini. Optimum vero Monachorum ieiunium est abstinere a cunctis, quae animum polluere possunt, hoc est ociosum non proferre sermonem, vanas, inutiles, seu turpes nullas admittere cogitationes, nihil committere, quod Dei non deceat servum et nihil omittere, quod ad iustitiae pertinet consummationem. Nisi enim mens a vitiis, et peccatis ieiunaverit, corporalis abstinentia nihil ad animae proficiet salutem. Hinc divus Presbyter Hieronymus ait: Abstinentia tua, atque ieiunium eo magis Deo grata sunt, quo cum moribus sanctis offerentur, ut, quae in aliis sunt umbracula vitiorum, in te fiant ornamenta virtutum. Nam quid prodest attenuari corpus abstinentia, si animus intumescit superbia? aut quid virtutis habet vinum

Ieiunium in sacris literis commendatissimum.

Iohel. 3.

Iudith. 4.

Tob. 12.

Luc. 6.

Ieiunium monachorum, quod optimum?

non bibere, et ira, luxuria, odio, atque invidia inebriari? Aut quid nobis conducet ad aeternam salutem, fratres, quod iuxta regulam Divi Patris nostri Benedicti carnes non comedimus, si carnis vitia non domamus? Dicit enim ter sanctus Papa Gregorius: Incassum corpus per abstinentiam atteritur, si inordinatis motibus divisa mens vitiis dissipatur. Unde bene dicit scriptura: Sanctificate ieiunium. Ieiunium sanctificare, est adiunctis aliis bonis operibus dignam Deo carnis abstinentiam ostendere. Enimvero si abstinentia sola ciborum hominem virtuosum efficeret, non opus fuisset adiungere, sanctificate: sed quia ieiunium ad sanctificationem animae solum non sufficit, necessarium est, ut virtutum ornatu omnium decoretur. Nam, qui a cibis abstinent, et mala peragunt, daemones imitantur, quibus et semper est ieiunium, et nunquam deest peccatum. Acceptabile Deo ieiunium est corpus per abstinentiam a concupiscentia malorum restringere, et facta carnis per spiritum compunctionis pro Christi amore iugiter mortificare. Sit mens ieiunantis in Dei charitate fervida, sit conscientia semper a vitiis munda, et placebunt altissimo servorum humilium ieiunia. Sint monachis quotidiana ieiunia, sicut canon sancti praeceptoris Benedicti instituit: sint munda corda, sicut Dominus Iesus in sacro Evangelio praecepit: sit moderata refectio satietatem fugiens, quoniam sicut ex nimia saturitate corpus diversis, et variis morbis corrumpitur, ita libidinis incompositus motus in eo concitatur. Modicus namque, ac moderatus cibus, et corpori est medicina, et animae virtutis adminiculum. Dicit enim sanctus Ioannes, os aureum, episcopus: Nihil sic iucundum est, sicut cibus bene digestus, atque decoctus; nihil sic salutem, nihil sic acumen operatur sensuum, nihil sic aegritudinem fugat, sicut moderata refectio. Sufficientia enim cum nutrimento moderata sospitatem simul procreat, et voluptatem. Abundantia vero, morbum facit, molestiasque ingerit, et aegritudines varias generat. Quod enim fames nimia facit, hoc etiam plenitudo immoderata ciborum consuevit operari. Fames quidem in paucis diebus aufert hominem, et liberat eum de hac vita poenali; excessus vero ciborum consumit, et computrescere facit corpus humanum, et macerat aegritudine diuturna, tandemque morte crudeli consumit. Ut ergo mente vivatis, et corpore sani, fratres mei dilectissimi, hanc normam vivendi tenete, quam vobis sancti Patres verbo praescripserunt, et vivo praemonstrarunt exemplo, ut omnem ciborum, potuumque luxuriam fugientes, corpori tantum indulgeatis, quantum, requirente natura, bonae valetudini satis est. Cibus famem sedet, non corpus incitet ad libidinem: potus extinguat sitim, non mentem subvertat, aut sensum: vestis arceat frigus, non faciat in vanitatis amore mollescere animum. Memores semper estote, fratres, quoniam gula primos parentes nostros de regno paradisi, et innocentiae turpiter expulit, qui non avem, non piscem, non vitulum de-

Ioel. 11.

Sanctificare ieiunium, quid?

Matt. 5.

Repletio fame perniciosior.

voraverunt, aut porcum, ut cibum aestimaretis in culpa, sed vilissimum pomum contra Dei mandatum praesumpserunt, quo non escam, sed appetitum sciatis obnoxium esse vitio peccati. Saepe namque fieri potest, ut aliquis homo lautiores cibos sine culpa sumat, dum appetitum regulat, qui viliores non sine conscientiae reatu percipit, cum temperantiae modum per immoderantiam excedit. Unde nemo vestrum se a vitio gulae propterea existimet securum, quia nec lauta cibaria comedit, nec delicata, cum non cibus, sed appetitus cibi habeatur in culpa. Valde namque possibile est manducantem fabas, et olera peccatum reatus contrahere, et aves in cibo sumentem alium delicatissimas non peccare. Hinc quidam sanctorum patrum dicit: Quibuslibet escis repletus venter seminaria luxuriae parit: nec praevalet mens discretionum gubernacula moderari ciborum pondere praefocata. Non enim sola crapula vini mentem inebriare consuevit, verum etiam cunctarum escarum nimietas vacillantem, ac nutabundam eam reddit, omnique integritatis, ac puritatis contemplatione omnino despoliat. Propterea magna discretione opus est, ut et corpori cibus duntaxat impendatur ad vitae sustentationem necessarius, et nullus indulgentiae fiat excessus. Hinc ait Divus Papa Gregorius: Magnus discretionis labor est exactori ciborum corpori, et aliquid impendere, et aliquid denegare, et non dando naturam enutrire. Per abstinentiam quippe, vitia extinguenda sunt, non caro; et per cibum corpus alendum est, non peccata. Sic ergo necesse est, ut artem continentiae monachus in victu teneat, quatenus non carnem, sed vitia occidat. Saepe enim dum in carne hostem persequimur, spiritum devotionis, quem diligimus, per immoderatam abstinentiam severe trucidamus. Saepius etiam dum carni nimium compatientes, quasi concivi parcimus, ad praelium contra nos hostem enutrimus. Dominante autem gulae vitio, omne, quod homines fortiter egerunt, perdunt, quia, dum venter non restringitur, simul omnes virtutes obruuntur. Nam ad conflictum spiritualis agonis non assurgitur, si non intra nosmetipsos positus hostis, gulae videlicet appetitus, per nos, iuvante Deo, prius edometur: quoniam, nisi ea, quae nobis sunt viciniora, superaverimus, inaniter ad ea, quae sunt longius posita, pugnaturi festinamus. Incassum namque contra extraneos inimicos bellum in campo geritur, dum intra urbis moenia civis insidians habeatur. Daemonum insultus nunquam vincimus, nisi gulam prius in nobismetipsis superemus. Nemo se, fratres, inani persuasione seducat, ut inter fabas, et olera credat non esse peccatum, si animus nimia laxet voluptate percipiendi appetitum. Nam ubique potest in sumendo esse reatus, dum ultra naturae normam extenditur appetitus. Ecce carnem sive in monasterio, sive extra nunquam comedimus: pisces hic in rure campestri rarissime videmus: nemo inter nos unquam lautiora vidit cibaria; delicata habere, nec possumus, nec

Non tam cibum, quam mentem expendit Dominus, nec tam qualem sed quantum sumimus.

quidem debemus, esculenta. Cibaria autem nostra sunt ordeum, avena, fabae, pisa, et olera, lac quoque, caseus, et ova. Ex his vitae nostrae quotidiana percipimus sustentacula, quorum ne consurgat fastidium, fames incitat appetitum. Pisces extra tempus ieiunii quadragesimalis nobis usque adeo sunt rari, ut vix in mense semel pauci afferantur ex Nabo flumine, atque minutissimi. Nullum est in tota Bursfeldensium reformatione coenobium minus in piscium necessitate provisum. Sed nunquid propterea non possumus in gulae vitium incidere, quoniam lautiora cibaria non possumus invenire? Enimvero cum non cibus in vitio sit, sicut iam dictum est, sed appetitus; non minus pisorum, aut fabarum comestor in edendo potest delinquere, quam ille, qui cibos lautissimos, et exquisitos consuevit manducare. Non facit nos inopia paenitus a gula securos, quamvis causas minuat in delicatioribus delinquendi. Habemus quidem victum simplicem, et rusticanum, quoutcunque sustentetur natura: hoc precor, fratres mei, curemus, ne illo, quod nauseam delicatis generat, conscientia nostra per excessum polluatur. Sumamus cum patientia, et gratiarum actione de eo, quod Dominus donavit, quantum necessitas ipsa requirit; nec putemus diaboli nobis non posse nocere insidias, qui primos in paradiso homines non lautiore cibo, sed modico, et vili pomo supplantavit. Non enim in cibo vitium est, sed in appetitu, cum aut interdicta nobis concupiscimus, aut concessis avide inhiantes aliter utimur, quam debemus. Neminem plus decet abstinentia, quam monachum, qui cum sit ad Christi militiam specialiter vocatus, non convenit eius professioni quibuslibet vacare deliciis. Paupertas nostra abstinentiae nobis quandam necessitatem indicit, quia tanto nos facilius ad temperantiam possumus restringere quanto nos, quo defluamus, deliciarum minus possumus invenire. Vertamus itaque, precor, gravamina egestatis in arma salutis, ut quo minus lautioribus reficimur cibariis, eo purius in sanctitate animi ieiunemus. Facilius enim in paupertate servatur temperantia, quae in divitiis quidem periclitatur citius. Qualis autem debeat esse cibus monachorum, beatus manifestat Hieronymus dicens in epistola quadam ad Paulinum: Sit vilis, et vespertinus tibi cibus, olera videlicet, et legumina, interdumque pisciculos edere paucos pro summis ducas deliciis. Qui Christum desiderat, et illo caelesti pane vescitur, non quaerit magnopere, quam de preciosis cibis stercus conficiat. Amator Christi abstinentiam diligit, ieiunium, ut unicum animae, corporisque remedium colit, summo cavet studio, ne cor eius gravetur crapula, nec plus sumit ciborum, quam contenta paucis expostulat natura. Monachus autem, qui ieiunium abiicit, qui nutricem virtutum abstinentiam odit, qui cibos cum aviditate, ingurgitat, qui vinum, aut siceram, et quicquid inebriare potest, ad satietatem potat, ipso monachi nomine indignus est, et Christi non potest

Quam frugaliter Spamhemenses monachi vixerint, qui ne triti cum quidem aut siliginem esitarent.

Penuria, et vitalis ciborum facit ad temperantiae ac sobrietatis virtutem.

esse discipulus. Vae temporibus nostris, in quibus iam clerici, et monachi complures virtutem abstinentiae turpiter abiecerunt, et qui populo Dei non minus exemplo, quam verbo iter salutis praemonstrare debuerant, comessationibus dediti, continuisque potationibus, et voluptatibus contra omnem honestatem clericorum immersi, eum in perditionem aeternae mortis praecedere festinant. Dicit autem scriptura: Initium vitae hominis panis, et aqua. At nunc monachi et claustrales nostri quicquid preciosius venditur, quicquid lautius invenitur, sibi magnis sumptibus comparant, suis ventribus ingurgitando sepeliunt, animam simul, et corpus per intemperantiam corrumpunt. Inter epulas de ieiunio disputant, et cum inebriati fuerint, temperantiam laudant. Ibi unusquisque victorem se gloriatur vitiorum, cum a gula, et ebrietate iam fuerit superatus. Videte, inquit Dominus noster Iesus Christus in sancto Evangelio secundum Lucam, ne graventur corda vestra in crapula. Non decet hominem Deo dicatum ad satietatem comedere, vel bibere, nec licet monacho plus, quam natura exigit, manducare. Sedet famem comestio, non inducat repletionem: absint procul ructus, quos epulonibus consuevit generare satietas: vomitus, et indigeries nunquam inter monachos audiantur. Magno discretionis moderamine omnes utamur claustrales oportet, quatenus ita corpus nutriatur esculentis, et poculis, ut spiritui subserviens possit vivere, non autem ut incrassatum contra mentis imperium incipiat lascivire. Procul semper absit satietas, quoniam nihil sic inflammat corpus, et concitat membra genitalia, sicut indigestus cibus, et venter aestuans vino, sive cervisia. Hinc divus Hieronymus monens Eustochium ad virtutum omnium conservatricem temperantiam in quadam epistola dicit: Sponsa Christi vinum fugiat pro veneno, quoniam adversus adolescentiam arma sunt vinum, et ipsa iuventus proclivior ad gulam. Non sic avaritia quatit adolescentiam, nec inflat superbia, neque delectat ambitio, sicut illa, quae nobis videntur concreta voluptati, vitia carnis. Facile aliis carebimus vitiis, si in timore Domini vel mediocriter vigilemus. Hic autem hostis noster intus est semper inclusus: quocunque pergimus, hunc nobiscum adversarium portamus. Vinum, adolescentia, duplex incendium voluptatis. Quid oleum flammae adiicimus, aut quare ardenti corpusculo fomenta ignea ministramus? Multos caste ambulantes in medio itinere prostravit ingluvies, et quos suis instinctibus vincere diabolus non potuit, in profundum luxuriae vini potatio nimia proiecit. Idcirco sanctissimus vitae nostrae institutor Benedictus instrumenta bonorum enumerans operum, inter praecipua reposuit, corpus castigare, vigilias amplecti, ieiunium amare. Nemo enim Christum in veritate sequitur, qui carnem suam delicate nutriens sine quotidiana abstinentia in monasterio conversatur. Abstinentia quippe moderata, ac Deo placens multa in nobis

Eccles. 29. Adversus luxum monachorum.

Luc. 21.

Satietas in victu semper vitanda.

bona operatur, si usque ad finem vitae religiosa intentione fuerit continuata. Auget enim in primis meritum, et nutrit in nobis omnium genera virtutum. Quaenam fuit causa, ut primis parentibus nostris omnipotens Deus esum pomi sub interminatione mortis interdiceret, nisi ut eis meritorum causam per obedientiae bonum ostenderet? Creavit enim, testante Scriptura, duos intellectus ab initio, angelicum videlicet, et humanum, quibus ad fruitionem aeternae felicitatis per gratiam communicaret semetipsum. Quamvis tamen utrunque ex gratiae suae dono condidit, fieri perpetuo felices etiam ex merito eorum proprio rectissime ordinavit: quatenus in eis, et miseratio locum, et conversio necessarium ad salutem consequeretur meritum. Angelicus verò intellectus statim bifariam divisus est, cum aliis per elationem suam sponte corruentibus, alii suo per amorem Principio humiles, et subiecti adhaeserunt. Et illi quidem apostatantes a suo Principio, infelices recesserunt, isti autem pro adhaesionis merito sempiterna beatitudine sunt donati. Humanus vero intellectus in carnem demissus est, qui mox, persuadente diabolo, mandatum Dei transgreditur, et de interdicto sibi cibo epulatur. Hinc totius humani generis perditio sequitur, quam auferre alius, quam Dei filius homo factus ex virgine pro nobis, potuit nemo. Quid enim damnavit protoparentes nostros, nisi mandati transgressio; quoniam non fuit Deo cura de cibo, sed de obedientia. Nam si abstinuisset homo, sicut ei praeceperat omnipotens Deus, certe per hanc obedientiam meruisset in sua innocentia fruitionem aeternae felicitatis. Constat enim traditione Scripturarum hominem sine merito liberi arbitrii non posse salvari, quoniam et si gratia Dei omnia operatur in omnibus, neminem tamen salvabit sine cooperatione propriae voluntatis, exceptis duntaxat in Trinitatis nomine baptizatis infantibus, et qui liberum habere nequeunt usum rationis. Nam sicut arbitrium liberum nihil operatur ad salutem sine gratia salvatoris, sic Dei gratia non salvabit adultum sine merito bonae voluntatis. Primus autem homo in Paradiso positus, mandatumque Dei per temperantiam transgressus, meritum obedientiae in bona voluntate non habuit, propterea miser, et infelix proiectus fuit. Sed omnipotentis Dei miseratio collapsum ex infirmitate reformare ab aeternitate statuit, quem deceptum invidi suggestione serpentis potius, quam propria malitia, non ignoravit. Condonavit hunc reatum passioni, et morti unigeniti filii sui, in tempore nascentis de virgine, ut qui propria temeritate perit, mediatoris obedientia reformaretur ad salutem. Impossibile namque fuit perditum per inobedientiam genus humanum ad misericordiam creatoris pervenire, nisi per obedientiam talis mediatoris, qui Deus esset, et homo, in quo et virtus esset potentiae, et innocentia naturae. Eramus enim caeci per ignorantiam, et muti per taciturnitatem. Venit mediator Dei, et

Abstinentia multum addit meriti.

Ioan. 1.

hominum Christus Iesus, destinatus ut illuminaret omnem hominem venientem in hunc mundum, Dei mortalibus cognitionem tradidit, mortuusque pro perditis maximam causam amoris redemptis consignavit. Intellectum erudivit per fidem, qua Deum cognoscimus; affectum concitavit per passionem, quo ipsum super omnia merito diligamus. Itaque, si Dominum, et Redemptorem nostrum integra sinceritate diligimus, dignum est plane, ut corpus nostrum pro eius amore castigemus. Conducet enim nos abstinentia nostra duplici ratione ad meritum: dum videlicet ieiunantes per obedientiam statutis patrum satisfacimus: et abstinentes per charitatem Dei, nos redemptori nostro, qui nostri causa mortem sustinuit, gratos exhibemus. Abstinentia meritum auget, obedientiam commendat, sapientiam, et eruditionem praestat, affectum purgat, intellectum illuminat, victoriam contra daemones tribuit, religionem perficit, veniam peccatorum impetrat, motus carnis illicitos domat, orationibus efficaciam conciliat, exemplum virtutis proximo declarat. Abstinentia mentem purificat, animam virtutibus ornat, infirmum corpusculum sanat. Qui diligit abstinentiam, sapiens est: qui ieiunium amat, dominator fortis. Mens sobria domicilium sapientiae: qui autem sectatur convivia, in egestate animi morietur. Difficile est hominem evadere sapientem, qui vitam agit in deliciis. Paucis contentatur natura: et in modicis vitae sanitas conservatur. Multis nocuit diutius continuata voracitas, et plures crapula, quam gladio perierunt. Consuetudo enim naturam alterare videtur, et quanto diutius convaluerit, tanto iam fortior in quolibet negocio erit. Est apud Helvetios homo Nicolaus nomine, cuius abstinentia totius Germaniae homines convertit in admirationem, et hodie, sicut audivistis, in ore omnium cum sanctitatis titulo nominatur. Is quondam ruricola in quodam Helvetiorum vico existens, more paganorum inter quatuordecim ius dicere consuevit altercantibus villanis. Contigit eum quodam tempore sententiam non posse revocare sociorum, quam putabat iniquam, metuensque salutis animae suae periculum, relictis domo, uxore, filiis, et cunctis mundi negociis, ac rebus, solus in vicinum nemus pro Dei secessit amore, in quo vitam solitarius agit. Et ecce annus hodie vigesimus, ex quo solitudinem ingressus cibum non sumpsit humanum. Omnibus notissima loquor; nec hominem in Germania vivere puto, qui famam huius miraculi non audiverit. Et ne quis forsitan in posterum simulatione deceptos nos credat, Helvetianos una cum praesule Constantiensis ecclesiae in testimonium citamus, qui mores, et vitam eius curiosissime observant. Acutissimus ingenio vir est, qui cum sit literarum paenitus ignarus, tamen quasi alter eremita quondam Antonius sensum optime callet Scripturarum. Vidimus, quae disertissime cum quodam disputavit magistro de sacramento altaris, quae satis mirari non poterit, qui caelestia per

Nicolai cuiusdam Helvetii mira abstinentia.

contemplationis studium minime gustavit. Haec ideo introduxerim, fratres, quo intelligatis nihil esse tam difficile, quod consuetudo multo tempore continuata non efficiat leve. Sanctus iste homo, sicut ipse confitetur, non subito ad huius abstinentiae celsitudinem pervenit, sed cum tempore successive per gradus, paulatim videlicet sibi de cibo subtrahens modicum, quousque tandem abstinere potuit per totum. Abstinuit enim, sicut diximus, ab omni corruptibili cibo iam in annum ferme vigesimum. Huius viri exemplo, fratres mei, unusquisque vestrum discat sibi quotidie aliquid de cibo, et potu pro Dei amore subtrahere, et assuescat corpori suo, non quantum potest, sed quantum satis est ad naturae sustentationem, ministrare. Paucis enim minimisque, Boetio testante, natura contenta est, cuius satietatem si superfluis tentet urgere alimentis, aut iniucundum fiet, quod infuderis, aut nocivum. Multas aegritudines multa fercula pariunt, et ventris ingluvies mentem hebetat, et vitam cruciat. Dicit enim vir sapiens: Dulcis est somnus operanti, sive parum, sive multum comedat; saturitas autem divitis non sinit eum dormire. Sine satietate implendus est venter, et sine fastidio de mensa surgendum, ut videlicet edamus, non quantum possumus, sed quantum, postulante natura, debemus. Monachis autem maxime vitanda est ciborum varietas: nam, qui esculentis variis utitur, plus quam natura exigit, ingerere stomacho tentans, non sine gulae vitio epulatur. Vires enim corporis nostri moderato, et simplici sunt cibo reficiendae, non autem variis, et multis turpiter opprimendae, quia non corpus propter escam, sed esca propter corpus creata est. Quod enim varios corpori morbos afferat ciborum varietas, antiquorum temperantia probamus, quos uniformis esculentorum simplicitas in hac vita diutissime conservavit. Sanctissimus autem institutor noster, principum monachorum omnium modestissimus hierophantes Benedictus canonem nobis praescripsit summa discretione decoratum, in quo mensuram ciborum cupiens ostendere monachis, dicit. Sufficere credimus ad refectionem quotidianam tam sextae, quam nonae omnibus mensis cocta duo pulmentaria, propter diversorum infirmitates, ut, qui forsitan ex uno non potuerit edere, ex alio reficiatur. Ergo duo pulmentaria cocta omnibus fratribus sufficiant. Et, si fuerint ibi poma, aut nascentia leguminum, addatur et tertium. Si mentem legislatoris nostri sane intelligo, monachis duo pulmentaria cocta indulsit, ubi necessitas expostulat infirmitatis, non ad sanorum repletionem appetitus. Monachus enim, qui sanus est, ab hac indulgentia merito excipitur, ut uno dumtaxat pulmentario cocto reficiatur. Infirmus antem refici de utroque mea sententia iure permittitur, cum excessus in nullo timeatur. Verum cum non omnia possimus aequaliter omnes, et unus plus indigeat ciborum, alius vero minus, impossibile est unam abstinentiae formam praescribere cunctis, sed re-

Natura contenta paucis.

Eccles. 5.

linquitur uniuscuiusque discretionis iudicio, ut tantum sumat, quantum expostulat necessitas, non quantum imperat appetentiae voluptas. Hoc maxime cavendum, ne subrepat immoderata ciborum satietas, quae tunc animam commaculat, cum aut fastidium refectionem sequitur, aut gravis acidia mentem. Vomitus de saturitate procedens, canum est potius, quam monachorum. Religio christiana virum maxime detestatur epulonem, quoniam deliciae servorum Dei, non esca et potus; sed pietas, et iustitia sunt, quia et Deus fidei puritate colitur, et unicuique quod suum est, iuste ministratur. Quisquis igitur Deo placere in toto corde tuo desideras, quicunque pervenire ad aeternae felicitatis gaudia festinas, ieiunandi modum tibi iuxta mensuram virium tuarum indicito, et curam adhibe maximam, ut ieiunans sis in oratione continuus, in iudiciis iustus, in fraterna dilectione praecipuus, in iniuriis patiens, in increpationibus humilis, in sermone circumspectus, in conscientia mundus, in amore Dei fervidus, et in cunctis actionibus tuis, comitante prudentia, timoratus. Verba inutilia, et otiosa fugito, et esto perseverans in operibus bonis omni tempore, habens in adversis constantiam, in tentationibus vigilantiam, in refectione continentiam, et simplicem in corde puritatem. Sint moderata, et sancta in omni mentis humilitate ieiunia, quae ita corpus attenuent, ut mentem in superbiam non elevent, ne humilitatis exercitium materia fiat vitiorum. Ieiunium otium detestatur, verbositatem non amat, secretum diligit, orationibus et lacrymis intendit. Ieiunium, sancto testante Ambrosio, mors culpae est, excidium delictorum, remedium salutis, radix gratiae, fundamentum castitatis. Hoc gradu iustus ad Deum Moyses pervenit: hoc munere Helias in caelum, priusquam moreretur, curru ascendit. Qui spiritu ambulant, ieiunium diligunt: et qui castitatem profitentur, affluentiam necessario fugiunt deliciarum. Fames enim amica virginitati est, inimica lasciviae. Saturitas vero prodit castitatem, et nutrit lasciviam. Ardentes enim diaboli sagittas ieiunium extinguit, orationis instantia reprimit, et vigiliarum in Christi amore continuatio omnes daemonum insidias repellit. Hinc sanctus Leo Papa in quodam sermone dicit. Quid potest esse ieiunio efficacius, cuius observantia appropinquamus Deo, et resistentes diabolo vitia blanda superamus? Semper enim virtuti cibus ieiunium fuit, et abstinentia sanctae castitatis alimentum. De abstinentia quippe cogitationes castae procedunt, rationabiles generat voluntates, pudica quoque consilia, et per voluntarias afflictiones caro concupiscentiis moritur, virtutibus spiritus innovatur. Amemus igitur ieiunium fratres mei, virtutis amore, propter eum, qui mortem pro nobis subire non abnuit, et abstineamus non solum ab illicitis, sed etiam, quantum fieri potest, a concessis, ut qui contra mandata salutis in multis offendimus, in recompensam satisfactionis ab omni nos deinceps voluptate

Delicia servorum Dei, quae?

Quae tandem salutaria ieiunia.

restringamus. Ieiunemus ab omni peccato, nullum sumamus malitiae cibum, nullas epulas voluptatis devoremus; nec vino luxuriae inebriemur; ieiunemus a pravitatibus cunctis; abstineamus a malis operibus: verba inutilia, vana, ociosa, scurrilia et perniciosa non loquamur: et a nocivis perversisque cogitationibus, quae separant a Deo, semper caveamus. In orationibus Dei semper studiosissime vigilemus, scientes illum nobis ubique praesentissimum, quem precibus invocamus. Semper in ore nostro sit laus eius, et, cum laudare magnificentiam eius sermone non possumus, amoris castissimi desideriis ipsum in corde adoremus. Tunc enim gratâ sunt illi nostra ieiunia, cum sanctis fuerint Eccles. 35. operibus, et continuis orationibus adornata. Oratio enim iusti, sacra testante Scriptura, penetrat caelos: quae tanto fit efficacior, quanto charitate, ac ieiunio decorata invenitur. Iungamus ei veluti alas binas ieiunium, et charitatem, et impetrabit nobis a Domino quicquid ad salutem conducibile petierimus.

De quadragesimali ieiunio monachorum. Homilia XVI.

Quia, largiente Domino nostro Iesu Cristo, fratres charissimi, quadragesimale ieiunium inchoavimus, ratio expostulat, ut de illius observatione aliquid breviter dicamus. Quamvis enim plura sanctorum patrum scripta de hac sacrosancta exercitatione ieiuniorum habeatis, quia tamen experior in vobis sermones meos non paenitus infructuosos, libenter aedificationi vestrae impartior, quod largitus est Dominus. Habet namque, beato testante Hieronymo, vivae vocis actus latentem quandam intus operationem, quam Graeco sermone ornatius energiam nuncupavit, et oratio praeceptoris ore prolata fortior est ad persuadendum. Ego autem solo nomine pastoris in medio vestri segregatus confiteor me iuvenem indoctum, et necessaria pro regimine animarum experientia simul, ac discretione carentem, quo fit, ut loquar cum rubore quodam, et verecundia, iuvenis inter senes, ignarus inter doctos, discipulus inter magistros. Unde precor, nemo vestrum simplicitatem sermonis mei contemnat, nemo loquentem me graviter ferat, quoniam et si ad dicendum non sum idoneus, tamen ratione commissi pastoralis curae officii ad monendum vos coram Deo me fateor obligatum. Charitas mihi vestra loquendi praebet audaciam, et quanto vos promptiores ad audiendum ostenditis, tanto me amplius, ut loquar, provocatis. Nec erit labor mihi gravis, quantumlibet magnus videatur, quo salus animarum vestrarum perficitur. Vos me orationibus adiuvate, ut Dominus Iesus in ore meo loquatur, concedatque pusillo vires ingenio proferendi ad medium, quidquid in vobis producere potest sancti fervoris incrementum. Nam, quantum cupio, prodesse charitati vestrae sermonibus

meis, nequeo, proterea quod cura rei secularis nimium compellor occupari. Unde festis solum diebus, et in ea parte noctis, quam post laudes nocturnas ducere soleo insomnem, vobis exhortandis inservio in schedulis concipiens, quae mihi dicenda occurrunt. Itaque hodiernam collocutionem de regula sanctissimi patris nostri Benedicti introducere volui, qui de quadragesimali observatione sic dicit: Licet omni tempore vita monachi quadragesimae debeat observationem habere, tamen quia paucorum est ista virtus, ideo suademus istis diebus quadragesimae omni puritate vitam suam custodire, omnesque pariter sordes, et negligentias aliorum temporum his diebus sanctis diluere. Quod tunc digne fit, si ab omnibus vitiis temperemus, orationi cum fletibus, lectioni, et compunctioni cordis operam demus. Si paucorum est ista virtus, ut omni tempore vitam observantiae agant quadragesimalis, manifeste iam constat paucos in religione vivere monachos ad Evangelii puritatem, cum teneantur omnes, qui Christi profitentur militiam, ad perfectionis apicem conatum suum dirigere. Monachus enim iuxta nominis sui interpretationem solitarius, in coenobio tunc recte vivere ad Evangelium et regulam, quam professus est, creditur, cum saeculi rebus, atque honoribus pro Dei amore comtemptis in omni puritate cordis coram Deo, et hominibus conversatur, in opere strenuus, in cogitatione mundus, in sermone parcus, atque pacificus. Haec est vita monachi quadragesimalem in omni tempore habens observantiam, corpus pro Dei amore castigare per abstinentiam, et mentem alere per internam compunctionem. Recte vivit, qui iuste vivit, qui Deum diligit super omnia, qui summo studio, summaque diligentia, verbis et sanctis operibus illius observat mandata. Ille enim Christi verus est monachus, qui Christum totis viribus imitatur. Si autem volueris imitari Christum o monache, quae sum dicturus diligentissime observa. Fuge mundum, et omnia solatia carnis, ut vere solitarius esse merearis. Cogitationes vanas, inutiles, turpes, atque nocivas, nunquam in corde tuo morari permittas, sed cogita semper aliquid boni, et dominicae passionis memoria de animo tuo numquam recedat, quominus pendentem in cruce Dominum quotidie cum gratiarum actione speculeris. Deum tibi praesentem ubique considera, qui videt, novit, et intelligit quicquid vel cogitaveris, vel operatus fueris, quoniam nihil est illi occultum. Cor mundum custodi ab omni inquinamento peccati, et puram habeto conscientiam semper in vero Christi amore ferventem. Nullum tibi ociosum avolet tempus, sed in bonis operibus semper inveniat te cogitatio implicatum. Somno ne torpeas multo, et ab omni teporis acidia procul te facias alienum. Ciborum, et potus temperantiam capesse, et quanto licet, parcius vivito, ut corpus moderate sustentatum spiritui semper in humilitate subserviat, minime contra rationis imperium con-

Tota vita monachi proprie quadragesimi ieiunii observatio est.

surgat. Mox ut senseris in te aliquem oriri torporem, ad amarissimae passionis Domini nostri Iesu Christi memoriam confugito, et quicquid acidiam depellere velocius potest, in mentem reducito. Moras rumpito, precor, omnes, quoniam torpor mentis subito crescit dissimulatus, et acidia, quae novo fervore mentis non statim extinguitur, in gravem animae perniciem confestim roboratur. Omnium enim malorum in monacho est pessimum, si per torporem, et acidiam locum in corde suo praestiterit seminario vitiorum. Et vobis, o monachi, non solum quotidie, sed omni hora, atque momento, contra hanc bestiam vigilandum est, quoniam admissa in cor, nunquam sola ingreditur, sed eam tota congeries, et scaturigo omnium vitiorum comitatur. Non est perniciosior pestis monacho, quam corpor acidiae, per quem omnis fervor devotionis extinguitur, et pro fideli obsequio intermisso ignavia, et ocio mens in foveam desperationis agitata praecipitatur. A sanctitatis proposito velociter deficit quisquis moram acidiae permittit. Quo contra, Salomon te admonet in libro Proverbiorum dicens: Vade ad formicam o piger, et considera vias eius, et disce sapientiam: quae cum non habeat ducem, nec praeceptorem, nec principem, parat in aestate cibum suum, et congregat in messe, quod comedat. Et iterum dicit: Desideria occidunt pigrum, quia noluerunt quicquam manus eius laborare. Nihil sanctitatis propositum professis deterius est ocio, quia non solum nihil boni accumulat, sed etiam consumit, et dissipat omnia prius accumulata. Nam sanctae devotionis fervor processu gaudet, ac proficit; cessatione vero torpescit, et paulatim (ne dicam subito) evanescit. Radix enim desperationis est ignavia, et omnium mater, ac nutrix vitiorum. Nam sicut vestimentum tineam et generat, et nutrit, ita perniciosissima pestis acidia et parit, et fovet desperationem. Neminem haec bestia plus vexare consuevit, quam monachos, et eos praecipue, qui vitam ducunt in solitudine abstractam. Cavendum ergo summopere vobis est, o monachi, ab hoc hoste salutis animarum, et non fugiendo, sed resistendo fortiter dimicandum, seduloque cogitandum, quia torpore, et ignavia nemo sanctitatis honorem consecutus est, neque aliquis regnum aeternae felicitatis sine magno, et continuo labore promeruit. Quotidianis igitur, ac recentibus virtutum semper incrementis instauranda mens est, et vivendi hoc periculosum iter non de transacto, sed potius de reliquo metiendum. Nemo securitatem sibi promittat in hac vita, quae tota tentatio nominatur, tot periculis plena, quot sunt affectiones in anima; sed caveat unusquisque, ut, qui potuit fieri ex deteriore melior, non fiat ex meliore deterior. Et his sanctis maxime diebus curemus omnes, quantum possumus, fieri meliores adiicientes nobis consilio divi praeceptoris nostri aliquid ad solitum pensum servitutis nostrae, orationes videlicet peculiares, ciborum, et potus absti-

Monacho ocium in primis fugiendum.

Prov. 6.

Prov. 21.

nentiam, ut unusquisque super mensuram sibi indictam aliquid propria voluntate cum gaudio sancti spiritus offerat Deo, id est subtrahat corpori suo de cibo, de potu, de somno, de loquacitate, de scurrilitate, et cum spiritalis desiderii gaudio sanctum pascha expectet. Parum enim religiosus aliis temporibus esse monachus convincitur, qui sanctis diebus istis non religiosior, et in Dei amore ferventior, devotiorque invenitur. Hinc Divus Papa Gregorius ait in quadam Homilia: Quadragesima summa observatione est observanda, ut ieiunium in ea praeter dies Dominicos, qui de abstinentia subtracti sunt, nisi quem infirmitas impedierit, nullatenus solvatur, quia ipsi dies decimae sunt anni, quas offerre Domino iubemur. Sanctus quoque Ambrosius dicit. Ille quadragesimam facit, qui ieiunando, et vigilando ascendit ad pascha. Nam sicut reliquo tempore anni ieiunare praemium est, ita in quadragesima non ieiunare peccatum. Illa enim voluntaria sunt ieiunia, et ista necessaria: illa de arbitrio veniunt, ista vero de lege. Ad illa invitamur, ad ista compellimur. Et ergo qui constitutum numerum una die manducando praeterit, non ut violator unius diei accusatur, sed ut transgressor totius quadragesimae arguitur. Refrenanda sunt his sacris diebus omnia desideria carnis, castigandum est per abstinentiam corpus, ut si forsan aliis temporibus minus temperate viximus, hoc quadragesimali ieiunio utcunque recompensemus: Sequamur ergo monita sanctissimi Patris nostri Benedicti, fratres charissimi, et quanta possumus nos sedulitate, in sanctis operibus exercitemus, subtrahentes corpori nostro aliquid pro Dei amore, de cibo, et potu quotidie, quatenus veros nos Dei servos comprobemus. Consequenter autem sanctus institutor noster subiungit dicens: Hoc ipsum tamen, quod unusquisque offert, abbati suo suggerat, et cum eius fiat oratione, et voluntate, quia, quod sine permissione patris spiritalis fit, praesumptioni deputabitur, et vanae gloriae non mercedi. Ergo cum voluntate abbatis omnia sunt agenda. Aperta sunt verba sancti legislatoris nostri, fratres, ne quis ad ignorantiae velamen posset habere recursum. Nam si omnia cum voluntate abbatis agenda sunt, ergo sine permissione eius nihil omnino est faciendum. Enimvero quanto bonum aliquod opus a pluribus decoratur virtutibus, tanto maioris apud Deum esse meriti non erit dubitandum. Cum igitur monachus de licentia, et benedictione sui abbatis corpori suo aliquid ciborum, aut potus pro Dei amore subtrahit, non solum de abstinentia ipsa mercedem promissam a Domino recepturus est satietatis aeternae, sed etiam pro humilitate regnum, et pro sanctae obedientiae merito sanctorum omnium in caelo consequetur sine fine consortium. Monachus enim, qui caput suum monasticis institutionibus semel professus subdidit, voluntatem suam Christo in manibus abbatis resignavit, quam si arbitrio deinceps iterum suo usurpaverit, Christum iam turpiter ab-

negavit. Quid enim aliud est monachus usurpator voluntatis propriae, nisi rei possessor iniustus alienae? Sit ergo monachus abbati suo humiliter subiectus pro Christi amore semper in omnibus, nihil omnino praesumat agere contra eius imperium, nihil omittat, vel negligat, quod sibi ab eo fuerit iniunctum. Caveat summopere, ne pastorem suum inquieta conversatione aut contristet, aut perturbet, nec adversus eum murmuret, nec illi detrahat, nec malum quodcunque in eum dicat. Revereatur eum potius sincero affectu charitatis tanquam Christi vicarium; et non contristet animum eius aut verbis, aut factis importunis, sive incompositis. Subveniat autem, et quantum potest, eius laboribus, et continuis apud Deum pro eo precibus intercedat. Valde peccant in Deum monachi, qui suis importunis detractionibus, ac reprobis moribus abbatem suum contristare non verentur. Quisquis ergo monachus cupit esse bonus, quisquis in Domino vere vult esse devotus, abbatem suum ut vicarium in monasterio Iesu Christi pura dilectione semper, et ubique veneretur, mandatis eius in omnibus humiliter obediat, et ab eius directione nullatenus recedat. Abbas vero se monachis suis dignum in omnibus studeat exhibere pastorem, qui oves Christi sibi commissas verbo pascat simul, et exemplo in omni mansuetudine charitatis. Non conturbet fratres sine iusta, et rationabili necessitate, non sit contemptor sanctae communitatis, dispensatorem se rerum monasterii agnoscat, non dominum. Non sit derisor subditorum suorum, non turbulentus, non importunus, non tyrannus, sed amator eorum sincerus, sermone placidus, moribus lenis, et integer, conversatione sanctus, conscientia mundus, mente in Deum semper devotus. Curam gerat animarum sibi commissarum omni tempore sollicitam, et nihil eorum negligat, quae ad salutem eis videntur posse conducere. Non se propterea in altum extollat, quoniam rector aliorum positus est, sed meminerit sibi tanto metuendum amplius, quanto ad reddendam pro omnibus rationem in tremendo iudicio Dei certissime est obligatus. Superbos, rebelles, et contumaces quasi Dominus corrigat: humiles, obedientes, et dirigibiles, ut pater mansuetissimus benigne foveat, et unicuique sine personarum acceptione ius suum sapienter distribuat. Matrem se, ac nutricem monachorum semper exstimet: et ideo, quos mansuetudine potest ad meliora reducere, importunis verbis, et duris invectionibus non debet exacerbare. Infirmorum semper curam gerat sollicitam: et ita provideat omnibus, ut iustam non habeant causam murmurandi. In suis discat infirmitatibus, quemadmodum oporteat eum subditis misereri. Bonus enim pastor animarum esse non potest, qui necessitatibus infirmantium subditorum ex animo compati dedignatur. Ille vero bonus inter monachos abbas fieri potest, qui se personis infirmantium ita novit comparare, ut quoties aliquid frater ab eo postulat, personae formam

Monachus praefecto suo per omnia morem gerat.

Qualis esse debeat praefectus.

in se postulantis assumens in corde suo dicat: Quid mihi fieri vellem in hoc negocio secundum rectum iudicium rationis, si essem in persona postulantis? Enimvero si abbas imaginetur se subditum, nullum a se dimittet abire contristatum. Diximus iam, fratres, quales vos deceat esse pro Dei amore ad nos, ut monachi existentes boni Domino Iesu in veritate placeatis. Audistis nihilominus, qualem ego me vobis debeam exhibere pastorem: quod utrum faciam, necne, vos ipsi melius, quam ipse, iudicabitis. Frustra enim ieiunabimus, et nullum quadragesimalis observantiae fructum inveniemus, nisi omnes in vera charitate fraterna cum puritate cordis in Dei amore permanserimus. Quidnam prodest ad aeternam salutem, per abstinentiam, et ieiunium affligere corpus, et in vera charitate ecclesiasticae unionis coram Deo non esse concordes? Aut quid conducet a cibis abstinere lautioribus, et conscientiam foedare operibus, sive cogitationibus malis? Ut enim Deo sint grata, quae inchoavimus, ieiunia, necessarium est, ut sint non solum aliena, et remota a vitiis, atque peccatis, sed etiam virtutum plenitudine omnium decorata. Dicit enim sacer Ambrosius: Quid prodest ieiunare visceribus, et luxuriari venationibus? abstinere a cibis, et errare peccatis? An putatis illum ieiunare fratres, qui primo diluculo non ad ecclesiam vigilat, non beatorum martyrum sancta loca requirit, sed mane surgens congregat servulos, disponit retia, producit canes, saltus, silvasque perlustrat, servos, inquam, secum protrahit, fortassis, magis ad ecclesiam festinantes? Voluptatibus suis peccata accumulat aliena, nesciens reum se futurum tam de suo delicto, quam de perditione servorum. Et sanctus Leo Papa. Non in sola abstinentia cibi stat nostri summa ieiunii. Haud enim fructuose corpori esca subtrahitur, nisi mens ab omni iniquitate revocetur. Divus quoque Hieronymus ait: Quid prodest corpus tenuari abstinentia, si animus intumescit superbia? Quid virtutis habet vinum non bibere, et ira, odio, caeterisque animae venenosis inebriari poculis? Nemo igitur vestrum de sola sibi ciborum abstinentia promittat sanctitatem, quoniam quicquid ad veram poenitentiam requiritur, etiam ieiunio necessarium iudicatur. Contritis enim pro peccatis in vero emendationis proposito ieiunia ad salutem proficiunt, qui bonis, et sanctis operibus fervide insistunt. Unde ieiunantibus a cibo, et potu, a cunctis etiam abstinendum est vitiis, quatenus mens virtutum ornata decore in Christi amore dulciter ferveat, et ab intimae conversationis profectu minime tepescat. Abstinentiae namque virtus nulla, si charitatis non fuerit operibus decorata. Idcirco meum audi o monache consilium, si vis ieiunium facere coram Deo fructuosum: in primis expurga conscientiam tuam ab omni macula peccati, ut nulla in te remaneat concupiscentia mali, ut mens in exercitio fiat divini amoris fervida, et in cunctis virtutibus laudabiliter exornata. Per

contritionis, et confessionis remedium peccata dilue praeterita: et orationibus instando cum lachrymis mentem contra omnes tentationes in Dei adiutorio confirma. Ad Deum, quantum potes, in amoris exercitio esto fervidus, ad teipsum in conscientia pura bene tranquillus, ad confratrem tuum in vera charitate ordinatus. In humilitate semper esto praecipuus, constantia, et obedientia firmus, castitate mentis, et corporis nitidus, mansuetudine pius, actione Monachus, perfectionis desiderio iugiter accensus. Si hoc munditiae, ac puritatis genere abstinentiam tuam commendaveris, recte ieiunabis. In meditatione Passionis Domini, et Salvatoris nostri Iesu Christi diligenter exercita mentem tuam, ita ut nulla praetereat dies, in qua vitam, et mortem eius cum gratiarum actione ad minus semel non percurreris meditando cum lachrymis. Rudis enim, et nimium indevotus, ne dicam, ingratus est Christianus, qui ita vel rebus temporalibus immergitur, vel carnis voluptatibus occupatur, ut redemptoris suae amarissimae Passionis quotidie non semel ad minus gratias agendo recordetur. Monachus autem, qui beneficiorum Domini nostri Iesu Christi obliviscitur, qui Passionis eius non semel quotidie cum gratiarum actione reminiscitur, qui non omni die in lege Domini Evangelica meditatur, ingratissimus merito omnium hominum censetur. Nihil est enim illa oratione potentius, quae Deo patri offertur in unione, ac virtute Dominicae Passionis. Iuste nimirum damnandus ille est spiritus, qui preciosissimo Christi sanguine redemptus, a carnis suae voluptatibus seducitur, ut tantorum erga se beneficiorum Dei non recordetur. Nulla enim causa fuit, ut Dei filius Homo fieret, nisi quia nos peccatores voluit iustificare, pro nobis natus in mundo, pro nobis passus in mundo, et pro nostris sceleribus crudeliter mortuus in ligno. Ille iustus venit in mundum, ut nos iustificaret, qui eramus peccatores: pius venit ad impios, ut pietatem, humilitatem, et patientiam ab eo disceremus. Venit medicus ad infirmos, vita ad mortuos, miseratio ad desperatos, quem non nostra merita de Caelo traxerunt in mundum, sed peccata. Dignum est igitur, fratres mei, ut tota devotione hoc ieiunium quadragesimale sacratissimae Passioni eius dicatum celebremus, qui tanta pro nostra salute facere prior est dignatus, qui, ut nos de interitu mortis eriperet, semetipsum pro nobis dare in mortem non dubitavit. Agamus Christi amore quicquid boni possumus, perferamus intuitu passionis eius, et mortis, omne quod nobis adversitatis in hoc mundo acciderit, quoniam Dominus Iesus, qui pati pro nobis ex charitate voluit, ut eum toto corde diligamus, veraciter se dignissimum ostendit. Nam si peccatorem te frater agnoscis, sua te Christus morte salvavit. In Cruce, quomodo decet, contemplare pendentem, et ab omni morsu peccati sanaberis. Nihil enim in hoc mundo reperitur efficacius ad curanda conscientiae vulnera, nihil po-

Monacho saltem semel per diem reminiscendum passionis dominicae.

Adversus ingratos redemptori.

Adhortatio ad meditandam Domini passionem.

tentius ad purgandam aciem pavidae mentis, quam sedula vulnerum Christi meditatio. Fusus enim preciosissimus sanguis Domini sufficiens factus est medicina peccati. Hinc sanctus dicit praesul Augustinus: Fratres, ut vulnerati, a peccato sanemur, Christum crucifixum intueamur. Quomodo enim, qui intuebantur serpentem aeneum in deserto, non peribant morsibus serpentum, sic, qui fide, et devotione intuentur mortem Iesu Christi, sanantur a morsibus peccatorum. Si autem iustificatum te confidis a peccato, eo magis, atque ferventius tibi Christus in cruce pendens intuendus est, sine cuius merito passionis nemo vivit iustus in terra. Nam extra fidem Christi non est iustitia: et quantumlibet homo vivat religiose, si non credit in Dominum nostrum Iesum Christum, aeternam nullatenus consequetur salutem, sed ira Dei manet super eum, et necessario peribit in aeternum. Mors Christi ianuam salutis aperuit, per quam nemo alius potest ingredi, nisi qui in Christum fideliter credit. Propterea enim Christus damnationi se mortis humiliter subdidit, ut credentes a iugo damnationis perpetuae liberaret. O charitas infinita, o pietas sine mensura, quis credentium in te, Maiestas aeterna, non miretur tam stupenda nobis indulta beneficia? Passio enim tua, Domine Iesu, nostrae salutis est precium, ultimumque peccatorum refugium, infirmarum mentium singulare remedium, fons, origo, et finis omnium bonorum. Recolamus, nunc igitur, fratres charissimi, et sedulo ad memoriam revocemus Dominicae passionis amaritudinem, ut, quia necessario peccatores nos esse recognoscimus, iustificari tandem per meritum ipsius Salvatoris nostri valeamus. Meditatio enim Dominicae Passionis praecellit omnia huius mundi exercitia, si cum devotionis intimae fervore diutius fuerit continuata. Mens illa Monachi, quae studio Divini amoris succensa, passionis Domini nostri Iesu Christi memoriam habere cum lachrymis quotidie ad horam saltem modicam consuevit, daemonum suggestionibus non facile patescit. Cor etenim illud, quod amor Iesu possidet, omnibus cogitationibus malis semper inaccessibile, et clausum manet. Foelix nimirum ille Monachus, et nunquam praeter honorem nominandus, qui in doctrina, et passione Domini nostri Iesu Christi cum amoris studio meditatur die, ac nocte: qui Salvatoris sui nunquam obliviscitur: qui sive comedat, sive bibat, sive aliud quid faciat, semper Dominum Iesum in cruce pendentem oculis mentalibus intuetur. Nullae versantur in eius corde perniciosae cogitationes: verbum ex ore eius malum, vel ociosum non procedit: nihil, quam crucifixum pro nobis Iesum, cogitat: et quicquid loquitur, Iesum, vel Iustitiam sonat. Mox ut imaginem depictam Iesu viderit crucifixi, in lachrymas resolvitur: et prae nimio mentis desiderio quasi stupidus effectus amaritudine dulcissima repletur. Nullas vitae praesentis consolationes potest admittere, quia, cum Dominum suum in Coelo

residere cogitat, suum in terra prolongatum exilium plorat. Nihil in hoc mundo praeter Iesum diligit: nihil aliud, quam crucifixum quaerit. Divitiae si adsint, cor suum poenitus dedignatur apponere: si autem defuerint, eas minime quaerit invenire. Cum enim se pauperis Iesu agnoscat esse discipulum, optime intelligit huius mundi divitias magnum Christianae perfectionis esse impedimentum. Victum habens tenuem, et vilem corporis amictum cum suo Domino contentus est, qui pauper factus pro nobis beatos iustitiam praedixit esurientes. Foelix, inquam, Galat. 9.
ille monachus, qui dicere veraciter cum sancto martyre Christi Theophoro potest. Amor meus crucifixus est, et ideo cor meum nullam huius mundi recipit consolationem. Et illud Christophili Pauli. Mihi mundus crucifixus est, et ego mundo. Nunc ergo, fratres mei charissimi, audite consilium meum, et per iugem Dominicae passionis memoriam inchoatum sanctificate ieiunium. Dico enim vobis, quod, inter omnia exercitia monachorum, nullum potest esse sanctius, nullum Deo acceptabilius, nullum vobis salubrius, quam illud, quod in meditatione passionis Domini nostri Iesu Christi quotidiana sedulitate cum interni amoris compunctione practicatur. Hoc enim salutaris passionis exercitium subito de peccatore facit poenitentem, de tepido et arido, mirabili compunctione devotum, de impio iustum. Multitudinem peccatorum operit; vires spiritui contra daemones tribuit; vitiis cunctis dat terminum; et sanctis animae virtutibus validum confert incrementum. Dominicae passionis devote continuata memoria conscientiam meditantis purificat, intellectum in omni cognitione veritatis illuminat, affectum in Dei amore suaviter inflammat. Passionis Christi devota meditatio facit omnia huius mundi oblectamenta contemnere, et nulla quantumlibet dura, vel contraria formidare. Libidinem exterminat: luxuriam tam mentis, quam corporis edomat: invidiam fugat: gulam refrenat: avaritiam sedat; acidiam inflammat; iram mitigat; superbiam radicitus extirpat. Mentem insuper hominis, quam passio Christi veraciter occupat, nulla rei carnalis passio fatigat. O quam suaviter ardet, quem passionis Iesu memoria dulciter inflammavit: et quam feliciter mens aestuat, quae mortis Christi iugem amplectitur meditationem. O bone Iesu amor crucifixe meus, qui salus, et salvator fidelium es animarum, da nobis continuam passionis tuae memoriam agere, concede famulis tuis inchoata ieiunia bonis semper operibus commendare, quia tunc abstinentia nostra maiestati tuae incircumscriptibili erit gratissima, cum sanguinis tui preciosi fuerit meditatione decorata, qui vivis, et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti, Deus, per omnia secula seculorum.

De somno, et vigilia monachorum. Homilia XVII.

MONACHUS, qui se moriturum semper cogitat, nullum tempus ociosum
Eccles. 7. transire permittit. Dicit enim scriptura: Memorare novissima tua, et in aeternum non peccabis. Quo contra de obliviosis, et inertibus
Deut. 32. est scriptum: Gens absque consilio est, et sine prudentia, utinam saperent, et intelligerent, ac novissima providerent. Memoria mortis animo inducit vigilantiam, et omnem extinguit inordinatam mentis cogitationem. Qui mortem recte metuit, nunquam in bono opere torpescit.
Eccles. 9. Dicit namque vir sapiens: Quodcunque facere potest manus tua, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quo tu properas. Monachus enim, qui verus Dei cultor est, nullum temporis momentum inutiliter expendit, sed noctibus atque diebus in exercitio boni operis semper vigiliam mentis cum summa devotione peragit, et, corpore dormiens, in animo constanter ad
Cant. 5. Dei nuncios dicit: Ego dormio, et cor meum vigilat. Somnus imago est mortis, et sensuum corporis ligatio: qui autem verus amator est Christi, etiam dormiens corpore, mente vigilat, oransque indesinenter ad Dominum charitatis affectu clamat: Ante te est omne desiderium
Psal. 37. meum, te somnians cogito Iesu crucifixe amor meus. Erubesco, fratres mei, et vehementer confundor de vigilantia monachorum afferre sermonem: quia dum praecedentium sanctorum Patrum consuetudinem vigilandi ad memoriam revoco, quam longe ab illorum perfectione distet nostra infirmitas, moerens recognosco. Illi divino succensi amore in Dei laudibus noctes integras frequenter duxerunt insomnes: nobis autem horarum octo spacium dormiendi vix interdum videtur sufficere, quarum ante Matutinum quinque, postea vero tres brevitatis accusare non cessamus. Vera enim Monachorum abstinentia non solum in ciborum, et potuum parsimonia consistit, sed etiam in vigiliarum ad Dei laudem continuatione, quia stulta est maceratio carnis, in qua venter ab escis restringitur, et totum corpus per somnolentiam impinguatur. Non solum quippe corpus cibo, et potu in sui subsistentiam reficitur: sed etiam somni quiete reformatur. Quale nam est illud Monachorum ieiunium, cibis, et potibus abstinendo parcere, et somno ad satietatem indulgere? Parum refert cibo, an somno reficias corpus, cum in utroque satietas sit vitium. Propterea veteres, et primi Monachorum principes non minus dormiendi, quam comedendi, atque bibendi temperantiam custodientes, in utroque continentissimi perdurarunt. Eorum aliqui stantes in pedibus suis, aliqui vero super nudam terram iacentes, parcissimum naturae somnum concesserunt. Quorum non infimum sanctitatis merito quendam novimus dixisse: Sufficit una hora monacho ad dormiendum,

Somnus non minus obest quam cibus.

si pugnator fuerit, et adversarius vitiorum. Non enim minus luxuriam nutrit somnus, quam cibus, et potus. Alius quidam sanctorum duas ad dormiendum horas, vel tres monacho volebat sufficere, ut parcitatem ciborum quietis etiam temperantia commendaret. Recentiores autem ordinis nostri reformatores, qui nobis sub nomine unionis de Bursfeldia per Germaniam vivendi modum ad puritatem regulae tradiderunt, considerantes infirmitatem humanae conditionis vigiliarum rationem modestissime ordinarunt. Quinque etenim horarum spacium ante nocturnas laudes monachis in conventu misericorditer indulserunt, et duarum, vel semitrium post matutinas dormitioni similiter addiderunt. Cui hoc tempus, videlicet septem horarum, ad quiescendum non sufficit, nimis se pigrum, et acidiosum monachum ostendit. Unde monemur vigilare non solum mente, sed etiam corpore, quoniam cor suum vix in vera puritate conservare sufficit, qui corporaliter in Dei vigilare obsequio contemnit. Vigilemus igitur, dilectissimi fratres, maxime his sanctis quadragesimae diebus, in quibus vitiis bellum indiximus, et antiquum hostem diabolum vincere, et superare fortiter parati sumus. Audistis enim sanctum Apostolorum Principem his verbis admonentem: Fratres sobrii estote, et vigilate. Quare hoc monuit? Quia, inquit, adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit quaerens, quem devoret, cui resistite fortes in fide. Itaque, fratres mei, vigilemus, quandiu sumus in bello constituti, ne quando somnolentia depressi, vel ocio, ab adversario salutis nostrae superemur. Quandiu enim in carne vivimus, necesse est, ut vigilantia, et castigatione corporis nostri contra inimicum fortiter pugnemus. Non deterreat vos labor certaminis; quoniam etsi adversarius noster sit importunus, usque adeo tamen infirmus, et debilis est, ut neminem possit superare, nisi volentem, et eum, qui omnem custodiam sui penitus abiecit. Dominus autem Iesus Christus adiutor, et protector noster, est fortis: qui virtutem praestat alacriter dimicantibus, et victores immarcescibili corona cum omnibus sanctis suis donabit in caelis. Quemadmodum pulvis a vento dispergitur, sic adversarius noster diabolus a voce psallentium cum humili devotione confusus, et territus effugatur. Nemo igitur vestrum, dilectissimi fratres, negligenter agat; nemo in tempore orationis pigritia mentis, et somnolentia torpescat; nemo diaboli concertationem inordinato pavore timeat. State viriliter pro salute animarum vestrarum perpetuo contra infirmum adversarium pugnantes: et non minus carnem propriam, quam daemones habete suspectam. Scitis enim, testante non solum scriptura, verum etiam longa experientia docente, quoniam caro concupiscit adversus spiritum: et ideo monachus, qui propriae carnis petulantia non laeditur, raro in certamine a daemonibus superatur. Spiritu igitur ambulate, et carnis desideria non perficietis. Qui vigilans,

Septem ad summum horas etiam monacho dormisse, abunde est.

1. Petr. 5.

Galat. 5.

et pugnator est fortis, infirmiorem, et torpentem a devotione fratrem excitet, eumque tam verbis, quam exemplis ad sanctum fervorem spiritus pro viribus reformet. Qui spiritualis est inter vos, inordinatum fratrem suum non despiciat, sed per humilem admonitionem eum potius ad pietatis studium reducat. Dicit enim scriptura. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. Enimvero, si consentientes in fraterna dilectione ad invicem per fidem Iesu Christi semper unanimes fueritis, adversarium vestrum diabolum facile sine dubio vincetis. Nam ubi vera charitas Christi habitantes in coenobio monachos facit unanimes, ibi Deus in omni sanctitate colitur, ibi sanctorum angelorum praesentia invisibilis esse creditur, per quos malignorum spirituum temeritas refrenatur. In tali congregatione sanctorum Deus habitat, quem caelestis regni exercitus una cum psallentium monachorum vocibus collaudat. Paradisus est deliciarum coelestium multitudo in Dei amore ferventium monachorum. Civitas multitudine ornata turrium congregatio est idipsum in Domino sentientium monachorum. Vigilate fratres mei, precor, vigilate in orationibus sanctis, et eo maxime tempore somnolentiam, et mentis torporem excutite, quando in ecclesia coram Domino statis ad psallendum. Nam, si coram Deo stantes in psalmodia, ferventes in oratione fueritis, eius procul dubio gratiam vobis adesse sentietis. Nimis enim alienus est a monachi proposito, qui inter orandum aliunde cogitat, et mentem suam non divinis, sed caducis rebus, vel occupationibus agitandam praestat. Scitis enim, quid sanctus institutor noster Benedictus dicat in regula. Si cum hominibus, inquit, potentibus volumus aliqua suggerere, non praesumimus, nisi cum humilitate, et reverentia, quanto magis Domino Deo universorum cum omni humilitate, et puritatis devotione supplicandum est? et non in multiloquio, sed in puritate cordis, et compunctione lachrymarum nos exaudiri sciamus. Quoniam vero nobis psallentibus Deum ubique credimus esse praesentem, magna in oratione reverentia opus est, ut mens nostra voci per omnia concordet. Cogitemus ergo, fratres, cui assistimus, et cui in conspectu Angelorum psalmos orando recitamus: quoniam Monachus, qui orationis tempore vanis cogitationibus cor suum occupat, quasi homo, qui astans ante regem, vel caesarem, et loquens cum eo de his, quae ad salutem corporis sui valde sunt necessaria, vocatus autem a servo suo regem dimittit, seque ad confabulationes famuli, vanas, et inutiles convertit. Vere, stultus iudicaretur ab omnibus, quicunque hoc faceret, et merito poenis videretur gravissimis puniendus. Monachus autem quid meretur, qui, stans coram summo rege universorum, et loquens cum eo de salute animae suae, oculos repente interiores convertit ad occupationes inutiles, et, neglecta aeterni regis praesentia, vanas admittit, vel etiam perniciosas in mentem cogitationes?

Unanimitas orantium ad exauditionem necessaria.

Mens illi vacet quem oras.

Nota simile.

Si terreni regis illusor, atque contemptor amputatione capitis plectitur, caelestem contemnens imperatorem quid meretur? Quo circa moneo vos, fratres, et quanta possum sinceritate, rogo, quatenus purificetis corda vestra maxime in tempore orationis a cogitationis iniquae macula, ut hoc solum revolvatis in animo, quod in ore decantatis. Sicut angeli cum timore, et summa reverentia Deo semper assistunt, hymnum laudis perpetuum decantantes, ita curemus, et nos fratres mei, puro corde, conscientia munda, et ferventissima illi devotione assistere, ut, multo magis spiritu, quam corpore, laudes ei possimus decantare. Segregemus ergo mentes nostras ab omnibus negociis terrenis: purgemus conscientias nostras a cunctis illecebris carnis: induamus fervorem sancti spiritus, et omnem a nobis pigritiam, et ignaviam longe repellamus. Nam sicut onus grave dorsum hominis acidiosi deprimit, ita somnolentia tempore psalmodiae monachorum mentes opprimere consuevit. Nihil plus nocet monachis, quam acidia, quae paullatim enervat omnes vires mentis, totumque fervorem spiritus extinguit. Mox enim ut monachus a fervore sanctae devotionis ceperit deficere, mentem subintrant innumerae cogitationes malae, quas tanto minus iam potest repellere, quanto longius a fervore pristino convincitur recessisse. Hinc somnolentia in divinorum exhibitione obsequiorum oritur, mens tristitia, et melancholia nimium gravatur, quam monachus tepescens animo, non spiritualibus, sed terrenis, atque carnalibus consolatiunculis relevare omni studio meditatur. Cumque diutius in hac alienatione mentis progreditur, ad compunctionis exercitium iam quasi insensibilis obduratur, et quanto consolationibus carnis inhiat, tanto longius ab interno fervore spiritus aberrat. Quid enim vos in tempore psalmodiae facit somnolentos, nisi acidia? quoniam mens, quae torporem incidit, mox corpus dormitare facit. Sed iterum vos moneo, fratres, ut crebrius consuevi, quatenus ignaviam, et somnolentiam tempore orationis maxime fugiatis, quoniam sicut ebrietas oblivionem inducit animo, sic etiam somnolentia mentem insanam, et fatuam efficit coram Deo. Cavete hoc somnolentiae vitium o vos iuvenes, quo ex senioribus quosdam longa iam consuetudine dolemus infectos, quibus in choro familiaris est dormitatio, et nimis rara mentis ad Deum compunctio. Cavete, inquam, hanc malam dormiendi consuetudinem, quae, postquam monachum semel captivum abduxerit, raro liberum permittit. Propterea in exordio conversionis maxime iuvenibus contra hunc perniciosissimum hostem religionis pugnandum est, sicut quidam in carmine dixit:

Nulla pestis exitialior monachis, quam segnities.

Principiis obsta: sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.
Sed propera, nec te venturas differ in horas,
Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

Difficile namque est longam, et diuturnitate inveteratam curare infirmitatem. Regibus, et principibus terrenis quanta diligentia, et sedulitate famuli assistant, videamus, ut, quemadmodum coram Deo, qui solus est Rex omnium, et Dominus universorum, in orationibus astare nos deceat, non ignoremus. Oculi omnium in Dominum respiciunt, et ad nutum eius omnes et singuli diligentissime pendent, ne quid, illo iubente, per negligentiam fugiat assistentes. Hinc igitur consideremus, quanta nos oporteat Domino Deo puritate in orationis synaxi die, nocteque assistere, a quo regnum cupimus aeternae felicitatis impetrare. Non vox, non clamor; sed fervens in Dei charitate intentio meretur exauditionem. Somnolentiam ergo, et torporem mentis, ut letale venenum fugite, quia somnus, et ocium scaturigo sunt omnium vitiorum. Oculus autem vigilans minister est internae devotionis, et monachus, qui Iesum Christum veraciter diligit, ab omni immoderantia se custodit. Qui vigilans est, mentem acuit intelligentia, multum vero dormiens monachus turpiter excaecat animam suam. Vigilans in oratione, et ieiunio monachus, formidabilis est diabolo: qui autem cibo satiatur, et somno, a spiritu fornicationis non permittitur quiescere. Vigilia enim orationibus dicata fervorem frangit luxuriae, ignem quoque valenter extinguit concupiscentiae, intima cordis purificat, mentem illuminat, affectum ad amorem caelestium inflammat. Vigilia est bonarum cogitationum parens, nutrix, atque custodia, tentationum antiqui hostis certa victoria, phantasmatum fuga, mors vitiorum, vita, et fons omnium virtutum. Somnus autem multus comes, et fotor libidinis, raptor vitae hominis, imago mortis, oblivionis conciliator, inertiae coniunx. Somnus immoderatus stomachum corrumpit, cerebrum laedit, corpus simul, et animam dissolvit. Monachus frequenter somno deditus, sapientiam spernit, castitatem prostituit, animae salutem negligit, tempus preciosum perdit, mentem interficit, vitia nutrit. Quisquis igitur vestrum, amantissimi fratres, ad supernae foelicitatis requiem pervenire desiderat, omnem a se torporem, et ignaviam mentis fortiter repellat, discat in primis semetipsum vincere, ut hostem salutis suae diabolum deinceps valeat superare. Enimvero nisi malum, quod in te est, prius exterminaveris, illud, quod adventitium est, quando superabis? Disce passionibus imperare tuis, et omnia, quae foris accidunt, adiuvante Domino, facile superabis. Purga mentem ab omni concupiscentia inordinata, ut solum Iesum in veritate super omnia diligas, cum quo gaudere in aeternum speras. Nemo autem cum Christo regnabit in coelis, qui eum sanctis moribus non imitatur in terris, sancta dicente Scriptura: Qui dicit se in Christo manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ambulare. Dominus etenim Iesus, qui sua nos morte ab interitu damnationis aeternae liberavit, ipse mediator Dei, et hominum voluntarie

Vigilantia quos fructus afferat.

1. Ioan. 2.

factus est, ipse via, per quam nobis vitae trames est continuandus, ipse Dux potens itineris, ipse norma, et regula Christianis est salutaris conversationis. Nemo venit ad Deum nisi per Christum Patrem, nemo videbit nisi per Filium. Unde, si vultis venire ad salutem, oportet, ut transeatis per Salvatorem. Ipse namque in sancto Evangelio dixit: Nemo venit ad Patrem, nisi per me. Et illud, Ego sum ostium: per me si quis introierit, pabulum vitae aeternae inveniet. Ac iterum: Ego sum via, veritas, et vita. Per hanc viam piis, et sanctis moribus vivendo, precor, fratres mei semper incedite, hanc veritatem puro corde ferventer diligite: ad hanc vitam, quae sola est permanens, ardenter festinate. Doctrina Christi nunquam de cordibus vestris recedat, sed omni tempore in memoria permaneat, quoniam verus imitator eius fieri renuit, qui non die, ac nocte in meditatione verborum eius exercitatus fuit. Semper itaque in orationibus vigilantes tanta puritate mentis vivite, quatenus vocantem vos in mortis hora cum laetitia mereamini audire Iesum Christum Dominum nostrum, qui vivit, et regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti, Deus, omnipotens, unus, per omnia secula seculorum. Amen.

Ioan. 10.

Ioan. 14.

De patientia, et mansuetudine. Homilia XVIII.

INTER omnes fidei Christianae professores nullum hodie genus est hominum, cui virtus patientiae magis videatur esse necessaria, quam coetui monachorum. Nam refrigescente his nostris diebus charitate multorum, ut Pauli utamur eloquio, spectaculum facti sumus mortalibus, ut, quocunque monachus inter homines mundanos devenerit, digitis ferme omnium, a quibus cernitur, subsannandus, et irridendus denotetur. Cur hoc dixerim, scitis: quid factum in oppido nuper Bingionum non ignoratis. Excepit iuvenum, ac puerorum ebria turba monachum quempiam via transeuntem publica, et quasi pluviae causam praestitisset itinerans, proiecit in lutum, tractansque iniuria virum, impudentiae suae miserandum effinxit spectaculum. Nemo, qui conpesceret insolentes, adfuit: vicit tamen patientia monachi furentes, et Christi plenus amore, nihil aliud, cum male tractaretur, quam Deo gratias, respondit. Unde quanto se magis exhibuit mente, et animo tranquillum, tanto plus nebulones in fontem traxerunt, vino illum aestuare putantes, quem amor Christi iucundum fecerat, et laetum. Reliquit monachis cunctis magnum patientiae documentum: qui cum posset se vindicare, non voluit, iniuriatum. Utinam fratres mei tam patientes pro Dei amore, peccatisque nostris essemus in minimis, quam ille bonus vir in maximis fuit. Sunt inter vos quidam, invitus loquor, nimium protervi, et impatientes qui verbo, quamvis non iniurioso, moventur ad iram: atque, dum pro suis negligentiis iuste corriguntur, iniuste murmurant, peccatum per impatientiam peccato adiicientes. Sed in quem finem patientiam

Marc. 24.
Monachi huius seculi fabula
1. Cor. 4.

Monachi cuiusdam mira patientia.

illis memorati hominis propono in medium, qui omnium virorum patien-
Christus unicum et singulare patientiae exemplum. tissimum non attendunt Iesum Christum? Enimvero quisquis exemplo Regis coelorum patientiam, et humilitatem non amplectitur, nullius imitatione hominis ad mansuetudinem revocatur. Summum namque, et supremum patientiae, et humilitatis exemplar est Dei filius, cuius recordatione passionis quisquis ad sufferentiam non flectitur, induratus, et daemonum socius, merito censetur. Verba Domini nostri Iesu Christi esse vera bonus nemo dubitat christianus: dicit autem in sancto Evangelio
Matt. 5. Christus: Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram. Si mites beati
Luc. 22. sunt dicendi: quid prohibet ne rancorosi, iracundi, et immites nominentur maledicti? Certe, nihil. Et si, testante ipso Domino, et Salvatore nostro Iesu Christo, animas nostras in patientia possidemus, non est dubium, quin eas per impatientiam amittamus. Maxime igitur convenit monachos esse mites, mansuetos, et patientes, qui se Christi, et Apostolorum imitationi solemniter devoverunt. Christus autem omnium mitissimus suis in Evangelio discipulis, et imitatoribus praecipit dicens:
Matt. 11. Discite a me, quia mitis sum et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris. Hinc sanctus praesul Augustinus: Si cum Christo vis regnare in coelis, disce prius ab eo, ut sis mitis, patiens, humilis, et mansuetus, quoniam nisi ad eius imitationem vitae in hoc mundo conversatus fueris, nullatenus cum eo in perpetuum regnabis. Divus quoque Ambrosius dicit: Cum deposuero omne peccatum, et exuero omnem malitiam, et simplicitate contentus fuero inops, malorum, superest, ut mores temperem. Quid enim mihi prodest carere sceleribus, nisi fuero mitis, atque mansuetus? Ille autem mitis est: qui cedit improbitatibus, et non resistit in malo, sed vincit in bono malum. Mansuetus est autem, testante Chrysostomo, qui cum iniuriis provocatus fuerit, nec malum cogitat facere, nec facit. Cassiodorius vero dicit: Mansuetos appellamus manu consuetos, id est patientes, et mites, qui alienas iniquitates tolerant, nec aliquem gravare praesumunt, de quibus in psalmo dicitur:
Psal. 33. In Domino laudabitur anima mea, audiant mansueti et laetentur. Non dixit in lege periti, non ieiunantes, non psallentes, sed mansueti laetentur, qui cum charitate praecipue habere omnium rerum temperantiam consueverunt. Illi autem vere sunt mites, mansueti et patientes, qui neminem laedunt, nemini iniuriantur, neminem poenitus offendunt, sed in sua simplici humilitate consistentes omnes iniurias, contumelias, et irrisiones, pro Christi amore, semper aequanimiter tolerant, et contra laedentes nullo animi dolore moventur, quemadmodum fuisse monachum illum iam diximus, quem apud Bingiones pueri furentes nimis contumeliose tractaverunt. Facile autem est esse mitem, patientem, et mansuetum, quamdiu nihil dicitur, vel agitur nisi pro voluntate et arbitrio patientis. Patebit autem quam sit longe a vera mansuetu-

dine, si levis oriatur occasio. Magna est virtus, si non laedas, a quo laesus es: magna fortitudo animi, si pro Dei amore iniuriam remittas inferenti: magna gloria si Christi mandatum observas, et preces pro iniuriantibus fundis. Nemo vires animi cognovit sui, quem contumelia necdum adussit insignis. Nemo se glorietur mitem, vel patientem, qui non fuit saturatus opprobriis. Non est sine adversitate patientia, nec sine improperio mansuetudo, quoniam si debitas tolerantiae metas custodire volueris, oportebit in primis contumeliam adesse inferentem. Si fuissem, inquit monachus piger, et animalis, in diebus martyrum, nulla poenarum genera subire pro Christi amore timuissem, corpus voluntarie obiecissem tortoribus, ut coronam martyrii reportassem. Magna stultitiae temeritas. Verbum pro Dei amore patienter sufferre nunquam potuisti, et constantiam sanctorum martyrum polliceris? Levem correptionem metuis, qui corpus te daturum pro Christo promittis. Si martyrium te delectat, audi, quid beatissimus Papa Gregorius dicat: Si, adiuvante nos Christo, virtutem patientiae servare contendimus, et in pace ecclesiae vivimus, et martyrii palmam tenemus. Nam sine ferro et flamma martyres esse possumus, si patientiam in animo veraciter custodiamus. Mori a persequente, martyrium in aperto opere est: ferre autem contumelias, et odientem diligere, martyrium est in occulta cogitatione. Patientia vero est aliena mala aequanimiter perpeti, et contra eum, qui malum intulit, nullo dolore morderi. Quid nunc piger dices o monache, qui martyrium verborum sufferre levissimum impotens, de constantia fundendi sanguinis tam proterve gloriaris? Disce miser in levibus habere patientiam, et considera, quoniam, dicente Scriptura, qui in modico infidelis est, ei, quod maius est, quis crederet? Ad omnia, quae fiunt in coenobio, murmuras, increpatus quantumlibet leniter pro gravibus delictis, et negligentiis tuis, impatientissime toleras, nemo tibi recte in monasterio graditur, nemo praeter te in tua aestimatione religiose conversatur. Tu, quantum tibi videtur, solus in coenobio sanctus, tu omnium doctissimus neminem scire consentis, quod tu solus ignoras. Super omnes te honoribus cunctis existimas dignum, quia non solum patientia cares, sed neque humilitatem veram, neque obedientiam retines. Non est haec via, per quam itur ad regnum coelorum, quando in schola humilitatis superbit monachus, et moribus Christo vivit contrarius christianus. Monachus autem Iesu Christi solemniter iuratus minister, ut Dominum possit imitati suum, non debet esse superbus, sed humilis: obediens, non rebellis: mansuetus, non crudelis, neque protervus, sed mitis. Monachus vero superbus, iracundus, contentiosus, et propriae voluntatis amator, quales, proh dolor, ut frequenter sunt in temporalibus constituti, quos apud nos cellerarios secundum regulam nuncupamus, quorum elatio multis

In impatientes, sed iactabundos.

Luc. 16.

Superbus quidam monachus foede lapsus est. viam ad interitum fecit. Compellit me dolor ad loquendum, et prohibet verecundia, quamvis casum noveritis omnes, quo nos in fratre diabolus pridem confudit. Quis illo in tota congregatione nostra superbior? quis maiore protervia plenus incessit? Quia vero maiorem inter nos rerum temporalium experientiam habere videbatur, cunctis ob id se praestantiorem existimavit. Permisit Omnipotens, ut caderet, quatenus qui suam infirmitatem reputatus agnoscere noluit, confusus tandem non sine multorum scandalo adversarium intelligeret Deum superborum. Doleo vehementer, et plus quam dici potest, culpa ruentis mihi gravior videtur, quoniam, illo ruente, confundimur omnes. Det illi Deus poenitentiam agere veram, ut qui eius lapsu scandalizati fuerant, satisfactione coram Deo, et hominibus aedificentur. Semper monachis perniciosa fuit elatio, et, mentem hominis quam semel invaserit, in foveam vitiorum omnium demergit. Cavete superbiam, fratres mei, quoniam ipsa est omnis peccati exordium; ipsa est, quae per invidiam diaboli mortem introduxit in orbem terrarum. Superbia virtutum est mors omnium, et cunctorum fons, et scaturigo vitiorum. Humilitas autem virtutum nutrix maxime decet monachos, quoniam et mites facit, et mansuetos. Omnis enim superbus impatiens, et omnis arrogans mansuetudinis inimicus. Qui humilis est corde, habet in adversis pro Dei amore patientiam: et, qui ad iniurias animo tranquillus est, duplicem meretur coronam. Vir patiens in adversis Deo proximus: qui autem superbus, et immitis est,
Prov. 16. laetificat inimicos. Dicit namque scriptura: Melior est patiens viro forti, et qui dominatur animo suo, expugnatore urbium, Sanctus quoque praesul Augustinus. Paratus debet esse homo iustus, et pius, patienter eorum malitiam sustinere, quos fieri bonos cupit, ut potius numerus crescat bonorum, et non pari malitia se quis numero addat malorum. Est enim nobis patientia multum necessaria, fratres, ut voluntatem Dei facientes,
Hebr. 16. sanctam in Christo reportemus promissionem. Nobis quotidie adsunt, quibus exercitemur adversa, propterea sicuti tolerantiae nunquam deest causa, ita precor, necessaria semper adsit patientia. Inopia et paupertate necessariarum rerum opprimimur, carnis infirmae commercio gravamur, tentat praeterea nos mundus, ut alliciat, tentat diabolus, ut se-
Psal. 36. ducat. Inter tot salutis nostrae adversarios necessarium est, fratres, ut in omni patientia, et humilitate vigilemus, quoniam in hac peregrinatione quandiu vivimus, in medio, ut ita dixerim, malorum positi sumus. Sufficiat nobis paupertas nostra oportet, quia non est monasticae religionis in temporalibus exaltari, sed potius deprimi, ut monachi pauperes Christum imitantes pro nobis pauperem factum, in perpetuum cum eo in coelis mereamur gloriari. Quid si malos et peccatores quosdam in saeculo videamus abundare divitiis? Si boni homines, et iusti in hoc mundo sunt divites, eorum non fortitudini, sed infirmitati per

Dei providentiam consulitur, ut beneficiis ad meliora provocentur. Iunior fui, dicit propheta, et senui, et non vidi iustum derelictum, nec semen eius mendicans. Iacta, inquit, cogitatum tuum in Domino, et ipse te enutriet, non dabit in aeternum fluctuationem iusto. Novit Dominus Iesus, quid unicuique servulorum suorum ad salutem conveniat, et ideo munera praesentis vitae pro captu singulorum inaequaliter dispensat. Non enim omnibus omnia conveniunt; propterea iustorum in hoc mundo rebus temporalibus alii sunt pauperes, alii vero locupletes. De pauperibus Dominus Iesus in sancto evangelio dicit. Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum coelorum. Et per Prophetam loquitur dicens. Ecce excoxi te, sed non quasi argentum, elegi te in camino paupertatis. Non enim conducit ad aeternam salutem omnibus huius mundi possidere divitias, sed quosdam expedit esse pauperes, quosdam vero locupletes, prout Dominus universorum cuique providit esse utilius. De iustis, et bonis divitibus Salomon dicit in libro Proverbiorum; Benedictio Domini divites facit, nec sociabitur ei afflictio. Si autem mali, et reprobi divitiis abundaverint in hoc saeculo, non debent bonos movere ad indignationem: sed magis timeant eum, qui nullum bonum dimittit irremuneratum, et nullum malum impunitum. Malos enim, quos propter iniquitatem eorum remunerare in caelis non potest, pro eorum bonis in hac vita remunerat: et bonis, quos hic in paupertate nutrit, pro iustitiae merito, aeterna in coelis praemia conservat. Verum sicut non omnes in hoc mundo pauperes sunt iusti, et boni, ita non omnes rerum temporalium divites in hac vita sunt mali. Malorum remuneratio in terris merito sine indignatione ferenda est, quam non amor Dei, sed iustitia voluit esse praesentem. Unde sicut mali nihil habent in Coelo, ita vos, qui Monasticam paupertatem estis professi, nihil habere debetis in terra, sed spe illius boni, ad quod tenditis, quicquid in via contigerit adversi, tolerare patientissime debetis. Nam, ut sanctus Christi amator Paulus, ait, non sunt condignae passiones huius temporis ad superventuram gloriam, quae revelabitur in nobis. Qui divites sunt in Christo, coniungant humilitati misericordiam: qui vero sunt pauperes, sumant cum innocentia pro Dei amore patientiam. Miles etenim Christi, nec paupertate deiicitur, nec divitiis elevatur, sed in se firmus consistens animo, Regi Coelorum tranquillus militat, et nihil de rebus transitoriis curat. Ita, qui verus est Monachus, nec laudibus extollitur, nec vituperatione frangitur, non intumescit necessariarum rerum affluentia, nec contrahitur paupertate, laeta simul contemnit, et tristia: quoniam, sicut Propheta dixerat, Sol eum non uret per diem, nec luna per noctem. Nos autem, fratres charissimi, faciamus de necessitate virtutem, et voluntatem bonam; et de paupertatis incommodo, quod necessario patimur, bonum nobis, et utile ma-

Matt. 5.

Esa. 48.

Prov. 10.

Mali nihil in coelo, boni nihil in mundo possident.

Rom. 8.

Psal. 120.

gnum comparemus, quod tunc demum fieri potest, si pro Dei amore hanc ipsam viriliter, et animo tranquillo toleremus inopiam. Antecessorum nostrorum deformata conversatio eam, quam patimur egestatem, huic Monasterio induxit, quam omnipotentis Dei miseratio, si mandata eius corde perfecto custodierimus, cum tempore procul dubio relevabit. Ab annis retro ferme ducentis, quemadmodum coniectura simul, et literis praecedentium assequi possumus, puritas Monasticae institutionis in hoc Spanhemensi Monasterio, sicuti et in aliis pene omnibus defecit, et inordinatio vitae Monachorum omnem terrenarum rerum substantiam penitus dissipavit. Enimvero cum anno Christianorum nono, et sexagesimo supra quadringentesimum, atque millesimum Fridericus Comes Palatinus, ac Bavariae Dux Christianissimus, qui morabatur in Semeren, reprobam Monachorum vitam in suo Principatu nimis haberet exosam, tria coenobia, Monachis deformatis expulsis, reformavit, et optime institutos ex aliis Monasteriis introduxit. Et primo quidem duo Canonicorum Regularium Sancti Augustini Monasteria ad observantiam regularis disciplinae reduxit, Ravengirserburg videlicet apud Cynotos, et Suabenheim apud Stauronesios in pago Nagaviensium. Novissime anno Domini praenotato etiam hoc praesens coenobium nostrum Spanhemense ad reformationem Ordinis revocavit, eliminatisque Abbate cum Monachis quinque, alios de observantia quatuor in locum restituit, quibus praedecessorem meum Ioannem de Colenhusen nunc in Selgenstat abbatisantem praefecit. Tanta vero locum paupertate oppressum, et aere gravatum alieno invenerunt, ut nemo fuerit, qui illum credere posse restaurari, quoniam proventus annui omnes, aut venditi, aut sub redemptionis titulo fuerunt alienati, nihil etiam de quo viverent, penitus fuit relictum. Adest eorum, quae dicimus, relator, et testis frater noster Henricus unus ex primis quatuor Reformatoribus de Maguntia missis, ex cuius ore plenius omnia cognoscetis. Et ecce iam annus decimus, et septimus agitur, ex quo locus iste sub capitulo reformatae unionis de Bursfeldia instauratur, et adhuc paupertate non modica excoquimur. Haec propterea dixerim, fratres, ut sciatis quoniam necessitatem, quam patimur, non soli portamus; cum illi quatuor viri, qui Monasterium reformaverunt, primi sustinuerint graviora, quibus faba, et pisum satiaverant ventrem, et potum in mensura pyracium tenue praebuit. Vocavit nos miseratio Dei ad hunc locum, in quo salutis nostrae antidicum per patientiam vincamus, ut iuxta consilium divi Apostoli victum habentes tenuem, et, quo tegamur, vestimentum, contenti, Domino gratias agentes in hilaritate mentis serviamus. Non enim sumus vocati ad epulas carnis, neque ad delicias huius mundi, non ad voluptates, neque ad vitae praesentis solatia, sed ad militandum Domino, et Imperatori nostro Iesu Christo in abstinentia omnium de-

Fridericus Bavariae dux Spanhemense monasterium repurgavit.

1. Tim. 6.

lectabilium huius seculi, in conscientia pura, et humilitate cordis. Attendite nunc igitur vocationem vestram, o Monachi, et nolite propositum sanctitatis corrumpere, si ad Dei gloriam cupitis pervenire. Vae tibi Monache infidelis, qui vocationis tuae contemptor, ac voti transgressor factus in Monasterio non monastice vivis: qui ad tribulationem patienter tolerandam vocatus es Dei pro amore, et de refrigerio percunctaris. Iubet enim te tua professio in omni vilitate, et extremitate vestimentorum humiliter contentum incedere, et tu curiositati vestium non metuis studium adhibere. In sitim vocatus es, et tu, aquam bibere contemnens, vinum usque ad satietatem potare contra monasticum canonem delectaris. Ad dimicandum contra salutis tuae adversarium fortiter Monachus factus es, et tu, proiectis a te virtutum armis, piger, iners, et nudus, immo, quod gravius est, caterva vitiorum comitante, incedis. Ad vigilandum in orationibus sanctis invitatus es, et tu somno inerti, et ignavia turpi resolveris. In subiectionem humilis obedientiae vocatus es, et tu inflatus superbia seniorum praeceptis obtemperare contemnis. In charitatem vocatus es, et tu contra fratrem tuum odium in pectore gestare non formidas. In fletum, et lachrymas vocatus es, et tu risus cum inordinato profundis cachinno. Ad poenitentiam te Dominus vocavit in Monasterio, et tu resolutus in lasciviam peccato coniungis peccatum. Ad meditandum die, ac nocte in lege Domini nostri Iesu Christi vocatus es, et tu, post vanitatem ambulans, fabulis, et rebus caducis intendis. Ad coelum vocatus es, et tu, mundum diligens, terrena sectaris. In mansuetudinem humilitatis vocavit te Dominus, et tu rancore, et superbia plenus incedis. Ad perfectionem purissimae conversationis Monasticae a Domino vocatus es, et tu, ut iumentum in stercore vanitatis, et negligentiae computrescis. Ad observantiam mandatorum Dei vocatus es, et tu voluptatibus carnis deditus nihil minus, quam Christum cogitas. Ad amandum Dominum Iesum super omnia invitatus es, et tu ambulas post desideria cordis tui mala ingratum te exhibens redemptori tuo. Qui spiritu vivere debueras, terrena sapis, et omnia spiritualis conversationis sancta exercitia, submersus in superbia, contemnis. Et quid in illa die Iudicii responsurus es Iudici, qui ingratissimo tibi dicturus est: Ego, qui Dominus sum universorum, propter te humiliavi, memetipsum, formam servi accipiens, et habitu, inventus ut homo, sanguinem pro te meum effudi, pro te verbera sustinui, et mortem pro te nimis amaram spontanea voluntate subivi. Ego te, o Monache, in toto corde meo dilexi; ego te in sanguine meo de morte perpetua redemi: ego te, si mandata custodivisses mea, ad coeleste regnum ex amore vocavi. Tu autem vixisti praeceptis meis contrarius, et, quod gravius est, in verba mea iuratus, cum esses, apostatam, et impium te traditorem contra me Dominum tuum exhibere non timuisti. Nunc

In secus omnino se gerentes in coenobiis, quaque de causa illuc ierint ac voluerint.

Quid exprobraturus sit Dominus monacho ingrato.

Philip. 2.

igitur da rationem villicationis tuae. Quid tunc responsurus es, o Monache piger, et deses, qui tempus nunc acceptabile tam infructuose consumis, et vivere in vera puritate monastica secundum regulam contemnis? Quid, inquam, respondebis? Negabisne pravitatis opera, quae commisisti, ostensurus per fallaciam bona, quae nunc operari spernis, quatenus, mendacio circumveniens Iudicem, sicque debitam evadas tuis demeritis poenam? Sed ignorare non debes, quoniam omnia, quae fecisti, dixisti, vel cogitasti per omnem vitam tuam, bona, et mala in conspectu Iudicis sunt manifesta, et nihil eum latere potest, qui solus omnia novit. Omnia enim in libro Dei scripta sunt: et conscientia tua omnium adversum te male gestorum apertum perhibebit testimonium: ita quod nec minima quidem cogitatio poterit latere. Dicit enim ad
Psal. 75. Deum scriptura prophetarum: Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi. Ad tribunal omnia scientis iudicandus es, ante cuius terribile Iudicium omnis creatura cum metu nimio, et tremore stabit, ubi nulla penitus admittitur excusatio, sed singuli recepturi sunt debitam suis meritis, semota appellatione, sententiam. Millia millium, et decies centena millia sanctorum spirituum assistent ei, et tu mendacio te fallere Iudicem posse confidis? Sed audi consilium meum, et surgens ab inertia tua perniciosa tandem expergiscere, et per veram poenitentiam ad Dei misericordiam in tempore, a iustitia recurre. Non differas de die in diem, quoniam nimis est periculosum in peccatis manenti confidere, et salutis remedium, quod offertur, refutare. Memento, quoniam moriturus es, et quando non cogitas, ad iudicium vocaberis. Cogita, precor, dubium vivendi tempus, quomodo labitur, et omnia, quae mortalia sunt, quam cito corrumpuntur. Nihil in humanis stabile, nihil fixum, nihil firmum, sed omnia, quae cernimus, corruptibilia sunt, et cum tempore mutantur. Considera etiam, ubinam sunt fratres nostri Valentinus, Martinus, et Ioannes, qui anno praesenti nobiscum viventes sani, incolumes, ac laeti fuerunt, nobiscum pariter loquebantur, manducabant, bibebant, et laborabant, nihil minus, quam hoc anno se morituros cogitantes. Ecce, quando non putabant, venit mors, rapuit eos, statuitque animas eorum ad tribunal tremendi iudicis, qui reddidit unicuique secundum opera manuum suarum. Ecce nunc iam disce fratrum tuorum exemplo, quoniam et tu moriturus es, et forsitan multo transibis ab hoc mundo citius, quam poteris aestimare. Resipiscito miser, quando iam potes, age poenitentiam in tempore sanitatis tuae, quando iudex pollicetur misericordiam, et noli differre bonum hodiernum in dubium crastinum. Consurge, vel nunc sero tandem ab ignavia negligentioris transactae conversationis, in qua hactenus turpiter computruisti; et expurga conscientiam tuam ab omni macula peccati; lachrymis exterge, quod commisisti malum, et iam deinceps vive innocenter, ut condecet monachum.

Perfectum emendationis capesse propositum, et intellige quoniam non incipientibus bonum, sed perseverantibus usque in finem repromittitur regnum coelorum. Scito etiam, quod non pervenitur inertia, et torpore ad coelum, sed labore magno, conatu voluntatis proficiendi maximo, et studio exercitii spiritualis indefesso. Volens igitur Domino servire, Matt. 4. ac placere, in veritate semper consiste apud temetipsum pavidus in timore, et praepara animam tuam ad tentationem. Resistendum est fortiter inordinatis motibus, et concupiscentiis carnis: reluctandum est animo constantissimo blandimentis, et vanitatibus seculi cunctis: per orationes et magnanimitatem spiritus, fugandus est daemon nostrae adversarius salutis. Nemo somnolentus, piger, acidiosus unquam Dei pervenit ad regnum: nemo sine labore continuo, et multis sudoribus obtinuit coelum. Dicit enim in sancto Evangelio Dominus: Regnum Dei vim patitur, et violenti, hoc est qui malis concupiscentiis carnis noverunt resistere constanter, rapiunt illud. Revolvite omnium gesta sanctorum, et nusquam invenietis aliquem sine magno, et continuo labore sanctificatum. Nam et si nemo fiat sanctus viribus suis, tamen omnipotentis Domini gratiosa miseratio, quae, et voluntatem benefaciendi certantibus praestat et vires, neminem sanctificat sine operibus bonae, et rectae voluntatis. Cum ergo Deus velit salvos fieri omnes homines, et nemi- 1. Tim. 2. nem perire, nobis fratres mei, summopere cavendum est, ne gratiam eius in vacuum recipiamus, sed enitendum potius viribus totis, quatenus tanti satoris gratuitis donis veluti ager fertilis, ex operibus bonae voluntatis fructibus semper respondeamus condignis. Armemus nos igitur scuto fidei, et induamus loricam constantiae, ac patientiae salutaris, ut praeparati adversus omnia, quae nobis accidere possunt, per humilitatem, et fervorem sancti spiritus, adiuvante Domino nostro Iesu Christo, vincamus. In omnibus his patientia nobis multum est necessaria, sine cuius adminiculo nulla unquam fuit, vel esse potuit in operibus bonis, et sanctis perseverantia. Neque enim via sanctis ad coelum fuit alia, quam patientia: neque sanctificari unquam potuit, qui patientiam abiecit. Enimvero quotquot omnipotenti Deo placuerunt ab exordio mundi usque in hanc nostram aetatem, non aliter, quam per patientiam contra mundi principem triumpharunt. Unde illud psalmistae omnes dicere quam re- Psal. 43. ctissime potuerunt: Propter te mortificamur tota die, aestimati sumus sicut oves occisionis. Sanctissimus quoque Apostolus Christi Paulus veterum commemorans patientiam sanctorum, inter caetera dicit: Cir- Hebr. 11. cumierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes, in montibus, in speluncis, et in cavernis terrae. Omnes enim, qui volunt pie vivere 2. Tim. 3. in Christo, persecutionem patiuntur, quoniam, sicut ait propheta, multae Psal. 33. sunt tribulationes iustorum, et de omnibus his liberabit eos Dominus.

Necessaria est igitur cunctis mortalibus patientia, et maxime decet claustrales, quoniam sicuti nunquam desunt iustis in hoc mundo contraria, ita nemo iustificabitur sine patientia. Sunt autem gradus patientiae principales, quemadmodum veterum distinxit industria, tres. Primus quidem, ac infimus illorum est hominum, qui adversa neque inquirunt, neque libenter sufferunt, sed cum acciderint, gravantur animo, et deiiciuntur moerore, conqueruntur etiam, quandoque, et murmurant contra inferentes ad horam, sed postquam inflammata transierit concitatio mentis, ad se redeunt, et irrogatam sine vindicta contumeliam patienter tolerare videntur. Horum tamen non magnae virtutis patientia semper vitio inquietae mentis est proxima, et propterea saepe nullius, interdum vero minoris meriti aestimanda. Et quamvis hi tales nostris temporibus virtute patientiae dicantur insignes, comparati tamen veteribus sanctis hoc venerabile nomen Christianae longanimitatis, et tolerantiae non merentur. Non enim patientia videtur esse vera, quae amaritudine, et indignatione mentis concitatae fuerit obfuscata. Secundus patientiae gradus illorum esse hominum dicitur, qui licet mala perpeti non quaerant, attamen, cum venerint, ultro benigne suscipiunt, et quasi donum a Deo missum patientissime amplexantur. Et hi tales veraciter dicendi sunt patientes, qui divino succensi amore, quicquid adversi provenerit, aequanimiter tolerant, et eandem, quam prius habebant in prosperis, animi tranquillitatem, etiam in tribulatione conservant. Horum ex numero fuisse sanctissimum illum Iob Idumaeum non dubitaverim, qui non solum adversitate percussus extrema patienter omnia tulit, sed, etiam in voragine malorum positus, gratias agens Domino benedixit. Dominus, inquiens, dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum. Hunc patientiae gradum omnes custodire convenit Christianos, et prae caeteris maxime claustrales. Dicit enim vir sapiens: Doctrina viri per patientiam dignoscitur. Nam quanto unusquisque in lege Domini, et cognitione institutionis naturae rationalis doctior fuerit, tanto in adversis patientior erit. Quid si audentius loquar veritatis amator, quoniam plus nobis prosunt adversa, quam prospera, si docti sumus, et propriae conditionis non obliviosi pensiculatores? Tertius vero patientiae gradus reliquorum certe, et supremus, et perfectissimus illis merito conceditur, qui contraria non solum, cum opus fuerit, pro Dei amore, et utilitate fratrum aequanimiter tolerant, sed etiam ferventiore spiritu charitatis inflammati ultro se ingerentes ad contumelias, et iniurias suscipiendas alacriter festinant. Et hoc genus patientiae bifariam dividitur, sicuti duplex ratio martyrii sanctorum invenitur. Nam quidam, cum latere potuissent in persecutione credentium, ardente in eis charitate Christi, nemine compellente, sed spontanea se voluntate tribunalibus persequentium inges-

Patientiae gradus tres.

Iob. 2.

Prov. 19.

serunt, et Iesum publice confitentes Redemptorem mundi, illata sibi tormenta cum gaudio susceperunt. Alii vero, quamvis se ultro non ingesserint, martyrium tamen gaudenter susceperunt oblatum, parati semper sustinere pro fide Christi, quicquid crudelitas tyrannorum inferre potuisset. His gradum obtinent lucidissimi Confessores merito viciniorem, quos et si crudelitas impiorum persequendo non abstulit, gloriam tamen martyrii nullatenus amiserunt. Enimvero crucifigens pro Christi nomine carnem suam in hoc mundo, et voluntarium, et diuturnum martyrium pertulerunt: qui per abstinentiam, et humilitatem gloriosi facti sunt, animo constantes, ac patientissimi semper existentes, et ad martyrium corporaliter suscipiendum paratissimi. Quorum vos, o Monachi pro viribus imitatores esse curate, ut, quoniam hostes, qui corpus interimant pro Christo, iam desunt, concupiscentiis carnis reluctantes, et adversa patienter pro Dei amore sustinentes vos martyres mente, et spiritu exhibeatis. Martyrii genus in pace sanctorum est optimum, carnem pro Dei nomine per abstinentiam affligere, nihil in hoc mundo concupiscere, in operibus bonis semper proficere, et, si quid acciderit mali, cum hilaritate mentis gratanter, ac patienter in omnibus tolerare. Ad hanc normam patientiae fratres charissimi deinceps vivite, si cum Christo in aeternum cupitis regnare. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi, ut, quod sibi fieri quisque desiderat, etiam fratri suo hilariter impendat.

Isto modo Christiani omnes martyrium debemus Christo.

De vera humilitate Monachorum. Homilia XIX.

OMNIUM ferme doctorum sententia est, fratres charissimi, summam, et praecipuam monachorum virtutem, non aliam esse, quam humilitatem; propterea quod ipsa mater, et nutrix sit omnium virtutum. Humilitas namque monachum facit, superbia destruit, et corrumpit. Hinc Dominus per Esaiam dicit: Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum, et contritum spiritu, et trementem sermones meos? Deus enim superbis resistit, humilibus autem dat gratiam: quia initium omnis peccati superbia est, et sine vera humilitate nemo salutem consequi potest. Quod cum ita sit, necessarium mihi fore existimo, fratres, sine intermissione cohortari vos, ut superbiam fugientes in omnibus operibus vestris profundam semper custodiatis humilitatem. Nullum quippe opus bonum Domino Deo placere creditur, quod sine condimento humilitatis praesentatur. Humilitas enim medicina est animabus fidelium saluberrima, quae omnibus consulit, quoniam tumentia spiritus viscera comprimit, tabescentia reficit, depravata corrigit, excrescentia tollit. O mater, et parens omnium virtutum humilitas, tu patientiam confirmas, compunctionem excitas, charitatem illuminas, castitatem ornas, orationem foecun-

Humilitas, summa et praecipua virtus monachorum.

Iacob. 4.

Eccles. 4.

das, ieiunium, et abstinentiam commendas. O sancta, et vere Deo dilecta humilitas, tu per poenitentiam iustificas impium, tu in sanctitatis proposito conservas iustum, tu amatoribus tuis potenter aperis coelum, tu poenitentibus claudis infernum. O veneranda, et nimium Deo grata humilitas, tu filium patris aeterni de coelis in uterum Mariae castissimae, atque perpetuae virginis compulisti descendere, tu illum nobis fecisti visibilem apparere, tu, pannis involutum vilibus, reposuisti in praesepio, ut nos ornamentis perpetuae foelicitatis decoraret in coelo. Tu Dei filium circumcisionem carnis impulisti suscipere, ut mente circumcisi nos ad promissam haereditatem sanctorum possemus introire. O magnae potestatis humilitas, quae regem coeli, et terrae a facie unius vilissimi homuncionis fecisti recedere, et septenni exilio in terra
Matt. 2. Aegyptiorum habitare. Tu Christum Iesum unigenitum Dei filium, quem corpus humanum pro salute nostra compulisti assumere, amarissimam quoque passionem, et mortem fecisti spontanea voluntate subire. Magnum est imperium tuum, o veneranda sanctitatis humilitas, quoniam tibi regnum coelorum promittitur, tuis cultoribus beatitudinis sempiternae munus conceditur, et quisquis tua custodit vestigia, ad angelorum celsitudinem sublimatur, dicente in sancto Evangelio Christo:
Luc. 18. Omnis qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat, exaltabitur.
Matt. 11. Te Rex coelorum docuit, qui suis imitatoribus dixit: Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris. Beatissima quoque genitrix intacta virgo Maria, in suo cantico
Luc. 1. laudis dulcissimo de Domino Deo sic loquitur. Deposuit potentes de
Psal. 101. sedibus, et exaltavit humiles. Et propheta dicit in psalmo: Respexit Do-
Eccles. 35. minus in orationes humilium, et non sprevit preces eorum. Oratio nanque humiliantis se nubes penetrat, et donec propinquet, non consolabitur, et non discedet, donec altissimus aspiciat. Monachum in conscientia sua purum humilitas Deo facit gratissimum, et quanto se pro Dei honore amplius humiliando deiecerit, tanto gloriosior in regno apparebit. Monachus, qui veraciter se humiliat, filius altissimi per gratiae participationem efficitur, et cum rege coelorum Iesu Christo in aeternum laetabitur. Qui vere Christum imitari desiderat, humilitatem quoque veram assumat, qua circumamictus, et munitus quasi lorica fortitudinis magna faciat, de se non nisi humilia sentiens vanae gloriae maculam non incurrat. Haec enim vera monachorum perfectio est, propriam semper imperfectionem humiliter recognoscere, et potius, quid ei desit boni, quam quid habeat, sedulo cogitare. Vera namque humilitas in anteriora per desiderium charitatis semper extenditur, et praeteritorum causa memoratrix, ne perdat habita, metuit, et cupiens nondum habita per studium devotionis acquirere, in sanctitatis fervore non tepescit. In quantis adhuc deficiat, studiosissime considerat, et in quibus profe-

Vera humilitas non quid adsit, sed quid desit sibi, considerat.

cerit, non pensat. Enimvero quisquis se iam esse aliquid existimat, adhuc longius a vera humilitate distat, quoniam vera humilitas magna facit, et de se sentit minima, et quanto amplius profecerit, tanto infirmitatem suam profundius recognoscit. Sic etenim Scriptura praecepit dicens. Quanto maior es, humilia te in omnibus, et coram Deo invenies gratiam. Iterumque dicit: Humilia valde spiritum tuum, quoniam vindicta carnis impii ignis, et vermis. Humilitatem igitur fratres mei assumite veram, non illam, quae foris in gestu, et voce coram hominibus a simulatoribus quandoque ostenditur, sed Christianam, quae puro cordis affectu possidetur. Aliud est enim virtutem habere humilitatis, et aliud imaginem similitudinis. Vera humilitas ad omnes iniurias, et contumelias tranquillo corde semper est patiens, ad praecepta quoque non solum maiorem, sed etiam aequalium est sine disceptatione obediens, in adversis servat constantiam, in corporis necessitate moderantiam, in moribus conscientiam, in convictu honestatem. Hilaris est, non dissoluta: gravis est, non melancholica: larga in miserationibus, non prodiga: infirmis compatiens, non remissa. Humilitas Christiana sine intermissione in amore Dei compungitur, in spiritu devotionis fervens iugiter lachrymis rigatur, suum principem Iesum Christum videre semper desiderat, cuius monita sequens in spiritu, prae dolore suspirat. Dolet enim se peccatorem, quicunque humilitatem veram complectitur; ingemiscit se non posse tantum proficere, quantum cupit, quisquis Dei filium imitatur. Nihil excellentius humilitate Christiana, nihil praeclarius cognitione propria, quae semper in eminentiori posita nunquam extollitur: et subiecta omnibus universis dominatur. Qui enim parvus est in oculis suis, magnus coram Deo efficitur: et qui se magnum aliquid esse in hoc mundo existimat, coram Deo nullius momenti iudicatur. Nam tanto erit quisque apud internum iudicem preciosior, quanto bene faciens, et nunquam deficiens, fuerit in aestimatione sua despectior. Humilitas enim stabile fundamentum est omnium virtutum, quoniam omne spirituale aedificium, quod in altum Christianae perfectionis erigitur, sola humilitatis petra sustinetur. Enimvero, si vera desit humilitas, nihil erit aliud virtutum caeterarum congregatio, quam ruina quaedam constructae sine fundamento in sabulo domus. In spirituali siquidem aedificio fundamentum stabile ponit humilitas, latitudinem vero ipsius domus ordinat charitas, in altum paries continuatione bonorum operum in fervore spiritus erigitur, in fide Domini nostri Iesu Christi, et spe firma promissionis aeternae protectionis, et foelicitatis tectum in vertice collocatur, et longitudo in longanimitate patientiae pulcherrima ordinatione disponitur. Unde, fratres mei, vos iterum atque iterum moneo, contestor, et oro, quatenus aedificium spiritualis exercitationis in humilitatis imo fundare curetis, quoniam

Vera humilitas cum faciat maxima, de se sentit minima.

Eccles. 3.

Eccles. 6.

Humilitatis maxima commendatio.

nullum Deo placet opus bonum, quod extra veram humilitatem fuerit oblatum. Sunt autem multa, quae servos Dei ad veram consueverunt humilitatem provocare. Nam aliquos propriae vilitatis consideratio in semetipsis coram Deo humiliat, quia dum se miseros, et infirmos esse iam saepius experti considerant, omnem spem suam, et confidentiam in Deum humiliati locant. Alii vero multitudinem erga se beneficiorum Dei pensiculantes iudicium ingratitudinis metuunt, et ideo in conspectu Dei cum magno timore, ac reverentia gratitudinis semper humiles incedunt. Et quis nostrum est, fratres, cui omnipotentis Dei miseratio non multa etiam singulariter praestiterit beneficia? Cui, si volumus esse grati, maxime simus humiles oportet. Alii post multitudinem peccatorum ad poenitentiam divina pietate conversi, quanta contra legem Omnipotentis mala commiserint, ad memoriam sedulo revocant, et pro his in amaritudine spiritus humiliati, suas impietates cum horrore detestantur. Nos autem in multis offendimus, unde necessarium est, ut nos mente, et coram semper etiam corpore humiliemus, ut superabundet gratia, ubi peccatum prius abundavit. Saepius autem divinae miserationis providentia quosdam enormiter ad tempus permittit delinquere, ut postea conversi ad poenitentiam in vera discant humilitate permanere. Melior est poenitens humilis eo, qui non peccavit, superbo, quoniam humilitas poenitentes iustificat, et superbia arrogantes, etiam si aliud nihil male fecerint, quam id solum, quod superbi sunt, in aeternum damnat. Alii Christi Iesu amaram passionem quotidiana meditatione in corde suo portantes tanto se magis humiliant, quanto se tantis, tamque mirificis ipsius redemptoris sui debitores nimis insufficientes beneficiis non ignorant. Humiliavit semetipsum Dei filius, homo factus pro nobis, multisque saturatus opprobriis, mortem crucis turpissimam voluntarie subivit, ut nos de mortis perpetuae interitu liberaret. Quis homo christianus, et monachus maxime, non humiliabit Deo valde animam suam, cum tantam creatoris, et redemptoris sui humilitatem ad memoriam revocaverit? Enimvero, quem Christi humilitas ad mansuetudinem non provocat, nullae hominum admonitiones in eo proficient. Frustra dicimur monachi, nisi Christum pro viribus humiliter fuerimus secuti. Propterea namque viam se esse dixit in sancto Evangelio, ut eius humilitatem imitemur, et tanti conversatio magistri fieret spiritualis forma discipuli. Nos itaque, fratres, quantum possumus totis viribus elaboremus, ut omne, quod in nobis tumidum superbia reddidit, humilitas, meditatione amarissimae passionis Iesu Christi concepta, complanet, instauret, ac reformet. Oh! quantum nos convenit humiliare animas nostras amore Iesu Christi, fratres mei, cum ipse Deus, et creator omnium homo factus in tantam se pro nobis deiecerit humilitatem. Summa igitur medicina est ad inducendam veram servo Dei humilitatem, si

Ad humilitatem quae res provocent.

Sui ipsius cognitio.

Consideratio beneficiorum Dei.

Peccatorum recordatio.

Passionis Christi meditatio.

Ps. 14.

Christus se viam dixit, ut eum sequamur.

Humilitas passionis Christi, summa humilitatis nostrae occasio.

quotidie, saepiusque ad memoriam revocaverit amarissimam Christi Iesu passionem. Multos etiam tribulationes, adversitates, et infirmitates cum paupertate, vel inopia fecerunt humiles, qui forsitan in prosperis, et secundis periissent elati. Et nobis confidimus, quod saepius dicere solemus, ad salutem nostram conducere paupertatem, dum causam humilitatis habemus magnam, elationis vero, et superbiae materiam nullam invenimus. Aliis continua exercitatione virtutum, et memoria mortis, quam brevi necessario sunt passuri, ad magnam humilitatem pervenerunt. Quem non etiam superbissimum humiliet intenta meditatio mortis? Aut quis tam ferox animo, qui non demittat paulatim tumorem, si diligentius cogitaverit in brevi se moriturum? Proinde conscientia monachi nunquam debet memoriam a se mortis futurae depellere, quatenus et humilis permaneat, et tristis; ut consistens in humilitate non superbiat, et moeror continuus omnem cordi lasciviam interdicat. Nonnullos etiam gratuita Dei miseratio praevenit, et Spiritus sancti cohabitatione humiles facit. Omnis, qui spiritu Dei agitur, superbiam summe detestatur. Qui seipsum in veritate cognoscit, sapientissimus est, et non potest ab humilitatis mansuetudine facere discessum. Omnis autem superbus, et arrogans ignarus est, etiam si magnus inter mortales, et inclytus videatur. Vera enim sapientia in domicilio requiescit sanctae humilitatis, et ipsa per patientiae documentum clarior ostenditur. Ex cognitione Dei, et sui ipsius humilitas nascitur, et haec vera sapientia merito nuncupatur. Qui seipsum cognovit veraciter, iam non habet, unde superbiat, quoniam sciens vilitatem suam, nihil altum cogitat, sed in moerore animi positus ad Dominum clamat: Quid est homo, quod memor es eius, aut filius hominis, quia reputas eum? Homo vanitati similis factus est, dies eius sicut umbra praetereunt. Quid ergo superbit terra, et cinis? Quid tumet contra Deum spiritus hominis caduci, atque mortalis? Humiliamini igitur o fratres mei charissimi, sicut scriptum est, sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis. Valde namque placet Domino Deo in servis suis cum timore casto humilitas, quippe qui nullam sine ea virtutem hominis approbat ad salutem. Unde, si cupimus solium excelsi scandere regni coelorum, oportet nos multum esse humiles, quia non est aliud iter ad coelum, nisi profundissimae humilitatis, per quod et ipse Dei filius, et omnes sancti ascenderunt. Omnes autem, qui per aliam portam ad regnum intrare conati sunt, repercusso in limine humilitatis superbiae capite ingredi minime potuerunt. Non enim capit superbos ianua humilitatis: et angustum iter mansuetudinis amatores non recipit avaritiae, et elationis. Quicunque igitur venire ad celsitudinem regni coelestis desiderat, per gradus humilitatis ascendat, sine quibus ascendere quisquis incipit, in profundum perditionis, et mortis

Adversa, et molesta mundi huius.

Mortis memoria.

Spiritus divini inhabitatio.

Prov. 11.

Ubi cognitio Dei et sui ipsius, ibi sapientia; ubi sapientia ibi humilitas.

Psal. 8.

Psal. 143.

Eccles. 10.

Iob. 15.

indubitanter cadit. Humilitas enim scala est coeli duodecim pulchre distincta climatibus, de cuius ascensu legislator noster Benedictus dicit in regula: Si humilitatis summae volumus culmen attingere, et ad exaltationem illam coelestem velociter pervenire, illa nobis erigenda est scala, quae in somnis Iacob apparuit, per quam ei ascendentes, et de-
Genes. 28. scendentes Angeli demonstrabantur. Non aliud sine dubio descensus ille, et ascensus a nobis intelligitur, nisi exaltatione descendere, et humili-
Luc. 18. tate ascendere, sicut Scriptura nobis indicat divina: Omnis, qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat, exaltabitur. Scala vero ipsa erecta nostra est vita in hoc seculo, quae humiliato corde a Domino erigitur in coelum. Latera enim eiusdem scalae dicimus nostrum esse corpus, et animam: in quae latera diversos gradus humilitatis, et disciplinae evocatio divina ascendendos inseruit. Consequenter vero ipsos duodecim gradus per ordinem pulchra satis distributione enumerat, qui cum vobis sint omnino notissimi, superfluum fuerit in eis recensendis hac vice diutius occupari. Sufficit enim hoc loco meminisse canonis sancti, in cuius verba omnes voluntarie dudum iurastis, ut sciatis vobis humilitatem non minus ad salutem necessariam, quam Dei simul, et proximi charitatem. Monachi etenim virtus maxima esse humilitas dicitur, et in tantum est suae professioni necessaria, ut sine ea nequeat salvari. Monachus elatus animo, atque superbus non Christi, sed diaboli mancipium est, et partem cum Dei filio non habebit in coelis, sed cum daemonibus in inferno sine fine cruciabitur. Nam Christus magister, praeceptor humilitatis omnes detestatur superbos, et in sui consortium
Iob. 41. non admittit nisi humiles, mites, et mansuetos. Diabolus autem caput, et inventor superbiae est, cuius servi atque discipuli sunt omnes, qui superbiam eius, et elationem sequuntur. Ipse namque rex superborum humilitatem ferre non potest, fugit mites, et in conspectu mansuetorum corde stare non praesumit. In conventu enim servorum Dei humilium Christus habitat: in medio autem superborum contentiones, et iurgia discordantium diabolus concitat. Ubi fuerit humilitas, ibi pax est vera, et summa tranquillitas: ubi autem dominatur superbia, ibi rancor, ira, turbatio, et discordia sine intermissione confundunt universa. Cavete igitur fratres mei superbiam, quoniam si angelos de coelo proiecit elatos, pauperes quando non damnaret claustrales? Daemones fecit ex angelis: et socios daemonum procul dubio facit ex monachis. Humilitatem sequamini omni tempore totis viribus, et quantum potestis, fugite omnem superbiam, et ostentationem, quoniam nisi humiliaveritis valde animas vestras, non intrabitis in regnum coelorum. In simplicitate cordis vestri coram Domino Iesu semper ambulate, puram in omnibus conscientiam habentes, ne humilitas vestra fiat bestialis, quia nihil confert ad salutem peccatorem se publice recognoscere, et in

Humilitas quam necessaria potissimum monacho.

malo perseverando culpam non emendare. Verus etenim Christi servus humilitatem suam bonis operibus sanctificat: et omnem vitae reatum transactae per continuam poenitentiam emendat. Ad memoriam quotidie revocat malum, quod se commisisse meminit: et se offendisse Dominum graviter ingemiscit. Caute multum ambulat, et ita commissa deplangit praeterita, ut nequaquam committat amplius plangenda. Monachus, qui veraciter est humilis, Dominum Iesum in pura conscientia sequitur; et nihil in hoc mundo metuit amplius, quam praeceptorem offendere, quem imitatur. Quicquid agit, et quocunque incesserit, praesentem Dominum Iesum semper cogitat, et quemadmodum illi complaceat soli, continua meditatione explorat. Haec etenim vera, et Christiana humilitas, et humilis est christianitas, peccatum in vera compunctione diluere, et conscientiam in omni puritate non solum metu poenarum, sed Christi potius amore omni tempore conservare. Vera monachorum humilitas quicquid potest boni pro Dei honore operatur continue, et nihil operaturam se cogitat, quod novit Christo displicere. Vera monachorum humilitas nihil eorum, quae Deus mandavit, negligit, et quae prohibuit ille, semper ut mortifera fugit. Monachus poenitens in compunctione lacrymarum humilis, et Domino serviens in fervore charitatis sanctorum est socius angelorum, caelique amicus civibus, et daemonibus multum formidabilis. Nihil enim plus metuunt, et fugiunt daemones, quam humilitatem servorum Iesu Christi, quia, cum sint ipsi vitiosa voluntate sua superbissimi, humilium devotione vehementissime cruciantur. Nam ubi vera est humilitas, daemones subsistere nequeunt, quoniam sicut glacies ab igne resolvitur, ita maligni spiritus a praesentia humilis monachi dissipantur. O veneranda mater, et conservatrix omnium virtutum humilitas, tuum est regnum, tua potentia: tu regnum confers humilibus: tu gloria felicitatis aeternae tribuis mansuetis: sine tuo ducatu nemo venit ad coelum: qui te sequitur, non timet infernum. Qui sine te virtutum opera congregat, quasi qui pulverem in ventum portat. Tu condimentum bonorum operum es omnium, quoniam sicut cibus in ore comedentis absque sale non est sapidus, ita sine tuo comitatu Dei nullus constituitur amicus. Humilitas filium Dei hominem fecit: humilitas servum Christi sancto angelo comparabit. Angelus per superbiam arbitrio proprio factus est diabolus: ea homo christianus per humilitatem fit angelus. Humilitas mansuetis Dei servis aperit caelum: et superbia homines elatos demergit ad infernum. Humilitas Dei facit amicos: et superbia daemonum efficit socios. Humilitas mentem ad veram sapientiam illuminat: et superbia intellectum illius, quem possederit obcaecat. Humilitas purgat a cunctis inordinatis affectionibus hominem, quem possidet: et superbia suum cultorem omnibus sceleribus, et spurcitiis adimplet. Humilitas amatorem

Humilitatis pugna cum superbia.

suum Dei servum efficit: superbia vero diaboli mancipium facit. Humilitas sapientem facit in lege Domini, superbia autem stultum reddit hominem a cognitione Altissimi. Humilitas introducit pauperem ad consortium Dei: et superbia divitem membrum facit diaboli. Humilitas mater, et nutrix virtutum est omnium: et superbia cunctorum est scaturigo vitiorum. Humilitas multitudinem peccatorum mediante charitate operit: superbia vero sola omnium plenitudinem vitiorum introducit. Humilitas bona monachorum opera Deo facit esse gratissima; superbia autem creatori elatorum studia reddit otiosa. Humilitas quicquid postulaverit a Domino, suscipit; superborum vero precibus Deus omnipotens resistit. Humilitas in miserationibus Domini piam semper habet cum hilaritate mentis fiduciam; superbia autem cum desperationis aculeo generat in homine perturbationem. Humilitas in Christi amore semper habet gaudium spiritus; superbiam vero perniciosus semper occupat metus. Humilitas bonorum operum fotrix nihil spiritualium exercitiorum negligit; superbia autem omnia salutis studia contemnit. Humilitas peccatores iustificat; superbia vero suos sectatores damnat. Humilitas Deo facit proximum; superbia autem a gratia Dei efficit alienum. Humilitas mandatis Dei placida voluntate studiosa obsequitur; superbia praeceptis altissimi reluctatur. Humilitas merita sempiternae foelicitatis accumulat; superbia autem sibi gravissima inferni tormenta parat. Humilitas securitatem praestat in mortis articulo; superbia vero horribilem metum, et calamitatem affert morituro. Humilitas animam sui cultoris in tremendo Dei iudicio ab omni angustia liberat; superbia autem omnes elatos, quos decepit in mundo, coram iudice accusat. Humilitas Dei servos iudicis locabit ad dexteram; superbia vero damnandos constituet ad sinistram. Humilitas causam aget pro suis, et obtinebit in iudicio; superbia autem nimium confusa tradet elatos diabolo. Humilitas praemium aeternae felicitatis suis rependet amicis; superbia vero tormenta perpetuae damnationis omnibus dabit elatis. Humilitas in caelo sine fine coronabitur; superbia autem apud inferos inaestimabilem cruciatum cum daemonibus perpetuo patietur. Humilitas coronata cum Christo regnabit in caelis; et superbia contempta cum diabolo cruciabitur in poenis. Humilitas laeta, et gloriosa in aeternum sedebit ad dexteram Dei; superbia autem tristis, et ignominiosa sine fine iacebit in tormentis inferni. Tunc humiles exultabunt in gloria; et superbi omnes prae nimio dolore perpetuis temporibus clamabunt in poena. Ibi stabunt humiles in conspectu Dei, et sanctorum omnium in laetitia magna, et exultatione sempiterna recipientes pro voluntaria huius vitae inopia divitias immarcescibiles, pro mansuetudine regnum, pro tristitia gaudium, pro Dei amore imperium, pro contemptu mundi, et carnis maceratione spontanea caelum. Vi-

dentes autem superbi, et arrogantes in inferno constituti tantam gloriam humilium, quos in mundo despexerunt, mirabuntur in tam subita mutatione sanctorum, turbabunturque timore horribili prae nimia spiritus angustia gementes, et dicentes in furore superbiae: Hi sunt monachi pauperes, et humiles, quondam vilibus induti, sequestrati ab hominibus, ab esu carnium, et omni spurcitia carnis abstinentes, quos habuimus aliquando in derisum, et similitudinem improperii: nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam, et finem illorum sine honore. Ecce quomodo inter filios Dei computati sunt, et inter sanctos sors illorum est. Ergo erravimus a via veritatis, et iustitiae nobis lumen non illuxit, et sol intelligentiae non est ortus nobis. Quid nobis iam prodest superbia, qua tunc inflati contempsimus humiles? et quid nobis confert habita in seculo divitiarum iactantia? Praeterierunt omnia, et nos pro contumacia inter daemones computati sumus, quoniam humilitatem odio semper habuimus, ac sine fine patimur inaestimabiles cruciatus. Humiles autem in perpetuum vivent, et apud Dominum est merces eorum, et cogitatio illorum apud Altissimum. Haec, fratres mei, semper praecogitate; quoniam indubitanter ita futura sunt, veramque propterea mentis humilitatem assumite; peccatum omne fugite; conscientiam puram conservate, quatenus aeternae praemia vitae mereamini obtinere. Amen.

Sap. 7.

De monachorum obedientia vera. Homilia XX.

Humilitas obedientiae mater.

HUMILITAS monachorum, si vera, et perfecta fuerit, omnem plenitudinem sanctarum virtutum parit. Quod si virtutum splendore caruerit, vera in mente humilitas nunquam fuit. In primis etenim veram parit obedientiam, et profundam in cunctis pro Dei amore subiectionem. Monachus enim qui vere humilis peregrinatur in carne, salvatoris nostri Iesu Christi studiosum se in omnibus praebet discipulum, pro cuius amore omni vilitate, et extremitate contentus, abbati suo in cunctis obediens se gloriatur subiectum. Magna virtus est humilis pro Christo amore obedientia, quae monacho coelum aperit, et infernum sua fortitudine claudit. Obedientia viam paradisi reparat, et pacem inter Deum, et hominem reformat. Haec autem est obedientia monachi vera: quae non servili metu, sed internae charitatis affectu mandatis superiorum impenditur: quae non timore poenae, sed amore iustitiae usque ad mortem perseverans in hilaritate mentis bonum operatur. Duae sunt alae mentis pulcherrimae quibus a terra monachus in coelum evolat: quarum altera humilitas dicitur: altera subiectionis obedientia nominatur. Monachus, qui his alis ornatus non fuerit, et nomen, et meritum suae dignitatis penitus amisit. Nec monachus est dicendus, sed mendax,

Humilitas et obedientia alae duae quibus itur in coelum.

et fallacissimus apostata, quisquis in coenobio vivit, et conversatur sine humilis subiectionis obedientia. Monachus enim sine obedientia est monstrum diaboli, et qui praeceptis maiorum reluctatur, poenas haereditabit inferni. Vitam aeternae foelicitatis inobedientia primi hominis ab initio perdidit, quam obedientia Iesu Christi reparavit. Ipse namque factus est pro nobis patri obediens usque ad mortem, et sua passione innocentissima nobis amissam restituit foelicitatem. Unde iter ad salutem est humilis obedientia, sancto legislatore nostro Benedicto clamante, in regula. Ausculta o fili praecepta magistri, et inclina aurem cordis tui, et admonitionem pii patris libenter accipe, et efficaciter comple, ut ad eum per obedientiae laborem redeas, a quo per inobedientiae desidiam recessisti. Obedientia est arbor aeternae salutis, quae crescit in horto monasticae humilitatis. Obedientia est spiritus sancti domicilium, et quietum voluntatis propriae sepulchrum. Obedientia est supernae foelicitatis meritum, et unicum monasticae disciplinae documentum. Obedientia est elationis, et superbiae omnis exterminium, et cunctorum persecutrix vitiorum. Obedientia omnem vincit malitiam, et cunctam extinguit carnis inordinatam voluptatem. Obedientia puram, et mundam facit conscientiam, et veram in mente conservat humilitatem. Obedientia est animae vulneratae remedium, et totius observantiae monasticae fundamentum. Obedientia est omnium bonorum operum fidelis custodia, et sincerae mentis disciplina. Obedientia est mortificationis principium, et gloriosum monachi ornamentum. Obedientia est conservatrix pacis, et concordiae, sine qua vigor perit monasticae disciplinae. Obedientia mentis aciem ad Deum semper dirigit, et qui vere mortificatus est animo, cuncta huius mundi solatia contemnit. Obedientia monachum facit Deo proximum, et a cunctis animae sordibus procul alienum. Obedientia est animae decor, et indumentum pulchritudinis, sine qua nemo ad regnum perveniet aeternae claritatis. Obedientia est mater victoriae, et qui novit pro Dei honore subesse humiliter, martyrii coronam in coelis consequetur. Obedientia monachum discernit a seculo, et qui eam sequitur in toto corde suo, magnus erit coram altissimo. Obedientia est christianae perfectionis consummatio, in cuius humili ergasterio quanto monachus amplius profecerit, tanto sanctior evadit. Obedientia est certa in hora mortis securitas, quoniam tanto monachus hinc migraturus evolabit securior, quanto fuit ad obedientiam mandatorum paratior. Obedientia est remuneratrix humilium, et praecipuum insigne meritorum. Obedientia est norma christianae mansuetudinis, et fortissimum internae nutrimentum charitatis. Obedientia est castitatis umbraculum, et innocentiae puritatis ornamentum. Obedientia est monachorum sapientia, et acquiescere mandatis praelatorum summa claustralium philosophia. Obedientia, et humilitas monachorum sunt opes,

Philip. 2.

Obedientiae precium.

atque divitiae: et memoriam Dominicae passionis in mente iugiter possidere super omnes mundi epulas dulcedo est maxima. Obedientia monachum facit, et humilitas: qui autem rebellis est, et superbus, habitum sine causa portat monasticum. Obedientia est in mente viva membrorum voluntaria mortificatio, cuius tantum est dignitatis meritum, ut homo nihil habeat maius, quod sit in Dei honorem offerendum. Offerat unusquisque pro Dei amore, quod potest, ille procul dubio plus omnibus obtulit, qui voluntatem propriam propter Deum per obedientiam mactavit. Magnum quidem est bonum facultates suas propter Christi amorem in usus pauperum distribuere, et inopiam egentium eleemosynis relevare. Verum quanto parti praeponderat totum, quanto necessitate nobilius est liberum voluntatis arbitrium, quantum a terra distat coelum, tanto magis ille obtulit, qui semetipsum pro Dei amore spontanea voluntate perpetuo abnegavit. Quicquid enim substantiae temporalis obtuleris Deo, non tuum, sed alienum est, et minoris, quam proprium, tam aestimationis, quam mercedis. Unum habes proprium, quod super omnia Deo placet oblatum. Quid hoc nisi voluntas libera, quam omnipotens Creator in tua potestate collocavit? Voluntas autem bona cunctis est maior divitiis, qua nihil Deo offertur ditius, nihil consecratur acceptius. Hoc Deo munus preciosissimum, fratres mei, semel obtulistis, quando vosmetipsos, et omnia mundana pro eius honore abnegantes monasticum habitum induistis. Mementote verborum, precor, sanctae professionis vestrae, et numquam recedat a memoria solemnis illa promissio, quam unusquisque vestrum in conspectu Dei coram nobis emisit dicens: Ego fratres Ioannes promitto stabilitatem, et conversionem morum meorum, et obedientiam secundum regulam sancti Benedicti coram Deo, et sanctis eius in hoc monasterio, quod constructum est in honore beati Martini, in praesentia Domni Ioannis abbatis. Ecce vinculum quo nos ad obedientiam voluntarie astrinximus, ecce militia, quam professi sumus. Haec enim sunt vota, quae distinxerunt labia nostra: haec sunt, quae obtulimus Deo, piae devotionis sacrificia. Certe, fratres mei, magna sunt, quae promisimus, et maior incumbit nobis necessitas custodire, quod professi sumus. Nisi enim fideliter servaverimus omnia, quae nobis regula divi patris nostri Benedicti praecipit, omnipotentis Dei iustitia nos ut periuros, et impios transgressores graviter iudicabit. Valde namque periculosum est promissum Deo non reddere, et per oblivionem sanctae institutionis propositum violare. Propterea satisfacturus pastoralis curae officio, vos ad observantiam regularis disciplinae quotidie soleo admonere: nec deinceps unquam deerit vobis necessarius sermo salutis, quandiu spiritus meus perseveraverit in hoc ergastulo carnis. Vos autem curate, precor, ne sitis infructuosi auditores, quoniam res pro anima geritur, quae semel perdita nunquam recuperatur.

Obedientia nihil maius aut acceptius potest offerri Deo.

Professionis nunquam suae immemor sit monachus.

Quicunque igitur vestrum ad intellectualis stadium certaminis currendum convenistis in monasterio, quicunque pro Christi amore propriae voluntati semel renunciastis, et saeculo, pro galea salutis assumite sanctam obedientiam, et certam de hoste reportabitis victoriam. Obedientia enim armatura est monachorum fortissima, cui nulla poterunt nocere adversa. Dicit namque Scriptura. Qui custodit praeceptum, non experietur quicquam mali. In proverbiis quoque sic dicitur: Vir obediens loquetur victorias. Obedientia monachum in cunctis tentationibus reddit invincibilem: et qui sequitur in omnibus senioris sui consilium, nunquam sentiet animae salutis detrimentum. Obedientia enim est via brevis, et aspera, per quam cito ad perfectionis culmen ascenditur. Monachus autem, qui verus est miles Christi, suo nunquam confidit iudicio, sed in omnibus directionem sui sequitur, et observat pastoris. Enimvero, qui verus est Christi amator, qui monachus omnino cupit esse fidelis, Abbatem suum tanquam Dei Vicarium diligit, eiusque mandatis, consiliis, et ordinationibus in cunctis semper obediens hilariter acquiescit. Quod facere Monachus confidenter ut possit, non puer, non indoctus, non carnalis, non indigens discretione, nec animo levis, vel inexpertus spiritualium certaminum in Abbatem ordinandus, sed vir moribus canus, in divinis Scripturis eruditus, spiritu ambulans in vera conversatione sanctitatis, pius, mansuetus, mente tranquillus, atque discretus, qui et improbis iudicium, et benevolis noverit exhibere miserationem. Quoties enim homo inquietus, turbulentus, indiscretus, et imperitus Abbas Monachorum praeficitur, mox regularis disciplinae integritas naufragatur. Necesse est subiectionem perire simul, et humilitatis obedientiam, quando subditi confidentiam nequeunt habere firmiter ad pastorem. Nam, si Abbas irrisor est fratrum suorum, vel importunus contemptor infirmorum, quis aperiet illi cordis sui quodcunque arcanum? Maxima igitur sollicitudine in principio vigilandum fuerit, ut pastor destitutis ovibus talis ordinetur Praelatus, qui nihil aliud quaerat, quam Dei honorem, et animarum salutem. Monachus, qui talem fuerit assecutus pastorem, gratias agat Deo, quoniam his nostris temporibus rarus occurrit, qui se dignum, et idoneum in omnibus noverit exhibere Praelatum. Amandus est merito a subditis omnibus, et ut Christi Vicarius in Monasterio continua veneratione honorandus. Aperiantur ei secure cogitationes omnium, quoniam nihil quaerit aliud, quam profectum singulorum. Si Medicum aegrotantium corporum oportet esse prudentem, expertum, et summa discretione praeditum, quanto magis Abbatem decet esse virum optimum, qui Medicus est animarum? Felices Monachi, quibus utilem, et idoneum pastorem Dei miseratio contulit, si tamen, ut hoc ipsum intelligant, etiam non negavit. Alioquin malarum ovium pastor bonus in sua rectitudine non agnoscitur, sed

Obedientia armatura est monachi. Eccl. 8. Prov. 21.

Qui designari debeat Abbas.

Felices monachi bonum nacti Abbatem.

pravorum ingratitudine cum Domino potius cruciatur. Frequenter enim caeca sunt iudicia Monachorum, quoties de Praelatis sententia quaeritur: et qui moribus corrumpunt integritatem ordinis, raro de pastoribus verum, et rectum iudicant. Propter ingratitudinem subditorum rectores plerumque mutantur in deterius: et Monachi, qui bonum, et utilem pastorem in vita praesentem despiciunt, successorem stultum, et inutilem iusto Dei iudicio susceperunt. Qui in simplicitate subditi sunt, recte ambulant: et qui Christum veraciter imitantur, non discernunt praesidentem. Habemus enim, quem sequamur pastorem fidelium animarum Dominum nostrum Iesum Christum, in quem animo fideliter prospicientes pastorem visibilem temere non discernemus. Supra cathedram Moysi, inquit, sederunt Scribae, et Pharisaei: quae vobis dicunt, facite: quae autem faciunt, nolite imitari. Audi haec o Monache, et qui propriae salutis amator es studiosus, formam obedientiae, quam sequaris, considera. Abbas Christi Vicarium gerit in Monasterio: qui, sive bonus sit, sive malus, obedientiam non suo merito, sed Christi nomine meretur omnium subditorum. Neque enim de solis Apostolis intelligimus dictum. Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit, sed de quolibet in Dei Ecclesia Praelato, qui custos, et rector constitutus est animarum. Ergo si Abbatem habes bonum, idoneum, et sanctum, audi vocem eius tanquam mandatum Dei vicem gerentis, et quicquid tibi praeceperit, esto obediens in omnibus. Sit autem tibi doctrina eius norma vivendi, et conversatio sancta purioris institutionis exemplum. Amicus enim Dei est, et Iesu Christi Vicarius: altero meretur, ut diligas; altero vero, ut in omnibus, praecipienti obedias. Quod si pastorem assecutus rudem, imperitum, vel certe minus idoneum, caveto, precor, ne actiones eius temere velis discutere, sed cogita potius, quod peccata tua merentur pastorem inutilem habere. Considera eum, non quod est, sed quod dicitur: et honora pastorem propter illius amorem, et reverentiam, cuius Vicariatu insignitur. Obedientiam, quam Deo promisisti, eius Vicario pure, et simpliciter exhibendam omni tempore memineris, quoniam, si Abbas in sua conversatione malus fuerit, Vicariatum tamen Christi, nisi iure deponatur, non amittit. Nec te absolvit a promissa religionis obedientia pastoris tui reproba vita. Metuenda est usitati proverbii nostri sententia: Monachi reprobi non merentur Abbatem habere bonum. Non de vobis hoc paradigma vibratum existimetis fratres charissimi, neque enim pastorem me malum confido, quamvis rudem, et imperitum negare non possum: sed neque mali de vobis suspicionem admisimus unquam, quippe qui nihil magis quaerimus, quam fraternam in omnibus nutrire, et ampliare charitatem. Frequenter veniunt ad nos Monachi, vel cum ratione, vel sine causa peregrinantes, qui materiam instabilitatis suae, ut plurimum retorquent

Matt. 23.

Luc. 10.

Peccata plebis inutilem pastorem merentur.

In instabiles monachos.

in Abbates. Ego autem, qui vos ad omnia, quae sancta, et utilia cupio esse instructos, charitates vestras paterne exhortor, et moneo, ut his circuncellionibus aures de caetero non porrigatis, qui moribus pastorum suorum detrahunt, et propria scelera delationibus alienis abscondere contendunt. Non est haec monasticae institutionis necessaria integritas, causam rebellionis, et inobedientiae subditorum in caput retorquere pastoris. Qui verus est monachus, aliena temere non iudicat: et qui humilis obedientiae filius est, causas rebellionis non explorat. Qui autem passionibus carnis indulget consensum, nunquam potest quiescere: et qui vitam scrutatur alienam, contemptor salutis est propriae. Monachus in Dei amore fundatus non diiudicat mandatum senioris: et qui Christum semper intuetur praesentem, suum, ut angelum Dei, veneratur pastorem. Audacia monachum degenerat: et praesumptio multos in carcerem praecipitavit. Monachus petulans, lascivus, et protervus sanctitatis amisit propositum: et nisi revocetur ad mentem dura castigatione carnis, pedem iam posuit ad infernum. Qui mandatum senioris curiosa temeritate discernit, non est obediens, et qui contristatur ad imperium, non est verus Christi discipulus. Vera namque obedientia non murmurat, non haesitat, non tristatur, non quaerit diverticulum, non tardat, non excusat, nec ostendit minimum irresignationis signum. Ad mandatum senioris pro Christi amore semper exultat, occurrit laete, et cum festinatione obedit hilariter. Quid enim aliud est monachus, quam certator assiduus, qui virtutibus armatus humilitatis, et obedientiae semper in stadio certaminis vigilat, et sub triplici acie victor contra semetipsum fortius pugnat? Beatus ille monachus, qui vim sibi ipsi faciens, voluntatem carnis superare didicit, et per continuum spiritualis militiae usum montem verae obedientiae arduum conscendit. Vere monachus ille beatus, qui contemptis omnibus mundi solatiis se totum in amore Iesu Christi reposuit, et nihil iam visibilium amplius concupiscit. Non est monachorum divitias, honores et voluptates in hoc mundo quaerere; nec decet militem Christi aliud quam Christum cogitare. O monachum ter, quaterque felicem, qui voluntatem pro Christi amore propriam usque ad ultimum vitae mortificat, et in vera obedientia humilis perseverat. Quantum sit bonum coram Deo humilis obedientia, fratres mei, nemo sufficienter potest edicere, quam cunctis victimis divina protestatio voluit praeferre. Obedientia est, quae animam Deo reconciliat, et propter effusionem sanguinis martyres coronat. Monachus enim qui se propter Deum spontanea voluntate perpetuam religionis obedientiam obligat, si iuxta votum recte vivit, prolixum certe martyrium portat. Obedientia igitur est sine sanguinis effusione martyrium; et subiicere se homini propter Deum voluntarie, carnis ingens est tormentum. Anima, quae humilitatem, et

1. Re. 15.

Monachus diuturnus martyr.

obedientiam veraciter diligit, ad coronam martyrii sine dubio pertingit. Arduum est opus, et nimis laboriosum certamen, liberum hominem semetipsum despicere, et se totum, et voluntatem suam omnem sub imperio, et potestate, alterius perpetuo resignare. Intueamur autem fidelibus oculis huius mercedem certaminis, et reputabimus omnia dura, et aspera huius vitae, quasi ludum esse quendam puerilem, qui iam ad horam cernitur, et nusquam postea comparebit. Nam, ut Christi amator dicit Apostolus, non sunt condignae passiones huius temporis ad superventuram gloriam, quae revelabitur in nobis. Coronam, quam sanctis martyrium pro Christo quondam contulit, hodie veris Christi amatoribus humilis obedientia praeparabit. Monachus enim pro Christo vere humilis, et obediens sine pavore securus moritur, utpote qui sub imperio senioris sui fideliter militans ab omni rationis exactione liberatur. Nam, qui ad nutum pastoris sui vivens in omnibus mandatis Dei recte graditur, nihil potest committere, quod ad iudicem deferatur. Abbatis enim testimonio defenditur, ad cuius directionem sine querela recte conversatur. Considerate fratres legem obedientiae, secundum quam vivere promisistis, et scitote, quoniam necessarium fecistis, quod voluntarium fuerat, quando in sententiam monasticae traditionis solemniter consensistis. Non licet vobis iam a sancto proposito recedere, nec potestis votum semel emissum revocare. Si feceritis omnia secundum sanctum Evangelium Christi, et normam Benedicti patris, quae vovistis, non sit vobis haesitationis dubium, beati eritis, et mercedem sanctis debitam a Domino recipietis. Si autem promissionum vestrarum immemores, votum sanctae puritatis Deo factum violaveritis, si conversatione spirituali contempta secundum carnem vixeritis, iam nunc denuncio vobis ex lege vestra, quoniam certissime condemnandi estis a Domino nostro Iesu Christo iudice omnium, quem irridendo contempsistis. Multo enim melius est nihil promittere, quam votum violare. Salutis igitur vestrae conditio in hoc uno ponitur, ut quemadmodum semel promisistis Deo, secundum regulam sancti Benedicti usque ad mortem in omni puritate mentis, et corporis conversando perseveretis. Homo enim Christianus, qui non vovit conversionem Monasticam, salvari potest recte vivendo secundum Evangelium: qui autem semel factus est Monachus, non salvabitur nisi omnia servaverit usque ad mortem, quae ad Monasticum requiruntur institutum. Ausculta igitur o Monache verbum breve, solidum, ac verum. Monachus es, si Monachus vixeris, salvus eris: sin vero aliter vixeris, non salvaberis, sed portionem tuam recipies inter spiritus apostatas, quoniam Deum, cui mentitus es, irridens contempsisti. Revoca nunc igitur temetipsum ad te, conscientiam tuam de omni vita tua diligenter examina, quomodo impleveris eatenus vota tua, quae promisisti, examussim pensa. Verun-

Rom. 8.

Mascula, et digna viro admonitio.

tamen sit tibi suspecta propriae examinationis sententia, nisi te confirment etiam iudicia aliena. Horam semper cogita illam, in qua Monasterium conversionis causa primum ingressus es, ut, quoties a fervore sanctitatis torpentem offenderis animum, ad pristinum novitiatus renovare queas institutum. Cito poteris fieri Monachus bonus, si obedientiam, et humilitatem in omnibus semper ubique custodieris. Obedientia Monachi vera multas in eo virtutes congregat; humilitas autem, ne defluant, congregatas servat. Omni tempore paratus esto mandatis obedire pastoris, et quantumcunque in agone certaminis sancti profeceris, non extollas animam tuam in aliquam profectus aestimationem. Quid enim sunt iustitiae nostrae coram Domino? aut quid boni facere possumus, quod ille non dederit? Quoniam Deus, qui est omnia in omnibus sibi sufficiens, et solus perfectus, bonorum nostrorum non eget, quippe qui est summum, et incommutabile bonum, in cuius comparatione minus sunt, quam nihilum omnes iustificationes nostrae. Monachus igitur sub Abbate constitutus in humilitate veraciter obediens, secure graditur, et si perseveraverit usque in finem pugnans et vincens, gloriose remunerabitur. Vere delectat me, fratres, humilitas obedientiae vestrae, quam Omnipotenti Domino ut fideles exhibetis; nec me vobis in hac parte Praelatum intueor, sed socium, et omnium vestrum humilem, quamvis inutilem ministrum. In his ergo, quae vestram concernunt salutem, non meam, precor, loquentem respiciatis personam, sed omnium potius Dominum communem, pro cuius amore me indignum hominem vobis praefecistis Abbatem. Ego enim vobis bene currentibus non ero molestus: si quis autem declinaverit a via veritatis, compellor obviare pro viribus etiam invitus. Semper cogitet Monachus introitum suum ad coenobium, et nunquam obliviscatur primum institutionis suae propositum. In omnibus quoque operibus tuis o monache semper cogita, quoniam non es diuturnus super terram, sed in brevi ab hac vita migraturus es, et quando forsitan non existimas, moriturus. Custodi ergo inviolatum sanctitatis propositum, et semper esto vigilans in operibus bonis, ut cum venerit Dominus, et te vocaverit, inveniat praeparatum. Memento, quoniam peregrinus es in terra, nec habes hic manentem civitatem, sed quemadmodum viator festinanter ad itineris terminum properat, ita mors ad te quotidie sine intermissione appropinquat. Dum ergo sanus es, dispone domum conscientiae tuae, ut mortem non timeas, quoniam raro bene moritur, qui non, ut quotidie moriturus, praeparatur. O quam secure de hac vita monachus egreditur, qui conscientiam in omni puritate custodiens mundam, ad integritatem regulae sanctissimi legislatoris nostri usque ad mortem sine reprehensione omni tempore conversatur. Dominum nostrum Iesum Christum quasi praesentem, immo nusquam absentem, mens tua iugiter

Hebr. 13.

habeat in memoria; et non transeat hora, in qua patientem pro te cum gratiarum actione non cogites. Sta in humilitate, et vera obedientia, et nulla tibi unquam praevalebunt contraria. Quemadmodum arbor multas, et magnas radices in terra mittens non facile de loco suo evellitur, sic monachus charitatem, et obedientiam in humilitate cum caeteris virtutibus possidens, nequaquam a daemonibus superatur. Obedientia magna virtus est, fratres, quae menti caeteras virtutes inserit, insertasque per humilitatis ministerium custodit. Ipse Dominus noster Iesus Christus, qui factus est pro nobis obediens usque ad mortem crucis, corda vestra per gratiam suam illuminet, et mentes vestras ad observantiam regularis vitae omni tempore dulciter inflammet, qui vivit, et regnat cum Deo patre in unitate Spiritus sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

Phil. 2.

De continentia et vera castitate. Homilia XXI.

Maxime optarem, fratres mei charissimi, eam me gratiam consecutum a Deo, qua vobis pastor dignus, ed idoneus opere simul essem, et sermone. Scio enim, nec me fugit, quam periculosa res sit homini iuveni, et inexperto, qualis ego sum, regimen animarum, quando is, qui necdum semetipsum dirigere, et gubernare ad iustitiae normam didicit, accedere ad aliorum magisterium praesumit. Erubesco in medio vestrum os meum aperire ad docendum, qui brevi tempore discipulus, ante maturitatem cogor esse didascalus. Verum, quoniam ita placuit vobis, et voluistis me iuvenem habere magistrum, parcite mihi, quoniam necessitas me compellit commissum pro viribus adimplere officium. Vestris mihi subvenite orationibus, precor fratres, ut vires, quas aetatis imperitia denegat, Dei miseratio impendat. Cupio enim vos coram Deo ambulare in omni puritate mentis, et corporis, ut ei complaceatis, cui vos ab initio tradidistis. Ducem itineris assumpti ad coelum intueamini Dominum nostrum Iesum Christum, qui natus de virgine Maria semper pudicissima, mentis, et corporis perfectissimam castitatem perpetuo conservavit. Hunc sequamini praeceptorem, in cuius militiam manus consecrastis, ut non solum corpore servetis indictam vobis continentiam, sed etiam mente lucidam super saphirum, et carbunculum custodiatis perpetuo castitatem. Castitas enim virtus pulcherrima praecipue decet claustrales, per quam sub iugo rationis impetus omnis refroenetur libidinis, et furia extincta vitiorum habitudo corporis servetur totius honestatis. Monachus incontinens, et lascivus, qui spurcam carnis libidinem sequitur, cum daemonibus, qui recesserunt a Domino, computatur. Tria sunt enim, sine quorum observatione perpetua, nemo inter monachos censetur nominandus. Horum primum, est humilis, et verae subiectionis obedientia; et secundum, omnis abdicatio proprie-

Castitas potissimum monachos decet.

tatis, ut praecipit regula; tertium, perpetuae continentiae, et castitatis inviolata custodia. Quodlibet istorum violaverit monachus, ordinis sui propositum corrupit. Duobus castitas sustentatur comitibus, ieiunio videlicet, ac temperantia, quibus si aliquando destituta fuerit, cito procul dubio labascit. Castitas monachorum ornamentum est maximum, qua decorati ad consortium introducentur angelorum. Castitate nihil est pulchrius, quae conceptum de immundo semine facit mundum, de hoste quoque efficit domesticum, et de homine terrestri angelum. Castitas virtus est omnium virtutum speciosissima, quae dum pro Christi amore usque ad mortem servanda promittitur, inaestimabili praemio remuneratur. Castitas angelorum societati est proxima, et summa christianae mentis medicina. Castitas est Iesu Christi aeterni regis amabile domicilium, et futurae incorruptionis mirabile principium. Castitas est plenitudo coelestis gratiae, per quam redintegratur omnis corruptio naturae. Castitas est virtus omnium potentissima, per quam in vase fragili mirabili certamine vincitur natura. Castitas vitam imitatur angelicam, et nescit in medio luti aliquam maculae conspersionem. Beatus homo, qui vere donum castitatis a Domino Deo suscipere promeruit, et ipsum inviolatum usque ad mortem in humilitate christiana custodivit. Castus est, qui amore Iesu Christi mente, et corpore purus, ab omni carnis coinquinatione se abstinet, qui fervore sancti Spiritus in charitate Dei dulciter ardet, qui nihil omnino concupiscit in hoc saeculo, qui esse, et vivere semper desiderat cum Christo. Castus est, qui memor professionis militiae spiritualis motus carnis ratione comprimit, et omnes prurientes libidinis scintillas mox a principio fortiter restringit. Castus est, qui mox, ut cogitatio carnalis mentem pulsare ceperit, divinum cum lacrymis implorat auxilium, nec quiescit a precibus, donec incendium prurientis ardoris penitus senserit extinctum. Castus est, qui fugit omnem materiam, et occasionem luxuriae, qui pepigit foedus cum oculis suis, ne quid cogitet de foemina, et ponit custodiam sensibus suis, ne qua ingerantur foeda, vel impudica. Castus est, qui lascivorum declinat consortia, et semper avertit oculos suos, ne conspiciat vana. Castus est, qui omnium mulierum detestatur frequentiam, et qui suam fragilitatem cum timore, et vigilantia omni tempore habet suspectam. Castus quidem est, qui mente et corpore naturam imitatur angelicam, et qui sanctis moribus nullam admittit corruptionem. Castitas donum est gratiae, et non opus naturae, vel industriae humanae. Castitas monachum humilem Deo facit esse gratissimum, quoniam, qui vivit in carne mortali sine corruptione, socius est angelorum. Qui castitatem assecutus est veram, semper est humilis: et qui naturam eius intelligit, non sibi eius possessionem arrogat, sed Domino, qui dedit. Nemo enim castus viribus suis, quoniam naturam vincere homo fragilis non

Castitatis laus.

Castus quis.

Iob. 31.

sufficit, nisi dederit ille, qui naturam et omnia creavit. Nam quoties natura per castitatem vincitur, Deus homini manifeste cooperatur. Habet autem ipsa castitas in pubescentibus difficile principium, quousque motus illicitae cogitationis ducatur in contemptum. Castitas fornicationem fugiendo potius, quam concertando, exsuperat, quoniam tot subtilibus armis luxuria circumcingitur, ut ultro sit declinanda priusquam congrediatur. Quotiescunque ergo animus luxuriae motibus tangitur, divinum sine mora auxilium invocetur, non detur immundae cogitationi deliberacionis spacium, sed mox ut sentiri ceperit, per oblivionis remedium ducatur in contemptum. Cum hoste fraudulento, et qui semper utitur insidiis, nulla sunt penitus commiscenda colloquia, et cum immundis cogitationibus carnis non sunt tractanda consilia. Enimvero nisi caput serpentis conteras, labitur: et nisi motus luxuriae mox comprimas a principio, roborantur. Monet sanctus Christi Apostolus Paulus contra quaelibet vitia pugnandum, fornicationem solam praecipit fugiendam. Materiam contra nos victoriae circumferimus, propterea vult, quod hostem fugiamus. Castitas ieiunio alitur, gula naufragatur. Unde si castitatem diligis, ama ieiunium, ut necessarium habeat alimentum. Qui castus est, apis industriam sequitur: et qui vere est monachus, quasi omnibus floribus exornatus, cunctis virtutibus decoratur. Castus est non omnis, qui nescit luxuriam, sed qui in carne pura, et munda pro Christi amore solius, etiam mentis obtinet sanctitatem. Alioquin quid prodest domicilii puritas, si habitator sit foedus, et immundus? Habuit et virgines suas quondam Vestae sacrificantes caeca gentilitas, sed quia non Deo vero pudicitiam corporum immolarunt, nec fidem rectam mente tenuerunt, cum suis daemonibus, quos coluerunt, in profundum inferni descenderunt. Castus est enim, qui amore creatoris et carnem ab omni cohibet luxuria, et mentem sanctis virtutibus ipsi Deo immolat omnifariam decoratum. Extra fidem Iesu Christi hodie non est castitas vera, neque ad salutem aeternam meritoria. Vive castus o monache, conversare purus, et sanctus, et quandiu manet in corpore spiritus, de luto non praesumas confidentiam habere castitatis. Cibus castitatis est ieiunium, et abstinentia, et in omni actione salubris continentiae firmamentum. Sed cum omnia fueris assecutus, noli confidere, quia de coelo lapsus est, quem scimus nihil manducasse. Maceratio corporis ad conservandam pulchritudinem castitatis necessaria est valde, et utilis; sed quantumcumque in utraque profeceris, noli tibimetipsi confidere, sed vigilans semper, et sperans in auxilium Domini time. Nisi enim continue et instantissime tenueris te in timore Domini, cito subvertetur domus conscientiae tuae. In vanum currit, qui castitatem suis viribus custodire praesumit. Nisi enim Dominus aedificaverit castitatis domicilium, frustra laborat, qui abstinentiae construit murum.

Vincenda libido omnis, non pugna, sed fuga.

1. Cor. 6.

Amans castitatem, ama et ieiunium.

Eccles. 27.

Castitas maxime donum Dei.

Et nisi tu viribus totis gratiae divinae cooperator extiteris, castitatis pulchritudinem nullatenus obtinebis. Neque enim castum te faciet Deus sine tua voluntate, neque tu donum hoc magnum consequeris, nisi succurrat ille per suam miserationem tuae infirmitati. Tuum ergo fuerit o monache in bona voluntate castitatis offerre desiderium, et in humili confidentia certum a Domino expectare incrementum. Adhibe tuum, et non deerit Domini auxilium. Castitas donum est gratiae, non naturae, et praeter carnem, in carne vivere, angelicae fortitudinis est, non humanae. Veruntamen non est difficile servare castitatem homini bonae voluntatis, qui maxime segregatur a tumultu saecularium, et vivit solitarius in medio monachorum. Monachus etiam, qui iuvenis, et innocens bonae reformationis caenobium ingreditur, si mentem suam in timore Domini continue occupaverit, minus a luxuria impugnatur. Perniciosa enim est libidinis experientia, quoniam sicut quidam veraciter dixit:

Vincere vult animos non satiare venus.

Aestum libidinis quo modo extinguas.

Monachus autem propriae salutis studiosus, amator libidinis ardorem de facili potest extinguere, si otium, et saturitatem fugiens, in spirituali exercitio se continue voluerit occupare. Inter omnia quippe vitia, nullum amplius, et periculosius castitatem impugnat, quam saturitas, et otium. Si haec duo mala superaverit monachus, castitatem facile custodiet. Hinc sanctissimi principes monachorum, cupientes amputare libidinis causas, victum nobis parcum, ac tenuem constituerunt ad certam mensuram, quo corpus sustentetur ad necessitatem, et non incrassetur ad libidinem. Somni quoque parcitatem monachis utilem sanxerunt, quia requies immoderata carnem non minus extendit, quam gula. Otium vero tanquam animae perniciosissimam pestem longe voluerunt esse a claustralibus, partientes sapientissime tempus, ut monachus nunquam inveniretur otiosus. Audite haec fratres, et mente percipite, qui thesaurum magnum in fragili corpusculo portatis. Otium fugite, semper aliquid boni facite, ut quoties tentator diabolus accesserit, utiliter vos inveniat occupatos. Enimvero qui otiosus est, insidiis patet tentantis: qui autem occupatur in opere bono, aditum clausit omnem insidiis. Continua igitur exercitatione occupandus est animus, ut nunquam inveniatur otiosus. Beatus ille monachus, qui mentem suam in omni tempore in bonis exercitiis occupat, et nunquam in somno torporis et ignaviae dormitat. Beatus est miles Christi spiritualis, qui semper in timore Domini vigilat, et omnes inordinatos motus carnis statim a principio refroenat. Veram enim castitatem illaesam custodire non sufficit, quisquis cum immundis cogitationibus quasi deliberans ludit. Primis motibus iniquarum cogitationum reluctandum est, quoniam ubi mora generat periculum, statim fortiter est pugnandum. Semper est vigilandum contra salutis

nostrae adversarium, qui nunquam citius vincitur, quam si mox a principio suffocetur. Continua exercitatione opus est fratres, quia mens in sanctis studiis semper occupata est quasi turris altissima fortitudinis, in qua constitutus miles Iesu Christi vigilantissimus, nullas metuit insidias hostilitatis. Obsecro vos igitur, fratres mei charissimi, ne otio tempus consumatis, ne materiam in vobis vitiorum auxeritis, qui maligni spiritus astutias non ignoratis. Continentiam servate in omnibus, et directricem virtutum temperantiam adhibete cunctis operibus vestris. Semper cogitate, quemadmodum oporteat vos in omni religione, et sanctitate ambulare coram Domino Deo, in cuius verba iurastis, et sic vivite, ut comparere in eius iudicio non timeatis. Monachi estis in ministerium Domini nostri Iesu Christi voluntaria promissione segregati de mundo, unde oportet sub necessitate salutis altiorem, et sanctiorem vos caeteris conchristianis ducere vitam, et omnem carnis, et animae devincere pravitatem. Oportet enim vos mente simul, et corpore semper esse castissimos, et nulla corruptibilis carnis spurcitia maculatos. Monachus incontinens apostata est: et qui carnem suam coinquinat spurcitia mulierum, similis est violanti iuramentum. Lacus inferni luxuria, et desperatio semper incontinentiae est proxima. Monachus, qui semel in foveam carnis labitur, raro ad veram compunctionem cordis inflammatur. Nam fornicationis vitium consuetudine diuturna convalescens, de facili non vincitur, nisi contrariis remediis per violentiam emendetur. Maioris difficultatis est post lapsum carnis ad veram castitatem resurgere, quam in habita continentia permanere. Facilius est a statu rectitudinis in quodlibet vitium cadere, quam roboratum consuetudine peccatum emendare. Nam, ut veraciter quidam ait gentilis, Aenei 6.

> . . . . Facilis descensus Averni:
> Sed revocare gradum superasque evadere ad auras,
> Hoc opus, hic labor est.

Consideremus illos, qui foveam hanc turpissimam inciderunt, et postea maiorum auctoritate ad poenitentiam compulsi sunt, quemadmodum in medio fratrum conversantur. Verae compunctionis non habent signa, sed in ariditate cordis vitam agunt inquietam. Nulla mentis devotio apud eos conspicitur, sed carnis ubique solatia sequuntur. O quam raro ad interni amoris dulcedinem convertitur, quiquis in lacum fornicationis semel praecipitatur. Nisi enim, priusquam in hanc miseriam deveniat, fundatus in timore Domini fuerit lapsus, difficillime ad veram compunctionem recurrit. Sobrie igitur vivite fratres charissimi, et semper vigilate in orationibus sanctis, quoniam nisi cautissime in omnibus ambulaveritis, laqueos daemonum nequaquam poteritis evadere. Abstinentiam diligite, humilitatem super omnia custodite. Nemo enim carnis suae motus potest deprimere, qui gulam, et superbiam contempserit edomare. For-

Non temere compunguntur, qui sese libidini permiserunt.

nicationis insolens daemonium nunquam melius vincitur, quam si vera cordis humilitas in plenitudine virtutum omnium conservetur. Nam sicut omnipotens Deus superbis resistens, humilibus dat gratiam, ita diabolus fugiens humiles, superbos praecipitat in fornicationem. Qui ergo gulosus ad satietatem, manducans et bibens, vincere spiritum fornicationis desiderat, quasi oleum ad incendium portat. Et, qui cum sola abstinentia luxuriae motus contendit extinguere, similis est homini, qui cum una manu in medio fluctuum cernitur natare. Coniungatur abstinentiae continua ad Deum oratio, et in navi sanctae humilitatis secure navigabitur. Semper sit in ore monachi oratio, et memoria passionis, et mortis Domini Iesu nunquam ab eius meditatione recedat. Nihil enim sic mentem adversus daemonem fornicationis confortat, et animam, sicut devota meditatio passionis Domini, et salvatoris nostri Iesu Christi. Quoties ergo motum carnis inordinatum senseris, quoties hostem adesse invisibilem ad nocendum perceperis, mox ad pendentem in cruce filium Dei confugito, flexisque in terram genibus, talis ad eum formetur oratio. O Iesu crucifixe amor meus, per dolorem vulnerum tuorum miserere mei, per sanctissimi sanguinis tui effusionem adiuva me in isto certamine, et per virtutem innocentissimae mortis tuae libera me ab omni mentis, et corporis contagione. Nihil hoc orationis modo salubrius, in qua passionis Christi memoria colitur, et in virtute salvatoris omnium petitiones solidantur. Nihil antiqui hostis insidias magis extenuat, nihil vires malignitatis eius citius infirmat, quam si devotus Christi servus in meditatione amarissimae passionis Domini humiliter perseverat. Quemadmodum fur quispiam fugit ante faciem iudicis persequentis, sic diabolus velociter evanescit a conspectu monachi meditantis cum attentione passionem et mortem salvatoris. Cito motus iniquae cogitationis extinguitur, ubi passionis Christi amaritudo ad mentem revocatur. Quemadmodum nix incalescente sole resolvitur, ita diabolus a meditatione passionis dominicae fugatur. Maximum castitatis praesidium est, auxilium semper invocare divinum. Et nisi mox a principio tentationis recurras ad Dominum, senties paulatim ex mora detrimentum. Nam si moram in cogitationibus perniciosis admiseris, insensibilem mox daemones ingerunt caecitatem mentis. Nisi enim mens prius excaecata fuerit, voluntas daemoni non succumbit. Fornicationis vero spiritus mentem in primis graviter obtenebrat, postea, donec praecipitaverit in peccatum, obcoecatum pugnat. Postea vero quam monachum in lutum nefandi sceleris praecipitaverit, ne consurgat iterum ad poenitentiam, duobus se modus interponit. Aut enim peccati gravitatem subtiliter alleviare conatur, ut poenam grandem non metuat: aut districtionem iudicii lapso reducit ad memoriam, ut desperationis foveam incurrat. His laqueis capitur peccatrix anima, et quanto diutius iacuerit in profundo

Iacob. 4.

Nota simile.

Oratio, quoties libido mentem pulsaverit.

miseriae, tanto redditur magis obdurata. Fugite o claustrales ocium, et gulam, satietatemque ventris summopere declinate, quoniam monachus, qui ventrem cibo, et potu satiat, fornicationis daemoni materiam nocendi praestat. Cordis veram contritionem assumite, et illicitos motus carnis per lachrymas orationis refroenate. Nemo enim corpus suum recte vincere sufficit, qui contritionis aculeum prius non assumpsit. Ad sanctae autem contritionis gratiam non potest pertingere, qui seipsum perfecte contempserit abnegare. Quisquis autem seipsum pro Christi amore perfecte abnegaverit, iam carnis impetum superans gratiam contritionis facilius consequetur. Nam qui voluntate mortificatus est, nihil carnale, nihil turpe concupiscit. Sed quis est nostrum fratres, qui ad hanc mortificationis gratiam dicere se audeat pervenisse? Quis nostrum se nesciat infirmum? In stadio spiritualis militiae currimus, et quotidiano certamine contra vitia pugnamus. Fiduciam pacis nullam accepimus, etiam si pacem interdum habeamus. Quanto nobis familiarior est infirmitas carnis, tanto sunt duriora praelia castitatis. Hinc nobis maxime vigilandum est, quando hostem familiarem circumferimus, et quasi domesticum impulsorem mali sustinemus. Quousque igitur in hac mortalitate vivimus, corruptorem castitatis semper timeamus. Caveamus omnia, quae libidinem excitant, et quantum possumus, accidiam, et ocium fugiamus. Sunt enim vere castitatis fortissimi hostes saturitas panis, et ocium, qui nisi per abstinentiam, et operationem salutaris exercitii procul expulsi fuerint, proximum castitati minantur naufragium. Omni custodia servate corda vestra charissimi fratres mei, et contra nunquam dormientem adversarium vestrum semper animo vigilate. Armate vos lorica perfectae fidei Iesu Christi, quatenus opere, et credulitate sitis veri christiani. Omnes in fraterna charitate semper estote unanimes, et in vera regularis disciplinae observantia sine fictione concordes. Ieiunium, et continentiam diligite, sine intermissione semper orate. Ocium velut animae pestem perniciosam fugite, et in sanctis operibus vos iugiter exercete. Amate silentium, et solitudinem monasticam nolite fugere, si veram mentis et corporis munditiam cupitis obtinere. Oculorum, aurium, et sermonum continuam habete custodiam, ne per fenestras mors ingrediatur ad animam. Mulierum alloquia fugite, et contactus etiam sanctarum velut ignis incendium declinate. Nemo tuto libenter intuetur, quod mortis affert aculeum cupitum. Dominum nostrum Iesum Christum morientem pro vobis in cruce fidelibus oculis mentis per amorem semper aspicite, in eius doctrina evangelica vos salubriter quotidie occupate, passioni eius simul, et morti gratias humiliter agite. Haec si continuata perseverantia in vera simplicitate cordis usque ad mortem feceritis, confidimus, quod sanctorum consortio eritis praemiandi.

De fraterna charitate monachorum. Homilia XXII.

Matt. 7. AUDIVIMUS fratres mei charissimi Dominum nostrum Iesum Christum in sancto Evangelio praecipientem: Quaecunque vultis, ut faciant vobis homines, et vos facite illis similiter. Brevis quidem, sed solida fraternae charitatis commendatio, sine qua nemo ad Dei amorem potest ascendere. Nemo enim potest Deum diligere, qui conchristianum
1. Ioan. 3. suum convincitur non amare. Hinc beatus Ioannes dicit Apostolus: Omnis, qui odit fratrem suum, homicida est, et scitis, quoniam omnis
1. Ioan. 4. homicida non habet vitam aeternam in se manentem. Unde si quis dixerit quoniam diligo Deum, et fratrem suum odit, mendax est. Pro-
Galat. 6. pterea sanctus hortatur nos Christophilus Paulus dicens: Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. Et princeps Apostolorum ita nos admonuit Petrus: Ante omnia, inquit, mutuam in vobismetipsis charitatem continuam habentes, quia charitas operit multitu-
1. Petr. 4. dinem peccatorum. Quam sit necessaria fraterna charitas ad salutem, Dominus universorum Iesus Christus aperuit dicens: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente
Luc. 10. tua. Hoc est primum, et maximum mandatum. Secundum simile est huic: Diliges proximum tuum sicut temetipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet, et prophetae. Quicquid enim in tota serie scripturarum usquam praecipitur, ac haec duo mandata sine dubio re-
Rom. 13. fertur. Proximum hic non sanguinis necessitudine iunctum intelligimus, sed omnem hominem societate rationis, maxime vero christianum, quem unusquisque tamquam seipsum iubetur diligere, cum quo aeternam salutem cernitur expectare. Vos autem fratres maxime decet alterutrum in vera charitate salvatoris Iesu Christi diligere, quibus professio indicit monastica totis viribus ad perfectionis culmen anhelare. Nam sicut radix omnium malorum est cupiditas, ita radix omnium bonorum est
1. Tim. 6. charitas. Deum in primis propter seipsum, quia summum bonum est, super omnia corde puro debetis diligere, ac deinde proximum sincera charitate propter Dominum amare. Haec duo charitatis praecepta Christi auctoritate coniuncta sunt, ut alterum impleri sine altero nullatenus possit. Nam qui Deum veraciter diligit, proximum suum odire non potest. Si oderit proximum, non vere diligit Deum. Parit enim Dei amor dilectionem proximi, et per amorem proximi nutritur amor Dei. Si alter amorum defuerit, alter minime convalescit. Nam qui proximum
Charitatis vires. suum perfecte non diligit, se Dei amore vacuum ostendit. Tunc ergo Deum veraciter diligimus, quando proximum nostrum, hoc est omnem hominem christianum sincera intentione diligentius amamus. Charitas namque fraterna est vinculum pacis, quae sola nutrit in habitatione con-

cordiam, et conservat inter fratres christianam unitatem. Charitas est genitrix mansuetudinis, et generosa mater catholicae pietatis. Charitas 1. Petr. 4. fraterna daemonibus est formidabilis, quoniam victoriosos facit omnes, quorum circumplectitur atrium cordis. Charitas extinguit libidinis incendium, et omnem multitudinem operit peccatorum. Charitas hominem Deo reddit charissimum, et sanctorum socium facit angelorum. Charitas in unitate sanctorum conservat ecclesiam, extra quam salutem nullus consequitur aeternam. Charitas fraterna mores componit claustralium, et Deum habitare facit in medio monachorum. Charitas nulli facit iniuriam, sed omnibus ministrat auxilium per miserationem. Charitas exterminat omne vitium, quia nutrix est unica omnium virtutum. Charitas fraternitatis reformationem in vigore conservat claustralium, et magnam operatur salutem animarum. Charitas mutua confirmat obedientiam, et fructuosam facit fraternam correctionem. Charitas veram inter fratres nutrit concordiam, et tam mentium, quam corporum bene redolentem conservat castitatem. Charitas monachos in domo Dei facit esse unanimes, et in omni bono opere laudabiliter concordes. Charitas mutua rigorem ordinis alleviat, et omnia, quae dura, et aspera videntur carnalibus, per consuetudinem, quasi levissima quaedam, in naturam commutat. Charitas pulchritudo est monachorum pulcherrima, quae cunctis est virtutibus adornata. Charitas odium, et invidiam de coenobiis servorum Dei penitus exterminat, et reliqua mortis crimina procul sua praesentia fugat. Charitas fratrum est spiritus sancti decens habitaculum, et serenae conscientiae fortalitium. Charitas est ministra iustitiae, et unica in monasterio conservatrix regularis disciplinae. Charitas mentem a crudelitate servat innoxiam, et placidam cunctis subministrat animi lenitatem. Charitas fraterna salutem quaerit omnium, et non sinit habentem se torpescere ociosum. Charitas non detestatur inopiam, sed parata est fratrum amore omnem sufferre paupertatem. Charitas est aqua caelestis dulcedinis, quam si quis in fervore spiritus sancti potaverit, inferni perpetuam sitim non expavescit. Charitas fraterna carnis non quaerit illecebras, sed affectiones dirigit in proximum puras, sanctas, et impollutas. Charitas nomen habet castae pulchritudinis, quod communicari non potest rebus, vel actionibus impurissimae voluptatis. Charitas puritatem diligit, atque munditiam, et non admittit aliquam impuritatem.. Charitas in operatione dilectionis non carnem proximi considerat, sed animam, quam ad imaginem Dei non dubitat esse creatam. Charitas fraterna piis admonitionibus delinquentem proximum erigit, et omnes actiones suas ab omni malitia puras, et innoxias costodit. Charitas in pace, et tranquillitate mentis ambulat, et neque verbo, neque facto, neque signo, proximum contristat. Charitas, quantum potest, se in cunctis humiliat, et infirmanti proximo, quasi Dei filio diligentissime

ministrat. Charitas neminem temere iudicat, sed peccantem proximum mansuetissimis admonitionibus humiliter emendat. Charitas terribilis, et metuenda est reprobis, sed pia, et benigna mansuetis. Charitas aliena incommoda, veluti propria computat, et pro fratrum tribulatione, quasi patiatur ipsa, plorat. Charitas omnibus in necessitate positis compatitur, et non minus pro malis alienis, quam pro suis contristatur. Charitas proximo nihil improperat, sed infirmitates omnium pro Dei amore semper aequanimiter portat. Charitas in bonis operibus est assidua, et quandiu manet in corde, nunquam est ociosa. Charitas nihil éorum, ad quae obligatur, negligit, sed omnia quam diligentissime custodit. Charitas fraterna legis est consummatio, quoniam quicquid post Dei cultum praecipitur, ad dilectionem proximi refertur. Hinc sanctus Christi
Rom. 13. amator dicit: Qui diligit proximum, legem implevit. Nam non adulterabis, non occides, non furaberis, non falsum testimonium dices, non concupisces rem proximi tui, et si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur, diliges proximum tuum, sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. Itaque fratres mei charissimi, rogamus vos per Dominum, et Salvatorem nostrum Iesum Christum; qui iudicaturus est vivos, et mortuos, quatenus fraternam charitatem semper custodiatis illaesam, sine qua nec Deum veraciter potestis diligere, nec aliquod mandatum eius adimplere. Tam enim necessaria est vobis ad salutem fraternae charitatis custodia, quam corporibus ad vitam conservandam ciborum, et potus alimenta. Corpus namque sine nutrimento necessario moritur, et omnes animae virtutes sine fraterna charitate dissipantur. Charitas etenim fraterna multitudinem monachorum conservat in unitate spiritus, quoniam sine vinculo dilectionis mutuae nullus claustralium perseverat sine perturbatione conventus. Monachus, qui fratrem suum odio prosequitur, a Dei cha-
1. Ioan. 2. ritate procul elongatur. Dicit enim sanctus Evangelista Ioannes: Qui odit fratrem suum, in tenebris est, et in tenebris ambulat, et nescit quo eat, quia tenebrae obcaecaverunt oculos eius. Amator autem proximi castus, et prudens in lumine spiritus sancti securus ambulat, et nec ipse perturbatur ab aliquo, nec quemquam alium perturbat. Est enim proximi verus amor mitis, dulcis, ac piissimus, et in omni convictu suo mansuetus, pacificus, atque tranquillus. Dirigit tamen vigor disciplinae apud rectores mansuetudinem, et clementia fraternae considerationis pulchre temperat vigorem. Oportet enim, ut sic alterum temperetur ex altero, quatenus nec vigor sit rigidus, nec amor dissolutus.

Vera charitas nihil quod corrumpi queat, moratur.

Amator fraternae charitatis viam iustitiae non deserit: et qui recte diligit proximum suum, nihil corruptionis interponit. Verus namque proximi amor nec aurum concupiscit, nec ministrantium requirit obsequia, sed contemptis omnibus, quae animi statum subvertere possunt,

solius animae sectatur incrementa. Non enim sincera est charitas proximorum, dona corruptionis appetere, aut more puerorum propter munusculorum distributiones concurrentem affectu similitudinis amare. Monachorum amicitia inter bonos eiusdem propositi zelatores debet esse communis, et procul remota ab omni affectione carnis. Sit pura, simplex, recta, et sine cuiusquam iniuria durabilis, nec habeat in se quicquam suspectae conspirationis. Non est haec norma fraternae charitatis, privata consolationis interdictae conventicula quaerere, et, sine benedictione prioris, furtivis, immo prohibitis locutionibus vacare. Amorem vestrum proximo non recte, sed potius perniciose impenditis, quoties contra normam regularis observantiae ad carnis solatia convenitis. Dilectio monachi debet esse solida, et ab omni transgressione disciplinae regularis remotissima, quoniam nisi charitas muta fuerit a colloquiis carnalibus, ignem in se non habet divini amoris. Examinate nunc fratres vestra colloquia, et si corda habeatis etiam in vera charitate radicata. Charitas enim, quae consolationes spiritui nocentes vel dat proximo, vel recipit, nunquam sincera fuit. Curate igitur mentis oculum non ad carnis pulchritudinem, sed potius ad animae contemplationem dirigere, si recte vultis proximum, et laudabiliter amare. Caro enim cum sine respectu animae diligitur, non sincera, sed carnalis, et impura dilectio generatur. Considera fratrem tuum animam tibi habere consimilem, et semper cogita, quoniam foelicitatem ambo expectatis aequalem. Mente, sive anima intelligimus; anima, non corpore immortales sumus. Quod immortale est, alter iubetur in altero diligere, et ad animam potius, quam ad corpus respectum charitatis ordinare. Nam sicuti ratione, et intellectu a brutis animalibus discernimus, ita dilectionis nostrae intuitus ad mentem, qua intelligimus, non ad corpus, quod cum bestiis habemus commune, referatur. Procul sint a monachis sanctis omnes affectiones carnis, qui mutuam, et sinceram non ignorant regulam charitatis. Sit amor in alterutrum purus, rectus, et Dei solius timore conceptus, quatenus nullum interveniat commodum rei corruptibilis, sed permaneat simplex intentio charitatis. Charitas vero simplex, et pura malae conspirationis non quaerit diverticula, nec se armat contentionis murmure ad iniquitatis machinamenta. Qui veram charitatem fraternitatis in corde suo possidet, pacem custodit in omnibus, et nullam excitat materiam, vel causam perniciosae dissensionis. Charitas unicuique ius suum impendens, nulli facit iniuriam, et omne, quod sibi non vult fieri, nunquam in alterius transfundit personam. Non existimetis vos veram charitatem habere fraternam, quando alterutrum diligitis intuitu carnis, vel commodi rei cuiuslibet temporalis, quoniam ubi causa dilectionis non est Dominus, semper affectus diligentis est vel in parte, vel in toto vitiosus. Recte autem diligit fratrem suum, qui di-

Charitas unum Deum espicit.

ligit eum amore Dei, et propter communem, quam expectamus, participationem regni. Propterea, ut sanctus Ioannes dicit episcopus, in unum corpus baptizati sumus ecclesiae, quatenus non dissolvamur, sed in ea, quae adinvicem est, convenientia, et amicitia corporis unius charitatem, et convenientiam mutuam perpetuo conservemus. Quemadmodum nemo extra unitatem ecclesiae catholicae salutem potest consequi, ita nullus sine fraterna charitate posse creditur salvari. Charitas ergo vobis ante omnia est ad salutem necessaria, sine qua reliqua virtutum opera penitus sunt infructuosa. Nihil enim boni esse potest, nihil meriti salutaris ad vitam, quod ex illa non duxit originem. Charitas via quaedam est ad virtutis compendium, per quam si quis recto ingreditur tramite itineris, nulla egebit directione ducis. Charitas pura, simplex, et recta non proximum consuevit laedere, nec malum alicui inferre. Charitas affectum, quem commodis praestat propriis, impendere consuevit omnibus: et quicquid sibi ad salutem sperat conducere, hoc universis hominibus in Christo Iesu cupit esse commune. Charitas absque ulla perturbatione officio dilectionis utitur, et cum omnes homines maxime diligat, pro nullo tamen ad zelum amaritudinis provocatur. Semper est solida, semper constans, semper stabilis, et firma, quia nec passionibus tangitur, nec motibus inquietudinis agitatur. Communem se praebet omnibus, et ita suam dilectionem impendit singulis, ut tamen proxima videatur universis. Charitas in his, quae pertinent ad rationem mentis, et animae, seipsam non negligit: in illis vero, quae commodum respiciunt corporis, saepe causas aliorum propriis utilitatibus praeponit. Magnum est verae charitatis imperium, quod alienum incommodum compellit hominem facere suum. Vos itaque fratres mei, qui vos solemniter ad Christi praecinxistis militiam, qui per arduum iter obedientiae ad vitam anhelatis aeternam, si non vultis in tam laboriosi certaminis stadio frustra currere, curetis ante omnia, hortamur, fraternam in vobis charitatem semper inviolabilem custodire. Nisi enim sinceram, et perfectam charitatem adinvicem habueritis, sine fructu in observantia regulari laboratis. Nihil vobis abstinentia ab esu carnium, ad animarum salutem conferet, nihil abdicatio peculii omnis ad aeternae foelicitatis adeptionem proficiet, si locum in cordibus vestris fraterna dilectio non tenet. Cupientes ergo salvari cum Christo, in veritate vos mutuo diligite, et sicut Christus dilexit vos, ita precamur, alterutrum amate. Quod sibi fieri unusquisque vestrum desiderat, hoc ipsum fratri suo sine invidia propter Dei amorem omni tempore impendat. Vincat in vobis omnia carnis iurgia, et qualisbet contentiones amor divinus, nec inveniat locum perniciosa carnis dissensio, ubi commorari iugiter debet fraternae charitatis plenitudo. Nam si omnes in monasterio secundum legem christianae institutionis vivitis, alter ab alterius laesione neces-

sario semper abstinetis. Si vero per contentiones, et iniurias mutuo vos laeditis, nec monachi certe, nec veri christiani estis. Decet enim claustrales, et monachos omnes in observantia charitatis esse praecipuos, ab invidiae, odiique rancore longius esse remotos. Sit ergo monachus in proposito sanctitatis usque ad mortem stabilis, sit in Dei ministerio fidelis, quatenus, et in amore creatoris dulciter ferveat, et nunquam a puritate conscientiae recedat. Quisquis enim Dominum Deum ex toto corde suo perfecte diligit, et conscientiam suam ab omni pollutione peccati mundam conservat, et puram, et sinceram proximo suo semper exhibet charitatem. Eum vero, quem vel invidia urit, vel odium contra fratrem excitat, manifestum est, nec Deum veraciter diligere, nec puram a peccato conscientiam habere. Omnis ergo, qui fratrem suum odio, et indignatione prosequitur, nec monachus est verus, nec dignus nomine christiani, sed merito, et conversatione daemonum minister, et socius. Procul igitur hinc a sancta congregatione vestra cedant odia, nulla sint in medio vestrum contentionis perniciosae certamina, non reperiatur isthic zelus amaritudinis, sermo nullus audiatur displicentis elationis. Iugiter hic vigeat fraternae unitatis concordia, singulorum conscientias exornet christianae puritatis innocentia, ut sic vivamus in hoc brevi tempore, quatenus post mortem cum Christo gloriemur in aeternitate.

De charitate hominis in Deum. Homilia XXIII.

Nihil tam iustum, nihil tam sanctum, nihil in humanis actionibus tam potest esse honestum, quam Deum ex toto corde, et in tota mente, et in tota virtute super omnia semper diligere, et pro eius amore nec mortem, nec poenarum quaelibet genera formidare. Nullius actionis maior in nobis est causa, quam divini amoris, quia cum Deus sit auctor omnium, nihil eo diligitur iustius: et cum bonorum cunctorum sit maximum, eo nihil amatur fructuosius. Prior Deus dilexit nos, infimos summus, maximus parvulos, omnipotens infirmos. Nos igitur fratres mei, Dominum Deum toto corde, tota anima, totaque virtute diligamus, a quo suavissime diligimur, qui nos non solum ad imaginem, et similitudinem suam condidit, sed quod indicium est amoris maximi, per doctrinam, et mortem unigeniti filii sui Domini nostri Iesu Christi ad regnum aeternae foelicitatis misericorditer vocavit. Nunquam sic tenerrime, dulciter, et fortiter aliqua mater carnalis dilexit unigenitum filium suum, quemadmodum nos dilexit omnipotens Deus, qui non solum homo fieri ad nostram eruditionem voluit, sed etiam mortem subire in assumpta carne pro salute nostra dignatus fuit. Nulla dilectio maior unquam extitit, si recte pensiculemus, quis fuerit, qui tanta pro nobis

Nihil neque iustius neque utilius agimus, quam cum Deum diligimus.

toleravit. Nostri quippe amore liber a mortis debito voluntarie moritur, et qui ab omni peccato semper immunis extitit, innocens, et iustus pro nostris peccatis volens condemnatur. Iustissima ergo ratione nobis praecipitur, ut Dominum Deum nostrum ex toto corde diligamus, qui nos cum non essemus, ex sola bonitate condidit: et cum periissemus, misericorditer liberavit. Omnium virtutum dilectio Dei est maxima, quoniam quicquid boni, quicquid virtutis in hoc mundo agitur, si non fit ex charitate in Deum, mercede vacuatur. Charitas in Deum conscientiam ab omni delicto purificat, quoniam is, qui Dominum Deum suum ex tota anima sua, et in toto corde, et ex omni fortitudine sua veraciter diligit, procul dubio nullum in sua conscientia locum vitiis concedit. Cor etenim, quod amor Dei occupat, nulla vitiorum immundities subintrat. Thesaurus indeficiens est amor Dei, quem qui possidet, cunctis mundi locupletibus est ditior: quo qui caret, omnibus pauperibus est miserior. Hinc sanctus Christi dicit Apostolus: Diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum, quoniam nihil deest timentibus illum. Felix homo, in cuius corde praeter amorem Christi, nulla colligatio terrenae dilectionis inhabitat, qui ad nullius hominis memoriam suspirat, in cuius conscientia puritas residet, et divinus amor semper ardentissime fervet. Amate illum o fratres mei, qui amore vestri descendit in virginis uterum. Illum semper portate in cordibus vestris, qui vobis sua morte aperuit caelum. Sit in vobis omni tempore fratres, ut mors, fortis Christi dilectio, quatenus vita vestra Christi doctrinae sit conformis, et si quando fuerit necessarium mori pro eius amore, non timeatis, sicut ipse prior subire mortem pro nobis placide, ac benigne dignatus est. Amor enim Christi monachum Deo facit proximum, et qui semper est fervens in charitate Domini, consortium assequetur angelorum. Amor Christi facit hominem contra omnes daemonum insultus esse fortissimum, et non minus in adversis, quam in prosperis longanimem simul, atque tranquillum. Amor Christi docet mundum veraciter contemnere, et omnes delicias eius, carnisque solatia cuncta pro nihilo reputare. Amor Christi motus carnis illicitos cito deprimit, et menti castitatem purissimam inducit. Amor Christi mentem ad caelestia cum desiderio dulciter elevat, et segregatam a terrenis in spirituali exercitio conservat. Amor Dei omnia dura levigat, et aspera, quoniam ubi Christus in veritate diligitur, tribulationes, et quaelibet adversa pro deliciis computantur. Amor Dei semper in bonis operibus est assiduus, et nunquam est ociosus. Amor Dei contemnit praesentia, et mentem fortiter elevat ad aeterna. Amor Dei nec honores ambit, nec quaerit divitias, sed Christo coniunctus per desiderium, nihil omnino concupiscit praeter illum. Amor Dei multitudinem peccatorum operit, et omnia delicta poenitentibus remittit. Amor Dei subito iustificat impium, et quanto magis dilectio creverit,

tanto perfectio animae citius, ac fortius consurgit. Amor Dei est turris fortitudinis, cui nequeunt appropinquare omnes ministri diabolicae pravitatis. Amor Dei est consummatio totius iustitiae, et finis monasticae disciplinae. Amor Dei perficit monachum, et facit eum in omnibus bonis operibus consummatum. Amor Dei est suave iugum internae dulcedinis per quod eliminatur a mente omnis spurcitia terrenae corruptionis. Amor Dei honorificat animas, et facit eas a cunctis sordibus puras, et immaculatas. Amor Dei mentem in omnem cognitionem caelestium bonorum perfecte illuminat, ipsumque affectum a cunctis immundis vanitatibus purgat. Amor Dei habentem se veraciter facit doctissimum, et in omni scriptura mirabiliter eruditum. Amor Dei monachum reddit cunctis hostibus formidabilem, et confert perseverantibus angelicam potestatem. Amor Dei hominem defendit in periculis, quoniam quicumque Deum veraciter diligit, nulla contraria pertimescit. Amor Dei habentem se in mortis hora securum facit, ac tutum a daemonibus, et coniungit animam caelestibus turmis. Amor Dei possessorem suum caelestem reducit ad patriam; et confert amantibus Deum gloriam sempiternam. Amor Dei omnium bonorum operum est maximum, et cunctarum virtutum in fide Christi unicum fundamentum. Amor Dei unguentum est optimum, in quo sanantur omnia vulnera languentium animarum. Amor Dei, paupertatis, et inopiae est abundans remedium, et consolatio efficax supra omnem possessionem divitiarum. Amor Christi omnem huius mundi doctrinam procul exsuperat, et perfectissime habentes ad omnem scientiam saluti necessariam informat. Amor Dei spiritui sancto mansionem delectabilem in corde hominis praeparat, eumque perseverantem in omni puritate conservat. Amor Dei omnium doctorum est velocissimus, quoniam quod carnales cum tempore discunt, et multo studio, hoc spiritus sanctus Deum amantibus tradit in momento. Amor Dei scientiam dat parvulis, et rusticos doctiores facit eruditis. Amor Dei fortior est omnibus, et sua virtute dominatur universis. Amor Dei solo verbo daemonibus imperat, eosque de obsessis hominum corporibus per crucis signaculum fugat. Amor Dei sanctis in coelo spiritibus aeternam beatitudinem contulit, quos gratia conditoris amantes confirmavit. Amor Dei homines in fide Iesu Christi baptizatos in aeterna foelicitate beatificat, quia nemo ad consortium angelorum unquam potuit pertingere, nisi quem Dei amor perseverans probaretur inflammasse. Amor enim Dei solus est, qui opera, et bona facit, et meritoria, quoniam hoc solum Deus oblatum a nobis munus boni operis suscipit, quod flamma charitatis dignum in eius conspectu fecit. Quicquid extra charitatem agitur, indignum Dei conspectu iudicatur. Attendite nunc fratres mei admonitionibus nostris, et diligenter considerate, quam necessarium sit vobis Deum super omnia diligere, si ad eius regnum pervenire cupitis,

Amor De[i] docet om[-]nia.

et in aeternum feliciter cum eo triumphare. Nemo vestrum inanibus verbis seducat animam suam, ut credat se Deum veraciter diligere, cuius mandata vel negligit custodire. Audistis Dominum Iesum in sancto Evangelio dicentem. Qui diligit me, sermones meos servabit. Et sicut divus
Ioan. 14. Papa Gregorius dicit, exhibitio praecepti operis, probatio est indictae dilectionis. Tunc enim Dominum Deum nostrum ex toto corde veraciter diligimus, quando contemptis mundanis voluptatibus mandata eius omnia usque ad mortem perfecte custodimus. Item tunc eum super omnia diligimus, quando illius amore, non carne, sed secundum spiritum innocenter ambulamus. Veraciter Deum diligit, qui semper bonis operibus intentus, purum, et immaculatum se ab hoc saeculo custodit. Ille autem Dominum Deum recte diligit, qui nihil in hoc mundo penitus concupiscit. Deum ex toto corde suo veraciter diligit, qui mundi honores, divitias, voluptates, et omnia carnis solatia pro eius amore fortiter contemnit. Ille Deum in tota anima sua diligit, qui in observatione mandatorum eius omni tempore solicitus, nihil eorum, quae illi sunt placita, facere omittit. Amor etenim Dei nihil negligit, sed omnia, quae mandaverit ille, diligentissime servare, et implere consuevit.
Rom. 13. Qui Deum in vera charitate diligit, legem, prophetas, et evangelium implevit. Ex operibus igitur vestris dabitis testimonium, si veraciter diligitis Deum. Omnis enim, qui divini amoris radium suscipere meruit, et magna, et manifesta semper dilectionis indicia ostendit. Ignis quippe divini amoris possidentem, in omnibus pium, castum, mansuetumque facit, atque humillimum, et tam in adversis, quam in prosperis sine perturbatione semper in eadem mentis constantia tranquillum. Monachus, qui Dominum Deum veraciter diligit, secundum regulam sanctissimi patris nostri Benedicti, mandatis seniorum semper in omnibus hilariter obedit, in duris, et contrariis amplectitur patientiam, et veram ubique conservat humilitatem. Amor Dei cunctis operibus bonis possessorem suum facit esse ditissimum, ipsumque a vitiis quibuslibet procul reddit alienum. Amator Dei ad imperium obedientiae non murmurat, in increpationibus se temere non excusat, contra proximum suum felle amaritudinis non tangitur, nec laesus etiam perturbatur. Qui Dei verus amator est, vitam suam in omni puritate mentis, et corporis conservat irreprehensibilem, et non solum verbo, sed etiam opere, et veritate ferventem in se demonstrat charitatem. Quicquid in mundo pulchrum, quicquid iucundum, vel delectabile cernitur, quicquid lascivientis carnis petulantiae blanditur, Dei verus amator totum constantissime despicit, et nihil aliud, quam Christo placere, et cum illo vivere quantocius concupiscit. Magna et incredibilis nescientibus est vis divini amoris, quae hominem semper impellit ad bene operandum, et numquam sinit vivere ociosum. Quid enim est aliud internus amor Dei, quam dulcis

Amor nihil aliud quam dulcis ebrietas animae.

ebrietas animae? per quam homo a cunctis consolationibus mundi rapitur, et quasi nihil sentiat, quid agant mortales, in solo spiritus sancti convivio epulatur. Qui verus Dei amator est monachus, omnem mundi curiositatem, mundialiumque rerum sollicitudinem propter Christum deposuit, et quasi non sentiat, omnes curarum punctiones animae transcendit. Mihi cum Apostolo clamat, mundus crucifixus est, et ego mundo. Galat. 6.
O vinum divini amoris, quam dulciter inebrias, quam innocentes satias, quam sapienter infatuas, quam caste inflammas. Omnis enim, qui tuo sapore inebriatus fuerit, ab omni tumultu carnalium voluptatum segregatus in umbra sancti spiritus dulciter quiescit. Propter nimiam spiritus ebrietatem, carnalibus, et mundanis aliena loquitur, et nihil ex ore eius Deo contrarium auditur. Haec est vini spiritualis immaculata satietas, quae per desiderium tanto magis extenditur, quanto diutius continuatur. O sancta, et veneranda Christi amatoris simplicitas, quae etsi multis, qui terrena sapiunt, videatur esse stultitia, coram Deo tamen, et omnibus sanctis eius maxima, et vere summa est sapientia. Habeat mundus prudentiam suam, habeat honores, dignitates, atque divitias, ego autem eligerem unius simplicis monachi Deum veraciter diligentis meritum, potius quam totius mundi principatum. Amor Dei et summa voluptas est animi, et semper castissima, cuius incendium mentem illuminat, eius etiam affectum suaviter inflammat. Amor Dei fons coelestis est gratiae, quia mentem, quam charitas Christi arando purificat, gratia sancti spiritus fructibus virtutum omnium foecundat. Amor Christi, omnipotentis Dei amicitiam hominibus conciliat, et voluntatem summae maiestatis mortalibus revelat. Amor Dei monachum Deo facit acceptabilem, quia non scientiam, non eruditionem, non eloquentiam requirit a nobis, sed charitatem. Monachus ergo, qui se Domino Deo publice immolavit, nihil debet curare, nisi Deum, ne cor videatur habere divisum, quoniam sicut Deus est unus, ita amor in Deum non debet esse divisus. Hinc sacer inquit praesul Augustinus: Minus te, Domine, amat, qui aliquid tecum amat, quod propter te non amat. Sicut Deus perfectus est, ita etiam a nobis est tota fortitudine amandus, quoniam non recte diligitur, quoties praeter ipsum cum ipso aliquid amatur. Amor Dei tunc recte progreditur, quando ei nihil, quod eum debilitare possit, admiscetur. Unusquisque vestrum, quantum potest, in tota fortitudine mentis suae Dominum Deum suum super omnia diligere studeat, quia solus in Deum amor est, qui vobis ianuam paradisi reserabit. Quanto enim nunc Deum ardentius diligitis, tanto maiorem gloriam in patria coelesti recipietis. Felix ille monachus, in cuius conscientia praeter amorem Christi, nullius occupationis imaginatio residet, qui vigilans nihil aliud, quam Christum cogitat, dormiens Christum somniat, vivens, et moriens ad Christum constantissime suspirat. O quam bene, secureque

Nota saluberrimum votum.

moritur, qui in exercitio divini amoris semper fuit solicitus, et in observantia mandatorum Dei omni tempore studiosus. Solus enim Dei amor ad regnum coelorum intromittitur; et quanto in diligendo mens fuerit ferventior, tanto merces in regno coelorum erit maior. Qui multum diligit, multum recipit: et qui nunc minus diligit, etiam tunc minus est recepturus in gloria. Quantum ergo quisque potest, ex toto corde suo, et ex tota anima sua, et ex tota fortitudine tantum diligat, quia non tepide, non segniter Deus noster amandus est, sed ferventer, sapienter, et dulciter. Amor autem Dei spiritualibus crescit, et augmentatur exercitiis, quemadmodum fomento lignorum ardens extenditur ignis. Enimvero, si ligna subtrahantur, ignis extinguitur: et si spiritualia intermittantur exercitia, mox charitas naufragatur. Amor autem Dei verus nunquam est ociosus, sed omni tempore in his, quae charitatem nutriunt, et conservant, delectabiliter occupatus. Amator enim Dei sui amati nunquam obliviscitur, sed eius praesentiam, et pulchritudinem semper meditatur, et iam in orationibus devotissimis ad Iesum loquitur, iam in scripturis sanctis loquentem illum sibi admiratur. Verus Christi amator die, ac nocte meditatur in lege Domini, et omnia, quae Deo placere intelligit, cum summa diligentia facit. O quam dulciter ardet, quem Dei amor veraciter inflammavit? quam suaviter aestuat, cuius mentem spiritus sancti flamma incendit? Beatus ille monachus, qui plenus divini amoris a terrenis vanitatibus se totum subtrahit, et in umbra coelestis desiderii quiescit. O si amorem haberemus ad Deum tam fortem, integrum, et vehementem, sicut insani, et stulti amatores ad suas possident corruptibiles amatrices, quarum desiderio frequenter aestuantes, turpiter insaniunt, et nulla huius mundi scandala pertimescunt. Amor autem Dei fortior est omnibus, si fuerit in nobis veraciter radicatus. Quicumque Dominum Deum veraciter diligit, semper in memoria sua retinet eius amarissimam passionem; quia nihil ita perfectum in corde hominis Dei causat amorem, nihil sic veram inducit compunctionem, sicut beneficiorum Dei nunquam intermissa recordatio. Semper itaque sit in memoria tua passionis Christi conscripta series, et hoc verbum de ore tuo nunquam recedat: O Iesu crucifixe amor meus, per innocentissimae mortis tuae virtutem miserere mei, et fac me servum tuum fidelem.

Amor Dei spiritualibus exercitiis vires colligit.

Amabis Deum si ex corde frequenter apud te repetes, quanta pro te et fecit et passus est.

De serenitate conscientiae. Homilia XXIV.

MAGNA nobis solicitudine vigilandum est, fratres charissimi, et continua meditatione curandum, ut conscientiam nostram, cuius testimonium subterfugere non possumus, ab omni contagione peccati mundam semper, et immaculatam custodiamus. Nihil enim pulchrius,

nihil iucundius, nihil denique preciosius conscientia bona; quoniam, ubi mens rectitudinis in se suae manifestum habet testimonium, nullum inquietudinis perniciosae patitur remorsum. Conscientia recta, et bona est incredibile mentis tripudium, et certum in omni adversitate solatium. Monachus, qui bonae conscientiae assecutus est testimonium, nec vivere quidem recusat, nec mortis futurae metuit adventum. Bona conscientia semper est laeta, semper iucunda, semper intrepida, et in pace Iesu Christi veraciter tranquilla: In bona coscientia semper est pax, pietas, bonitas, lux, virtus, honestas, gaudium, laetitia, dulcedo, et sine dissolutione iucunditas. Conscientia gazophylacium est animae, quoniam quicquid in ea reponitur, ad commeatum futurae vitae reservatur. Conscientia bona thesaurus est optimus; quem si quis habere neglexerit, omnium hominum miserrimus, et infelicissimus est iudicandus. Conscientia bona spiritus sancti est habitaculum, et paradisus terrestris omnium gratiarum. Conscientia bona impiorum detractiones non metuit, et mens recti conscia famae mendacia contemnit. Conscientia bona semper est hilaris: et, qui operatur iustitiam Dei, non est inutiliter tristis. Conscientia bona semper in amore Domini proficit: et qui vivit innocenter, periculum non pavebit. Conscientia bona cum omnibus habet in Deo pacem, et concordiam, et suam curat in humili simplicitate salutem. Conscientia bona confirmat animam: qui autem assiduus est in malis, corruet in desperationem. Conscientia bona confidenter increpat stolidum: qui vero malus est, amarum conservat silentium. Conscientia bona laetificat animam: qui vero sibi malorum est conscius, continuam patitur mentis desolationem. Conscientia bona tuto reprehendit impium: qui autem rectitudinis amisit testimonium, semper timet redarguitionem. Conscientia bona pulcherrimus ornatus est animae: et qui non curat in hac vita sapientiam, in egestate morietur. Conscientia bona virtutum est domicilium, et vera mansio coelestium arcanorum. Conscientia bona totius est philosophiae consummatio, et omnium scientiarum plenitudo. Conscientia bona virtutum doctrix est optima, et disciplina omnium studiorum consummata. Conscientia bona fructum sanctitatis fert optimum, et stans fundata in timore Domini nullum admittit peccatum. Conscientia bona cunctis mundi opibus est preciosior, et omnibus desiderabilibus, quae in hac vita possunt haberi, multum suavior. Conscientia bona Christianae perfectionis est meritum, et futurae felicitatis humiliter praesumptibile principium. Conscientia bona virtutum ager est fertilis, et odor Paradisi Dei dulcis, atque suavis. Conscientia bona huius vitae comes est dulcissimus, et mediator inter Deum, et hominem gloriosus. Conscientia bona daemonibus multum est formidabilis, sed amica placens Angelis sanctis. Conscientia bona morientem securum facit contra insidias daemonum, et commeatum habere meretur Angelorum. Conscientia

Conscientiae bonae dotes.

bona non timet apparere in conspectu iudicis, nec synderesis iudicium metuit accusantis. Conscientia bona spem habet in Deum, et sine haesitationis inquietudine optimam confidentiam; quoniam qui se nihil mali commisisse meminit, ad examen iudicis confidenter venit. Conscientia bona copiose a Domino Deo remuneratur, et in gaudium sempiternum commutatur. Conscientia bona est, non quae nihil mali perpetrat, sed quae pro Dei amore munditiam conservans ab omni peccato, bonorum quoque operum exercitatione omnium se decentissime ornat. Conscientia enim bona secundum Prophetae monitionem a malo penitus declinat, et bonum studiosissima intentione semper, et continue operatur. Conscientia bona maxime decorat monachum, eumque facit a secularibus actionibus prorsus alienum. Conscientia bona Dominum Iesum in simplici puritate sequitur, et nullis errorum maculis inquinatur. Conscientia enim, quae bona est, et quamdiu bona est, non potest esse erronea, sed manet semper in veritate sancti Spiritus fundata. Conscientia vero, quae fuerit erronea, non est bona. Error enim et veritati repugnat, et nullatenus cum bonitate participat. Conscientia autem errante periculum est proximum, et valde praeceps descensus ad infernum. Sunt multi inter claustrales infirmi, et nimium imbecilles animo, qui conscientiarum suarum non semper recto diriguntur iudicio, causis variis praeoccupati. Et saepe quidem conscientiae vel parvus, vel magnus error consurgit ex ignorantia, quoties videlicet dubitat minus in spirituali exercitatione peritus, bona sit via, quam considerat in animo, an mala. Quis enim recte ambulans in sua simplicitate intelligit omnia? In dubiis maiorum sunt requirenda consilia: et quod illi decreverint, monachus non dubitet amplectendum pro veritatis sententia. Aliquando conscientia errat ex negligentia, quando monachus negligit semetipsum per examen rationis discutere, et non laborat in dubiis veritatem indagare. Hinc error in conscientia perniciosus oritur, per quem ratio paulatim obnubilatur. Frequenter etiam superbia conscientiam facit erroneam, et a cognitione veritatis procul alienam. Superbus enim quamvis se nescire intelligat, sapiens tamen, et doctus videri ab omnibus appetit, propterea fateri ignorantiam suam erubescit. Nonnunquam vero error conscientiae de singularitate oritur, cui praesumptio semper admixta perhibetur. Et haec pestis frequenter infesta est monachis, et his, qui sanctitatem profitentur sine fundamento necessario humilitatis. Ovis enim, quae vias singulares graditur, citius a lupis capta strangulatur. Aliquando etiam affectus nimium inordinatus conscientiam in errorem praecipitat; quando scilicet homo plus, quam expedit, suam voluntatem amat. Quisquis enim affectu propriae sensualitatis ducitur, frequenter in veritatis iudicio excaecatur. Hinc fieri non est dubium, quod multi conscientias habent erroneas, quia nimium diligunt carnis propriae voluptates. Omnis

Psal. 33.

Conscientiae bonae dotes.

Error conscientiae unde.

autem superbus, luxuriosus, immundus, et magnis, vel publicis sceleribus innodatus, conscientiam suam studiosa perversitate obnubilat, et quam erronee de futura retributione meritorum sentiat, et verbis, et operibus frequenter manifestat. Affectus malitiosus rectitudinis pervertit iudicium, et carnis inordinata concupiscentia obnubilat intellectum. Aliquando insuper conscientiam facit errare nimia, et immoderata pusillanimitas, quod malum partim ex ignorantia nascitur, partim ex sensualitate propria generatur. In hac autem scrupulositate monachus vel abbatis, vel senioris alicuius magis experti sequatur consilium, et temere non defendat proprii capitis sentimentum. Periculosa est nimia scrupulositas, quia conscientiam in errorem praecipitat, et multos infeliciter supplantat. Omne quippe, quod contra conscientiam agitur, ad infernum aedificare perhibetur. Nimia etiam perplexitas animi pluribus nocuit, eosque in varios errores praecipites dedit. Qui autem vere monachus est humilis, ad examen se confert sui rectoris. Nam, quicumque superioris sui consilio in dubiis occurrentibus utitur, non facile daemonum insidiis supplantatur. Conscientiae enim monachorum quanto magis praelati sapientis discussioni expositae fuerint, tanto securiores, ac magis lucidae nitescent. Curandum igitur in primis, fratres charissimi, ut conscientias habeatis ab omni errore liberas, ac deinde a cunctis vitiis puras, et postremo virtutum omnium sanctis odoribus decoratas. Omni ergo custodia servet cor suum monachus in veritate cupiens proficere, et quantum fieri potest, clausuram sensibus adhibeat, nec aliquid mortiferum ingredi permittat. Quod si qualibet occasione se in aliquod peccatum cecidisse cognoverit, mox illud per veram poenitentiam delere studeat, nec tempus concedat semini pravo, quo in deterius convalescat. Dum parvum est vulnus, adhibeatur remedium; quoniam si negligitur, crescit in immensum. Primis igitur motibus daemoniacae suggestionis fortiter fratres mei resistite, et hostem, quando parvus, et infirmus est, superate. Si vero corporis sensualitas omnino lasciva fuerit, dura maceratione reducatur ad obedientiam, quemadmodum divum patrem nostrum Benedictum fecisse novimus cum lubricam carnis petulantiam, urticarum, vepriumque punctionibus extirpavit. Denique, si horrendas impiorum futuras poenas ad memoriam sedulo revocaveris, illicitos motus carnis facile superabis. Nemo enim est, qui non plus dolorem timeat, quam diligat voluptatem. Gaudia quoque supernae felicitatis, ad quae pervenire desideras, ad mentem saepius reducito, quoniam, si ea fideliter cogitaveris, carnis incendium fortiter mitigabis. Quicquid in mundo delectat, corruptibile, et momentaneum est, aeternae autem voluptatis gaudia sine fine permanent in aeternum. Stultum est ergo, et extremae dementiae transitorium commodum eligere, et illud bonum, quod in aeternum manet, contemnere. Stultus apud ho-

Pusilla nimitas i conscientia unde oritu

Venienti occurrendum tentationi, idque quomodo.

Magis timetur dolor, quam diligitur voluptas.

mines iudicatur, qui auro praefert scoriam; sed insipientissimus apud Deum habetur, qui bonis sempiternis temporalem anteponit voluptatem. Eccles. 33. Qui serenam conscientiam diligit, ocium fugiat; quoniam, sicut scriptura dicit, in desideriis est omnis ociosus, et multam malitiam docuit ociositas. Occupandus est bonis exercitiis animus, et sanctae conversationis, qui charitate ferveat ignis, usu continuo nutriendus. Ociosus enim nec sibi vivit, nec proximo, sed ventri semper est deditus, aut somno: mentem aperit vitiis, et clausam, vacuamque tenet virtutibus. Ociositas incentrix libidinis cito extinguit fervorem spiritualis devotionis. Abstinentia quoque monacho valde in primis est necessaria, ut con- Prov. 29. scientia permaneat munda. Nam, ut divus Hieronymus ait, repletus venter facile despumat in libidinem: et qui servum suum nutrit delicate, sentiet eum contumacem. Amator serenitatis conscientiae, in sanctis orationibus sit continuus; quoniam sicut canis lapidem, ita daemones fugiunt devotam, et continuam orationem. Accidiam quoque diligenter caveat, simul et mentis tristitiam; moxque ut aliquam serpere tentationem senserit, ad consolationem scripturarum habeat recursum. Enimvero mentem, quam Dei sermo repleverit, turpis cogitatio non intrabit. Quicquid agimus, quicquid cogitamus, quicquid operamur, Dei semper sciamus adesse praesentiam, et inordinatam facile superabimus delectationem. Conscientia bona Dei praesentiam nunquam obliviscitur, sed iudicem semper adesse suum meditatur. Agite nunc fratres mei, ut conscientias habeatis puras ab omni scelere: et si quis gravatum se in aliquo delicto senserit, per veram poenitentiam sine mora revertatur ad necessariam puritatem. Nisi enim conscientias omni tempore mundas, et bonas habueritis, apostatae, non monachi vivitis.

De ad mortem praeparatione continua. Homilia XXV.

Summa claustralium philosophia, fratres mei charissimi, continua est meditatio mortis. Hinc quidam sapiens utilitatem considerans huius Eccles. 7. philosophiae, quemlibet admonuit mortalem dicens: Memorare novissima tua, et in aeternum non peccabis. Meditatio mortis hominem a voluptatibus carnis retrahit, et contemptum omnium corruptibilium inducit. Meditatio mortis, praesentia voluntaria paupertate despicit, et mentem ad futurorum desiderium impellit. Meditatio mortis superbiam procul eliminat, et veram humilitatem in corde meditantis plantat. Meditatio mortis monachum circa observantiam regularis disciplinae facit sollicitum, et nunquam permittit esse ociosum. Meditatio mortis omnes mundi vanitates amputat, et mentem in summa temperantia conservat. Meditatio mortis vanos, et transitorios mundi honores facit contemnere, et nihil aliud, quam futurum Dei iudicium cogitare. Meditatio mortis

Meditatio mortis quam plena frugis bonae.

paupertatem huius vitae non metuit; quoniam sempiternas divitias toto desiderio concupiscit. Meditatio mortis omnia huius mundi adversa pro Christi amore patientissime tolerat; quia nihil aliud, quam supernam retributionem sperat. Meditatio mortis monachum facit humilem, et in cunctis mandatis rectitudinis obedientem. Meditatio mortis monachum quietum facit, et in congregatione stabilem, et cum omnibus in Christo bene concordantem. Meditatio mortis monachum quietum facit, atque pacificum, et sine mentis perturbatione aliqua tranquillum. Meditatio mortis omnes dissolutiones, et levitates exterminat, et monachum maturum, et salubriter tristem in omnibus praeservat. Meditatio mortis monachum facit solitarium, et in sanctis orationibus continue devotum. Meditatio mortis accelerat poenitentiam, et veram inducit compunctionem. Meditatio mortis desiderium ab omni vanitate subtrahit, et conscientiam serenam, et purissimam custodit. Meditatio mortis hominem facit omnia huius mundi solatia contemnere, et ad exitum se quotidie praeparare. Meditatio mortis ocium docet fugere, et facit hominem in timore Domini iugiter vigilare. Meditatio mortis nulli facit iniuriam, quia districtam semper metuit iudicii rationem. Meditatio mortis iracundiam, et omnes motus inordinatos mitigat; quia, dum se homo cito moriturum cogitat, mentem nihil extrinsecum perturbat. Meditatio mortis cor contritum facit, et humile; quia futurorum intenta memoria neminem permittit superbire. Meditatio mortis continua tutum in extremis facit exitum; quoniam ex multo tempore meditantem constituit praeparatum. Meditatio mortis claustrales maxime decet, ac monachos, quos omnium terrenorum abdicatio, et ipsa professio regularis mundo iam fecit mortuos, atque sepultos. Meditatio mortis monachum facit in stadio spiritualis militiae prudenter currere, et propositum sancti fervoris quotidie innovare. Meditatio mortis continua valde utilis est claustralibus; quoniam et carnis vitia potenter reprimit, et nullum perversis cogitationibus mentis aditum concedit. Dicit enim sanctus praesul Augustinus. Timor de futura morte mentem necessario concutit, et quasi clavus carnis omnes motus superbiae ligno crucis affigit. Et sanctus Ecclesiae pugil Hieronymus dicit: Nihil aeque tibi proficiet ad temperantiam omnium rerum, quam frequens cogitatio brevis vitae, cuius finis certus est, hora vero incertius nihil est. Meditatio igitur mortis omnem intemperatiam corrigit, et mores meditantis pulchra varietate stabiles componit. Meditatio mortis veram praestat homini sapientiam, et summam in claustralibus perficit philosophiam. Nam et Platonis sententia fuit, omnem sapientum vitam meditationem esse mortis, propterea quod ea conditione omnes nascimur, ut hinc rursus per mortem egrediamur. Dicit enim scriptura. Omnes morimur; et quasi aquae in terram dilabimur, quae amplius non revertuntur. Et sanctus Christi Apostolus

2. Ro. 14. Hebr. 9.

Paulus: Statutum est, inquit, hominibus semel mori. Meditatio necessariae mortis continua facit hominem nunquam in terrenis rebus confidere, sed exitum suum in omni loco, et tempore cum providentia expectare. Meditatio mortis terminum vivendi semper in omni loco expectat, propterea quod moriendi punctum penitus ignorat. Qui mortis futurae quotidie meditatur adventum, quanta potest diligentia omni tempore se disponit ad moriendum. Nihil enim morte nobis certius est, quamvis horam moriendi omnes ignoremus. Unde charitates vestras, fratres, qua possumus instantia, monemus, ut vos semper cogitetis morituros, talique vos providentia ad moriendum sedulo praeparetis, ut cum venerit hora, egredi non timeatis. Nemo vitam sibi polliceatur in hoc mundo prolixam; quia nihil sic decipit mortales, quomodo spes aevi longioris. Quid enim operatur in hominibus prolixior aetas, nisi quod pluribus delictis facit obnoxios, et ad moriendum semper minus dispositos? Quanto vivimus in hoc mundo diutius, tanto mortem amplius formidamus. Accumulat longior aetas maiora spiritualis obligationis debita; et tanto venire ante conspectum districti iudicis homo senex amplius metuit, quanto se in pluribus ad reddendam rationem obligatum coram Domino recognoscit. Animus enim de corpore suo invitus egreditur, qui conscientiae suae gravioribus stimulis agitatur. Qui autem ab omni malitia iniquitatis est purus, et necessariarum decore virtutum ad salutem ornatus, mori non metuit, quia per mortem ad vitam sempiternam vadit. Qualis ergo mori vis o monache, talis nunc vive; quia mala mors esse non poterit, quam vitae bonae integritas praecessit. O quam secure moritur, quisquis Dominum Iesum super omnia diligit, et omnia huius mundi bona pro illius amore contemnens, eius sermones veraciter custodit. Securus ab hac vita egreditur, qui sine macula conscientiae semper in Dei amore conversatur. Secure moritur, cuius vita nullis huius mundi voluptatibus inquinatur. Mors enim sanctorum, somnus est dulcissimus, et ad vitam aeternam tranquillus introitus. Mors autem peccatorum pessima, quorum vita mala, et divinis institutionibus praecessit contraria. Qui vivit in peccatis Deo contrarius, fit illi mors ad infernum horrendus introitus. Male non moritur, qui bene vixit: et raro bene moritur, qui semper male vixisse demonstratur. Securus moritur, qui Deum pura mente super omnia diligit, et se ab hoc seculo nequam mundum omni tempore custodit. Mors bonis, et rectis corde optabilis, quia terminum imponit exilio, et vitam reddit in coelo. Mors est relictio corporis, eversio tenebrosi carceris, et depositio sarcinae gravis. Mors est praesentium malorum terminus, tristitiae finis, et omnis sepulchrum terrenae voluptatis. Mortem bona vita in fide, et charitate Iesu Christi facit preciosam et Dei servo maxime optabilem. Curate nunc igitur fratres mortem sanctis praevenire operibus, et vobis facite

Satis diu vixit, qui vixit satis bene.

Securus quis moritur.

virtutum studio iucundum, quod natura cunctis voluit esse necessarium. Mementote, quoniam omnes necessario sumus mortales, et quando non putamus, ex hoc mundo transibimus. Nam, ut praesul quidam dixit venerandus,

Tollimur e medio fatis urgentibus omnes,
Et trahimur, quo nos vita peracta vocat.

Quodcumque igitur possumus bonum, operemur fratres mei, dum tempus habemus, ne mortis praeveniente imperio, nos fuisse negligentes nimium sero doleamus. Tempus solum est nostrum, caetera vero aliena sunt omnia. Labor militiae nostrae spiritualis, et si durus aliquantulum tepidis mentibus videatur, tamen brevissimus est, et cum vita cito terminabitur: sed merces bonorum operum, quae dabitur nobis, manet in aeternum. Meditatio cito futurae mortis nunquam vos deserat; sed consideratione districti iudicii, quod nemo subterfugere potest, mentes vestras in Dei amore iugiter compungat. Ecce quot monachi nos in hoc Spanhemensi coenobio per annos ferme quadringentos a prima fundatione sui vivendo, et moriendo praecesserunt, quorum apud nos hodie nulla penitus superest memoria. Quod nos sumus, illi fuerunt: quod illi sunt, post breve tempus erimus. Homines fuerunt mortales, quod sumus, mortui sunt, et reversi in pulverem terrae, quod erimus. Abbas ego sum huius monasterii Spanhemensis quintus atque vigesimus nisi quatuor et viginti praecessissent ad mortem, ego certe vigesimus quintus non pervenissem ad hanc abbatiam. Locum alteri quoque brevi daturus sum, ut sextus atque vigesimus abbatum numerus impleatur. Post illum rursus ordinabitur alius; et mors unius institutio fit alterius; et dum alter succedit alteri, mortis imperio subiiciuntur universi. Ubi sunt ergo, fratres, qui nos in hoc monasterio praecesserunt? Quemadmodum nulla eorum memoria est apud nos, qui praecesserunt: ita et nos in oblivione erimus sempiterna apud illos, qui sequentur. Haec praecogitemus, fratres charissimi, dum vivimus, ne imparati mortem incidamus. Sicuti quotidie properamus ad mortem, ita quotidie pro viribus praeparemur: quoniam securus moritur, qui bonis, et sanctis operibus in vita decoratur. Non vos decipiat spes vitae longioris; quoniam quanto diutius in hoc mundo vivitis, tanto brevius victuri estis. Ecce quotidie ad mortem tendentes morimur; quotidie una pars vitae nobis amputatur; et quanto vita nostra diutius protrahitur, tanto reliquum vivendi tempus abbreviatur. Omne quod viximus, tempus, totum amisimus, quia praeteriit: quod hodie vivimus momentaneum, cum morte dividimus: quantum vivendi de futuro restet nobis temporis, ignoramus. Quid igitur in vanitate huius vitae confidimus, qui cito morituri sumus? Itaque assidue cogitemus, fratres, eo nos cito perventuros, quo nos omnes maiores nostri dudum praecesserunt. Omnes hac lege

Adversus spem vitae longioris.

nascimur, ut brevi moriamur. Mors illis videatur terribilis, quorum vita in carnis voluptate tota polluitur, et nihil in coelo bonorum reservatur. Nos, qui spem nostram in Dominum Iesum Christum salvatorem omnium collocantes, mundi voluptates pro eius amore contempsimus, mortem quare timeamus? Veruntamen, cum omnium terribilium terribilissimum sit mors, indiscretum moriendi timorem, ita propulsare poterimus, si nos quotidie quasi iam morituros praeparemus. Aliud tamen est pavorem mortis habere, aliud tremorem. Nam et Dominus Iesus pavorem mortis praesensit, non tremorem, ut duarum proprietates naturarum ostenderet. Meditatio igitur mortis continua nobis infirmis omnino est necessaria, ut mens necdum in charitate Christi perfecta, quasi violento quodam impulsu ad compunctionis gratiam excitetur. Memoria enim futurae mortis, quasi clavus qui ligno infigitur, ita mens pavore utili penetratur. Memoria mortis arduam introducit poenitentiam, et veram mentis sobrietatem. Memoria mortis necessaria est insipientibus; quorum conversatio a servili timore incipit, ut per filialem successive in charitatem elevetur. Memoria mortis, et districti examinis futuri iudicii Dei maxime illis est necessaria, qui mala consuetudine, ac diuturna trahuntur ad peccandum. Et sunt inter vos quidam in militia spirituali nimis tepidi, et negligentes, quos monentes exhortamur paterne, quatenus se recordentur esse mortales, taliterque vivant deinceps, ut mori non timeant. Valde enim periculosum est in eo statu vivere, in quo mori quis formidaret. Ita vivendum est, ut mortem expectemus securi: quod tunc demum fieri potest, si nos in omni puritate mentis, et corporis conservantes, in exercitiis Divinae charitatis iugiter ferveamus. Vivamus, quantum fieri potest innocenter, secundum divi Patris Benedicti regulam, quam professi sumus, et spem habebimus bonam, quoniam miserebitur nostri omnipotens Deus, qui perire hominem non permittit bonae voluntatis. Deum semper cogitemus nobis ubique praesentem, qui omnia videt, omnia novit, omnia intelligit, omnia remunerat: et ea puritate vivamus, qua nos suae Maiestati Sanctissimae militare polliciti sumus.

FINIS.

Libri primi exhortationum ad Monachos finis adest manu mei propria Ioannis Tritemii Abbatis Spanhemensis scripti 9 die mensis Iunii, Anno Christianorum 1486 Indict. 4 Anno aetatis meae 24. Hoc opus dicavi antecessori meo nunc Abbati Selgenstatensi charissimo.

EPISTOLA

IOANNES Tritemius Abbas Monasterii Spanhemensis licet indignus, Reverendo Patri Domino Ioanni de Colenhausen Abbati Selgenstatensi, quondam vero Spanhemensi, antecessori meo charissimo cum orationibus animum complacendi promptum, atque paratum. Miseram nuper ad te praeceptor venerande librum meum exhortationum ad monachos primum quinque et viginti continentem Homilias, quem posteaquam tuo examine comprobatum intellexi, etiam hunc secundum, quem nunc mitto, nomini tuo duxi confidenter inscribendum. In illum ad institutionem fratrum Homilias XXV quas coram eis habueram, comportavi: in isto sermones numero septem, secundum ordinem, quo dicti sunt in eorundem praesentia, ordinavi. Examen paternitatis tuae subire non vereor, quoniam te praeceptorem semper mansuetum habui, et veritatis sincerum amatorem dudum expertus sum. Ingenio quippe viges, et miti, et profundo, qui facile inter verum, et falsum potest discernere, et ubi requirit necessitas, omnia sufficienter emendare. Unde secundum innatam tibi mansuetudinem patienter feras ingenii mei ruditatem, precor, qui et in scientia scripturarum sum parvulus, et in ordine praelatorum novitius. Dabit mihi, sicuti confido, in scripturis exercitatio usum, et continuata scribendi sollicitudo profectum. Occupatio rei familiaris, et inopia loci saepius me a salutari studio retrahunt, et animum contra voluntatis propositum aliorsum transponunt. Diebus tantummodo festis, atque dominicis mihi ad scribendum conceditur ocium, in quibus ob Dei reverentiam nullas soleo admittere causas rusticorum. Interdum etiam post decantatas ex consuetudine laudes matutinas, quod reliquum est noctis, studio literarum soleo impendere, et aliquid pro fratrum meorum institutione, prout possum, lucubrare. Cupio tua in omnibus sequi vestigia, et laudabilem docendi subditos consuetudinem, quam introduxisti, perpetuo, si possum, observare. Scio me ad hoc obligatum

Tritemii etiam tum adolescentis fervens erga bonas literas studium.

ex officio; et, quamvis sim rudis, et indoctus, libenter tamen volo pro viribus in discendo simul, et docendo esse sollicitus. Sermones istos examini tuo subiicio, quos ut magisterii tui lima corrigat, humili supplicatione expostulo. Paucos e pluribus comportavi in ordinem, quoniam nec omnes commendavi litteris, nec videbatur mihi nimia libri extensio, vel necessaria, vel utilis. Festis enim diebus, quando feriamur a tumultu negociorum mundialium, lectioni vacamus iuxta regulam scripturarum. Et ne frustra locum videar occupare pastoris, quod noctibus lucubravi, soleo post nonas loco regularis studii dicere, et coram fratribus in conventu ex chartula recitare. Experior enim, quod haec sollicitudo mea non solum fratribus ad aedificationem proficit, sed etiam mihi ad dictandi peritiam conducit. Vale, praeceptor venerande, et ora pro nobis.

Ex Spanheim duodecimo die mensis Septembris, anno Christianorum millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESU CHRISTI

INCIPIT SECUNDUS LIBER EXHORTATIONUM

AD MONACHOS

IOANNIS TRITEMII

ABBATIS SPANHEMENSIS, POSTEA PEAPOLITANI.

Quod caute sit monachis vivendum. Sermo I.

MULTA quidem sunt, fratres dilectissimi, vobis ad considerationem in hac vita necessaria, si ad aeternae salutis gloriam cupitis pervenire. Scitis enim, scriptura testante, quoniam adversarius vester diabolus, sicut leo rugiens circuit, quaerens, quem devoret, cui magna vigilantia in fide Domini nostri Iesu Christi per charitatis opera novimus resistendum. Nemo igitur de suis viribus praesumat, ne in vanitate confidat: quoniam, nisi vos in timore Domini humiliter continueritis, cito in laqueum diaboli cadetis. Quanto magnus es (scriptura praecipit) humilia te in omnibus: quoniam Deus resistit superbis, et gratiam concedit humilibus. Monachum etenim decet esse humilem, et verum huius mundi contemptorem. Monachum oportet in observantia regularis disciplinae semper esse sollicitum, et in timore Domini continuo studiosum. Monachum oportet castum, et pudicum esse mente, simul et corpore, ut Deo serviat, quemadmodum promisit, in omni puritate. Monachus non debet vivere secundum voluntatem propriam, sed secundum regulam, et pastoris sui conformem normae institutionis coenobiticae directionem. Monachus negociosus et sanctum debet amare silentium, et mentem suam occupare utiliter in lectione scripturarum. Monachus omni tempore usque ad mortem debet esse solicitus, quatenus in observantia mandatorum Dei, et regulae sit perfectus. Ut autem sciatis, quae vobis in sancta religione conversantibus ad perfectionem sint necessaria, describam vobis quendam virtutum tramitem, per quem ad Regnum Coelorum viam oportet dirigere. Virtutes autem omnes mutuo cohaerent necessitudinis glutino, ut, qui unam perfecte possidet, omnes habere videatur: et qui vel una caret, nullam penitus dicatur possidere. Omnium virtutum prima ad salutem necessaria est sanctissima fides catholica, ab omni errorum, et haeresum pollutione segregata, et doctrina Domini nostri Iesu Christi originaliter radicata. Nam, scriptura testante, sine fide impossibile est placere Deo: et qui non credit in unigenitum filium Dei, iam iudicatus est, et ira Dei manet

[Margin notes: 1. Petr. 5. — Eccles. 3. Iacob. 4. — Series quaedam virtutum, ac veluti gradus ad regnum coelorum. — Fides prima, et origo omnium virtutum.]

Hebr. 1. Ioan. 3. super eum. Omnium ergo virtutum origo fides est, de qua omnia salutis studia oriuntur. Fides in Deum vera, et recta timorem Domini generat: quoniam si Deum credimus iustum, merito confitebimur esse timendum. Fides recta spem parit, et confidentiam; quia, dum misericordem Deum credimus, mox de bonitate illius salutem nos posse consequi speramus. Fides charitatem generat; quia, si Deum esse summum bonum credimus, ipsum sine dubio amamus. Quis enim non amaret,
Hebr. 11. quod summe bonum non dubitat? Fides est substantia rerum sperandarum, argumentum non apparentium, et unicum salutis nostrae fundamentum. Fides Deo coniungit animam, et facit eam in medio charitatis aeterni regis amicam. Dicit enim sanctissimus praesul Augustinus: Nullae maiores divitiae, nulli thesauri, nulli honores, nulla huius mundi maior est substantia, quam est fides catholica; quae peccatores homines salvat, caecos illuminat, infirmos curat, catechumenos baptizat, fideles iustificat, poenitentes reparat, iustos augmentat, martyres coronat, virgines, viduas, et coniugales casto pudore conservat, clericos ordinat, sacerdotes consecrat, credentes cum sanctis angelis in aeterna haeredi-
Abac. 2. tate coelorum collocat. Ubi autem sana fides non est, non potest esse iustitia, quia iustus ex fide vivit; et qui caret iustitiae merito, portionem nullam habebit cum Christo. Fides est humanae salutis initium, sine qua nemo ad numerum filiorum Dei potest pertingere, nec partem aliquam in regno Dei possidere. Fides fundamentum virtutum est omnium: quicquid extra fidem agitur, procul dubio ad gehennam aedificatur. Fides christiana lampas est pulcherrima, illuminans animam, et per observantiam mandatorum introducens eam ad foelicitatem aeternam. Fides in primis mentem reducit ad Dei scientiam, postea dat praecepta vivendi ad obedientiam: et cum homo Dei mandata custodierit, spes consequendae salutis erigitur, deinde charitas in cordibus
Iacob. 2. firmatur. Fides cognitionem dat animae; cognitio parit actionem in charitate; et his duobus beatitudo repromittitur in aeternitate. Cavendum summopere, ne sit error in cognitione; quia, dum fides recta haeresum falsitate corrumpitur, ad salutis portum actione nulla pervenitur. Sit ergo in fide rectitudo, et veritas; in actione iustitia, et sinceritas, et nulla dominabitur iniquitas. Fides enim sine operibus mortua est, et nihil meretur ad salutem felicitatis aeternae. Fidem habere sine operibus charitatis, est imitari daemones, qui cum ab omni charitate prorsus sint alieni, Deum tamen esse iustum et credunt, et contremiscunt. Hinc de credulis, qui opera non exhibent charitatis, Dominus
Esa. 29. loquitur per prophetam Esaiam, et postea per semetipsum in sancto
Matt. 15. Evangelio dicens. Populus hic labiis me honorat; cor autem eorum longe est a me. Qui Christum ore laudat sine opere, quasi vir, qui dubitat in fide. Nam si veraciter crederet, Deum utique timeret. Fides

sine operibus, quasi corpus sine spiritu mortuum, quod a vivorum sublatum conspectibus absconditur in sepulchrum. Si bene credis, et male vivis, proprio te gladio perimis: quia scienti bonum et non facienti, peccatum est illi. Cavete fratres mei, ne quem errorem admittatis in fide, et curate summopere, ut nulla sit nequitia in operatione. Sequamini fidem, quam nobis sancta commendat ecclesia; agite vitam, sicut Evangelium praecipit, et norma coenobitica. Deinde spem habeatis in Dei miserationem omni tempore certissimam, sed nunquam a timore Domini alienam. Spes, est futurorum bonorum certa per gratiam miserentis Dei expectatio, et merendi per charitatis exercitium iustitiae coronam, sollicitudo. Spe est certa expectatio futurae beatitudinis: quam gratia Dei operatur in nobis comitante rectitudine bonae voluntatis. Spes est, qua quis venire ad vitam aeternae felicitaris sperat, quam desiderat, et mediante gratia Dei, suam etiam voluntatem in occursum componit, et aptat. Spes est bonorum arduorum futurorum, et possibilium, quibus nemo sperat contrarium. Neque enim malum quis sperat, neque leve, neque quod praesens est, sive praeteritum; nec ignoramus spem non esse impossibilium. Spes moderatrix laborum est omnium, et unica consolatrix in medio tribulationum. Spes enim futurorum bonorum laborantibus pro Christo in hac vita parit requiem, sicut in agone certantibus mitigat dolorem vulnerum coronae expectatio per continuam victoriam. Spes in tormentis roboravit martyres, et fecit eos in virtute Christi omnibus persecutoribus fortiores. Spes aeternae beatitudinis conservat ecclesiam, et dedit sanctis confessoribus, atque virginibus veram in Christo charitatem. Spes deiectum moerore fortiter erigit animum; et quanto se per amorem altius sustulerit, tanto minus contraria huius mundi sentit: Beatus vir, qui confidit in Domino, quia spes non confundit, sicut sanctus promisit Apostolus, qua salvi facti sumus. Ut autem spes non erumpat in praesumptionem, timor Domini ad salutem nobis est necessarius; ut quem, pium, et misericordem credimus, iustum etiam, et rectum non dubitemus. Dicit enim beatissimus Papa Gregorius. Nobis nihil securius, quam sub spe timere, ne incauta mens, vel desperando se in profundum vitiorum deiiciat, vel extollendo de donis praesumptuosa ruat. Nam, quanto ante oculos districti iudicis sub spe humilius trepidat, tanto in illo robustius stat. Timor Dei mentem corrigit, et puram ab omni malitia custodit. Timor Domini initium est sapientiae; quoniam in via Dei a timore incipitur, ut paulatim ad charitatis fortitudinem perveniatur. Timor Domini componit monachum, et facit eum in observantia regularis disciplinae studiosum. Timor Domini custodit regulam, et servat veram mentis, et corporis puritatem. Timor Domini nihil eorum, quae praecepta sunt, negligit, sed omnia sollicite custodit. Timor Domini nullum admittit ocium, sed continuo occupatur

Iacob. 4.
Spes quid.
Hier. 7.
Rom. 5.
Rom. 8.
Timor spes non destituat.
Psal. 110.

circa bonum, ut excludat peccatum. Monachus, qui abiecit timorem Domini, quasi civitas in medium deveniens hostium, cuius omnes destructi sunt muri. Urbs sine murorum custodia cito ab inimicis capitur; et monachus, qui non habet Dei timorem, facile a daemonibus superatur. Solus enim Dei timor est, qui mentes corrigit, fugat crimina, innocentiam servat, et facit monachum in sanctitatis proposito perseverantem. Ex timore paulatim oritur charitas, quae cum, iuvante Deo, veraciter in mente radicata fuerit, servilem timorem superans iam foras mittit. Radix omnium bonorum est charitas; quoniam quicquid in hac vita boni agitur, ut Deo placeat, per solam charitatem temperatur. Charitas omnium virtutum est maxima, sine qua nihil sunt cuncta mortalium facta. Dicit enim sanctissimus Christi Apostolus. Si linguis hominum loquar, et Angelorum, charitatem autem non habuero, factus sum velut aes sonans, aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia, et omnem scientiam, et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas; et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Considerate diligenter iam nunc fratres mei vosmetipsos, et conscientias vestras interrogate, si veram habeatis charitatem Dei, sine qua nihil caetera omnia proficiunt ad salutem. Audistis enim sententiam Apostoli manifestam, qua charitatem dicit ad salutem esse necessariam. Nemo in sapientia huius mundi confidat; nemo de acceptis donis naturalibus inaniter se extollat; nemo de continentia corporali praesumat, quoniam, si charitas defuerit, nihil ad salutem reliquorum observantia conducit. Verum, ne quis falsam de se aestimationem praesumeret, sanctus Apostolus signa quaedam, et operationes charitatis exposuit, dicens: Charitas patiens est, benigna est; charitas non aemulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quaerit, quae sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati. Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam excidit. Habete charitatem Dei in vobis fratres mei; quam nisi custodieritis, frustra certando laboratis. Humilitatem vobis saepius diximus omnem esse necessariam, quae non solum virtus est magna, sed reliquarum quoque virtutum nutrix, et custos omnium praecipua. Dicit enim magnus Papa Gregorius: Qui sine humilitate virtutes congregat, quasi pulverem in ventum portat. Maxima enim monachorum virtus humilitas est; quoniam, tanto esse humiliores tenentur caeteris in mundo vitam agentibus, quanto ex professione ad maiorem perfectionem conari, et tendere sunt adstricti. Virtutum stabile fundamentum est humilitas; super quo quicquid constructum fuerit, nullo tempestatis turbine subvertetur. Per

rgumen- raesentis ritatis.

umilitas nta vir-

superbiam diabolus de coelo cecidit; per humilitatem homo ascendit. Frustra nominamur monachi, si non fuerimus humiles: quoniam sicut ignis, si fomento careat lignorum, extinguitur: ita monachus sine humilitate suo nomine valde indignus iudicatur. Humilitate Christiana diabolus vincitur, et quasi clavo percussus fugiens superatur. Nulla splendidior gemma in ornatu monastico humilitate cernitur: quam si monachus contempserit, et professionem suam, et Christum humilem negavit. Humilitati succedit prudentia; quae omnia semper ad normam rationis dirigit, et nihil praeter rectum, honestum, et laudabile facit. Prudentia novit, quid virtuose debeat appetere, et probe scit, quae secundum rectum rationis iudicium debeat vitare. Prudentia vera, et perfecta est, qua summum illud incommutabile bonum appetimus, et omnia ad finem debitum, et rectum ordinamus. Prudentia regularis disciplinae observantiam in vigore conservat stabilem, et reducit aberrantes Monachos ad amissi propositi integram reformationem. Prudentia Monachum in recta salutis via dirigit, et in neutram partem declinare sinit. Prudentia inter fratres pacem conservat, et concordiam, et rectam ordinat in singulis actionem. Prudentia vobis, o fratres mei, valde est necessaria; qua noveritis in omni actione, quae vobis assumenda sint, et quae rursus fugienda. Vera prudentia non carnis, sed spiritus docet vos mundum contemnere, et solum ea, quae futura, et aeterna sunt, desiderare. Prudentia docet hominem in semetipso stabilem consistere, et neque in prosperis, neque in adversis a sanctitatis proposito declinare. Prudentia docet pulchre ordinare praesentia, ad memoriam pro informatione reducit praeterita, et ne quid inopinate accidat, providet futura. Prudentia delinquentes utiliter, et fructuose corripit, omnia, quae vel agit, vel dicit, aut cogitat, secundum rationis iudicium ad finem debitum componit. Estote igitur prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae: quia prudentia sine bonitate malitia est; et simplicitas sine prudentia rationali, stultitia nominatur. Dicit enim sanctissimus Paulus Christi Apostolus: Prudentia carnis mors est. Prudentes estote, ne fraude aliorum circumveniamini: simplices vero, ne quem circumveniatis. Hoc enim prudentis officium est, nec falli posse, nec aliquem velle decipere. Vir prudens iudicium rationis non deserit, et nihil, de quo sit poenitendum, agit. A providendo enim prudens dicitur. Prudentiam comitatur iustitia: quae omnium virtutum est splendidissima. Nam sine iustitia nihil sunt reliquae virtutes omnes. Iustitia est conservatrix religionis, mater gratiae, observantiae nutrix, veritatis altrix, genitrix pacis, et origo pietatis. Iustitia est virtus, quae distribuit, et conservat unicuique, quod suum est; quae propriam utilitatem negligit, ut communem servet utilitatem, et aequitatem, sine qua nulla Respublica diu in pace potest subsistere. Dicit enim in Ecclesiastico

Prudentia Christiana quid.

Matt. 10.

Iustitia velut epitome quaedam omnium virtutum.

Eccl. 10. vir sapiens: Regnum a gente in gentem transfertur propter iniustitias, et iniurias, et contumelias, ac diversos dolos. Ordo iustitiae primum respicit Deum, deinde patriam, exinde parentes, postea omnes in communi secundum distinctiones graduum, et merita dignitatum. Deo in primis iustitia dictante debemus religionem, fidem, cultum, devotionem, et gratiarum actiones, et veram ex toto corde sub obedientia dilectionem. Nobis deinde puritatem mentis, et corporis, continentiam cum studio perfectionis; quo ad illum nobis per obedientiam redire liceat, a quo creati sumus. Tertio loco, patriae debemus commodum, honorem, et defensionem, eiusque, quantum possumus, cum ipsa iustitia procurare utilitatem. Quarto, parentibus tenemur exhibere honorem, et obedientiam, et in eorum necessitate curam, et omnimodam sustentationem. Quinto, praelatis, et superioribus nostris debemus obedientiam, et humilem pro amore Christi subiectionem. Sexto, debemus praelati doctrinam, et pabulum subditis, correctionemque delinquentibus. Septimo, autem loco, debemus maioribus, et principibus honorem, et sine crimine pro Dei amore subiectionem. Octavo, debemus venerabilibus personis reverentiam, et sacerdotibus honorem. Consequenter aequalibus tenemur praestare amicitiam, inferioribus dignationem, benefactoribus vicissitudinem, amicis communitatem, inimicis patientiam, pauperibus misericordiam, miseris consolationem, omnibus charitatem. Haec autem est vera iustitia, qua Deum ex toto corde propter seipsum diligimus, et proximum nostrum in Deo, sicut nosmetipsos, inimicos autem propter Deum; distribuentes unicuique quod sibi iure debetur, omnium utilitati providentes. Sed cum nimia iustitia facile incurrat peccatum, temperantia omnibus vobis necessaria est, quae sola perfectos facit. Est autem temperantia virtus ratione discernens, et vincens animi motus, et omnem libidinem, ne impetus in agendo excedat legis aequitatem. Temperantia virtus optima voluptatibus imperat, et omnia in ordine debito conservat. Omnibus in actionibus, verbis quoque et cogitationibus vestris adhibete temperantiam, et necessariam virtutibus discretionem. Quicquid boni cum discretione feceritis, virtutis merito vocabulum accipit: quod autem fit sine discretione, vitium est dicendum. Discretio moderatrix virtutum est omnium, et maximum prudentiae, ac iustitiae ornamentum. Discretio non solum praelatis, sed etiam subditis est necessaria; quoniam ipsa virtutibus dat ordinem, affectionibus confert modestiam, et cunctis hominum consiliis tribuit decorem pulcherrimum, et honestatem. Hinc quidam sapiens dixit:

Iustitiae sive charitatis gradus.

Temperantia.

Discretio.

Horatius.

> Est modus in rebus: sunt certi denique fines,
> Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Fortitudo christiana quid.

Ad hoc animi fortitudo vobis necessaria est, fratres; per quam non solum constantes efficiamini in adversis, sed etiam prompti, et alacres

in arduis. Quis enim sine animi fortitudine maxima hunc mundum cum suis voluptatibus posset contemnere, et in sancta religione monastica sub obedientiae legibus usque ad mortem perseverare? Fortitudo animi vires de charitate Christi suscipit, et constans non minus in adversis, quam in prosperis virtutis desiderio consistit. Fortitudo viam rectitudinis absque timore graditur, et hostibus quadam sancta superbia terribilis, et formidanda videtur. Fortitudo animi parvulorum contemnit iniurias, et omnes facile superat carnis voluptates. Fortitudo in prosperis latet, in adversitate ostenditur, et manifeste per patientiam declaratur. Animo fortis est, non qui vindicat iniurias sibi illatas, sed qui patienter tolerat, et si acceperit in potestatem adversarium, potuisse vindicare vindictam putat. Monachorum fortitudo est mundum contemnere, carnem vincere, omnes mundi honores, et voluptates spernere, et in solum Deum spem omnem, et confidentiam collocare. Mensura fortitudinis est nec timidum esse, nec audacem; quoniam recta incedens via, neque ad dexteram declinat, neque ad sinistram. Monachus ille fortis est iudicandus, qui temperans est in omnibus, moderatusque, et iustus. Hinc dicit sanctissimus Papa Gregorius: Iustorum fortitudo est carnem vincere, propriis voluptatibus contraire, delectationem vitae praesentis extinguere, huius mundi aspera pro aeternis praemiis amare, prosperitatis blandimenta contemnere, adversitatis metum in corde superare. Fortes Hebr. 11.
facti sunt in bello, quia carnem domant, virtutibus coruscant, spiritum roborant, terrena despiciunt, coelestia appetunt, occidi possunt, flecti non possunt, nec sustinere falsa, per infirmitatem metuunt, nec laesi unquam a veritate conticescunt. Monachus ergo, qui vera virtute fortis est, nec temere audet, nec inconsulte timet. Regia enim via est fortitudo simul, atque constantia: a qua temerarius, et pertinax declinat ad dexteram, timidus vero, pusillanimis, pavidusque ad sinistram. Monachus animo constans, et fortis nunquam recidit a sanctitatis proposito, sed nec adversis deprimitur, nec prosperis elevatur. Unde, et sanctissimus praesul Ambrosius, Stultus, inquit, ut Luna mutatur: sapiens autem metu non frangitur, potestate non mutatur, non extollitur prosperis, non mergitur tristibus. Ubi enim sapientia, et virtus, ibi con- Eccl. 27.
stantia est, et fortitudo animi. Sapiens ergo semper idem est animo, non minuitur, nec augetur mutationibus rerum, nec, ut parvulus, fluctuat, ut circumferatur omni vento doctrinae, sed manet perfectus in Christo, fundatus charitate, radicatusque in fidei perfectione. Postremo, fratres mei charissimi, perseverantia vobis in omni opere bono, et virtuoso necessaria est; sine qua nemo unquam pervenit ad gloriae coronam. Dicit enim in sancto Evangelio Dominus: Qui perseveraverit Matt. 24.
usque in finem, salvus erit. Tolle perseverantiam, et neque virtus habebit praemium, nec mercedem obsequium, nec gratiam meretur bene-

Perseverantia colophon est omnium virtutum.

ficium. Sola etenim perseverantia bonorum operum coronam laudis meretur accipere; sine qua nihil prodest bonum inchoasse. Nullum virtus habet meritum, cui perseverantia non dedit incrementum. Non incipientibus bonum, sed perseverantibus in bono usque ad mortem, regnum aeternae felicitatis repromittitur; quia, non mane, non meridie, sed cum
Matt. 20. sero factum esset, laborantibus in vinea denarius reddebatur. Non enim, qui bene caepit laudandus est; sed, qui bene continuavit usque ad finem, honorandus est. Quo circa, fratres mei, sedulo vos admonere soleo; nec unquam debeo cessare, quatenus diligenter attendatis vocationem vestram, et caute ambuletis in omni religione, et sanctitate, quemadmodum iuratos decet milites Christi. Nunc enim tempus est benefaciendi; quia, cum mortis hora advenerit, omnem facultatem operandi funditus amputabit. Et ideo, quandiu vivitis sani, et incolumes, benefacite; futuram retributionem semper cogitate; et quotidie in profectu spiritali crescite. Quaerite Dominum, dum inveniri potest. Christi Salvatoris vita sit imitatio vestra; quem sequi pro viribus, non gressibus pedum, sed similitudine affectionum, ex institutionis vestrae fundamento tenemini. Caute in om-
Esai. 5. nibus ambulate: timorem Dei in vera humilitate semper ante mentis intuitum ponite. Magna enim puritate vobis est opus, qui mente, et corpore in sanctam Christi militiam consensistis. Ad vos nunc pertinet, o fratres, mundum, et omnia, quae in mundo sunt propter Deum perpetua fortitudine contemnere, omnes carnalium voluptatum motus vincere peccatum fugere, in bonis, et sanctis operibus vos iugiter occupare. Vita quoque vestra quantum fieri humana infirmitas sinit, puritatem debet imitari angelicam, et omnem fugere, ac detestari pravitatem.
Monachus Angelum Dei referat. Angeli autem sancti nunquam sunt otiosi, sed in laudibus Dei semper absque fatigatione, vel taedio solliciti. Angeli sancti Deum super omnia diligunt, et ab eius charitate nec momentanee quidem recedunt. Horum imitatione monachus in obsequio Christi debet esse assiduus, et semper in bonis operibus secundum Evangelium, et regulam occupatus. Monachus Dei charitatem debet habere ferventissimam, et proximi veram, ordinatamque, et sinceram dilectionem. Amor etenim fervens in Deum perficit monachum, et non sinit esse otiosum. Dicit enim quater sanctissimus Papa Gregorius. Amor Dei nunquam est otiosus. Operatur enim magna, si est: qui si operari renuit, verus Dei amor nunquam fuit. Nam si de carnali amore verum poeta dixit insanus,

qui non vult fieri desidiosus, amet:

quanto fortius castissimus Dei amor mentem ad ardua impellit, quam possidet. Amate Deum fratres in toto corde, quantum se desiderii fortitudo potest extendere; et omnia, quae vobis praecepta sunt facillime potestis observare. Nihil enim amanti difficile; sed omnia dura, omnia gravia, et ardua, ardens facilia facit amor.

Quae sit ordinatio vitae monasticae bona. Sermo II.

LEGIMUS institutionem sanctissimi patris nostri Benedicti, quam usitato vocabulo religionem, sive ordinem appellamus, in principio fundationis suae claruisse sanctissimam, et per totam Latinorum Ecclesiam valde, et multipliciter fuisse dilatatam. Unde annis quamplurimis in hoc ipso ordine multi claruerunt viri sapientes, eruditi, atque sanctissimi, qui omnem magnifice illustrarunt Ecclesiam. Sunt enim, qui scribant ex hac monastica religione nostra sanctorum catalogo insertos tam viros, quam moniales quindecim millia sexcentos. Horum nobis multitudo sanctorum in ordine fratres ad imitationem proponitur, non ad vane gloriandum. Quid eorum multitudo nobis ad salutem nostram potest conducere, si conversationem, qua praecesserunt, non imitamur? Quoties ordinis nostri viros sanctissimos laudare utiliter cupimus, ad eorum consortium venire sanctis moribus festinemus. Tunc etenim de multitudine sanctorum ordinis nostri fructuose gloriabimur, si recte viventes eorum numerum augere sedulo conemur. Propterea namque tantam vobis multitudinem sanctorum proponimus; ut cum vicisse mundum, et carnem multos ante vos in hoc ipso ordine conspicitis, de vestra tandem conversatione tepida resurgatis. Virtutem, quam illis Dei miseratio contulit, vobis in vera charitate petentibus non negabit. Vicerunt illi mundum, quia Christum tota devotione dilexerunt, omnia pro eius amore contemnentes. Comptempserunt omnia, et Dominus Iesus providit illis, quaecunque videbantur eis ad sustentationem vitae necessaria. Duravit hic fervor devotionis monachorum post primam ordinis institutionem pluribus annis in magna constantia, et multorum millium hominum animas convertit ad Dominum. Sed nihil stabile in humanis, nihil perpetuum in caducis. Contulit monachis religio sancta divitias, donec matrem filia ex tempore suffocavit. Nam, ut scriptura dicit, omnes, qui volunt divites fieri, incidunt in tentationes diaboli. Incrassatus est dilectus, et recalcitravit: impinguatus, et dilatatus terrenis possessionibus, dereliquit institutionis primae sancta studia, abiit post vanitates, et insanias falsas, quem copia rerum temporalium divitiis spiritualibus inopem, et miserum fecit. Haec ordinis nostri miseranda deformitas coepit post divi patris Benedicti transitum annis ferme ducentis, et magis, ac magis cum tempore crevit, quousque tandem per totum ordinem noxium virus sese diffudit. Haec autem deformitas ordinem non subito, sed per multorum successum annorum tandem poene totum occupavit; quamvis Omnipotens Deus bonis eum viris in toto nunquam destituerit, sed reliquit sibi semper aliquos, qui genua sua ante Baal minime curvaverint. Surrexerunt enim viri misericordiae,

Plures hodie multo numerantur.

Sanctitas antiquorum patrum usque ad prodigium refrixit, ut ne dicam periit in filiis.

1. Tim. 6.

Deut. 32.

Rom. 11.

quorum iustitiae nunquam tradentur oblivioni; qui ruinae ordinis compatientes, humerum submisere labori, et eum, largiente domino suffragium, in multis locis restaurarunt. Multae quidem variae reformationes in ordine, particulares multoties diversis temporibus viguerunt; sed nulla fuit unquam generalis, quae totum ordinem ad integritatem regularis observantiae reduceret. Denique particulares instaurationes, quas plures fuisse diximus, quasi omnes collapsas iterum videmus. Novissime autem, eo videlicet anno Christianorum millesimo quadringentesimo, atque vigesimo, quo concilium generale celebrabatur in Constantia, nova quaedam et hactenus ultima reformatio particularis in Alemannia sumpsit exordium; quae a quodam coenobio in Saxoniae partibus, tunc quidem omnium pauperrimo, quod Bursfeldia nuncupatur, appellationis suae sortitur vocabulum. Primus vero auctor, et princeps huius reformationis sanctissimae fuit Ioannes Rode abbas insignis monasterii sancti Mathiae apud Treviros: qui generalis visitator ordinis constitutus a praefato Constantiensi concilio, ne aliis praedicans ipse iudicaretur reprobus, reformationem primum exhibuit in semetipso. Reformavit enim, et se in primis, et monachos memorati monasterii, constitutiones edidit conformes regulae, et confirmationem sancti operis impetravit sedis apostolicae. Inter omnia vero coenobia ordinis Bursfeldia monasterium humile, atque pauperculum hanc reformationem primo suscepit, quam postea in Reinhausen, et in pauca Saxoniae monasteria sibi vicina dilatavit. Mortuo tandem Ioanne Rode abbate sancti Mathiae principe reformationis nostrae, cum in eodem loco non inveniretur pro dilatatione incoepti negocii successor idoneus, Ioannes de Hagem abbas Bursfeldensis, qui iam certa monasteria reformaverat, vir sanctus, et multum zelosus pro ordine, instante archiepiscopo Trevirorum Iacobo, electus fuit. Qui sua paupertate contentus, Bursfeldiam non consensit dimittere, ne divitias paupertati videretur praeposuisse. Mansit igitur in suo monasterio, et alius in locum primi reformatoris ordinatus fuit. Qui cum neque doctrina, neque zelo antecessori suo videretur comparandus, parum pro continuatione inchoati negotii potuit efficere, nec reformationem in multos ampliare. Contigit interea Nicolaum Cusanum sanctae Romanae ecclesiae presbyterum cardinalem, apostolicae sedis legatum venire in Germaniam: qui cum zelo magno ferveret ordinis nostri, multa pro illius reformatione constituit, et indulsit. Audiens autem praefati abbatis in Bursfeldia famam bonam, et in ferventissimum regularis disciplinae propositum, vocatum ad se generalem ordinis reformatorem constituit, et plura per eius industriam coenobia reformavit. Hac tandem occasione capitulum annuale pro conservatione reformationis instituit, praesidentiam de sancto Mathia in Bursfeldiam transtulit, confirmari omnia, quae pro

Concilium Constantiense reformari coenobia sancivit.

Nicolaus Cusanus vir doctissimus.

bono reformationis instituerat, per sedem apostolicam impetravit. Primus autem Bursfeldiae abbas in reformatione fuit Ioannes Monachus de Reinhausen institutus, secundus Ioannes de Hagen iam dictus, tertius vero Theodoricus, quem vidimus, et quartus Ioannes, qui nunc est in regimine noviter institutus. Reformationis nostrae originem, fratres charissimi, propterea breviter perstrinximus, ut, quanto ceperit labore, cognoscatis, et usque ad mortem in sancta observantia regulari constantes perseveretis. Inter omnes enim reformationes ordinis nostri, quae precesserunt, nulla fuit unquam regulae divi patris Benedicti magis conformis et consentanea, et a peregrinis adinventionibus magis aliena. Omnium aliarum poene reformationum statuta legimus; sed nulla plus, quam nostra consentanea regulae ad puritatem intentionis Benedicti existimamus. Haec est reformatio Bursfeldensis in ordine sanctissima; quae veram et docet obedientiam, et custodit in humilitate subiectionem. Vivunt in hac sancta religione pauperes, et sine peculio monachi, vivunt humiles, vivunt obedientes, vivunt casti. O veneranda monachorum unio; in qua charitas geminata imperat, obedientia militat, humilitas obtemperat, oratio vigilat, perseverantia pugnat, castitas sancta triumphat. Haec est schola disciplinae regularis, institutrix Christianae humilitatis; quae mores ad rectitudinem dirigit, et carnis vitia restringit. Nemo in hac virtutum palaestra voluntatem propriam sequi contra regulam permittitur, nemo bene facere prohibetur. Ad puritatem regulae in hac sancta unione vivitur: et si quispiam a semita rectitudinis deviare coeperit, seniorum industria mox ad observantiam iustitiae revocatur. Regula sanctissimi Patris Benedicti ter publice in anno legitur, ut nemo sub ignorantiae typo se de observantia excusare moliatur. Duo sunt, quae mihi spem magnam de perseverantia huius sanctae reformationis pollicentur, annuale videlicet capitulum, et biennalis diligens visitatio monachorum. Alterum si quodlibet istorum intermittitur, mox reformatio periclitatur. Cogitate nunc igitur fratres charissimi, et quantum potestis, diligentissime curate, ne hoc Divi praesulis Martini coenobium sub tam venerandae reformationis titulo inutiliter occupetis, quoniam nisi secundum regulam, et ordinis statuta, pure, sancte, et inculpate vixeritis, frustra Dei nomine confiditis. Dicemus vobis pauca salutis vestrae monita; per quorum studiosam observantiam reformationis nostrae Bursfeldinae, et nomen habebitis merito, et dignitatem. In primis ante omnia conatum vestrum totis desideriis in monasticam perfectionem dirigite; quem quoties tepescentem senseritis, mox per Dominicae passionis, et mortis innocentissimae intentam memoriam renovate. Nam, et si esse perfecti non teneamur de necessitate salutis, tenemur tamen ad perfectionem conari desideriis totis. Mox enim, ut monachus conatum proficiendi abiicit, in foveam defectionis cadit. Se-

cundum quod vobis custodiendum sancta consuetudo reformationis nostrae instituit, conatum proficiendi in concepto desiderio fortiter custodite. Mane igitur, quando suscitati ad primas consurgitis, ista in secreto faciatis. Cursum instantis diei futurum examinando discutite: et quid agendum utiliter instet, prudenter cogitate. Quam caute velitis vivere diem totum, in cordibus vestris proponite: et animos contra omnia, quae adversa possent accidere, per patientiam armate. Quicquid agitis, in fervore charitatis perficite: et omnia verba, ac facta semper ad Dei laudem ordinate. Tertium, vobis iudicamus utile, et necessarium, ut per devotissimas orationes auxilium in omnibus semper studeatis implorare Divinum. Et valde nobis videtur conveniens, quod saepe diximus, et semper admonemus, ut quisque vestrum ad minus semel in die Dominicae passionis agat memoriam, et pro multis a Deo perceptis beneficiis, vel una vice dicat gratiarum actionem. Quod ut fieri possit ab unoquoque vestrum uniformiter, formam hanc brevem, quam ordinavimus, auscultate, et si vultis, pro vobis rescribite. Adoro, laudo, benedico, et glorifico te, Domine Iesu Christe Fili Dei vivi, salvator, et vivificator omnium fidelium animarum, et ago tibi gratias ex intimo cordis mei pro sanctissima Incarnatione, et Nativitate tua ex purissima Virgine Maria, pro Circumcisione tua, pro fuga in Aegyptum, pro septenni tuo ibidem exilio, et pro reditu tuo postea in terram Nativitatis tuae temporalis. Ago tibi gratias, dulcissime Domine Iesu, laudo, benedico, et adoro te pro cunctis laboribus, itineribus, et fatigationibus tuis, pro fame, siti, frigore, nuditate, paupertate, et inopia, et pro necessitatibus, iniuriis, contumeliis, irrisionibus, et detractionibus, quas in omni vita tua sustinuisti pro nobis voluntarie, non coactus. Et quoties manum movisti ad operandum, pedem ad ambulandum, vel quoties aperuisti os tuum ad loquendum, toties te benedico, laudo, glorifico, humiliterque adoro, et ex omnibus cordis mei viribus tibi semper gratias ago, mediator Dei et hominum, Iesu Christe dulcissime. Ago tibi gratias, Domine Iesu Christe, Rex Coelorum clementissime, pro doctrina tua sanctissima, pro institutione fidei tuae, et Sacramentorum evangelica, pro vocatione gentium, pro iustificatione peccatorum, et pro cunctis mirabilibus, atque virtutibus tuis, et pro beneficiis tuis omnibus, quae vel mihi praestitisti in specie, vel caeteris universis mecum in genere. Ago tibi gratias, Domine Iesu Christe, Salvator benignissime, pro charitate tua, quam habuisti ad genus humanum, et pro tota passione tua amarissima, et cunctis doloribus, quos sustinuisti propter nos miseros. Ago tibi gratias, Domine Iesu, laudo, benedico, et adoro te pro moerore, et tristitia innocentissimi cordis tui, quam, imminente passionis tempore, sustinuisti pro nobis, quando dixisti ad sequentes te discipulos tuos: Tristis est anima mea usque ad mortem.

Memoria Dominicae passionis cum gratiarum actione quotidie facienda.

Rogo te per hanc cordis tui tristitiam, o Domine Deus, miserere mei nunc, et in hora mortis meae, et aufer a me omnem melancholiam, et inordinatum moerorem, concedens mihi tristitiam pro peccatis meis omni tempore salutarem. Ago tibi gratias pro moestitia sanctissimi cordis tui, quando patrem in agonia positus usque tertio rogasti, ut calicem a te transferret passionis, fusoque prae angustia mirabili sudore, in eius voluntatem te totum resignasti pro nobis. Ago tibi gratias, o rex coeli, et terrae pro tua captivitate, pro contumeliis, iniuriis, et irrisionibus, quas toto passionis tempore sustinuisti propter nostram, omniumque salutem. Ago tibi gratias, o Domine Iesu, laudo, benedico, et adoro te ligatum ad columnam pro flagellatione tenerrimi corporis tui durissima, et sacrosanctissimi sanguinis effusione, vulnerumque immenso dolore. Adoro te, Domine Iesu Christe spinis coronate, et gratias ago tibi pro punctionibus et doloribus sanctissimi capitis tui, pro verberibus, sputis, et cunctis irrisionibus tuae Maiestati ab impiis crudeliter illatis. Adoro te, Christe Iesu Fili Dei vivi, crucis tuae pondus gravissimum baiulantem; adoro te coram multitudine vestimentis nudatum; adoro te clavis ferreis ad crucem manibus, ac pedibus extensum, et nimis crudeliter affixum. Adoro te, Iesu Christe Rex sempiterne, pro me pendentem, ac morientem in cruce; et gratias ago doloribus vulnerum tuorum. Gratias ago effusioni pretiosissimi sanguinis tui; gratias ago innocentissimae morti tuae, quam voluntarie sustinuisti pro nostris, et totius mundi peccatis. Gratias ago immensae bonitati tuae, quod me tuam vocasti ad fidem, quod me in nomine sanctae Trinitatis baptizare fecisti, et quod me de mundi vanitate ad serviendum tibi in vera mentis tranquillitate ad hanc sanctam es congregationem vocare dignatus. Rogo te per nomen tuum sanctissimum, o dulcissime Iesu mediator Dei, et hominum; rogo te per dolorem vulnerum tuorum; et per meritum amarissimae passionis tuae; rogo te per sanctissimi sanguinis tui effusionem, et per innocentissimae mortis tuae virtutem, concede mihi peccatorum meorum omnium indulgentiam, infunde cordi meo ferventissimi amoris tui dulcedinem, da mihi cum profectu omnium virtutum perseverantiam, et miserere mei nunc, et in hora mortis meae, custodiens me hodie, et omni tempore in misericordia tua pie Iesu ab omni peccato, et periculo mentis, et corporis, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Quis vestrum est, fratres, qui hanc brevem orationem, aut similem, si habeat meliorem, quotidie semel dicere nequeat? Neque enim prolixa est, neque peregrinis involuta dictionibus; sed brevis, et plana, vitam, et passionem Christi stricto complectens epitomate. Deo nimium ingratus est homo Christianus, et maxime claustralis, qui non semel ad minus in die Dominicae Passionis agit memoriam, gratiarum de-

vote referens actiones. Quod si cui vestrum haec oratio nimis prolixa fuerit, in Homilia octava exhortationum nostrarum ad vos nuper diximus breviorem, ad quam taediosus potest habere recursum. Ante omnia, precor, cavete, ne tantis Dei beneficiis unquam sitis ingrati. Fiat haec gratiarum actio post matutinas; quia tempus orandi aptissimum est, et devotionem consuevit augere nocturnae quietis silentium. Dico enim, quod verum testantur experti, nullas orationes ad impetrandum efficaciores, quam illas, quae cum Dominicae passionis memoria, et gratitudine Deo patri offeruntur.

Quartum, quod vobis pro regulari observantia iudicavimus necessarium, est, ut in custodia sensuum vigiletis exteriorum; quia nemo civitatem cordis sui bene custodire sufficit, qui portas claudere contemnit. Amate silentium; et fugite omnem huius saeculi tumultum. Prudentiam sanctam cunctis adhibete, quae facitis, et secretum amate quietis. Monachus enim, qui publicos, et vagos discursus diligit, verus observantiae amator nunquam fuit. Quinto monemus ut perniciosum animae fugiatis otium; quoniam hoc pestiferum virus gravissima nutrit vitia, et semper immundas parit cogitationes. Quicunque igitur virtutum amator propriam salutem diligit; quicunque pervenire ad aeternam felicitatem vult, quasi a facie diaboli fugiat otium, si cupit declinare peccatum. Sexto, ad puritatem observantiae regularis de salutis necessitate requiritur, ut proprietatis abdicatio usque ad mortem ab omnibus inviolata custodiatur. Monachus enim habens peculium, iter sibi parat ad infernum. Qui autem pecunias recipit, et exponit in coenobio, minister sit publicus: nemo id praesumere audeat privatus. Divitiarum possessio non decet monachos, qui Dominum Iesum in paupertate spiritus imitari iubentur. Audiamus sanctum Christi Apostolum dicen-
1. Tim. 6. tem: Habentes victum, et amictum, his contenti simus. Providemus vobis, Deo miserante, necessaria, non quantum postulat inordinate voluptatis concupiscentia, sed quantum contenta paucis requirit natura. Itaque sicut vobis habere aliquid sine consensu abbatis non est licitum; ita cum ministremus omnia, neque necessarium. Septimum, quod facit monachum, est humilis obedientia praeceptorum. Non enim verus monachus esse potest, qui contemnit obedientiam, et negat superioribus suis, quam promisit humilem subiectionem. Hic inobedientiae morbus ex elatione, et superbia mentis oritur, quemadmodum ex malo ulcere
Eccl. 100. sanies generatur. Sed quid ait Scriptura? Odibilis coram Deo, et hominibus est superbia, et omnis transgressionis initium. Militia monachorum est imitatio Christi, qui patri obedivit usque ad mortem. Octavum locum exornat virtus pulcherrima castitas, qua contempta necesse iam est, regularis ut omnis naufragetur integritas. Monachus enim de necessitate salutis suae usque ad mortem iubetur caste vivere, et ab

omni pollutione venerea perpetuo abstinere. Haec enim tria sunt vota monasticae conversationis principalia, contra quorum observantiam vivere, monachorum est damnatio certa. Monachorum etenim professio sub aeternae damnationis sententia praecipit eos vivere sine proprio, sub obedientia pastoris, et in perpetua castitate. Uno ex tribus his ablato, integritas monastica violata est, et damnat transgressio contemnentem. Nono igitur loco admonemus omnem hominem Deo dicatum, quatenus tamquam serpentem venenosum propriam semper caveat voluntatem: quoniam nisi eam omni tempore suspectam habuerit, facile in foveam damnationis cadit. Attendite regulam, quae monachis nec corporis, nec voluntatis propriae permittit potestatem. Nemo peccat invitus. Si voluntatem tuam Deo, et abbati tuo in omnibus perfecte submiseris, peccatum facile declinabis. Decimo, quod integritatem observantiae regularis conservare potest in vobis, fratres mei charissimi, est, ut in omnibus adversis, et contrariis patientiam habeatis constantissimam propter amorem Dei. Est enim patientia virtus magna, quam tolerantiam alio nomine vocamus: sine qua nemo tentationum suarum victor evadet. Propterea dixit in sancto Evangelio Dominus: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Luc. 21. Quid est patientia, nisi et suas, et suorum iniurias, et caetera quaeque adversa pro Dei reverentia, et amore aequanimiter tolerare? Credite mihi fratres, sententiam apostoli dico: patientia vobis est valde necessaria, ut voluntatem Dei faciëntes reportetis repromissionem. Hebr. 10. Sit vobis patientiae Dominus Iesus vivum exemplar: quem totis viribus sequamini. Undecimo, fratres mei cavete, ne corda vestra graventur in crapula: quia monachus non debet ad satietatem manducare, et bibere: sed abstinentiae amore semper cum quodam appetitu, et esurie cessare. Dicit enim vir sapiens. Qui diligit epulas, in egestate erit: et qui amat vinum, et pinguia, non ditabitur. Prov. 21. Amate ieiunium: abstinentiam diligite: in omnibus continentiam, et parsimoniam servate. Haec arma sunt claustralium: haec insignia spiritualis militiae monachorum, sine quibus caro non vincitur, nec daemones superantur. Affluentiam ciborum sermones comitantur inutiles: et vino repletus venter immundas concitat suggestiones carnis, atque libidinis. Si vis esse castus, abstemius esto. Turpissimum est monacho ventri servire, et gulae, qui pro Dei amore cunctis simul mundi voluptatibus renunciavit. Duodecimum, quod monachum in observantia regulari facit utilem, et strenuum, est, ut sit diligentissimus circa divinitatis obsequium. Enimvero qui verus Dei est servus (quod esse monachi omnes debent) semper in opere creatoris sui fervidus est, et diligens: et quia Deum ubique veraciter novit esse praesentem, tota se illi devotione parat in ministerium obsequiosum. Scriptum est enim: Maledictus homo, qui facit opus Dei negligenter. Hier. 48. Accedentes igitur ad

servitutem summi, et incommutabilis Dei, fratres charissimi, dulciter, sapienter, ferventer, et hilariter psallite: et quanta potestis devotione, ac puritate mentis creatorem, et salvatorem vestrum sedulo collaudate. Absit procul a cordibus psallentium omnis pigritia: non admittatur ulla inter laudandum somnolentia; quoniam, cum Deus sit praesens in medio psallentium, decet omnino fervorem adesse devotionis animorum. Omnia tempore Divini obsequii sint munda, omnia pura, omnia fervore charitatis plenissima; quatenus improbae cogitationes locum non habeant, et omnia debite fiant. Peracto die, completorioque ex more decantato, mox, ut monachus ad secretum cellae pervenerit, examinet conscientiam suam, quibus se negociis occupavit. Haec fratrum consuetudo est Bursfeldinae reformationis, optima, atque laudabilis, ut se nullus post completorium super stratum suum praesumat reponere, nisi prius conscientiam suam super commissis in die culpis, vel negligentiis diligentissime studeat examinare. Quod si offendisse vos habito examine per diem in aliquo deprehenderitis, quid faciendum sit, docti longa consuetudine, scitis. Occulta mox in crastinum per contritionem, et humilem confessionem delenda sunt; manifesta vero ad capitulum culparum, quod servatur quotidie, referenda. Hic mos reformati est ordinis; haec sanctae institutio reformationis, ut culpas delinquentium fratrum nunquam permittamus crescere; sed, mox, ut oriri coeperint, eas curemus amputare. Quotidie purgandus est animus; quotidie propositum sanctitatis renovandum; quia, sicut in eodem statu non possumus sine mutatione consistere, sic necessarium est nobis mentem ad pristinum charitatis fervorem continuo exercitio crebrius excitare.

Quae sint verae humilitatis indicia. Sermo III.

NEMO se vestrum, amantissimi fratres, propria sui aestimatione decipiat; nemo cor suum stulta, et inani praesumptione seducat. Non omnes, qui videri cupiunt, coram Deo sunt humiles: nec qui tacent ad iniurias, semper vere patientes. Verarum etenim virtutum radices consistunt in abscondito cordis, et non in sola exterioris demonstratione exhibitionis. Cernimus quosdam in vobis, qui humiles reputari potius, quam esse veraciter, appetunt, et superbiae signa multa, humilitatis vero aut nulla, aut certissime paucissima ostendunt. Compatimur vehementer nimium errantibus, sicut iure debemus, qui nomen virtutis habere cupiunt, sed virtutem contemnunt. Quem rogo decipitis miseri? Nonne vosipsos turpiter seducendo perimitis, qui contempta veritate, mendacium amatis? Ut autem sciatis, quam superbe vivitis, indicia, et signa verae humilitatis per ordinem dicemus; quorum quaedam in corde, duntaxat manent abscondita, quaedam vero etiam foris erumpentia cun-

ctis intuentibus fiant oportet manifesta. Sit hoc monacho verum perfectae humilitatis speculum, in quo singulis diebus respiciens examinet semetipsum.

Primum igitur verae humilitatis indicium unusquisque in semetipso potest agnoscere, quando se potest cunctis hominibus inferiorem, et viliorem, non sermone fucato, sed humili cordis iudicio reputare. Hoc signum profundae humilitatis est maximum, ut monachus ad meliorem conversationem semper proficiens, inutilem se Dei servum credat, et indignum. Cordis est vera humilitas, non sermonis: mentis est studium, non solius corporalis demonstrationis. Monachus ille veraciter est humilis, qui Deum super omnia diligit, qui se ab omni transgressione mandatorum Dei, et regulae purum in omnibus semper custodit, qui magna pietatis, et iustitiae facit opera, et de se apud se vera aestimatione sentit humilia. Secundum verae, ac profundae humilitatis indicium ille consequitur, qui bene currens in timore Domini, ac perseverans, suas negligentias omni tempore coram Deo, et hominibus confitetur. Quanto enim plus in bonis operibus profecerit, tanto magis peccata sua, et negligentias ante mentis oculos ponit. Contritionem pro suis delictis in corde gerit continuam; et semper compunctus animo, orans, et gemens a Domino cum lacrymis petit veniam, et miserationem. Nec solum pro suis, sed etiam pro totius mundi orat peccatis. Maximum contra mentis elationem remedium propriorum est memoria delictorum. Tertium humilitatis indicium, omnia, quae facit opera bona, penes se in secreto conservare desiderat; et suum profectum propter humilitatis studium occultat: Non enim vane gloriatur, qui humilis est; nec laudem quaerit ab hominibus, qui gloriam sperat aeternae felicitatis. Quicunque se vestrum humilem esse, et verum monachum existimat, hoc signum profundae submissionis, et abiectionis propter Deum non contemnat. Quartum verae humilitatis indicium, in abyssum contemptus sui ipsius voluntarie descendens, omnes confratres suos etiam aperte peccantes coram Deo se meliores existimat; sua mala bonorum oblitus sapienter considerat; aliorum vero mala silentio transiens, quae fecerint bona, opportune manifestat. Haec est verae humilitatis conditio, ut semper aliorum opera bona miretur, et praedicet; sua vilipendat propter evitationem superbiae, prudenter et occultet. Quintum verae humilitatis signum, consecutus in sua simplicitate quietus est: et de aliorum defectibus non loquitur, nisi vel ratione officii, vel charitatis imperio compellatur. Servat tamen in correctione prudens humilitas modestiam; ut eum, quem corripiendo severius, meliorem non potest efficere, leniter, et mansuete studeat admonere. Increpationes etiam interdum sapienter dissimulat; et magis opportunum tempus expectat, et observat. Sextum humilitatis signum ostenditur, quando monachus ad arguendum, et re-

prehendendum aliorum peccata humilitatis amore tardus, et non facilis invenitur. Qui etenim veraciter est humilis semper propriam infirmitatem considerat, et quanta commiserat ipse contra Dei iustitiam mala, tacitus in occulto pensat. Hinc aliorum facta reprehendere valde metuit, quoniam se peccatorem, et propterea iudicare alios indignum recognoscit. Monachorum praelatos, atque rectores ab hac norma humilitatis pro tanto excipimus, pro quanto eos fore obligatos ad correctionem subditorum scimus.

Septimum verae humilitatis signum, correptiones, et emendationes pro culpis, et negligentiis suis libenter suscipit; et nullo contra reprehendentem se dolore amarescit. Quoties vero humilis ab aliquo corripitur, cum Propheta in spiritu laetatur dicens: Corripiat me iustus in misericordia, et increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. De superbis vero dicit scriptura: Oderunt corripientem in porta. Qui vere humilis est, corripientem se diligit, adulantem vero fugit. Octavum verae humilitatis indicium manifeste ostenditur, quando correptus culpam non defendit, non negat, non palliat, non excusat, sed simplici verecundia confitetur. Monachus vere humilis, dum corripitur, non murmurat, se mensuram aequitatis excessisse nou reclamat; sed mox cadens in terram coram iudice mansuetissime clamat: Peccavi, culpam fateor, veniam precor, emendam polliceor. Nonum monasticae humilitatis indicium habentem facit eloquio mitem, dulcem; modestumque et in voce non clamosum. Monachum, quem in loquendo clamosum, et praecipitem videritis, non humilem, sed superbum, et temerarium iudicabitis. Humilis autem modeste, et quasi sub silentio loquitur; et semper audire paratior, quam loqui coram aliis invenitur. Turpe est monacho vocem nimium exaltare, dum loquitur: quippe qui mundo crucifixus amare silentium iubetur.

Decimum perfectae humilitatis indicium ille possidet, qui omnia quaecumque audierit de proximo, interpretari ad meliorem partem solet.
Matt. 7. Dicit enim Salvator noster in Sancto Evangelio: Nolite iudicare, et non iudicabimini. Et iterum: Qua mensura mensi fueritis, remetietur
2. Cor. 4. vobis. Sanctus quoque Apostolus dicit: Nolite ante tempus iudicare, quoad usque veniat Dominus, qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium. Tu quis es, qui iudicas alienum ser-
Rom. 14. vum? Suo Domino stat, aut cadit: non autem tibi. Undecimum sanctae humilitatis indicium, nullum hominem propter quoscunque excessus in corde suo despicit: sed omnes sibi sanctitatis merito praeponit: Omnes etiam delinquentes publice, meliores se fore existimat; et propterea neminem condemnat. Quid ipse fecerit mali, semper in corde secum cogitat; aliorum vero bona praeponderare suis humiliter pensat. Unde neminem spernit, neminem vilipendit, neminem contemnit, qui salvos

fieri omnes in Domino concupiscit. Duodecimum perfectum verae humilitatis signum, laudari ab hominibus non appetit; sed, quoties commendatur ab aliquo, cum dolore mentis ingemiscens erubescit. Cum vero laudes aliorum recitari in conventu audierit, congaudens proximi laudibus, exultansque animo hilarescit. Suas audire laudes sine cordis amaritudine non potest, qui perfecte humilis est: quoniam, qui spem suam in Dominum Iesum reposuit, omnem huius vitae gloriam contemnit. Tertium vero supra decimum verae humilitatis indicium est, laudes, et favores non solum in veritate mentis contemnere, sed eos etiam, a quibus laudari se conspicit, prudenter declinare. Qui vere humiles sunt, laudatores suos fugiunt; et quoties laudantur, nihil respondentes obmutescunt. Gravis est humili, magnae reputationis aestimatio: et tanto plus in semetipso confunditur, quanto ab hominibus amplius praedicatur. Vera namque humilitas vituperata proficit, laudata periculum incurrit. Quartum post decimum perfectum humilitatis monasticae signum, in correptionibus, et detractionibus, si quas patitur, spirituale concipit gaudium, et magnum divini amoris incrementum. Iniuriatus compungitur, et peramplius ad mundi contemptum provocatur. Quoties iniuriose ab aliquo reprehenditur, si humilis est, se iuste correptum arbitratur. Non enim suam innocentiam in obiectione considerat: sed, quia Deum graviter in aliis offenderit, humiliter, et compunctus pensat. Quintum vero post decimum perfectae humilitatis indicium, nunquam se corripienti recalcitrat; sed in omni tranquillitate animi silentium servat. Vitia reprehensori suo etiam notissima in faciem non proiicit: nec aliquas argumenti causas quaerit. Non querulatur sibi fieri contumeliam; nullam opponit contra temerarium excusationem; nec verbis verba consuevit rependere, sed velut mutus ad omnia tacere. Sextum supra decimum profundae humilitatis signum, cuncta mundi solatia despicit, et nullas mortalium amicitias requirit. Vera etenim humilitas, quae pro Christi amore assumitur, non aliunde, quam in solo Christo delectatur. In Christi autem amore non potest consistere, nisi qui et suam voluntatem, et mundum cum omnibus inordinatis voluptatibus didicit abnegare. Sic enim dicit in sancto Evangelio Dominus: Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, Luc. 14.
et uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus.

Septimum vero post decimum humilitatis signum, in plura se non dividit, hominum subventiones, et beneficia magnopere non requirit; sed in sua mediocritate, vel etiam extremitate humiliter consistit. Pro beneficiis hominum acceptis non multum consuevit applaudere, sed verbis paucis, atque simplicibus se gratum exhibere. Munuscula infirmorum dissolvunt animos, et incautos multoties in sermone inutiles red-

dunt, atque superfluos. Enimvero, qui vere humilis est, mundanorum non delectatur colloquiis; quoniam sepe impediunt propositum puritatis. Amor Christi non diligit publicum. Octavum supra decimum humilitatis signum, omnibus patientibus propter Christi amorem ex corde compatitur; et aliorum defectus, infirmitatesque patientissime tolerat, atque pro delinquentium emendatione orat. Vera namque humilitas peccantibus infirmis viscera pietatis, et compassionis exhibet: falsa autem, et simulata, quoniam vere superbia est, dura, et indiscreta severitate contra fragiles tumet multisque fit causa periculi, quando in corrigendo excedit normam charitatis Dei. Qui autem veraciter est Humilis semper modum correctionis debitum timet excedere; et ideo plus inclinatur ad misericordiam, quam ad nimiam severitatem. Nonum post decimum verae humilitatis indicium, ab omni mentem praeservat invidia; et cunctis hominibus favet, et imprecatur. Divinae pietatis munera nulli invidet; gratiam Dei omnibus avet; et aliorum profectibus congaudet. Neminem Dei beneficiis indignum iudicat; omnes se meliores putat. Commodum proximorum suum existimat, quoniam omnes, ut semetipsum, amat.

Vigesimum perfectae humilitatis signum, multitudinem peccatorum suorum cum amaritudine cordis ad memoriam revocat; et propterea
Luc. 13. se omni beneficio, et gratia Dei indignum putat. Unde profundum humilitatis petens, publicanum imitatur evangelicum; qui suorum delictorum habens memoriam, nec oculos volebat elevare in caelum. Monachus enim, qui pro Christi amore veraciter est humilis semper in corde suo compunctionis sanctae gerit tristitiam, et eorum, quae fecit, malorum, poenitentiam. Vigesimum primum coenobiticae humilitatis indicium, plus aliorum, quam suo credit iudicio; et propriam voluntatem propter Christum imperio totaliter subiicit alieno. Attendant in vobis, qui proprii capitis sui sequuntur iudicium, si apprehendere queant, aut velint hoc monasticae humilitatis signum. Verae namque humilitatis monasticae paucos hodie observatores cernimus, qui plures eam profitentes monachos videmus. O tempora, o mores; in quibus humilitatem promittimus omnes, et promissam custodire inviolatam paucissimi veraciter curamus: Vigesimum secundum coenobiticae humilitatis signum, vestes pulchras, novas, preciosas abominatur, et despicit, et omnia indumenta ab aliis proiecta habere, et induere concupiscit. Vilioribus libens utitur; et in his, quae contemnunt alii, plurimum delectatur. Non decent monachum vestimenta pulchra, et ornate composita, sed vilissima: quibus defendatur corpus ab aeris intemperati duntaxat iniuria. Omnis enim curiositas interdicta est claustralibus; qui ratione professionis suae coram Deo factae, ad mundi contemptum obligantur. Humilitas alta fugit; quae humilia sunt, quaerit. Tertium ultra vigesimum humilitatis monasticae signum ostendit monachum servilem fratribus, et

obsequiis voluntarie deditum, et ad omnia, quaecunque iussus fuerit, paratum. Vera etenim humilitas etiam inferioribus promptissima voluntate obsequitur, et nunquam contra praecipientem indignatur. Quantum praevalet, omnibus famulari pro Christi amore desiderat, qui Deum in toto corde fideliter amat. Quicquid enim servitii fratribus impenderit, Christo exhibitum firmiter totum credit. Quartum supra vigesimum humilitatis signum tunc monachus in veritate consequitur, quando propter Dei amorem viliora in monasterio curare officia, quae caeteri contemnunt, delectatur. Hunc verae humilitatis gradum plures quondam ascendisse legimus, quos magni apud Deum esse meriti non dubitamus. Dicit enim in sancto Evangelio Dominus: Omnis, qui se humiliat, exaltabitur, Luc. 18.
quoniam Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Humilis Iacob. 4.
monachus imitatur Christum, superbus diabolum. Quintum atque vigesimum monasticae humilitatis signum est, in conventu quorumlibet hominum semper inferiorem sedendi locum quaerere, et nec aequali, nec inferiori se praeferre. Non est monachorum de loci praeeminentia superbe contendere; nec decet militem Christi honore alios velle superare. Verus etenim monachus, qui humilitatem diligit, omni extremitate contentus, neminem praecellere concupiscit. Sextum supra vigesimum humilitatis indicium illi maxime convenit, qui, cum sit doctus, et eruditus, propter demissam sui humiliationem, omnem doctrinam, et scientiam abscondit. Monachus enim, qui vere humilis est, semper ad audiendum invenitur paratior, quam ad loquendum. Dicit namque divinus presbyter Hieronymus: Monachus non docentis, sed plangentis habet officium: qui vel se lugeat, vel mundum, et Domini pavidus praestoletur adventum. Arrogantia monachorum et Deo, et hominibus odiosa est, et peccato semper obnoxia. Septimum post vigesimum humilitatis signum, ille perfecte consequitur, qui amore disciplinae regularis tacere magis, quam loqui delectatur. Humilis Christi amator silentium diligit: et ne offendat in sermone, loqui paucissima consuevit. Raro invenitur apud loquaces humilitas: et qui velox est ad loquendum, praecipitat animam suam. Monachus loquax, et garrulus non caret superbia: et qui stultus est, multiplicat verba. Quisquis in spirituali certamine adversarium suum per humilitatem superare desiderat, linguam suam a multiloquio, et ab omni sermone ocioso refrenare non omittat. Scriptum Prov. 19.
est in libro Proverbiorum, quoniam in multiloquio non deerit peccatum. Octavum post vigesimum perfectae humilitatis signum quisquis adeptus fuerit, risum, et omnes inordinatos cachinnantium gestus evitabit. Monachum planctus maxime decet, non risus; ut pote qui cunctis mundi levitatibus est mortuus. Dicit autem vir sapiens: Fatuus in risu exaltat Eccles. 21.
vocem suam: vir autem sapiens vix tacite ridebit. Nonum supra vigesimum perfectae humilitatis indicium a timore Domini sumit exordium,

pro cuius honore, quantum praevalet, omne fugit, et detestatur peccatum. Omnis enim, qui peccare non metuit, humilis veraciter non fuit. Monachus autem, qui Christum pro viribus in vera humilitate sequitur, omne peccatum consuevit fugere, et quantum potest, se in virtutum studio exercere. Confitetur peccatum suum humilitas, et quoties etiam in minimis offenderit, donec emendaverit omnia per veram poenitentiam, non quiescit. Qui veraciter est humilis, pro servanda conscientiae munditia semper etiam invenitur studiosus. Humilitatis enim nutrimentum est charitas, quae habentem non permittit ociosum. Trigesimum verae humilitatis signum confirmatum in proposito sanctitatis ostendit monachum, et facit eum cunctis fratribus etiam iunioribus subiectum. Quicquid mandaverit pastor, obedit simpliciter: et nunquam praecepta senioris discutit: causam, cur ita iubeat, non requirit. Ad impossibilia, si praecipiantur, animo est promptulus; ad quaecunque dura, et ardua sine contradictione paratus. Consilio pastoris sui dirigitur; illi credit, illi confidit; illi obsequitur; illius imperio volens gubernatur. Audistis iam fratres mei charissimi triginta verae humilitatis indicia; o bone Deus, ubi sunt opera? Quis nostrum gloriabitur veram se habere humilitatem, ut in his signis nullum patiatur defectum? Haec, proh pudor, sunt nostra tempora, in quibus charitas multorum refriguit, periit sanctae religionis integritas, devotio pene omnium expiravit. Monachi nostri sanctitatem quaerunt sine virtutum merito: meritum habere volunt sine laboris exercitio; propterea sanctus hodie non reperitur in monasterio. Fervor sanctae compunctionis in multis nimium est aut rarus, aut tepidus, quoniam, ubi carni, et sanguini vivitur, fervor internae charitatis non habetur. Non satis est tibi, o monache, qui de observantia gloriaris, nihil habere proprium, fœminam non tangere, sub obedientia pastoris in monasterio residere, non manducare carnes, et in caeteris, quae sunt exteriora disciplinae regularis, iuxta monasticam institutionem vivere, nisi cum summa diligentia studeas etiam interiora tua per veram charitatem Dei, et proximi exornare. Charitas enim finis est observantiae regularis, ad cuius acquisitionem caetera omnia sunt principaliter instituta. Unde sine charitate Dei nihil tibi prosunt omnia; quoniam ipsa, et unica est, et sola, quae discernit inter opera bona, et mala. O monache, monache, quicunque sine fervore charitatis tepide conversaris in monasterio, putasne, quod exterior apparatus disciplinae salvum te facere possit? Charitas est, quae habentem sanctificat, charitas reliquas Deo virtutes, et omnia bona commendat: Habeto charitatem, et erunt grata Deo cuncta, quae facis opera pietatis.

Matt. 24.

Charitas meta est et finis totius regularis vita.

De ardua via quae ducit ad vitam. Sermo IV.

Audistis, fratres charissimi, Dominum nostrum Iesum Christum hodierna lectione in sancto evangelio dicentem: Quam angusta est porta, et arcta via, quae ducit ad vitam, et pauci sunt, qui inveniunt eam. Nonne ipse Christus est via, qui dixerat: Ego sum via, veritas, et vita? Et quo modo nunc dicit, eam arctam esse, et augustam, cum ipse sit, qui dixerat; Tollite iugum meum super vos: et discite a me, quia mitis sum, et humilis corde. Iugum enim meum suave est, et onus meum leve. Quid aliud est iugum Christi, quam arcta via, et angusta ad regnum Dei? Quomodo ergo et levis, et angusta? Audiat charitas vestra. Iugum Domini Iesu suave est bonis, durum, et importabile reprobis. Via Christi ad vitam lata est, et iucunda exercitatis in charitate humilibus, angusta vero, et amara superbis. Nihil est enim tam durum, nihil tam terribile, nihil tam arduum, quod amanti Deum non sit facile, et iucundum. Rursus nihil est tam lene, nihil tam facile, nihil tam parvum, quod malae voluntati non sit grave, et onerosum. Idcirco dixit Dominus: Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde. Si vultis portare iugum meum super vos, primo mansuetudinem, et humilitatem cordis mei discite; quoniam nisi mites, et humiles fueritis, sarcinam meam quasi grave pondus, et importabile onus portare minime sufficietis. Humilis sum via, superbos non capio: angusta sum porta, tumidos non admitto. Nisi omnia, quae mundana sunt animo spreveritis; nisi carnis voluptatibus vim necessariam intuleritis, quasi onustum peccatis animal, per me ad regnum intrare non potestis. Via sum humilis: et mites, humilesque recipio. Ianua sum arcta; pauperes spiritu, et corde mundos intromitto. Ad vitam aeternam, fratres, per viam veritatis angustam tendimus; oportet, ut nobis omnia, quae ad tam arduum iter sunt necessaria, in tempore procuremus. Sunt autem viatoribus quatuor in primis necessaria, sine quibus periculosum est iter, et ad scopon raro pervenitur. Primum, quod viatoribus dicimus esse necessarium, cognitionem esse credimus viarum. Nam, qui sine cognitione viarum praevia procul ambulare nititur, periculosis quandoque erroribus implicatur. Aut ergo viam prius discat prudens viator, aut peritum sibi assumat comitem itineris, ne vel in manus latronum incidat, vel a recto itineris tramite recedat. Ad patriam igitur coelestis regni cupientes redire per viam nimis angustam, et paucis cognitam, ipsum, necesse est, itineris habeamus ducem, et comitem, Iesum Christum, qui se viam nominavit, et veritatem. Extra Christum non est vera scientia: et qui Christum sui comitem itineris habere negligit, in vanum et sine fructu currit. Discamus ergo viam vitae, charissimi fratres, sine cuius scientia

Matt. 7.
Ioan. 14.
Matt. 11.

Viae ducenti ad coelum quatuor necessaria.

nemo pertingit ad patriam, ad vitam nemo perveniet aeternam. Credamus firmiter Dominum nostrum Iesum Christum unicum mediatorem Dei, et hominum, verum Deum, et hominem, extra cuius fidem nemo salvabitur, quantumlibet innocenter conversari videatur. Ipse quippe in
Ioan. 3. sancto Evangelio dicit: Qui credit in unigenitum filium Dei, habet vitam aeternam in seipso manentem. Qui autem non credit in filium, manet ira Dei super eum. Quid est, manet ira super eum: nisi quod non removetur ab eo primum originale peccatum? Nam post institutionem novi testamenti per solam Christi fidem removetur originale peccatum a credentibus in eum. Circumcisio patribus data fuit in signum futurae salutis; nullus tamen eorum prius intrare ad regnum coelorum potuit, quam Christus salvator a mortuis resurrexit. Extra fidem ergo Christi non est salus, quoniam, sicut ipse dixit, qui non crediderit, iam
Ibidem. iudicatus est, et condemnabitur. Maneamus in Christo per fidem, et amorem; quoniam ipse via salutis est, ipse veritas sine errore, ipse vita sine morte. Si Dominum Iesum itineris nostri ducem habuerimus, confidenter ambulamus. Secundo, viatoribus necessarium est, ut per terras sui itineris transeant sine cuiusquam iniuria; quoniam, si aut furtum, aut latrocinium, vel simile quodcunque aliud peccatum in rempublicam commiserint, ultimo venirent plectendi supplicio, et non pertingerent ad propositam itineris destinationem. Nos autem in via positi, fratres, qua tendimus ad patriam regni coelestis, diligentissime caveamus, ne quid committamus verbo, facto, vel cogitatu iustitiae Dei contrarium: sed tribuamus unicuique ius, et debitum suum: Deo in primis pietatem, cultum, et charitatem: proximo dilectionem; nobis perfectae puritatis sanctimoniam. Enimvero, si aliter, quam Christus docuit, vixerimus, in recta via salutis, quae ducit ad regnum, non manemus. Manebimus autem in via, si mandata Dei custodierimus. Ambulabimus in veritate, si ipsum Dominum Deum nostrum in tota fortitudine mentis dilexerimus. Perveniemus ad vitam, si declinantes a malo, in exercitio boni continue perseveramus. Tertio, sumptum itineris habere necessarium est; quia, si viaticum defecerit ambulantibus, ad propositum locum non poterunt pervenire. Viator autem prudens, priusquam domum exeat suam, tempus, et magnitudinem itineris apud se computat, et secundum quod requirit necessitas, viaticum, et sumptus parat. Iter nobis et magnum restat, et arduum: oportet ergo ut sumptus praeparemus plures in annos, ne deficiamus in hac via, qua pergimus. Viaticum huius itineris nostri ad patriam super coelestem, non aurum est, non argentum, non fallaces divitiae seculi, sed fides Christi, et amor Dei. Sanctae virtutes ad regnum coelorum viaticum indeficiens sunt animae, quibus confortata viam Dei ambulat in hilaritate. Anima Christo fidelis, et sanctis comitata virtutibus, arduam viam hilariter peragit huius longae peregrina-

tionis. Deum super omnia diligere, in bonis se operibus iugiter exercere, in omni puritate servare conscientiam, nulli facere iniuriam, verum praestat animae viaticum ad patriam in coelum sempiternam. Quarto, viatoribus necessarium consulitur, ne priusquam perveniant ad finem itineris, coepti propositi obliviscantur. Stultus etenim viator dicendus est, qui puerorum ludis revocatur ab itinere, et obliviscitur, quo tendebat ire. Et nos, fratres charissimi, qui viam religionis monasticae arripuimus, necesse est, ut semper finem nostrum cogitemus; quoniam nobis etiam non advertentibus quotidie mors properat, et imparatos simul, et paratos iudicio praesentat. Agamus interea bonum, dum licet, quantum possumus; et converti ad Dominum in toto corde non tardemus. Christus est via, per quam ad regnum Dei pergimus. Christus est veritas, in qua manentes non erramus. Christus vita est, quam speramus. Audite, fratres, quid ipse dicat in sancto evangelio: Qui vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. Haec est via, quam a principio monasticae professionis estis ingressi; quam si vultis recte, et laudabiliter pergere, oportebit vos in observantia regulari pure conversantes, Christum super omnia amare. Vestrum est, fratres, nihil in hoc mundo diligere, et carnem pro amore Dei castigare. Monachorum est omnes delicias, et voluptates praesentis vitae contemnere, et nihil aliud, quam sempiternas epulas desiderare. Monachorum est Christum pro viribus imitari, et vitam suam ae evangelicam instituere puritatem. Imitari Christum summa perfectio est. Minister Christi fidelis Dominum suum sequitur; et ubi Christus est, illic et minister eius erit. Quicunque igitur vestrum propriae salutis amator, ad regnum coelorum venire post Christum desiderat: quicunque custodire, et servare usque in finem ea, quae promisit in religionis ingressu, optat, etiam ista custodiat.

Matt. 16.

Ioan. 12.

Monacho viam salutis aggresso quae sint necessaria.

In primis quantum praevalet, monachus discat per fidem, et devotionem Deum in sinceritate mentis cognoscere, et se omni tempore in scripturis sanctis pie, et sobrie occupare. Ea, quae sancta fidelium mater ecclesia vel credenda, vel servanda statuit, fideliter, firmiterque, et credat, et custodiat, nec ab eius determinatione ullatenus recedat. Omnes, remanserant extra arcam, diluvium quondam perdidit; solus Noe cum iis, qui fuerunt in arca, salvus evasit. Arca figuram ecclesiae praestitit; et res facta mysterium figuravit. Unde non est hominibus salus extra ecclesiam, quam Dominus noster Iesus Christus aedificavit supra petram firmissimam. Infidelis quisque non est in ecclesia, ergo peribit necessario, sicut illi quondam, qui non fuerunt in arca. Omnes enim, qui non credunt in Dominum, et Salvatorem mundi Iesum christum, Iudaei, Pagani, Gentiles, Saraceni, item Haeretici, atque Schismatici, qui se ab unione Ecclesiae catholicae subtraxerunt, extra salutis arcam sunt positi;

et si perseveraverint in errore, proculdubio cum daemonibus perpetuo
Hebr. 11. damnandi. Cum ergo fides sit fundamentum salutis, sine qua impossibile est placere Deo, sciat monachus oportet, quid credere debeat: et ne contingat eum errare, evangelium, et constitutiones ecclesiae concer-
1. Cor. 14. nentes eum discat. Nam, qui ignorat, ignorabitur. Turpissimum est monacho fidei regulas nescire christianae: et quid teneatur credere ad salutem, penitus ignorare. Non dicimus, quod ea, quae vobis proponuntur credenda, curiose argumentando debeatis discutere, cum, ut sanctus dicit Papa Gregorius, fides non habeat meritum, cui humana praebet ratio experimentum. Hoc autem monemus, quod monachus in divinis scripturis debet esse studiosus, ut sciat quid eum sancta mater ecclesia iubeat credere, ac possit omnes errores fidei contrarios praecavere. Sit ergo miles Iesu Christi monachus omnis in fide catholica firmus, et stabilis; sit in scripturis sobrius, et studiosus, et in bonis operibus continuus.

Secundum, quod ambulanti monacho in via salutis aeternae credimus esse necessarium, est, ut studeat cognoscere semetipsum. Cognitio enim sui ipsius omnium scientiarum est optima: et ideo cunctis mortalium studiis merito praeferenda. Huius tamen scientiae salutaris nimium est difficile principium; propterea quod pauci sunt valde, qui non diligant mundum. Omnis enim, qui mundum sequitur, et diligit vanitates, quae transeunt, sui ipsius cognitor esse non potest. Et nihil plus impedit hominem a cognitione sui, quam ipse homo. Qui voluptatibus carnis suae pascitur; qui vana scientia huius mundi, sive divitiis, sive honoribus in superbiam elevatur, venire ad cognitionem sui ipsius non permittitur. Veruntamen multa scire, et seipsum negligere, non sapere est, sed potius insanire. Ad gravioris damnationis cumulum pertinet multa discere, et semetipsum turpiter ignorare. Cogitet igitur quisque vestrum, quid sit, unde sit, et quid futurus sit. Homo per seipsum certe nihil est; sed quicquid est, ex Deo est, et propter Deum. Quid est homo, nisi viator, et peregrinus quasi unius diei super terram; qui hodie vivus in mundo cernitur, sed mane raptus per mortem amplius non videtur? Omnis vita nostra, omnis actio, omnis dies, omnis hora, quam nihil sumus, ostendit; qui vivendo morimur, agendo corrumpimur, cum tempore extinguimur, et mutamur. O lachrymosum genus hominum, instabile, miserum, et infirmum, quam ventosum caecum et vanum te conspicio, dum ex illis, qui nos praecesserunt ad mortem, ad praesentes nos comparationem facio. Verum dixit, qui te
Iob. 13. folio arboris comparavit. Ventus de arbore rapiens folium in terram
Esa. 94. proiicit, in cuius locum aliud novum postea simili subiectum casui succrescit. Quod autem in terram cecidit, in terram resolvitur, et nunquam deinceps ad arborem revertitur. Hinc quidam Graecorum sapiens dicit:

Homerus in Iliade Ta-

Quale genus folium, tale est genus atque virorum.

Hominum genus foliorum generi simillimum est, quia virescit ad tempus, et in terram resolvitur: et nec folium ad arborem, nec homo ad vitam revertitur. le quidem genus est hominum, quale est foliorum.

Sequitur iam tertium, quod monacho in via Dei ambulanti valde puto necessarium. Omnis homo, qui semetipsum viatorem huius vitae brevissimi temporis intelligit, se humilem in omnibus veraciter ostendit. Ad quid enim terra superbiret, et cinis? Elatus esse non poterit, qui seipsum veraciter cognoscit. Nullam fratres mei causam habemus elationis et superbiae, sed humilitatis multam, atque continuam: quippe qui terra sumus, et pulveris quaedam compactio, atque post paucos dies iterum in pulverem reversuri. Sed, quia paucorum est vera humilitas, idcirco via salutis angusta dicitur, et a paucis invenitur. Humilitate pervenitur ad regnum; quoniam, dicente in sancto Evangelio Domino, omnis, qui se propter Deum humilitat, exaltabitur, et qui se exaltat, humiliabitur. Luc. 4. Quarto, viatori monacho ad coelum summe est necessarium, quatenus ab omni peccato se faciat alienum; quoniam ad regnum Dei nemo intromittitur, nisi qui summa conscientiae puritate commendatur. Unde sanctis virtutibus, ac bonis operibus continue ornanda est conscientia; quia illis dumtaxat aperitur coelum, qui pro Dei amore despiciunt mundum. Hinc Petrus Christi sanctissimus archiapostolus in epistola secunda dicit: Vos autem omnem curam subinferentes ministrate in fide vestra virtutem; in virtute scientiam; in scientia autem abstinentiam; in abstinentia patientiam; in patientia autem pietatem; in pietate amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem. Haec autem, si vobiscum adsint, et superent, non vacuos, nec sine fructu vos constituent in cognitione Domini nostri Iesu Christi. Una est, Firmiano testante, virtus, ac via bonorum, quae animas exutas a carne ducit, ac vehit non in fabulosos poetarum Elysios campos, sed in angelicos choros, fides scilicet christiana per opera verae charitatis decorata, quae omne fugit peccatum. Una fides christiana salvat. Quinto, viatori per ardum iter coelestis regni praecipitur, ut Dei voluntatem servando, mandata in omnibus sequatur. Quicquid vel dicturus, vel acturus est, prius diligenter examinet, si cum Dei, et ecclesiae ordinationibus concordet. Quod si vel Deo, vel ecclesiae invenerit esse contrarium, fugiat subito, ne incidat in peccatum, Sapientis enim est viri nihil inexaminatum committere, sed omnia, per providentiae consilium, antequam agat, diligenter cogitare. Qui autem in hoc itinere arduo vult esse tutus, atque securus, vitam et mores pro viribus imitetur Domini nostri Iesu Christi, qui lux est omnibus in vitam aeternam. Sextum, quod viatori nostri iudicamus necessarium, est ut salutare diligat studium scripturarum. Non sit curiosus in lectione, nec vanis superstitionibus deditus, sed animo simplex, purus, et rectus: Monachum non decet scripturis inhaerere

gentilium, nec fabulis studium accomodare turpium poetarum. Qui sectatur vana, nunquam erit sapiens: et qui curiosa quaerit, cito defluet in peccatum. Omnem vanae superstitionis lectionem semper fugiat monachus; et quicquid non conducit ad divinarum scientiam scripturarum, viatori nostro omni tempore est contemnendum. Septimo, viatori nostro iudicamus valde necessarium, quatenus et sensus, et cogitationes suas prudenter dirigat, et ab omni concupiscentia inordinata custodiat. Asellus noster protervus freno disciplinae coercendus est, ne sessorem spiritum praecipitet in infernum. Qui se ambulare in conspectu videntis omnia semper cogitat, conscientiam suam puram, et mundam summa diligentia conservat. Semper in timore Domini vigilat; semper in ieiunio, et abstinentia corpusculum pro amore coelestis patriae castigat. Monachus, qui se peregrinum agnoscit, et advenam in hoc mundo, coelestis patriae nunquam obliviscitur, quoniam nihil cernit in via praesentis vitae, in quo animus delectetur. Viator etenim prudens nulla viarum spectacula considerat, nihil eum in sua peregrinatione rerum transeuntium delectat, sed ad finem itineris omni tempore suspirat. Dulcem semper cogitat patriam, graviter fert suam prolongari, vel retardari peregrinationem; et idcirco nihil in hoc mundo, praeter Dominum Iesum habere desiderat, in cuius apparere conspectu sedulo festinat. Octavum viatori nostro necessarium est divinae charitatis exercitium indefessum. Nemo enim ad caelestem patriam venire poterit, qui a charitatis itinere discedit. Charitas Dei ad Deum via est: quam si quis in se ardentem habere neglexit, a vero itinere coelestis patriae miserabiliter erravit. Deus, inquit scriptura, charitas est et qui manet in charitate, in Deo
Ioan. 4. manet, et Deus in eo. Qui autem in charitate non est, iam procul recessit a via salutis, et ambulans in tenebris peccatorum, nunquam perveniet ad regnum.

Quemadmodum sit fugiendum peccatum. Sermo V.

Audistis, fratres mei charissimi omnes, quid de peccatoribus dixit
Ioan. 3. sanctus Ioannes Apostolus: Qui facit peccatum, ex diabolo est, quoniam ab initio diabolus peccat. Metuenda, et nimium formidanda sententia. Si omnes, qui faciunt peccatum, ex diabolo sunt, et in multis offendimus omnes, quantos inveniemus a peccato immunes? Dicit nihilominus consequenter: Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit; quoniam semen ipsius in eo manet; et non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. Praemiserat autem dicens: Si dixerimus, quoniam non habemus peccatum, ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est. Quid sibi vult haec ipsa contradictio, ut nemo filiorum Dei sit absque peccato, et peccatum non faciat, qui est natus ex Deo?

Nulla istic invenitur contradictio, quoniam utrunque verum est, quia et nemo sine peccato est in eo, quod nemo est sine lege peccati, et qui est natus ex Deo, peccatum non facit; quia per legem mentis, id est per charitatem, quae Dei semen est, peccatum non facit. Charitas enim operit multitudinem peccatorum, sine qua nullum est opus bonum, et ipsa sola potens est delere omne peccatum. Hinc sanctus dicit praesul Augustinus. Nullus sanctus, et iustus caret peccato, nec tamen ex hoc desinit esse iustus, vel sanctus, si cum affectu teneat sanctitatem. Sed ista peccata iustorum non sunt mortalia, vel enormia putanda, sed parva, et venialia, sine quibus vita praesens vix agitur, quoniam procul a iusto sit omne peccatum mortale, si nomen iustitiae debeat retinere, necesse est. Peccatum namque mortale hominem a Deo separat, animam necat, et cum daemonibus in aeternum damnat. Hoc perniciosum genus peccati mortalis cavere per dei gratiam possumus, et per arbitrii rectitudinem sollicite debemus. Propterea enim facti sumus monachi, ut cautissime viventes sub obedientiae salutaris imperio, mortalis non incideremus foveam peccati. Semper itaque vigilandum est monacho in operibus bonis, ut a mortali scelere vivat immunis. Quisquis autem in via Dei carnem sibi molestam sentit, atque contrariam, necesse est, ut eam per poenalium memoriam faciat spiritui subiectam, et quasi per metum obedientem. In primis ergo monachus propriae salutis amator fallacem huius mundi statum, deceptionemque semper attente consideret, et quam cito transeat omnis delectatio carnis, penset. Ille a peccatis animum suum facile potest trahere, qui voluptatem carnis brevissimam, poenam vero peccantibus debitam sedulo cogitaverit aeternam. Mundus transit simul, et concupiscentia eius; homines quoque moriendo transeunt omnes; et nemo diu in hac vita manere permittitur. Quid enim est mundus, nisi mare magnum, profundum, et inquietum? in quo tot sunt malorum reptilia, quot hominum desideria mala ad bonum ordinata. O munde fallax, deceptor, et immunde, qui tibi adhaerentes turpiter decipis, sequentes te omnes in profundum inferni submergis, quam felices sunt illi, qui te pro Christi amore despiciunt, divisionemque facientes utilem a tuis vanitatibus in tempore discedunt. Quicquid in mundo cernimus, vanum est, et omnis mundi amator vanus efficitur, et in brevi corrumpetur. Cogitate vos in brevi morituros; quoniam nihil sic hominem a peccato retrahit, quemadmodum frequens, et intenta mortis meditatio facit. Dicit enim scriptura: Memorare novissima tua, et in aeternum non peccabis. Necessitas moriendi cogitata mentem timore concutit, et a vitio compescit. Secundum, quod peccatum persuadet fugere, est futuri metus iudicii, in quo necesse est omnes homines praesentari. Hoc tremendum iudicium nemo potest evadere, sed oportet nos omnes in eo comparere. Duo nobis metuenda

1. Petr. 4.

Quaenam suadeant peccati fugam.

1. Ioan. 2.

Eccl. 7.

iudicia imminent; quorum neutrum poterimus subterfugere, sed necessitas nos compellit in utroque comparere. Alterum particulare dicitur, in quo statim post mortem anima pro meritis, vel ad gratiam, vel ad poenam iudicatur. Alterum vero generale nominatur, quod erit in fine secnli; ubi omnes publice iudicabimur a filio unigenito Dei. Utrumque nimis terribile iudicium, et cunctis mortalibus valde metuendum. Hinc propheta Ioel dicit: Magnus dies Domini, et terribilis valde, et quis sustinebit eum? in concionatore quoque rex Salomon dicit: Cuncta, quae fiunt sub sole, adducet Deus in iudicium, pro omni errato iudicaturus, sive bonum sit, sive malum. In Esaia quoque sic legitur: Dominus ad iudicium veniet cum senibus populi sui, et principibus eius. Et in libro Amos prophetae sic scribitur; Vae desiderantibus diem Domini. Ad quid eam vobis? Dies enim Domini ista tenebrae, et non lux. Sophonias quoque propheta Domini, amaritudinem futuri iudicii praenuncians dixit: Vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis. Dies irae dies illa: dies tribulationis, et angustiae, dies calamitatis, et miseriae; dies tenebrarum, et caliginis; dies nebulae, et turbinis. In igne zeli Domini devorabitur omnis terra; quia consummationem cum festinatione faciet in cunctis habitantibus terram. Hunc diem terribilem nimis, et cunctis tremendum mortalibus, quem certo venturum creditis, in memoria, fratres, charissimi semper habeatis. Dicit enim sanctissimus praesul Ambrosius: Nihil est, quod magis proficiat ad vitam honestam, quam ut cum credamus iudicem futurum, quem nec occulta mentium fallunt, nec inhonesta delectant. Omnes enim nos, ut sanctus Christophilus inquit, manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum. Quam sit metuenda illa dies futuri, terribilisque iudicii, sanctus presbyter Hieronymus insinuat dicens: Sive comedam, sive bibam, sive aliquid aliud faciam, semper vox illa videtur sonare in auribus meis: Surgite mortui, venite ad iudicium. Quoties diem iudicii cogito, totus corde, et corpore contremisco. Unde si qua praesentis vitae est letitia, ita agenda est, ut nunquam amaritudo futuri iudicii recedat a memoria. Quid nos miseri dicemus in illa die, vel quomodo stabimus ante districtum iudicem, si, ut divus Petrus dicit apostolus, vix iustus salvabitur? Si Hieronymus vir iustus, atque sanctissimus iudicium futurum timuit, o bone Deus, quomodo Tritemius peccator infelix comparebit? Si iustus metuit, peccator quomodo stabit? Quid enim dicemus, aut quid respondebimus undique, graviter accusati? Omnia elementa stabunt adversum nos in testimonium; accusabunt terra simul, et coelum: quod si etiam tacerent omnia, gravis erit unicuique conscientia propria. Nihil ignorat, qui novit omnia; quoniam ibi manifesta erunt iudicanti universa. Erunt ibi, quae fecimus mala nos graviter accusantia; aderunt circumcirca pro testi-

oel. 2. / Eccles. 12. / Esa. 3. / Amos 5. / Sophon. 1. / . Cor. 5. / . Petr. 4. Iudicii supremi imago semper oculos habenda.

monio contra nos infinita daemonia; apertum videbimus chaos infra nos horridum; iudicem super nos conspiciemus iratum; et ex omni parte extremum nobis imminere periculum. Haec fratres mei futuri examinis pericula semper in memoria cordis revolvite; et quam sit horrendum futuram sententiam iudicis incidere, sedulo cogitate. In illa terribili hora plus valebunt pura corda; quam astuta rhetorum verba: plus conducet homini conscientia munda, quam totius orbis pecunia; quoniam, qui iudicaturus est omnia, non fallitur, immo nec precio, nec precibus immutatur. O quam incredibilis horror invadet impios omnes, quam metuendam sunt audituri sententiam. Ite maledicti in ignem aeternum, qui praeparatus est diabolo, et angelis eius. O malorum omnium pessimum; o tristitia profundissima omnium tristitiarum, a consortio sanctorum dividi, et cum daemonibus in aeternum cruciari. Vere dies Iudicii horrenda, omnibusque metuenda; quia nimis amara; ubi synderesis conscientiae vermis non moritur, ubi semel damnatus ad supplicium nunquam liberatur. Monachus ergo salutem cupiens assequi sempiternam, se quantum potest ab omni peccato mundum semper custodiat, et illa vox: Ite maledicti in ignem aeternum, nunquam ab eius memoria recedat. Unde tertium, quod ad declinandum a peccato, multum aestimamus conducere, est amaritudinem poenarum aeternae damnationis sedulo cogitare. Nulla enim tam vehemens est carnalis voluptatis tentatio, quae non subito victa deficiat, si tentatus, quid iam patiantur in inferno damnati, studiosa meditatione recogitat. Quid nunc divitiae quondam habitae prosunt damnatis? quid conferunt voluptates transactae positis in inferno luxuriosis? quid vanissimi honores tumidis? quid potestas quondam lata superbis? Cogitate fratres, quid iam damnati patiantur apud inferos, et ne vos contingant similia, in bonis, et sanctis operibus iugiter perseverate. Si timetis infernum, fugite peccatum. Nihil enim nocebit infernus, si homo in fide Christi permanserit a peccatis alienus: nec ardebit in poena, qui prius hic non arserit in culpa. Metuendus inferni locus, in quo non est ulla redemptio; sed quisquis illuc damnatus semel intraverit, ad salutem amplius non exibit. Clamant in tormentis, in angustia miseri, in horrore sempiterno positi, dicentes: quid nunc prodest nobis superbia nostra, divitiae, honores, dignitates, luxuria, gula, et omnes transactae voluptates carnales? quid nobis iam prosunt in aeternum damnatis? Ecce omnia transierunt velut umbra, et tanquam unius noctis breve somnium cuncta evanuerunt. Nos autem cruciatibus aeternis deputati sumus, in quibus nullam esse redemptionem certissime scimus. In inferno, sicut Augustinus testatur, et si erit stimulus poenitudinis, nulla tamen erit in damnatis correctio voluntatis, a quibus ita culpabitur iniquitas, ut nullatenus ab eis possit diligi, vel desiderari iustitiae aequitas. Ibi tunc edax inferni

Matt. 25.

Gehennae inferorum forma.

Sapien. 5.

flamma comburit, quos nunc carnalis delectatio polluit: et tanto amplius quisque in tormentis uritur, quanto hic in carne contra Deum magis delectatur. Apud inferos, contestante Gregorio, frigus erit intolerabile, ignis inextinguibilis, vermis conscientiae immortalis, foetor intolerabilis, tenebrae palpabiles, dolores inaestimabiles, flagella sine intermissione caedentium, horrenda visio daemonum, confusio commissorum criminum, desperatio omnium bonorum: sed omnium in inferno poenarum longe gravissima illa existimanda est, quod illic damnati lucis aeternae visione perpetuo sunt privati. Hinc beatissimus praesul Ioannes Chrysostomus ait: Intolerabilis res est gehenna, et omnes homines abhorrent eam. Quis enim nesciat illud supplicium inferni esse multum horribile? Verum si mille quisquam, immo si decem millia ponat gehennas, nihil est totum, quod dicit, comparatum ad illud, animam exosam Christo repelli a gloria sanctorum, et illam audire terribilem vocem ex ore iudicis omnium: Discedite a me operarii iniquitatis, quoniam nescio vos: et: ite maledicti in ignem aeternum, qui paratus est vobis, et diabolo. O vox omnium terribilium longe terribilissima, o sententia metuenda, et nimium horrenda cunctis mortalibus, odiri pro demeritis a Christo, exprobari a iudice, separari a consortio gloriae, et nullam spem recuperationis amplius retinere. Cogitate nunc fratres, certissime futuras impiorum poenas; et comparate quoscunque transeuntis aevi cruciatus, omniaque cogitabilia huius mundi tormenta ad illa sempiterna damnatorum supplicia, et erunt sicut nihil ad aliquid, imaginatio ad veritatem, somnium ad vigiliam. Tentationes carnis, et legem peccati facile superabitis, si harum rerum cogitationem in memoria continue retinetis. O aeternum, quam inexcogitabile tempus, aevum sine fine, seculum sine tempore. Beatus, qui nunc praevidet in tempore, quomodo post hanc brevissimam vitam bene habeat in aeternitate. Quartum, quod hominem a peccato potest retrahere; est futurae, sempiternaeque felicitatis continuam in corde memoriam habere. Vere non sunt condignae passiones huius temporis ad superventuram gloriam, quae revelabitur in sanctis; ubi nulla erit discordia, nulla penitus dissonantia; sed erit summa pax omnium, et sempiterna concordia laetantium sanctorum. In coelesti sanctorum beatitudine gaudium est verum sine tristitia, pax sine discordia, bonitas sine malitia, laetitia sine fine, lux sine tenebris, vita sine dolore perennis. Ibi est dulcedo sine amaritudine, requies sine labore, laus sine vituperio, amor sine vitio, claritas sine nubilo, satietas sine fastidio. Sine taedio manet aeternitas; sine defectu exuberat bonitas; sine miseria continuatur felicitas. Nam ubi Deus est omnia in omnibus, perfectum et plenum gaudium aderit universis. Ibi anima, sive mens sancta principio suo per amorem coniungitur, intellectus ad cognitionem summi boni perfecte illuminatur;

Luc. 13.

Rom. 8. Felicitatis aeternae effigies.

et ex duobus istis fruitio aeternae felicitatis exultantibus infunditur. Deum in regno aeternitatis cognoscere, et diligere, est ipsam felicitatis gloriam fruendo possidere. Ad hoc quippe conditus est homo, ut Deum creatorem suum esse summum bonum intelligat, intelligendo super omnia diligat; amando in aeternum fruatur, atque possideat. Hic finis est institutionis monasticae; haec destinatio fidei Christianae, quatenus Deum, quem nunc per fidem cognoscimus, et in toto corde per charitatis opera diligimus, in beata vita perfecte intelligentes, obiectum nostrae fruitionis perpetuum habeamus. Pro huius sempiternae felicitatis adeptione, fratres charissimi, omnia etiam cum maximo labore facienda sunt bona, omnia patientissime toleranda adversa, quoniam brevissimum virtutis exercitium, praemium nobis parit aeternum. Audite, quid ad haec sanctus Ioannes dicat episcopus. Si quotidie, inquit, oporteret nos tormenta perferre, si ipsam denique gehennam parvo tempore tolerare, ut Christum videre possemus in gloria regnantem aeterna, sanctorumque eius numero in perpetuum sociari, non erit pari ratione condignum, omne, quod nobis triste potest accidere, ut tanti boni gloriam mereamur possidere. Ad summum vero bonum non pervenitur, nisi per summos labores; quoniam, sicut in sancto Evangelio Dominus dicit, regnum coelorum vim patitur, et violenti rapiunt illud. Matt. 11.

Quintum, quod hominem debet a peccato retrahere, est humanae conditionis honestatem considerare; quae naturali ductu rationis detestatur vitium, et virtutis diligit bonum. Virtutis amator est omnis homo, qui vivit secundum imperium rationis, qui autem in stercore vitiorum sordescens volvitur, ut bestia, non ut homo conversatur. Vobis autem, fratres mei, maxime detestanda sunt vitia, virtutes amandae; quippe qui propterea contempseritis mundum, ut in coenobio vitam ageretis a peccatis alienam, et sanctis virtutibus decoratam. Virtutes igitur vobis colendae sunt, non imagines virtutum colendae, dico, non thure, non sacrificio; sed amore, et proposito integerrimae voluntatis. Virtutes etenim colere, nihil est aliud, nisi eas animo comprehendere, et pro Dei amore usque ad mortem inviolatas retinere. Nam, sicut Lactantius ait; omne virtutis officium est non peccare: et ideo non est vera virtus, nisi quae per fidem Christi ad eum finem tendit, ubi est bonum hominis summum, quo melius esse non potest. Virtuosus autem non est, qui Deum non diligit, cum omnium virtutum summa sit charitas. Unde si Deum ex toto corde super omnia diligitis, virtuosi veraciter estis. Una igitur est virtus, ac via bonorum, qua per fidem, et dilectionem Iesu Christi pervenitur ad regnum. Qui Deum veraciter amat, virtutis amore non peccat. Considerate vestram dignitatem fratres mei, et fugite peccatum: quoniam omnis, qui superbia inflatur, qui luxuria sordidatur, qui caeteris animae pestibus inficitur, non vivit ut homo, sed

Homo ad virtutem natus.

in semetipso confunditur, et in perditionem aeternae mortis progreditur. Quanto enim quisque amplius in peccatum labitur, tanto longius recedit a Deo, et magis appropinquat inferno. Cum autem omnes homines naturaliter appetant bonum, turpissimum est amare peccatum; quoniam omnis peccator bonum deserit, et ad malum se convertit. Sextum, mentem a peccato fortiter retrahit, si in meditatione Dominicae passionis ex consuetudine semper occupata persistit. Quis enim voluptatibus carnis operam navare poterit, si mundi rectorem Iesum Christum pendentem pro se in cruce cogitaverit? Mors Christi mundum liberavit a morte perpetua: quod beneficium quisquis in memoria secum portaverit, facile ab omni scelere vitiorum abstinebit. Denique, si quis Deum in omni loco sibi praesentem, omniaque scientem, et intelligentem tota mentis intentione cogitaverit, omne peccatum proculdubio semper abhorrebit. Est autem nobis Deus ubique; non solum praesens, sed vere intimus, ac praesentissimus: quem nullum latet secretum: cui nihil manet absconditum sed totum ei patet manifestum. Corda scrutatur omnium; secretissima novit cogitationum qui veram cognitionem solus habet universorum. Quis enim mortalium in praesentia tantae maiestatis, quam videre omnia credit, peccare sine maximo rubore audeat, si, quis sit, et quantus, qui videt, pensat? Quoties ergo molestat iniqua cogitatio mentem; quoties inordinati motus carnis inquietant animam, Dominum Deum, qui malorum est vindex, praesentem cogita; passionis Iesu Christi amaritudinem ad memoriam revoca; auxilium gratiae caelestis devotus implora. Durior est lapide, quem ista diligentius cogitata nequiverint a peccandi proposito revocare. Septimum, quod mentem studiosi monachi a peccandi desiderio revocat, est, ut lectione continua passiones sanctorum martyrum percurrat. Enimvero quisquis invincibilem constantiam sanctorum martyrum Christi saepius ad memoriam revocat, fieri non potest, quin ad resistendum peccatis fortior, et robustior fiat. Propterea namque fortia sanctorum gesta literis demandata sunt, ut, quoties nos infirmi talia legimus, ad imitationem praecedentium consurgamus. Non respiciatis in eos fratres, qui sanctorum historiis fidem superba temeritate denegant: et ea, quae de beatissimis Christi amicis gloriosa narrantur, fabulas putant. Nam virtutes, et bona, quae in semetipsis non inveniunt, sanctos habuisse Dei credere contemnunt. Sunt enim plures, et inter eos potissime, qui de sua eruditione se magnos existimant, historias sanctorum patrum temere nimis refutantes: et cum ipsi arduum virtutis iter aggredi nequeant, neminem, aut raros potuisse ventosa loquacitate confingant. Quicquid coram eis de conversationibus sanctorum vel ardui, vel magni legitur, confictum, et fabulosum clamitant: et quales ipsi vivunt in tenebris vitiorum positi, taliter eos, quorum derident historias, arbitrantur praecessisse. Monachus

In eos qui divorum historias, aut cavillantur, aut irreverenter habent.

autem prudens, atque devotus non movetur superborum ignavia, utpote qui probe intelligit vim quandam exhortandi sanctorum inesse historiis efficacem. Nam, ut de me interea, quod verum est, fatear, plus ad interni fervoris devotionem unius sancti conversatione commoveor, quam curiosis sermonibus multis: quia sicut Papa sanctissimus Leo dicit. Validiora sunt exempla, quam verba: et plus est opere docere, quam voce. Verum sicuti non omnia placent omnibus, ita nec omnibus conveniunt omnia: hoc unicuique frequentius, ac studiosius legendum consulimus, cuius lectione mens ad maiorem incitatur profectum. Octavum, quod hominem a peccato retrahit, est charitas, de qua sanctus Apostolus dicit: Charitas patiens est, benigna est, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quaerit, quae sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam excidit. Qui Deum amat, fugit peccatum: qui autem servus est scelerum, profecto non diligit Deum. Amator Dei non facit peccatum, et qui Dominum suum veraciter diligit, ac semper intuetur praesentem, non operatur iniquitatem. Deus est summum, et incommutabile bonum, cuius amore peccatum et fugiendum est, et detestandum; quoniam, qui timore poenarum dumtaxat peccare metuit, ad charitatis praemia non ascendit. Servus enim non peccat metu verberum; sed filius recedit a malo parentis amore, ne animum offendat paternum. Caveamus peccatum, fratres mei, et quanta possumus animi puritate in conspectu domini conversemur quoniam sicut lethale venenum corpus sumptum interficit, sic peccatum delinquentis animam occidit. Hinc nos vir sapiens admonet in Ecclesiastico dicens: Quasi a facie colubri fuge peccata; quoniam si accesseris ad illa, suscipient te. Dentes leonis, dentes peccati interficientes animas hominum. Quasi romphaea bis acuta hominis iniquitas, plagae illius non est sanitas. In Ezechiele quoque dicitur: Anima, quae peccaverit, ipsa morietur. Omni sollicitudine semper nobis vigilandum est, ut ne, mediante peccato, dividamur a Domino. Nihil autem perfecta charitate in Deum est fortius ad superandum omne peccatum; quoniam, sicut Ioannes evangelista sanctissimus dicit, Omnis, qui ex Deo natus est, non facit peccatum: qui autem peccat, non Deum imitatur, sed praemium peccati diabolum. Diligamus Deum, et non dominabitur in nobis peccatum; amemus Christum, et nihil operabimur saluti nostrae contrarium. Nihil melius, nihil contra peccatum fortius, nihil securius, quam Deum amare, qui prior dilexit nos, et lavit nos a peccatis omnibus in sanguine unigeniti filii sui. Sumus enim obligati Deo, et eum tenemur amare totis viribus cordis multiplici ratione. Primo, quidem, summe a nobis diligendus est Deus, non aliam ob causam, nisi propter semetipsum; qui summum, et uni-

1. Cor. 13.

Ezec. 18.

1. Ioan. 3.

Apoc. 1.

Deus nobis toto animo amandus ob multa.

cum est bonum; in quo solo quies, et salus est animae, sine quo non est salus, non requies, non beatitudo, non felicitas, neque in coelo est, neque in terra. Deus enim cum sit omnium rerum causa, factor, atque principium, ipse solus est animae beatitudinis obiectum, ad cuius sempiternam fruitionem sola charitate pertingitur, solaque mentis puritate ad eius amorem pervenitur. Cum itaque Deus unicum, et summum sit animae bonum, propter seipsum a nobis est totis viribus diligendus. Extra Deum nihil est bonum, nihil sanctum, nihil quod animam laetificare possit in aeternum. Solus enim Deus est Beatitudinis animae centrum. Secundo, iubemur Dominum Deum nostrum diligere, quia se patrem nobis dignatur pientissimum exhibere. Sic etenim orare nos
Math. 9. docuit: Pater noster, qui es in coelis, sanctificetur nomen tuum. Vere Deus omnium nostrum est pater, qui nos creavit, omnes nutrit, pascit, et in esse conservat, ne pereamus. Nunquam fuit aliquis tam indulgens pater super terram, qui tanta charitate dilexerit unigenitum filium suum, quanta nos Deus omnipotens pater noster dilectione pietatis amat, fovet, dirigit, atque prosequitur. Et ideo ipsum tenemur puro corde super omnia diligere, qui dat nobis et esse, et vivere. Ipse enim pater noster est: et Adam, qui omnium hominum creatus est primus, ignoravit nos. Tertio, debemus Deum super omnia diligere propter similitudinem; quoniam ad imaginem Dei factus est homo, suum intellectu quadam similitudine sequens creatorem. Deus autem intellectus est perfectus, infinitus, ac sempiternus; cuius bonitatem noster intellectus
Psal. 82. Gen. 1. participans per gratiam beatus efficitur in eo, qui creavit omnia. Nam, et si nulla sit inter Deum et hominem comparatio, est tamen ipsius animae rationalis ad suum principium ex conditionis nobilitate non contemnendae dignitatis similitudo. Dicit enim Propheta: Ego dixi: Dii estis, et filii excelsi omnes. Dixit etiam in principio Dominus Deus: faciamus hominem ad imaginem, et similitudinem nostram. Magna in genus nostrum Divinae pietatis dignatio, quam nos decet omni tempore pura mente charitatis observantiae memorari. Quarto, Deum nostrum propter inaestimabilem munificentiam suam debemus super omnia diligere, quem recognoscimus nobis tanta beneficia non merentibus contulisse. Dum non essemus, ipse nos sua bonitate in esse primum condidit, et ad participium suae gloriae, quae nunquam termi-
Psal. 8. nabitur, ordinavit. Sic enim dicit de hominis nobilitate scriptura: Minuisti eum paulo minus ab angelis; gloria, et honore coronasti eum; et constituisti eum super opera manuum tuarum. Vultis scire fratres, in quo minus angelo sit homo? his, quae dicimus, diligenter intendite.
Quid praestat Angelus homini. Duo sunt intellectus ab initio creati, angelicus, et humanus. Angelicus statim a principio creationis suae in omnium scibilium actu factus est plenus, atque perfectus, et omnia, quae scire debuit, a natura novit, et

comprehendit: humanus vero primo quidem in omnium scibilium potentia consistit, omnia ignorans, in fine autem per multas actiones tandem omnium scientiam, ut angelicus, acquiret. Perfecta nanque naturae consummatio, quae angelico inest a principio, humano in fine donabitur. Unde inter hos duos creatos intellectus hoc solum interesse constat, quod àngelicus est, quod esse potest: humanus vero similitudinem angelicae perfectionis in fine, hoc est post mortem carnis, recepturus est. Angelicus enim, quando primum fuit creatus, sine ulla sui actione, immobiliter, substantialiter, et a natura, omnium scientia plenus evasit, atque perfectus: et inter angelos, qui suo principio, Deo videlicet adhaeserunt per amorem, in aeterna felicitate confirmati sunt: qui autem in semetipsis gloriantes, affectu recesserunt a Deo, perpetuo sunt miseri, et infelices. Humanus vero intellectus, quoniam a principio in omnium rerum ignorantia, et privatione creatus est, necesse habet, ut actione, motu, et arte in propositam sibi rerum notitiam tandem perveniat. Quandiu sumus in corpore, et peregrinamur a Domino, intellectus noster, propter nimium corporis commercium, quasi in tenebris ignorantiae positus confunditur, et ad scientiam futurorum perfectam minime illustratur. Postea vero quam anima fuerit separata de corpore, iam intellectus gaudebit angelica perfectione. Tantum ergo distamus ab angelis, quantum de corporea impuritate participamus. Quinto, maxime a nobis diligendus est Deus, quoniam ipse prior dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine unigeniti Filii sui. Creator summe diligit creaturam suam, quam de nihilo condidit: dignum est, ut ipsa creatura suum maxime diligat creatorem, cuius bonitate in esse producta fuit. Amat nos Deus maxima charitate, qua maior dici, vel cogitari non potest, et in tantum nos diligit, quod amplius diligere, nec debuit, nec potuit: quoniam in Deo perfecta sunt omnia, et non est apud incommutabilem transmutationis facultas aliqua. Attendite nunc fratres mei, quanto fervore mentis, quantoque desiderio cordis Deum suum homo debeat diligere, a quo supremo dilectionis gradu etiam sine meritis amatur. Extendamus animum in eius amorem super omnia, quantum possumus: dignus est enim, quem totis viribus diligamus. Quantumcunque enim amantem nos Deum amaverimus, ad illam tamen mensuram, qua ipse nos diligit, nullatenus perveniemus. Nam ipse, ut diximus, summe nos diligit, nec potest amor in nos eius amplius crescere, quem creaturam suam constat perfectissime amare. Nos autem quantumcumque dilexerimus illum, semper possumus in amando ulterius proficere, et usque ad mortem ardentius amare. O nos infirmi, nos tepidi, nos lutoso carceri mancipati, quid retribuemus amatori tanto, qui nos infinitis gradibus praecellit amando, cum facturae ad factorem nulla sit comparatio? Sextum, quod nos in amorem Dei provocare me-

1. Ioan. 4.

Apoc. 1.

Deus nos quantum potest, et debet diligit.

Vocatio nostri, quantum beneficium.

rito debuerit, est summae pietatis in nos eius consideratio, qui tot millibus hominum per orbem latum in errore dimissis, nos in Europa cum paucis ad Christianae fidei cognitionem misericorditer vocavit. Omnium beneficiorum hoc post Christi mortem existimo esse praecipuum, quod nos fecit esse in fide Christianos. Nam extra fidem Christi nemo salvabitur, sive annuncietur Christus, sive penitus ignoretur. Quot hodie sunt in Asia, et Africa regna, quot gentes, quot insulae maris, quibus nulla de Christo cognitio est, nullaque fides, sed in errore omnis religio, et sine merito salutis, etiam si qui extra Christianismum unum videantur adorare, et colere Deum? Christus enim salvator fidelium est animarum; in quem quisquis non crediderit, iam iudicatus est: et sine dubio condemnabitur. Unde nunquam Deo condignas gratiarum actiones referre poterimus, quod nos in fide catholica (ut ita dixerim) nasci constituit, et in sanguine unigeniti filii sui ab interitu mortis liberavit. Simus ergo huius tanti beneficii memores, et ita curemus vivere, ne iudicemur de ingratitudine. Benedicamus Deum patrem in omni tempore, qui dona spiritus sancti effudit super nos, et non permisit, ut remoti ab unitate catholicae unitatis nasceremur. Septimum, quod amorem Dei producere in cordibus nostris posse creditur, in promissione sempiternae felicitatis consideratur. Nam si consideremus, quanta nobis in coelo bona se daturum promiserit, amor eius merito in nostris cordibus dulciter ardebit. Se nobis totum promisit in praemium; qui solus est summum, et penitus incommutabile bonum: qui cum sit indivisibilis, ita se fruendum praestabit omnibus, ut nihilominus totus possideatur a singulis. Omnes diligit, a quibus diligitur; et singulos diligit, a quibus habetur. Quanto nunc Deum amplius pura mente diligemus, tanto ibi plus praemii recipiemus.

De cognitione gratiae spiritualis. Sermo VI.

DOCET nos Sanctus Christi Apostolus Ioannes, omni spiritui non semper esse credendum, sed examinandos diligenter instinctus, utrum sint ex Deo, qui lumen est verum, ne quid forsitan contra nos
1. Ioan. 4. insurgat ex parte tenebrarum. Adversarius etenim noster, cum sit astutus, nunquam dormitat, sed mille modos, quibus nos capiat incautos, excogitat. Aliter tamen iam proficientes aggreditur, et aliter cum illis agit, qui adhuc in torpore negligentiae conversantur. Quanto in Dei mandatis amplius profecerimus, tanto magis est necessarium, ut contra insidiantem nobis diabolum vigilemus. Daemon fugere tentantes importune persequitur, et in eos, qui cupiunt placere Deo amore, invidia debacchatur. Latitans in occulto sub specie boni nescientes consuevit invadere, quos novit se aperta congressione non posse superare. Multa consuevit pro-

ficientibus, et adhuc minus in timore Dei fundatis suggerere, quibus incautas mentes plerumque sub specie boni conatur supplantare. Contra cuius insidias optimum est remedium, si omnes cogitationes cordis sui monachus examini deferat seniorum. Daemones nanque publicum luminis odiunt, et venire in notitiam spiritualium seniorum cogitationes iuvenum, quas suggerunt, erubescunt. Unde quisquis vestrum se stare in bono existimat, semper sit sollicitus, ne diabolo supplantante ruat. Sunt inter vos quidam, et annis, et conversione iuvenes, qui sensualitatibus suis plus, quam expedit, consentiunt: quibus daemones variis modis, quasi sub boni specie illudunt. Sanctitatem quaerunt sine merito; meritum habere cupiunt sine virtutum necessariarum exercitio. Videntur sibi coram Deo magni devotione, atque praecipui: et in suis passionibus animalibus non sunt mortificati. Erratis o miseri, et vosipsos turpiter decipitis, qui sine fundamento humillimae subiectionis, et obedientiae, sanctitatis turrim aedificare cogitatis. Mortificanda sunt prius inordinata sensualitatis desideria, refrenandae sunt passiones animales, ira, murmur, et indignationis livor, atque omnis impatientia; quoniam, quandiu vobis dominantur vitia, non sunt Deo grata, quaecunque privatae singularitatis offertis munera. Vana sunt omnia, ubi non pura conscientia est. Suspecta nobis est conversatio monachi iuvenis, quantumlibet videatur esse devota, quam subiectionis voluntariae humilitas non commendat. Monachus enim sine humilitate, et obedientia non potest esse bonus, quamvis ieiunio et oratione quotidie venetur sanctitatem. Multos in occulto elationis, et superbiae diabolus decipit, quos vigilare, ieiunare, et orare continuo permittit. Nam sicut nulla sine humilitate, et charitate Deo grata sunt opera; ita ieiunium, vigiliae, orationes, et studia monachorum sine his diabolo non sunt formidanda. Hinc non movetur diabolus, unde non torquetur. Non magni pendit vigilias elati, neque ieiunium advertit tumidi, nec orationes metuit Superbi. Si autem invenerit te humilem; si mandatis seniorum in omnibus hilariter obedientem, si consideravit te magna facere; et de te humilia sentire; si Dei, et proximi charitatem in te perpenderit ardere, iam certe contra te movetur; quoniam tuis virtutibus illius invidia torquetur: omnia, quae potest, in te suae calliditatis vertit arma, et sanctitatis propositum totis viribus conatur evertere. Nihil enim daemonibus in monacho plus displicet; nihil eos vehementius torquet, quam si pro Dei amore in omnibus se veraciter humiliaverit, et militiam institutionis monasticae sub obedientiae custodia hilari semper animo servaverit. Cavendi sunt vobis instinctus daemonum, qui vos magnum aliquid esse putatis sine verarum merito virtutum. Ego video vos ad mandata seniorum involuntarios, in correctione impatientes, et murmuriosos, ad reprehensionem vitae alienae promptulos, sed in con-

Humilitas una Satanam profligat.

siderandis defectibus propriis esse tardissimos. Signa sunt haec instinctus daemonum certissima; et contemptae necessariae mortificationis, voluntatisque propriae indicia manifesta. Religionis magnae, et internae devotionis cultores vos esse perfectos, et sanctos creditis; et neque fraternam charitatem, neque veram humilitatem in vobis necessariam monachis habetis. Sensibilem in orationibus devotionem quaeritis, et lachrymantibus oculis iam Dei vos amicos existimatis. Quid enim? Faciunt ne sanctum in orationibus lachrymae, quando oratur cum quadam elatione mentis sine vera humilitate? Dat lachrymas Deus: dat contrariis pulsatus animus; dat etiam deceptor elatorum diabolus. Deus mentem in vera charitate humiliatam, quasi pratum dulcibus foecundat lachrymis; natura plorantem commovet in adversis; diabolus aquarum rivulos infundit sub devotionis similitudine superbis. Humilitas est virtus unica, quae in latitudine charitatis facit corda hominum veraciter devota. Nihil tibi prodest, o monache, quicquid in tua singularitate feceris, si veram humilitatem non habeas cum fervore geminae charitatis. Nam, ad nocturnas ante alios surgere laudes, longas praeter consuetudinem ordinis in privato dicere orationes, ieiunium ultra constitutum regulae continuare, aliis licite manducantibus, in secreto manere, caeteris ad communem laborem egredientibus, duo faciunt meritoria: quae si defuerint, cuncta erunt penitus infructuosa. Enimvero, quicquid operum monachi charitas, et humilis obedientia non commendaverint, vacuum a merito iudicabitur coram Deo, et praemio carebit. Vos autem, qui praecepta seniorum tumido supercilio contemnitis; non quae illi iubent, sed quae vobis placent, propria temeritate facitis; qui communibus ordinis sanctis exercitiis adinventiones proprias anteponitis, adhuc longe a sanctorum conversatione remoti estis. Non licet vobis, ea, quae sunt de institutione monastica, propria temeritate deserere, et quae vobis placent, nova ac vana, necessariis anteferre. Ingratum est Deo, quodcunque opus feceritis, contempto illo, ad quod obligati estis. Divinae inspiratio gratiae humilitatem docet, obedientiam persuadet, ac veram in omnibus sequitur charitatem, mandatum servat, nec superbiam admittit, nec spernit aliquem, sed regularis disciplinae perpetuam sectatur integritatem. Instinctus autem diaboli sub specie boni callide incautum supplantat monachum, et facit eum proprio iudicio in omnibus subiectum. Omnia enim, quae ad conservationem integritatis monasticae pertinent, ille male instituta mentitur, et contraria, et suis ob id studiis postponenda. Verum, ut discatis gratiam Dei ab instinctibus antiqui hostis sapienter discernere, quae dicimus, notate. In primis igitur quicunque se Dei gratia inspiratum existimat, si quotidie fiat in conscientia purior decrescente fomite peccati, sedulus advertat. Ubicunque enim Spiritus Dei munus gratiae coelestis effuderit,

Fons lachrymarum e diversis venis scaturit.

Humilis obedientia, et charitas: duo haec nisi adsint, nihil prodest.

Ars discernendi gratiam Dei a suggestione diaboli.

omnis peccandi mox affectio recedit. Quod si peccandi horror mentem non invaserit, profecto manifestum est, quod hominem instinctus diaboli occupavit. Mox enim, ut spiritus sanctus mentem hominis penetraverit, omne vitiorum incendium, aut mitigat, aut penitus extinguit. Hinc semetipsum unusquisque vestrum diligenter examinet, et cuius moveatur instinctu, penset. Dei nanque instinctus peccatum consuevit minuere, sed antiqui hostis augere. Unde, qui aguntur spiritu Dei, peccatum in eis quotidie minuitur: qui vero instinctum sequuntur diaboli, raro veraciter emendantur. Secundum instinctus divini signum ex augumento virtutum cognoscitur, quoniam sancti spiritus gratia semper in homine magnas virtutes operatur. Cum ergo te sentis quotidie in Dei amore, ac bonis operibus proficere; quando experiris in te peccandi consuetudinem, et vitia quaelibet de die in diem minus praevalere, Dei adesse gratiam humiliter debes agnoscere. Amor enim Dei, quem affert gratia nunquam est ociosus, sed in bonis semper operibus utiliter occupatus; quoniam et multitudinem peccatorum operit, et virtutibus exercitans animum peccare non permittit. Gratia quippe Dei stare cum peccatis non poterit, et esse in homine sine virtutum operatione minime consuevit. Tertium spiritus Dei signum in homine ostenditur, quando mens in sanctitatis proposito non fluctuat, sed fortius de die in diem convalescens roboratur. Nam multi sunt, qui horaria compunctione tacti, prima duo signa quandoque suscipiunt, sed perseverantiam contemnentes, ad tertium non pertingunt. Sine autem perseverantia nullum est boni operis praemium, Domino dicente in sancto Evangelio: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Matt. 24. Novit se diabolus ad breve tempus absentem fingere, et progredientem iuxta duo praescripta spiritus Dei signa, quasi nesciat eum, vel timeat, dissimulare. Mox deinde prorumpens ex insidiis, devotistam incautum aggreditur, et in pristinam negligentiae foveam praecipitans miserum gravius vulnerat. O consuetudines malae, quam grave iugum, quam iniquum, et horrendum dominium, et raro ante mortem terminandum. Timeat, et horreat, quemcunque longa consuetudo peccati ligat. Nihil enim difficilius, quam tempore longo roboratam devincere consuetudinem malam. Hinc Salomon dicit in proverbiis. Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea. Veruntamen si consuetudinem malam non violenter vincimus, semper duriorem, et minus vincibilem sentiemus. Quartum praesentiae spiritus Dei signum perseverantia boni recte subiungitur, quoniam, affectu purgato, mens in cognitionem divini luminis per gratiam illustratur. Haec enim est unctio sancti spiritus, quam nemo intelligit, nisi qui accipit: haec plenitudo coelestis doctrinae, quae vitia simul, et errores a mentibus excludit. Omnis Christianae religionis castus amator, qui hoc signum coelestis

Consuetudo mala quam grave malum.

Prov. 22.

benedictionis acceperit, plus, quam antea, quae sint verae charitatis merita, simul et exercitia pietatis, supra caeteros sapit. Status quoque mentis in rectitudine coelestis desiderii ponitur, et ad veram scientiam futurae beatitudinis illuminatur. Habet hoc signum adeptae veritatis familiare indicium: quia mens, illuminante Deo, in scripturis sanctis, et extra, incipit altissima sapere, et quanto plus intelligit, tanto se studet profundius humiliare. Spiritus enim Sanctus humilitatem suis muneribus adhibet; quae si repulsa fuerit, manifeste iam constat, quia spiritus recessit. Quintum gratiae Dei signum accipitur, si mens hominis tota in Dei voluntate resignatur, si quotidie in eius amore per desiderium accenditur, si conscientia, quantum infirmitas humana sustinet, in omni puritate conservatur. Amor enim Dei per acceptam Spiritus Sancti gratiam statim in mente nascitur, bonisque operibus, et spiritualibus exercitiis quotidie roboratur, peccatum horret, detestatur, et refugit, nihilque, nisi purum, sanctum, et Deificum admittit. Ubicunque hoc signum fuerit, nullum peccatum erit. Si peccatum affuerit, signum verum non fuit. Sextum instinctus Divini signum accipiunt, qui semper animo in melius convalescunt. Spiritus enim Dei mentem hominis, quam, per gratiam suam inhabitat, patientem, et voluntariam ad tolerandas iniurias efficit, et ad faciendum bonum promptissimam reddit. Quicunque vestrum motu se conversari Divino existimat; quicunque se ambulare in via rectitudinis putat, conscientiam suam examinet, utrum ad tolerandas iniurias pro Christi amore fiat quotidie promptior; an videlicet in tribulatione gaudeat, et plus in adversis, quam in prosperis animi devotio crescat. Quod si ad tolerandas iniurias involuntarium se, impatientemque repererit, quam longe sit a per-
1. Cor. 13. fectionis gratia positus, facile agnoscit. Charitas enim sancti spiritus donum, patiens est, benigna est. Septimum gratiae spiritualis indicium illi accipiunt, qui pro Christi amore omnes consolationes praesentis vitae contemnunt. Anima, quae Deum in se per amorem habet praesentem, omnia carnis solatia despicit, per dura, et aspera venire ad Dominum suum concupiscit. Divitias huius mundi non diligit; honores, et dignitates transitorias spernit; carnis voluptates fortiter contemnit. Meditatur in lege Domini semper; et amarissimae passionis Iesu Christi nunquam obliviscitur. Quis in vobis est fratres, qui faciat haec? qui omnes detestetur consolatiunculas huius seculi? qui nihil aliud cogitet, nihil quaerat, nihil concupiscat, quam charitatem Dei? Quicunque hoc signum praesentiae Spiritus Sancti consecutus fuerit, si perseveraverit
Matt. 10. usque in finem vitae, salvus erit. Octavum boni cursus indicium, et verum praesentiae sancti spiritus signum tunc accipimus, quando voluntates nostras divinis ordinationibus humiliter in omnibus conformamus. Iste gradus spiritualis profectus monachum ab omnibus curis

mundi segregat, et totum ad interiora vocat. Eius nanque voluntas Divinae voluntati placidae mentis affectu subiicitur, et a cunctis desideriis, quae militant adversus spiritum, longe separatur. Quisquis hoc donum gratiae Spiritus Sancti acceperit, in primis agat gratias cum humilitate, nec se inaniter extollat de munere, sed quanto profecerit amplius, tanto se humiliare discat in omnibus. Saepe autem homo Dei gratiam meretur amittere, quam negligit in pyxide verae humilitatis conservare. Propterea Omnipotens Deus nonnunquam sensibilis devotionis gratiam proficientibus ad breve tempus subtrahit, quatenus in mente perseveret humilitas, et fervor desiderii ad inquirendum amplius inardescat. Verum, cum multae sint causae in hominibus, quibus gratia Dei quandoque subtrahitur, operae fuerit precium, ut ex ordine dicantur. Primo quidem gratia Dei homini propter peccatum subtrahitur, quando conscientia vitiorum turpitudine maculatur. Deus enim noster (ut scriptura dicit) zelotes, aut solus diligitur, aut cum socio quolibet non amatur. Quoties ergo mens, vel ad seipsam, vel ad aliud inordinate concupiscendo reflectitur, a suo principio, quod Deus est, alienata removetur; unde gratiam, quam habuerat, meretur amittere, quam peccato consentiens inviolatam noluit custodire. Hinc hortatur nos Sanctus Christi Apostolus Paulus, ne gratiam Dei in vacuum recipiamus; quae tunc quidem frustra, in vacuumque recipitur. quando mens recipientis vitiorum sordibus inquinatur. Vasculum, in quod gratiam Dei recipimus, nostra est conscientia; quae dum purgatur a vitiis, et sanctis adornatur virtutibus, dignum fit sancti spiritus habitaculum, et magnum in nobis generat profectum. Quod si vasculum conscientiae nostrae per putredinem peccati foedatum fuerit, mox Dei spiritus cum omnibus donis gratiae recedit. Nonne Dominus noster Iesus Christus amator, et sponsus fidelis est animae, quam sibi proprii sanguinis effusione comparavit? Qua fronte, qua temeritate hunc tantum amatorem, salvatoremque tuum o homo potes contemnere, et aliud in hoc mundo quodlibet amare? Deus te summe diligit, qui tuus est creator, sua te morte ab interitu sempiterno liberavit. Quid illi retribues o homo mortalis, a quo tanta suscepisti beneficia? Nihil a te petit, nihil quaerit, nihil postulat, nisi gratitudinem, dilectionem, et charitatem. Custodi innocentiam, et puritatem conscientiae, ne perdas instinctum gratiae. Secunda etenim causa propter quam gratia homini subtrahitur, ingratitudinis superbia nuncupatur. Deus autem (scriptura testante) resistit superbis, humilibus vero dat gratiam. Iusto nanque Dei iudicio gratia spiritus sancti amittitur, quoties, eam qui habet, in superbiam elevatur. Omnis enim, qui se humiliat, exaltabitur: et qui se exaltat, humiliabitur. Hinc iterum dicit Omnipotens Deus: Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem, et quietum, et trementem sermones

Humilitas velut pyxis, vel penus quaedam, quae caeteras omnes virtutes, et expromat, et custodiat.

Gratia Dei quibus de causis subtrahitur.

Esa. 20.

2. Cor. 9.

Iacob. 4.

Luc. 18.

Esa. 99.

meos? Quanto se quisque amplius in vera puritate conscientiae pro amore Christi humiliaverit, tanto ad recipiendum gratiam spiritus sancti magis idoneus erit. Quoties vero mens in superbiam erigitur, merito devotionis spiritus, quasi ab immundo vasculo aufertur. Nemo igitur, fratres mei, de gratia spiritus sancti, quam accepit, superbiat; nemo se inaniter extollat; quoniam, nisi fuerimus humiles, misera-
Galat. 9. tionum Domini nequaquam poterimus esse participes. Nam, ut sacer inquit Christophilus Paulus, qui existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Tertio, gratia devotionis homini propter pigritiam, et accidiam subtrahitur, quando mens in bonis operibus minime
Prov. 12. exercitatur. Nam, sicuti ait scriptura, ociositas inimica est animae;
Prov. 21. et omnis, qui sectatur ocium, in egestate erit. Dicit enim vir sapiens: Desideria occidunt pigrum; noluerunt enim quicquam operari manus eius. Quemadmodum ignis sine fomento extinguitur, ita spiritus devotionis sine continuo exercitio charitatis evanescens extenuatur. Nemo igitur de suis viribus in hac vita praesumat; nemo in pristina conversatione quasi securus confidat; quoniam, quandiu quis potest fieri ex
Iob. 7. deteriore melior, potest etiam fieri ex meliore deterior. Vita enim nostra tentatio est tota super terram, in qua, qui non progredimur in bono, deficimus, ibique, ut sanctus Papa dicit Leo, deficiendi periculum incidimus, ubi appetitum proficiendi revocamus. Accidiam igitur fugite;
Psal. 29. et in bonis operibus semper vigilate. Considerate, quid servo pigro acciderit, qui pecuniam domini sui, quam ad negociandum acceperat, in sudario abscondit. Negociamini, precor, dum tempus est; semper in bonis studiis, quandiu vivitis, estote occupati. Quarto, gratia devotionis ut plurimum illis subtrahitur, qui sub obedientia positi voluntatem propriam sequuntur. Monachus enim, qui suam voluntatem diligit, Dei gratiam iustissime amittit. Qui autem se propter Deum pastoris obedientiae in omnibus humiliter subiicit: qui cordis proprii voluntatem spernit, variis donis gratiae spiritualis infunditur, et lumine interni fervoris illustratur. Nihil Deo preciosius et acceptius offerre possumus, quam si propriam voluntatem illius amore abnegemus. Denique professio ipsa monasticae institutionis nobis ex necessitate salutis indicit voluntatem propriam contemnere, et illi, qui nobis praelatus est, humiliter subiacere. Monachus ergo, qui motum voluntatis propriae sequitur, quasi vas immundum, et gratiae spiritualis indignum iudicatur. Unde merito gratia Dei monacho propriae voluntatis subtrahitur, qui aliter vivens, quam promisit, Domino mentitur. Quinto, gratia devotionis monacho subtrahitur, quam suis meritis habere arbitratur. Quod in se habitat peccatum, non intelligit: si quid boni acceperit, suis me-
Psal. 29. ritis adscribit: Contra hanc mentis ignaviam sanctus propheta dixit ad
Rom. 9. Dominum: Domine in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem;

quia non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. Nemo enim devotus, meritis suis; nemo sanctus, viribus propriis. Omnes autem causae subtractionis gratiae Dei, quas diximus, pertinere ad nostram infirmitatem agnoscamus. Quantum vero ad illos pertinet, qui iam in via perfectionis ambulant, alia datur ratio, quandiu perseverant. Nam illis gratia Dei nunquam subtrahitur, licet sensibilis fervor compunctionis aliquando ad tempus auferatur. Et huius ablationis causas per ordinem dicamus. Et primo quidem Omnipotens Deus gratiam sensibilis devotionis interdum suis amatoribus ad tempus subtrahit, ut dum invocatus adesse dissimulat, amoris interni desiderium crescat. Noverunt hanc ardoris sancti vicissitudinem omnes, qui divini amoris senserunt incendium, et qui veri sunt aemulatores sanctorum patrum. Quandocunque enim se sponsus a sponsa subtrahit, amantis desiderium crescit. Quae dum aestuans quaerit, quem diligit, prae amoris desiderio gemit. Secundo, haec gratia devotis ad horam subtrahitur, ne fragilitas in superbiam elevetur. Dum gratiam compunctionis etiam nolentes amittimus, nostram infirmitatem, quae nihil a seipsa potest, humili discussione iudicamus. Ut ergo devoti cultores Dei humiles in sua snblimitate permaneant, necesse est, ut suam fragilitatem agnoscant. Tertiam vero causam requirit meritum: quia consolationes internas quaerere non est fortium, sed infirmorum. Gratis serviendum est Domino, quia bonus est: qui autem sensibilem in sua devotione quaerunt dulcedinem, nimis delicati sunt, et Dominum Iesum pro consolatiunculis quaerunt. Viriliter amandus est Dominus, et omnes affectiones muliebres, et molles procul ab animo propulsandae. Ut ergo meritum suis cultoribus in sancta compunctione Dominus augeat, interdum sensibilis devotionis gratiam postulantibus negat. Sed ne taedii amaritudine affecti omnino torpescant a sanctitatis proposito, non procul recedit moerentium consolator, sed manet in vicino. Ad amicam subito revertitur: et quam tristem ad horam dissimulaverat, dulcedine praesentiae spiritualis consolatur. Quartam his causam coniungimus, qua monemur, ut cautius ambulemus. Nam si compunctionis gratiam timemus amittere, discamus habitam diligentius custodire. Thesaurus enim rarus, et preciosus, quanto amplius diligitur, tanto diligentius a possidente custoditur. Monachus igitur, qui gratiam devotionis a Domino meruit accipere, ne perdat eam sua negligentia, summo studio debet vigilare. Ut autem sciatis, quemadmodum debeatis indultam compunctionis gratiam conservare, ne pereat, ordo dicendorum vobis claro manifestat. Primo, qui gratiam internae compunctionis sibi concessam non vult amittere, studeat se, quantum praevalet, mundum, et purum ab omni peccato conservare. Caveat non solum mortalia, horrendaque scelera, sed etiam parva, quae dicuntur venialia, quoniam,

Devotionis sensus quare viris piis subtrahatur.

Compunctionis gratia quo studio retineatur.

qui minima spernit, paulatim decidit: et qui non cavet multa parva, frequenter ex consuetudine unum magnum efficit. Secunda vero cautela pro conservatione gratiae necessaria dicitur, ut omnis iactantia caveatur. Si donum compunctionis a Domino meruisti accipere, quantum in te est, studeas illud humiliter occultare. Fugit enim sancti spiritus gratia publicum, et detestatur omne cor iactantia superbum. Nam ut, divus Gregorius dicit, spoliari desiderat, qui thesaurum in publico portat. Tertio, si gratiam compunctionis internae non vis amittere,
Esa. 66. quietem solitudinis studeas amare. Dicit enim scriptura divina; Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem, et quietum? Et
Esa. 30. iterum in alio dicit: In silentio, et spe erit fortitudo vestra. Gratia enim compunctionis internae cito amittitur, quando secretum solitudinis non amatur. Discat ergo monachus in cella secum libenter consistere, qui gratiam Dei vult possidere. Quarto, cavendum summopere, ne aliquem hominem quantumlibet malum in corde tuo despicias; quoniam gratia compunctionis iusto Dei iudicio subtrahitur, quoties temerarium de proximo iudicium non cavetur. Dicit nanque in sancto Evan-
Matt. 7. gelio Dominus: Nolite iudicare, et non iudicabimini; nolite condemnare, et non condemnabimini. Quinto, monachus, qui gratiam internae devotionis non vult amittere, studeat se in cultu virtutum omnium exercere. Semper in timore Domini vigilet, semper se in exercitio divini amoris occupet: in bonis operibus iugiter sit assiduus, et in memoria passionis Dominicae, quantum praevalet, omni tempore devotus. Intenta enim passionis Christi meditatio hominem contra omnia vitia corroborat, et compunctionis gratiam conservat. Sexto, in sanctis orationibus esto continuus; quia compunctionis gratiam custodire non sufficit, qui
Matt. 14. orationis studium intermittit. Dicit enim Salvator in sancto Evangelio: Vigilate, et orate, ut non intretis in tentationem. Auxilium Domini praesto est invocantibus: qui autem orare negligit, gratiam amittit. Quod si gratiam devotionis quolibet modo amiseris, sequentibus eam sex remediis cito recuperabis. In primis, te considera sine Dei gratia ad salutem non posse proficere, sed eius miseratione in omnibus, quae facturus es bona, te maxime indigere. Recognosce igitur te gratia Dei ad operandum bonum esse indignum: sed quamvis te propter multitudinem peccatorum tuorum scias indignum, invoca tamen eum, quoniam prope est: et omne tempus, quod tibi ociosum a communibus fratrum exercitiis conceditur, fac utiliter, et fructuose expendatur. Gratia Dei ad operandum bonum tibi est necessaria; quae latitudine charitatis acquiritur, humilitate custoditur, poenitentiae salutaris studio recuperatur. Dominus tecum est, quandiu cum eo fueris bona voluntate. Ut autem gratiam devotionis amissam recuperare valeas, oportet Deo in vera te humilitate subiicias. Secundo, ad recuperationem gratiae

Gratia amissa quo modo recipitur.

compunctionis amissae videtur necessarium, quatenus in nullo te contra dominum eleves, sed voluntatem tuam in omnibus divinae ordinationi conformes. Ut fiat voluntas eius, in oratione Dominica dicimus: dignum est, ut ipsi orationi mente, et affectu voluntarie semper concordemus. Tertio, qui gratiam devotionis amissam recuperare desiderat, oportet, quod omnem huius mundi voluptatem propter Dei amorem fortiter contemnat. Non enim fieri potest, ut spiritum internae compunctionis recipiat, qui terrenis gaudiis, et voluptatibus cordis habitaculum laxat: oportet ergo, quod omnem praesentis vitae consolationem abiicias, si spiritum divini amoris habere cum suis charismatibus optas. Quarto iuberis te a vanis curis, et occupationibus huius mundi perpetuo subtrahere, et mentem omni tempore in Dei servitio delectabiliter occupare. Nam, ut Dominus ait: Nemo potest Deo servire, et mammonae, sed qui domino in veritate cordis famulari desiderat, necesse est, ut omnes mundi occupationes contemnat. Quinto suademus, ut cor tuum in meditatione passionis Christi semper occupare memineris, quoniam non est alia via ad compunctionis gratiam recuperandam compendiosior, nec modus orationis ad impetrandum a Domino quodcunque postulaverimus, efficacior. Sexto, conscientiam tuam quotidie expurgare per veram poenitentiam studeas: et quoties in aliquam culpam cecideris, mox per contritionem resipiscas. Si haec bona voluntate custodire curaveris, amissam compunctionis gratiam, Deo miserante; recuperabis.

Marc. 6.

Luc. 6.

De novem ascensionis gradibus. Sermo VII.

SCALAM vobis describimus, fratres charissimi, novem graduum, per quam fit ascensus humani spiritus in coelum. Et quamvis altero sit alter sublimior, tamen ad regnum Dei omnes, et singuli dirigunt, et a meritis ascendentium merita discernunt. His ergo, quae dicturi sumus, diligenter attendite: et quantum in profectu spirituali profeceritis, considerate. Omnes, quotquot ad regnum Dei pervenerunt, huius scalae gradibus ascenderunt. Quanto vero quisque in amore Dei amplius profecerit, tanto iam altius ascendit. Primus gradus inferno est proximus, et magis a sublimitate coelestis patriae remotus. Homines enim in eo positi a vitiis recedere, et in timore Dei proficere incipiunt, et venialia negligentes, a mortalibus recedunt. Mentes quidem ad operationem virtutum anhelantes, graviora peccata fugiunt: sed infirmitate pravae consuetudinis praegravatae minima non attendunt. Unde saepius ex fragilitate, mortalis peccati foveam incidunt, quoniam venialia graviorum occasiones non caverunt. Nullum enim peccatum tam parvum est, quod maius non fiat neglectum. Nam et si venialia peccata in toto cavere non possumus, omnibus tamen viribus, ne multiplicentur in

nobis, attendere debemus. Qui autem, miserante domino, in isto gradu quotidie ad meliora proficiunt, rarius in peccatum cadunt. Quoties vero ceciderint, toties per poenitentiam resurgunt. Status tamen eorum periculo est proximus; quoniam sicut vestis lacerata saepius, tandem inutilis redditur: sic homo, qui crebrius peccando labitur, mala consuetudine frequenter suffocatur. Si qui tamen ex isto gradu in miserationibus Domini ex hac vita decesserint, non sine gravissimis purgatorii poenis salvabuntur. Ad sublimiora igitur properandum est, quo non solum mortalia, sed etiam venialia pro viribus caveantur. Secundum gradum illi creduntur ascendere, qui venialia simul, et mortalia scelera, quantum praevalent, conantur evitare: verum nimio corporis infirmati commercio, non perseverant in proposito, sed frequenter in varias huius vitae negligentias incidunt, quamvis mortalia non committant. Hunc gradum nos tepidi ascendisse utcunque confidimus, qui sub regularis disciplinae observantia constituti, mentes nostras a gravioribus peccatis, adiuvante Domino, custodimus. Quoniam vero nimium sumus tepidi, multum negligenter vivimus et ad operandum sanctarum virtutum exercitia tardi sumus. Sunt autem plures in climate huius secundi gradus constituti, quos timor servilis occupat; qui solus si fuerit, regno Dei minime appropinquat. Ad consequendam nempe supernae felicitatis gloriam, timor servilis fine charitate non sufficit; quoniam servus est, qui non peccat metu supplicii; filius autem malum non facit amore Dei. Bonum est tamen a servili timore incipere, ut homo paulatim ad filialem, qui castus dicitur, valeat pervenire. Nam et si metu poenarum recedere a malo, ad consequendum Dei regnum minime sufficiat, operantem tamen ad timorem filialem parat. Unde proficientium gradus est infimus, timore supplicii non delinquere, et ne damnetur perpetuo, non peccare. Sola enim charitas merita discernens omnium, ut apta ingredi ad regnum Dei intromittitur: et, quicquid factum extra illam fuerit, indignum Dei regno iudicatur. Quisquis ergo secundum hunc gradum meruisti ascendere: quisquis metu poenarum didicisti non peccare, si vis ad gaudium aeternae felicitatis pertingere, cura quantocyus ad sublimiora properare. Quoniam vero (testante proverbio) nemo repente fit summus, ut ab inferioribus incipias, recte quidem permittimus; sed stare in valle tenebrarum diu, periculosum iudicamus. Ascende igitur quantum potes quotidie; et noli cum bestiis in stercoribus foetentium actionum persistere, quoniam, si non proficis, deficis: si non ascendis, descendis. Tertius gradus ab illis comprehenditur, qui in bono proposito perseverantes, se ab omni peccato mortali custodiunt, et a venialibus quoque pro viribus recedunt. Conscientiae puritatem diligunt: et nihil, quod eam maculare possit, ullatenus committunt. In uno tamen inferiores sunt sequentibus, quia non simpliciter propter amorem Dei

recedentes a malo benefaciunt, sed ideo, quod recepturos se regnum Dei pro suis meritis, confidunt. Non sunt in statu perfectionis, qui Deo propter mercedem serviunt, sed cum infirmis adhuc longe a culmine sanctitatis in inferioribus consistunt. Qui Deum pura mente veraciter diligit, neque timore poenarum, neque intuitu mercedis, sed amore ipsius tantum illi famulatur, et servit. Et propterea gradus praescripti omnes proponuntur incipientibus, per quos paulatim ascendentes, tandem coniungentur perfectis. Bonum est metu poenarum a malo recedere; bonum est amore mercedis bonum facere; et quamvis nequaquam ad perfectionem sufficiat, initium tamen, et viam proficiendi cupientibus praestat. Timor etenim servilis continuatus filialem, et castum generat; de cuius scaturigine perfecta charitas emanat. Charitas autem posteaquam mentem semel accenderit, omnem deinceps timorem servilem, et metum foras mittit. Quartus gradus viam perfectionis manifestare ascendentibus nititur, et ideo maior praescriptis merito iudicatur. Quicquid non in illis boni cernitur, in isto perfectius habetur. Ascensores nanque huius quarti gradus omni se studio non solum a mortalibus peccatis, sed etiam a venialibus, quantum est eis possibile, custodiunt, bonis, et sanctis operibus diligentissime insistunt, et Deo placere super omnia cupiunt. In uno praecedentes superant; quoniam neque metu poenarum declinant a malo, neque spe mercedis bonum operantur: sed amore Dei solius omnia faciunt, et nihil aliud, quam Dei honorem quaerunt. Haec est via conantibus ad perfectionem proposita; haec est vera sanctae iustitiae regula, ut Deum pura mente diligamus super omnia, et pro eius honore faciamus cuncta opera nostra. Amator etenim Dei verus nec poenam metuit, nec praemium cogitat; sed in amplitudine cordis ambulans, voluntatem suam divinae ordinationi commendat. Deus enim quia summe bonus, non propter mercedem regni coelestis, nec propter aliquid aliud, sed propter semetipsum diligendus est, et semper in omni opere bono principaliter in intentione habendus. Festinate fratres mei charissimi hunc gradum spiritualis scalae quantocyus ascendere, quatenus ad perfectionis culmen possitis aliquando pervenire. Etenim si vos, qui sub obedientia monasticae perfectionis estis constituti, ad hunc quartum gradum profeceritis, iam sine labore quintum ascendetis. Nam, qui in quarto sunt positi gradu, opera iustitiae bona ex voluntate propria faciunt; quoniam nec voto, nec professione monasticis se constitutionibus submiserunt. Et in hoc uno sunt inferiores sequentibus; propterea quod opus bonum tanto est Deo acceptabilius, quanto magis obedientiae merito commendatur. Quintum igitur gradum illi ascendunt, qui se totis viribus a peccatis custodiunt, et sub obedientia constituti, fortes semper, et constantes in sanctitatis proposito persistunt. Deum pura mente super omnia dili-

gentes, propter eius amorem bona opera principaliter faciunt, et in sua intentione nec poenas metuunt, nec praemia requirunt. Praelatis suis propter amorem Dei humiliter obediunt; et a puritate regularis observantiae in nullo penitus recedunt. Ex his sunt nonnulli, quos infirmitas carnis quandoque mente facit instabiles, et in suis opinionibus contra obedientiam aliquantulum pertinaces. Exercitia sua, et privatas observantiolas contra determinationem praelatorum interdum conantur defendere, et se prudentiores in examinatione spiritualium suis rectoribus aestimare. Hoc fugite, o monachi, quia daemonium latet in insidiis: et quos aperta congressione non potest vincere, occulta machinatione nititur superare. Quanto enim monachus coram Deo sanctior, et perfectior fuerit, tanto praelato suo sine discussione promptius obedit. Quod si monachus perfectus abbati suo, licet imperfecto in licitis, et honestis obedire contempserit, iam certe perfectionis vocabulum amisit. Ita ergo unusquisque studio proficiendi curet insistere, ut obedientiam in nullo praesumat violare. Dicit enim scriptura: Melior est obedientia, quam victimae; et auscultare magis, quam immolare adipem arietum. Quicquid obtuleris, alienum est; verus autem obediens offert seipsum. Sextus ergo gradus illis maxime convenit, qui in omni puritate mentis, et corporis viventes Dominum super omnia diligunt; qui bonum omne, quod possunt, pro Dei solius honore faciunt; et, qui a mandatis praelatorum non recedunt. Magna est virtus obedientiae; quae sanctum opus bonum duplicat, et meritum augens operanti, quasi arborem Deo cum fructu representat. Non vos permoveant verba hominum obedientiam contemnentium, o fratres mei charissimi; qui libertatem voluntatis subiectioni monachorum praeferunt, et opus bonum ex libertate factum, obedientiae meritis anteponunt. Nam, et si monachus ex necessitate professionis suae obediat, bona tamen voluntas, qua se pro Dei amore obligavit ad obedientiam, hanc necessitatem multipliciter commendat. Est autem necessitas, qua homo ad faciendum aliquid compellitur, ubi voluntas non consensit, sed semper reluctatur. Haec necessitas laudem virtutis minuit, quia bonum opus nunquam in voluntate fuit. Est et alia necessitas ex inclinatione mentis interiori proveniens, quae laudem boni operis auget, non minuit, propterea quod voluntatem in ipsum opus intensius accendit. Est necessitas tertia, quae finem respicit, et voluntatem non compellit. Nam si volueris transire navigio Rhenum, necessitas conveniens postulat instrumentum. Necessitas autem, qua monachus obedire suo pastori compellitur, non est coactionis primae, neque inclinationis secundae, sed tertiae potius, quoniam ex praecedente voluntate ad finem ordinatur. Necessarium ergo est monacho propter finem, illud, quod abbas praecipit, facere, ut votum, quod emisit, pro Dei amore valeat implere. Cum ergo finis iste sit multum

1. Regi 1.

Monachus et si ex necessitate obediat, immensum inde fructum refert.

Necessitas multiplex.

laudabilis, quo se creatori suo ex amore creatura subiicit, obediendi necessitas in monacho laudem boni operis non minuit, sed ampliorem facit. O foelix monachorum necessitas; quae de bonae voluntatis thesauro sumpsit exordium, et ordinatur ad finem, qui Deus est, incommutabile bonum. Maioris est laudis, excellentioris est meriti, et abundantioris est praemii, ratione voti bonum opus ex obedientia facere, quam si fiat sine voto ex propriae voluntatis libertate. Monachus autem seipsum totum, et omnem voluntatem suam Deo semel obtulit, et sibi nihil penitus reservavit. Quicquid sub obedientia boni facit, ad finem assumptae religionis pro Christi amore servandae reducitur, cui nullum opus post martyrium comparatur. Qui sine voto continens est ab actu venereo, unam virtutem operatur, quae nominatur castitas: qui autem observat eam ratione voti, altius graditur; quoniam ad perfectionem totius religionis, quam professus est, singulae virtutes ordinate referuntur. Plus enim est religio monastica tota, quam una virtus privata. Nam, qui offert Deo bonum opus, quod sine obedientia fecit, id praestat solum, relinquens sibi quod maius est, potentiam agendi, simul et propriam voluntatem. Monachus autem, qui ex obedientiae voto aliquid facit propter Deum, excellentioris est meriti; quoniam et actum offert Deo, et potentiam agendi. Nemo enim Deo plus obtulit, quam monachus, qui semetipsum dedit. Huius autem sexti gradus nonnulli ascensores quendam in se defectum superbiae habent absconditum, quia dum ad seipsos incaute respiciunt, divinae voluntati, sicut oportuerat, non in omnibus se committunt. Is vero defectus ex quadam subtilissima vanitate sumit exordium, dum animus suae puritati confidens, revelari sibi a Domino petit aliquod secretum. Et in hoc uno sexti climatis 1. Cor. 4.
ascensores distant a septimis, qui Deo mancipati signa refugiunt vanitatis. Signa enim non fidelibus, sed infidelibus data sunt: unde monachus, qui signum a Domino postulat, quod se divinae voluntati adhuc perfecte non submiserit, manifestat. Septimum ascendunt gradum, qui omnia praescripta studiosissime custodiunt, et Deo in omnibus subiecti sine macula vanitatis vivunt. Peccatum omne tam veniale, quam mortale pro viribus fugiunt; opera virtutum pro solius amore Dei faciunt; suis in cunctis obediunt pastoribus; nulla petunt miracula vanitatis. Quicquid Omnipotens Deus ordinaverit super eos, gratanter suscipiunt; de observantia monasticae puritatis in nullo penitus recedunt. In uno tamen sunt inferiores sequentibus, quia patiuntur fortassis aliquem defectum, quem nesciunt, cuius impulsu quandoque sensualitatis propriae aliquid committunt. Octavum gradum quicunque ascendere meruerit, sensualitati nihil amplius concedit. Hic requies animi dulcissima, hic mentis tranquillitas perfecta. Nihil in hoc gradu pulchritudinis vitiosum relinquitur; nihil hic, quod contristare possit animum,

invenitur. Omnia sunt hic munda, omnia pura, omnia sancta, omnia charitatis fervore suavissime ardentia. O si hunc gradum contendamus ascendere? o si in hunc portum tranquillitatis aliquando mereamur pervenire? Quanto magis in hoc sancto climate consistens internae suavitatis dulcedinem gustare coeperit, tanto in anteriora festinans amplius concupiscit. O sancti amoris praedicanda semper desideria; o venerandae perfectionis exercitia, ubi munda nitet sine peccatis Deum amantis conscientia, ubi cessarunt vitiorum improba certamina, et successit tranquillitas magna. Nonum gradum ascendunt in octavo iam consummati, qui omnia praescripta pure, et simpliciter propter amorem Dei custodiunt; et nihil aliud, quam Deum laudare, benedicere, et glorificare concupiscunt. Quisquis hunc perfectionis gradum ascenderit, quasi oblitus sui Deo se totum resignans, humiliter submittit. Ad omnia Dei beneficia indignum se reputat; de seipso nihil penitus curat; quoniam se totum Deo iam didicit committere, et eius ordinationi humiliter in omnibus subiacere. Unde nec miracula petit, nec aliquas in hac vita consolationes postulat; sed cum sancto Christi Apostolo veraciter clamat, Mihi vivere Christus est, et mori lucrum. Mundus enim mihi crucifixus et ego mundo. Verus etenim Christi amator monachus, se totum Deo ex charitate obtulit, et mundum cum omnibus divitiis, honoribus, et vanitatibus contempsit. Unde mundus ei crucifixus dicitur, in quo nihil est, quod eius penetrare mentem posse videatur. foelices illi monachi, qui pura conscientia Domino Deo in vera charitate serviunt; qui sub humilitatis, et obedientiae imperio sine offensione currunt; qui gradum perfectionis hunc ultimum ascendunt. Hi sunt veri monachi, qui nihil aliud quaerunt, quam honorem Dei. Nempe, fratres mei quamvis monachi non teneantur de necessitate salutis esse perfecti, alioquin paucissimi salvarentur, tenemur tamen omnes bona voluntate ad perfectionem tendere, et quantis possumus viribus ad nonum hunc gradum anhelare. Monastico siquidem proposito valde contrarium est, nolle proficere; apostasiae genus, post votum perfectionis, in imperfectione velle permanere. Hostes enim sunt nostrae salutis vitia, quae nos impugnant, et donec aut vincant, aut vincantur, nos persequi non cessant. Imitemur veteris pugnae historiam, quando non uno die, sed successive hostes suos filii promissionis deleverunt. Difficile nanque est omnia vincere simul, nisi charitas Dei obumbraverit subito mentem. Adversum cuncta nos impugnantia quomodolibet vitia geramus bellum, vincamus hodie gulam; qua rite prostrata superemus accidiam; sicque agamus cum caeteris, ut victores tandem evadamus omnium. Aderit nobis pugnantibus Dominus, et dabit victoriam Deus amatoribus suis. Amen.

Philip. 1.

Mundus quibus crucifixus.

Monachus contendere debet ad perfectionem.

FINIS.

IOANNIS TRITEMII

ABBATIS SPANHEIMENSIS

ORDINIS SANCTI BENEDICTI DE OBSERVANTIA

BURSZFELDENSI

LIBER LUGUBRIS

DE STATU ET RUINA MONASTICI ORDINIS PARTIUM GERMANIAE,

OMNIBUS RELIGIOSIS,

AC DEVOTIS VIRIS, NON MINUS UTILIS, QUAM IUCUNDUS

Venerabili, et amantissimo P. D. Blasio Abbati Hirszaugiensis Caenobii F. Iohannes vocatus Abbas Spanheimensis salutem, et charitatem.

TAMETSI vires ingenii mei procul excedat petitio tua, fratrumque tuorum (Dilectissime Pater) malui tamen arduum subire onus, quam tuae charitati proposse non satisfacere. Amor enim Dei, zelus ordinis, et fervor disciplinae dignum te faciunt; ut nihil tibi pro honore Dei postulanti debeam denegare: Rogasti me praesentem verbis, absentem crebrius epistolis, et quodammodo compulisti authoritate Praesidentiae quatenus de calamitate ordinis nostri aliquid tibi scriberem; quo patres adunandos capitulariter apud te ad compatiendum ei provocares: Sancta petitio, sed grandis obediendi difficultas. Lacerabor invidorum dentibus: Scio, qui me vel praesumptuosum iudicabunt, vel nimium: sed obturatis auribus probra eorum securus transibo, modo sanctis, et eruditis viris placeat onus, quod porto. Nihil me scripsisse memini, quod aemuli iuste valeant lacerare, sed vera, sed manifesta, et quae oculis pateant omnium: quae, si scribi nolunt, doleant etiam facta: Solus in hac editione lepor non aderit dicendi: de quo reprehendi apud religiosos non timeo. Quid enim? Ergo ne veritas despicitur, quia facundiae ornatu non vestitur? Absit. Melior est enim sermo planus, et verus, quam ornatus, et falsus. Sed haec nihil ad propositum. Hoc ergo sintagma examini tuo subiicio, ut, si dignum indicaveris, legatur fratribus: sin autem indignum, oculos fugiat dominorum. Vale. An. Dom. MCCCCXCIII. kalen. Maii.

1493 LIBER PENTICHUS

DOMINI IOANNIS SPANHEIMENSIS

ABBATIS

De ruina Ordinis Patris nostri sanctissimi Benedicti in partibus Germaniae.
Caput I.

CUM ordinis nostri pristinum decorem ad mentem revoco, eius, quam modo patimur, deformitati vehementer condoleo, ita ut lachrymas mihi emittere magis libeat, quam penthicum formare sermonem. Quis enim ruinam eius non defleat, si vetustam illius gloriam penset? O si ad memoriam aliquando revocemus, huius sacratissimi ordinis aurea quondam saecula, quando velut paradisi fluvius doctrina, et sanctitate totam per orbem irrigavit ecclesiam; quam nihil sit praesens eius status, facile perpenderemus. Observantia si quidem nostra (quam regularem vocamus) veterum institutis comparata, invenitur non solum minor, sed in multis quoque remissior; Quomodo obscuratum est aurum, immutatus est color optimus? Splendor sanctitatis eximiae, rutilans olim, terrenorum cupiditate obfuscatus est. Cessit honestatis norma illecebris voluptatum. Idcirco producant oculi mei lachrymas per diem, et noctem, et non taceant, quoniam contritione magna contrita est religio populi mei, plaga pessima vehementer. Si egressus fuero ad agros, ecce ociosi, et vani; si introiero coenobia, ecce attenuati voluptatibus; Multos enim professores regulae Benedicti Patris invenio: paucos ad eius traditionem ambulare cerno: Multiplicasti (ait propheta Domino) gentem, non magnificasti laetitiam; quia dum sancta monachorum exercitia in multis deficiunt, veram laetitiam, quae de virtute nascitur, prava corda non admittunt. Utinam evigilemus, vel sero tandem post tot perditionem animarum, quae, iugo regularis observantiae contempto, in abissum damnationis descenderunt: Utinam Benedicti legislatoris nostri metuamus sententiam, qui toties ad rationem Deo reddendam, Abbatis duri ferit insaniam. Ad vos nunc igitur, o Reverendissimi Patres, sermo meus dirigendus est, qui compellendi ad disciplinam rebelles, potestatem accipitis: qui ordinis nostri Zelum secundum scientiam habetis. Vos itaque alloquor; vobis, ut ordini prope labenti succurratis persuadere iuxta vires conabor; quod

Ex collatione veterum quam remissa sit nostra observantia facile pervidetur.

Thr. 4.

Hier. 14.

Esa. 9.

Deficientibus sanctis virtutum exercitiis, deficit laetitia quae ex ipsis nascitur.

ut faciatis, quam studiose exhortor: Attendite, o Patres Religionis nostrae statum miserabilem, et quantum sufficitis, calamitati eius succurrite, si eum cupitis in finem perdurare. Non latet vos multorum improbitas, qui, ut ordinis disciplinam possint effugere, ab eo se laborant dimembrare: Horum temeritati fortiter obviandum est; ne paucorum impunita malitia multis audaciam praebeat delinquendi, et paucorum nequitia semper crescit dilata. Quamvis unius malo publica fama corrumpi non debeat, tamen vulgus imperitus ex paucorum delicto omnes vituperat: Malos igitur, qui sua deformitate famam bonorum obnubilant, superiores, qui non puniunt, confortant: Ad vos itaque, Patres, pertinet Monachos deformatos pro posse corrigere: Vestri officii est, ordinem in suo vigore conservare: Et quia stultus sermone non corripitur, quid hierofantes noster contra incorrigibiles quasi monastice posuit, generaliter in istos referatur: Exurgite nunc, Patres, quia tempus est: armate vos zelo disciplinae regularis: haereditatem Divi Patris Benedicti, oro, defendite: elatos pellite: rebelles corripite, duros arguite: pro conservatione nostri ordinis fortiter pugnate: Armate vos armatura Dei, et amore ordinis; non tam vestris laboribus, quam Christi auxilio pugnaturi. Illius gratia vobis praestabit auxilium, si in puritate cordis ad eum sedulas preces effuderitis: Cur ergo dissimulatis? Cur partem S. Benedicti non defenditis? Quamdiu, contra ordinem sanctum iniquorum studia praevalebunt? Vere, Patres, vere necessitas magna ordinis nostri citatum expostulat remedium. Conversationes Abbatum, et monachorum irregularium intendite; et quam inique contra disciplinam ordinis calcitrent, ponderate. Praeter habitum, et hunc ipsum in multis dissolutum, nihil honestatis, vel religionis ostendunt: Sed haec suis deputata locis reservantes, ad intenta properemus.

Impunita nequitia multis audaciam praebet delinquendi.

Superiores qui malos non puniunt confortant.

S. Bened. in reg. cap. 3.

Eph. 6.

Patres religionis ad eius reformationem hortatur.

De sanctissimo statu ordinis nostri primitivo. Caput II.

FACTURUS ne sim omnibus rem gratam, si priorem ordinis nostri statum paucis commendem, aliquantulum dubito; quippe qui veterum laudibus monachis nostri temporis, parum iudicer detulisse: sunt enim, qui se vel optimos arbitrentur monachos, vel optimis illis, qui nos praecesserunt, patribus audeant comparare. Utcunque autem se metiantur, non mihi succenseant, si veterum observantiae nostram non audeam adaequare. Nam, si recto lumine vitam eorum contemplemur, optimum e nobis habitum, vix bono illius temporis monacho poterimus comparare. Sancta quippe illorum conversatio virtutibus corrusca, signis approbata, omniumque eruditione scripturarum illustris gratiam apud Deum promeruit, et homines. Audientes autem vocem dominicam, si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat

Veterum patrum conversa-

crucem suam quotidie, et sequatur me. Contempto saeculo ad coenobia convolarunt, subdentesque colla iugo regulae, obedientiae normam humiliter susceperunt, Deum ex toto corde diligentes, nihil in hac vita mundanum quaesierunt; sed caducis omnibus spretis, atque in camino paupertatis probati, ad caeleste regnum foeliciter pervenerunt. Erant viri, maturi; zelosi, atque doctissimi, fide firmi, spe robusti, gemina charitate fulgidi, mente puri, devotione praecipui, omniumque virtutum honestate decori. Nulla illis cura terrenorum; nulla inerat illecebra voluptatum; sed totis viribus ad Deum conversi, mundum cum suis vanitatibus devicerunt; Unde Reges, et Principes huius saeculi Viri devoti; et Deo chari, propter conversationem monachorum sanctissimam, ordinis amatores facti sunt, eumque donis et largitionibus magnifice exaltarunt. Gaudebant suis temporibus sancta monachorum studia dilatari, et in extremas mundi regiones cum gloria extendi: Sancti etenim monachi quanto plus Deum amabant, tanto et amplius ab hominibus amabantur; et quanto minus terrena ambiebant, tanto in necessariis corporis (Deo providente) amplius abundabant. Amantibus enim Deum, omnis mundus divitiarum est: O quam decora facies iuventutis tuae, sancta religio Benedicti: quam pulcher aspectus: quam ornata omnium virtutum splendore maiestas: Quis te digne pensiculare sufficeret? Tu viam trium dierum populo Dei de servitute Pharaonis in deserto liberato exhibes: Dum a Mundi tenebris ereptos, per tria substantialia religionis vota, homines ad desertum coenobiticae conversationis, pro Dei amore venire persuades: Beati professores tui, qui de huius saeculi Aegypto recedentes, per hanc viam trium dierum, ad aeternae promissionis terram totis desideriis anhelant: Hic est sanctae religionis triplex funiculus, qui facile non rumpitur; qui obedientiae, castimoniae, et paupertatis fulgore decoratur: qui suos amatores ad caelestem patriam revocat; qui cultores suos summo Imperatori Christo Iesu laetos repraesentat: Nam, et si ad regularem observantiam multa sint necessaria, ausim tamen dicere, quicunque haec tria illibata custodierit, ut funiculus triplex, securus in ordine consistit. Omnia enim statuta ordinis pro conservatione istorum substantialium facta sunt: Hoc monachi sancti antiquitus solerter intuentes, viam hanc trium substantialium studiosissime observabant: Per contemptum omnium mundanarum spiritu pauperes, per castitatem mentis, et corporis continentes, per humilem subiectionem obedientes, et in omni virtute locupletes, doctrina, et sanctitate charissimi effulserunt, et tam verbo, quam exemplo, multos ab iniquitate ad iustitiam converterunt: Unde proficientibus meritis, ad ecclesiarum gubernacula multi eorum promoti sunt; qui quanto altius positi fuerunt, tanto virtutibus innotuerunt clariores. Quae autem ecclesia non expeteret sacerdotem de ordine Bene-

tio omnium virtutum splendore signis et doctrina illustris.

Luc. 9.

Principes saeculi ordinem monasticum ditarunt propter monachorum sanctam conversationem.

Primordia religionis Benedictinae Sancta ac splendida.

Ezech. 5.

Eccl. 4.

Nota tria religionis substantialia studiose servanda. Statuta ordinis pro observantia trium substantialium ordinata.

Matt. 5.

Monachi veteres multos verbo et exemplo ab iniquitate

dicti? Quae gens nomini Christiano devota, doctorem non cuperet ex collegio monachorum? Multis enim annis in ordine Sancti Patris Benedicti, viri in omni doctrina, et sanctitate praestantissimi claruerunt, sicut omnes pene testantur, qui veterum conscripsere historias. Et revera (ut absque invidia loquar) facile praecellit omnes ordines sancta religio Benedicti, si dignitatem, si latum in orbe dominium, si viros doctrina, et sanctitate insignes, si denique multitudinem eorum velis attendere. Protulit enim haec veneranda plantatio summos Pontifices decem et octo, Cardinales plus quam ducentos, Archipraesules mille sexcentos: Episcopos ter mille quingentos. Si quis autem hanc illustrium Praesulum summam, velut nimiam vocat in dubium, chronicas, et gesta revolvat veterum, et paucos designatos comperiet, ex pluribus. Nemo autem ordinis pristinum decorem metiendum de praesenti existimet, cum nostri ad illum non sit aequa comparatio: quando nostris temporibus monachi, nec scientia scripturarum, nec morum sanctitate (ut olim) clarescunt. Invenies forsitan etiam nunc devotos monachos, licet paucos, sed simplices, sed idiotas, sed omni disciplina bonarum artium expertes: sed ad regimen animarum, hoc tempore devotio non sufficit, si scripturarum scientia desit: Si autem monachi nostri, nec devoti fuerint, nec eruditi, ad regimen ecclesiarum merito censentur indigni: Multi denique subiecti bene ambulant, qui, si ad gubernationem aliorum fuerint sublimati, nunquam in tranquillitate prioris vitae subsisterent: et, ut breviter dicam, quod sentio, nec monachis Ecclesiae, nec Ecclesiis monachi hoc tempore digni sunt. Causa autem prudenti non est abscondita, quae in lucem posthac suo tempore erit proferenda. Iam si libet praesentem ordinis nostri statum, qualis sit, paucis inquiramus.

converterunt. Benedicti sacra religio doctrina, et sanctitate illustris.

Pontifices summi, Cardinales, archiepiscopi, Episcopi quot ex monaster. ord. floruerunt.

Devotio sine scripturarum scientia ad regimen animarum non sufficit.

De ordinis nostri flebili statu praesenti. Caput III.

DEFECERUNT prae lachrymis oculi mei: conturbata sunt viscera mea: effusum est in terra iecur meum, super contritione ordinis mei, cum deficeret in eo parvulus humilis, cum abiectus sine honore manibus pateat inimici. Lugentem me nemo despiciat, dolorem meum nemo incuset: honores non quaero terrenos, dignitates non ambio ecclesiasticas: sed doctrinam, et sanctitatem ab ordine meo defecisse ingemisco: Quid nobis cum vanis honoribus; qui vitam quaeritamus in caelis? Heu cecidit corona capitis nostri: devotio monastica tepuit: charitas refriguit: honestas regularis disciplinae, ut plurimum defecit: Ubi est nunc in ordine nostro sacratissimis illa, doctissimisque viris opulenta quondam devotio? Ubi in omni varietate scripturarum veneranda eruditio? Ubi Abbatum erga curam Dominici gregis sollicitudo?

Thr. 2.

Thr. 5.

Deploratur defectus ordinis Benedictini.

Multa coenobia secundum regulam Sancti Benedicti fundata conspicimus, in quibus praeter nomen, et habitum, nullum regularis disciplinae vestigium videmus. Super hoc, o Patres, lamentum assumite, ruinam sacratissimi ordinis nostri deplorate, si forte convertatur Deus ad veniam, et relinquat post se benedictionem: Et vos praevaricatores, qui causa istorum estis fletuum, redite vel sero tandem ad cor, redite: et Benedicti legislatoris vestri indignationem metuite. Attendite desolationem ordinis, quam malo vestro inducitis: timete omnipotentis iram, quam vestris sceleribus provocatis. Vae nobis: Urbs religionis nostrae ab inimicis in circuito nostro destruitur; disciplinae domus in nihilum rediguntur; et nemo invenitur, qui resistat; nemo, qui se murum pro domo Dei opponat: Omnes, quae nostra sunt, quaerimus; omnes communem necessitatem ordinis dissimulamus, donec et nos paulatim deficiamus: Haereditas nostra versa est ad alienos, domus nostrae ad extraneos: Coenobia, quae ad monachorum habitacula consecrata sunt, iam stabula fiunt clericorum, et militum fortalitia pugnantium. O quid dicam? Pudet me effari, quod homines sine conscientia in claustris monachorum non pudet perpetrare. Qui secretum religiosorum turbant, domos orationis inhabitacula negotiatorum commutant: Compatior tuis calamitatibus, o Benedicti veneranda religio; te in direptionem omni transeunti expositam ingemisco. Non est, qui consoletur te ex omnibus caris tuis; quia, qui tibi possent succurrere, nolunt; qui volunt subvenire tibi, non possunt. O quam pulchra venustate quondam in ecclesia Dei floruisti: quando viros omni sanctitate, et scientia insignes genuisti, et velut iunior, fortis, et constans, omnem a te inhonestam conversationem solebas depellere. Nunc autem veluti senectute, et longa dierum oppressione fatigata defecisti, et virtus iuventutis tuae ablata est, eo quod non sit amplius in te fortitudo tua; Ubi est nunc zelus tuus? Ubi est decor vultus tui? Ubi honor? Ubi lata quondam in orbe universo potestas? Ubi est Deo, et angelis venerabile studium literarum, cuius fervor olim super omnes ordines te fecit sublimem? Ubi sunt filii tui in circuitu mensae tuae, viri eruditi, atque sanctissimi? Omnia defecerunt: et tu ad nihilum pene redacta es. Pulchritudinem iuventutis tuae amisisti, et fortitudo adolescentiae tuae dissipata est. Cui comparabo te, vel cui assimilabo te filia segregata: cui adaequabo te, et consolabor mater monachorum? Magna est, velut mare, contritio tua. Quis medebitur tui? O si hanc, quam modo experiris ruinam, cavisses, quam foelicem te dicerent omnes nationes: Sed dixisti in abundantia tua, non movebor in aeternum. Inopem te copia fecit; et temporalium abundantia rerum te omni ornatu tuo expoliavit: filios genuisti protervos, inobedientes, sanctis institutis rebelles; qui sub chlamide honestatis tuae latentes, te omni decore tuo nudaverunt: Heu

Iocl. 2. Esa. 49. — Praevaricatores ut ad cor redeant admonitio. — Ezech. 13. Phil. 2. — Ordinis necessitas non dissimulanda. — Thr. 5. — Coenobia in commendam redacta. — Esa. 5. Thr. 1. — Ordo D. Benedicti in multis olim omnibus sublimior. — Psal. 77. Thr. 2. Psal. 30.

mater, et virgo, inveterasti in terra aliena, deputata es cum mortuis, non est species decoris tui. Exurge nunc Benedicte; monachorum sacratissime princeps, et vide ordinem tuum, quem instituisti, et haereditatem tuam, quam plantasti; aspice monachos tuae professionis oblitos, terrenis immersos, voluptati deditos, omni scaturigine vitiorum plenos. Tu olim eis optima vivendi praecepta dedisti; tu a saecularium negotiorum curis alienos esse praecepisti; tu corda eorum ad solius Dei amorem extendi iussisti: Surge, inquam, o beatissime Pater, et vide desolationem ordinis tui; quoniam a suis filiis intus confunditur, et foris ab hostibus dissipatur. Contemnunt instituta pietatis tuae monachi: rapiunt coenobia ordinis tui homines alieni: Non est, qui honorem nominis tui defendat: Non est, qui ordinis tui sacratissimi decorem tueatur. Suscitare et tu o Magne Papa Gregori. Qui loca monachorum Deo sacrata in usus secularium transferri sub anathemate prohibuisti, et vide monachos de coenobiis expulsos, et clericos mundanos intrusos. Tu quondam omnium ecclesiarum princeps, maximam honestati monasticae curam adhibere solebas, ingenti sollicitudine cavens, ne quid in ordine sacro contra regulam Benedicti praesumeretur. Intuere nunc Monachorum conversationes, o Reverendissime Praesul, omni honestate nudas, omni turpitudine plenas. Vide quomodo coenobia ordinis tui Deo dicata, in manus traduntur clericorum; et, quae olim angelicis choris poterant comparari, modo prostibula fiunt meretricum: Suscitare Imperatorum gloriosissime, et Christianae fidei defensor invicte Germanorum decus, Carole, et vide monachorum calamitatem. Qui ordinem Benedicti Patris quondam gloriosum reddidisti, et per universum pene mundum tuo studio dilatasti: Vide nunc, quae olim fundasti coenobia, omnia in direptionem inimicorum exposita: Qui quondam ordinem monasticum, ut castra Dei veneratus es, iam velut contemptum ab omnibus, mundata bonis, o Princeps sancte compatere. Tu Abbates, et Monachos olim tepescentes cum ingenti cura ad observantiam regularis disciplinae consuevisti reducere, et iam reformatos ingenti sollicitudine ab omni molestia tuorum, vel quorumlibet defensare. Exurge et tu Berno Cluniacensis antistes coenobii cum successoribus tuis, qui ordinem sanctum collabentem antiquitus magnifice restaurasti, et ad pristinum decorem in toto orbe reduxisti: Surge, inquam, nunc, et vide quemadmodum monachorum abundet iniquitas; furor dominetur, exuberet scelus, universos pene faciat insanire voluptas: Decor tuae reformationis ablatus est; disciplina corruit: honestas fugit, zelus sanctae conversationis periit; humilitas expiravit. Suscitare Hirszaugiensis coenobii Abbas Gulielme, Reverendissime Pater; qui Cluniacensem instaurationem post lapsum in Alemania, reformasti; qui monasticae conversationi copiosa instituta providisti; qui tuis precibus

Par. 3.
Esa. 53.

Benedicti patris imploratio pro restauratione sui ordinis.

Idem infra prox. capite circa finem. Gregorium magnum pontificem summum exsuscitari peroptat ad ordinis D. Bened. reformationem. Greg. Papa sub anathemate prohibet monasteria in usus transferri secularium. Greg Papae labores pro observantia reg. D. Bened. Caroli Magni Imperatoris studia erga ordinem D. Bened. Berno Cluniacensium Abbas ordinem D. Benedicti ad pristinum decorem restauravit. Gulielmus Abbas ordinis D. Benedicti in Alemania restaurator.

infirmorum artus solidasti: Qui nationem Germanicam doctrina, et sanctitate, velut sydus fulgentissimum, illuminasti. Surgite, et vos Praestantissimi Patres, diversarum reformationum authores, et videte labores vestros iam periisse, constitutiones neglectas, exhortationes spretas, protestationes sollicitudinis contemptas. Vos ordinem monasticum vita, et doctrina reddidistis gloriosum, Deo dilectum, Angelis venerandum, vobis sanctum, hominibus reverendum. Ubi nunc ista merita? Ubi nunc istae operationes iustorum? Heu Mater veneranda religio, ad quantam calamitatem devenisti: Qui te olim glorificabant, modo despiciunt: qui honorabant, modo contemnunt. Dereliquisti mandata legislatoris tui, studium scripturarum abiecisti, propterea contemptibilis facta es: filii, quos genuisti, fecerunt hoc malum tibi. Mox etenim, ut monachi coeperunt terrena sapere, lectiones sacras negligere, interna postponere, color tuus optimus in foedum mutatus est: sed quid? Qui cadit, frequenter apponit resurgere; tu autem semel lapsa, nunquam in toto surrexisti. Quid Cluniacensis? Quid Specuensis? Quid Italensis? Quid Castellensis? Quid Melicensis? Quid novissime Bursfeldensis? et si quae aliae praeter eas reformationes fuerint, quid ad totum ordinem facere potuerunt universo diffusum in orbe? Nam et si Cluniacensis in omnibus mundi provinciis lumen suae honestatis effuderit, tamen multa coenobia in diversis regnis in pristina deformitate dereliquit: Ex eo enim tempore, quo religio nostra primo cecidit, nulla unquam generalis reformatio fuit. O quam facilis descensus Averni; quam prompta voluntas delinquendi; quam maxima post lapsum resurgendi ad rectitudinem difficultas? Omnes (ut ita dicam) ceciderunt; pauci a deformitate sua surrexerunt: multi in suis voluptatibus computrescunt. Doleo super te, o flos Monastici decoris: Doleo et vehementer quidem: et si tibi aliter succurrere non valeo, lachrymas et calidas, et amarissimas pro tua contritione fundo: Sed et vos, o Colendissimi Patres, qui honorem ordinis vestri diligitis, qui contritionem Ioseph nostri mistici doletis, qui ad aeternam haereditatem venire cupitis, attendite statum nostrae religionis, desolationem eius inspicite, de remedio cogitate. Ecce rapiuntur in circuitu de manibus Sancti Benedicti opulenta coenobia; ecce claustra monachorum clericorum fiunt habitacula: et de malis studiis monachi ad pessima transferuntur: Erras o prudentia mundi; potestas saeculi deciperis; nunquam ex malo monacho bonum canonicum poteris instituere. Sed et vos praevaricatores attendite: apostatae ordinis auscultate: Quae vos dementia impellit, ut coenobia, quae non extruxistis sancto Benedicto, destruatis? An putatis vos a damnatione liberos, si abiecto monastico schemate, Clerici peccetis? Salvabit ne vos in districto examine peccandi praesumpta licentia? Forsitan in alieno habitu daemonibus eritis incogniti? Videbimus, si Deus trans-

Spiritualia exercitia religiosi omittentes a sua professione deviarunt.

Cadens, frequenter resurgit.

Reformatio in toto ordine D. Benedicti nunquam fuit generalis.

Virg. Aeneid. 6.

Resurgere post lapsum magna difficultas.

Canonicus bonus erit nunquam ex malo monacho.

lationem vestram approbet, cum in illo tremendo iudicio transgressionis vestrae rationem reddere fueritis exacti. Timeo autem, ne, modo sine ordine viventes, inter eos locum recipiatis, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat: Nam, quam aliam mansionem sit recepturus de malo monacho Canonicus peior effectus, non satis intelligo: O insensati, ac vobis ipsis inimici, quis docebit vos fugere a ventura ira? Quis causam vestram iniquam contra sanctum Benedictum in illo tremendo examine defensare vel poterit, vel audebit? Quem temeritatis vestrae advocatum habebitis? Sanctus Benedictus princeps monachorum stabit in testimonium contra vos, accusabit vos, et condemnabit. Quis excusabit vos? Non tibi blandiaris voti regularis contemptor inique, conscientiam tuam ne palpes, si Benedictum habueris adversarium, nullum sanctorum invenies amicum. Nam, qui unum coelestis patriae civium offenderit, omnes offendit: Ubi enim summa, et foelix tranquillitas, ibi erit et animorum indivisibilis unitas: Quis ergo te liberare poterit de manu Domini, si steterint adversum te omnes sancti? Invoca eos, qui te modo decipiunt; qui ordinis a te habitum tollunt; qui te blandis sermonibus abducunt; qui apostasiae tuae cooperatores existunt, ut te ab instante tribulatione defendant: Quod si iustus vix salvabitur, Apostata, et ordinis sancti destructor ubi parebunt? Non liberabit impium in illa die iustitia sancti: neque sibi miser alteri feret auxilium. Quin potius eos, quos tantae collaboratores praesumptionis nunc muneribus, et donis tibi concilias, tunc infoelicitatis tuae testes habebis, et socios: Nullus defensor pravae actionis ibi erit; nullus iniquitatis advocatus: quoniam ibi nuda erunt omnia; ibi ad damnationem unicuique satis erit accusatrix conscientia; ibi stabit exercitus sanctorum adversus eos, qui monachorum habitacula inique profanarunt, qui ordinem Divorum Patrum impie destruxerunt: Sed authores harum rerum, quas mihi iniuste videor dixisse iniquas, factum suum ita excusare nituntur, dicentes; Monachorum improba conversatio ad extremam paupertatem coenobia impellens corrigi, et emendari non potest, nisi in alium statum transferatur propter multas, quas sibi fingunt, rationes: quas etiam in sequentibus, Deo largiente, monstrabimus inanes: Aiunt denique, malos monachos per translationem corrigere, non solum peccato caret, sed et iustitiae, et pietatis pars magna est: Sed ubi possunt haec discerni? Quemadmodum, quae dicitis, vera docebitis? Malos monachos ad bonitatem convertere, laudabile, et sanctum est, sed canonicos facere non est emendare monachos, sed depravare: Nunquam erit bonus canonicus monachus malus: bonus autem non exuet ordinem suum, sed diliget, colet, amabit. Nolo iam contendere verbis: nolo nimius esse aut vehemens: translationis huius effectum nolo depingere, quem paulatim non dubito in lucem venire: Si monachos malos

Monachi sine ordine viventes sortientur locum ubi nullus ordo.

Math. 3.

Benedictus contra apostatas sui ordinis in extremo iudicio stabit.

Offendens aliquem sanctorum omnes offendit.

1. Petr. 10.

Conscientia accusatrix damnatis gravis poena.

voluistis canonicos facere, quare bonos in locum eorum non reposuistis? Non est sine voti transgressione commutatio, quae in deterius praesumpta mutatur: Vae vobis, desertores, qui, ut vestris voluptatibus satisfiat, ordinem contemnitis, votum negatis, aequitatis normam confunditis. Omnes stabimus ad tribunal Christi, ait Apostolus: ut accipiat unusquisque, prout gessit in corpore suo: Quid ibi destructores Monasteriorum accepturi sunt? qui omnipotenti honorem non deferunt, qui violant pactum, qui sanctorum evacuant voluntates, qui decreta iuris despiciunt? Si bonum est fundare coenobia, malum est (nemo dubitet) ea destruere. Actio contraria, mercedem non nisi contrariam accipiet. Denique, si hominis demortui ultimam voluntatem, in legatis, quamvis homini factis, nemo audet infringere: cur amatores mundi Deo, et sanctis oblata sibi praesumunt usurpare? Si reus est criminis, qui testamentum hominis violat, qua poena dignus est, qui fundationes coenobiorum a sanctis Episcopis, et Principibus factas in usus alienos inique commutat? Enimvero Reges, Principes, et Praesules, caeterique fideles, qui ad Dei honorem coenobia fundaverunt: hoc summopere voluisse comprobantur, ut fundationes huius instituti effectum inviolabilem sortirentur: Si canonicos habere voluissent in coenobiis, monachos non posuissent. Sed caeca hominum ambitio tantum invaluit, ut nihil minus, quam futura cogitet: nihil plus, quam caduca amet: O misera humanae fragilitatis conditio, o damnabilis semper mandatorum Dei oblivio: Consensere iura peccatis, et coepit esse licitum, quod publicum est: Flagrant ubique delicta, et passim multiformi genere peccandi per improbas mentes nocens virus dolos operatur, et fraudes: Hic ordinem confundit; ille poenitus destruit. Hic voluntatem sanctorum subducit: ille falsas dimembrationis allegationes conscribit. Hic arcentur coenobiis monachi, illic bonis ordinis dominantur alieni: Inimicus iustos insimulat, calumniator impugnat, testis mendax infamat: Esse iam inter nocentes innoxium, crimen est: Quis illic honestatis amor, quae posset esse mentibus integritas, ubi propositum ordinis deiicitur? Ubi a Deo facta vocatio revocatur? Quis maneat illic rerum pudor, quae virtus posset subsistere? Ubi ius violatur divinum: ubi nullus de legibus metus est; de iudice pavor nullus? Quid potest inhumanius, quid crudelius dici; quamvis sibi velle usurpare divinum, fas confundere, infringere votum, debitum Deo subtrahere cultum! O dies illa tremenda, cunctisque horrenda mortalibus, qua diu tolerans haec mala monachorum vindicabitur ira Dei, qua debitam sentient apostatae poenam: qua temeritatis suae sancti ordinis adversarii luent vindictam: Quid vobis tunc proderit voti Deo facti negatio? Quid ordinis extinctio sacrati? Quid brevis turpiter empta in carne voluptas? Cum coeperit Dominus suos recensere cultores, praemiis monachos veros donare

Voti transgressio est eius cum deteriore mutatio.

Rom. 14.

Actio contraria mercedem contrariam accipiet.

Voluntas hominis ultima a vivis non violanda.

Ambitio facit oblivisci futurorum et caduca sectari.

Improbis quod publicum est, licitum videtur.

Iure divino violato nulla virtus potest subsistere.

promissis, bonos disiungere malis, veraces dividere falsis, quem vos locum accepturi eritis, quem habituri successum, qui sanctum religionis propositum abnegatis, qui votum frangitis, qui ordinem spernitis, qui fidem violatis? Utinam huius vitae brevitatem pensaretis: Utinam futurae retributionis examen timeretis, ut salutaribus compuncti doctrinis, Domini vocem per poenitentiam attenderetis, dicentis: Nolo mortem morientis, sed ut revertatur, et vivat: Et per Prophetam: Revertimini ad Dominum Deum vestrum: quoniam misericors, et pius est, patiens et multae miserationis, qui sententiam revocet, si vos lachrymis culpam velitis abluere: Vos autem iudicium Dei non timetis, clementiam spernitis: patientiam longanimitatis illius contemnitis. Idcirco in quemlibet vestrum, dicit Apostolus; Ignoras, quod patientia Dei ad poenitentiam te adducit? Tu autem secundum duritiam tuam, et cor impoenitens thesaurizas tibi iram, in die irae, et revelationis iusti iudicii Dei; qui reddet unicuique iuxta opera sua. Iustum iudicium Dei dixit esse, quia serum est, quia diu multum differtur, ut vobis ad vitam longa Dei patientia consulatur. Vos autem quemadmodum poenitentiam agetis, qui culpam non agnoscitis? Dolebitis, sed sero, quando iam locus non erit poenitentiae, sed retributio vindictae. Tunc ergo referetur poena impio, et peccatori, quando iam non potest poenitentia prodesse peccatori; O quam rei manebunt, quam miseri, quam infoelices, qui propter brevissimam huius temporis voluptatem, Dei, ordinisque sui desertores, et contra Deum rebelles, voluntatem fecerunt diaboli, ut eos necesse sit cum ipso inextinguibili igne torqueri: Utinam haec cordibus haereant eorum.. Utinam ista cogitarent, qui ordinem suum deserunt, qui votum infringunt, qui et Deo, et sanctis eius tamen audacter mentiuntur: sed frustra nitimur: verba nostra nunquam accipiunt: qui Dei, et Ecclesiae, et S. Benedicti sermones contemnunt. Idcirco haec causa ordinis, non verbis, sed rebus gerenda est: Armemur itaque, Patres, viribus totis, et paremur ad agonem mente incorrupta, virtute devota, conscientia firma, contra eos, qui ordinem nostrum delere cupiunt, qui monachum exuunt, qui coenobia auferunt, qui regulam deferunt, qui suis visitatoribus rebelles existunt: Armemur, obsecro, Patres, zelo disciplinae regularis, honore ordinis, nullis laboribus, nullis parcentes expensis, ne perniciosa pestis nostro silentio fota totum successive ordinem inficiat: Nunquam ordini nostro tanta necessitas incubuit; nunquam tot malis involutus fuit: Ecce monachi habitum exuunt, in habitacula clericorum coenobia transferuntur; et dum commodis vacamus privatis, dum labores fugimus, dum expensis parcimus; dum avaritiae nostrae consulimus, ordo perit, religio transit, Dei cultus evanescit. Multa iam coenobia malitia temporum (ne dicam ignavia nostra) ab ordine translata sunt; et nisi aliter evigilemus, maiora damna nobis

Ezech. 18.
Iohel. 2.
Sententiam mutat dominus cum vitam mutamus.
Rom. 2.
Poenitentiam agere non potest qui culpam non agnoscit.
Diaboli voluntatem hic implentes merito illic cum ille torquebuntur.
Arma patrum qualia pro restauratione ordinis.

Audacia stultorum non statim repressa similia praesumendi occasionem caeteris praebet. Abbatibus deformatis nihil infoelicius.

Disciplina in coenobiis non servata, scaturigo omnium vitiorum conspicitur. Adverte prudens lector hic authorem de sui temporis monachis, ac potissimum de his qui in Germania deformati erant loqui.

inferenda temeritas pravorum minatur: Nimirum, ubi stultorum audacia non statim reprimitur, occasio praesumendi coeteris similia praebetur: Quid dicam de monachis, quos adhuc solo habitu, et tonsura in ordine habemus; Et, ne membra praeferamus capiti, quid Abbatibus deformatis hoc tempore infoelicius; Nihil minus, quam regulam curant; nihil studiosius sectantur, quam libidinem, avaritiam, voluptatem, superbiam, et mundi vanitatem. Sic, capite infecto, omnia membra corporis corrumpuntur: iam in coenobiis ubi regula despicitur, ubi disciplina non servatur, quid aliud, quam quaedam scaturigo omnium vitiorum conspicitur? Nulla obedientia, nulla paupertas, nulla castitas apud illos virtutis amore tenetur; inter quos vivere sine crimine, crimen est: Hi sunt homines corrupti, monachi perversi, doli artifices, fraudis authores, iniquitatis ministri, sceleris amici: qui disciplinam fugiunt, observantiam contemnunt, ordinem destruunt, unitatem confundunt. Et re vera, Patres, nisi his malis cito provideatis remedio, in brevi ordinem videbitis, et dolebitis imminutum. Sed forte dicitis: Nunquam defuit vigilantia: diligentia nostra nunquam cessavit; semper nos malorum temeritati opposuimus: dimembrationes monasteriorum semper impedire conati sumus, et nihil unquam profecimus: Quid nostri labores, quid studia, quid expensae graves proficiunt, dum se principes, ecclesiarumque rectores tam potenter opponunt? Scio, Patres, vera, quae dicitis: scio facta: scio continuata. Sed obsecro, ne verba mea in malam partem velitis accipere, si obiectionibus istis ausim respondere. Vigilantia vestra in causis ordinis mihi nota est, labores perspicui, expensarum magnitudo probata, continuatio in his semper adhibita: Sed velim vos reminisci, o Patres, duorum Horatii versuum, quibus dicit:

Horat.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines:
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Pugnare debent monachi precibus non minis.

Adversarios multos habemus, et diversos; non est uno contra omnes pugnandum modo sed diverso, sed vario, sed discreto. Monachi sumus, professores humilitatis; pugna nobis orationibus, precibus, supplicationibusque inchoanda est, non feritate irritandus. Iupiter altus; non praeceps in Deum producenda sententia: precibus numina placantur, non minis: sed de hoc satis: Credo enim, vos, Patres, quid velim, intelligere. Neque haec passim elucidanda sunt omnibus; sed iis tantum, qui zelum ordinis habent, et exequendi potestatem:

Contra eos, qui se ab ordine transferunt, vel iam dudum transtulerunt.
Caput IV.

IUSTENE satis movear adversum illos, qui ab ordine nostro dimembrare conantur, nec satis scio, nec si sciam, facile ausim dicere, quippe quos omnipotentis patientia tam diu tolerat, tam tarde flagellat.

Sed cum finem illorum intueor, qui se iam dudum ab ordine dimembrarunt, considero hanc longanimitatem patientiae Dei districta satis animadversione vindicatam. Nam, sicut ex eorum relatione accepimus, qui plures illorum noverunt, pauci ex eis, qui monachum exuerunt, bona morte decesserunt: Quin potius sine poenitentiae signis, sine sacramentis ecclesiasticis ex hac vita subitanee vocati manifestum suae infoelicitatis dedere indicium. Quid ergo dicemus ad haec? letabimurne in perditione morientium? Absit: Dominus est; qui peccatores, ut convertantur; diu hic tollerat, ipse est, qui non conversos durius damnat: nos autem cum propheta sententiam eius metuimus, dicentes; Iustus autem quacunque morte praeoccupatus fuerit, in refrigerio erit: De impiis autem Propheta dicit: Mors peccatorum pessima: Nos autem pravorum interitum ad mentem idcirco reducimus, ut vel timore caeteros ab incepto malo revocemus. Sed, quemadmodum verba nostra suscipient, qui superos, inferosque derident? Nisi verbis adiiciantur opera, nihil apud malivolas mentes proficiunt hortamenta. Adhuc populus durae cervicis in deserto murmurat; adhuc gens impia legislatorem suum blasphemat; adhuc improba natio in Aegyptum redire deliberat, Timent, ne moriantur in solitudine, qui hoc solum timere debuerant. ne extra solitudinem morerentur. O dura mens hominum, o libertas pernitiosa monachorum, quousque saevit crudelitas tua; quae nec illis parcere novit, quos authores habet, et amicos. Qui sibi nequam est, cui bonus erit? O monachorum inauditum scelus, o crimen immane: Deum irridere, promissum illi negare, fidem frangere, debitam servitutem subtrahere: Quid hac impietate crudelius? quid hoc sacrilegio sceleratius? O monache perverse, o Apostata inique, o Periure sceleratissime, quousque Dei benignitatem opponis, quamdiu omnipotentis pietatem derides? Monachus es; Monachus quoque iudicaberis, etiam si pellem cum habitu deposueris. Cur ab ordine sancto discedis? Cur Deo mentiris? Crede mihi, non dabit omnipotens honorem suum alteri; non remittet tibi in aeternum, quod solemniter semel accepit oblatum. Antequam Deo promitteres, liber eras, et tui arbitrii: postquam autem promisisti, Dei esse caepisti: iam tibi non licet dimittere, quod iuris Dei est. Vox tua ligavit te Deo; aut monachus salvaberis, aut aliter non salvaberis. Ecce ante oculos tuos est via vitae, et via mortis, elige, quam volueris: si servas Deo fidem, si promissum imples, praemium habebis; si negas, poenam pro contemptu recipies. Hinc Paulus te admonens dicit: Fratres nolite errare, Deus non irridetur. Quaecunque enim seminaverit homo, haec et metet: Quid te accepturum praesumis, qui seminas in carne? Ait enim: Qui seminat in carne, de carne et metet: Fructus autem carnis partem non habet in haereditatem sanctorum; Quid ergo te ipsum decipis? Quid frustra

Apostatae ab ordine raro bona morte decedunt.

Psal. 118.

Sap. 4.

Psal. 33.

Pravorum interitus ad mentem reducendus ut coeteri a malis abstineant.

Hortamenmenta apud malos non proficiunt, nisi factis confirmentur.

Eccles. 14.

Solemniter se Deo semel offerens nunquam a voto liber erit.

Gal. 6.

Termini, quos posuerunt Patres Sancti, non transgrediendi.

in vanitate confidis? Cur terminos antiquos, quos posuerunt Patres sancti transgrederis? Votum, quod Deo solemniter fecisti, negas: et portionem cum electis Dei, velut iustus expectas? Non est pars impio cum filiis Dei: ecce haereditatem Domini dissipas; extraneos de bonis Sancti Patris Benedicti ditas; promissum negas: et, ut licenter delinquas, falsa pro veris ingeminas: Si bonus es monachus, noli propositum tuum deserere, noli Monasterii secreta declinare: si autem malus es monachus, nunquam bonus canonicus eris. Qui autem bonus non est, malus est: qui autem malus est, non est, ut esse debet, et ideo iniustus est: Iniusti autem partem non habent in regno Dei: et parum refert, ubi sis, dum ubique malus, ubique iniustus, ubique infoelix torquearis. Nisi forte duplici velis damnationi esse obnoxius, ut dum es Monachus malus, et canonicus iniquus, utrobique reus, utrobique mendax, mercedem utriusque expostules. Nec mihi dispensationem Romani Pontificis obiicias, quam nisi Deus approbet, te minime excusabit: Non omnia Deo placent, quae per summum Pontificem in terra geruntur. Iam si exclamans mihi succenseas, quasi facta Vicarii Christi diiudicem, Respondeo: Summum pontificem, ut Vicarium Christi verum, amplector, colo, et veneror, cuius facta nequaquam reprehendo, sed hominem esse scio, qui, ut homo, et falli potest, et fallere. Nec mirum. In tanta quippe sollicitudine omnium ecclesiarum, in tanta occupatione negotiorum, dum pro veris falsa narrantur, mens in multis distracta facile decipitur: Tu autem Sancti ordinis Apostata, qui de bulla dispensationis securum te existimas, vide, ne post mortem (ut vulgo dicitur) illiterato daemoni occurras, qui literas nesciat, qui appellationi non deferat, qui allegationes immunitatis tuae contemnat. Crede mihi, non est astutia, quae possit fallere Deum. O miser, o infoelix, o insensate apostata. Quid Sancto Benedicto respondebis de professione, quam spernis? Quid omnipotenti Deo de voto, quod contemnis? Quem in illo tremendo iudicio causae tuae procuratorem poteris constituere? Ubi nihil poterit latere: omnia ibi nuda, omnia erunt aperta. Ubi locus poenitentiae salutaris iam non relinquitur: Ubi excusandi spatium omnibus negatur. Quid proderit ibi, hic temere praesumpta dispensatio; quam nec probare licebit testimonio, nec iure defendere. Tunc videbis o Monache perverse, tunc intelliges quid roboris in se contineat fraudulenter impetrata licentia, cum vindictam aeterni Iudicis senseris in poena: Quid mihi dispensationem allegas, quid licentiam peccandi praedicas? Putasne summi pontificis authoritate iram Dei te posse effugere? Audeo dicere: Nihil tibi proderit dispensatio Papae, si fraude, si dolo, si mendacio, si iniuste fuerit impetrata. Non est bonum non est iustum, quod malis artibus acquiritur. Ad dispensationem ut iusta sit, quatuor requiruntur, sine quibus dispensatio te minime salvabit: Quae sunt illa? Neces-

Dispensationes summorum Pont. fraudulenter extortae nihil prosunt.

Dispensationem iustam quatuor reddunt.

sitas, videlicet, Congruitas, Utilitas, et Honestas: Sed tu, Monache periure, qui sola voluntate duceris: qui Deum, et ordinem contemnis, necessitatem fingis, congruentiam falsam ostendis, utilitatem mentiris, honestatem fraude componis: Sit Necessitas evidens, et manifesta; Congruentia vera, Utilitas non privata, sed publica, Honestas non ficta, sed propria, alioquin dispensatio erit iniusta. Nihil, quo summo Pontifici in hac dispensatione succenseam, profero, nihil in factis illius reprehendo, quem falsis narrationibus monachorum circumventum non ignoro: Vos estis rei, vos dolosi, vos iniquitate notandi, o perversi Monachi, Apostatae scellerati, qui mendacio, dolo, et fraude petitis, quod iustis obtinere precibus desperatis. Quae vos necessitas urget, ordinem deserere, et in saecularis vitae statum transire? Quae congruentia suadet id infringere, quod semel Deo promissum, nulli licet revocare? Quae utilitas habitum monasticum deponere, ordinem deserere, propositum negare, coenobium transferre. Votum coram omnibus sanctis Deo factum, non frangere, sed et penitus abiicere? Aut quae honestas est, Monachum Deo dicatum ad saeculum redire, fidem frangere, periurium committere, sacrilegium perpetrare? O praevaricatores, et impii: quomodo tam nephandam praesuntionem unquam poteritis excusare? Nullum ex his quatuor translationi vestrae consonat; nullum ex eis dispensationem vestram confirmat. Quae enim necessitas ad hanc temeritatem vos potuit impellere? Quam coram Vicario Christi potuistis causam huius dimembrationis allegare? Paupertatem, et ruinam coenobiorum? Sed hanc potuissetis cito instaurare, si secundum Regulam S. Benedicti viveretis. Vos enim iniquis moribus pauperes facti estis, conversatione sancta rursum ditaremini: Videte in circuitu vestro monastica ab observantiam regularem reducta, quomodo post extremam paupertatem, Domino largiente, ad divitias pristinas denuo proficiunt: et quidem satis iuste: Promisit enim nobis in Evangelio Dominus primum, inquiens, quaerite regnum Dei, et iustitiam eius, et haec omnia adiicientur vobis: Vos autem Dei amorem postponitis, cultum eius negligitis, ludis, commessationibus, ebrietatibus, et ingluvie vacatis, et opus Domini non respicitis, nihil de observantia regulari curatis. Idcirco neglectis spiritualibus, iusto Dei iudicio, etiam temporalia vobis defecerunt: falsa est ergo necessitas, quam fingitis, et insufficiens dispensatio, quam allegatis. Sed forte dicitis. Nos filii rusticorum non sumus, sed nobilium, nobiles, delicati, et infirmi observantiam sutorum, agricolarum, opilionumque servare non possumus. Ieiunia, abstinentia, vigiliae, disciplinae, ac caetera, quae habent exercitia, nobis importabilia sunt, quae imitari non possumus, nec debemus: Quid ergo? Nunquid monachus non es, quia nobilis, quia delicatus, quia tener, quia debilis? Non est, quo te possit contra sanctum Benedictum de-

Monachis sancte viventibus nihil decrit.

Math. 6.

Regula D. Benedicti omnibus providit.

Nobilissimi et tenerrimi iuvenes multi sub regulari D. Benedicti observantia militarunt.
S. Bened. in reg. 58.

fendere, qui omni statui, omni gradui, omni aetati, in regula copiose providet: qui delicatis, et infirmis maxima discretione succurrit: Vos ne soli estis ex nobilibus, teneris, et delicatis ordinem professi monasticum? Multi nobilissimi iuvenes Imperatorum, Regum, Ducum, ac Principum filii, in ordine nostro sanctitate, et doctrina, sub regulari observantia diversis temporibus claruerunt; qui vobis nobiliores, delicatiores, et teneriores disciplinam caenobiticam inviolabiliter conservantes stabunt adversum vos in testimonium, facile amantibus Deum probaturi, quod velut importabile diabolo pleni abiicitis. Nec iubeo te observantiam, quam sutorum contemnis, imitari; sed regulae, quam promisisti, quam vovisti, quam servare Deo pollicitus es. Sed quid tibi in nostra conversatione displicet? Regulam habes, ad eius praecepta vitam tuam institue: Nemo a te plus exigit, nec plus requirit. Exercitia monachorum, quae in observatoribus regulae damnas, ipsa docet, ipsa iubet, ipsa praecipit: quae si nolueris imitari; propria te oris tui sententia perimisti: Conversionem quippe morum secundum regulam sancti Benedicti suis professoribus indicit: Ieiunia, abstinentiam, vigilias, disciplinas, obedientiam, patientiam, humilitatem, paupertatem, caeteraque exercitia monasticae disciplinae, quae dura, et gravia iudicas, tam propria sunt regulae, ut sine his nemo monachus dici mereatur; Dic mihi, oro, transgressor voti, et ordinis tui, dic mihi: Vis etiam beate vivere? Speras etiam ad vitam aeternam te posse venire? Respondebis: Stulta est ista, quam facis, interrogatio: Quis non velit beate vivere? Quis ad vitam aeternam non speret venire? Igitur et beate vivere cupio, et ad patriam coelestem venire me posse confido: si ergo ita est, si beatam vitam te accepturum confidis, cur viam, quae ducit ad illam, deseris, spernis, contemnis? erras miser, Infelix deciperis: ad regnum non venitur, nisi per humilitatem, ad requiem, nisi per laborem, per abstinentiam, per obedientiam, paupertatem. Ait enim scriptura. Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Tu autem infelix apostata, qui ordinem reiicis, humilitatem spernis, obedientiam renuis, paupertatem odis, patientiam contemnis, qua temeritate tam alta praesumis? si os, quod mentitur, occidit animam; nisi poenitentiam egeris, non est tibi pars in regno Christi, et Dei, qui non homini, sed Deo mentiris, qui violas pactum, qui fidem negas, qui votum religionis Deo factum retractas. Non salvabit te (audeo dicere) dispensatio Romani Pontificis, quam fraude postulas, mendacio narras, importunis supplicationibus extorques. Quatuor enim, quae dispensationem debitam facere diximus, in tuis fraudibus minime concurrisse videmus; Nam illa, quam ab ordine sancto facis, translatio, nec utilis est, nec necessaria, et idcirco incongrua, et inhonesta. In ea enim pro necessitate voluntas, pro utilitate voluptas, pro congruentia carnalitas, pro honestate sup-

Confidentia illa vana est qua quis sperat se consecuturum vitam aeternam, neglecta via que ad illam perducit.
Coelorum regnum quibus modis acquiratur.

Act. 14.
Sap. 1.
Act. 5.
Voti transgressor a regno Dei excludetur.

ponitur impietas. Haeccine est debita dispensationis tuae occasio? Habeto tibi fraude impetratas literunculas, habeto instrumenta abnegationis, et apostasiae; bonum est mihi sub regula pientissimi Patris Benedicti quiescere, in quam, si quid ex fragilitate deliquero, me pium advocatum apud districtum iudicem habere confido, cuius ordinem diligo, veneror, et ea, qua possum sedulitate, custodio. Tu autem quem sis habiturus patronum, nescio; qui ordinem abiicis, omnes sanctos offendis, Deoque publice mentiris. Nam qui post professionem ordinis aliter vivit, quam promisit, hunc regula, ut irrisorem Dei omnipotentis, damnandum fore ostendit. Sic enim habet: Idcirco si aliter fecerit, sciat se damnandum ab eo, quem irridet. Audite haec filii Belial: ordinis desertores attendite, et si ullus sensus in vobis est, horrere: sciat se, inquit, Monachus perversus damnandum ab eo, quem irridet: Quae maior derisio, quod crimen sceleratius, quam promissam Deo fidem negare, votum postponere, illi mentiri, illi famulatum subtrahere, illi sua diripere? Miror, et vehementer quidem, si unquam vel ad horam tam scelerati apostatae, prae confusione conscientiae, et remorsu synderesis, veram possint habere laetitiam: Sed, ut fatear simpliciter, quod sentio, nullis suasionibus induci possum, ut credam, eos aliquando sine gravissimo conscientiae suae tormento deinceps esse victuros. Probabili enim experimento cognoscimus, quod monachi, de quibus loquimur, post ordinis translationem efficiuntur quasi furiosi, in omne opus turpe proclives, desperati, sine charitate Dei, sine devotione, sine affectu, sine pietate, sine conscientia, sine honestate, saevi, turbati, vecordes, et obstinati, adeo ut de Deo, de regno eius, de purgatorio, de inferno, de morte, de poenitentia, de virtute, de conversatione nihil curent, nihil advertant, nihil audire velint, impleaturque in eis illud sapientis: Impius, cum venerit in profundum malorum, contemnit. Et illud: Semper praesumit saeva perturbata conscientia. Unde tales Apostatae quasi diuturno carcere liberati audacter in omne vitium se praecipitant, et temporis brevitatem scelerum magnitudine compensant. Offenduntur, si quis de amore Dei, de studio scripturarum, de honestate vitae coram eis loqui voluerit; Nec mirum, si Dei sermones audire non possint, cui post tam nefandam apostasiam infideles existunt: Oderunt corripientem in porta: Salutis verba non admittunt; poenitentiae sermonem contemnunt: Idcirco dicit vir sapiens: Considera opera Dei, quod nemo possit corrigere, quem ille despexit: si Deus aliquem hominem unquam contemnere potuit, illi vel primi sunt, qui post votum infideles ei existunt: Unde propterea despecti a Deo ad poenitentiam raro confugiunt; Idcirco damnandos se noverint ab eo, quem irrident: duplici enim sacrilegio rei sunt, quia se Deo, et coenobia Sancto Benedicto iniuste auferunt: Et quicumque his dimembra-

Advocatum habebunt D. P. Benedictum sub eius regula usque in finem Domino militantes.

Vivens aliter, quam promisit ut irrisor a Domino damnabitur.

Bened. in reg. 58.

Conscientiae stimulis non carent apostatae.

Apostatae paulatim in omnia scelera prolabuntur.

Prover. 18.

Sap. 17.

Amos. 5.

Eccles. 7.

Votifractores a Deo despiciuntur.

Apostatae ab ordine raro ad poenitentiam redeunt. De reg. iur. in 6. Usurpantes monasteriorum bona districte iudicabuntur.

tionibus occasionem, favorem, consilium, auxiliumque praestitit, damnum hoc irrecuperabile ordini, et sancto Benedicto fecit: Dicit enim regula Iuris: Qui occasionem damni dat, damnum dedisse videtur. Sancto igitur legislatori monachorum hii tales obnoxii, et ad restitutionem astricti viderint, quemadmodum in extremo Iudicio Deo, et sanctis eius respondeant, quorum bona temporalia sibi, vel aliis iniuste usurpant. Vae autem illis, qui aliena iniuste tollunt, quae nec in hac vita, nec in futura unquam reddere possunt. Vae autem vobis monachis apostatis, et abnegatis, qui ius confunditis, aequitatem despicitis, fidem, et pactum violatis.

Contra Abbates, qui Apostasiae monachorum suorum, et dimembrationibus monasteriorum non se opponunt. Caput V.

Zach. 11. Praelati subditorum vitia corrigere negligentes in magno sunt periculo.

AD vos nunc, o Abbates, meus dirigitur sermo, qui monachorum vestrorum mala studia non corrigitis, qui eorum apostasiae consentitis, qui et ipsi cum illis ab ordine apostatatis. O Abba pastor et Idolum, qui ex ovibus lupos, ex monachis seculares facis. Quid respondebis summo Pastori; cum rationem villicationis tuae reddere compulsus fueris? Quid Sancto Benedicto oves suas a te reposcenti dicturus es? Monachos a te requiret, non canonicos: Quid illi tunc respondebis? Monachi ne sunt canonici? Cum venerit dies illa cunctis timenda mortalibus, qua iustus Iudex unicuique reddet secundum opera sua, legislator monachorum Benedictus, non dubites, te graviter accusabit, adversum te producet testes omnes monachos veros ordinis sui. Qui unanimiter clamabunt ad iudicem: Iuste Iudex Iesu Christe, qui omnia nosti; attende huius apostatae vesaniam, scelus, sacrilegium, crudelitatem, qui ordinem sanctum destruxit, monachos ad saeculum revocavit: fidem fregit: Votum tibi factum, et nobis inaudita praesumptione violavit. O Miser quid facies tam graviter accusatus? Quem sanctorum invocabis, qui omnes tibi adversarios fecisti? Quo fugies a facie furoris Domini? ad quem confugies? Non erit locus fugiendi, sed ante tribunal Christi stabis, duram accepturus sententiam, nisi hic per poenitentiam, et lachrimas, faciem Domini praevenire curaveris. Excusationi denegabitur locus, cum accusatus fueris in iudicio, cuncta scientis. Quicquid enim volueris, nihil erit, quia foris accusatus, intus conscientiae testimonio damnandus iudicaberis: Ea, quae divini Iuris sunt, rapis, qui custos eorum positus fueras. Idcirco Dominum audies dicentem, Redde, quod debes: Hoc est, Redde monachos, quos tuae fidei commisi, redde coenobium, quod gubernandum accepisti, redde fidem, redde votum, redde sanctitatem, redde lucrum, redde meritum, redde honorem; Redde, quod debes. Ego te pastorem ovium mearum constitui, ut eas in sancta

Luc. 16.

Matt. 18.

religione conservares, doceres, institueres, emendares, corrigeres delinquentes. Tu autem odisti disciplinam, et proiecisti sermones meos retrorsum: si videbas furem, currebas cum eo, et cum adulteris portionem tuam ponebas: Voluptatibus carnis intentus oves meas non custodisti. Idcirco redde, quod debes: Monachi postquam de seculo ad religionem venerunt, mei iuris facti sunt; et non licet eis ad saeculum ulterius reverti: Tu autem minister ovium mearum constitutus es, non dominus, nec licebat tibi aliquid mei Iuris, quo vis modo alienare, usurpare, vel diripere: Custos mearum rerum eras, non patronus; quaesita servare, dispersa requirere fideliter debueras: Tu vero mei oblitus, haereditatem meam dissipasti, oves dispersisti, immo ex ovibus beluas, ex servis inimicos, ex federatis infideles fecisti. Nunc ergo redde, quod debes: Ego monachos tibi commisi, quos in sancto proposito debueras conservare; iacentes erigere, infirmos curare: deficientes instaurare, torpentes charitate accendere, negligentes excutere, peccantes arguere, inobedientes corripere, dissolutos restringere, perversos a malis studiis eorum coercere. Sed nihil eorum, quae tuo incumbebant officio, curasti, avaritiae, luxuriae, ingluviaeque deditus, monachos non solum ad saeculum redire permisisti, sed etiam curae pastoralis penitus oblitus, dux, et consors apostasiae eorum factus es. Iam itaque redde, quod debes, restitue, quod fidei tuae (ne dicam) perfidiae commisi: sed quia reddere non poteris, in carcerem tenebrosum, et opertum mortis caligine proiicieris: inde non exiturus, donec reddas debitum, quod nunquam redditurus es: Ibi non solum pro tuis factis poenam recipies, sed etiam pro omnium peccatis, quos tuo regimini commissos corrigere neglexisti: Sic enim sanctus Benedictus dicit in regula. Noverit Abbas culpae pastoris incumbere, siquid minus utilitatis paterfamilias in ovibus suis potuerit invenire. Igitur, o Abba, quicunque es, si sapis, si intelligis, si denique futurum iudicium credis, si tormenta inferni evadere cupis, noli acquiescere monachorum pravis desideriis, dimembrationibus noli consentire sceleratis. Quid prodest tibi in hac vita brevissima voluptas, pro qua poenas aeternas cogeris recipere? Noli, oro, te sancto Benedicto tantam irrogare iniuriam: noli coenobia illi auferre, quae nec tu, nec omnes parentes tui extruxistis. Sufficiat tibi, quod Abbas es, quia de patrimonio eius vivis, noli ordinem deserere, noli suggestionibus diabolicis consentire, noli monachos tuos saeculares facere, noli monasterium tibi commissum in manus alienorum resignare. Cognosce te hominem morti obnoxium brevis vitae super terram, noli tam perniciosam rem facere; noli hoc scelus committere: noli tam inestimabile sacrilegium perpetrare. Permane in ordine sancto; et propositum tuum noli deserere, si ad vitam aeternam desideras pervenire; Ait nanque Dominus: Qui mittit manum suam ad aratrum, et respicit

Psal. 49.

Matt. 18.

Praelati non solum pro suis, sed et pro subditorum peccatis; quae corrigere neglexerunt poenas luent. Bened. in reg. Cap. 2

Luc. 6.

Gen. 19.

retro, non est aptus regno Dei: Ecce misisti manum tuam ad stivam, ecce cum Loth de Sodoma egressus es, si respexeris retro, si propositum tuum corruperis, si ad saeculum reversus fueris, non es aptus regno Dei, et illud nequaquam mereberis accipere: Si autem in vocatione tua perseveraveris: si voluntatem bonam custodieris; si charitatem Dei in corde habueris, Crede mihi, etiam si in aliquibus negligenter vixeris, pium ad Deum intercessorem invenies sanctum Benedictum, ob cuius amorem ordinem, cum potuisses, noluisti deserere. Memento obsecro foederis Domini, quod ordinem ingressus, cum illo pepigisti; et noli esse infidelis tuo redemptori, noli votum infringere, noli tam scelerato periurio pactum violare: Considera pactum, conditionem attende, et cave, ne Deo mendax existas: Antequam illi promitteres, liber eras, postquam autem promisisti, non amplius liber, sed servus Dei factus es. Non licet tibi deinceps hanc servitutem spontanee assumptam deserere, non licet tibi, nec alicui, post professionem ad saeculum redire. Quod si propositum tuum corruperis, si votum negaveris, si ad saeculum reversus fueris, non habebit te in illo gradu Deus, in quo prius habuisset; antequam intrares coenobium: Nam ante religionis ingressum, eras quasi de familia Domini, de subditis illius, et agricultoribus: eras, inquam, creatura Dei, eras famulus, eras servus, sed non eras amicus, misterialis, intimus, secretarius. At postquam monachus factus es, fidelitatem Domino promisisti, ut ei iugiter adhaereres, ut ubi Dominus est, illic sis et tu minister eius. Elegit te in amicum, et (ut ita dixerim) custodem corporis sui, ut in conspectu eius illi semper ministres, eiusque in omnibus perficias voluntatem: Hoc enim promisisti. Si ergo recesseris ab eo, cui te vovisti, si infidelis et voti contemptor inventus fueris, non te habebit de familia sua, ut prius antequam monachus fieres, sed certe fugitivum, infidelem, praevaricatorem, periurum, et mendacem. Monachus enim, qui votum suum negat, Christum negat: Dicit enim beatus Hieronymus: Ego, qui videor esse monachus, si propositum meum corrupero, Christum negavi. Vos autem praevaricatores, qui, ordine sacro contempto, de monachis facti estis canonici, vos, inquam, propositum vestrum non solum corrupistis, sed, quod sceleratius est, prorsus destruxistis: Nunc ergo aut vos Christum negastis, aut falsum est, quod dicit Hieronymus; sed quia falsum esse non potest, quod vir tantus edocuit, restat vos Christi negatores esse, periuros, et infideles. Utinam, vel sero tandem poenitentiae remedia subiretis, qui in tantis periculis constituti estis: Si Christum negavit, qui monasticum propositum violavit; Qui totum ordinem, omnes sanctos, Deumque fraudat, quid meretur? Si semper ardebit, qui possessiones hominum iniuste occupat, qua poena dignus est, qui bona Deo, et sanctis dicata sibi usurpat? Si iuxta traditionem

Monachus est Dei amicus, misterialis, intimus secretarius.

Ioann. 12.

Monachus votum negans Christum negat. Hieron.

Nota pulcherrimas illationes contra apostatas et usurpatores monasteriorum. de reg. iur. in 6.

ecclesiasticam, mortaliter peccat, qui domum, vel agrum alterius iniuste ad usum suum vendicat, quanto crimine reus est, qui domum, et possessiones Dei, et sanctorum in mansiones saecularium commutat? Et si ad restitutionem indebite ablatorum homo homini constringitur, quanto magis Deo, et sancto Benedicto coenobia aufferentes ad restitutionem tenentur? Si peccatum non remittitur, nisi ablatum restituatur, quando a reatu absolvi poterunt, qui habitationes servorum Dei in usus convertunt alienos? Caenobia enim semel ablata nunquam ad ordinem reducentur: Vae illis, qui hoc sibi testamentum condere non timuerunt; quod nulla unquam satisfactione poterint revocare. O Monache, o Abba, qui votum vestrum Deo solemniter factum revocatis: Qui habitum sanctae religionis abiicitis: qui coenobia sancto Benedicto consecrata in manus clericorum transfertis: Quid accusati coram omnipotenti Deo respondebitis? Forsitan dicetis: Votum in melius commutavimus? Cui hoc persuadebitis? Certe nec Deo, nec hominibus sanis, quippe qui voti differentiam non ignorant: Canonicum vivere, bonum, et sanctum est, si ad eum statum a Deo fuerit vocatus: sin autem ad monasticae professionis gradum vocatus fuerit nunquam ei licebit ad canonicatum descendere: Nemo enim dubitet monachis inferiores esse canonicos: Dic mihi, quisquis es, qui monachorum pravitati cooperator existis, qui eos ab ordine transfers, qui contra Deum, et sanctum Benedictum causas defendis; qui apostasiae eorum fautor, et patronus haberis. Dic ergo: Quid tibi videtur? licet monachis canonicos saeculares fieri? si licitum est, cur dispensationem Romani Pontificis, tantis expensis, laboribus, importunisque precibus impetras? Licita enim dispensatione non indigent: Sin autem illicitum est: Quis licitum faciet? Dispensatio? Vehementer dubito; Vtrum Papa in hac re dispensare possit, vel non possit, non est meum discutere, quem constat plenitudinem potestatis habere. Absit ergo a me, ut authoritati summi Pontificis, vel in minimo derogem? Vicarius enim Christi est, nec licet homini aliquid de illo iudicare. Ergo ne tu securus es, si faciat ille, quod posse videtur? Crede mihi, non es securus, quia causam translationis tuae falsam narrasti: Vicarium Christi fraudulenter decipisti: Quia et narratio mendax, et supplicatio (ne dicam extorsio) fuit importuna; Denique bulla translationis tuae diligenter, et caute conscripta te non absolvit ab ordine, nec votum aufert, nec religionem tollit, nec monasticum schema deponere consentit. Putas, quod summus Pontifex tuis peccatis suam conscientiam velit inviolare? Legito bullam attente; considera verba; Intentionem dispensantis nota, et, quod etiam post dispensationem monachus sis coram Deo, et ecclesia, invenies. Ego enim huius translationis bullam et vidi, et legi, in qua Papa consentit, ut praebendas, et beneficia monachi habeant, et nihilominus praecipit, ut

Canonici monachis inferiores.

Auctor loquitur de plenitudine potestatis Papae cum magna cautela et reverentia.

Vicarius Christi Romanus Pont. non est ab homine iudicandus.

Dispensari cum causa rationabili licite possunt ea, quae sunt iuris positivi.
Vota monastica sunt de iure divino, ideo sine maxima necessitate Papa ab eis non intendit absolvere.

Sancto Benedicto, quod voverint, reddant: Habitum canonicatus illis concedit, sed monasticum schema minime tollit; Ecce quam securus es, qui limites indulti transgrederis, qui pro veris falsa fingis, qui Vicario Christi mentiris: qui bullas non minus extorques, quam impetras. In his, quae sunt de iure positivo, dispensatio licitum facit, quod alioquin non licuit, si causa rationabilis exposcat: Votum autem Deo, factum, in lege divina reddere iuberis, a quo Papa sine necessitate te nunquam intendit absolvere: Sed oro, dic mihi; quae est causa translationis tuae. Respondebis forsitan, quod omnes translati sic respondere solent: Causae multae sunt, quae ad hanc rem me necessario impulerunt. Quae ergo sunt, Paupertas coenobii, incursus vastantium, exactio Principum, malum regimen Abbatum. Hae sunt causae translationis nostrae.

Contra rationes falsas, et dispensationes subreptitias, quibus apostatae suam praetendunt tueri apostasiam. Cap. VI.

Praetextus apostatarum aranearum persimiles retibus.
Falsa narrantes non Pontificem sed ipsi se despiciunt.

FACILE rumpitur rethe aranearum, sanguine fictum, si quid gravitatis fuerit impositum: Vos autem apostatae pro veris falsa narratis et sub figmento paupertatis vicarium Christi, immo vosmetipsos decipitis. Utinam paupertas vera effet, quam allegatis: utinam de terrena substantia, ut mendaciter fingitis, minus haberetis. Quid paupertatem allegatis, qui divitias maximas possidetis? Quis nesciat statum coenobii S. Albani in temporalibus ante translationem fuisse abundantissimum? Quid dicam de Elvangensi insigni quondam coenobio, cuius divitiae Principi potuissent sufficere? Nunquid Monasterium Sancti Burchardi propter paupertatem transferri potuit, quod multis divitiis semper abundavit? Nunquid propter paupertatem coenobium Cambergense ab ordine dimembrari debuit, quod in hodiernum diem omnia monastica illius provinciae divitiis excedit? Quid dicam de Selszi. Quid de Clingenmonstersi coenobiis, quantum ad mediocritatem pertinet, abundantissimis? Nunquid in eorum translatione paupertas veraciter potuit allegari? O praevaricatores ordinis vestri, et voti transgressores, creditis mendacia verba posse latere? Non sunt nobis fallaciae vestrae absconditae; nec divitias, quas negatis, ignoramus: si pauperes essetis, quemadmodum fingitis, non alii duo, alii tria, alii quatuor millia florenorum, et nonnulli amplius pro translatione vestra possetis exponere: Cur ergo pauperatem allegatis, qui pauperes non estis? Cur dicitis vos nihil habere, unde possitis monachi vivere, qui tantas pecuniarum summas, ut canonici sitis, potestis exponere? Denique si paupertas coenobiorum vos opprimit, quare reformationem non assumitis? Cur privatas contra regulam possessiones ad communem usum non redigitis? Dum enim

unusquisque marsupium suum diligit, status communitatis cadit. Si autem secundum regulam, quam professi estis, sine proprio viveretis, Domino providente; omnibus abundaretis divitiis: Sed vos, neglectis spiritualibus, voluptati carnis operam impenditis, propterea ad egestatem temporalium rerum devenistis. Haec dixerim in eos, qui propter contemptum spiritualium, et temporalium inopiam patiuntur. Illi vero, qui se ab ordine transtulerunt, si pauperes fuissent, in eo perseverassent: Multis enim expensis, sumptibus, et propinis opus est, quas pauperes nunquam potuissent exponere: Mentiuntur ergo, qui paupertatem in causam translationis assumunt: Quod vero guerras, bella, et vastationes inimicorum in patrocinium dimembrationis suae allegant, quam sit frivolum, et vanum, insufficiens, nemo prudens, qui nesciat. Omnia enim, quae narrant, non minus canonicis, quam monachis possunt esse infesta. Quod autem regimen Abbatum vocat in causam, eorum culpae non immerito ascribitur, quorum electione malus rector coenobio praeficitur. Nec immerito: Quales Monachi, talis Abbas monachorum. Mali enim monachi, bono Abbate indigni censentur: Denique si Abbas malus est, quomodo erit Praepositus bonus? Alia vobis fuerant ab expertis quaerenda remedia, quibus in ordine sine querela proficeretis: Sed occasionem quaerit, qui vult ab amico recedere: causas fingit innumeras, qui se ab ordine cupit dimembrare, iam debitis narrat oneratum coenobium, iam hostilitatis mentitur incommodum. Iam grave fingit dominium, iam ignaviam inculpat praelatorum: Omnia quaerit, omnia fingit, omnia assumit; ut vel ordinem totum vituperet, vel locum pro regulari observantia inhabilem demonstret: si transferatur, inquit, Beatissime Pater, tale coenobium in ecclesiam secularem, maxime cultus inde augetur divinus, faciet principes Romanae ecclesiae semper obnoxios, pacem in circuitu populis, et Christiani nominis maximum parabit honorem: O lingua dolosa, o labium mendax, o concinnator doli, o fraudis inventor, o Minister iniquitatis, quam falsa pro veris, quam mala pro bonis, quam sacrilega narras pro sanctis? Reges, et principes monasteria aedificare consueverunt, non etiam destruere, quos mendaciter patronos tuae perfidiae non debueras allegare. Nam si laudem Dei quaerunt, nunquam coenobia transferri ab ordine Sancto consentiunt. Sin autem utilitates suas velint attendere, plus de coenobiis quam de collegiatis ecclesiis se norunt lucri accipere. Unde igitur tibi tam inaudita praesumptio, ut coram Vicario Christi rem gratam mentiaris principibus, quam constat illis esse contrariam? Sic agis, sic vicarium Christi decipis, magister mali, machinator doli, inventor mendacii, author sceleris, iniquitatis artifex, qui fraude vivis, qui te impietate munis, qui religionem oppugnas, qui lucris inhias, qui voluptate pasceris, cui de scelere totum, de amore Dei nihil constat? Absit a fidelibus principibus,

Paupertas coenobiorum non est causa sufficiens ab ordine apostatandi.

Infestationes, et bella non excusant apostasiam.

Abbatum minus religiosa conversatio monachis ad quos electio spectat adscribitur.

Monachi mali bono Abbate indigni.

Prov. 18.

Occasionem quaerunt apostatae ab ordine retrocedendi.

Apostatarum confictas rationes diluit author.

Reges non gaudent de destructione coenobiorum.

Reges sua quaerentes plus lucri de coenobiis, quam de collegiatis ecclesiis capiunt.

ut Monasteria Sancto Benedicto auferant, quae devoti quondam eorum progenitores illi construxerunt. Vae tibi, Monache perverse, qui ordini tantam praesumis inferre contumeliam, ut coenobia destruas, quae nec tu, nec parentes tui extruxistis. Vae tibi etiam, qui malis rebus patrocinium contra Deum, et sanctos eius praestas, qui te peccatis alienis involvis, qui linguam vendis, qui pro vili pretio indignationem Dei, et omnium sanctorum incurris. Vae tibi, inquam, monachorum reproborum advocate, qui Deo facis iniuriam, qui sanctos eius opere scelerato derides, qui ius aequitatis abnegas, qui monachos ad seculum redire verbis, et factis cohortaris. O quid respondebis omnipotenti Deo, quando omnium a te ratio tuorum operum exigetur, quando a S. Benedicto, velut ordinis sui destructor accusaberis? Quid tunc accusationi sanctorum obiicies? Quid respondebis? Quomodo te excusabis? Quis orationem ad iudicem districtum pro liberatione tui habiturus est? Quem advocatum tunc habere poteris, qui modo contra Deum pravorum advocatus es? Utinam saperes, et intelligeres, utinam novissima provideres; alienis peccatis te minime involveres. Sed avaritiae facibus inflammatus, lucra huius vitae tantummodo cogitas, de futuris calamitatibus nihil omnino te sapere manifestas: Idcirco sicut aves capiuntur laqueo, sic in peccatis tuis, et eorum, quos ab ordine apostatare fecisti, cum non aestimas, capieris. O quam duram sententiam excipient, quorum consilio monachi suum ordinem contempserunt. Magnam in supplicatione utilitatem mentitus es, qui hoc solum intendis, ut honestatem ordinis turpiter evacuare possis: Siccine Dei cultus augetur? Haeccine est pax illa in circuitu promissa hominibus? Malos Monachos nunquam bonos canonicos facies: Qui autem malos facit, quid meretur, nisi mercedem malorum? Mali sunt Monachi, qui, ordine contempto, ad saeculum revertuntur. Nisi enim mali, et peccatores essent, ordinem sanctum nequaquam desererent: Nemo enim odit bonum, nisi malus; nemo recedit a sancto proposito, quod vovit, nisi perversus: Qui autem perversis patronum se praebet in causis malis, se participem constituit peccatis alienis. Canonicum esse in ecclesia Dei, bonum, et sanctum est: sed monachus pro amore Dei esse maioris perfectionis. Canonicus ad monachos transire tanquam ad altiorem gradum permittitur: sed ad canonicos descendere monachus prohibetur: Nec dispensatio faciet licitum, quae falsis narrationibus fuerit impetrata. Si adsit in supplicatione necessitas, in intentione supplicantis integritas, in usu dispensationis honestas, audacter dico, quod Papa cum monacho possit dispensare, ut fiat canonicus, sic tamen ut ab eo, quo Deo noscitur obligatus, sine necessitate non absolvatur: Certus sum etenim, quod summus Pontifex neminem sine evidenti utilitate communi, et necessitate manifesta ab aliqua approbata religione intendit absolvere. Advocati autem Apposta-

Advocati apostatarum in die iudicii de illicito patrocinio rationem reddent.

Advocati pravorum in Dei iudicio advocatos non habebunt.

Deuter. 32.

Psal. 9.

Sententiam duram accipient qui consulunt monachis apostasiam.

Mercedem malorum meretur, qui malos facit.

Monachus nullus a sancto proposito recedit nisi perversus.

Canonici ad monachismum tanquam ad digniorem statum licite transeunt: non autem e contra.

tarum causas falsas narrant pro veris, necessitatem fingunt; utilitatem mentiuntur, honestatem praetendunt, quam fugiunt. Radix; et causa totius mali huius in sola voluptate, et odio disciplinae fundata est; Quando autem causa narrationis falsa est; dispensatio non liberat, sed damnat impetrantem. Summus Pontifex, auditis narrationibus supplicantium, caute respondere consuevit: si ita est, inquiens, ut narratur, fiat, quod petitur, eo modo, et forma, qua sequitur. Respondet caute, indulget secrete, et sub certis limitibus dispensat: Sed Monachi effrenati, mox ut bullas acceperint, sub constitutis in ea non manent limitibus, sed modum dispensationis transgrediuntur, non quid impetraverint, sed quid impetrare voluerint attendentes. O Miseri, O Insensati, O Infelices, quare vos metipsos decipitis? Cur animas vestras voluntarie perditis? Non absolvit vos dispensantis intentio ab eo, quod sancto Benedicto promisistis. Vos autem plus usurpatis vobis, quam Papa concessit, immo totum assumitis sine licentia, quod obtinere illicite concupistis. Verum est, quod de quibusdam e vobis dixit quidam adhuc superstes, cum ex commissione Apostolica illis habitum monasticum exuisset. Etsi, inquit, deposuerim eis habitum, tamen iuxta tenorem bullae, adhuc coram Deo monachi sunt. Infelices apostatae, quis liberabit vos de manu Dei viventis? Quis ab incusatione Sancti Benedicti vos poterit defendere? Quid proderit vobis, quod hic sine impetitione facti estis ex monachis canonici, si in extremo iudicio Dei vos cum reprobis deputari contingat? Enimvero nisi translationem vestram omnipotens arbiter approbet, nisi Sanctus Benedictus princeps monachorum consentiat, nulla vos dispensatio excusat: Translatio vestra debitum finem non respicit; et idcirco inexcusabilis erit. Conscientias vestras interrogate, et qua intentione ab ordine recessistis, perpendite: Si amore Dei, si desiderio patriae coelestis, si propter salutem animarum, si ob profectum virtutum, et statum vitae sanctioris, habitum exuistis, approbabit Deus factum, quod fecistis: Sed omnibus his intentio vestra fuit contraria, idcirco translatio ab ordine merito censetur a voluntate Dei aliena: Nam, ut sine lege viveretis, abiecistis habitum: sine obedientia, sine humilitate, sine paupertate vivere, prima fuit intentio vestra. Non est timor Dei ante oculos vestros: de animarum salute nihil cogitatis; de vita aeterna nihil sapitis: in sola voluptate carnis ambulare concupiscitis: Omnes causae, et rationes, quas in supplicatione narrastis, confictae, et falsae sunt. Quomodo dispensatio legitima erit? Quomodo excusabit vos summi Pontificis authoritas, quam mendacio, fraude, dolo, et importunis precibus circumvenire non timuistis? Quid de vobis sentiendum sit, mores vestri inspecti declarabunt. Ait enim de lupis rapacibus in Evangelio Dominus; Ex fructibus eorum cognoscetis eos. Nunquam veraciter apud vos mens in Deo laeta conspicitur; nunquam

Apostasiae caus'ae, et radices voluptas sunt, et odium disciplinae.

Psal. 13.

Matth. 7.

Mens apostatae nun-

quam in Deo lata, nunquam secura conscientia.

secura conscientia esse potest: sed semper de reatu suo ansia, semper turbulenta, quippe qui ad desperationem incentorem habetis diabolum, cuius instinctu ab ordine recessistis. Hinc est, quod de amore Dei, animarumque salute nihil estis solliciti: sed terrenis vanitatibus, et desideriis carnalibus intenti, nihil minus, quam vitam aeternam cogitatis: Quo spiritu facta sit in vobis ista translatio, conversatio vestra ostendit: Nam qui spiritu Dei aguntur, carnem suam crucifixerunt cum vitiis, et concupiscentiis: Vos autem non sic: Mox enim ut habitum religionis abiecistis, quasi boves lascivientes a iugo subiectionis absoluti, in omnem turpitudinem, quasi licenter, vos mergitis, omnem honestatem abiicitis, cum vitiis pactum, cum virtutibus geritis bellum: Non est charitas Dei in cordibus vestris: misericordiam, et pietatem contemnitis, diligitis vanitatem, et vani facti estis. Mali estis bonis omnibus; peiores monachis pessimi vobis. Non est translatio facta in melius, quae aditum vitiis reseravit. Amor Dei, et odium fratris in eodem pectore non morantur. Vos autem trangressores voti, ordinis desertores, honestatis inimici, adversarii pietatis, si Deum diligitis, si boni estis, si religionem amatis, cur monachos odistis? Odistis autem eos maxime, qui in ordine perseverant, unde excidistis: Quoniam quos in sua vocatione nunc fortiter stare conspicitis, eorum contra vos in iudicio testimonia formidatis, Stabunt ergo in districto examine contra vos, laturi testimonium, monachi omnes in sancta conversatione perseverantes, qui universas narrationes, et causas apostasiae vestrae, hic iam fraudulentis palliatas sermonibus, falsas, et inanes suis operibus demonstrabunt: Odio habetis ordinis vestri monachos, quia re vera quales vos esse cognoscitis, tales alios esse iudicatis, et bonum, quod in vobis non aspicitis, etiam aliis invidetis: Non miramur cordis vestri adversum monachos insaniam, cum eam iniuriam, et contumeliam cogitamus, quam Deo, et sancto legislatori vestro intulistis: Qui enim Deum non diligit, qui votum illi solemniter factum infringit, qui habitum religionis abiicit, mirandum non est, si monachos servos eius odit. Omnis namque Apostata ordinis sui adversarius, et contemptor est: Sed oro, sed hortor, sed suadeo omnes, qui ordinem vestrum deseruistis, derelinquite furorem, mitigate rabiem, quiescite sevire in monachos, ne, quos odio nunc persequimini, in iudicio contra vos testes habeatis, et iudices: Agite poenitentiam super hac impietate vestra, dum tempus habetis, ne mors festina vos rapiat imparatos: Nolite, obsecro, cornua malignitatis contra sanctum Benedictum erigere: nolite vestris translationibus ordinem eius venerandum velle destruere; nolite poenitentiae opportunitatem contemnere, si ad vitam aeternam cupiditis pervenire. Vos nullum sancto Benedicto construxistis coenobium, oro, et exhortor, ne ab aliis illi condita in usus saecularium transferatis: Mementote, quam brevis sit vita praesens,

Gal. 5.

Translatio vitiis aditum reserans pessima.

Odium fratris et Dei amor insimul non commorantur.

Apostata cur persequantur monachos in ordine perseverantes?

Qualis quisque est, tales, et alios iudicat.

quam certa mors, quam districtus Iudex: et nolite cervicibus vestris tam grave sacrilegii onus imponere, quod nulla unquam satisfactione digne poteritis restituere: Nolite sanctum Benedictum vobis concitare adversarium, si amicitiam aliorum sanctorum cupitis invenire: Uno enim offenso, caeterorum nullus amicus erit: Considerate finem illorum, qui se dudum ab ordine sancto transtulerunt, et de vestro similiter metuite: Ubi sunt Abbates, et Monachi, qui olim ab ordine recesserunt, et Monasteria sancti Patris Benedicti in manus saecularium tradiderunt? Omnes aut mortui sunt, aut brevi morientur; Vos etiam, qui adhuc vivitis, qui praecedentium exemplo ab ordine recessistis, cum non putabitis, ad illos ibitis, quorum imitatores estis; Utinam alterius periculo, vestrum timeretis: et dum tempus est, poenitentiam ex toto corde assumeretis. Audivi a multis, quanta mentis amaritudine in mortis articulo plerique ordinis transgressores constricti fuerint, qui de monachis canonici facti fuerunt, vel etiam, qui huiusmodi translationum authores extiterunt: De nullo enim peccato se adeo dolere dicebant, quam de illo, quod se in translationem ordinis consensum dedisse noverant, vel auxilium. Si bona est monasteriorum ab ordine translatio, quare factam morituri doluerunt? Sin autem mala est, quare vos eam facitis, et assummitis? Meminerint omnes, qui coenobia monachorum occupant, quam duro notentur anathemate a beato Papa Gregorio: qui res monasteriorum Deo consecratas in alienos usus convertere non verentur. Sit eis in exemplum Thiergandus Treverorum quondam Archiepiscopus, qui cum coenobium Sancti Andreae in mansionem ab Adriano Papa in urbe Roma suscipisset ab eodem Apostolo, et S. Gregorio in visu tertio monitus, ne habitacula monachorum diutius occuparet, cum inde recedere iussus dissimularet cum omnibus suis dura morte interiit: Si coenobia monachorum occupantes coram Deo securi sint, eorum conscientiae relinquimus. Homo, qui hominis alterius bona sine voluntate ipsius possidet, ad restitutionem tenetur. Qui bona sancti alicuius contra eius voluntatem occupat, quid mereatur, ipse consideret. Longo iam satis sermone in transgressores ordinis nostri usi sumus; ad ea, quae restant, nunc veniamus.

Sancto uno offenso coeterorum nullus amicus erit.

Transgressores ordinis et huiusmodi transgressionis authores in mortis articulo maxima mentis amaritudine defatigantur.

Idem superiori capite.

Thiergando Treverorum Archiepiscopo quid contigerit propter occupationem monasterii S. Andreae in urbe.

Quemadmodum his dismembrationibus Monachorum apostatantium obviandum sit. Cap. VII.

QUAMQUAM et animus, et ipsa necessitas contra destructores ordinis nostri copiam offerant invehendi, tamen, cum praesentes non sint, qui exhortationibus ad poenitentiam revocentur, satis in eos dictum existimo. Insensati sunt enim, quicunque ordinis sui honorem tam nefarie opprimunt, quibus non verbis tantum, sed operibus censeo resi-

stendum: Nam, qui Deum non timent, nostris cohortationibus minime acquiescent: Eia nunc Reverendissimi Patres, qui ad decorem ordinis nostri capitulariter convenistis, qui pro instauratione eius laboratis, ad mentem reducite pristinum illius statum, et, in quantam sit devolutus calamitatem hoc tempore considerate: Ecce de manibus Sancti Benedicti coenobia rapiuntur: ordo noster ab inimicis Dei in circuitu destruitur; ad saeculum monachi revertuntur; religionem nostram lacerant impii; bonis nostris donantur alieni: Quid loquar de bellis intestinis? Quid referam de malis civilibus? Mirum non est (Patres attendite) si foris confudimur, qui a nostris intus laceramur. Abbates nostri contra disciplinam calcitrant, unitatem ordinis lacerant, statuta capitulorum negligunt. Visitationes spernunt, censuras vestras, o Patres, contemnunt. Hos, nisi quantocius ad observantiam regularem studeatis reducere, non diu sub ordine poteritis retinere: Quid ergo dissimulatis? Quousque dormitis? Quando evigilabitis? Quando pro haereditate Sancti Benedicti pugnabitis? O Patres, Patres, armate vos zelo Dei, ordinis, et disciplinae, quia tempus est; pugnate pro legitimis vestris: Iura sanctitatis defendite; contra translationes ordinis viriliter state. Ecce iam ab ordine nostro in sola provincia Maguntina sex monasteria nostris temporibus translata sunt, et nisi aliter vigilemus, graviora damna in dies patiemur. Sic nobis dissimulantibus (ne dicam torpentibus) ordo paulatim minuitur, quousque tandem ex toto dissipetur: Cur tantis periculis non obviamus? An pereuntibus caeteris, nos de securitate sapienter confidimus? Non ne veraciter dixit Poeta. Tua res agitur, paries cum proximus ardet? Illis heri, nobis simile cras imminebit periculum. Unusquisque vestrum (non dubito) Monasterium suum diligit; et nullatenus consentiret ab ordine illud transferri, adeo ut non solum praesentem, sed etiam futuram eius felicitatem in annos aeternos cupiat dilatari. Quare ergo non defenditis communiter, quod singulariter timetis amittere? Vereor, Patres, ne in hac dissimulatione pessima nostra tenacitas arguatur. Diligimus nummum, et amittimus coenobium, metuimus paucas expensas, et perdimus latas mansiones. Pecuniam modicam non volumus exponere, et abundantissima coenobia patimur ab ordine ad exteros transire. Vtilitati communi privata commoda praeponimus, et honorem ordinis conservare non curamus. Multa dicimus, multa pro utili defensione ordinis concludimus; sed exponere denarios omnes formidamus: O zelus debilis, quem tenacitas inutilem facit: Si pecuniam pro fratribus nostris non tribuimus, quando vitam exponemus? Si pro conservatione ordinis expensas pauculas non conferimus, quando corpora tribuemus? Qui in modico tenax est: quando liberalis in magno erit? Ad vos nunc loquar, Patres, qui ordini subvenire in tantis periculis constituto dissimulatis: Beatus Benedictus ex pauperibus vos divites

Deum non timentes ex hortationibus bonorum non acquiescunt.

Vide quod ubique de coenobiis, quae in Germaniae partibus loquatur.

Ovid.

Expensis non parcendum ut ordini succurratur.

Utilitati communi privata commoda non praeponenda.

fecit, iam a vobis eleemosynam petit et (proh pudor) non accipit: Ecce quam multi reperiuntur e nobis (quod venia dixerim) qui substantiam levibus partiuntur personis, avibus, canibusque convivia parant; parentes, et cognatos suos de bonis Monasterii ditant, reliqua in vanis, voluptuosisque commessationibus dilapidant. Pauci sunt, qui desolationem ordinis nostri doleant; pauciores de remedio cogitant: paucissimi auxilia subministrant: Siccine sacer ordo Benedicti quondam inter omnes excellentissimus ab hostium incursione defenditur? Evigilate Patres, quando vigilantia prodest, ne sero vos dormitasse poeniteat: Intueamini ordinum aliorum professores, quam sollicite, quam zelose, quam constanter Iura, privilegia, coenobia religionis suae defendant, non parcentes expensis, neque laboribus, neque contributionibus, ut ordines suos in vigore conservent. Nunquid illis inferiores estis? Nunquid mendicantibus pauperiores? si numerum coenobiorum ordinis considerare libeat, plures sumus, si substantiam rerum temporalium, ditiores, si vim et aucthoritatem, indubie praestantiores. Quid nobis deest, (praeter zelum, et constantiam) quod illis adsit? Cur ergo haesitamus? Cur inerti ocio languescimus? Quare pro defensione ordinis nostri non vigilamus? Nescitis, o Patres, quoniam vigilantibus iura subveniunt? Non est bona patientia, qua Dei honor negligitur, cultus illi debitus minuitur, integritas ordinis sancti violatur: Quid dicam? Doletis iam translata coenobia, et tamen non assumitis servare transferenda: Anteponitis privata communibus, idcirco zelus vester parum fructificat: Unusquisque nostrum (ut video) se tutum existimat, si ardente domo proximi, suus non illico paries incalescat: Sed o fatuitas: sed o merito vituperanda stultitia: Qui tot involutus periculis de securitate sua modo erigitur, post paululum lapsus, se plangere cogetur: Nos ergo Patres, si domus nostras ab incendio illaesas servare cupimus, igni cum aqua, si longe distat, occuramus: Nam si flamma usque ad vicina transire permittitur, de remedio nimis tarde cogitatur. Hinc Poeta dicit, Principiis obsta, sero medicina paratur, Dum mala per longas convaluere moras: Pericula dissimulata ex tempore roborantur; et quod in principio curam facile recipit, paulatim incurabile efficitur vulnus. Simul attendite, ne modo neglectus error in immensum successu temporis crescat: quando nullus invenietur, qui se pro ordine constanter opponat: Quod si dixeritis dimembrationis authoribus litem semper fuisse oppositam, eosque nihilominus praevaluisse, illud Virgilianum respondeo. Quoniam tarde venere bubulci. Post firmamentum literarum, lata non facile revocatur sententia. Nam si Pilatus, quod semel scripsit, immutare non voluit: quomodo summus Pontifex Vicarius Christi semel decretum revocabit? Facilius impeditur sententia, quam revocatur. Ius autem suum, qui negligit, adversario concedit: Vigilandum est omnibus in causa, quae

Patientia qua Dei cultus negligitur mala.

Periculorum principiis obstandum.

Ovid.

Verg.

Sententia facilius impeditur quam revocetur.

omnes tangit, quia quod ab uno eripitur, omnibus ablatum iudicatur. Quotiescunque Monasterium ab ordine nostro rapitur, haereditas nostra communis in parte dissipatur: si quis domum, vel agrum tuum occupare tentaverit, coram Iudice mox illum accusas, inhibitionem mox postulas, et donec vincas adversarium, a lite non cessas; Cur ergo nos omnes non facimus in causis ordinis publicis, quod quilibet facit in privatis? Nunquid impossibile erit multis, quod facit unus? Nisi forsitan ubi multitudo, ibi sit et confusio, ut quod diversis committitur, negligentius conservetur. Libenter enim amplectimur, quod sibi proximus esse quilibet iubetur. Sed dum contracto undique corpore, quasi Ericiüs in nobis nostra revolventes, curam ordinis abiicimus, capti tandem venatorum insidiis: de remedio fugae sero cogitamus. Vos iam igitur Patres Reverendi ea, qua decet benevolentia monacho, qua possum attentione, requiro, ordini vestro prope labenti succurrite, et his dimembrationibus quantocius obviate. Nolite pecuniam necessitatibus tantis praeponere: nolite denarios plusquam ordinem amare. Turpis est divitiarum custodia, qua non iuvatur in necessitate respublica. Quid proderit vobis auri insatiabilis cupido, si ordinis vestri tam sancti, tam venerandi, tam gloriosi, praevaleat desolatio? Si antecessores nostri, non maiori cura, quam nos, vigilassent pro ordine; dudum in multis coenobiis nomen religionis nostrae decessisset: Imitemur ergo constantiam, quorum suscepimus haereditatem. Si Deum diligimus, si honorem ordinis amamus, si conservare illum cupimus, de remedio in tempore cogitemus. Conferamus ad conservationem ordinis pauca, ut mereamur multa recipere: expendamus partem, ut possimus totum conservare: offeramus vilia, ut preciosa valeamus acquirere, demus terrena, ut coelestia valeamus possidere: impendamus pecuniam: impendamus et orationem, quoniam illa homo, hac Deus placatur. Quicquid habemus, ad ius Sancti Patris nostri Benedicti pertinet, cui pro conservatione ordinis dum aliquid impendimus, non nostra damus, sed sua illi reddimus. Enimvero non solum pro animabus nobis commissis illi sumus obnoxii, sed etiam pro substantia Monasterii ad rationem obligati. Nunquam autem tutior de censu ratio redditur, quam si pecunia in causis Domini opportune exponatur. Si autem pecuniis in necessitate Domini parcitur, de infidelitate famuli suspicio generatur. In exordio huius capituli titulum de modo resistendi dimembrationibus pravorum praescripsimus, quae, ne intactum praeteriisse videamur, breviter explicemus. Et quamvis ad me non pertineat ista tractatio, tamen, cum sim eiusdem ordinis vestri alumnus, et amator capituli, non erit (ut reor) vobis onerosa admonitio discipuli: Vestrum est, o Patres, verum a falso discernere, mihi sufficiat, quod sentio, explanasse. Modus autem obviandi his monachorum praesumptionibus facile discitur, si ab exemplo

Diversis commissum saepe negligentius conservatur.

Divitiarum custodia turpis, qua non iuvatur in necessitate Resp.

In tempore cogitandum de remedio.

Placatur oratione Deus, pecunia homo.

in praxim convertatur: Videte ordines caeteros, et ex eorum diligentia, quid vobis faciendum sit, agnoscetis. De suis Procuratores in Urbe Romana constituunt, qui malorum principiis viriliter obsistunt, et nihil contra ordinem suum convalescere permittunt: Et vos, Patres, nisi simile feceritis, gravia damna in posterum sentietis. Si ergo fieri potest, si placet, eligatur aliquis ex ordine, vir zelosus, devotus, doctus, et expertus, qui non minus favore, quam zelo pugnet, qui publicis commoda sua non praeferat, qui labores non fugiat, qui contra commissionem sibi faciendam, nihil sua temeritate attentet, qui procurator ordinis constitutus in urbe, pro eodem semper sollicite invigilet. Credo, si talis haberetur, multa pericula ordinis constitutus in urbe, pro eodem semper sollicite invigilet. Credo, si talis haberetur, multa pericula ordinis praeveniret. Maxima enim providentia est, si procurator in urbe, falsa et ficta denuntiare coram Papa potuerit, quae perversi monachi pro dismembratione sua, ut vera, mentiuntur: Et hoc non magnae difficultatis opus est: Omnes enim causae, quas allegant, formidine, et mendacio plenae sunt. Vicarius autem Christi, qui magis importunitate, quam favore translationes monachorum concedit, cum allegationes eorum diligentia procuratoris nostri repulsas perspexerit, gaudebit se occasionem invenisse negandi, quod invitus concedit: Nam et ipse iudicium Domini sui pertimescit: si ergo vigilaremus, defensorem ordinis nostri illum haberemus, et advocatum: sola negligentia nostra arguitur. Sola parcitas damnatur,

Procuratores congregationum in Urbe, quales esse debeant, et quale eorum officium.

Contra eos, qui bona Monasteriorum inutiliter consumunt, et ordini vel in modico subvenire contemnunt. Cap. VIII.

SED libet iam impetum verborum in eos vertere, qui ordini sancto in tantis necessitatibus, nec in modico dignantur subvenire. Isti sunt Abbates mundani, inutiles, voluptatibus dediti, qui (ut verbis Mantuani utar) neglecto superum cultu, spretoque tonantis imperio, Baccho indulgent, Venerique ministrant: Sacra ferunt auro, numis altaria condunt, Auro vina libant, auro laquearia fulgent: Scorta tegunt gemmis, canibus convivia ponunt: Exuviis inopum culti, ditesque rapinis, Successu elati, superos, Acherontaque rident: Nulla eis de animarum salute cura est, amor Dei nullus; nulla reverentia sanctorum, exercitatio nulla virtutum: Hii sunt Abbates capitulo vestro rebelles, qui statuta negligunt, sanctiones spernunt, regulam contemnunt: Ex abiectis magnificati sunt, sed honorantem ordinem impie contempserunt: S. Benedictus te, o Abba ingrate, sublimavit, divitem te fecit, monachum suscepit, fratrum suorum pastorem constituit. Quare ergo non cognoscis munificentiam legislatoris tui? Quare vicem non rependis beneficiis eius?

Baptista Mantuanus.

Quid habes, quod de regula eius non accepisti? Quis tibi commissum dotavit coenobium? Nonne devotio Principum, et eleemosinae fidelium populorum? Cur ergo beneficiis tantis ingratus es? Ecce nihil minus, quam observantiam regularem cogitas: disciplinam respuis; Deum spernis, eius praecepta contemnis, et de securitate praesumis. Ecce in avibus coeli contra regulam ludis: ecce in canibus immunditiae contra legem Clericorum venaris: ecce in voluptatibus carnis contra honestatem delectaris: ecce quod turpissimum est, contempto castitatis iuramento, cum meretricibus, et lenonibus substantiam sancti Benedicti consumis. Triginta, vel quadraginta nummos auri in balneo non times expendere, et sancto Benedicto vel unum renuis offerre? Mentior, si non novi Abbates, qui plusquam quinquaginta florenos in thermis consumpserunt, equibus nonnulli primi sunt, qui subsidiis capituli resistunt: Alii etiam ex his, qui Observantiales dici volunt, secreti, et quietis impatientes, diu in coenobio non valentes consistere, omnem aestimant occasionem idoneam, qua possunt cum magnis expensis hinc inde transmigrare. Quid dicam de structuris, et curiosis, et superfluis, quae non minus reprehensioni, quam expensis obnoxiae sunt? Picturis ornantur parietes, auro pinnacula fulgent, monimentis fenestrae notantur; clamant ad ianuam pauperes, ordo sacer angustiatus petit auxilium, et nullus dignatur subvenire. O Abba, minister voluptatis, cultor vanitatis, pietatis inimice, qui substantiam Monasterii turpiter effundis, qui auro vina libas, qui ordini tuo subsidium negas, quemadmodum sancto Benedicto rationem villicationis tuae redditurus es? Si dives epulo in inferno sepultus est, quia Lazaro de suo propter Deum auxilium non contulit, ubi sepelietur Abbas, qui aliena suo domino negavit? Si semper ardebit, qui de suo non fecit eleemosynam: quid meretur Abbas, qui fecerit rapinam? Quid habes, o Abba, quod non accepisti? Omnia enim quae possides, ad ius sancti Benedicti pertinent: Morale autem est omnibus, ut, qui vivet iustitiae subsidio, nulli quod iustum est, audeat denegare: Diffinitio iustitiae est, reddere unicuique quod sibi iure debetur. Nos autem in coenobiis constituti, nihil habemus proprium, sed sub bona fide possidemus alienum: Alienum autem restitutioni censetur obnoxium: Omnia enim, quae ad monachorum substentationem principes, ac fideles populi coenobiis contulerunt, sancto Benedicto tradidisse memorantur. Si ergo substantiam eius dissipaveris, si quod suum est, illi reddere contempseris; duplici damnationi subiacebis, quippe qui de infidelitate sacrilegus, denegata fide iudicaberis criminosus. Redde igitur unicuique quod suum est: et tibi non usurpaveris, quod tuum non est. Da legislatori tuo, quod iure postulat: da ordini eius auxilium, quo subsistat. Quare non impendis religioni tuae debita subsidia? Quare non reddis illi partem, qui tibi contulit totum? Cur illi negas modicum, a quo multum recipisti? Nunquid

Marginalia: Bar. 3. — Luc. 6. — Iustitiae definitio. — Monachi nihil proprium possident, sed aliena bona fide possident.

coenobii tui paupertatem allegare poteris, qui tam multa turpiter consumis? Pudet me dicere, quod facere Abbates multi non verentur; qui voluptatibus carnis non tam summersi, quam furiosi, nihil honestatis monasticae costodiunt; nihil turpitudinis mundanae omittunt: Omnia sibi licere existimabant, qui non, quid deceat, sed quid libeat, explorant: Ecce ille monasticam abhorrens quietem, vagis discursibus in mundo quaerit solatium; iste secreti regularis impatiens, pomposus procedit in publicum: alter disciplinam honestatis vituperans, tota die levibus personis conviva ebriosus assidet: hic mansuetudinem sanctorum contemnens, se litigantium causis immiscet: ad tabulam ludens alius residet: alius ad tympanum stolidus saltat: Quid non praesumunt Abbates ambitiosi? Quid voluptatis transeunt intemptatum? Coenanti famulorum curvantur genua: transeunti ecclesiarum sternuntur tapetia: progredientem in publicum servorum ingens sequitur copia. Invenies (non mentior) Abbatem inter eos, et qui reformationis nomine gloriantur, cuius tanta sit ambitio, ut Episcopo non velit dici inferior: qui ad mensam cum tanto apparatu residet, ut cuilibet Principi copia vasorum, cibi, potusque varietas, ac ministrantium multitudo possit sufficere: Denique, si procedenti per civitatem, huic dederis obviam, tanta famulorum multitudine vallatum cerneres, ut, non Abbatem, sed Archiepiscopum transire putares: Si pauperes se non fingerent, sed essent, in tanta solemnitate vanitatis minime effluerent: Certus enim sum, quod praedam sequitur ista turba, non hominem: De pauperibus praedam invenire quis possit, aut optet? O Abba pastor fugitive, dispensator bonorum Domini tui ingrate, et infidelis, qui substantiam monasterii tam inutiliter expendis; qui voluptuose, et turpiter vivis. Quis in extremo examine auxiliabitur tui? Quem rationis reddendae procuratorem constitues? Ecce bona sancti Benedicti in voluptate consumis: parentibus tuis inde subvenis: turpibus hominibus munera largiris: adulatoribus tuis dona dividis: ingluviei, et ebrietati die, nocteque inservis. Tu pinguissima terrae comedis, optimaque vina bibis; monachi pauperes in egestate vivunt, fratres humiles panem doloris edunt; oves tibi commissae vilibus pascuntur: O Pastor vane, qui gregem Dominicum negligis, qui necessitates fratrum tuorum contemnis, memento, cui rationem redditurus sis, reminiscere, quam horrendum sit incidere in manus Dei viventis: Qui personam hominis non respicit, qui unicuique iuxta opera sua mercedem rependit: Sed audi consilium meum, et age poenitentiam, et peccata tua eleemosynis redime, immo debiti redditionem absolve, quatenus apud internum iudicem misericordiam merearis invenire. Depone supercilia: fastum abiice, vanitatem derelinque. Esto Abbas fratrum tuorum secundum regulam; Esto Pastor sollicitudine: Pater charitate. Pasce illos verbo, pasce exemplo, pasce

Heb. 10. Matth. 23. Rom. 2. Mat. 3. Dan. 4.

Pascere suos verbo, exemplo, alimento, boni pastoris officium.

alimento, quorum si unum ommiseris, pastor inutilis eris. Nam sine spiritualibus ad aeternam salutem temporalia nihil faciunt: sine auxilio temporalium spiritualia in hac vita diu non subsistunt. Si ergo bonus vis esse pastor, utriusque pastionis curam, spiritualis videlicet, et corporalis tibi noveris esse impositam: Debiti dixeram redditione peccata tua solvenda: Cuius debiti? Illius videlicet, quo S. Benedicto censeris obligatus; Quod est illud; Id totum, quod habes. Ab eo enim habes, quod monachus es; ab eo quod locuplex. Nunc itaque is, a quo haec omnia habes, ad ianuam tuam pulsat; pro necessitate ordinis sui auxilium postulat; minima de maximis, quae tibi commisit, recipere desiderat. Cur bona sua illi denegas? Cur tibi credita; dum exigeris, non illico resignas? Scriptura divina praecipiens dicit: si videris nudum, operi eum; et carnem tuam ne despexeris: Ecce nudus ordo tuus; ecce lacera clamat religio tua, eleemosinam petit, suum repetit, auxilium quaerit: si ulla in te sunt viscera pietatis, si ulla praecordia dulcedinis, si ulla tui ordinis dilectio, si amor Dei ullus, carnem tuam ne despicias, tantam necessitudinem publicam ne contemnas. Honora eum, qui te prius honoravit; da illi eleemosinam, qui te sublimavit; largire modicum illi, qui te in multis divitem fecit: Quantumcunque illi dederis, non minuitur tibi quicquam, si bonam tantum modo adhibeas voluntatem: modicum dabis, et multum recipies: terrena largiter tribues, et caelestia sperabis. Nec te lateat (quoniam ut vulgo dicitur) quicquid honori subtrahitur, turpitudini reservatur. Dicit enim sententiator Iuris, Hoc tollit fiscus, quod non accipit Christus. Non caret reatu criminis, qui avaritiam praeponit ordini pietatis. Sed quid frustra nitimur! Non habet locum in cordibus pravis sermo pietatis. Qui verba Dei despiciunt, quid mirum, si nostra contemnunt? Multa licet eloquar, multa dicam, egregia suadeam verbis ad contribuendum ordini, rebelles nunquam inclinavero. Enimvero, nisi authoritas vestra, Domini Praesidentes, interveniat, monentis sermo in vanum laborat: Ad officium igitur vestrum pertinet rebelles flectere; vobis committitur inobedientes humiliare, nostrum est vestris sanctionibus humiliter obtemperare. Si ergo cupitis ordinem nostrum a pravorum incursu defendere, curate in primis Abbates rebelles ad obedientiam revocare, quia nisi ordinis instauretur unanimitas, facile praevalebit adversariorum impietas. Ait namque in Evangelio Dominus. Omne regnum in seipsum divisum desolabitur; et domus supra domum cadet: Sola divisio confundit ordinem.

Esai. 58.

Glos. 16 q. 1. ca. mator.

Luc. 11. Divisiones confundunt ordines.

Quemadmodum sint cogendi, ad subveniendum ordini Abbates inobedientes et rebelles. Caput IX.

Si desit Iudicibus auctoritas cohercendi rebelles, frustra legislatio fiet: Semper enim nitimur in vetitum; et nisi coacti praeceptis reluctamur: Nam ubi non est metus potestatis, conditio Iuris cito contemnitur. Conservatio ergo legis, timor est potestatis. Ubi autem remissio potestatis dissimulat, vigor Iuris vacillat: Constitutio enim quantumlibet sancta, vel necessaria in oblivionem cito rapitur, si desit auctoritas, qua contemptus puniatur. Tolle potestatem, et aliud non erit Respublica, quam plena seditionis confusio. Rustica enim feritas ratione non ducitur, mansuetudine non sedatur. Inter nostrates quoque (Deus emendet) multi sunt Abbates, et monachi rusticis grossiores, bestiis immitiores, qui ad observantiam mandatorum Dei, et regulae mansuetudine non flectuntur, exortationibus quantumlibet sanctis nunquam persuadentur. His, si auctoritas praesidentium non obviaverit, nulla unquam obedientia capituli ducerentur: Ob eam causam summi Pontifices huius sacratissimi Provincialis capituli fundatores multa nobis opportuna statuerunt remedia; quibus ad subventionem ordinis subiectos capitulo Abbates possumus compellere. Habemus auctoritatem, de potestate haesitamus? Et quid valet auctoritas sine potestate? Si vultis, ornatissimi Patres, ut apertius dicam, quid de potestate auctoritatis figurare voluerim, dabitis veniam, si pusillanimitatem vestram (ne dicam negligentiam) notavero: Ecce centum viginti septem Abbatias sub nostro capitulo provinciali constitutas agnovimus, sed non ab omnibus subsidia contributionis debitae accipimus: Quare hoc? Auctoritatem exigendi recipimus: sed potestatem non exercemus. Sponte ablata recipimus, inobedientes cogere formidamus. Certus sum etenim, quod multi Abbates nostrae provinciae ad subvenctionem ordinis nihil contribuunt, immo, si requirantur, quasi ex praescriptione contradicunt. Quid est, quod facimus? Quare diu tam dissimulamus? Sponte currenti adhibemus calcaria: iacenti, immo recalcitranti, nec verba quidem apponimus. Hinc statutorum nostrorum contemptus nascitur; auctoritas capituli despicitur: haereditas ordinis undique vastatur. In vos haec referenda sunt, o Patres, qui rebelles in principio domare negligitis. Considerate, quid paritura sit tandem ista dissimulatio; et si ordinem vestrum diligitis, de remedio quantocius cogitate. Debile corpus est, et dissolutioni proximum, quod solatio membrorum suorum destituitur: Ecce de centum viginti septem Abbatibus, quam paucos cernitis in praesenti capitulo, qui omnes interesse debuerant et statuto. Ubi sunt reliqui? Ubi omnium procuratores absentium? Pauci ad necessitatem or-

Legis conservatio timor est potestatis.

Auctoritas sine potestare nihil valet.

Burfeldensis congregatio quot olim Abbatias tempore auctoris habuerit.

Rebelles in principio domandi.

dinis contribuerunt; statuta ordinis servant pauciores; ad capitulum paucissimi convenerunt; Ubi sunt literae excusatoriae illorum, qui procuratores non miserunt? Ubi expensae duplices rebellium? Quis absentium, et rebellium poenam duplicem in multis annis unquam compulsus est solvere? Quid prosunt nobis statuta, quid Iura, quid privilegia sumorum Pontificum iuvant, si in tempore necessitatis non praticantur? Ecce Benedictus Papa Duodecimus nobis opportune in omnibus providit, dum adversum contumaces, et rebelles censurarum frena imponenda promulgavit: Quid ergo moramur? Quare contra inobedientes concessa nobis remedia non praticamus? Vere, Patres non est laudabilis ista, quam facimus, dissimulatio nostra, Paucorum enim dissimulata rebellio: multis reluctandi erit occasio. Si autem per disciplinam paucitas ad obedientiam compellitur, audacia multitudinis timore coercetur. Omne regnum in seipsum divisum desolabitur: et omnis religio a seipsa dissentiens, paulatim dissipatur. Non est venusta species ordinis, ubi tumultuat confusio unitatis: Prima enim in omni republica desolationis via est in obedientia subditorum. Si ergo (Patres Venerandi) capitulum provinciale continuare cupitis: si dimembrationibus monachorum obviare vultis, si denique ordinem vestrum ab inimicorum manibus defendere optatis, curate in primis ad obedientiam revocare contumaces, ne quod foris per industriam acquiritis, intus per divisionem subditorum amittatis: Quod quidem in primis suavissimis exortationibus tentandum est: quas si obdurata cervice contempserint, durioribus sunt increpationibus feriendi: si vero nec blanda curaverint, nec aspera, iam contra eos censura promulgetur ecclesiastica: Stulti enim cohortationibus non emendantur, sed elati fiunt. In his tamen modus habendus est, et necessaria discretio, sine quibus nulla unquam mitigatur rebellio: Satius est enim oves habere debiles, quam nullas: sed quis tam idoneus ut discretionem ubique custodiat? Difficile est modum omnibus adhibere factis. Oportet autem eum, qui animas infirmas curare vult, et severum esse, et pium, et velut ex utroque quodam medio temperatum, ut nec severitas fit nimia, nec pietas remissa. Nam alterum frangit, alterum resoluit: Modus autem coercendi rebelles, et contumaces, ille pulcherrimus est, quem longa experientia seniorum commendat.

Statuta, et quaelibet iura, nisi executioni mandenter inutilia.

Benedictus Papa XII.

Paucorum rebellio dissimulata, multis est occasio reluctandi.

Luc. 11.

Subditorum inobedientia in omni Rep. prima desolationis est via.

Stulti cohortationibus non emendantur, sed elati fiunt.

Praelatum, cui animarum cura se imminet severum oportet esse, et pium.

De celebrando Capitulo Provinciali. Cap. X.

CONVENIENTIBUS vobis in unum, praestantissimi Patres, quid celebratio capituli provincialis requirat, solerter indagemus. Maxima enim vis stabilitatis nostrae in ipso ponitur, si rite celebretur. Nam unicum ordinis nostri fortalitium est, sine quo tota confunderetur religio no-

stra, sicut apparet in eis, qui in multis annis nulla celebraverunt capitula. Capitulum enim est conservatio ordinis, incrementum disciplinae regularis, adunatio unitatis. In eo namque moribus datur integritas, mentibus augetur puritas, vitae regularis instauratur aequalitas: Sed audi illud, quod requiritur, ut rite celebretur: audi, quid celebratio eius sincera expostulet. Requirit ergo zelum, requirit scientiam, requirit pietatem: sine his tribus nihil valet celebratio capituli. Nam si desit zelus, quis corripiet delinquentes? si desit scientia, quem fructum eusebia pariet nimia. Rursum si desit pietas, nec zelus amorem recipit, nec scientia disciplinam: Ad omnia enim pietas valet: Zelus acuit, scientia dirigit, fructum pietas producit: Sine zelo scientia manet frigida, sine pietate infructuosa. Item zelus sine scientia erit nimius, et indiscretus, sine pietate odiosus: Sed pietas ad omnia valet, quamvis sine zelo, et scientia ad animarum regimen non sufficiat. Placet enim cunctis, solis proficit semota humilibus, Summa igitur celebrandi capituli in dispositione praesidentium consistit; quae viros zelosos, doctos, et mansuetos requirit: Nam, si remissi, si imperiti, si crudeles, et impii fuerint; quomodo tunc ad pietatem alios reformabunt. Si is, qui sedet crimina vindicaturus, admittit, quos sui similes emendabit? Ad vos itaque; Patres, haec culpa referenda est; si Abbates deformatos, et vitiosos ad praesidentiam eligeretis; Maxima igitur sollicitudine curate, ut tales ad praesidendum capitulo deputetis, quos irreprehensibilis vita commendet. Zelus sanctae religionis exacuet, eruditio scientiae salutaris distemperet: Oportet enim, praesidentem aliorum, virum esse moribus integrum, conversatione maturum, zelo fervidum, scientia scripturarum instructum; mansuetudine decorum: hic talis nobis, o Patres, merito praeferendus est, cuius vita exemplum, doctrina virtutis praebeat incrementum: si tales fuerint Praesidentes capituli ad obedientiam facile reducentur eidem subiecti: Erunt enim ad praesidendum idonei, qui verbo possint instruere dociles, exemplo rudes, auctoritate contumaces. His etenim modis rite celebrabitur capitulus; animae quoque aedificabuntur subditorum. Caetera, quae praesidentes reddant idoneos, hac vice mihi non licet describere, quoniam quales esse oporteat, neminem ex eis credo ignorare. Ad vos igitur, o Patres, denuo convertor, qui pro celebrando capitulo in hunc locum convenistis: vos alloquor: vos exhortor, ut intentionem vestram ad instaurationem ordinis dirigatis; et quare sit institutum capitulum, sollicita mente cogitetis. Vultis nosse, quare sint instituta capitula? Decreta summorum pontificum requirite, et causam institutionis eorum cognoscetis. Verum, ne aut pigritia, aut occupatio intellectum huius rei praepediat, causam erectionis capituli breviter explicabo: Causa ergo provincialis capituli conservatio est regularis instituti. Videntes enim Romani Pontifices, et generalium conciliorum

Capitulorum celebratio regularibus necessaria.

1. Tim. 4.

Praesidentes capituli zelosos, doctos et mansuetos esse debere.

Praeficiendus aliis qualis esse debeat.

Capitula religiosorum cur instituta.

praesidentes ordinem nostrum sine remedio speciali in observantia non diu posse subsistere, per capitulum provinciale statuerunt illi succurrere; in quo per solertiam praesidentium omnes ad regulam instituerentur vivere, et nullus posset ab incaepta reformatione deviare. In capitulo enim Abbatum sunt emendanda vitia, virtutum facienda hortamenta, ut mali inveniant, unde timeant, boni audiant, unde meliores fiant: Idcirco leguntur ad aedificationem varia; ut bonis mentibus semper adsint incrementa: Ibi Abbas de regimine suo instruitur; ibi de periculo curae pastoralis admonetur; ibi, quid faciat, praecipitur, quid vitet amore Dei, prohibetur: Denique; sic nobis convenientibus ad capitulum multa proveniunt utilia, quae, si animarum salutem quaeramus, valde sunt necessaria: Nam, ut coetera praeteream, mutua in charitate notitia ibidem concipitur, quae quantum ad amorem regularis observantiae conducat, experientia demonstrat. Ibi ex notitia charitas fraterna et conservatur, et augetur, quae alioquin cito tepesceret, si fomentum agnitionis mutuae non haberet: Hic ad uniformitatem facilis patet accessus, ubi moribus honestis ex collatione patrum mutua paratur incendium, ex convictu sanctitatis praebetur exemplum. Haec sunt castra Dei, o Patres, ordinisque nostri propugnacula, quibus omnia adversariorum nostrorum ad nihilum redigantur ingenia: Sed non omnium una sinceritas; nec morum in vobis apparet aequalitas. Unde potuit in uno ordine tanta oboriri morum disparitas; ubi capitularis aspicitur unitas? Quis divisit inter vos, et regulam sancti Benedicti, o Patres, concreto crine comati? Cur ad uniformitatem non aspicitis, qui unitatis conventum celebratis? Si ordinem sanctum, quem profitemini, diligitis, cur uniformitatem in illo non amatis? Quid vobis criniti capitis umbra? Quem ferre putatis ornatum cirrosi verticis culmen? Credite mihi Patres, dedecus, non honor censetur in monacho crinibus obducta facies: O quam pulchra foret ista conventio, si in unam regularis observantiae disciplinam, ut debuerat, conveniret. Quid dicam? laudo conventum, sed deformitatem in suis reprehendo. Nam propter confusionem ordinis, praesens vilescit unitas. Exterior habitus indicat, quod vitam multorum interior amictus reprehendat. Vere Patres, offendit non mediocriter provinciale capitulum, morum, habituumque ista disparitas, quod ob eam causam noscitur institutum, ut prae omnibus vitae servaretur aequalitas. Exterior enim discordia interioris discordiae indicium est: Ut ergo in observantia regularis disciplinae simus unanimes, studeamus habitu, et tonsura in primis esse conformes.

In Capitulis quae agenda.

Uniformitas habitus et tonsurae in congregationibus servanda.

Quam necessaria foret diligens reformatio monasteriorum in nostra Provincia.
Cap. XI.

Quam necessaria sit diligens reformatio monasteriorum in nostra Provincia, vos ipsi, o Patres cognoscitis; qui statum monachorum huius temporis non ignoratis. Notum vobis novi, quantis laboribus, expensis, et sudoribus Patres ordinem nostrum olim reformaverint, de quibus monimenta, et pauca, et debilia nostra aetate invenimus. Inter omnes autem reformationes ordinis nostri in nostra provincia tres prae caeteris novissime claruerunt, videlicet Castellensis a Castello, Mellicensis a Mellico, Bursfeldensis a Bursfeldia, sortitae nomina, Quae omnes, sicut in principio fervebant, ita paulatim tepescentes fini appropinquant; Nam primae duae quasi confectae senio in parvum numerum contractae sunt, ultima vero, quae et posterior est, quia adhuc iunior, etiam videtur esse constantior: quae ex ipsa nihilominus iam in quibusdam membris suis videtur tepescere, et ad laxitudinem vitae prioris rursum declinare: Sic olim reformatio Cluniacensis toto nota in orbe, dum in longum, latumque se transtulit, quasi viribus ex dilatatione ammissis paulatim defecit: Proverbio namque dicitur: Omne, quod veterascit, prope interitum est: Reformatio enim quantumcunque celebris, vel sancta fuerit, nisi per solertiam praelatorum saepe renovetur, paulatim evanescit: Quanto enim crescit ex tempore tanto minuitur in fervore. Decedentibus namque his, qui ordinis zelum in opere demonstrarunt, Abbates novi post eos surrexerunt, qui reformationis sanctum fervorem negligentes in pristinas deformitates relapsi sunt: Et ut viciniora tangamus, ubi est illa reformatio, quam Nicolaus Chusensis Cardinalis, atque legatus incredibili zelo inchoavit? Ubi sunt illa iuramenta terribilia omnium Abbatum nostrae provinciae, quibus se ad observantiam regularem in manus eiusdem Cardinalis ante aram Sancti Stephani Herbipolis obligatunt? Ubi est promissa observantia regularis? Ecce, Patres, centum viginti septem Abbatias, sub vestro habetis capitulo, de quibus ex tribus iam dictis observantiis, vix septuaginta sub reformatione permanserunt: Sunt tamen, non dubito, qui se putant optime reformatos, sed conversatio negat: Utinam attenderent Abbates comminationem sancti legislatoris nostri saepius iteratam, qua regimen animarum exactissimae rationi dicit obnoxium. Utinam creditas sibi oves ad pascua vitae caelestis compellerent; ne ipsi cum ovibus in aeternum perirent. Videte conversationem tam Abbatum, quam monachorum sine lege honestatis monasticae in circuitu fumantem, de qua cognita, mihi loqui pudur est, audire vobis, o Patres colendissimi, horror. Tria enim vota religionis, quae ob sui excellentiam substantialia dicuntur, non

Reformatio (licet sanctissima) nisi saepius renovetur evanescit.

D. Bened. in reg. c. 2.

Horae Canonicae cur ab aliquibus sine devotione persolvantur.

minus curant, quam si observare nunquam promisissent. Omnia confundunt, omnia temerant; omnia praesumunt. Si ad divinum cultum respiciamus, tam confuse, tam inordinate, tam dissolute illum perficiunt, ut nec verba sensum, nec debitum melodia resonet tonum. Omnis enim eruditionis bonarum artium expertes sunt, ita ut eorum, quae canunt, nihil penitus intelligant: Unde sit, ut sine affectu, sine devotione, sine sapore internae dulcedinis horas non tam persolvant, quam confundant, canonicas. In eorum manibus codex divinae scripturae nunquam aspicitur; sermonis aedificatorii ratio nunquam assumitur, de morum institutione nunquam ratio habetur, Dies obscoenis rumoribus tota consumitur, ludis, et commessationibus omne tempus mancipatur: nulla unquam de reformatione mentio habetur: saevit invicem discordantium rabies, et inter cappas, pace rupta. coenobium lege contempta litibus iungit insanum. Hasta illic, et gladius, et arcus praesto sunt, ut non coenobium credas, sed bellantium, quod cernis, defensorium. Testes suae proprietatis, contra statuta, contra Iura, contra regulam, domus separatas singuli inhabitant, in quibus non monachorum studia, sed clericorum exercent. Deum nec timent, nec amant: de futura vita nihil cogitant, quippe qui causas animae postponunt voluptatibus carnis. Regulam monachorum non legunt; statuta non advertunt, Patrum decreta contemnunt. Votum paupertatis spernunt, castitatis nesciunt, obedientiae vilipendunt. Et utinam, quia casti esse renuunt, continentes saltem esse dignarentur, fumant stercora vitiorum in circuitu, et quod omnes

Monachum a novo instituere facilius est, quam pessimum a malo revocare.

norunt, nos soli, qui emendare iubemur, ignoramus: Quid multis utar? Tam plura, tam magna, tam varia contra regulam S. Benedicti committunt illicita, ut facilius existimem a novo monachum instituere, quam istorum posse vitam emendare. Nil enim monasticae honestatis inviolatum apud illos perseverat; sed omnia neglecta, omnia spreta, omnia contempta, et lacerata iacent: Irae, rixae, dissensiones, invidiae, detractiones, maledicta, iuramenta, opprobria, hisque similia non iudicantur apud illos esse peccata, quia coepit esse licitum, quod publicum est: Vitiis locus patet, atque criminibus: virtus sola non meretur accessum: Rident; si quis de poenitentia coram eis coeperit habere ser-

Baptista Mantuanus.

monem, et sicut Mantuanus ait: superos, Acherontaque spernunt. Nullus de supplicio metus, de Iudice timor nullus est. Cerneres apud eos, quasi in scaturigine omnium vitiorum abundare superbiam, avaritiam, libidinem, ingluviem, accidiam, iram, odium, omnemque; voluptatem carnis; quam si possunt apprehendere, gaudent; si non possunt, tamen sedulo concupiscunt. Computruerunt iumenta in stercore suo, et veluti

Ioel. 1.

ratione amissa ad poenitentiam non volunt revocari. O bone Deus ad quantam calamitatem deductus est ordo, quondam excelsus, qui omnibus potuit merito praeferri ordinibus. O Sancte Pater Benedicte, qui olim

tam sollicitus fuisti pro religione tua, cur nos in finem deseris? Cur ad haereditatem tuam non respicis? Quare ordini tuo iam, iamque labenti non succurris? Nunquid curam illius abiecisti? Aut filios tuos abominata est anima tua? Succurre, subveni, fer auxilium, quia nunquam fuit religio tua tam gravibus circumdata malis. Ecce a Mundi amatoribus foris destruitur; ecce a monachis perversis intus laceratur, ut quid sit maioris criminis, nemo facile possit discernere: Coenobia in manus secularium clericorum transferri, an sub manibus tam sceleratorum monachorum diutius haberi. Heu Pater Sancte, quid dicam? Tu Abbates quondam instituens, circa monachos infirmos praecepisti esse sollicitos, Iam pastoribus nulla de ovibus cura est, de animarum salute diligentia nulla: omnes, quae sua sunt, quaerunt, non quae Iesu Christi. Ecce fili tui, Pater, zelum habentes succurrere cupiunt, sed nihil proficiunt, malorum temeritate praepediti. Quis inter haec vero subveniat? Episcopus? Sed sua curat, sua quaerit, nostra despicit. Princeps? Sed favorem vendit, disciplinam respuit, temporalia quaerit. Nemo est, qui doleat super contritione ordinis tui: nemo, qui subveniat: nemo qui auxilium impendat: Omnes, qui possunt eum instaurare, negligunt, alii, qui zelum disciplinae habere videntur, subvenire conantur, sed nequeunt. O Abbates, Abbates, qui omnium malorum in coenobiis vestris estis occasio. Qui vanitatibus dediti, monachos delinquentes non statim corripitis: quam duram sententiam damnationis accipietis. Vobis (credite mihi) vobis imputabitur monachorum vestrorum damnatio. Qui rectores eorum positi, mores instruere neglexistis. Vae vobis, Melius esset, si Abbates nunquam fuissetis. Vos avaritiae, et libidini vacantes, opus Domini negligitis, curam animarum despicitis, de observantiae semita nihil cogitatis: Qui vitia monachorum debetis corrigere, vitia committitis, et ne arguantur vestra, dissimulatis aliena. Cernitis o Patres ornatissimi, quis sit ordinis vestri status, qui Abbates, qui monachi, quoniam, qui corrigant improbos, desunt; soli apud illos qui corrigantur occurrunt. Quid ergo moram facitis? Quare de reformatione talium non cogitatis? Cur monachorum iniqua studia non coercetis? Nos confundit illorum diffamia, nos scandalizant illorum exempla, quoniam quo numero sunt plures, eo creduntur a nescientibus actione potiores. Exurgite Patres, quoniam dies et breves, et mali sunt; reformate pro viribus ordinem deformatum, erigite deiectum, instaurate collapsum. Nisi enim cito apposueritis remedium, grave sentietis in brevi detrimentum. Monachi namque dissoluti; et regularis disciplinae inimici, ad peiora semper aspirant, et ne in ordine salventur, illum deserere laborant. Habetis pro reformatione inchoanda Iuris auxilia, habetis regulam, habetis statuta, hoc solum a vobis requiritur, ut illa practicetis. Si ergo diligitis ordinem vestrum, immo quia diligitis: nolite negligere, nolite tardare,

Imploratio auxilii D. P. Benedicti.

Bened. in reg. cap. 2.

Dissimulant vitia aliena, qui de suis argui timent.

quia maxima urget necessitas, cum perversorum monachorum ubique praesumat impietas. Ecce divites mundi coenobiorum bona violenter rapiunt, ecce possessiones ordinis avaritiae cultores invadunt, ecce Abbatias S. Benedicti in commendas clerici seculares accipiunt: quae omnia non fierent, si in observantia regulari Abbates, et monachi perseverassent. Nobis ergo imputemus, quod patimur; qui malorum temeritatibus non a principio reluctamur. Nobis, inquam, haec culpa iuste ascribitur, qui nostris commodis intenti ordinis damna, velut aliena non curamus. Exurgamus, oro, Patres, exurgamus, vel fero tandem, post tot damna, tot pericula, tot animarum perditionem, et faciamus, quod in nobis est: Dei misericordiam de reliquo postulantes, ut nostrum defectum suppleat, zelum dirigat, conatus sanctos perficiat. Et si totum ordinem ad unitatem bonae conversationis non valemus reducere, studeamus eos saltem, qui in nostra provincia sunt, monachos pro posse reformare. Quod si non potest omnimoda conformitas haberi in omnibus, in tribus saltem reformentur substantialibus, sine quibus vita monachorum nihil aliud censenda est, quam animae infidelis turpe prostibulum. Reformatio autem ab Abbatibus incipienda est; et in monachos deinceps continuanda. Nisi enim pastor ad sinceritatem reductus fuerit, ovium sanitas diu non durabit: Vulgo namque dicitur: Dum caput aegrotat, caetera membra dolent: A capite igitur omnis ornatus corporis inchoandus est. Sunt quidam Abbates deformati, qui ad reformationem monachos suos velint compellere, sed ipsi observantiae regulari, nec in minimo volunt subiacere, odio habentes in se bonum, quod in aliis diligunt, et quod subditos prohibent, per se facere non erubescunt. Talibus o Patres nolite confidere, ipsi sunt enim, qui nos confundunt: visitationes spernunt, decreta capitulorum contemnunt. Faciat nos experientia cautos, quos zelus aliquando sine scientia fecit poenitentes.

Regularis observantia neglectus erit causa ut monasteria in Commendas redigantur.

Deus non deest facientibus quod in se est.

Quod visitatores ad reformationem ordinis nostri debeant esse solliciti. Cap. XII.

Vis autem reformationis maxima penes industriam visitatorum posita est. Idcirco dicitur in constitutionibus Patrum, ut ad visitationis officium viri deputentur idonei: qui verbo, et exemplo ad honestatem conversationis visitandos efficaciter possint instruere. Oportet enim Visitatorem doctum esse in lege divina. Oportet sanctum, et irreprehensibilem esse vita, ut verbo dociles, exemplo instruat pertinaces. Nam unum sine altero in rectore animarum non sufficit: Si enim idiota fuerit, quomodo alios informabit? Si conversatio bonae actionis exemplum visitandis non praebuerit, quomodo ad reformationem eos cohortabitur. Audiet sane obiectum proverbii, quo dicitur: Medice cura te ipsum.

Visitatores quales esse debeant.

Rectoribus animarum vita irreprehensibilis, et

Nec immerito. Enimvero qua praesumptione duceris o Visitator Poliloge, ut reformare alios tentes, qui adhuc in deformitate propria iaces? Sordibus vitiorum pollutus es, et alios mundare poteris? Crede mihi, non dabit spiritus Sanctus virtutem sermonibus tuis, qui gratiam eius per contrariam vitam offendis. Caret efficacia sermo in corde auditoris, quem vituperat conversatio praedicantis. Quid dicam? Mentior, nisi contumaces contumax sepe increpat, turpis turpem infamat: et evasisse se conscium credit, quasi conscientia satis non sit. Sunt, inquam, inter eos, qui vitia arguunt vitiosi, in publico accusatores, in occulto rei, in semetipsos censores pariter, et nocentes: Damnant foris, quod intus operantur; admittunt libenter, quod cum admiserint, criminantur. Audacia prorsus conviciosis faciens, et impudentia congruens impudicis. Saepe cupidum increpat avarus: impudicum luxuriosus, elatum, superbus, turpem criminosus: Quid, Patres, quid putatis, possunt ne inter ipsos visitatores inveniri huiusmodi deceptores? Non audeo dicere; experior tamen. Multi multa dicunt: pauci, quod loquuntur, factis ostendunt: se suosque reformare non praevalent; et alios ad observantiam coactare nituntur: Magna dicunt, minima faciunt: Stulta praesumptio, quae, propriis neglectis, rapitur ad aliena: Qui sibi non sufficit, cui abundabit? Qui se, suosque ad emendationem vitae non potest perducere, quando alios poterit emendare? Haec dixerim in eos, qui tales sunt, qui damnant in aliis, quod in se contemnunt emendare. Coeterum zelosis, bonis, idoneisque visitatoribus, quales plures noverim, non velim ad iniuriam quidquam esse dictum: Vos autem, Praestantiss. Patres, qui visitatores habetis eligere; curate ad id officium meliores deputare, si monachos ad observantiam regularem cupitis perducere. Summa enim regularis disciplinae apud visitatores est: quae continuata crescit, neglecta deficit. Nempe, si visitatores officium suum diligenter impleverint: coenobia reformata in observantia regulari conservabunt, et deformata ad meliorem statum facile reducent: Sin autem negligentes fuerint, etiam, quae ab aliis bene inchoata sunt, cito destruent. Nihil enim sic unitatem confundit; nihil sic pacem perturbat, nihil sic laedit charitatem; sicut ignorantia visitatorum, quae non ratione, sed voluntate indiscreta fervescit. Experientia nos plerumque edocuit, quantas turbationes, dissensiones, iras, rixas, obloqutiones, et odia suscitaverint in congregationibus monachorum visitatores imperiti, quibus de imperio totum, de scientia, et charitate nihil constat. Sed de hoc satis dixerim: ne accusare videar eos, quos honore prosequi, propter officii dignitatem iubemur.

catholica doctrina necessaria.

Sermo inefficax quem vituperat conversatio praedicantis.

Visitatores

Visitatores qu

Disciplinae regularis summa apud Visitatores.

Visitatorum imperitia multorum malorum causa.

Vis. ...

Quam periculosum sit regimen animarum. Cap. XIII.

Si consideremus, quam periculosa res sit regimen animarum, quam grave onus curae pastoralis, quam districto examini obnoxium, mirum, si unquam in hac vita cor nostrum de securitate praesumeret: Sap. 6. Dicit enim scriptura. Quoniam iudicium durissimum fiet in eos, qui praesunt: Nam, sicut Beatus Benedictus protestatur in regula, pro animabus omnium monachorum sibi commissorum Abbas Deo redditurus Bened. in reg. cap. 64. est rationem. Idcirco dicit. Ordinatus Abbas cogitet semper quale onus suscepit, et cui redditurus est rationem villicationis suae. Onus certe et grave, et periculosum, pro animabus multorum rationem reddere, cum vix unusquisque pro semetipso valeat respondere. O quid respon- Bened. in reg. cap. 1. debunt summo Pastori Abbates terrenis dediti: qui animas fratrum suorum malo exemplo perimunt, et nec verbo, nec opere pascunt? Quid dicam de quibusdam nostri ordinis Abbatibus: Qui regulam S. Benedicti, quam profitentur, nec legunt, nec, si legant, intelligunt? Mentior, si non novi Abbates sub nostro capitulo constitutos, qui tantis ignorantiae tenebris involuti sunt; ut minimam sententiam ex regula non intelligant: divinas scripturas nec sciunt, nec diligunt: vanitatibus mundi submersi evanescunt: desideriis carnis, non spiritui inserviunt: Oportet Abbatem iuxta praeceptum legislatoris nostri doctum esse in lege divina, ut sciat unde proferat nova, et vetera: Castum, sobrium, misericordem, etc. Quid isti dicent, quid docebunt, quid exhortabuntur, qui nihil de scripturis sanctis, de regulari disciplina, nihil intelligunt? O bone Deus, ad quantam miseriam ordo noster devenit, qui olim doctissimis, sanctissimisque viris plenus fuit. Ubi est nunc amator observantiae regularis; ubi scripturarum studium, ubi conservatio sanctitatis? Omnia simul perierunt: et vix in paucis pristinae honestatis invenimus vestigia: Abbates nostri (exceptis paucis) aut avaritiae dediti, aut vanitatibus mundi abstracti, nihil minus, quam de scientia scripturarum cogitant, quamvis se doctos multi arbitrentur: sed ex operibus eorum cognoscitur eruditionis ingenium. Iam doctus creditur avarus. Iam religiosus dicitur, qui agrum agro copulat, qui lucris terrenis invigilat, qui congregandis divitiis appetitum laxat: sed credite mihi patres, quoniam vera dicturus sum, divitiae temporales non faciunt stabilem in ordine disciplinam. O quam terribilem sunt subituri sententiam Abbates, qui regulam negligunt, qui monachos suos verbo, et exemplo sanctitatis
Deut. 32. non praecedunt; qui spiritualia exercitia vilipendunt: Qui terrenis lucris
Ab. 2. incumbunt: qui disciplinam monasticae honestatis contemnunt. Utinam saperent, et intelligerent, ac novissima providerent, et onus tanti regiminis aut sollicite gubernarent, aut si non possent, humiliter deponerent.

Felix, qui sollicitus stat super custodiam suam; qui voluntatem Domini facit semper, qui sine fictione ad puritatem regulae conversatur.

Sed ad praesens haec, quae de statu et reformatione ordinis nostri diximus (ut credo) sufficiunt, quorum lectio cum termino capituli finem quoque sortiatur: Caeterum omnia, et singula, quae vel in hoc tractatu, vel in aliis scripsi, vel scripsero, examini sacrosanctae ecclesiae Romanae subiicio, cuius fidem, doctrinam, et diffinitionem, quoad vixero servare, docere, credere, ac defendere semper, et ubique volo: si quid autem (quod absit) aliter a me dictum fuerit, quam illa tenet, docet, et credit, iam per praesentes simpliciter revoco, et pro non dictis haberi volo: summum Pontificem vicarium Christi fidei meae, atque doctrinae iudicem, ac moderatorem hac mea protestatione in omnibus esse volo, et sentio.

Hoc in loco author subiicit se iudicio sanctae R. Ecclesiae, tam in hoc opere, quam in coeteris.

Confessio authoris de summo Pont. Christi Vicario ac eius potestate.

Lectus fuit praesens tractatus in capitulo provinciali ordinis S. Benedicti Provinciae Maguntinae, in Hirlzau celebrato, ad mensam. Anno Domini Millesimo Quadrigentesimo Nonagesimo tertio: Dominica, Iubilate, et diebus sequentibus usque ad finem. Omnibus autem Abbatibus inibi adunatis, volentibus, et consentientibus, statutum fuit, ut imprimeretur: et in futuris Capitulis Provincialibus ad mensam semper publice legeretur: Ut patet in statutis.

FINIS.

INDEX OMNIUM

QUAE MEMORABILIA VISA SUNT

IN HIS TRITEMII OPERIBUS

A

B

C

D

E

F

L

M

Q

R

S

T

U

V

FINES TABULAE SEU INDICIS RERUM MEMORABILIUM QUAE IN HOC OPERE IOANNIS TRITEMII CONTINENTUR.

IMPRIMATUR

Fr. Albertus Lepidi O. P. S. P. A. Magister.
Franciscus Cassetta Patr. Antioch. Vicesg.